

9.5

13-8-g-35

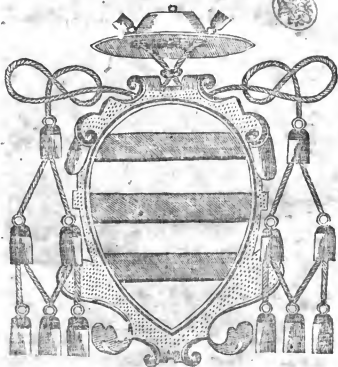

TRACTATVS
DE EXPLICATIO-
NE PRIVILEGIORVM, AVTHORE
Doctore Garcia de Girona Rondensi, omnibus in
iure versantibus vtilissimus.

AD DOMINVM MEVM D. LVDOVICVM
*Fernandez de Cordoua, illustrissimum, dignissimum, atque
reuerendissimum Episcopum Malacitanum, Regiumq;
Consiliarium meritissimum.*

Anno

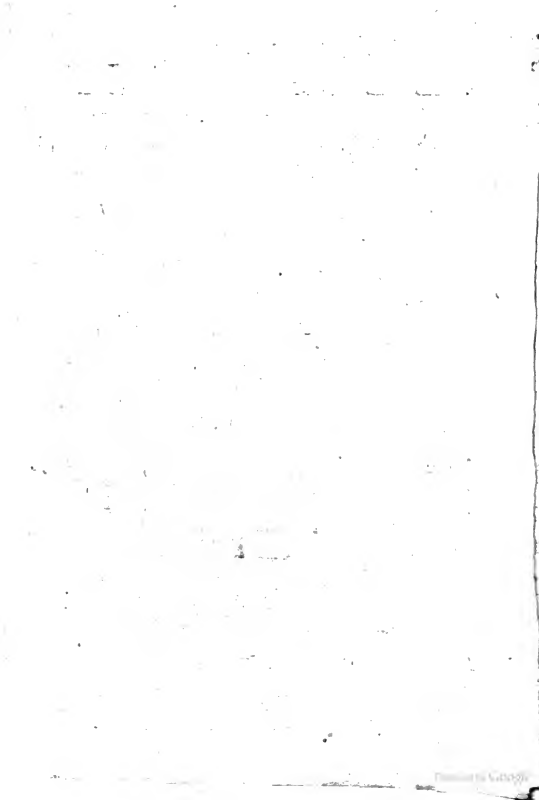
1617;

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Apud Ludouicum Sanctium, Typographum Regium.

Sumptibus Ioannis Berrillo Bibliopolæ.

EL REY.

POR Quanto por parte de vos el Dotor Garcia de Girona, Presbytero Beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, nos fue hecha relacion, que auades compuesto vn libro intitulado (Explicacion de Priuilegios) el qual os auia costado mucho trabajo, y era de grande utilidad a estos nuestros Reynos, por la materia que en el se trataua, nos pedistes, y suplicastes os mandassemos dar licencia para imprimirle, y priuilegio por diez años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo: por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que la prematia por nos vltimamente fecha sobre la impresion de los libros dispone, fue acordado, que deuamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y Nos tuuimoslo por bien. Por la qual, por os hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir el dicho libro intitulado, Explicacion de Priuilegios, que de suso se haze mencion en todos estos nuestros Reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años, que corran y se cuenten desde el dia de la data desta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder, lo imprimiere, o vendiere, o hiziere imprimir o vender, por el mismo caso pierda la impresion que hiziere, con los moldes y aparejos della, y mas incurra en pena de cinquenta mil maravedis cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare: con tanto, que todas las vezes que ouieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el tiempo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, que va rubricado cada plana, y firmado al fin del de Juan Gallo de Andrade nuestro escrivano de Camara, de los que residen en nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impresion esta conforme al original, o traigais fee en publica forma, como por Corretor nombrado por nuestro mandado, se vio y corrigio la dicha impresion por el original, y se imprimio conforme a el, y quedan impressas las erratas por el apuntadas, para cada vn libro de los que assi fueren impressos, para que se tasse el precio que por cada volumen ouieredes de auer. Y mandamos al impresor, q' assi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, ni el primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya costa lo imprimiere: ni a otra alguna para efecto de la dicha correccion y tassa, hasta que antes y primero el dicho libro este corregido, y tassado por los del nuestro Consejo, y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y sucesiuamente ponga esta nuestra cedula, la aprouacion, tassa, y erratas, so pena de caer, e incurrir en las penas contenidas en las leyes, y prematicas destes nuestros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otros qualesquier justicias dellos, que guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a siete dias del mes de Febrero de mil y seiscientos y diez y siete años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

11

TASSA.

TASSA.

YO Iuan de Xerez Escriuano de Camara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, certifico y doy fê, que auiedo se visto por los señores del vn libro intitulado, *Explicacion de priuilegios*, compuesto por el Doctor Garcia de Girona presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, tassaron cada pliego del dicho libro a quatro marauedis, el qual tien enouêta y nueue pliegos, que a los dichos quatro marauedis mōra onze reales y ventidos marauedis en que se ha de vender en papel; y dieron licēcia para que a este precio se pueda vender: y mandaron que esta tassa se ponga al principio del, y no se pueda vender sin el. Y para que dello conste di el presente en Madrid a treinta de Mayo de mil y seiscientos y diez y siete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum suo Archetypo contuli, nihilq; in eo notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

*Licentiatu Murcia
de la Llana.*

A P R O V A C I O N .

DE Parte del señor Doctor Gutierre de Cetina, Vicario general desta villa de Madrid y su partido, se me ha traído que vea un libro que dizen, compuesto el Doctor Garcia de Girona, titulado, *Tractatus de explicatione priuilegiorum*, he lo visto, y para que se aya de imprimir no hallo en el cosa contraria a nuestra Religion Christiana, y buenas costumbres. Madrid 29. de Hebrero de 616.

El Licenciado P^{ma} de Auila.

A P R O V A C I O N .

EL Doctor Lopez de Salzedo, Abogado en los Consejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he visto vn libro que ha compuesto el Doctor Garcia de Girona presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de priuilegios*, y es buen libro y vtil, y que podra V. Alteza siendo seruido darle licencia que lo imprima. En Madrid a fin de Nouiembre de mil y seiscientos y diez y seis años.

*El Doctor Lopez
de Salzedo.*

DOMINO

DOMINO MEO D. LV-
DOVICO FERNA·NDEZ DE COR-
doua, illustrissimo atq; dignissimo Malacitano
Episcopo, Regioq; Consiliario.

*Doctor Garcia de Gironda in sancta Rondenſi Eccleſia Præbendatus,
ſalutem deſiderat̃ feliciffimam.*

MOS Antiquus est omnium ſcribentium, illustriſſime, at-
que reuerendiſſime Antieſtes, ab omnibuſque communi-
ter approbatus, quod ille, qui aliquod opus librumq; ſcri-
bit, & in lucem edere deſiderat, illum alicui dedicit Prin-
cipi, vel illuſtri perſonæ. Habuitque, ni fallor, hæc antiqua conſuetu-
do principium à timore & parua ſatiſfactione Authoris circa rerum
ſuarum & ſcripturæ ſufficiētiā, cum hominum vires ad cōſuetū li-
mitatæ, quod ipſi per ſe nil perfectum & conſummatum facere poſ-
ſint abſque alienarum virium fauore: de quo lamentabatur Poeta
dicens: *Deſuit ſcriptis vltimalima meis*; ne vnusquique ſuis conſiſus
viribus vindictam ſuæ elationis atque ſuperbię recipiat. Et cum hūc
librum de explicatione priuilegiorum in lucem edere vellem tan-
quam paruum mei ingenij partum, & patronum ei quærere ſit necel-
ſarium, ſub cuius vmbra & patrocinio per omniū cenſurantiū ocu-
los in ſecurum optatumque portum peruenire poſſit: te dominum
meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem
iam receperim, in dieſque maiorem recepturum conſidam, decreui-
que pedibus tuis dictum meum librum ſubmittere, tanquam ma-
gno Principi indignitate Episcopali conſtituto, qui omnibus lite-
ris, ſanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq;
heroicis auroꝝ factis es præditus, quæ recensere, & laborioſum eſſet,
& adulationis maculam haberet, ſub cuius vmbra tranſitum ſpero
habebit ſecurum; & à mordacibus linguis deſenſionem, cum de per
ſe, & ex authoris parte, tanquam mei ingenijoli partum nullam ha-
beret fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrocinium imper-
tire digneris, & beneuolo animo acceptes hos ſerui tui labores, vt
tali fauore innixus ad maiora procedere ſim auſus. Vale, & viuas diu-
tius feliciffimos annos.

Ingenioso Lectori.

VM A multis doctissimis scriptoribus priuatam priuilegiorum materiam optimè enucleatam innenerim: alij namque de priuilegio dotis agunt, alius de priuilegio iuramenti, & alius de fisci priuilegio tractauerit, & alius de ordinum priuilegio latè differuit: & de priuilegiis rescriptorumque interpretatione in genere nullus scribere curauerit, qua de causa multa oriebantur difficultates, & controuersæ quæstiones, quæ clarioregebant explicatione, ne posteris diutius ingens labor manere queat, & omnia recollecta inueniantur: decreui, meliori modo quo possem, & iuxta mei ingenij metam, has quæstiones, contrauersasque Doctorum opiniones circa prædictorum priuilegiis explicationem explanare, ad concordiamque, & veram resolutionem reducere: præsertim, quia gabellarum materiam assimilantur, eique proximæ videantur. Quapropter lectorem exoro, magis docendi, conducendique animum in me, quàm gloriam & honorem consequendi, considerare conetur, vicemque meam æquo beniuoloque animo sustineat: hoc enim si fecerit, multa magis laudis & scitum digna, quàm vili pendenda inueniet: bonis consulat, benignasque aures accommodauerit, considerans hæc tyronibus, non sapientissimis Doctoribus, atque magistris scripisse.

LOCA

LOCA IVRIS COM- MUNIS, TAM CAESAREI, quàm Pontificij, & item leges Regiæ, quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione explican- tur, nouiterque intelliguntur, summa cum diligentia describuntur.

Ex libris Digestorum.

- L** Diarijs. & cibarijs, ff. de ali-
mentis & cibarijs legatis in-
terpretatur, num. 7.
L. si fundum per fideicommissum, ff.
de leg. 1. interpretatur, nu. 105.
L. Gaius alijs Caius, ff. de pignora-
tia actione interpretatur, n. 105.
L. sicut, §. non videtur, ff. de pignora-
tia actione interpretatur, nu. 105.
L. 1. si quis tutor, ff. quando appellan-
dum sit, intelligitur, nu. 108.
L. 1. §. filix, ff. de iure immunitatis ex-
plicatur, num. 156.
L. continuus, §. illud, ff. de verbor. o-
bligat. explicatur, num. 218.
L. Mella, ff. de alimentis & cibarijs le-
gat. declaratur, num. 444.
L. ex facto, §. si quis autem, ff. ad Tre-
bellianum declaratur, nu. 444.
L. in substitutione, ff. de vulgari & pu-
pilla. declaratur, num. 444.
L. si proponas, §. hereditatem, ff. de
inofficioso testamento declaratur,
num. 438. & num. 450.
L. si communem, ff. quemadmodum
seruitur. amittantur declaratur,
num. 472.
L. fratres, ff. pro socio intelligitur

- in suo proprio sensu, nu. 474.
L. fin. §. quatuor, ff. delegat. 2. inter-
pretatur, num. 475.
L. penultima, ff. ex quibus causis ma-
iores interpretatur, nu. 1064. & nu.
1068. ad fin. cum sequentibus,
L. Marcius, ff. familiæ eriscund. inter-
pretatur, num. 478.
L. in usufructu, ff. de usufructu. l. qua-
ritate, ff. de testamento, l. anniculus
ff. de verborum significatione, l. 1.
ff. de manumissionibus explicatur,
num. 500. cum sequentibus.
L. si cui, ff. de legat. 1. explicatur, n. 501.
L. 3. §. minorem, ff. de minoribus, l. in
omnibus, ff. de diu. & temporalibus
prescriptio. l. non putabam, ff.
de conditio. & demonstratio. inter-
pretantur, num. 503.
L. de vnoquoque, ff. de re iudicata de-
claratur, num. 587. cum seqq.
L. debitoribus, ff. de rei iudicata, l. si de-
bitori, ff. de iudicijs, l. si reus para-
tus, ff. de procurator. declarantur,
num. 595. ad finem.
L. quisquam, ff. de diuersis & tempora-
libus prescriptio declaratur, n. 623.
L. qui in aliena, §. 1. ff. de acquirenda
hereditate interpretatur, nu. 660.
cum sequentibus maximè, nu. 664.
L. si

L. si cum Cornelius, l. cum quis sibi,
 aut Titio, ff. de solutio. declaratur,
 nu. 675. cum sequentibus.
 L. liberto, §. Largius, ff. de annuis lega-
 tis interpretatur, n. 677. cum seqq.
 L. non amplius, §. cum bonorum, ff. de
 legat. 1. explicatur, num. 784. cum
 sequentibus.
 L. Barbarius, ff. de officio pratoris, l.
 quidam consulebant, ff. de re iudica-
 ta explicatur, num. 725. cum seqq.
 L. Abbate, ff. de verborum significa-
 l. inter stipulantem, §. sacram, &
 §. 1. ff. de verborum obligat. expli-
 cantur, nu. 752. cum sequentibus.
 L. forma, §. si vero, ff. de censibus de-
 claratur, num. 944.
 L. falsi nominis, ff. ad legem Corneliā
 de falsis interpretatur, nu. 1001. &
 num. 1010. cum sequentibus.
 L. eos, §. qui se pro milite, ff. ad legem
 Corneliā de falsis interpretatur, n.
 1002. & nu. 1010. cum sequentibus.
 L. qui cum se, ff. de re iudicata inter-
 pretatur, nu. 1004. & nu. 1010. cum
 sequentibus.
 L. cum qui, ff. ad Senatus Consult. Ma-
 cedonian. interpretatur, nu. 1001.
 & 1010. cum sequentibus.
 L. quidam consulebant, ff. de re iudic.
 declaratur, n. 1142. cum seqq.
 L. patri, §. 1. ff. de minoribus declara-
 tur, num. 1148. cum seqq.
 L. Lucius, §. idem respondit, ff. ad mu-
 nicipale declaratur, n. 1190. cū seqq.
 L. si ita legatur, §. in fideicomisso, ff. de
 legat. 2. declaratur, n. 1265. cū seqq.
 L. si ita quis, §. penult. ff. de testamen-
 taria tutela declaratur, num. 1266.
 cum sequentibus.
 L. plerumque, ff. de iure doti. declara-

tur, numer. 1299. cum sequentibus.
 L. ex parte, ff. familie erciscund. & l.
 cū duobus, §. quidā sagariā, ff. proso-
 cio, l. qui aliena, §. fin. ff. de negoti-
 gestis declarantur, nu. 1272.
 L. fin. §. si à socero, ff. quā in fraudem
 creditorū, l. mulier bona, ff. de iure
 dotiū, l. quinq; legibus, ff. de bonis
 damnatorum interpretantur, num.
 1294. & nu. 1300. cum seqq.
 L. doli clausula, ff. de verborū obligat.
 & l. sanctio legum, ff. de penis, l. ali-
 menta, §. basilicā declarantur, nu.
 1318. cum seqq. & n. 1342. cū seqq.
 L. non puto, ff. de iure fisci declaratur,
 num. 1345.
 L. si quis de curio, §. fin. ff. ad legē Cor-
 nel. de falsis, l. si librarius, ff. de ver-
 borum sign. l. 1. §. fin. ff. quemadmo-
 dum testam. aperiantur declaratur,
 nu. 1351. cum sequentibus.
 L. nihil proponi, ff. de legat. 1. l. fin. §.
 fin. ff. de contrahenda empt. expli-
 cantur, n. 1365. in fin. & n. 1366.
 L. boues, §. hoc sermone, ff. de verbo-
 rum signifi. l. stipulatio. l. dotem, l.
 stipulationem, l. licet, l. dotis pro-
 missio, ff. de iure dotiū, l. cum qui
 calendis, ff. de verborum obligat.
 citantur, & declarantur, nu. 1391. &
 1399. cum sequentibus.
 L. Titianus, ff. quod cum eo citatur, &
 declaratur, nu. 1401. cum seqq.

Ex Codice.

L Scripturas, C. qui potiores in
 pig. habeantur, declaratur, nu.
 1559. cum sequentibus, & n. 1591.
 L. si quis heredē, C. de institut. & sub-
 stitutio. interpretatur, n. 418. & 450.
 L. diffamari, C. de ingenuis & manu-
 missis declaratur. n. 1521.

- L. 1. C. de diuersis reſcriptis declaratur, num. 472.
 L. doce ancillā, C. de reiuendicatione declaratur, nu. 1299. cum ſeqq.
 L. ob maritorum, C. ne vxor pro marito, interpretatur, n. 1294. & 1300. cum ſequentibus.
 L. 2. C. de his quæ in fraudem creditorum interpretatur, n. 1300. cū ſeqq.
 L. eos, C. de Magiſt. milit. interpretatur, n. 1603. ad fin. & n. 1668. cū ſeqq.
 L. nominationes, C. de appellatio. declaratur, n. 1091. & 1092.
 L. 1. C. de ſentent. paſſis declaratur, n. 1148. cum ſequentibus.
 L. 1. C. de doris promiſſione interpretatur, num. 794. cum ſeqq.
 L. 2. & 3. C. ſi quis ſe maiorem dixerit interpretatur, num. 1005. & 1010. cum ſequentibus.
 L. ſi. C. de legibus declaratur, n. 581. & 582.
 L. 1. C. ſi aduerſus creditorem cum cōcord. declaratur, num. 1614.

Ex Volumine.

- L.** Priuatæ, C. de excuſationibus munerum, libr. 10. declaratur, num. 973.
 L. congruit, C. de locatione prædiorū ſiſcaliū, libr. 11. interpretatur, n. 481.
 L. Colonos nunquam, C. de agricolis, & cenſit. libr. 11. interpretatur, n. 1328. cum ſeqq. & 1342. cum ſeqq.
 L. minimè diu. C. de ſuſceptoribus, l. 1. & l. de his, C. de his, qui ex publicis ratio. libr. 10. explicatur, num. 1383. cum ſequentibus.
 L. 2. & 3. de Canon. frumentaria, & l. 1. C. de fabricenſibus, libr. 11. interpretatur.

Ex Decretalibus.

- C** Ap. poſtulaſti de reſcriptis interpretatur, num. 472.
 Cap. cum acceſſiſſent de conſtitutio. declaratur, num. 108.
 Cap. licet de cenſibus interpretatur, n. 472. & c. per tuas, qui filij ſunt legit. num. 1402.
 Cap. Rodulſus de reſcriptis interpretatur, num. 943.
 Cap. 2. de noui operis nuntiatione explicatur, nu. 752. cum ſequentibus.
 Cap. cum vigefimū de officio delegati declaratur, n. 1142. cum ſeqq.
 Cap. ſuper eo de appellat. declaratur, num. 1137.

Ex lib. 6. Decretalium.

- C** Ap. cum perſonæ de priuilegijs libr. 6. interpretatur, nu. 75.
 Cap. non poteſt de præbendis, libr. 6. citatur, & declaratur, n. 1391. & n. 1399. cum ſequentibus.
 Cap. 1. de priuilegijs, libr. 6. interpretatur, num. 945.

Ex Clementinis.

- C** Lemetina paſtoralis de re iudicata declaratur, n. 181. cum ſeqq.

Ex Authenticis.

- § ſi quis autem in authentico de triēte & ſemiſſe interpretatur, n. 1010. cum ſequentibus.
 § illud el 2. authent. de monachis declaratur, n. 56. cum ſeqq.

Ex Decreto.

- C** Ap. quam pēnitet. 2. quæſt. 3. declaratur, n. 1148. cum ſeqq.

Ex

Ex Concilio Tridentino.

Can. 16. sessione 25. de reformat.
Concil. Tridentini interpreta-
tur, n. 544 cum multis seqq.

Can. 6 sessione 24. de reformatione in
Concilio Tridentino interpretatur,
num. 1015. cum sequentibus.

Can. 15. de reformatione in sessione
25. concilij Tridentini explicatur,
num. 1274. cum sequentibus.

Can. 5. sessione 21. in Concilio Tride-
ntino interpretatur, num. 1049. cum
sequentibus.

Can. 21. sessione 23. in Concilio Tride-
ntino declaratur, num. 1143.

Can. 5. sessione 24. in Concilio Tride-
ntino interpretatur, num. 1171.

Can. 8. sessione 24. de reformatione
in Concilio Tridentino interpre-
tatur in num. 1219. cum seqq.

Can. 2. sessione 21. de reformatione
in Concilio Tridentino declara-
tur num. 249. cum sequentibus.

Can. 6. de reformatione sessione 23. in
Concilio Tridentino declaratur,
num. 249. cum sequentibus.

Can. 20. sessione 25. de reformatione
declaratur, num. 1030.

Ex Partitis.

L. 7. tit. 7. partit. 1. interpretatur,
num. 546. cum sequentibus.

L. 2. tit. 13. partit. 3. declaratur, n. 545.
ad finem.

L. 18. tit. 32. partit. 3. interpretatur, nu.
819. cum sequentibus.

L. 6. tit. 13. partit. 6. interpretatur, nu.
877. cum sequentibus.

L. 6. tit. 13. partit. 6. in fine interpreta-
tur, n. 880. cum sequentibus.

L. 2. tit. 7. partit. 7. interpretatur, num.
1001. & 1010. cum sequentibus.

L. 1. in fine, l. 4. & l. 40. tit. 1. partit. 1 &
l. 6. tit. 13. partit. 6. interpretantur, n.
1005. & n. 1010. cum sequentibus.

L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. partit. 7. interpre-
tantur, n. 1017. cum sequentibus.

L. 26. tit. 14. partit. 5. explicatur, n. 118.

L. 13. tit. 13. partit. 5. declaratur, n. 359.

L. 15. tit. 6. partit. 1. interpretatur, num.
377. cum sequentibus.

L. 5. tit. 8. partit. 5. interpretantur, num.
380. cum sequentibus.

L. 40. tit. 18. partit. 3. declaratur, n. 477.

L. 11. tit. 13. partit. 5. interpretatur, nu.
380. cum sequentibus.

L. 9. tit. 28. partit. 3. ponderatur, & eius
verba, num. 58.

L. 5. tit. 33. partit. 7. & eius verba pon-
derantur, num. 66.

L. 103. titul. 28. partit. 3. interpretatur,
num. 80.

L. 42. tit. 18. part. 3. interpretatur, n. 85.

L. 9. tit. 13. par. 5. interpretatur, n. 105.

L. 29. tit. 24. partit. 5. commendatur, nu-
mer. 138.

L. 3. tit. 15. part. 5. interpretatur, n. 1302.

L. 17. tit. 28. partit. 3. interpretatur, nu.
1048.

L. 12. tit. 25. part. 2. declaratur, n. 1064.
& num. 1068. ad finem cum seqq.

L. 8. tit. 19. partit. 6. declaratur, n. 1148.
cum sequentibus.

L. 60. tit. 5. part. 5. interpretatur, n. 105.

Ex Legibus styli.

L. 118. styli interpretatur, num.
377. cum sequentibus.

Ex Legibus Tauri.

L. 55. Tauri interpretatur, n. 1122.

L. 6.

- L.6. Tauri interpretatur, num. 1183.
cum sequentibus.
L.77. Tauri interpretatur, num. 1294.
& num. 1300. cum sequentibus.
L.10. Tauri explicatur, num. 714. cum
sequentibus.

Ex Bullis.

Bulla Pij V. prohibens confiden-
tias in beneficijs Ecclesiasticis ex-
plicatur, num. 149.

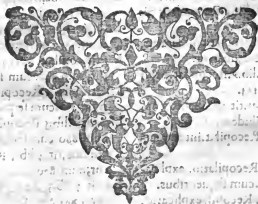
Ex noua Recopilatione.

- L** 14. & 15. tit. 18. lib. 9. Recopilat.
& eorum verba ponderantur, &
interpretantur, num. 50.
L.20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopil. & eor-
um verba ponderantur, & declara-
ntur, num. 51.
L.17. tit. 18. lib. 9. Reco. declaratur. n. 95.
L.11. & 14. & 15. & 16. & 18. & 32. tit.
18. lib. 9. Recopilat. ponderantur, &
declariantur, num. 61.
L.13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilat. pon-
derantur, & declariantur, num. 66.
L.15. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilationis
declariantur, num. 68.
L.3. tit. 14. lib. 4. Recopila. ponderatur,
& interpretatur, num. 95.
L.20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopilat. expli-
cantur, num. 124.
L.32. cum sequent. tit. 18. lib. 9. Recop.
declariantur, ibidem.
L.11. tit. 18. lib. 9. Recopilat. interpreta-
tur, num. 129.
L.2. tit. 20. lib. 9. Recopilatio. explica-
tur, num. 130. cum sequentibus.
L.17. tit. 17. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 130. cum sequentibus.
L.4. tit. 20. lib. 9. Recopilat. explicatur,
num. 130. & 131. cum sequentibus.

- L.2. tit. 16. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 138. & 139.
L.17. tit. 18. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 138. & 139.
L.15. tit. 11. lib. 2. Recopil. interpreta-
tur, num. 180.
L.5. tit. 9. lib. 5. Recopil. interpretatur,
num. 183.
L.10. tit. 8. lib. 6. Recopilat. explicatur,
num. 188. cum sequentibus.
L.20. tit. 11. lib. 2. Recopilat. concordat-
ur, num. 188. cum sequentibus.
L.1. & 2. tit. 4. lib. 1. Recopil. declara-
tur, num. 149. cum sequentibus.
L.1. tit. 17. lib. 9. Recopilat. declaratur,
num. 253.
L.18. tit. 27. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 259. & 260.
L.11. tit. 15. lib. 4. Recopil. explicatur,
num. 267. cum sequentibus.
Pragmatica noua agricultorum inter-
pretatur, num. 269. cum seqq.
L.4. tit. 4. lib. 7. Recopilat. latè explica-
tur, num. 488. cum sequentibus.
L.5. tit. 21. lib. 4. Recopilat. explicatur,
num. 595. ad finem.
L.4. tit. 6. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 784. cum sequentibus.
L.3. tit. 10. lib. 4. Recopilat. interpreta-
tur, num. 848. cum sequentibus.
L.12. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
num. 877. cum sequentibus.
L.12. tit. 2. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 880. cum sequentibus.
L.6. in fine, tit. 4. lib. 5. Recop. explica-
tur, num. 880. cum sequentibus.
L.6. tit. 7. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 883. cum sequentibus.
L. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 10. & l. 1. tit. 8. lib.
4. Recopil. declariantur, num. 808.
cum sequentibus.

L.10.tit.7.lib.5.Recopilat.declaratur,
num.908.cum sequentibus.
L.1.tit.2.lib.5.Recopilat.declaratur,
num.908 cum sequentibus.
L.14.tit.17.& l.17.tit.18.lib.9.Recopi-
lat.interpretatur,num.941.
L.2.tit.5.lib.5.Recopil.interpretatur,
num.1016 & num 1017.
L.12.& 13.tit.13.lib.8.Recopil.inter-
pretantur,num.1017.cum seqq.
L.13.tit.2.lib.1.Recop.interpretatur,
num.1035.cum sequentibus.
L.2.tit.19.lib.5.Recop.interpretatur,
num.1035.cum sequentibus.
L.4.tit.2.lib.6.Recopil.interpretatur,
num.1071.
L.13.tit.8.lib.5.Recop.interpretatur,
num.1097.cum sequentibus.
L.2.tit.3.lib.1.Recopilat.interpreta-
tur,num.1122.
L.1.tit.25.lib.5.Recopilat.explicatur,
num.1124.cum sequentibus.

L.8.tit.7.lib.7.Recop.declaratur,num.
1132.cum sequentibus.
L.14.tit.1.lib.7.Recopilat.declaratur,
num.1135.
L.1.tit.8.lib.5.Recopil.interpretatur,
num.1183.cum sequentibus.
L.11.cum sequentibus,tit.1.lib.6.Re-
copil.interpretatur,num.1190.cum
sequentibus.
L.3.& 4.tit.7.lib.7.Recopil.interpre-
tantur,num.1276 cum seqq.
L.10.tit.9.lib.5.Recopilat.declaratur,
num.1299.& num.1300.cum se-
quentibus.
L.7.tit.19.lib.9.Recopilat.declaratur,
num.1360.cum sequentibus.
L.3.tit.21.lib.4.Recopil.cum concor-
dantibus declaratur,num.1431.
cum sequentibus.
L.9.tit.11.lib.5.Recopilat.explicatur,
num.1512.& ad optimam quæstio-
nem,num.1519.

SUMMARIVM HVIVS TRACTATVS DE PRIVILEGIORVM EXPLICATIONE.

(CXX)

Cap. I.

*Privilegium dicitur lex
priuata persona, vel
loco per Principem con-
cessa, habetque vim lē-
gis. num. 1.*

*Princeps solus privilegium & exem-
ptionem, & privilegij atque exem-
ptionis confirmationem concedere
potest. num. 2.*

*Privilegiarum & donationum dispo-
sitiones quando cognoscantur? nu. 3.
Regum nobiliumque proprium est, li-
berales existere, donationes facere,
privilegia atque immunitates con-
cedere. nu. 4.*

*Largitas facit homines famulos, &
claros. num. 5.*

*Beatitudo quaedam ineff: dicitur in
donatione. nu. 6.*

*Exempla plurima donationū & lar-
gitatum recensentur. nu. 7.*

*Famuli & mercenarij, qui commo-
rantur in seruitio ciuium habitan-
tium in ciuitatibus liberis & exem-
ptis à solutione gabellæ, vtrum
predicto exemptionis & liber-
tatis privilegio potiri possint. n. 8.*

*Famulus mercenarius habitans in ci-
uitate cum aliquo ciue dicitur vi-
cius, & ciuis illius ciuitatis.
num. 9.*

Servus dicitur vnus de plebe. nu. 10.

*Famuli gaudent, & potiuntur domi-
norum privilegio. num. 11.*

*Familiares potestatum sunt ciues lo-
ci & ciuitatis, in qua domini offi-
cium exercent, & eorum privile-
gium habent. num. 12.*

*Statuta loquentia in habitantibus in
ciuitate obtinent in eo, qui est fa-
mulus alterius in eadem ciuitate.
num. 13.*

*Famuli qui obnoxij sunt oneribus ci-
uitatis, oppidani, seu vicini illius ci-
uitatis dicuntur. nu. 14.*

*Famulus vtrum possit esse testis in te-
stamento nuncupatio, in quo te-
stis ciues pro substantia requirun-
tur. num. 15.*

*Famulum habens in ciuitate dicitur
proprie ciuitatem habitare, & non
famulus. nu. 16.*

*Famuli plerumque non recipiuntur ad
incolatum, nec ad ciuitatem, nec
populi munera subeunt. num. 17.*

*Famuli plerumque, & maxime hisce
temporibus, dominis non seruiunt
animo remanendi in ciuitate, sed
ab ea recedendi. num. 18.*

*Famulus tunc potiri poterit ciuitatis
privilegio tanquam ciuis, iuxta
veram opinionem, si in eo con-*

A curiant,

Summarium tractatus

currant, quæ ture, seu consuetudine sunt necessaria ad hoc, ut loci alicuius sit vicinus, & necessaria ad hoc explicantur. num. 19.

Tex. inc. rogationes se consecrat. dis. 3. interpretatur. nu. 20.

Tex. in c. sicut de verbor. signifi. lib. 6. interpretatur. nu. 21.

Bart. opinio, & tex. in l. libertus. ff. de publican. & vectigalibus interpretatur. num. 22.

Famuli nisi fuerint ciues, in eisq; alia ciuitatis necessaria concurrant, non admittuntur in testes in testamento nuncupatio, contra Greg. Lop. cuius opinio refellitur. nu. 23.

Vicinitas est quid extrinsecum, & in facto consistit, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussionis præstatio ibidem permanendi, & tributorum contributio. num. 24.

Vicinitatem habere in duobus locis quilibet potest. num. 25.

Ciuis, & vicinus alicuius ciuitatis privilegiatus, & excepta à gabelis solutione, qui in alia non excepta, nec libera, per aliquod tempus comoratur, verum potius privilegio prædictæ ciuitatis libera, si in ea aliqua bona per interpositam personam vendiderit. num. 26.

Vicinus proprie dicitur, qui in aliqua ciuitate per maiorem partem anni degit. num. 27.

Vicinus, ciuis, & incolæ proprie dicitur, qui in urbe residet. num. 28.

Habitator alicuius loci proprie dicitur, qui cum familia ibi habitat, focum faciens, & omnia alia, quæ incolæ facere consueverunt. num. 29.

Privilegium, vel Regia lex, quando requirunt vicinitatem, & habitationem, non verificantur in ciue tantum, nec in eo, qui pro ciue habetur, nisi in ciuitate commoretur. nu. 30.

Montibus, & pascuis publicis, ad hoc ut quilibet potiri possit, non sufficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur, num. 31. & num. 59.

Verbum, Moradores, de habitantibus in loco explicandum est. num. 32.

Pascua vniuersitatis incolis tantum debentur. num. 33.

Expedi, ut populi habitatoribus abundent, propterea que pascua publica, & privilegia conceduntur. num. 34.

Vicinus ciuitatis libera, & privilegiata, qui alio comoratur loco per maiorem anni partem, & in ciuitate libera & privilegiata habet domum, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis libera privilegio, & exemptione. num. 35.

Habitare dicitur, qui per alium habitat, licet non sit præsens, dummodo illic suam habeat familiam. num. 36.

Habitatio per famulos retinetur, & domini, & non famuli dicuntur habitare. nu. 37.

Animus redeundi ad ciuitatem præsumitur, & consideratur, quoad residetiam habitationis per interpositionem famulorum. nu. 38.

Animus redeundi ad ciuitatem præsumitur, quando uxor, filij, parentes, fratres, vel consanguinei relinquuntur in ea ad munera, & onera subeunda. nu. 39.

Statu-

Statuto si caueatur, quod absens à ciuitate nō possit gaudere priuilegio ciuibus concessio, si aliquis absens à ciuitate in ea reliquerit uxorem, filios, aut consanguineos, eius loco munerā & onera ciuitatis subeuntes, praesens, censendus est, & dicto priuilegio munitur. num. 40.

Residens in vno loco per mille annos, animo tamen retinendi domiciliū in alio loco, nō potest esse ciuis illius loci, vbi residet. num. 41.

Incola alicuius loci vbi adest, & vbi matrimonium contraxit, nō potest dici habens animum transferendi ad alium locum. num. 42.

L. 4. tit. 28. p. 3. & Adu. opinio limitatur, & modificatur. nu. 43.

Vicinus duorum locorum à solutione gabella exemptorum, si in quolibet eorum bona sua vendiderit, an gabellam solueret teneatur. nu. 44.

Dua causa lucratiua nō possunt in vna eademq; persona concurrere, & ibi de huius regula interpretatione, & veritate. num. 45.

Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimoniij causa, sed tantum ad res, quae sunt, Delabrancia, y criança. num. 46.

Bona, Delabrancia, y criança, acquisita in vno loco exempto, si in alio etiam exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt à gabella solutione libera. num. 47.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium. num. 48.

Priuilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in

Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum priuilegium. num. 49.

Priuilegium, quando conceditur loco, durat in quantum durat locus. num. 50.

L. 12. & 14. & 15. 16. & 18. 20. & 21. sit. 18. lib. 9. Recop. ponderatur, & interpretatur. nu. 51. Cap. 2.

Priuilegiū ciuitatibus concessum vtrū extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijs degentes, nu. 52. & in nu. seqq.

Priuilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda. num. 53.

Vrbs est, quae muro cingitur. numero 54.

Ciuitas, proprie loquendo, de iure communi, & partiarū est, quae muris, & suburbijs, & continentibus continetur. num. 55.

Priuilegia immunitatis concessa ciuitati, & eius ciuibus, non extenduntur ad commorantes in vico. nu. 56.

Leges Regiae loquentes de ciuibus habitantibus non habent locum in merè vicino, nisi in ciuitate commoretur. num. 57.

Habitatio, cum sit facti, nūquam praesumitur. num. 58.

Montibus, & pascuis alicuius ciuitatis non potest potiri ciuis, qui in ea non commoratur. num. 59.

Priuilegium immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad villas, quae postea adiectae sunt. num. 60.

Priuilegium si concedatur ciuitati, vel ciuibus, & fiat venditio in rurē, vel extra ciuitatem, gabella venit soluenda, nisi aliter.

A 2 in.

Summarium tractatus

- in privilegio exemptionis contineatur. *Ex plures Regia leges recensentur.* num. 61.
- Traditio vera, & non fraudulenta rei vendita, requiritur in loco libero ad hoc, ut gabella non debeatur. num. 62.
- Gabella regulariter debetur ratione contractus venditionis, non ratione rei vendita traditionis, nec pretij soluti ratione. num. 63.
- Priilegiū exemptionis datū loco durat quantum durat locus, & datū causa durat in quantum durat causa, & datum personæ extinguitur cū persona. num. 64.
- Priusilegium exemptionis concessum favore rei durat in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem personæ, cui conceditur. num. 65.
- Priusilegium exemptionis concessum rebus cibarijs, & bastimētijs in alijs quibus locis venditis, precipue, En los dela nueua poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illic venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibotantum, & non de alijs. Et quid de virtualibus cōsentis in priusilegio. num. 66.
- L. 13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur. num. 67.
- L. Diarijs. ff. de aliment. & cib. legat. intellectus. num. 68.
- Venditio verificatur in uno nūmo, si res vendita non erat maiori pretio digna, nec ad sit donationis præsumptio. num. 69.
- Minutatim, verū, quibus in locis à Iureconsulto referatur. nu. 70.
- Alimentorum nomine etiam medicina comprehenduntur, & quid bastimentorum nomine contineatur. num. 71.
- Vsus, vel cōsuetudo nō soluēdi gabellā, rursus inducat immunitatis priusilegium. nu. 72. & in nu. seqq.
- Gabella soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis, superioritatis & universalis dominij, & in hoc casu præscriptio, vsus, vel cōsuetudo, à solutione nō excuset. nu. 73.
- Præscribi potest omnis solutio census, præter eam, qua in signum subiectionis fit. nu. 74.
- Causa immunitatis, vel priusilegij pendere, verū facienda sit gabellæ solutio, & ibi optima distinctio. n. 75.
- Indulgentia arrendatorum, publicanorum, & exactorum in non exigenda gabellā excusationem nullam præbet, nec domino & Principi nocet. nu. 76.
- Conductor non potest interuētere possessionem domini sui. nu. 77.
- Priusilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, numer. 78.
- Scriptura priusilegij, aut maioratus de perditā potest probari duobus testib⁹ deponētib⁹ de ei⁹ tenore. n. 79.
- Testamenti scriptura perditā potest probari duobus testibus deponētib⁹ de eius tenore, licet testamentum non appareat. Et limitatur in testamento in scriptis, de cuius tenore testes deponere non possunt. num. 80.
- Priusilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapso tempore. num. 81.

Pri-

Priuilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita, cessat causa cessante. num. 82.

Differentia inter priuilegium, & beneficium, & rescriptum, adhibetur per remissionem num. 83.

Priuilegij interpretatio ad Principem concedentem spectat, ubi distinctio. num. 84.

Priuilegium de sui natura perpetuum quo modo per non usum amittatur: ubi distinctio, & limitatio traditur. num. 85.

Priuilegium exemptionis habent, suis bonis immobilibus venditis excusationem habet, si super eis census imposuerit. num. 86.

Correctores, & officiales Consistoriales, verum subsistente causa urgentis caristia, vel pestis, possint constituere, quod deferentes victualia in ciuitate sine immunes a solutione portagij, & gabella, licet arrēdatoribus & collectoribus damnum fiat? n. 87.

& in nu seqq. vsq. ad nu. 99.

Priuilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno & praiudicio tertij facta. num. 88.

Exemptio facta à Rege de portagij, & solutione gabella, intelligitur tantum facta in locis ipsi Regi subiectis, non verò in locis dominorum inferiorum. num. 89.

Rex donans terras, quae solita erant alicui ciuitati collectas dare, censetur donationem fecisse, saluis collectis. num. 90.

Exemptionem si Rex concesserit alicui de ciuitate cum eo conuenta & Encabeçada, talis exemptio sibi, & non alijs de ciuitate

nocebit. numer. 91.

Priuilegium & exemptionē vtrū Rex, vel respublica concedere possit cum paruo tertij praiudicio. nu. 92.

Priuilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, vtrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij damno concessum. num. 93.

Rex quando aliquid vult fieri expresse cum dāno tertij, intelligitur cum modico dāno, & non cum graui. n. 94.

Priuilegium à Principe concessum cum magno, vel paruo tertij praiudicio, hodie non tenet, licet qualescumq. clausulas habeat. num. 95.

Utilitas publica in omni priuilegio cōsetur semper excepta. nu. 97.

Priuilegium exemptionis, non prodest in tempore magna necessitatis Reipublicae, vel Principis. num. 98. & in num. 101.

Resolutio principalis questionis, de qua in num. 87. num. 99.

Damnum rescire tenetur Princeps in casu quo priuilegium cum damno tertij concedere potest, & ibi limitatio. num. 100. & num. 101.

Priuilegium exemptionis habens si patiat se in albo soluentium describi, vtrum sibi praiudicet? nu. 102. & in num. seqq.

Priuilegiatus & exemptus à solutione collectorum & praestatarum, si sponte semel soluat, sine protestatione, vtrum futurum sibi praiudicet. num. 103.

Priuilegium de facili perditur. numer. 104.

Ascribens se scripturae, velut testis assisistens, vtrum praiudiciū sibi pa-

Cap. 3.

Summarium tractatus

- res de contentis in ea? & ibi optima resolutio in materia, & interpretatio l. 9. tit. 13. & l. 60. tit. 1. p. 1. l. sicut. §. nō videtur. ff. quib. mod. pig. vel hypo. soluit. l. si fundum per fideicommissum. ff. de legat. 1. l. Gaius. ff. de pig. actio. num. 105.
- Resolutio quæstionis principalis, de qua in nu. 103. supra, num. 106.
- Privilegium nō soluendi decimas, & similia, nō tollitur unico actu nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum. num. 107.
- Exemptus & privilegiatus ab onere tutela, vel habens privilegiū iterabile & successivum, nō perdit illud unico actu. & ibi quid requiratur ad hoc, ut perdat. nu. 108.
- Privilegium personale, vel alicui concessum, nō transit ad filiū, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio Reali: & ibi quando privilegiū dicatur. & presumatur reale, vel personale. num. 109.
- Privilegiū reale quando alieni, & eius successoribus conceditur, intelligitur ordine successivo; primò ad filios, deinde ad nepotes. num. 110.
- Naturalibus filiis transit privilegium paternum transitorium ad filios, nam & hī gaudent nobilitate paterna. num. 111.
- Privilegiū transitorium ad filios, utrum extendatur ad ante natos. nu. 112.
- Privilegium exemptionis à tributo, & solutione gabellæ tanquam odiosum, & Regio patrimonio damnosum, debet strictissime interpretari. nu. 113.
- Filiorum appellatione infavorabiliter veniunt nepotes, secus in odiosis. n. 114.
- Filiis si expressè fuerint vocati in dispositione hominis, vel in exceptionis privilegio, nō veniunt nepotes: scilicet in beneficijs Principum, & in primogenijs. num. 115.
- Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum, trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura. num. 116.
- Exemptio à solutione collectarum de rebus suis alicui concessa intelligitur, & extenditur ad res postea quasitas. num. 117.
- Privilegiū exemptionis gabellarū ad suā validitatē requirit clausulam, Ex cieta scientia. num. 118.
- Privilegium exemptionis iurium Regalium morte concedentis finitur, nisi aliter in privilegio contineatur, cum de Regni præiudicio agatur. num. 119.
- Derechos Reales, si in privilegio cōtineantur, quid de hoc indicetur. n. 120.
- Infamia & inhabilitas patris proditoris, qui crimen lese Maiestatis diuina, vel humana commisit, utrum tam filiis natis, quam nascituris noceat. num. 121.
- Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum, perditur per delictum lese Maiestatis diuina, vel humane. num. 122.
- Privilegium recipit interpretationem extensiuam à communi usu, & practica. num. 123.
- Causa privilegij finita, vel cessante, cessat, & finitur privilegium. n. 124.
- Privilegium concessum ratione loci, nō potest alibi, quam in illo loco exerceri, & interpretantur l. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recop.

Pri.

Priuilegiū cōcessum officio durat, quatenus durat officium, & finitur officio finito, & ibi l. 3. c. u. seqq. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur, & limitatur in officio habente dignitatem annexam. nu. 126.

Officiales quibus aliquod conceditur priuilegiū ratione officij, regulariter non satisfaciunt, officium per interpositam personam, & non per se exercendo. num. 127.

Industria personæ censetur electa in operibus artificialibus, & ibi limitatio. num. 128.

Exempti a solutione gabellæ tenentur iurare ad petitionem conductoris gabellarum ad fraudes euitandas sub pœna expressa. nu. 129.

L. 11. tit. 17. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 130.

L. 4. & 10. tit. 20. & l. 17. lib. 9. Recop. interpretantur, & verus sensus vnicuique traditur. nu. 131.

Muliones, & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta asportauerint, & ibi vendiderint, utrum gabellam soluant in suis locis. num. 132.

Priuilegium exemptionis ab emi cōcessum, utrum ante acceptationem vim habeat, usque transferat, num. 133.

Donatione facta presenti, ius & dominium transit statim ante acceptationem. num. 134.

Donatione facta absentij, nec ius, nec dominium transferatur ante acceptationem donatarij. nu. 135.

Donatio causamortis non tenet ante donatarij absentis acceptationem, numer. 136.

Contractus vim nullam habent sine vtriusque partis presentia, & consensu. num. 137.

Donatio in absentia facta, etiam in casu ppijs & priuilegiatis, actione, nec possessionem ante acceptationem non transfert. num. 138.

Donatio absentis facta ante acceptationem ius non transfert, etiam hodie siate l. 2. tit. 16 lib. 5. Reco. secundum magis communem, & idem in priuilegio: & ibi de vera d. l. 2. interpretatione. num. 139.

Reuocari potest donatio absentis facta ante acceptationem. donatarij, licet fuerit iurata. num. 140.

Donatio absentis facta poterit ante donatarij acceptationem reuocari, etiam si pactum de non reuocando appositum sit in donatione. nu. 141.

Contractus quando de sui natura est reuocabilis, clausula accessoria in eo apposta censetur esse reuocabilis. num. 142.

Clausula, quæ ad executionem contractus apponuntur, non solent eius substantiam alterare. num. 143.

Clausula, & pactum de non reuocando, censetur appositum magis de stylo tabellionum, quam de contrahentium consensu. num. 144.

Repetitio per conditionem indebiti, vel erroris causa, utrum cōpetat exempto per priuilegiū, si scilicet gabellam soluerit. num. 145. Cap. 4.

Solutio scienter, vel per errorem facta, quando dicatur, & presumatur. num. 146.

Repetitio utrum cōpetat habenti priuilegiū, ne conueniatur in plus quam facere potest, si soluerit. nu. 147.

Summarium tractatus

Familia appellatione qui cōprehēdantur, & ibi de priuilegio concessō alicui, & eius familia. nu. 148.

Legitimus, utrum dicatur de familia. nu. 149.

Filius naturalis, bastardus, spurius & adoptiuus, non comprehenditur sub hoc nomine, Familia. nu. 150.

Priuilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui comprehendatur. n. 151.

Priuilegiū cōcessum alicui, & omnib⁹ posteris, vel eius prolis, vel sobolis, quomodo intelligatur. nu. 152.

Priuilegiū cōcessum alicui, & omnib⁹ de genere, quomodo intelligatur, et quid sub hoc verbo, Generis, cōprehendatur, nu. 153. & in nu. seqq.

Bastardi & *naturales* tātum sub hoc verbo, Generis, non comprehenduntur. nu. 154.

Priuilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendant natos ex fœminis. nu. 155.

L. 1. §. filia. ff. de iure immunitatis interpretatur. nu. 156.

L. 31. cu. seqq. tit. 18. lib. 9. Rec. adnotantur, & explicantur. nu. 157.

Priuilegiū cōcessū alicui, & suis descendibus, haredibus, vel successorib⁹, quomodo interpretandum, nu. 158.

L. 18. tit. 18. lib. 5. Recopil. interpretatur. nu. 159.

Priuilegiū cōcessū alicui, & suis descendibus masculis, & fœminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu. 160. & in nu. seqq.

Filia nupta ius agnationis non admittit. nu. 161.

Fœmina nupta retinet omnia priuilegia, & omnes prerogatiuas fa-

milie paternæ. nu. 162.

Mulieres post cōtractū mātrimonium statum suum mutant. nu. 163.

Fœmina exempta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, qui cum ignobilibus contribuere tenetur. nu. 164.

Mulier priuilegiū immunitatis & exemptionis habet, si bona sua marito in dotē tradiderit, tenetur talis maritus soluere & contribuere. nu. 165.

Fœmina nupta est in potestate viri, & non patris. nu. 166.

Pater verū possit pacto, vel renūtiatio ne praiudicium filiis parere in priuilegio sibi, & suis descendensibus concessō. nu. 167.

Renuntiari non potest ius, vel priuilegium cōpetens ratione alicuius personæ, vel qualitatis. nu. 168.

Verba appositā in priuilegio generali non sunt intelligēda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuò durare. nu. 169.

Priuilegiū ita in descendēs trāsit, & descendit, inquit, si nulla persona intermedia cessauerit. nu. 170.

Odium, vel factum paternum nō debet filiis praiudicare. nu. 171.

Clerici, *Ecclesia*, vel *monasteria*, quæ habet Regalia priuilegia super redditibus Regijs, non possunt conuenire Regios Collectores coram iudice Ecclesiastico. nu. 172.

Priuilegium exemptionis concessum alicui, & suis descendensibus per lineam masculinam, utrū extendatur ad fœminas, quæ ex masculo descendunt, & l. 17. tit. 18. Recopil. interpretatur. nu. 173.

Reuo-

*Reuocare vtrū possit Princeps donatio-
nē, mercedem, vel priuilegium ex-
emptionis à se concessum. nu. 174.*

*Mulier plebeia & rustico genere na-
ta, gaudet priuilegio mariti nobilis
& priuilegiati. nu. 175.*

*Vidua quæ nupsit viro priuilegia-
to & excepto à collectarū & gabel-
larum solutione ratione priuilegij
sibi concessi, vtrum illo priuilegio
& exemptione potiarer, tanquam
si maritus vineret. num. 176.*

*Vidua gaudet priuilegio mariti defun-
cti, omnesq; dignitates & priuile-
gia retinet, quāuis sint personalia
& accidentalia. nu. 177.*

*Vidua dicitur esse in matrimonio viri
defuncti: idemq; de ea iudicatur post
mortē mariti, quod eo viuente. n. 178.*

*Ius quando semel fuit alicui acquisitū
ex persona alterius durat, etsi per-
sona illa moriatur. nu. 179.*

*Resolutio principalis quaestionis: de qua
in nu. 176. & ibi limitatio. n. 180.*

*Vidua luxuriose & inhonestē viuens
perdit omnia priuilegia, quæ causa
mariti nobilis & priuilegiati ro-
tingebat. nu. 181.*

*Viduam non facit habitus, sed pud-
icitia vidualis. nu. 182.*

*Vidua nō dicitur luxuriose & inhone-
stē viuere per stuprum semel tan-
tum commissum. nu. 183.*

*Rex non potest Regalia concedere in
preiudicium successoris, nec iura
Regni subuertere, nec diminuerē.
num. 184.*

*Rex non potest priuilegia concedere, &
donationes adeo immoderatas face-
re, vt Regno preiudicium & dam-
num inferat. nu. 185.*

*Princeps non poterit Regia tributa re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaue cum solemnitate, nu-
mer. 186.*

*Legitimus ex Principis rescripto v-
trum generaliter gaudeat nobilita-
te parentis nobilis, & sit exemp-
tus à contributione tributorum, &
iurium Regalium, hoc est Pechos
vbi l. 10. tit. 8. lib. 5. & l. 20. tit. 11.
lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6. Recopil.
interpretantur. nu. 187.*

*Legitimati ex Principis rescripto nil
differunt à legitimis quod intellige,
vt in nu. seq. num. 188.*

*Legitimati per Principis rescriptū non
proprie, sed perfectionem iuris legi-
timi dicuntur. nu. 189.*

*Legitimati non succedunt in primo-
genijs Hispania. nu. 190.*

*L. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. & eius verba,
ibi: En hōras, y preeminencias,
interpretantur. nu. 191.*

*Legitimati non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum, vbi a-
gitur de honore & beneficio, nu-
mer. 192.*

*Priuilegium contra ius commune non
comprehendit casus omisos, nu-
mer. 193.*

*Priuilegia continentia tributorum Re-
galium exemptionem, sunt strictis-
sima. nu. 194.*

*Priuilegium generale immunitatis &
exemptionis Regalium tributorum
non valet, nisi expresse & spe-
cialiter fiat mentio de tributis, nu-
mer. 195.*

*Priuilegia exemptionis tributorum Re-
galium sunt in maximum successo-
rum preiudicium. nu. 196.*

Print

Summarium tractatus

- Princeps tollens defectum natalium per legitimatorem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis.* 197.
- Privilegium nobilitatis continet damnum & preiudicium, alijs contribuentibus.* num. 198.
- Legitimationis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosus, & spurij concessum, verum comprehendat nobilitatem, & exemptionem tributorum.* num. 199.
- Cap. i. *Privilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciurnitas veritatis, nullius erit momenti, numer.* 200.
- Agricolis privilegium, ne incarcerentur pro debito civili, non iter concessum recensetur.* nu. 201.
- Agricolarum privilegium, de quo in nu. supraproximo, utrum extendatur ad debita praterita: ubi aliqua limitationes recensentur.* nu. 202.
- Debitor tritici utrum satisfaciatur solvendo estimationem taxatam in tempore caristiae & necessitatis, in quo triticum non inuenitur, nisi pro immodico pretio.* numer. 203. & in num. seqq. & in num. 208. usque ad num. 219.
- Aliud pro alio, invito creditore, solui non potest.* num. 204.
- Debitor tritici non satisfacit nisi solvendo estimationem, quanto pluris valeat à tempore mora.* nu. 205.
- Debitor tritici, vel certae quantitatis, utrum excusetur à mora, cum non inueniatur, vel pretium nimis augetur? ubi optima resolutio.* numer. 206.
- Debita res si ex casu prestari non potest, estimatio debetur.* nu. 207.
- Resolutio quaestionis, de qua in num. 203. nu. 208. cum num. seqq. usque ad 219.*
- Creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius estimationem, quando reperiri non potest, nisi pretio immoderato.* num. 209.
- Grauatius prestare rem alienam satisfacit solvendo estimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat.* numer. 210.
- Emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summam immoderatam, si veniat insolita caristia.* num. 211.
- Triticum ex causa necessitatis, vel caristiae, prestari non posse rectè dicitur, quando debitor illud non habet, & quamvis reperiat, id habere non potest, nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessivo pretio.* num. 212.
- Rem non inueniri, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, equiparantur in iure.* num. 213.
- Aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, equiparantur in iure.* n. 214.
- Fieri non posse dicitur, quod commodè fieri non potest.* nu. 215.
- Pretium excedens dicitur, quando terminus iusta metra exceditur.* n. 216.
- Dammum, nec interesse, nec excessus iusti pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest excedi: quod intelligitur cum moderamine infra relato.* nu. 217.

Locupletari, vel lucrū querere ex aliena iactura, cui libet sine dolo nō permittitur, & ibi resolutio difficultatis, de qua in nu. 203. nu. 218.

Pauperum & miserabilium personarum priuilegia recensentur. n. 219.

Miserabiles personae, licet sint maiores 25. annorum, priuilegium restitutionis in integrum obtinebunt, numer. 220.

Pauperes, & miserabiles personae, in quib⁹ casib⁹ priuilegiū amittās, quomodoq; illud retineant. num. 221.

Miserabilium personarum priuilegium non potest renuntiatione tolli. num. 222.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito ciuili incarcerationi. nu. 223.

Nobilitas utrum possit priuilegium nobilitatis renuntiare, & quid si praedicta renuntiatio fuerit iurata. num. 224.

Nobilis ex Principis priuilegio, & nō genere, nec sanguine, poterit suum priuilegium renuntiare, quia magna differētia est inter nobiles sanguine, & nobiles ex priuilegio, numer. 225.

Maritus & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, nō poterūt etiam cum iuramento renuntiare suum priuilegium. nu. 226.

Cericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium sibi concessum per cap. si quis suadente diabolo. num. 227.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare priuilegio sibi à iure concessa. num. 228.

Sacerdotes non possunt pro debito ciuili,

li incarcerationi, nec excommunicari, nec conueniri in plus quam facere possunt. num. 229.

Sacerdotes non possunt suum priuilegium concessum per cap. Oduardus de solutio. renuntiare, & quid cum iuramento. num. 230.

Iudices ordinarij inferiores per incidentiam possunt cognoscere de nobilitatis exceptione & possessione ad effectū, ut nobiles, ne torqueantur, nec pro debito ciuili incarcerationi. num. 231.

Tributum uerbum in priuilegijs quomodo interpretandum. nu. 232.

Rentas, uerū in priuilegijs quomodo interpretandum. num. 233.

Seruicio y mōtazgo, almojarifazgo, rodas, castilleras, peage, passage, pontazgo, batcage, quid in iure significent. nu. 234.

Heredis si fiat mentio in priuilegio, utrum ad primū restringatur, an ad veteriores heredes extendatur. n. 235.

Nobilis decoctor perdit priuilegium nobilitatis, & poterit torqueri, & pro debito ciuili incarcerationi, numer. 236.

Priuilegium & gratia à Principe concessa, utrum spiritus et morte concedentis. num. 237.

Diuidere loca, & terminos Principi licet. num. 238.

Vicus exemptus quoad districtum & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum cōmoda & priuilegium illius ciuitatis amittat. n. 239.

Bona patrimonialia clericorū nō gaudent priuilegio concessō Ecclesijs bonis. nu. 240. & in nu. 374. infra ubi declaratur.

Summarium tractatus

Bona patrimonialia, ad cuius titulum fuit aliquis sacris ordinibus insignitus, gaudent privilegio bonorum Ecclesiasticorum, secundum veteriorem opinionem, num. 241. & in num. 376.

Bona data filio in titulum patrimonij ad ordines consequendos, utrum conferantur. nu. 242.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum, nu. 243.

Bona beneficiorum sunt Ecclesiastica, & spiritualia. nu. 244.

Sucessio in beneficio Ecclesiastico dicitur in iure, & est odiosa. nu. 245.

Capellania utrum comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio Ecclesiastico. num. 246.

Capellania utrum dicatur beneficium Ecclesiasticum, & bona capellania dicantur Ecclesiastica, & spiritualia, vel temporalia, & profana: ubi bona distinctio. nu. 247.

Decima venit soluenda Deo de bonis capellania, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos. num. 248.

Gabella Regia utrum veniat soluenda de venditione bonorum capellania, & datorum ad ordines suscipiendos. nu. 249.

Bulla domini Papae Pij Quinti prohibens confidentiam Ecclesiasticorum beneficiorum, & c. 2. de reformat. sess. 21. & c. 6. de reformat. sess. 23. sacri Concilij Tridentini, & l. 1. tit. 4. lib. 1. Recopil. interpretantur. num. 250.

Decimarum percipiendarum ius spiri-

tuale est, nec laicis regulariter potest competere. num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex Romani Pontificis privilegio. num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis privilegio, potest laicis competere. num. 253.

Decimarum fructus possunt vendi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiae erciscunda. num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabella debeatur, quando venduntur fructus. num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur beneficia patrimonialia. num. 256.

Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum secularium. n. 257.

L. 1. tit. 27. lib. 9. Rec. agēs, De serui Cap. 6. cio, y montazgo, interpretatur. nu. 258.

Cōmunes termini, & pascua propria, & non aliena dicuntur. nu. 259.

L. 18. tit. 27. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 260.

Agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam. num. 261.

Laicus habens bona communia cū clerico etiam fratre, tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabellam soluere, nec habet exemptionem ratione communionis. n. 262.

Exactor Regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum, non exemptorum, si à clerico bona possideantur. nu. 263.

Bona à clerico possessa sua & libera, à seruicute, tributo, & gabella praesumuntur. nu. 264.

Pri.

Priuilegia in eo valent, & tenent, in quo vſitata, & obſeruata ſuere. num. 265.

Correctio, & authoritas ſuperioris, ſemper remanet reſeruata in priuilegijs. num. 266.

Decuriones, Rētores, tabelliones, & alij officiales Conſiſtoriales, vtrum ratione officij immunitatem & exemptionem habeant à tributis, collectis, & redditibus Regijs. num. 267.

Verba, Mandamos les ſean guardadas las preeminencias, inmundades, y exempciones que ſe acostubran guardar por razon del dicho oficio, quæ in titulis Regijs continentur, quid importent. num. 268.

Mulier creditrix pro ſua dote vtrum alijs creditoribus præferatur, etiam domino prædij pro ſua penſione, ſtante noua pragmatica agricultoribus priuilegium concedente, num. 269.

Mulier pro ſua dote competunt plures prærogatiue, & priuilegia, & ibi remiſſio. num. 270.

Hypotheca tacita competit pro penſione prædij locati, & fructus ſunt pignorati, & hypothecati pro penſione. num. 271.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vtitur priuilegio ſuo. num. 272.

Reſolutio quaſtionis, de qua in num. 269. ſupra, num. 273.

Dotis priuilegium nõ præſumitur vnicuius verbo à Principe derogatum. n. 274.

Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ veriſimiliter non concedere-

reant ſpecialiter. num. 275.

Verba generalia ſtatutorum reſtinguntur ſecundum ius commune. nu. 276.

Diſpoſitio generalis reſtringitur ex ratione particulari. num. 277.

Lex generalis noua non comprehendit, nec corrigiſt legem antiquam habentem ſpeciale priuilegium in materia. num. 278.

Lex generaliter loquens, nõ comprehendit cauſa dotis, quādo habet idẽ priuilegium in materia. nu. 279.

Regula generalis non comprehendit caſus priuilegiatos. num. 280.

Dotis debitum non comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 281.

Reſcriptum imprecatur, vel conceſſum, non præiudicat cauſa priuilegiata, niſi de ea fiat ſpecialis mentio. num. 282.

Dotis fauore ſit interpretatio in ambiguis. nu. 283.

Intellectus abſurdus eſt fugiendus. numer. 284.

Minorũ ſpeciale priuilegium nõ videtur derogatum, nec remiſſiatum per generalem derogationem. num. 285.

Prouiſio legis contra ius commune non extenditur ultra illud, quod lex expreſſe prouidet. nu. 286.

Alienationis generica prohibitio non comprehendit cauſam dotis. n. 287.

Mulier quando pro ſua dote certat de dāno vitādo, admittitur cōtra pariter priuilegiatum. nu. 288.

Dictio, aliud, alia, aliud, eſt repetitiua ſimiliũ. nu. 289.

Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta qualitatem verbi, vel participij. nm. 290.

Summarium tractatus

- Tributorum exemptionem habentes ex privilegio Regis tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles, non excusantur. num. 291.*
- Communicare an possint terminos, montes, & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae alicuius civitatis. num. 292.*
- Communicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis. num. 293.*
- Vnio, & communio rerum Ecclesiasticarum, non datur absque Pontificis rescripta, & licentia, numer. 294.*
- Communio pascuorum & terminorum non potest praescribi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant. num. 295.*
- Licentia Regia requiritur ad terminorum & pascuorum communione dissolvendam. num. 296.*
- Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per conventionem, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, numer. 297.*
- Consilii Regii obsequii concessionem nobiles fiunt, & exempti à tributorum ordinariorum, & extraordinariorum solutione. num. 298.*
- Exemptiones conservantur in civitate denuò reaedificata. nu. 299.*
- Servitus urbana conservatur in area, quae denuò erigitur. nu. 300.*
- Ususfructus conualescit recuperata re, de qua debebatur. nu. 301.*
- Opus, vel servitium inceptum, an consummatum requiratur, si ob illud à Rege privilegiū concedatur. n. 302.*
- Repertus in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum panam statutariam incurrat. num. 303.*
- Privilegium exceptio, vel gratia Summi Pontificis, non extenditur de uno ad alium casum. num. 304.*
- Perfectio actualis condonationis requiritur ad veniam consequendam per gratiam, vel indulgentiam Summi Pontificis. num. 305.*
- Verba, Qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposta, faciunt condonationem, & requirunt actualem perfectionem. num. 306.*
- Repertus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, est suspectus de crimine, numer. 307.*
- Actus perfectus, & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri. num. 308.*
- Revocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis per generalem revocationem privilegiorum. num. 309.*
- Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos, & mentecaptos. nu. 310.*
- Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quae ad Regem pertinent, non censentur concessa per concessionem plenae, & amplissimae iurisdictionis, etiamsi Rex concedat Regalia, & omnia, quae tanquam Regi ad eum pertinent. num. 311.*
- Exhibere tenetur suum privilegiū omnes, qui eum allegant. nu. 312.*
- Limietur supradicta conclusio, de qua in num. 312. & num. 313.*

Sigil-

Sigillum manifestum & apparet debet habere priuilegium, ad hoc, ut fidem faciat. nu. 314.

Falsa moneta crimen non comprehenditur in cōfessione, vel priuilegio habente omnium causarum civilium & criminalium cognitionem. nu. 315.

Praeminentia, & facultates Regales, si à Rege concedantur per priuilegium, non videntur concessa, nec comprehenduntur bona vacantia illius, qui ab intestato, & absque herede mortuus fuit. nu. 316.

Villa, oppidum, vel castrum, si à Rege concedantur, concessum confertur etiam territorium. nu. 317.

Limitatur supradicta conclusio, de qua in nu. 317. in litore maris. nu. 318.

Priuilegium concessum ad libitum, & beneplacitum concedentis, utrum eius morte spiret. nu. 319.

Mulier nobilis nubens ignobili, licet amittat suum priuilegium quoad contributionem in vita mariti, non amittit dictum priuilegium in absentibus ad suum honorem, nec torqueri, nec carcerari potest pro debito. nu. 320.

Inferior à Principe non potest priuilegium concedere in prauiudicium tertij. nu. 321.

Priuilegium concessum propter artem eatenus durat, quatenus ars exercetur. nu. 322.

Fideiussores & consocij, non perfruuntur priuilegijs concessis conducto-ribus Regiarum gabellarum tantum. nu. 323.

Priuilegium secundum, non faciens de primo mentionem, illi non derogat, nu. 324. cum numero sequent. ubi

multis modis limitatur regula.

Limitatur pluribus modis praedicta regula, de qua in nu. 324. nu. 325.

Prescriptionis annalis plures casus congeruntur. nu. 326.

Priuilegium quanto tempore praescribatur? nu. 327.

Derogatio generalis omnium priuilegijs non derogat ea, quae inserta sunt in corpore iuris. nu. 328.

Clausula, Non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, quorum tenores de verbo ad verbum haberi volumus tanquam expressos, utrum sufficiat ad tollenda priuilegia habentia clausulam derogatoriam ad priuilegia futura? nu. 329.

Priuilegium impetratum lite pendente, non valet, si de dicta lite pendente mentionem non faciat, numero 330.

Priuilegijs una pars ambigua debet intelligi secundum verba clare & aperte posita in alia parte, numero 331.

Priuilegium si concedatur à Principe ad extrahendam aquam ex publico aquaductu, debet intelligi, & restringi ad aquam superabundantem. nu. 332.

Priuilegijs si concedatur alicui ad extrahendam aliquam tritici quantitatem de aliqua ciuitate, vel prouincia, debet intelligi eo modo, ut prouincia eo non indigeat. nu. 333.

Priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quae publica laederetur utilitas. nu. 334.

Priuilegia publica utilitati damnosa, non sunt recipienda, nu. 335.

Pri-

Summarium tractatus

- Familia* appellatione qui comprehendatur, & ibi de privilegio concesso alicui, & eius familia. nu. 148.
- Legitimus*, utrum dicatur de familia. nu. 149.
- Filius naturalis*, bastardus, spurius & adoptivus, non comprehenditur sub hoc nomine, Familia. nu. 150.
- Privilegium concessum alicui*, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui comprehendantur. n. 151.
- Privilegiū concessum alicui*, & omnibus posteris, vel eius prolis, vel sobolis, quomodo intelligatur. nu. 152.
- Privilegiū concessum alicui*, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, et quid sub hoc verbo, Generis, comprehendatur, nu. 153. & in nu. seqq.
- Bastardi* & *naturales* tantum sub hoc verbo, Generis, non comprehenduntur. nu. 154.
- Privilegium concessum alicui* & suo generi, utrum comprehendat natos ex feminis. nu. 155.
- L. 1. §. filie. ff. de iure immunitatis* interpretatur. nu. 156.
- L. 31. cu. seqq. tit. 18. lib. 9. Rec. adnotantur*, & explicantur. nu. 157.
- Privilegiū concessū alicui*, & suis descendibus, hereditibus, vel successoribus, quomodo interpretandum, nu. 158.
- L. 8. tit. 18. lib. 5. Recopil. interpretatur*. nu. 159.
- Privilegiū concessū alicui*, & suis descendibus masculis, & feminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu. 160. & in nu. seqq.
- Filia nupta* ius agnationis non admittit. nu. 161.
- Femina nupta* retinet omnia privilegia, & omnes prerogativas familiae paterna. nu. 162.
- Mulieres post contractū matrimonium statum suum mutant*. nu. 163.
- Femina exempta ratione nobilitatis* non excusat maritum ignobilem, qui cum ignobilibus contribuere tenetur. nu. 164.
- Mulier privilegiū immunitatis* & exemptionis habet, si bona sua marito in dotē tradiderit, tenetur talis maritus solvere & contribuere. nu. 165.
- Femina nupta est in potestate viri*, & non patris. nu. 166.
- Pater utrum possit pacto, vel renūtiatio ne praedictum filijs parare in privilegio sibi*, & suis descendensibus concesso. nu. 167.
- Renunciari non potest ius, vel privilegium copertens ratione alicuius personae, vel qualitatis*. nu. 168.
- Verba apposita in privilegio generali non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuo durare*. nu. 169.
- Privilegiū ita in descendentes transit*, & descendit, inquit, si nulla persona intermedia cessaverit. nu. 170.
- Odium, vel factum paternum non debet filijs praedicare*. nu. 171.
- Clerici, Ecclesia, vel monasteria, quae habet Regalia privilegia super redditibus Regijs, non possunt convenire Regios collectores coram iudice Ecclesiastico*. nu. 172.
- Privilegium exemptionis concessum alicui*, & suis descendensibus per lineam masculinam, utrum extendatur ad feminas, quae ex masculo descendunt, & l. 17. tit. 18. Recopil. interpretatur. nu. 173.

Reuocare vtrū possit Princeps donatio-
nem, mercedem, vel priuilegium ex-
emptionis à se concessum. nu. 174.

Mulier plebeia & rustico genere na-
ta, gaudet priuilegio mariti nobilis
& priuilegiati. nu. 175.

Vidua qua nupta fuit viro priuilegia
to & excepto à collectatu & gabel-
larum solutione ratione priuilegiū
sibi concessi, utrum illo priuilegio
& exemptione potiat, tanquam
si maritus viueret. num. 176.

Vidua gaudet priuilegio mariti desun-
cti, omnesq; dignitates & priuile-
gia retinet, quauis sint personalia
& accidentalia. nu. 177.

Vidua dicitur esse in matrimonio viri
desuncti, idemq; de ea iudicatur post
morte mariti, quod eo viueret. n. 178.

Ius quando semel fuit alicui acquisitū
ex persona alterius durat, etsi per-
sona illa moriatur. nu. 179.

Resolutio principalis questionis, de qua
in nu. 176. & ibi limitatio. n. 180.

Vidua luxuriose & inhonestè viuens
perdit omnia priuilegia, qua causa
mariti nobilis & priuilegiati re-
tinebat. nu. 181.

Vidua non facit habitus, sed pud-
icitia vidualis. nu. 182.

Vidua nō dicitur luxuriose & inhone-
stè viuere per stuprum semel tan-
tum commissum. nu. 183.

Rex non potest Regalia concedere in
præiudicium successoris, nec iura
Regni subuertere, nec diminuerē.
num. 184.

Rex non potest priuilegia concedere, &
donationes adeo immoderatas face-
re, ut Regno præiudicium & dam-
num inferat. nu. 185.

Princeps non poterit Regia tributa re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaue cum solemnitate, nu-
mer. 186.

Legitimus ex Principis rescripto. v-
trum generaliter gaudeat nobilita-
te parentis nobilis, & sit exemp-
tus à contributione tributorum, &
iurium Regalium, hoc est Pechos
ubi l. 10. tit. 8. lib. 5. & l. 20. tit. 11.
lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6. Recopil.
interpretantur. nu. 187.

Legitimati ex Principis rescripto nil
differunt à legitimis quod intellige,
ut in nu. seq. num. 188.

Legitimati per Principis rescriptū non
proprie, sed per fictionem iuris legi-
timi dicuntur. nu. 189.

Legitimati non succedunt in primo-
genijs Hispania. nu. 190.

L. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. & eius verba,
ibi: En horas, y preeminencias,
interpretantur. nu. 191.

Legitimati non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum, ubi a-
gitur de honore & beneficio, nu-
mer. 192.

Priuilegium contra ius commune non
comprehendit casus omisso, nu-
mer. 193.

Priuilegia continentia tributorum Re-
galium exemptionem, sunt strictis-
sima. nu. 194.

Priuilegium generale immunitatis &
exemptionis Regalium tributorum
non valet, nisi expresse & spe-
cialiter fiat mentio de tributis, nu-
mer. 195.

Priuilegia exemptionis tributorum Re-
galium sunt in maximum successo-
rum præiudicium. nu. 196.

Summarium tractatus

Princeps tollens defectum natalium per legitimacionem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis. 197.

Privilegium nobilitatis continet damnum & praeiudicium, alijs contribuentibus. num. 198.

Legitimacionis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosis, & spurij concessum, utrum comprehendat nobilitatem, & exemptionem tributorum. num. 199.

Cap. 5. Privilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti, numer. 200.

Agricolis privilegium, ne incarcrentur pro debito civili, moniter concessum recensetur. nu. 201.

Agricolarum privilegium, de quo in nu. supra proximo, utrum excedatur ad debita praterita: ubi aliqua limitatio: recensentur. nu. 202.

Debitor tritici utrum satisfaciat soluendo aestimationem taxatam in tempore caristiae & necessitatis, in quo triticum non inuenitur, nisi pro immodico pretio. numer. 203. & in num. seqq. & in num. 208. usque ad num. 219.

Aliud pro alio, invito creditore, solui non potest. num. 204.

Debitor tritici non satisfacit nisi soluendo aestimationem, quanto plurius valet à tempore more. nu. 205.

Debitor tritici, vel certae quantitatis, utrum excusetur à mora, cum non inueniatur, vel pretium nimis augetur? ubi optima resolutio, numer. 206.

Debita res si ex casu praestari non potest, aestimatio debetur. nu. 207.

Resolutio quaestionis, de qua in num. 203. nu. 208. cuius num. seqq. usque ad 219.

Creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius aestimationem, quando reperiri non potest, nisi pretio immoderato. num. 209.

Grauatius praestare rem alienam satis facit soluendo aestimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, numer. 210.

Emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tegetur ad summam immoderatam, si veniat insolita caristia. num. 211.

Triticum ex causa necessitatis, vel caristiae, praestari non posse recte dicitur, quando debitor illud non habet; & quamvis reperiat, id habere non potest, nisi fructum difficultatis, & pro immoderato & excessivo pretio. num. 212.

Rem non inueniri, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, equiparantur in iure. num. 213.

Aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, equiparantur in iure. nu. 214.

Fieri non posse dicitur, quod commodò fieri non potest. nu. 215.

Pretius excedens dicitur, quando terminus & infra meta exceditur. n. 216.

Damnū, nec interesse, nec excessus iusti pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest excedi: quod intelligitur, cum moderamine infra relato. nu. 217.

Locu.

Locupletari, vel lucrū querere ex aliena iactura, cuiuslibet sine dolo nō permittitur, & sibi resolutio difficultatis, de qua in nu. 203. nu. 218.

Pauperum & miserabilium personarum priuilegia recensentur. n. 219.

Miserabiles persone, licet sint maiores 25. annorum, priuilegium restitutionis in integrum obtinebunt, numer. 220.

Pauperes, & miserabiles persone, in quib⁹ casib⁹ priuilegiū amittāt, quomodoq; illud retineant. num. 221.

Miserabilium personarum priuilegium non potest renuntiatione tolli. num. 222.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito ciuili incarcerari. nu. 223.

Nobilis utrum possit priuilegium nobilitatis renuntiare, & quid si prædicta renuntiatio fuerit iurata. num. 224.

Nobilis ex Principis priuilegio, & nō genere, nec sanguine, poterit suum priuilegium renuntiare, quia magna differetia est inter nobiles sanguine, & nobiles ex priuilegio, numer. 225.

Maritus & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, nō poterūt etiam cum iuramento renuntiare suum priuilegium. nu. 226.

Cericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium sibi concessum per cap. si quis suadente diabolo. num. 227.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare priuilegio sibi à iure concessa. num. 228.

Sacerdotes non possunt pro debito ciui-

li incarcerari, nec excommunicari, nec conueniri in plus quam facere possunt. num. 229.

Sacerdotes non possunt suum priuilegium concessum per cap. Oduardus de solutio. renuntiare, & quid cum iuramento. num. 230.

Iudices ordinarij inferiores per indentiam possunt cognoscere de nobilitatis exceptione & possessione ad effectū, ut nobiles, ne torqueantur, nec pro debito ciuili incarcerentur. num. 231.

Tributum uerbum in priuilegijs quomodo interpretandum. nu. 232.

Rentas, uerbu in priuilegijs quomodo interpretandum. num. 233.

Seruicio y mōtazgo, almojarifazgo, rōdas, castilleras, peage, passage, pontazgo, batcage, quid in iure significant. nu. 234.

Heredis si fiat mentio in priuilegio, utrum ad primū restringatur, an ad veteriores heredes extendatur. n. 235.

Nobilis decoctor perdit priuilegium nobilitatis, & poterit torqueri, & pro debito ciuili incarcerari, numer. 236.

Priuilegium & gratia à Principe concessa, utrum spū et morte concedentis. num. 237.

Diuidere loca, & terminos Principi licet. num. 238.

Vicus exemptus quoad districtum & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum cōmoda & priuilegium illius ciuitatis amittat. n. 239.

Bona patrimonialia clericorū nō gaudent priuilegio concessō Ecclesiā bonis, nu. 240. & in nu. 374. infra ubi declaratur.

Summarium tractatus

Bona patrimonialia, ad cuius titulum sunt aliquis sacris ordinibus insignitus, gaudet privilegio bonorum Ecclesiasticorum, secundum Veteriorem opinionem, num. 241. & in num. 376.

Bona data filio in titulum patrimonij ad ordines consequendas, utrum conferantur. nu. 242.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum. nu. 243.

Bona beneficiorum sunt Ecclesiastica, & spiritalia. nu. 244.

Sucessio in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, & est odiosa. m. 245.

Capellania utrum comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio Ecclesiastico. num. 246.

Capellania utrum dicatur beneficium Ecclesiasticum, & bona capellania dicantur Ecclesiastica, & spiritalia, vel temporalia, & profana: ubi bona distinctio. nu. 247.

Decima venit soluenda Deo de bonis capellaniae, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos. num. 248.

Gabella Regia utrum veniat soluenda de venditione bonorum capellaniae, & datorum ad ordines suscipiendos. nu. 249.

Bulla domini Papae Pij Quinti prohibens confidentiam Ecclesiasticorum beneficiorum, & c. 2. de reform. sess. 21. & c. 6. de reform. sess. 23. sacri Concilij Tridentini, & l. 1. tit. 4. lib. 1. Recopil. interpretantur. num. 250.

Decimarum percipiendarum in spiri-

tuale est, nec laicis regulariter potest competere. num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex Romani Pontificis privilegio. num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis privilegio, potest laicis competere. num. 253.

Decimarum fructus possunt videri permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiae erciscunda. num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabella debeat, quando venduntur fructus. num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur beneficia patrimonialia. num. 256.

Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum secularium. n. 257.

L. 1. tit. 27. lib. 9. Rec. ager, De servitio, y montazgo, interpretatur. nu. 258. Cap. 6.

Communes termini, & pascua propria, & non aliena dicuntur. nu. 259.

L. 18. tit. 27. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 260.

Agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam. num. 261.

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre, tenetur de suis bonis tributum, & Regiam gabelam soluere, nec habet exemptionem rationes communionis. n. 262.

Exactor Regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum, non exemptorum, si a clerico bona possideantur. nu. 263.

Bona a clerico possessa sua, & libera, a servitute tributo, & gabella praesumuntur. nu. 264.

Pri.

Priuilegia in eo valent, & tenent, in quo vſitata, & obſeruata ſuerunt. num. 265.

Correſſio, & authoritas ſuperioris, ſemper remanet reſeruata in priuilegijs. num. 266.

Decurſiones, Rētores, tabelliones, & alij officiales Conſiſtoriales, vtrum ratione officij immunitatem & exemptionem habeant à tributis, collectis, & redditibus Regijs. num. 267.

Verba, Mandamos les ſean guardadas las preeminencias, inmutabilidades, y exempciones que ſe acostūbran guardar por razón del dicho oficio, quæ in titulis Regijs continentur, quid importent. num. 268.

Mulier creditrix pro ſua dote vtrum alijs creditoribus præferatur, etiam domino prædij pro ſua penſione, ſtante noua pragmatica agricultoribus priuilegium concedente, num. 269.

Mulieri pro ſua dote competunt plures prærogatiue, & priuilegia, & ibi remiſſio. num. 270.

Hypothecatacita competiunt pro penſione prædij locati, & fructus ſunt pignori, & hypothecati pro penſione. num. 271.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vtitur priuilegio ſuo. num. 272.

Reſolutio quæſtionis, de qua in num. 269. ſupra, num. 273.

Dotis priuilegium non præſumitur vnico verbo à Principe derogatum. n. 274.

Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ verſimiliter non concederentur ſpecialiter. num. 275.

Verba generalia ſtatutorum reſtinguntur ſecundum ius commune. nu. 276.

Diſpoſitio generalis reſtringitur ex ratione particulari. num. 277.

Lex generalis nouum non comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem ſpeciale priuilegium in materia. num. 278.

Lex generaliter loquens, non comprehendit cauſam dotis, quando habet idem priuilegium in materia. nu. 279.

Regula generalis non comprehendit caſus priuilegiatos. num. 280.

Dotis debitum non comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 281.

Reſcriptum impetratum, vel conſeſſum, non præiudicat cauſæ priuilegiatæ, niſi de ea fiat ſpecialis mentio. num. 282.

Dotis ſauore fit interpretatio in ambiguis. nu. 283.

Intellectus abſurdus eſt fugiendus. numer. 284.

Minoris ſpeciale priuilegium non videtur derogatum, nec renuntiatum per generalem derogationem. num. 285.

Proviſio legis contra ius commune non extenditur ultra illud, quod lex expreſſe prouidet. nu. 286.

Alienationis generica prohibitio non comprehendit cauſam dotis. n. 287.

Mulier quando pro ſua dote certat de dāno vitādo, admittitur contra pariter priuilegiatum. nu. 288.

Diſctio, aliud, alia, aliud, eſt repetitiua ſimilium. nu. 289.

Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta qualitatem verbi, vel participij. nu. 290.

Summarium tractatus

Tributorum exemptionem habentes ex privilegio Registenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles, non excusantur. nu. 291.

Communicare an possint terminos, montes, & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae alicuius civitatis. num. 292.

Communicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis. num. 293.

Vnio, & communio rerum Ecclesiasticarum, non datur absque Pontificis rescripto, & licentia, numer. 294.

Communio pascuorum & terminorum non potest praescribi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant. num. 295.

Licentia Regia requiritur ad terminorum & pascuorum communione dissolvendam. num. 296.

Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per conventionem, quia tunc non dicitur alienatio; sed bona societas, numer. 297.

Consilij Regij obsequii concessionem nobiles fiunt, & exempti à tributum ordinarium, & extraordinarium solutione. num. 298.

Exemptiones conservantur in civitate denuò reaedificata. nu. 299.

Servitus urbana conservatur in area, quae denuò erigitur. nu. 300.

V usufructus comalescit recuperata re, de qua debebatur. nu. 301.

Opus, vel servitium incæptum, an consummatum requiratur, si ob aliud à

Rege privilegium concedatur. n. 302. Repertus in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum penam statutariam incurrat. num. 303.

Privilegium exemptio, vel gratia Summi Pontificis, non extenditur de uno ad alium casum. num. 304.

Perfectio actualis conditionis requiritur ad veniam consequendam per gratiam, vel indulgentiam Summi Pontificis. num. 305.

Verba, Qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem. num. 306.

Repertus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, est suspectus de crimine, numer. 307.

Actus perfectus, & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri. num. 308.

Revocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis per generalem revocationem privilegiorum. num. 309.

Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos, & mentecaptos. nu. 310.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quae ad Regem pertinent, non censentur concessa per concessionem plenam, & amplissimam iurisdictionis, etiamsi Rex concedat Regalia; & omnia, quae tanquam Regi ad eum pertinent. num. 311.

Exhibere tenetur suum privilegium omnes, qui eum allegant. nu. 312.

Limitatur supra dicta conclusio, de qua in num. 312. & num. 313.

Sigil-

Sigillum manifestum (&) apparet debet habere priuilegium, ad hoc, ut fidem faciat. num. 314.
Falsa moneta crimen non comprehenditur in cōfessione, vel priuilegio habente omnium causarū civilium (&) criminalium cognitionem. nu. 315.
Praeinentia, (&) facultates Regales, si à Rege concedantur per priuilegium, non videntur concessa, nec comprehendunt bona vacantia illius, qui ab intestato, (&) absque herede mortuus fuit. nu. 316.
Villa, oppidum, vel castrum, si à Rege concedantur, concessum censetur etiam territorium. num. 317.
Limitatur supradicta conclusio, de qua in nu. 317. in litore maris. nu. 318.
Priuilegium concessum ad libitum, (&) beneplacitum concedentis, utrum eius morte spiret. nu. 319.
Mulier nobilis nubens ignobili, sicut amittat suum priuilegium quoad contributionem in vita mariti, non amittit dictum priuilegium in atinentibus ad suum honorem, nec torqueri, nec carcerari potest pro debito. nu. 320.
Inferior à Principe non potest priuilegium concedere in prauiudicium tertij. nu. 321.
Priuilegium concessum propter artem eatenus durat, quatenus ars exercetur. nu. 322.
Fideiussores (&) consocij, non perfruuntur priuilegijs concessis conductorijs Regiarum gabellarum tantum. nu. 323.
Priuilegium secundum, non faciens de primomentionem, illi non derogat, nu. 324. cum numero sequent. ubi

multis modis limitatur regula.
Limitatur pluribus modis predicta regula, de qua in nu. 324. nu. 325.
Prescriptionis annalis plures casus congeruntur. nu. 326.
Priuilegium quanto tempore praescribatur? num. 327.
Derogatio generalis omnium priuilegiōrum non derogat ea, quae inserta sunt in corpore iuris. nu. 328.
Clausula, Non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, quorum tenores de verbo ad verbum haberi volumus tanquam expressos, utrum sufficiat ad tollenda priuilegia habentia clausulam derogatoriā ad priuilegia futura? nu. 329.
Priuilegium impetratum lite pendente, non valet, si de dicta lite pendente mentionem non faciat, numero 330.
Priuilegiū una pars ambigua debet intelligi secundum verba clare (&) aperte posita in alia parte, numero 331.
Priuilegium si concedatur à Principe ad extrahendam aquam ex publico aqua ductu, debet intelligi, (&) restringi ad aquam superabundantem. num. 332.
Priuilegiū si concedatur alicui ad extrahendam aliquam tritici quantitatem de aliqua ciuitate, vel prouincia, debet intelligi eo modo, ut prouincia eo non indigeat. nu. 333.
Priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quae publica lederetur utilitas. nu. 334.
Priuilegia publicae utilitati damnosa, non sunt recipienda, nu. 335.

Summarium tractatus

Privilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab oneribus pro aëquis publicis habendis. num. 336.

Privilegia omnia silent tempore famis, belli, vel pestis, vel magna necessitatis. num. 337.

Privilegium concessum venientibus ad aliquam civitatem inhabitandam, utrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant. num. 338.

Originarius verè dici non potest quis ad hoc, ut gaudeat privilegij, & statuti alicuius loci, nisi in eo habeat domicilium, & maiorem fortunarum partem, & onera realia ibi perfoluat. num. 339.

Privilegium, & rescriptum de alio faciens mentionem, probat, & tenet, licet privilegium relatum non appareat. num. 340.

Personalia privilegia non transiunt ad subrogatum. num. 341.

Mutatione persone, mutatur privilegium. num. 342.

Privilegium hypothecæ pænis Fiscalibus concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pænas Fiscales concedit. num. 343.

Qui non conveniuntur in plus quam facere possunt, recensentur. n. 344.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, in quibus casibus competat. num. 345.

Maritus in rei vindicatione utrum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest. num. 346.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, non competi-

tit illis, qui vitiose, & turpiter fortunas suas consumpsere. num. 347.

Socer utrum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest, quando à nurn, vel genero convenitur? & quomodo hoc habeat locum. num. 348.

Socer convenitur in plus quam facere potest, si promisit dolo, & fraudulenter, quod adimplere non poterat. num. 349.

Dotis privilegia recensentur per remissionem. num. 350.

Retentionis materiam qui recenscant. num. 351.

Sententia in fauorem dotis habet executionem paratam. num. 352.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur priori etiam tacita. num. 353.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur priori expressæ, n. 354.

Hypotheca expressæ prioris, & anterior pro dote competens, præfertur hypothecæ expressæ posteriori. nu. 355.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur expressæ posteriori. n. 356.

Qui prior est tempore, potior est iure: ubi plures remissiones. nu. 357.

Regula, qui prior est vera tam in agendo, quam in excipiendo, & replicando. num. 358.

Hypotheca tacita anterior, ad hoc ut præferatur expressæ posteriori, debet contineri in publico instrumento, & nõ sufficit testibus probari. num. 359.

Dos testibus probata præfertur creditibus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum. num. 360.

Hypo-

*Hypotheca prima generalis praefertur
secunda speciali. num. 361.*

*Hypotheca competit mulieri pro bonis
paraphernalibus, & post matrimo-
nium acquisitis. num. 362.*

*Pralationis priuilegium non competit
mulieri pro paraphernalibus, &
aduentitijs, & post dotem quasi-
tis. num. 363.*

*Hypotheca expressa pro dote compe-
tens praefertur creditoribus ante-
rioribus tacitam hypothecam ha-
bentibus. num. 364.*

*Duabus dotibus concurrentibus, pra-
fertur prima dos, nisi in bonis, qua
manifeste apparent ex secunda.
num. 365.*

*Interpretatio quaestionis, de qua in nu.
precedenti. num. 366.*

*Pralationis priuilegium circa dotem,
utrum transeat ad heredes. num. 367.*

*Hypotheca priuilegium ratione dotis,
utrum transeat, ad creditores, &
ad cessionarios. num. 368.*

*Paraphernalia bona quae dicantur.
num. 369.*

*Hypotheca expressa inducitur per
obligationem omnium bonorum,
num. 370.*

*Fiscus utrum praefatur habenti-
bus tacitas hypothecas anteriores.
num. 371.*

Cap. 8. *Hypotheca tacita competit pro rebus
& debitis fiscalibus contra debitores,
& quoslibet eorum, & contra pos-
sesores eorum bonorum pro socio,
uel pro indiuiso. num. 372.*

*Clericorum bona, utrum gaudeant pri-
uilegijs clericorum, tam quoad ex-
ceptiones, quam quoad priuilegium
fori. num. 373.*

*Bona patrimonialia clericorum gau-
dents priuilegijs clericorum in ca-
sibus tantum a iure expressis, nu-
mer. 374.*

*Bona patrimonialia mobilia clerico-
rum sequuntur eorum personam,
& eorum priuilegijs fruuntur, nu-
mer. 375.*

*Bona clericorum, ad cuius titulum ordi-
nati sunt, indistincte gaudent pri-
uilegijs clericorum. num. 376.*

*Clericus simulans se laicum, & fran-
dulenter Regias gabellas condu-
cens, utrum perdat fori priuile-
gium, & a iudice laico conuenia-
tur. num. 377.*

*Legis 118. styli, & l. 15. tit. 6. p. 1. ve-
rus intellectus traditur. num. 378.*

*Horreum publicum habet priuilegium
tacite hypotheca contra debitores:
& ibi alia horrei publici priuile-
gia recensentur. num. 379.*

*Creditor non potest propria authorita-
te occupare bona debitoris absq; iu-
dicis auctoritate. num. 380.*

*Creditor potest propria auctoritate oc-
cupare bona debitoris vacantia,
& derelicta pro sui iuris conserua-
tione, & ne perdantur. num. 381.*

*Reipublica bona & fiscalia, utrum a-
quiparentur in priuilegijs. num. 382.*

*Bona ciuitatis & Reipublica non habent
priuilegiu bonorum fiscalium, nisi in
casibus a iure expressis. num. 383.*

*Bona Reipublica, & bona fiscalia, in
multis casibus equiparantur in pri-
uilegijs. num. 384.*

*Nobilis, utrum pro debito Reipubli-
cae incarcerationetur. num. 385.*

Bobadilla refellitur. num. 386.

Nobilis incarcerationi non potest, nisi

B in

Summarium tractatus

- in casul. 9. tit. 2. lib. 6. Rec. nu. 387.
 Fiscus privilegia multa recensentur,
 num. 388.
 Bonafutura non veniunt in confiscatione bonorum. num. 389.
 Ampliatio questionis, de qua in num. 389. preecedenti. num. 390.
 Senex postquam redactus est ad annos pueriles, hoc est 80. annos, restituitur in integrum, sicut minor. num. 391.
 Senex puniendus est mitiori pena, quam adolescens. nu. 392.
 Senectutis plurima privilegia recensentur. nu. 393.
 Pse causa multa privilegia recensentur. num. 394.
 Qualitatem requisitam à lege, vel privilegio debet probare volens agere legis, vel privilegij beneficio. num. 395.
 Qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet intervenire in tempore actus. nu. 396.
 Rex & Respublica poterunt agere pro suis debitis contra socios conductoris. num. 397.
 Secij inter se hoc dicuntur habere mandatum, quod possunt sine cessione principalis conductoris agere contra debitores. num. 398.
 Nobilis, vel mulier, an contra nobilem, vel mulierem, potest agere privilegio, ne pro debito incarcerationetur. num. 399.
 Nobiles & moniales preferuntur alijs vicinis in eleemosynis civibus nobilibus, & pauperibus relictis. num. 400.
 Nobiles in quibus casibus plebeis preferantur. num. 401.
 Electi qui fuerunt ad maiora officia, & honores, & dignitates, non poterunt inuiti ad minora officia eligi. num. 402.
 Dos debet solui de mediocribus bonis arbitrio iudicis aestimandi, & non de melioribus. num. 403.
 Dos debet solui de meliori re duobus rebus tantum extantibus. nu. 404.
 Mulier pro solutione dotis poterit eligere terras suis vicinas & coherentes, & videtur in castris & domibus. num. 405.
 Divisione facta inter socios, eligit qui habet domum consiguam domui, que venit diuidenda, & ratione contractus mariti, & uxoris. numer. 406.
 Mulier habens hypothecam per publicum instrumentum guarentigium executionem petens contra aliquam rem, poterit eam eligere ad sui debiti satisfactionem. numer. 407.
 Variare non potest mulier in casu, quo admittitur electio bonorum, de quibus sibi dos satisfiat. num. 408.
 Compensatio in quibus casibus non admittitur. num. 409.
 Compensatio non admittitur contra mulierem dotem repetentem. numer. 410.
 Compensatio non admittitur contra fiscum & Rempublicam. nu. 411.
 Fiscus habet privilegium, quod potest debita petere contra tertios possessores, non excusso principali debitor. num. 412.
 Dos utrū habeat privilegium conuenienti tertios possessores principali debitor non excusso. num. 413.

Mu-

Mulieri pro dote cōpetit exceptio lesio-
nis etiā intra diuiciam. nu. 414.

Fratri contra fratrem utrum de-
tur priuilegium, quod pro debito
non possit incarcerari, nec con-
ueniri in plus quāam facere potest.
num. 415.

Frater socius non potest conuenire fra-
trem socium, nisi in quantum face-
re potest. num. 416.

Impensa funeris qua dicatur. nume-
ro 417.

Funeris impensa omnibus debitis &
creditoribus praesertur. num. 418.

Impensa funeris praesertur hypothecis
tacitis & expressis. num. 419.

Impensa funeris praesertur mulieri pro
sua dote. num. 420.

Hospitator potest retinere bona hospi-
tis emortui pro expensis factis in
infirmirate, & sepultura. nume-
ro 421.

Successio proximioris consanguinei
qui moribus, & nobilitate cate-
ros antecedit, praestantiorque sit,
quomodo intelligatur, si in eo-
dem consanguinitatis gradu mas-
culus & femina inueniatur. nu-
num. 422.

In contractu appellacione filiorum
non veniunt filiae. num. 423.

Femina non succedit nisi per interpre-
tationem masculis non existentibus.
num. 424.

Nominatus apertē quando concurrat
cum nominato per interpretatio-
nem, & declarationem exten-
sivā, praesertur apertē nomina-
tus. num. 425.

Verba adiectiua, & non substan-
tiua, quando interueniunt in pri-

uilegio masculini generis, compre-
hendunt tam feminas, quāmas mas-
culos mera significatione, & non
per interpretationem. nu. 426.

Affirmans se esse nobilem, & vir-
tutē praestantiorē & proximio-
rē, & quod nullus eum antee-
dit, licet sit femina, qua hoc affir-
mat in casu successione, habet
suā intencionem fundatā, si
contrarium non probetur per ad-
uersarium. nu. 427. & limita vi
in nu. 433.

Verba priuilegij licet sint de numero
singulari, comprehendunt plures & om-
nes, qui in pari gradu proximita-
tis inueniuntur. num. 428.

Duo si contendunt super praestantiā
virtutis, vel nobilitatis, ambo nobi-
les & virtuosius pariter praesumptio-
nem pro se habent. num. 429.

Verba, Cōsanguineus proximior,
comprehendunt tam masculum,
quāmas feminam: quod procedit e-
tiā in materia restringibili, & in
statuto. num. 430.

Relicta parte hereditatis filij vlti-
mi morientis, si duo simul mo-
riuntur, nec quis sit vltimus,
probatur, defecit relictum, nu-
mer. 431.

Relicta si fuerit aliqua quantitas,
vel premium relinquatur illi,
qui prior tale fecerit, si duo simul
faciunt, nec quis sit prior apparet,
nullus accipit relictum, numeri.
432.

Virtuosus & bonus, licet quilibet praesumatur, non praesumitur quali-
tas virtutis & bonitatis in priuile-
gio requisita. num. 433.

Summarium tractatus

Resolutio questionis, de qua in num.
422. supra, num. 434.

Qualitas virtutis, & proximitatis
in privilegio requisita si cessave-
rit, utrum cesset privilegij disposi-
tio. num. 433.

Admissus semel tanquam bonus &
dignus, non poterit postea reproba-
ri. num. 436.

Variatio regulariter non admittitur.
num. 437.

Datum alicui tanquam bono non sol-
litur, licet illa qualitas postea ces-
saverit. num. 438.

Conditionem sufficit semel adimple-
tam fuisse. num. 439.

In conditionibus semper attendimus
existentie principium, nec curamus
de successu. num. 440.

Legato relicto alicui consanguineo,
sufficit quod sit consanguineus tem-
pore mortis. num. 441.

Dispositio non deficit, etiamsi postea
deficiat qualitas, ob quam aliquis
fuit institutus, vel vocatus. n. 442.

Qualitas excludens, vel admittens
aliquem, debet interuenire in tem-
pore actus. num. 443.

Qualitatem requisitam sufficit con-
currere in tempore, quo verbum
importat, licet postea deficiat,
sive apponatur qualitas cum verbo
dispositio, sive cum verbo
executio, aut separatio, num.
444.

Conditionem sufficit semel adfuisse.
licet non maneat, num. 445. &
in num. 450.

Virtutis ratio, vel causa si cessauerit,
non cessat spes recuperandi dictam
virtutem. num. 446.

Modicus animi defectus non facit,
quod imprudentem videri. n. 447.
Virtutem non sufficit incipere ha-
bere quengquam, nisi in ea perseue-
ret. num. 448.

Cessante consanguinitate, quae fuit
causa transferendi tutelam, cessat
ipsa tutela. num. 449.

Virtuosus dicitur aliquis ex multis
actibus virtutis, & non ex uno
actu. num. 451.

Virtuosus verbum significat habitum
& vehementiam, & requirit per-
seuerantiam. n. 452.

Approbatus semel, vel sufficiens
ad aliquem actum, vel causam,
potest & debet postea reprobari,
deficiente qualitate approbationis,
num. 453.

Gubernator qui admisit asseforem, vel
collateralem, patens esse sapientem,
poterit eum, si contrarium appa-
reat, expellere, licet habeat ius ac-
quisitum ratione publica utilita-
tis. nu. 454.

Doctor semel approbatus ex causa po-
terit reprobari. nu. 455.

Advocato, vel scholari, si fuit pra-
dium datum ob causarum patro-
cinium, si ignorans postea appa-
reat, poterit ei dictum pradium
reolli. nu. 456.

Resolutio primae supradictae questio-
nis. nu. 457.

Malus ille dicitur, qui omnino a vir-
tute vacauerit, & in eo nulla re-
liquia virtutis remanserint, nu-
mer. 458.

Vitium notabile & damnosum re-
quiritur, ad hoc, ut unus prudens
esse definat. nu. 459.

Duobus concurrentibus in pari gradu succedit, qui se nobiliore & maiori virtute pradiatum probauerit & si ambo aequaliter probauerint, succedent ambo de aequitate iuris, num. 460.

Cap. 10. Obtinens ratione virtutis priuilegium, vel dignitatem, si illam virtutem deserat, sitque omnino malus, & in eo hac cessauerit penitus qualitas, perdet priuilegium & dignitatem: quod secus erit, si in eo aliqua remaneant prima virtutis reliquia, numer. 461.

Cacis à muneribus personalibus, & à gabella solutione immunes sunt: & hoc priuilegium & immunitatem poterunt intentare coram Ecclesiastico iudice, num. 462.

Cacis inter miserales personas annumerantur, num. 463.

Miserales persona poterunt laicum coram Ecclesiastico iudice conuenire, num. 464.

Morbo diuturno fatigati dicuntur miserales persona: & recensentur miserales persona, num. 465.

Cacis qui diuitijs pollent, contractionemque habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis, vel gabella, num. 466.

Text. in capis. licet de censibus interpretatur, & ponderatur l. 1. titul. 3. part. 3. & l. 11. & 32. titul. 18. lib. 9. Recopil. nu. 467.

Immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione, neminem excusat à muneribus patrimonialibus, nu. 468.

Priuilegia concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem priuilegiis reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, nu. 469.

Priuilegium concessum miserabilibus personis, non potest renuntiari, numer. 470.

Priuilegium obtentum à duobus socijs, in quo tantum unus eorum continetur, utrum ambobus proficit, num. 471.

L. 1. de diuersis rescriptis, & l. 40. tit. 18. p. 3. & l. si communem. ff. quemadmodum seruit. amittantur, interpretantur: & questio pradicta limitatur, nu. 472.

Pradium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communem cum alijs fratribus, utrum efficiatur commune, an proprium solius emptoris, nu. 473.

Conciliatio diuersarum opinionum super pradicta questionis, nu. 474.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, que in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs heredibus communicare, num. 475.

Pradium Realengo, quod pater sine titulo Regali possidebat, & post eius obitum fuit rui ex filijs eius venditum, utrum teneatur talis filius cum alijs fratribus communicare, num. 476. & num. 478. & 481.

Conductares, vel in emphytheusim concessa si conductor, vel emphytheuta ea colit, melioremq. reddit, finita locatione, vel emphytheusi preferuntur filij alijs extraneis, nu. 477.

B 3 Pro-

Summarium tractatus

Propter dictio, quid significet. nu. 479.
Res hereditatis si vendatur, nulla facta hereditatis mentione, sed simpliciter tanquam particularis res venditur, non habetur pro hereditaria. nu. 480.

Lex penalis & odiosa, qua regulariter restringitur, fallitur favore Republice. nu. 482.

Extensio fit in odioso, quando tractatur de favore animæ. nu. 483.

Privilegia cause pie recensentur per remissionem. nu. 484.

Privilegiatus taliter, quod conueniatur solummodo coram certo iudice, intelligitur quoad personales actiones. nu. 485.

Privilegiū habens eximens eum à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet, nisi assignet alium iudicem, sub quo ille exemptus possit conueniri. nu. 486.

Renuntiationes de iure communi valebant absq. temporis assignatione, vel limitatione. nu. 487.

L. 4. tit. 4. lib. 7. Recop. in quantū limitat tempus renuntiationis, dicitur penalis, & odiosa, & venit restringenda. nu. 488.

Dies quinque modis annumeratur. numer. 489.

Tempus, quatenus est quantitas continua, diuiditur in partes, & quæ sint partes temporis, & quæ partes anni, & mensis, & diei, & horarum, traditur. nu. 490.

Dies renuntiationis, utrum tota, vel de momento ad momentum annumeretur, & quid in termino, disputatur, num. 491. usque ad num. 494 cum seqq.

Ubi in prima die renuntiationis inspicitur, quod magis conuenit illi, in cuius favorem disposita est dilatio, aut annumeratur, vel restringitur prima dies, & in eius favore fit interpretatio. num. 494.

Princeps, vel fiscus, quando ob causam penalem aliquod præterdunt ius, vel interesse, nullum habent privilegium, sed potius fit interpretatio contra Principem, vel fiscum in favorem tertij. 495.

In dubijs semper eligere debemus illam partem, per quam utrique parti consulatur, & quæ minus est onerosa. num. 496.

Dies ultima renuntiationis, utrum debeat esse perfecta, vel impleta, vel sufficiat aliquam illius partem attingere, num. 497. & in num. 498.

Dies perfectus & impletus dicitur ultimam horā attingens, etiamsi tota exacta non fuerit. num. 499.

Diei ultimi initiū in omni spatio à lege statuto instar putatur esse totius & ultimi diei. nu. 500.

Minor qui naturaliter est 20. annorum, quia non habet eos completos, civiliter dicitur habere eos completos, & ita sunt interpretanda leges, & constitutiones, & edicta, nisi aliud nominatim caueatur, num. 501. & num. 502.

Cassianus increpatur, & ad iura ab ipso aducta respondetur. nu. 503.

Remotus à prima dignitate, illo medio tempore, quo transfert ad aliam maiorem, retinet primæ dignitatis privilegia. nu. 504.

Pro.

Prohibitum administrare aliquod officium, non potest colore quasito sub alio nomine simulato ad illud admitti. num. 505.

Ciuitatis concilium non potest immunitatem aliquam concedere alicui. num. 506.

Ciuitatis concilium potest immunitatem concedere remunerationis causa. num. 507.

Ciuitatis concilium potest donationem facere remunerationis causa, & limitatur ut in num. 87. supra. num. 508.

Consuetudo, qua tollit priuilegia dignitatis non valet. num. 509.

Causa commissa a concilio ciuitatis, vel Principe, ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, utrum possit ab eo prosequi, si causa nondum finita desinit esse decurio, pro utraque parte disputatur, & negative resolvitur. numer. 510.

Causa commissa canonico per Sedem Apostolicam, si post rescriptum, vel literarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosequi, & ratio redditur. na. 511.

Originarius alicuius loci, si alibi uxorem ducat, & aliquando in locum sui originis vendat, vel contrahat, potius debet priuilegio, & exemptione illius loci sui originis: si aliquod circa solutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habeat, & pro originario, & non pro forensi habetur: quod extenditur ad mulierem originariam, alibi nubentem. num. 512.

Recuperans officium, vel dignitatem, per priuilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod extenditur, & limitatur pluribus modis. num. 513.

Restitutus a Principe, utrum recuperet bona confiscata, & quando. num. 514.

Priuilegia derogantia quibuscunque personis non derogant collegio, numer. 515.

Mater, qua habet priuilegium, quod possit filios menceptos exemplariter substituere, utrum hoc perdat priuilegium per transiitum ad secundas nuptias, ubi late differitur per plures numeros, num. 516.

Facilius amittitur, quod speciali iure indultum est. num. 517.

Mater, qua transiit ad secundas nuptias, suspecta est circa substitutionem filij mencepti, cuius vita insidiari praesumitur, numer. 518.

Mater transiens ad secundas nuptias praesumitur excoiatrix sui primi filij propter filium secundi matris mori. num. 519.

Mulier notatur magis incontinentia uota, quam vir. num. 520.

Turpis hominum iudicio aestimatur si femina secunda nubat, quæ si vir secundam ducat uxorem. num. 521.

Filij grauiori afficiuntur iniuria matris secundo nubente. num. 522.

Ratio qua matri filiorum administratio, & tutela aufertur in pœnalibus, & odiosis, & correctoris extēditur, & limitatur. num. 523.

Summarium tractatus

- D**iffinitio taxatiua etiam in materia non lata non excludit casus habentes eandem rationem. num. 524.
- S**imiles casus non excluduntur à iure etiam per verba taxatiua. numer. 525.
- L**ex generaliter loquens restringitur ex ratione, quae praecipue attenditur. num. 526.
- R**atio licet non sit expressa in legē, si tamen coniectura dicitur, ab ea argumentum extensivae, vel limitativae sumere licet, numer. 527.
- P**rivilegium, si iniustum esse cøperis, aut interij præiudicium, aut abrogandum est, aut saltem limitandum. num. 528.
- A**etus qui semel perfectus est, non resolvitur ratione impotentiae, & inhabilitatis, ubi limitatur, numer. 529.
- S**ubstitutio est administrationis species. num. 530.
- I**neptum est, regulam non fallere, si aequitas videatur. num. 531.
- P**ena secundo nubentium, tam viri quam uxoris, sunt communes, n. 532.
- P**ena secundo nubentis non habent locum, cum unitas est tantum filius. num. 533.
- F**emina sua natura sunt debiliores et frigidores, & sexum fæmineum, quasi lesione naturalem, & detrimentum esse putandum est, secundum Aristoteli. nu. 534.
- M**ulieres domesticis negotijs, & rebus tantum praesint, atq; à publicis negotijs abstineant. nu. 535.
- T**utela administrare virile munus est. nu. 536.
- M**atri viduae & maritali iugo soluta tutela filiorum permittitur, si secundis nuptijs renuntiaverit. num. 537.
- E**xtensio non fit à tutela ad substitutionem, & natura extensivus est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatatis, numer. 538.
- E**xtensio ad hoc ut fiat in pœnalibus, oportet esse in omnibus aequiparationem. num. 539.
- E**xtensio non fit in pœnis, quae ipso iure inferuntur. num. 540.
- E**xpressio in materia favorabili nō fit ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo minor militat ratio. n. 541.
- P**ena à iure non irrogatur, nisi expresse caveatur. num. 542.
- S**ingula temporis momenta inspicienda sunt in his, quae tempore variantur. num. 543.
- D**onatio facta ante ingressum religionis, vel renunciatio legitimae, verū valeat, stante c. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, vel eius forma exacte requiratur. num. 544.
- T**estamentum ante ingressum religionis recte fieri potest. num. 545.
- D**onatione facere potest volens ad religionem transire facere, & maius ius in statuere. num. 546.
- N**ovitius intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico reputatur tanquam si nunquam in monasterium ingressum fuisset. nu. 547.
- T**ex. in c. 16. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini, quod intelligatur de iam religionem ingressis, ubi de interpretatione mul-

torum uerborum dict. e. 16. num. 548. & in num. seqq.
Tex. in cap. 15. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini interpretatur. num. 549.
Descriptum Principis, uel priuilegiū, quantum possibile est, debet ad ius commune reduci, num. 550.
Ioannes Guierrez reprobatur. num. 551.
Spini opinio interpretatur. nu. 552.
Navarro, & fr. Manuel Rodriguez interpretantur. num. 553.
Argumentum à simili non habet locum, quando sequitur iurium correctio. num. 554.
Argumentum à simili non tollit clarā iuris dispositionem, nec ualeat data aliqua dissimilitudine. nu. 555.
Verisimile dicitur, quod iuri communi non contradicit, & ei conuenit. num. 556.
Casus omissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum. 557.
Argumentum à simili, uel ab eadem ratione, fallax est. num. 558.
Dispositio Principis correctoria, licet ratio in ea dederit extensioni locum, si alia ratio legis scripta contradicit, non potest seruari: quando expressa dispositione non derogatur. n. 559.
Extensionis natura est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis. num. 560.
Extensio ad hoc, ut fiat in penalis, oportet esse in omnibus equiparationem. num. 561.
Extensio non fit in penis, quæ iure ipso inferuntur, ex similitudine rationis, secundum communem, nu. 562.

Extensio non fit etiā in materia fauorabili ab eo, in quo maior ratio uiget, ad id in quo militat minor ratio. num. 563.
Pæna non irrogatur, nisi expressè iure caueatur. num. 564.
Tex. in e. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino interpretatur per dominos Cardinales reformationis: & alia interpretatio traditur. nu. 565. & in nu. 566.
Quoque dictio est repetitiua similis qualitatis. nu. 567.
Priuilegiū concessum habitantibus in aliquo loco, censetur concessum dicto loco, & non in eo habitantibus. n. 568.
Legatum relictum ciuibz alicuius ciuitatis uidetur datum, & relictum ciuitati: & legatum relictum sacerdoti uidetur Ecclesie relictum. num. 569.
Restitutionis priuilegium concessum Ecclesijs extenditur ad hospitalia. num. 570.
Ecclesia nomine includitur omnispius locus. num. 571.
Concessio si fiat à Rege de aliqua ciuitate cu terminis & aquis, tale priuilegiū restringitur ad solā iurisdictionem, & non ad concessionē terminorum ipsius ciuitatis. nu. 572.
Concessio territorij alicui facta non extenditur ad illud, quod antea erat concessum vicinis. nu. 573.
Priuilegium portagij alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis. nu. 574.
Hospitijs fratres ordinū, uerū gaudeat priuilegijs eorum. nu. 575.
Priuilegia concessa contra ius naturale non ualent, nec tenent. nu. 576.

Summarium tractatus

Privilegia concessa contra iura Regia,
vel contra fidem, non valent, nec
tenent. num. 577.

Privilegiorum in declaratione faciēda
à Principe non est necessaria par-
tis citatio, num. 578. & de veritate,
in nu. 580. & 582.

Declarans nil facit de nouo, numer.
579.

Citatio partis necessaria est in declara-
tione privilegiorum. num. 580.

Citatio requiritur in vnoquoque ne-
gotio, ubi vertitur alicuius pra-
iudicium. num. 581.

Declaratio & conciliatio quaestionis,
de qua in nu. 578. supra, nu. 582.

Reuocare non potest Princeps privilegia
concessa ob causam onerosam. n. 583.

Reuocare, vel interpretari poterit Prin-
ceps privilegia mere gratiosa absq[ue]
partis citatione. num. 584.

Citatio non est necessaria in his, quae
dependent à mera voluntate. n. 585.

Sarmiento, & Molina conciliantur
in diuersitate opinionum in cita-
tionis materia circa reuocationem
privilegij. num. 586.

Alimenta relicta ex aliquo praedio su-
menda, vel praedium relictū, ut
ex eo alimenta acquirantur, verū
praedium relictum in proprietate
cessatur. num. 587.

Relictum quotannis ex certo praedio,
vel censu debetur perpetuo, & ab
haredibus prestabitur, licet praedium
& census pereat. num. 588.

Confessio de recepto facta à procurato-
re, tutore, vel administratore, de fi-
ciente vera numeratione, non valet
in prauiudicium partis, secundū com-
munem opinionem. num. 589.

Confessio de recepto facta ab executore,
receptore, & susceptore Regalium
redituum valet: licet non confiet
de vera numeratione, & eius apo-
cha creditur. 590.

Confessus schedula, vel scriptura se cē-
tu debere, subintelligitur, & idē,
reddere, promitto. num. 591.

Deberi non potest, nisi illud quod exi-
gi potest. num. 592.

Confessio facta à factore, procuratore,
vel negotiorum gestore de magna
summa recepta virtute mandati,
cum exceptione tali, quod eam con-
sumpserit mandatarius in salario
sibi assignato, & in aduocatorum
& tabellionum expensis, nihilquit
debere dici, paratumq[ue] esse ad ra-
tionem reddendam, virum paratū
habeat executionem. num. 593.

Confessio habet executionem paratam,
sicut sententia. num. 594.

Confessio facta in iudicio actione, &
obligationem parit, et si causā non
fiat declaratio. num. 595.

Executio, ut locū habeat rationi confes-
sionis, oportet, quod confitens dicat,
se debere, & non idem importat, re-
cipi, vel exigi virtute alicuius mā-
dati, de quo in n. 598. infra. n. 596.

Confessio incidit facta ad alium finem
non multum nocet. num. 597.

Confessio facta in iudicio sine stipula-
tione, vel pacto, promitto, vel
Debeo, executioni mandabitur de
iure Regio. num. 598.

Instrumentū dotale de iure antiquo, &
nouiori mādabitur executioni, si cō-
fiteri de dote debita, vel recepta,
licet deficiat stipulatio, vel red-
dendi obligatio. num. 599.

Depo.

Depositarius, vel sequester, non potest compelli ad reddendos omnes fructus rei depositæ, vel sequestro deditæ: sed in primis citari debet ad rationes reddendas, ut rationibus redditus reliqua restituatur. num. 600.

Depositarius, vel sequester expensas deducere potest. num. 601.

Procurator, & exactor expensas deducere potest, & salarium. nu. 602.

Confessio verum pro parte acceptari, & pro parte reprobari possit. nu. 603.

Cod. 14. Praeses, hoc est, Corregidor, o Alcalde mayor, qui non inuenit fideiussorem tempore syndicatus, utrum carcerari possit, donec fideiussorem inueniat, vel cautionem iuratoriæ prestare sufficiat. num. 604.

Iudex non tenetur in plus quam sacre potest, nec incarcerari potest pro debito civili. nu. 605.

Nobilis fideiussor in condensatione penuniaria, utrum incarcerari possit. num. 606.

Nobilis verum tacite possit suum priuilegium renuntiare. nu. 607.

Priuilegium proueniens ex nobilitate naturali non perditur. nu. 608.

Priuilegium concessum a Principe de extrahendis aquis intelligitur reseruata commoditate alterius habentis antea priuilegium aquam extrahendi, & amplius. nu. 609. ut in num. 611.

Priuilegia publica utilitati damnoſa non sunt recipienda, sed tamen restringenda. nu. 610.

Ampliatio questionis, de qua supra in nu. 609. num. 611.

Lex, priuilegium, vel rescriptum habens clausulam derogatoriā ad futura priuilegia, vel rescripta, nunquam derogatur per contrariam dispositionem, nisi sit dictum in specie, Non obstante tali lege, priuilegio, vel rescripto. nu. 612.

Clausula, Non obstante, non est necessaria in dispositione, quam Princeps appellat priuilegium, vel suo signat sigillo priuilegiarum, quia ipso facto apparet, quod Princeps velit infringere legem. num. 613.

Certa scientia Principis habet vim clausula derogatoriæ. nu. 614.

Clausula, Non obstante, quando requiritur, & quomodo sit accipienda, & clausula, Certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & alia clausula, quid importent, num. 615 & nu. 725. infra.

Prescribi non possunt ea, quae competunt per modum facultatis, nec facultas deducendi aquam ex flumine nauigabile. nu. 616.

Priuilegium concessum, calceolaribus, seu sucoribus, extenditur ad eorum ministros ex ipsa vi concessionis. num. 617.

Fæmininum genus comprehenditur in priuilegio, vel rescripto, licet in masculino sit concessum, numero 618.

Priuilegium, vel exemptio si concedatur a Principe, ut decima, aut gabella non soluatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio extenditur ad census impositionem super illa re. nu. 619.

Summarium tractatus

Piscari in mari naturali iure omnibus est concessum, adeo ut ne exteris prohibitum sit. nu. 620.

Piscari in mari si prohibeatur, cōpetit actio iniuriarum. nu. 621.

Piscandi in mari ius de regalib' est, & Rege prohiberi potest talis piscatio. nu. 622.

Piscandi ius in mari, & quod illic alius piscari nō possit, potest à Rege vēdi, vel privilegio concedi, cū declaratio ne, de qua ibidem, nu. 623.

Privilegia prohibētia aliorū piscationē in mari intelliguntur de iure tertio non quaesita, nu. 624. & ut ibid.

Tenor privilegiorū semper inspiciendus est ad eorū verā explicationem & interpretationem. nu. 625.

Privilegiū ad res, vel personas in eo nō expressus extēdi nō debet. nu. 626.

Verba privilegij debent aequitati conformari, & à verborum forma sine certa scientia non est recedendum. nu. 627.

Bona immobilia minorū, nisi magna interueniente causa peculiariprivilegio vendi non possunt. nu. 628.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum, ad hoc, ut retractari non possit: & quae sint necessaria in tali venditione, latē agitur, nu. 629.

Actio realis cōpetit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solennitate vendantur. nu. 630.

Decretum iudicis circa bonarum immobilium venditionem necessarijs requisitis non praecedentibus inuалиdum est, & à minoribus poterit retractari. nu. 631.

Venditio si rescindatur in minorum

bonis immobilibus ob solemnitatis defectum, quid debeat minor compensare. nu. 632.

Condēnato ad rē cū fructibus restitutionem quae cōpensatio admittitur, ubi late per remissionem. n. 633.

Fiscus à senētia cōtra se lata tāquam priuatus appellare debet. n. 634.

Sententia quando contra fiscum legitime lata dicatur. nu. 635.

Sēntētia contra fiscū lata per in integrū restitutionis remediū intra triennium retractatur: & quando sit ipso iure nulla. nu. 636.

Sēntētia cōtra Republicā lata, quomodo & quando retractanda sit, & quae habeat privilegium. nu. 637.

Sententia nō retractatur in causis priuatis per procuratores, vel aduocatos absentiam. num. 638.

Fiscus si fuerit legitime defensus, & amisisset instrumētū, et iurium ad se pertinentiū productionē, quomodo ei succuratur, & quomodo priuato in praedicto casu. nu. 639.

Priuatus si probauerit, non habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intra triennium restituitur ex clausula generali: & quid in sententia corrupta pecunia lata nu. 640. & nu. seq.

Sententia lata contra fiscum, vel Republicam per prauiaricationem ex gratia, vel ambitione, per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato. nu. 642.

Privilegia cōcessa circa reccissionē sententiarum in causis fiscalibus publicis, vel priuatis, per remissionem rescensentur. num. 643.

Ser-

Cap. 15. Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, non debet executioni mandari. num. 644.

Sententia lata contra matrimonium non transit in rem, indicatur pecuniari priuilegio. num. 645.

Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter repertos. num. 646.

Lex quando disponit cu qualitate, agens ex legis priuilegio, vel beneficio, debet eam probare, quia qualitas requisita in priuilegio debet obseruari, & exacte probari, ad hoc, ut priuilegium valeat, num. 647. & 648.

Qualitas admissus, vel excludens aliquem, debet interuenire in tempore actus. num. 649.

Honoribus maioribus factis ad minores aduocari non posse, certum est. n. 650.

Nobiles & moniales sunt sepe praefere di ceteris vicinis rusticis & plebeis in distributione annonae, vel elemosynae factae à Principe, vel aliquo priuato, vel virtute priuilegij. num. 651.

Distributores elemosynae, verum licet possint inter pauperes consanguineos & externos distribuere. nu. 652.

Nobiles & digniores in officijs & dignitatibus Reipublicae sunt plebeis preferendi. 653.

Nobiles in beneficijs consequendis & in dispensationibus aequiparantur literatis, & ceteris paribus sunt praefere di. num. 654.

Nobilium voces praefertur in electionibus & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales. nu. 655.

Clausula finalis & impulsua, quae dicitur in priuilegio, vel dispositione. num. 656.

Causa quae ex proemio suae praefatione sumitur, praesumitur, & dicitur finalis. num. 657.

Voluntas & mens disponētis ex proemio maxime colligitur. num. 658.

Verbis priuilegij, seu dispositionis standū est, quando non constat aliud ex mente disponētis. num. 659.

Priuilegium, titulus, & indultum, verum per spatium triginta annorum praesumatur, & de veritate, nu. 660. & in nu. 662.

Testamentum praesumitur solenne ex diuturnitate temporis. nu. 661.

Veritas & resolutio illius questionis, de qua supra in nu. 660. & 662.

Impossibile reputatur, quod à Principis, vel Potēstatis pendet potestate, vel sine eorum auctoritate possideri non potest. num. 663.

Solemnitas mandati non praesumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos. num. 664.

Titulus non praesumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune. num. 665.

Titulus non praesumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris praesumptio. numer. 666.

Conditio si adsit in priuilegio, debet ad vngue obseruari: quia conditio inducit formam, quae omnia corrumpit dispositio, & non sortitur effectum, & quomodo id intelligatur, num. 667. & in num. seqq.

Resolutio questionis, de qua supra in nu. 667. & 668.

Summarium tractatus

Verba privilegij seu dispositionis, quā
do sunt in gerundio, & iunguntur
tempori praesenti, vel de praeterito,
necessario modum & qualificatio-
nem, & non conditionem signifi-
cant. num. 669.

Privilegium si concedatur alicui cum
facultate nominandi alium post
se, & iste primus mutaverit sta-
tum in peius, & utrum amittat fa-
cultatem nominandi, num. 670. &
in num. 673.

Mādatū censetur revocātū per muta-
tionē mādatarij in peius. nu. 671.

Mutatione status in peius censetur
revocata potestas data executori vel
tima voluntatis. nu. 672.

Resolutio quaestionis, de qua supra, nu.
670. & num. 673.

Deportatus non perdit per deportatio-
nem facultatem eligendi. n. 674.

Electio atque nominatio in vim fa-
cultatis non tollitur, etiamsi inter-
veniat bonorum, honoris, & status
privatio. num. 675.

Lex si cum Cornelius, lex cum quis
sibi, aut Titio ff. de solutionibus, in-
terpretantur. num. 676.

Mandatum censetur revocatum per
mutationem mādatarij in melius,
num. 677. ut ibidem.

Lex liberto. §. Largius ff. de annuis le-
gatis interpretatur. num. 678.

Statum primum recuperat, qui peni-
tentiam agit, & misericordiam
petit. num. 679.

Statum primum recuperans potest bo-
na de nouo acquirere, & contractus
facere, & testari. num. 680.

Ius nominandi, vel eligendi alium post
se, utrum transeat ad heredem, si in

vita electio, vel nominatio facta
non fuerit. nu. 681. & nu. 685.

Transmissibilia non sunt ea, quae con-
sistunt in animo. num. 682.

Ius interpretandi, seu declarandi, ad
heredes non transit iuxta aliquo-
rum sententiam. num. 683.

Statuta antecessorum minimè possunt
explicare successores. num. 684.

Resolutio quaestionis, de qua nu. 681.
num. 685.

Ius contractus ad heredes non nomi-
natos transit. num. 686.

Facultas eligendi transit ad heredes
illius, ad quem electio pertinebat.
num. 687.

Emphytheusis si est concessa pro se, &
quos nominaverit, trans nominatio
ad heredes illius, qui in vita sua
non nominaverit, & Titio nomina-
to, censetur etiam eius heredes no-
minari. num. 688.

Angeli opinio tenetis, quod successores
minimè poterunt explicare statuta
praedecessorum. num. 689.

Statutum à decurionibus editum ab
eorum successoribus, vel à populo
explidari potest. num. 690.

Iudex poterit explicare expensas, quas
eius praedecessor sua sententia ta-
xandas reservaverit, & poterit in-
terpretari dubiam sui praedecessoris
sententiam. num. 691.

Ius declarandi iure proprio ad heredes,
vel successores transit. nu. 692.

Declarare, seu interpretari poterit Prin-
ceps privilegia sui praedecessoris.
num. 694.

Verba privilegij videlicet, Con to-
dos sus terminos aguas vertie
tes y manantes, y con la juridi-
cion

cione ciuili y criminal, mero y misto imperio, quid cōprehēdāt, & alia multa de materia tradita ab Auendaño recensentur. nu. 693.

Explicatio priuilegij quando ad Principem tantum spectet. nu. 695.

Dispositio per uerba quantūcūq; precisa & vniuersalia recipit cōgruā interpretationem. nu. 696.

Intensio, & anima legis & dispositio nis, potius consideranda est, quā ipsa uerba. nu. 697.

Mulier, quae cōtractationi & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, Scalca, perdit priuilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerationi. n. 698.

Verba priuilegij si sunt clara, nō est ab eis recedēdū, si tamē sunt obscura, et possunt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, ut priuilegium et dispositio magis valeat, quā pereat. n. 699.

Procuratores Curiae Regis, quos Procuratores de Corte, appellamus, dum in Curia assistunt, non possunt peculiariter priuilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recopil. num. 700.

Cap. 16. Decuriones, qui pro sua ciuitate in Curia Regia assistunt alicui negotiationi, non poterunt incarcerationi, nec detineri pro debito ciuitatis intra tempora sua negotiationis, & habent priuilegium reuocandi domum. nu. 701.

Verba priuilegij debent intelligi in casu de quo iure communi non disponitur. nu. 702.

Verba generaliter intelliguntur de prima persona, & de prima vice. n. 703.

Verba priuilegij de sua natura intelliguntur perpetua. nu. 704.

Relictū pro dotādis mulierib; pauperibus non potest distribui pro dotandis uiduis pauperibus. nu. 705. & in nu. 789. infra.

Verba contenta in priuilegio Principis debent aequitati conformari: sicut hoc praedicta uerba non patiantur. nu. 706.

Iurisdictio si à Principe concedatur in aliquo castro, vel villa exercēda, si incola augeantur, edificiaq; de nouo fiant, non uidetur aucta iurisdictio in Principis, vel tertij prauidium, nisi ex tacito ipsius consensu id perpendatur. nu. 707.

Iurisdictio habet in aliquib; oppidis, utru ratione illius habeat aliquod ius in pascuis publicis: Et utru agri cōmunes duabus ciuitatibus possint ab altera earum coli absq; alterius consensu. nu. 708.

Uicinus exemptus à ciuitate, utrum retineat ius pascendi, quod in territorio habebat, antea quā eximeretur. num. 709.

Clausula ex certa scientia, & non obstante, & motu proprio, intelligitur in priuilegio, vel rescripto geminato. nu. 710.

Causa concedendi gratia, vel priuilegium, utru debeat esse uera, finalis, & impulsua: & utrum deficiente praedicta causa corrumpat priuilegium. nu. 711.

Variare potest semel patronus laicus in nominatione & electione: quod patrono clerico non licet. nu. 712.

Patronus laicus, qui cum iuramento promittit, non variare, tenetur, id seruare, & non poterit variare. num. 713.

Summariū tractatus

Variatio nō est permissa in patronatū latēo, quando res non est integra, & post acceptationem electi, & nomi nati. num. 714.

Electio & presentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq̃ appro batione Episcopi. nu. 715.

Clausula testamenti, vel dispositio nis, excludens Episcopum ab exe cutione causę pia est nullius mo menti. nu. 716.

Ius collectandi, seu noua gabella impo nēda, nō videtur cōcessū à Principe iurisdictionem concedente. nu. 717.

Regalium concessio non includit iurif dictionem, nec ea, quę soli Principi sunt reservata. nu. 718.

Regalia censentur cōcessa, quādo Prin cept aliquem inuēsiunt de castro cum mero & misto imperio, & om nibus Regalibus. nu. 719.

Regalia censentur concessa, quando in privilegio aliqua conceduntur in specie, & additur, vel subiici tur, cum alijs iuribus quibuscum que. nu. 720.

Regalia non censentur concessa, quan do simpliciter cōcessum est castrum cum omni iure Principis, nu. 721. & nu. seqq.

Limitatio precedentis quęstionis tra ditur. nu. 722.

Vexilligalis impositio, nec pedagiū nō videtur concessum per verba pri vilegiū quantumcunque generalia. nu. 723.

Verbis subgeneralibus non veniunt Principi reservata. nu. 724.

Clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula supplēs omnes de-

fectus, & ex plenitudine potesta tis, quid importet, nu. 725. & nu. 615. supra.

Dispensare videtur Princeps in in capacitate conferens beneficium, vel gratiam incapaci ex certa scientia. nu. 726.

Princeps concedens rescriptum delega torum supplicanti videtur eum habilem facere ad allegandum, nu mer. 727.

Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispen satum cum incapaci secundum ve ram resolutionem. nu. 728.

Dispensare non videtur Papa super etate promouendo minorem ad be neficium eius etatis ignorans de defectum, secus si eius etatis fuisset certus. nu. 729.

Papa promouens spurium ad Episco patum, videtur eum restituere na talibus, si ex certa scientia faciat. num. 730.

Certa scientia Principis in promotione, vel beneficio conferendo, potest per testes probari. nu. 731.

Privilegium concessum alicui, vel trum ad fideiussores extendatur. num. 732.

Privilegium personale, & illud, ne quis conueniatur in plus quāam fa cere potest, non transit ad fidei ussores, secus in realibus privilegijs. num. 733.

Fideiussor non gaudet beneficio ces sionis bonorum principalis debito ris. num. 734.

Creditor, qui habet privilegium pigno ris, vel hypothecę, vel fideiussorē pro suo debito, non prauidetur, quando

quando debitor bonis cedit, vel quādo ei sit remissio debiti à maioriparte creditorum, & nihilominus habet recursum contra fideiussorem, & contra res hypothecatas. nu. 735.

Creditor habens fideiussores, pignus, vel hypothecā pro suo debito, cōpellitur stare dilationi cōcessa à maiori parte creditorum. num. 736.

Priuilegium mendaciter impetratum est nullius momenti. nu. 737.

Priuilegiū non egreditur personas nominatas in eo, & duobus impetrantibus, & vni concessum, illi tantum prodest: nisi sit causa communis, & indiuidua, vel in seruitute, vel in sportulis. num. 738.

Originale priuilegium est exhibendum pro eius probatione, & non debet esse casum in parte substantiali, nec suspecta, & ibi qua dicatur pars substantialis, & qua suspecta. num. 739.

Exemplari potest priuilegium, vel instrumentum de mandato iudicis, licet non interueniat Regium mandatum secundum consuetudinem approbatam, & non sufficit sola notarii, vel tabellionis auctoritas in traductione. nu. 740.

Exemplo alicuius priuilegij, vel rescripti, manu notarij, vel tabellionis traducti, statuitur, si Princeps, vel Papa dicat, tali traductioni credendum. num. 741.

Exemplo exempli alicuius priuilegij, vel scripturae non creditur, nisi fuerit exemplatum de mandato iudicis, & cum partis citatione, ubi vera resolutio in praesentia. num. 742.

Renouari potest priuilegium, vel instrumentum antiquum iudicis auctoritate. num. 743.

Appellatio est defensio. num. 744.

Defensio non potest tolli à Principe, cū sit de iure naturali. nu. 745.

Appellatio vtrum possit tolli à Principe priuilegio, vel rescripto Pontificis. num. 746.

Cisatio nullatenus tolli videtur per Cap. 7. clausulam rescripti, vel priuilegij suppletis omnes defectus iuris. num. 747.

Naturalis filius an succedat iniure patronatus. nu. 748.

Legitimationis priuilegium a Principe concessum non includit patronatus successionem, nec incapacitatem. nu. 748.

Naturalis filius non excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delato per anum matrem nepotibus suis. num. 749.

Iudex laicus non potest cognoscere in spiritualibus, nec in spiritualibus annexis. nu. 750.

Annexi & cōnexi idē est iudicium, et si annexū sit maioris valoris. nu. 751.

Domo destructa, vel castello adificato per priuilegium Principis, vtrum sit priuilegium destructum, & eius dispositio cessauerit. num. 752. & in numeris sequentibus, maxime in nu. 759. & 760.

Domus resecta alia domus dicitur: & qui reficit, nouum opus facit, quando funditus domus destructa fuit. nu. 753.

Interitū rei omnia iura tolluntur. num. 754.

Summarium tractatus

Servitus semel extincta, non reuiviscit num. 755.

Reficiens domum non funditus destructam nouum opus facere non videtur. num. 756.

Mutata res eadem esse dicitur, numer. 757.

Animus, & voluntas ex facto, vel non facto probatur. nu. 758.

Resoluitur quæstio, de qua in nu. 752.

& in nu. 759. & in nu. seqq.

Domus si destruaturs cum spe reparationis, durat res habitus, licet non actu: sed si destruaturs sine spe reparationis, desinit esse, numer. 760.

*Ciuitas si destruaturs cum spe reparationis, durant eius priuilegia: sita-
men perpetuo, & sine spe reparationis est destructa, priuilegia ex-
tinguuntur, & delentur: ubi alia
optima quæstio de turri destructa,
& alteri concessa. nu. 761.*

*Priuilegium concessu rebus trāsit cum
illis ad successorem. nu. 762.*

*Mutata persona mutatur priuile-
gium. num. 763.*

*Decimarum fructus est quid tempora-
le, & vñdi, & locari potest, & post
venditionem non dicitur fructus
decimalis Ecclesiasticus, & per
dit nomen & priuilegium. n. 764.*

*Iudex laicus, & non Ecclesiasticus,
cognoscit circa res decimales post
quam translatae sunt in laicum per
alienationem. nu. 765.*

*Qualitas rei dotalis & decimalis, &
aliarum similium rerum, non trans-
mittitur, nisi quando habet eādem
subsistentiam persona mutata sicut
non mutata. nu. 766.*

*Maritus potest agere pro vxore, &
est administrator omnium bono-
rum vxoris. nu. 767.*

*Maritus, utrum de bonis vxoris solu-
tionem recipere possit, & pars affir-
mativa eligitur. nu. 768.*

*Coniuncta persona solutionem recipere
non potest, nu. 769.*

*Administrationem habens comuni-
ta persona potest debitum exigere,
& recipere. nu. 770.*

*Pater habens administrationem bono-
rum filij potest debita filij exigere,
& recipere. nu. 771.*

*Coniuncta persona dicitur de iure no-
uiori, usque ad quartum gradum.
num. 772.*

*Coniuncta persona multa specialia re-
seruatur. nu. 773.*

*Coniuncta persona sine licentia &
mandato potest in iudicio agere,
cum ratificatione. nu. 774.*

*Coniuncta persona proprie dicitur pro-
curator. nu. 775.*

*Coniunctis sunt interdicta ea, qua
requirunt speciale mandatum, nisi
ipsi habeant aliās speciale man-
datum. nu. 776.*

*Priuilegia duo, vel rescripta si inue-
niantur eiusdem tēporis & data,
quod eorū preferatur, latē agitur
per remissionem. nu. 777.*

*Vsufuctus relictus ad vitā, verū spi-
ret per religionis ingressum. n. 778.*

*Mors ciuilis, vel media, vel maxima
capitis diminutio, nō sufficit ad a-
misionē vsufuctus, sed mors na-
turalis requiritur. nu. 779.*

*Filio haredē instituto facta substitu-
tione, Si sine filijs decesserit,
utrum verificetur substitutio, si
reli-*

- religiosus fiat & professus, vel expectanda sit mors naturalis, ubi distinguitur. num. 780.
- Substitutionis ius non perditur per simplex Sacerdotium. nu. 781.
- Facultas concessa hominibus alicuius civitatis, ut possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes. nu. 782.
- Pensio, quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposita, iuxta estimationem illius non debet augeri, quamuis domus, vel locus augetur. nu. 783.
- Priuilegia clausa in corpore iuris non censeantur derogata per quacunque dispositionem, quantumcunque generalem, etiamsi habeat clausulam, Non obstantibus quibuscunque priuilegijs. nu. 784.
- L. 20. Tau. & l. 4. tit. 6. lib. 5. Reco. & §. cum bonorum legis non amplius, ff. delegat. 1. interpretantur. n. 785.
- Quantitas si relinquatur pio loco, vel hospitalis pro pauperibus ibidem alimentandis, non debetur amplius illi pio loco, vel hospitali destructo. nu. 786.
- Priuilegium concessum filijs propter parentes, non durat mortuis parentibus. nu. 787.
- Priuilegium immunitatis concessum propter pauperitatem, cessat diuitijs superuenientibus. nu. 788.
- Relictum pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, etiamsi sint pauperes, quia illa dispositio refertur ad primas nuptias. numer. 789.
- Permissio videndi facta vni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, quia omnis concessio, quæ ad factum refertur, in dubio censetur personalis. num. 790.
- Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis. nu. 791.
- Provisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione iuris communis. nu. 792.
- Casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiamsi in eo esset maior ratio disponendi. nu. 793.
- Priuilegia & rescripta an valeant, si contineant duo specialia, & resoluitur valere. nu. 794.
- Princeps in dubio non videtur iuri derogare. nu. 795.
- Sententia Principis habet vim legis & priuilegijs in casu superius quotata est, & in similibus. nu. 796.
- Derogare non presumitur Rex, quod lege statutum est. num. 797.
- Sententia Principis ad hoc, ut vicem habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, vel quod voluerit per eam dare legis formam. num. 798.
- Civitas, vel Ecclesia, quæ destruitur auctoritate superioris, utrum perdat nomen: & utrum priuilegium datum monasterio extendatur ad futuras capellas, & alia huiusmodi traduntur per remissionem. num. 799.
- Pacta habita in dote censeantur repetita in augmento dotis, & quod iuris est de toto, censetur & de eius augmento. nu. 800.

Summarium tractatus

Rescripta & impetrationes, utrum trahantur ad futura. num. 801.

Responsio est intelligenda secundum supplicam in priuilegijs, & rescriptis. num. 802.

Cap. 18. Sententia debet esse conformis libello. num. 803.

Heres grauatus legato certæ quantitatatis quotannis soluendo de aliquo prædio poterit prædium legatario relinquere, & compellitur, illud sumere. num. 804.

Donatio & munificetia concubinae facta à laico valet, & tenet. nu. 805.

Clericus nō poterit facere donationem suæ concubinae. nu. 806.

Milites armati militiæ nō possunt concubinae donationem facere. nu. 807.

Doctores & Licentiatī, & milites nostri temporis parati ad prælium, & destinati aliquo prædio pro eius defensione, & Commendatores quatuor Ordinum, non possunt donationem concubinae facere. num. 808.

Clerici milites, & omnes possunt facere donationem concubinae ob bene-merita probata, & ad æquantia donationi. num. 809.

Rex caput militū potest peculiari priuilegio concubinae donare. nu. 810.

Donatio valet facta concubinae clerici iam emendatæ, in qua concubinitatus cessauerit, idem de milite, & ceteris. num. 811.

Donatio facta concubinae clerici in casu prohibito applicatur fisco seculari. num. 812.

Fiscus peculiari priuilegio poterit agere contra tertios possessores debitore principali non excusso. nu. 813;

Dominus census poterit peculiari priuilegio ad rem censui hypothecatam deuenire, nulla facta contra debitorem principalem excussione. num. 814.

Mulier pro sua dote particulari priuilegio poterit agere cōtra tertios rei hypothecata possessores, nulla contra principales debitores facta excussione iuxta aliquorū opinionē: sed cōtra via verior & comunior. nu. 805.

Confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate ius patronatus confiscatur, & in fiscū transit, modo confiscatio facta sit à laico, modo ab Ecclesiastico iudice. num. 816.

Confiscata vniuersa hereditate nō trāsit ad fiscū ius sepulchrorum peculiari priuilegio. num. 817.

Immunitas concessa à Principe alicui, & filijs, & heredibus suis, exēditur ad filio, viuente patre, secus post eius mortem. num. 818.

Falsum priuilegium fabricans quæ pena plectatur. num. 819.

L. 18. ti. 32. p. 3. de fabricatōe molendinū superius interpretatur. num. 820.

Priuilegium, habens, ne supra suum molendinum aliud fiat, debet illud allegare, aliās in causa prohibendi non obtinebit. num. 821.

Priuilegiū et immunitas si simpliciter, et indefinite cōcedatur, intelligitur à muneribus personalibus. nu. 822.

Maioratus si instituitur, vel ali-quod concedatur alicui, cōditione adiecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni, vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex priuilegio contrahat. num. 823.

Casus.

Casus verus & fictus quando aquiparantur in iure, dispositum in. v. no habet locum, & verificatur in alio, num. 824.

Paria sunt, quod quis de iure communi, & vel speciali priuilegio admittatur, num. 825.

Civium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, nu. 826.

Paria sunt, qualitatem inesse per naturam, & vel per priuilegium, nu. 827.

Antona Garcia priuilegium tantum extenditur ad gabellarum excusationem, & non ad officia nobilibus concessa, num. 828.

Nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent sicut nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex priuilegio admittuntur ad Ordines Militares, dummodo liberi sint à macula Iudeorum, & Sarracenorum, num. 830.

Adiutores armati gaudent omnibus alijs nobilium prerogatiuis præter tributa Regia, dicta, Pechos Reales, quæ soluere tenentur, nu. 831.

Nobilitas ex priuilegio perditur per exercitium artis mechanica, non tamen illa, quæ ex sanguine & genere procedit, num. 832.

Nobilis ex priuilegio non est tanti honoris dignus, quanti est dignus nobilis ex genere, & sanguine, nu. 833.

Priuilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens, extenditur ad creatos per priuilegium Principis, quia illi dicuntur proprie nobiles, quos Princeps nobilitat, num. 834.

Nobilitas procedit à Principe, qui quos vult, nobilitat, nu. 835.

Principis plura peculiariter recensentur, & quinquaginta priuilegia antiquitatis, num. 835.

Nobilis cōductor gabellarum et decimarum, utrum carcerari possit, nu. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro se, vel parentis, aut fratris à captiuitate redemptione, & incarcerari potest, nu. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, utrum gaudeat priuilegio nobilitatis, & incarcerari possit, num. 839.

Infirmis priuilegia plurima reseruantur, num. 840.

Castro concessio à Principe censetur concessa munitionibus, & cetera armorum preparamenta apposita pro castri defensione, num. 841.

Arma apposita in rebus maioratus, utrum accrescant maioratus, num. 842.

Mina, & venæ auri & argenti reperti in castro à Principe concessio, non comprehenduntur in concessione, & vel priuilegio, num. 843.

Priuilegium si concedatur ad iuris civilis & canonici conseruationem rescripti, & non priuilegiū habet interpretationem & significationem, sin autem concedatur ad iuris derogationem, merè priuilegium, & non rescripti appellatur, licet in nomine varietur, num. 844.

Veritas rei substantia plus valet, quàm ludibriū verborum, nu. 845.

Priuilegiū habens idem, quod ius commune, interpretandum est, ut aliquid iuri communi addat, num. 846.

Priuilegiū quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissime interpretari, num. 847.

Summariū tractatus

- Cap. 19. *Citatus debet comparere, & suū priuilegium allegare. num. 848.*
- Minor in absentia cōdenatus pecunia
ria cōdēnatione, vtrū restituatur
post annum, & defenditur pars af-
firmatiua. nu. 849.
- Immemoralis possessio & consuetudo
habet vñ priuilegiū. nu. 850.
- Probatio per priuilegium idem opera-
tur, quod probatio per immemoria-
lem consuetudinem. nu. 851.
- Donatio causa dotis excedens summā
legalem valet sine insinuatione, &
idem in donatione propter nuptias,
& in donatione factā Ecclesie, ci-
uitati, vel pio loco. nu. 852.
- Martus conuentus cōstante matrimo-
nio, eoquod vergit ad inopiā, conue-
nitur in plus quān facere potest,
& in hoc mulier maior habet
priuilegium. nu. 853.
- Priuilegium moratorium, & dilatoriū
concessum à Principe debitori com-
prehendit omnes debitores, & limi-
tatur in dote. nu. 854.
- Mandatum licet regulariter morte
mandantis spiret, limitatur fauore
dotis. nu. 855.
- Legatum relictum in testamento cau-
sa dotis non reuocatur per generale
diminutionem legatorum factam
in codicillo. nu. 856.
- Remissio generalis legatorum mariti
facta a muliere non comprehendit
legatum dotis. nu. 857.
- Sententia fauore alimentorum habet
executionem paratam. nu. 858.
- Sententia fauore dotis vtrum habeat
executionem paratam. nu. 859.
- Alimentari debet pauper, in cuius fau-
rē sententia prolata est in causā do-

- ris, licet ab ea fuerit appellatio in-
terposita. nu. 860.
- Alimenta petenda, & prestanda sunt
in domicilio prestare debētis. n. 861.
- Domus nomine semper comprehendit-
ur familia, & priuilegium conces-
sum domui extenditur ad fami-
liam. nu. 862.
- Perturbatio realis & nō verbalis re-
quiritur ad hoc, vt priuilegiatus in
sē conqueri possit. nu. 863.
- Iurisdicctio delegata non est proroga-
bilis de vna persona expressa ad
alias non expressas in priuilegio, vel
rescripto. nu. 864.
- Priuilegium, vel rescriptū impetratū
contra Titium, qui tēpore impetra-
tionis erat mortuus, non transit in
eius successores. nu. 865.
- Iurisdicctio delegata extenditur ad cita-
tionē persona nō cōprehēse in rescri-
pto & ad alia annexa: quæ citatio
annexa videtur in consequentiam;
nu. 866.
- Ius exorbitans extenditur ratione cō-
nexitatis. nu. 867.
- Extēsiō cōprehēsa potest fieri in priu-
legio et rescripto, licet nō possit fieri
extēsiua interpretatio. nu. 868.
- Causa si cōmittatur certo die terminā-
da, per lapsum diei expirat iuris-
dicctio, nisi de partium consensu pro-
rogetur. nu. 869.
- Priuilegiū & rescriptum prius in da-
ta præsertur, & prauales secundo
& posteriori. nu. 870.
- Priuilegia, vel rescripta duo si re-
periantur eiusdem diei, illud præ-
sertur, ex quo primo fuerit possessio
illata: idem quando data illorum
ignorantur. nu. 871.

Promotus si fuerit aliquis ad officiū, et
alius secundo loco etiā promotus fue-
rit, is qui habuerit primo literas, &
possessionem, præfertur. nu. 872.

Princeps de iure aufert priuilegiū vni,
& alteri confert. nu. 873.

Instrumenta reposita apud aliquem,
vtrum sint in fisco succedente re-
ponenda, vel apud fratrem Mi-
norem. nu. 874.

Instrumenta non debent apud in fa-
mem reponi, ne illudatur eorum ve-
ritas. nu. 875.

Index executor alicuius scietia, nō pote-
rit prauidicare debitori, nec ei au-
ferre ius, vel priuilegiū suū. n. 876.

Priuilegiū, vel rescriptū si aliquis con-
sequitur, non poterit illud renūtiare
absque aduersarij consensu, si illud
in iudicio produxit. nu. 877.

Fiscus vsque ad quē gradū admitta-
tur deficientibus heredibus ascen-
dentibus & descendentibus, & l.
12. tit. 8. lib. 5. Recop. & l. 6. tit. 13.
par. 6. interpretantur. nu. 878.

Fiscus vtrū excludat virū & uxore
à priuilegio concessio per Authenticā,
praterea. C. unde vir & uxor.
quando deficiunt heredes ascen-
des & descendentes, & defenditur,
fiscum excludi. nu. 879.

L. 6. in fine, tit. 4. lib. 5. & l. 12. tit. 8.
dict. lib. 5. Recopilationis interpre-
tantur. nu. 880.

Lex generalis noua nō corrigit legem
specialem antiquam, vel habentem
priuilegium speciale in eadem
materia. nu. 881.

Priuilegiū in casibus non priuilegiatis
iure cōmuni in dote, vel respectu
mariti et uxoris nō præcedit. n. 882.

Gratuatus à Principe, et el à testatore
per priuilegiū, vel testamētū, quod
post se eligat consanguineum, non
videtur gratuatus ad electionem
proximioris, sed potest eligere re-
motiorem, dummodo sit ex consan-
guineis. nu. 883.

L. 6. tit. 7. lib. 5. Recopil. nouiter inter-
pretatur. nu. 884.

Bona cōstāte matrimonio quasua cō-
municatur inter virū et uxore. n. 885.

Casus omnisus à lege noua intelligēdus
est secundum legē antiquā. n. 886.

Lex noua simpliciter, aut genericē lo-
quē est accipiēda & intelligēda se-
cundum interpretationē & distin-
ctionem legis antiquæ. nu. 887.

Succesor in maioratu tenetur de assi-
matione expensarum in bonis ma-
ioratus consumptarum satisfacere
creditoribus illius, qui eas consump-
sit. nu. 888.

Vxor, vel eius heredes poterunt petē-
re à marito estimationem expen-
sarum factarum de bonis dotali-
bus in bonis maioratus, quem posita
debat. nu. 889.

Princeps non potest priuilegium conce-
dere contra ius gentium, vel natu-
rale, vel diuinum, nec contra vti-
litatem publicam, nec contra iura
spiritualia. nu. 890.

Princeps bene poterit legem diuinam
& iura naturalia distinguere,
limitare, & declarare. nu. 891.

Statuta cimitatis non videtur Prin-
ceps derogare, quando priuile-
gium concedit: licet dicat, Non
obstantibus quibuscumque
legibus, & motu proprio, nu.
892.

Summarium tractatus

*Privilegium Principis comprehendit statu-
tū civitatis, quādo in privilegio sunt
adiecta clausula, Nō obstantibus
quibuscunq; legibus pro ex-
pensis habentibus, num. 893.*

*Cessionarius & fideiussor, cui à credi-
tore sunt actiones cessa gaudet om-
ni privilegio praelationis, quod ce-
dens habebat, nu. 894.*

*Testimonio Principis magis creditur,
quā instrumento publico. nu. 895.*

*Limites benè probantur per privile-
gium Principis, maxime quando
est antiquum, nu. 896.*

Cap. 20. *Probationes leniores, & testes de audi-
tu sufficiunt in probandis factis an-
tiquis, nu. 897.*

*Pascuorum cōmunio, qua est inter ali-
quas civitates, dissolvitur, quoties
pascua non sufficiunt. nu. 898.*

*Principis sepe ea est mēs, quod quādo
privilegium incipit esse nocivum, ipso
iure revocatum censetur, nu. 899.*

*Causa nova superueniens tollit privi-
legium, nu. 900.*

*Leges ex causis iustis postea emergen-
tibus mutari debent, nu. 901.*

*Utilitas publica est finis legū & alia-
rum dispositionum Principum, &
publica utilitas semper praefertur
privata, nu. 902.*

*Citari debet pars quotiescunq; Prin-
ceps cōcedit privilegium in his qua re-
cipiunt causae cognitionē, vel partem
multum ledunt, nu. 903.*

*Prescriptionem praeitam, per quam
ius parti quaesitum fuit, non poteris
tollere Princeps per privilegium,
num. 904.*

*Ius acquisitum per prescriptionem dis-
fictius amittitur, quā ius acqui-*

situm per privilegium, nu. 905.

*Nullatenus, nullo modo, deinceps,
ulteri⁹, quādo in privilegio, vel dis-
positione ponuntur, omni casum &
causam comprehendū, & per hac
verba tollitur potestas dispensandi
ab inferioribus, & significant pri-
vationem ipso iure, nu. 906.*

*Uterius dictio, ipso iure, tollit ius pe-
tendi, nu. 907.*

*L. 1. tit. 8. & l. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 20.
lib. 4. & l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. in-
terpretantur, nu. 908.*

*Privilegium, seu gratiam obtinens de
primo homicidio, si postea eam con-
sequatur de alio homicidio secun-
do, nihil proderit, si de primo homi-
cidio mentionem Principi non fe-
cerit, nu. 909.*

*Ususfructus cōcessus à Principe de ali-
quo praedio fructifero, durat tan-
tam per spatium ceterum annorum,
si non apponatur verbum perpe-
tuo, nu. 910.*

*Manifesta debent esse verba privile-
gij, vel scriptura, nu. 911.*

*Verba privilegij, vel scriptura, quādo
ita obscura sunt, quod nullū habent
intellectum, nec privilegium, nec
scriptura valet, num. 912.*

*Privilegium, vel gratiam obtinens
vendendi rem immobilem in-
alienabilem, dummodo ex illius
pretio alia praedia emat, debet il-
la emere in civitate sua, & non sa-
tisfacit emendo in alio territorio,
iuxta aliquorum opinionem, &
contrarium defenditur, dummo-
do praedia empta sint in eadem
provincia, & non multum remota.
num. 913.*

Fide.

Fideiussorem promittens quē fideiussorem dare teneatur. num. 914.

Arraſgarſe, qui tenetur, ſufficit habere bona in alio loco eiusdem prouincie. num. 915.

Satisdatio neceſſaria, & voluntaria, qua dicatur. num. 916.

Fideiussorem dare ex toto Regno ſufficit in cauſa gabellarum: nu. 917.

Azuedi opinio modificatur. nu. 918.

Numerus duodecim filiorū excuſat à muneribus perſonalibus, patrimonialibus, & Regalibus de iure communi: de iure tamen Regio non excuſat à muneribus Regalibus, nec à gabella ſolutione, niſi ſpecialis priuilegio concedatur. num. 919.

Fideiuſſor minoris. Utitur priuilegio minoris, quando contra eum compoſit recurſus. num. 920.

Index qui auſugit à ratione reddēda in reſidentia, non gaudet immunitate Eccleſie. num. 921.

Tutor & tutela adminiſtrator remittendus eſt pro ratione reddēda ad locum ubi adminiſtrauit. nu. 922.

Ratione reddere tenentes de aliquibus tributis, vel redditibus Regalibus, poſſunt ab Eccleſia extrahi. nu. 923.

Debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate Eccleſiaſtica de iure canonico. num. 924.

Immunitate Eccleſiaſtica non gaudens generaliter illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua adminiſtratione. num. 925.

Renuntiare poſeſt quilibet priuilegiū Eccleſiaſtica immunitatis, n. 926. & nu. 1038. infra.

Natus in aliquo loco, ubi parētes ratio ne belli auſugerāt à ſui originis lo-

co priuilegiato, non amittit prædictum originis priuilegium. n. 927.

Priuilegiū de De labrança, y criança, ciuibus alicuius loci conceſſum, utrum extendatur ad res, De labrança, y criança, qua extra illū locum coluntur, & colliguntur à prædictis ciuibus: & pars affirmatiua defenditur. num. 928.

Priuilegium ciuibus conceſſum comprehendit comitateneſes. num. 929.

Natus in caſtro ſub dicta ciuitate Peruſij dicitur ciuis Peruſinus, & natus in uico ciuitati ſubdito dicitur ciuitatis uicinus, & eiſ poſſit ut priuilegijs. num. 930.

Romanorum appellatione omnes ſubditi Imperio Romano comprehenduntur. num. 931.

Priuilegiū loco datum, perſonis etiam uidetur conceſſum. num. 932.

Priuilegiū cōceſſū loco, ciuitati, & vniuerſitati, dicitur reale. nu. 932.

Priuilegiū reale de ſui natura tranſit ad alias perſonas nu. 934.

Tabellionis officiū alicui ciuitati conceſſum, cenſetur, etiam in toto territorio conceſſum, num. 935.

Ciuitatis Sagieſis appellatione nō cōtinetur diœceſis Sagienſis, num. 936.

Ciuitatis appellatione non cōtinetur territorium. nu. 937.

Tributum debet ſolui ubi terra qua colitur, ſita eſt. n. 938.

Priuilegiū quādo aſimilatur reſcripto & gratia, eſt odioſum, & per cōſequentiam reſtringendum, nu. 939.

Exemptus ne cōueniatur corā ordinario alicuius loci, ſi delinquit in aliquo loco territorij, non eſt, nec cenſetur exemptus, nu. 940.

Pri-

Summarium tractatus

Privilegiatus non debet excedere metas, nec limites privilegiorum, numer. 941.

Verba privilegij debemus aequitati conformare, etiamsi aliter sonent. nu. 942.

Tex. in c. Rodolphus de rescriptis interpretatur. nu. 943.

Beneficium Principis concessum est latissime interpretandum. nu. 944.

Lex forma. §. si vero. ff. de censibus interpretatur. nu. 945.

Tex. in c. 1. de privilegijs lib. 6. interpretatur. nu. 946.

Ciuitas inibus ampliatur, & illustratur. nu. 947.

Cap. 21.

Lex atq. dispositio, licet penalis, & exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quē si non extenderetur, frustraretur eius dispositio. nu. 948.

Dilatio debitoris utrum petenda sit apud laicum, vel Ecclesiasticum iudicem contra creditores, si ex illis aliquis fuerit clericus. nu. 949.

Iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & Ecclesiasticis rebus, etiam ex prorogatione, & renuntiatione partium. nu. 950.

Incapacitas laicorum iudicū erga Ecclesiasticos, utrum sit de iure diuino, an de positivo, ubi distinctio, & resolutio. nu. 951.

Iudex secularis qui cognoscit de causis Ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur. nu. 952.

Iudex secularis utrum cognoscat contra Ecclesiasticos de consensu Episcopi. nu. 953.

Iudex incompetens sit competens, vel ex prorogatione, vel ex conuentione, vel ex incidentia. nu. nu. 954.

Iudex secularis est incompetens, & incapax contra Ecclesiasticos ex prorogatione, vel incidentia, vel alia causa, iuxta aliquorum opinionem. nu. 955.

Iudex Ecclesiasticus est cōpetens contra laicos per incidentiā, & annexitatem, etiamsi causa sit profana, & penalis. nu. 956.

Laicus qui conuenit clericum & Ecclesiam coram iudice seculari, perdit causam. nu. 957.

Male iudicat de vniuersa Ecclesia, qui querit iudicem laicum in causa Ecclesia. nu. 958.

Iudex secularis potest cognoscere de factis rei Ecclesiasticæ. nu. 959.

Secularibus pluribus contendētibz, de quibus vnus est clericus, poterit talis clericus cum alijs coram iudice laico conueniri. nu. 960.

Contententia causa diuidi non potest, etiam ex beneficio prorogatiua. nu. 961.

Iudex vnus tantū ad eundus est, vbi concurrit identitas actionis, sed personarum diuersas. nu. 962.

Vniuersitas laicorū, & clericorū quando conuenitur, si est maior pars laicorum, conueniri debet coram iudice seculari: quod intelligitur in temporalibus. nu. 963.

Numerus clericorum & laicorum, qui conueniuntur, quando est equalis, quislibet coram suo iudice conueniri debet. nu. 964.

Quod differtur non aufertur, numer. 966.

Cic.

Clericus pro solutione tributis impositi
super re, quæ ad eum deuenit, potest
coram iudice laico conueniri. nu. 967.
Creditor potest consequi debitum suum su-
per bonis emphyteuticis Ecclesie ra-
tione utilitatis dominij. nu. 968.
Clerici, vel Ecclesia non tenentur soluere
gabellas, nec collectas, vel alia onera
similia de suis prædijs. nu. 969.
Emphyteuta clericorum & Ecclesiarum,
utrum immunes sint à gabellarum, col-
lectarum, & similium iurium &
onerum solutione. nu. 970.
Emphyteuta fisci gaudet immunita-
te concessa fisco. nu. 971.
Ecclesia & fiscus à pari procedunt in
excusatione gabellarum, & simi-
lium onerum. nu. 972.
Emphyteuta fisci & Principis immu-
nes sunt à solutione munerum sor-
didorum. nu. 973.
Ecclesia immunis est ab impositioni-
bus sordidis, & ibi quæ dicantur
munera sordida. nu. 974.
Emphyteuta semper subiit onera rea-
lia. nu. 975.
Dominum utile, quod habet emphyteu-
ta Ecclesia, non dicitur Ecclesiasti-
cus, sed profanum & laicum. nu. 979.
Leges municipales, & ius commune, lo-
cum sibi vendicant contra emphy-
teutas & feudatarios Ecclesie ra-
tione utilitatis dominij. nu. 977.
Pontifex maximus non potest de iure
inferre præiudicium succedere de-
bentibus in dominio utili feudi
Ecclesiastici. nu. 978.
Prescriptio decem, vel viginti annorum
currit contra vassallum, vel emphy-
teutam Ecclesie, licet contra Eccle-
siam non currat, nisi prescriptio

quadraginta annorum. nu. 979.
Priuilegium non transmittitur, & mu-
tatur forma, & natura rei mutatio-
ne persone. nu. 980.
Mutata persona, conditio cõsetur etiã
mutata conditio bonorum, & con-
sequenter extinctum dicitur priuile-
gium. nu. 981.
Priuilegium Ecclesiarum, & clericorum,
utrum trãseat ad colonos eorum, & ne-
gatiua pars defenditur. nu. 982.
Exemptus à iurisdictione ordinarij,
non potest in iudicem ordinarium
consentire, nec illi se subicere. nu-
mer. 983.
Licentia, vel Regia facultas, si conice-
datur ad aliquem actum in ea ex-
pressum, non debet extendi ad al-
lium, nec ad similia, nec maiora,
& nihil agitur, si non seruatur cau-
sa in decreto expressa. nu. 984.
Decretum est stricti iuris, & eius verba
debet ad vnguem, & specificè obser-
uari: & famulo pro salario, hospiti,
& custodi, & laboratori pro merce-
de, & alimentario pro alimentis, cõ-
petit priuilegium tacite hypothecæ
& prelacionis. nu. 985.
Licentia & facultas Regia ad obligã-
du bona maioratus pro restituenda
dote, utrum extendatur ad census
impositionem super bonis maiora-
tui subiectis. nu. 986.
Facultas Regia angustã & strictam,
nonque longam interpretationem
recipit. nu. 987.
Gratia super sorte concessa non opera-
tur quoad interesse. nu. 988.
Facultas Regia cõprehendit omnia,
quæ consequuntur ex actu, vel con-
tractu, ad quem dirigitur. nu. 989.

Summarium tractatus

Facultas Regia concessa ad antecedentia
cōplectitur consequentia nu. 990.

Necessariū nō est in Regia licētia ex-
primere, quod iura voluit, & quod

est de natura contractus, num. 991.

Dilatorium priuilegiū à Principe debi-
tori concessum, utrum redditus an-
nuos comprehendat, num. 992.

Dilatoriū priuilegiū nō impedit cur-
sum reddituū, nec usurariū, nec do-
mus pensiones, num. 993.

Persona, vel causa principalis loquen-
tis, vel concedentis, nullo modo com-
prehenditur in generali concessio-
ne: nec debitum fiscale comprehen-
ditur in priuilegio moratorio, vel

dilatorio, num. 994.

Cap. 22. Principi soli multa competunt, quae
hic referuntur, num. 995.

Priuilegium, vel gratia si concedatur
alicui hac adiecta conditione, si

sacerdos efficiatur, qua deficiente
ad alium gratia, & priuilegium

transseat, utrum verificetur con-
ditio, si sacerdos factus non fuerit,

& sine filijs decesserit, ubi tres
opiniones recensentur, & tertia e-
ligitur, num. 996.

Status omnis causae coniecturalis in iu-
dicis arbitrio positus est, nu. 997.

Clericus qui cōfessus est se esse laicum,
utrum sibi praeiudicat in suo cleri-
catu, vel priuilegio fori, & negati-
ua pars eligitur, nu. 998.

Conuictus de mendacio in amplo con-
demnatur, nu. 999.

Mendacium est causa transferendi
possessionem in actorem, quando
posfidens mendax est, nu. 1000.

Nomen in fraudem mutans falsi pae-
na punitur, num. 1001.

Falsi pæna coercetur, qui cum nec cle-
ricus, nec Doctor, nec miles, nec no-
tarius est, gerit se pro clerico, Docto-
re, milite, & notario, nu. 1002.

Agricola negans se talem esse, cre-
ditore ignorante, non potitur pri-
uilegio agricultoribus concessio, nu-
mer. 1003.

Nobilis qui tempore contractus negat,
se esse nobilem, potest incarcerationi:

de quo ut inferius, nu. 1004.

Minor qui se maiore dixerit, & ex as-
pectu apparet, iure minoris, & re-
stitutionis iuuari non potest, intelli-
ge ut inferius, nu. 1005.

Famīna simulans se virum cum vi-
ri veste ad decipiendum creditore,
cum quo contrahit, Velleiani priui-
legio non iuuatur, fraude interue-
niente, num. 1006.

Filius familias, qui fraudulenter se esse
sui iuris fatetur, non iuuatur Mace-
doniani beneficio, secus si fraus desi-
ciat, ut inferius, nu. 1007.

Mulier quae asserit, non esse rem do-
talem, quae venditur, ad impug-
nandam postea alienationem, non
admittitur, perditq. suum priuile-
gium, num. 1008.

Negatio veritatis sine dolo fieri non
potest, num. 1009.

Negans debitum receptum, etsi po-
sterea solutionem probauerit, nihi-
lominus in odium negantis non
audetur, & debitum soluet, nu-
mer. 1010.

Nomen sine fraude mutans, non pu-
nitur, num. 1011.

Seruus si quis dicat esse eum sit liber,
fraude deficiente, non praeiudicat
libertati, num. 1012.

Mendaciū non punitur, nisi in casibus
à iure expressis. nu. 1013.

Generalis in concessione absoluendi à
quibusuis peccatis, cōsuri, & pœnis,
non continetur absolutio, vel dispen
satio ab irregularitate. nu. 1014.

Facultas absoluendi à quibusuis censu
ris, & ab irregularitate & sus
pensionibus ab occulto delicto proue
nientibus, excepta irregularitate,
quæ ex voluntario homicidio oritur,
& exceptis alijs ad forū cōtentioso
deductis Episcopo conceditur, &
ampliatur. ibid. nu. 1015.

Tex. in c. 6. sessio. 14. de reformatio. in
Sacro Concil. Trident. interpreta
tur, & remissio additur. nu. 1016.

L. 2. versic. En quanto toca a los
entierros, tit. 5. lib. 5. ubi iubetur,
in funeralib⁹ duodecim tantū cereos
adhiberi, interpretatur, & additio
& remissio additur. nu. 1017.

L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. p. 7. & l. 12. &
13. tit. 23. lib. 8. Reco. de homicida
casualis disponentes interpretantur,
& remissio additur. nu. 1018.

Homicida casualis culpa interueniēte
qua pena puniatur. nu. 1019.

Pœna mediatoris interficientis casu
aliquem ex rixantibus quæ sit, &
quæ sit pœna rixantium interficien
tium aliquem mediatorem casu.
num. 1020.

Vxorē inuenta mortua, utrū cōtra ma
ritum præsumatur. nu. 1021.

Mortuo inuento filio in lecto parentū,
vel in lecto nutriti, an contra eos
præsumatur. nu. 1022.

Priuilegium habens à Romano Ponti
fice, ut fructus beneficij recipiat
absens; ac si esset præsens, non po

terit ratione illius priuilegij distri
butiones quotidianas habere. num.
1023.

Distributiones quædianæ nō dantur
etiam studentibus Theologiam, nec
dantur his, qui sunt in seruitio Epis
copi, vel Pape. nu. 1024.

Causa finalis & causa impulsiva, quæ
dicatur in priuilegijs, & an falsi
tas causæ vitiet priuilegium, vel
rescriptum. num. 125.

Remittere potest Princeps criminis pœ
nam, quæ in satisfactionem Reipub
licæ à lege instituta fuerit, ubi
nec Reipublicæ, nec alijs ex hac re
missione damnum sequitur, nec ini
uriam passio. num. 1026.

Princeps remissionem faciens delicti
in præiudiciū partis, & absque
eius remissione peccat. nu. 1027.

L. 20. tit. 25. lib. 8. Recopil. loquens de
remissione delicti facta à Principe
interpretatur. nu. 1028.

Priuilegium secundum non faciens de
primo mentionem, quomodo, &
quando valeat. nu. 1029.

Immunitas Ecclesiastica, utrum sit
à iure diuino, an à iure positivo in
stituta, & defenditur diuino iure
institutam. nu. 1030.

Dictio, et, ponitur interdiciu. n. 1031.
Dictio, &, diuersificat genus ab spe
cie. nu. 1032.

Tex. in c. 20. sessio. 25. in Concil. Trid.
& opinio Prosperi Farinacij in
terpretatur. nu. 1033.

Principes secularis in præiudiciū im
munitatis Ecclesiasticæ quicquam
disponere non possunt. num. 1034.

L. 13. tit. 2. lib. 1. & l. 2. tit. 19. lib. 5.
Recopil. interpretantur. nu. 1035.

Alter.

Summarium tractatus

- Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, latronibus, & grassatoribus, & expilatoribus aequiparantur, nu. 1036.*
- Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, non gaudet immunitate Ecclesiastica, secus si sine bonis confugiant, nu. 1037.*
- Immunitatem Ecclesiasticam quilibet renuntiare potest, nu. 1038. & num. 926.*
- Immunitas Ecclesiastica principaliter introducta fuit ad honorem, & reverentiam Dei, & ob proximitatem pietatem, nu. 1039.*
- Immunitatis privilegium secundario extenditur ad personas, quae ad Ecclesias confugiunt, nu. 1040.*
- Privilegium, prae scripto, & immemorialis consuetudo, aequiparantur in iure, & idem imponent, nu. 1041.*
- Decima si non solvitur privilegij causa de aliquibus agris, qui seminantur, vel coluntur, solvitur de his agris incultis, qui non ita ad cultum am rediguntur, nu. 1042.*
- Decimas si quis percipiat privilegij causa, ei non debetur de novalis, n. 1043.*
- Novalia, utrum comprehendantur in privilegio decimandi, vel non decimandi, nu. 1044.*
- Domini temporales, quibus per privilegium iurisdictio cum suis iuribus a Principe fuit concessa, utrum venationem in suis & privatis fundis prohibere possint, nu. 1045.*
- Princeps ex iusta causa venationem prohibere potest, nu. 1046.*
- Domini temporales poterunt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere, nu. 1047.*
- Lex 17. titul. 28 part. 3. interpretatur, nu. 1048.*
- Tex. in c. 1. sessio. 21 Concil. Trident. ubi probatur, quod filij illegitimi clericorum non possunt habere beneficium in ipsa Ecclesia, ubi patres eorum ministraverunt, interpretatur, & disputatur, utrum ad nepotes extendatur, num. 1049.*
- Illegitimus est irregularis, numer. 1050.*
- Irregularitas non extenditur ultra casus a iure expressos, num. 1051.*
- In dispositionibus odiosis, & continetibus onus, appellatione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensiva, seu interpretativa, nu. 1052.*
- Nepotes continentur appellatione filiorum in maioribus perpetuis, nu. 1053.*
- Consuetudines rationabiles, & privata locorum statuta, non censentur tollere Rex, vel Pontifex in suis privilegijs, vel rescriptis, nu. 1054.*
- Lana privilegium si concedatur alicui, utrum comprehendatur lanaglabrata, & ad eam, vel ad panes extendatur, nu. 1055.*
- Forma da esse rei, & mutata forma substantiali res dicitur diversa, nu. 1056.*
- Lana legata non continetur lana, quae est redacta ad formam tela, vel ad alium specialem usum est disputata, nu. 1057.*
- Legatum speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata, nu. 1058.*
- Exhiberi non dicitur res, si pristina causa fuerit mutata, nu. 1059.*

Vsufuctus perditur, si massalegetur,
& ex ea vasa fuerint facta. n. 1060.

Vnâquâq; rē id, quod est ex sua forma
estimari, & nominari. nu. 1061.

Milites nostri temporis, qui sua officia
mechanica exercebāt in aliquo sunt
deputati loco tanquam milites pra
diales, vel artilleros, vtrum potian
tur priuilegio, & exemptione mili
tibus concessa. nu. 1062.

Milites qui desertā militiā mercatīa
incūbunt, non potiantur priuilegijs
militibus concessis, nu. 1063. & in
num. seqq. declaratur.

Nobilis, qui mercantiā, & officium
mechanicum exercet, vtrum amit
tat priuilegium nobilitatis, n. 1064.
& in num. seqq.

Nobilis pro debito fiscali, & gabella
rio, vtrum incarceretur, & per
dat priuilegium, num. 1065. & in
num. seqq.

Clericus, & alius mercator priuile
giatus ratione fori conueniendus
est super rebus mercantiā coram
iudice seculari mercatorum exce
pta clerici persona. nu. 1066.

Clerici ante omnem humanam legem
à iure diuino in his, quæ Ecclesia
sunt, à potestate seculari exi
muntur. 1067.

Clerici negotiatores erunt conuenien
di pro solutione gabelle apud iudi
cem secularem pignora capiendo.
num. 1068.

Milites, qui de licentiā superioris va
cant armis, potiantur priuilegio
militari. nu. 1069.

Nobiles qui mercantiā exercēt, nō a
mittunt priuilegiū nobilitatis secundū
veteriorem opinionem, nu. 1070.

Nobilis pro debito gabellario, & fisca
li nō potest incarcerari, nec perdit
priuilegiū nobilitatis, nisi quando
gabellam conduxit. nu. 1071.

Clerici quando sunt negotiatores, &
negotijs secularibus se immiscēt,
sunt pro eis Imperatori, & Princi
pi subiecti. nu. 1072.

Clericus assumens administrationem,
& officium laicorum corā seculari
iudice conuenitur. nu. 1073.

Clericus negotiator perdit priuilegium
fori. nu. 1074.

Miles exercebāt officiū, & mercantiā, pa
ratus tamē est ad bellica exercitia,
cum casus obuenerit, gaudet priuile
gio militari. nu. 1075.

L. 22. tit. 13. lib. 9. Rec. Vbi probatur,
quod Rex cōcedēs Prometidos,
sibi acquirat quintam partem, vtru
extendatur ad ciuitates conceden
tes, Prometidos: & pars nega
tiua defenditur cum moderamine,
de quo ibid. nu. 1076.

Fideiussores agricultorum non potian
tur priuilegio concesso agricultori
bus per Regiam pragmaticam, sci
licet, ne pro debito incarcerentur.
num. 1077.

Fideiussores clericorum non potian
tur priuilegijs concessis ipsis cleri
cis, scilicet, ne conueniantur in plus
quā facere possunt, & circa fo
rum. nu. 1078.

Priuilegium, gratia, vel rescriptum
regulariter, non spirat morte conce
dentis. nu. 1079.

Priuilegium, gratia, vel rescriptum, si
concedatur ad natū, vel ad volun
tatem concedentis, morte conceden
tis finitur. nu. 1080. & nu. 319.

Lice.

Summarium tractatus

- Littera cōmendatitia, hoc est, Reuerendas, non spirant morte concedentis.* nu. 1081.
- Executor super gratia datus à Romano Pontifice, non spirat morte Pontificis concedentis, & mandantis.* num. 1082.
- Privilegium processisse proculdubio credendum est, quando Princeps de eo mentionem facit in alio privilegio.* nu. 1083.
- Privilegium introductum propter honestatē personæ, vel sexus, nō potest renuntiatione tolli.* nu. 1084.
- Cap. 24.** *Nobilis, vel mulier, vel mater, vel avia pro administratione tutelæ, vel quando occultat bona, aut pro debito, vel tributo Regio, utrum possint incarcerari, vel teneantur in plus quā facere possunt, latē agitur per remissionem.* nu. 1085.
- Vicinus alicuius loci liberi, & exempti à solutione gabellæ de suis rebus, De labrança, y criança, si portat armenta, quæ non sunt De labrança, y criança, vendenda in alio loco, vel macello libero & franco, utrum gabellam solvere teneatur in loco suo franco, à quo exiit.* nu. 1086.
- Bona habens in loco franco & libero, si ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam solvere gabellam tenetur.* nu. 1087.
- Consideranda non sunt quæ evenire possunt, nisi ea sint certa & infallibilia, nec mutatur qualitas legis ex eo, quod contingere potest.* n. 1088.
- Rex absque iusta, rationabili, & necessaria causa, nō poterit monetam mutare.* nu. 1089.
- Rex interveniente iusta, rationabili, & necessaria causa, utrum invito & repugnante Regno, & populo, possit monetam mutare, minuire, vel augere, & pars affirmativa defenditur.* nu. 1090.
- Privilegiatus & exemptus à muneribus publicis peculiari privilegio, si à iudice fuerit ad eam electus, vel nominatus, tenetur appellare, aliàs videtur consentire electioni.* nu. 1092.
- Tex. in l. nominationes. C. de appellatione interpretatur.* nu. 1092.
- Licentiam datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum, extingui per primum testamentū aliqui defendunt, sed contrarium pro vero asseritur, & defenditur.* nu. 1093.
- Concessio simplex in odiosus, & onerosus primū actū tantū respicit.* n. 1094.
- Odiosum & contra ius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari.* nu. 1095.
- Licentiam testandi præstitam à Romano Pontifice Episcopis, & Cardinalibus morte Pontificis reintegrare cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est.* nu. 1096.
- L. 13. tit. 8. lib. 5. Rec. interpretatur, & magna remissio additur.* n. 1097.
- Consuetudo contra libertatem, vel immunitatem Ecclesiæ, utram valeat, & teneat, & pars negativa defenditur.* nu. 1098.
- Excommunicantur petentes & iudicantes observari consuetudinē iudicetam contra libertatem, & immunitatem Ecclesiæ.* nu. 1099.
- Opinionibus & doctrinis controuersis, illa debet servari opinio, quæ consuetudine approbatur.* nu. 1100.

Cle-

Clericus poterit coram seculari iudice conueniri ratione rei oneri iniunctæ, vel census, in qua succedit pro solutionibus decursis, excepta persona clerici. num. 1101.

Fideiussores laici, qui cum eo se obligant, iurisdictionis seculari se submisit, ab ea liberatur, si ille laicus, pro quo fideiussit, clericus factus fuerit. num. 1102.

Ius superueniens parti pendente processu & instantia ei prodest, & facit suam intentionem & iudicium conualidari. num. 1103.

Priuilegium, exceptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussores. n. 1104.

Qualitas superueniens personæ conueni facit variare qualitatem actionis. num. 1105.

Priuilegium superueniens facit quem eximi à priori onere. num. 1106.

Sacerdotii superueniens tollit munus publicum iam iniunctum. n. 1107.

Paganus si delinquat, & iam accusatus de crimine factus est miles, non agitur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo. num. 1108.

Dignitas superueniens tollit, & soluit vinculum obligationis præcedentis. num. 1109.

Cap. 25. Seruile obligatus pro certo tempore si antea quam impleatur, matrimonium contrahit, à tali seruitio liberatur. num. 1110.

Dispensatio est quid odiosum, & strictam interpretationem recipit. num. 1111.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimat: & iuri communi contrariatur. num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper venit restringenda. num. 1113.

Dispensatio est stricti iuris. n. 1114.

Dispensatio facta ad unum effectum, vel in uno defectu, ad alios non extenditur. num. 1115.

Dispensatio quando extensionem recipiat, aliquot casus recensentur ad limitationem regule generalis, numer. 1116.

Consuetudinem quando derogat lex, vel priuilegium, utrum futuram deroget consuetudinem. num. 1117.

Consuetudo omnis licet à lege, vel priuilegio excludatur, nunquam censetur immemoralis consuetudo exclusa. num. 1118.

Alienatio bonorum Ecclesie, vel monasterij, utrum valeat sine forma & solemnitate à iure requisita, quando est Ecclesie, vel monasterio utilis, & pars negatiua defenditur. num. 1119.

Alienatio utilitatis Ecclesie et monasterio, que absq; solemnitate non valet, potest postea ratificari. num. 1120.

Solemnitas, que in aliquo actu debet interuenire, habito respectu ad eundem finem, ob tanto fine, licet non interueniat solemnitas, actus valebit, si solemnitas postea interueniat. num. 1121.

Effectum ad finem iura tantum vobis. lunt, & requirunt. num. 1122.

Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur, secundum verioris opinionem contra Anto. Gom. & alios, & ea omissa contractus est nullus ipso iure. num. 1123.

D So.

Summarium tractatus

Solemnitas quando in alienatione requiritur, non sufficit quod utilitas interueniat, nisi simul solemnitas per legem requisita interueniat: & Emanuel Rodriguez, & alij contrarium tenentes reprobantur. num. 1124.

L. 1. tit. 25. lib. 5. Compilationis nouæ declaratur. num. 1125.

Seculares iudices poterunt sequestrare triticum personarum Ecclesiasticarum, & Commendatorum quatuor Ordinum militarium tempore caristie, & necessitatis, non obstantibus eorum privilegijs, & nec excommunicationem, nec penam contentam in bulla in Cæna Domini incurrent. num. 1126.

Necessitatis tempore privilegiati, & Ecclesiastici compelluntur, vendere. num. 1127.

Monasteria & Abbates, verum in ciuilibus causis possint apud Episcopum conueniri, & pars affirmatiua defenditur. num. 1128.

Privilegium Uniuersitati concessum, utrum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur. num. 1129.

Ciuitate interdicta singuli interdicti censentur. num. 1130.

Statutum generale includit omnes casus privilegiatos, & speciales, nisi in eo tantum casu, in quo privilegiatus quis reperitur. num. 1131.

Statuta non ambigua, sed rationabilia & pertinentia adornatum, & utilitatem populi, utrum sint seruanda, & executioni mandanda ante Regiam confirmationem, & pars affirmatiua defenditur. num. 1132.

Factum nihil videtur, quando aliquid superest agendum. num. 1133.

Confirmatio superioris quando in aliquo actu requiritur, assensu est imperfectus, donec confirmatio sequatur. num. 1134.

L. 8. tit. 1. lib. 7. & l. 14. tit. 6. lib. 3. Re copil. declarantur. num. 1135.

Rescripta licet concedantur prater ius, non tamen per illa intenditur iuri communi derogari. num. 1136.

Renuntiari verum possit rescriptum, vel privilegium ab impetrante. num. 1137.

Presentatio rescripti acquirit iurisdictionem iudici. num. 1138.

Communio & connexitas facit, quod habens rem communem cum privilegio totum eius privilegium. num. 1139.

Patronus laicus, qui habet ius patronatus annexum cum Ecclesiastico, habet sex menses ad presentandum, sicuti patronus Ecclesiasticus ratione connexitatis. num. 1140.

Vigesimus quintus annus, utrum debeat esse impletus, vel sufficiat illum attigisse, quando in gratia, vel privilegio de vigesimo quinto anno mentio facta fuerit. num. 1141.

Accusatiuus denotat perfectionem actus. num. 1142.

Ætas quando pro forma requiritur, est seruanda. num. 1143.

Ætas quando perfecta à lege, vel privilegio requiritur, intelligitur de ætate viginti quinque annorum. 1144.

Clericus depositus & postea privilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato. num. 1145.

Depositus ab aliqua congregatione, si postea gratia, vel privilegio restituitur.

fituatur, non restituitur in primum statum in tertij praiudicium. num. 1146.

Hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis, si aliquo priuilegio, vel gratia restituatur, non recuperat bona, cum magis gratia, quam iustitia mediante fiat prædicta restitutio, & in num. 114. vbi de veritate. nu. 1147.

Restitutio secundum eius naturam denotat plenariam in omnibus restitutionem, tam quoad bona, quam quoad fructus, actiones, & honores. nu. 1148.

Qualitas quæ non concurrat tempore collationis capellanæ, vel alterius requisiti, licet postea concurrat, non operatur effectum in praiudicium iuris quæ sit. nu. 1149.

Gratia facta duobus in certa Ecclesia alteri sub conditione, & alteri pure, & perinde conditione fiat prouisio secundo, præfertur in præbenda primo impetranti, licet postea ad impleatur conditio. nu. 1150.

Priuilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Summo Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamuis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia & priuilegium: secus si causa deficiat, antea quam priuilegium, vel gratia sortiatur effectum. nu. 1151.

Causa si committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarum dignitatē resignauit, verū ille, an alius, in quem resignauit, possit causam proseguiri, & decidere. nu. 1152.

Obreptio & subreptio si interueniat in rescripto, & causa dispensationis committatur delegato, qui cum causa cognitione declarauit esse dispensandum, & dispensauerit, utrum valeat dispensatio ratione sententiæ delegati, vbi late de quaestione. nu. 1153.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera, & per obreptionem, tenet, si approbata fuerit, & non irritatur. nu. 1154.

Dispensatio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet: si postea Papa confirmauerit, & remissio additur ad tex. in c. quia circa de consanguinitate, & affinitate. n. 1155.

Causa cognitio quando est annexa in priuilegijs, vel gratijs, videlicet ita est, dispensetis, statum declarationi commissarij facta causa cognita. 1156.

Concessio gratia non vitatur, quando alioquin Princeps concessisset gratiam, causa impulsua, quæ eum difficilem redderet ad concedendum, non expressa. nu. 1157.

Verba, Si ita est dispēctis, inducunt formam & solemnitatem non leuem. nu. 1158.

Verba, Si ita est, inducunt conditionem & causam finalem. nu. 1159.

Causa, quando habetur pro finali in dispensatione, si deficiat, est obrepticia & nulla ipso facto. nu. 1160.

Causa impetrationis quando est conditio nalis, non valet dispensatio, quamuis causa dicatur impulsua. n. 1161.

Dispensatione, & in gratia qualibet, semper præsumendum est Principem fuisse motum ex causa expressa nu. 1162.

Summarium tractatus

Falsa causa expressio non tollitur, etiā per motum proprium. nu. 1163.

Causa quando conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitatur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.

Princeps non presumitur alia causa motus, quā expressa nu. 1165.

Princeps non presumitur velle vci plenitudine potestatis. nu. 1166.

Nulla quādo est gratia impetrata ob falsam causam, eodē modo est nullus processus & dispensatio facta à delegato in executione gratia. nu. 1167.

Approbata si fuerit impetratio obiecta ob falsam causam, possunt impetrantes eam contradicere, quādo agitur de animæ iudicio. nu. 1168.

Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.

Delegatus, vel commissarius, quāvis dicat causam impetrationis esse probatam, nil operatur ad tollendam nullitatem, quæ provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standum. nu. 1170.

Cupula habitæ etiam post dispensationem in matrimonio si omittatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis, & interpretatur tex. in c. 5. sessio. 24. in Concilio Trident. 1171.

Presbyter si continetur in dispositione, utrum illi videatur satisfactum, si nominetur clericus prima consensu legitime ætatis, qui intra annum possit ordinem Sacerdotalem consequi. nu. 1172.

Maritus & vxor si de bonis cōmuni-bus capellaniam instituunt vocando suos consanguineos, quid iuris si duo consanguinei mariti & vxoris equalis gradu consanguinitatis concurrant, ubi quid disponatur, quando concurrunt Sacerdos, & qui non dū Sacerdotiū est cōsecutus. n. 1173.

Duo si reperiantur in eodē gradu proximitatis in maioratus successione, uterque admittitur. nu. 1174.

Duo si nati sunt ex eodē partu, nec constat, quis sit primus, ambo concurrunt in successione maioratus. nu. 1175.

Maritus est caput vxoris, numer. 1176.

Ordo scripturæ semper attenditur in dispositionibus. nu. 1177.

Præscriptionis si fiat mentio in legē, vel priuilegio, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non de longissima 30. vel 40. annorum. 1178.

Vsufuctus si relinquatur egeno & Cap. 12. pauperi, non tenetur sati dare, & legem adimplebit, præstita iuratoria cautione. nu. 1179.

Semper, & Quandocūque, si reperiuntur in aliqua dispositione, vel priuilegio, non important infinitatem, & ad triginta annos restringuntur illa verba. nu. 1180.

Iuramentū quando perpetuet afflictionem, & quomodo. nu. 1181.

Odiosi si fuerint aliqui instituenti, vel priuilegium concedenti, non censentur vocati in dispositione priuilegiomm, vel beneficiorum, etiam si vocatio sit vniuersalis cum hoc verbo, Omnium. nu. 1182.

Lex

Lex si post perfectam. C. de euictionibus declaratur, & noua limitatio recensetur. nu. 1183.

Monachorum in successione verum preferantur ascendentes. monasterio: & quid de patre monacho erga filios, & resoluitur ascendentes & descendentes preferri in legitima. nu. 1184.

Monachus, licet destinatus esse in patria potestate, retinet iura suorum & succedit patri, ut suus. nu. 1184.

Monachus non perdit naturalitatem, nec iura sanguinis. 1183.

Transactio, vel pax circa monachum offensum, iniuriatum, vel occisum, cuius competat post professionem, utrum monasterio, vel patri viuo. nu. 1185.

Filius bastardus, & agnatus, quando concurrunt in transactione, quis illorum preferatur. nu. 1186.

Mulier, verum non teneatur in plus quam facere potest. nu. 1187.

In plus quam facere possunt, illi tantum reperiuntur priuilegiati, qui in iure sunt expressi. nu. 1188.

Incarcerari non posse, ergo non teneri in plus quam facere potest, falsum est argumentum, & verum est, nam tenetur in plus quam facere potest, ergo non poterit incarcerationi. nu. 1189.

Lex cum seq. tit. 1. lib. 6. Rec. interpretatur, quod ille qui subijt munus armatae militiae, & fit Cavallero de contra, tenetur computare in summa bonorum, quae a lege requiruntur, illa, quae habuit in dote, si fuerint aestimata, tali aestimatione, quae faciat emptionem. n. 1190.

Lex Lucius. §. idem respondit. ff. ad municipal. in illis verbis: Dotem non debere computari, interpretatur. nu. 1191.

Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto sunt legitimi, & in maioratu succedunt, & preferuntur filiis ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludunt, & etiam substitutum, nu. 1192.

Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto, utrum potiantur priuilegijs contentis filiis legitimis ex legitimo matrimonio natis: & pars affirmatiua eligitur. num. 1193.

Differentia multa sunt inter matrimonium verum & putatiuum, & priuilegia concessa matrimonio vero, aliquando non competunt putatiuo. nu. 1194.

Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto, etiam ex parte unius ex contrahentibus tantum, vere & proprie legitimi sunt. nu. 1195.

Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto consequuntur omnes effectus, dignitates, honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum, & consanguineorum, quae competunt filiis legitimis. nu. 1196.

Mulier in matrimonio putatio habet omnia priuilegia doti concessa. nu. 1197.

Priuilegia respicientia exactionem dotis habent etiam locum in dote putatis. nu. 1198.

Summarium tractatus

- tima, et quæ competit privilegium ta-
cita hypotheca, & omnia privile-
gia à iure concessa. nu. 1198.
- Communicatio bonorum lucratorum
constante matrimonio habet locum
in matrimonio putativo. nu. 1199.
- Verba privilegij & constitutionis si
fuerint generalia, quamvis aliqua
subdantur verba, qua certas &
limitatas personas respicere vi-
deantur, nihilominus talis consti-
tutio atque privilegium ita inter-
pretari debent, ut generalia sint,
& generaliter comprehendant om-
nes secundum naturam principij.
num. 1200.
- Princeps si aliquam rem concedat a-
licui cum certis privilegijs, qua-
litatibus, & prerogativis, postea-
que illam ademerit, aliamque in
locum illius subrogaverit, res ita
subrogata remanet cum omnibus
privilegijs, qualitatibus, & pra-
rogativis supradictis antea conce-
ssis. nu. 1201.
- Cessionarius qui succedit in causam
viduae, minoris, pauperis, & alio-
rum habentium privilegium, con-
veniendi adversarium in Curia
Regia in prima instantia, utrum
possit cedentis iure uti, & quid
in casu diverso, in quo persona non
privilegiata cedit privilegiata per-
sonæ, nu. 1202. & nu. 1204.
- Ius personale cedenti cōpetens non trās-
it in cessionarium. nu. 1203.
- Cessionarius non admittitur ad retrā-
ctum iure sanguinis, cum sit perso-
nalisimum. nu. 1205.
- Cessionarius admittitur in retrāctu
conventionali. nu. 1206.
- Privilegiatus ratione officij, vel exer-
citiij, si illud non exercet, non gan-
det privilegio. nu. 1207.
- Maritus, qui dotis restitutionem a-
licui tertio promisit, potest in plus
quàm facere potest, conveniri. nu.
1208.
- Marito non competit privilegium
conveniendi in plus quàm face-
re potest, quando in dotis debitum
fit in extraneum delegatio, num.
1209.
- Fructus propriè dicuntur deductis im-
pensis gratia ipsorū factis. nu. 1210.
- Fructus si aliquo privilegio à Princi-
pe concedantur, intelligendum est,
non deberi fructus, nisi deductis
expensis, quod extenditur ad re-
scripta, & etiam si fructus intē-
gros fore restituendos privilegia
concedatur. nu. 1211.
- Mariti privilegium, nē conveniatur
in plus quàm facere potest, non trās-
it ad fideiussores. nu. 1212.
- Maritus negans dotem recepisse,
non amittit privilegium non con-
veniendi in plus quam facere po-
test, quia pœna non habet locum
nisi in casibus à iure expressis, nu.
1213.
- Prædecessoris omnia privilegia si con-
cedantur alicui, non extenditur
talis concessio ad ea, qua habuit
ratione privilegij personalis, num.
1214.
- Conductor domus, potest in tribus cas-
bus à domo expelli à domino ante
locationem finitam. nu. 1215.
- Conductor, cui pro securitate locatio-
nis suæ hypothecata res locata
specialiter, utrum possit ante tem-
pus

pus expelli in dictis tribus casibus
priuilegiatis contentis in l. eadem.
C. locati. nu. 1215.

Cap. 17. Conductor domus, & trum in casu legi
eodem. C. de locato possit ante
tempus expelli, si interuenit pa-
ctum expressum de non expellen-
do. nu. 1217.

Concessio, vel priuilegium Princi-
pis de aliqua prabenda cathedra-
lis Ecclesie, quomodo intelligatur
sine praiudicio Episcopi, vel Pon-
tificis. nu. 1218.

Facultas concessa Episcopis circa cot-
lationem & nominationem pœni-
tentiarii prabenda; est intelligen-
da de pœnitentiario, quæ non va-
cauerit in mensibus Pontificis, &
text. in c. 8. sessione 24. de reforma-
tione Concilij Tridentini interpre-
tatur. nu. 1219.

Proutis à Papa, etiamsi sit poste-
rior, præfertur proutis à priuile-
giato. nu. 1220.

Priuilegium si concedatur alicui, dum
modo cum Virgine contrahat ma-
trimonium, illius priuilegium conse-
qui poterit, si contrahat matrimo-
nium cum illa, quam antea ipse
corruerat. nu. 1221.

Clericorum cōiugatorum priuilegium
non amittit ille, qui contrahit ma-
trimonium cum illa, quam antea
corruerat. nu. 1222.

Bigamus nec irregularis non dicitur
ille, qui matrimonium contrahit
cum ea, quam antea corruerat,
nu. 1223.

Socius in indiuiduis gaudet priuilegijs
& prerogatiuis socij. nu. 1224.

Ad minoris beneficia competunt maiori,

cum quo habuerit causam cōmū-
& indiuisibilem. nu. 1225.

Restitutionis priuilegium competens
minori, & personis priuilegiatis,
nunquam censetur derogatum,
nisi de illo fiat specialis mentio,
expressaque derogatio, numer.
1226.

Consuetudo præterita, vel futura, v-
trum videatur derogata à Prin-
cipe, qui concedit priuilegium, iu-
bens illud obseruari, non obstante
contraria consuetudine, & ibi limi-
tatio. nu. 1227.

Statuto si caueatur, vel aliquo priui-
legio, quod omnis qui uenerit ad
aliquam ciuitatem incolendam,
sit immunis à gabella, collecta, &
alijs oneribus; si aliquis origina-
rius illius ciuitatis spe fruendi præ-
dicto priuilegio ad aliam habi-
tandam urbem se conuulit, & post
aliquos annos patriæ sedes recupe-
rauit, non comprehenditur in illa
priuilegio & statuto. nu. 1228.

Donatio hodie debet esse expressa, &
ibi remissio. nu. 1229.

Donatio legitime facta comprehendit
pignora & hypothecas, cursusq; vsu-
rarij, pœnasq; stipulationū. n. 1230.

Donatio non comprehendit priuilegia
à iure concessa, quæ in suo robore
permanent, nisi specialiter de his
fiat expressa mentio, & derogatio
in nouatione. nu. 1231.

Ecclesia debitores nō possunt cōueniri
in plus quàm facere possūt. n. 1232.

Doctor non comprehenditur sub sta-
tuto mandante quemlibet pro de-
bito ciuili capi posse, non obstante
quocunq; priuilegio. 1233.

D + Pri-

Summarium tractatus

Privilegium particularium personarum per legem generalem non derogatur. nu. 1234.

Privilegia scripta in corpore iuris non derogantur per illa verba, *Nō obstat quocumque*, privilegio. n. 1235.

Debitor, qui non potest conveniri in plus quam facere, potest ratione privilegij, eo non potitur, si creditor est pauper, & eadem aegritate laborat. nu. 1236.

Aktor & reus quando eodem privilegio nituntur, potior est conditio actoris, qui certat de damno vitando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando. nu. 1237.

Cessio bonorum, & exceptio, ne quis conveniatur ultra quam facere potest, admittitur in via executiva. n. 1238.

Litipendente super cessione bonorum non potest executio fieri, nec tenetur debitor respondere creditori. nu. 1239.

Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in rei venditione, & ibi controversia, & conciliatio. nu. 1240.

Dobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes, & ulterius. nu. 1241.

Socius habens rem communem cum alio, non potest totam rem communem, sed tantum pro sua parte obligare. nu. 1242.

Fiscus habens rem communem cum alio potest eam in totum obligare peculiari privilegio. nu. 1243.

Bona immobilia minorum non possunt sine decreto, & iusta causa alienari. nu. 1244.

Pater legitimus administrator filiorum poterit eorum bona immobilia sine iudicis decreto alienare propter patriam potestatem. nu. 1245.

Rescriptum, vel privilegium imperatorum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec presumitur à Principe concessum. nu. 1246.

Testamentum primum regulariter per secundum revocatur. numer. 1247.

Testamentum primum, utrum ex privilegio Principis revocari non possit. nu. 1248.

Prohibitio contra bonos mores, non est servanda. nu. 1249.

Privilegium si concedatur Petro in primo loco, & Joanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, utrum iste praeferatur Francisco posito in tertio loco. nu. 1250.

Vocati expresse praeferuntur intesti plures vocatos, & nominatos. nu. 1251.

Tutore dato filijs, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. nu. 1252.

Determinare contra expresse nominatum, & in eius praeiudicium, est incerta determinatio. nu. 1253.

Coniectura non habent praesentem regulam. nu. 1254.

Filius natus post testamentum factum & à matre non institutus, habetur pro instituto. nu. 1255.

Posthumus praeiudicis regulariter rum patet testamentum. nu. 1256.

Posthumi etiam nascitur, institui censetur, si posthumis instituatur, nu. 1257.

Coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacite voluntatis testatoris, praefertur substituto expressè nominato, numer. 1258.

Natum non esse filium idem est, quod si nascatur ignorante testatore, nu. 1259.

Nominatio tacita, qua colligitur ex voluntate testatoris, praefertur nominationi expressæ, nu. 1260.

Legatum expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem, nu. 1261.

Pupillaris tacita, concurrente verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, nu. 1262.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, nu. 1263.

Nominatus secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, nu. 1264.

Prouisio facta in duobus gradibus substitutionum, censetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, nu. 1265.

Text. in l. cum ita legatur. §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. interpretatur, nu. 1266.

Text. in l. si ita quis. §. penultimo. ff. de testamentaria tutela, interpretatur, nu. 1267.

Repetitio conditionis & qualitatis priuilegiarum clausula, quando censetur facta, nu. 1268.

Dictio item, hoc amplius, & eo amplius, posita in qualibet clausula significat comprehensionem eiusdem qualitatis & conditionis relatæ, nu. 1269.

Clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur repetita, & posita in fine, vel in aliquo capitulo refertur ad præcedentia, numero 1270.

Ciuitas si aliquod impetrauerit priuilegium pro se, & loci ipsius territorij, non tenentur loca territorij contribuere pro expensis consumptis in impetratione priuilegij, nu. 1271.

Repetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiâ communis pro socio expendit, ubi optima distinctio, & legum interpretatio inuenietur, nu. 1272.

Priuilegiū quādo vile est pluribus, qui eo uti volunt, contribuere tenentur pro rata expensarum, nu. 1273.

Contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium utiliter gestum est, et si effectum non habuerit, nu. 1274.

Text. in c. 15. de reformatione in sessio. 25. Concilij Trident. late interpretatur, circa fraudulentas renuntiationes in filios clericorum factas in proprijs parentum Ecclesijs, nu. 1275.

Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem & remunerationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi, nu. 1276.

Ecclesiæ

Summarium tractatus

Ecclesiastica persona, ut clericus, monachus, & monasterium, occupans terminos Concegiles, praeta, vel defessas publicas, spoliatus Rempubicam amittit fori privilegium, & quoad restitutionem mali ablati conveniri potest coram iudice seculari remedio & forma legis Toletae, quae est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. Nova Compilationis nu. 1277.

Clericus expoliatus laicum sua possessione poterit à iudice laico expoliari, restituendo laico suam possessionem, ratione extrajudicialis defensa cum generali citatione. nu. 1278.

Sic clericus, Ecclesia, Monasterium, vel aliqua persona Ecclesiastica, aedificat in alieno solo, & fabricat novum opus, etiamsi adificium esset religiosum, poterit demoliri per mandatum iudicis secularis. nu. 1279.

Iudex secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel aedificatum in via publica, vel in vijs Regalibus, vel in publico em Concegil, licet fuerit aedificatum, vel fabricatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas. nu. 1280.

Civitas poterit petere aedificatum in publico. nu. 1281.

Resuscitatus qui bona sua donaverit, vel reliquerit, utrum recuperet ea. nu. 1282.

Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem. nu. 1283.

Degradatus si restituatur, non delet iterum ordinari. 1284.

Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari. nu. 1285.

Monachus resuscitatus non tenetur redire ad monasterium. nu. 1286.

Mortuus non dicitur, qui in continenti resurrexit. nu. 1287.

Restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitia, multo fortius restituitur ad minora, hoc est ad bona. nu. 1288.

Morbosus non dicitur, qui ita sanatus est, ut restituatur in pristinum statum. nu. 1289.

Testamentum rumpitur restitutione testatoris. nu. 1290.

Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri. nu. 1291.

Character ordinis & baptismi sancti. Cap. 29.
quam inhaerens anima non retinetur, nec perditur eius cuius. nu. 1292.

Executio, utrum possit fieri in bonis dotalibus datis marito aestimatis ad petitionem creditorum ratione debiti antea contracti à predecessore obligato quarentigio instrumeto. 1293.

Periculum transit ad maritum, quando bona data in dotem aestimantur, qui maritus est dominus rerum dotalium. nu. 1294.

Bona non dicuntur, nisi deducto aere alieno. nu. 1295.

Actiones activa, & passiva transferunt contra illos, quibus omnia bona donantur, tanquam si verè haeredes fuissent. nu. 1296.

Legatarij & haeredes, qui repudiata hereditate acceptaverint legatum, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè haeredes fuissent. nu. 1297.

Maritus perdit administratiōem bonorum dotalium constante matrimonio per debita ante matrimonium contracta, numero 1298.

Responsio datur ad fundamenta adducta pro contraria parte, & ad l. doce ancillam. C. de rei vendicatione. nu. 1299.

Lex plerumque. ff. de iure dotium interpretatur. nu. 1300.

Lex 2. C. de reuocandis his qua in fraud. credito. alien. interpretatur. nu. 1301.

Hypotheca inducitur ex generali obligatione bonorum praesentium, & futurorum. nu. 1302.

L. 7. tit. 15. p. 5. interpretatur, & l. 1. tit. 14. eadem par. 5. nu. 1303.

Priuilegio utens pro parte, verum conseruet in totum. nu. 1304.

Possessione utens pro parte non conseruat ius totius. nu. 1305.

Priuilegium habens amplissimum, si eo strictè utatur, non poterit postea large uti. nu. 1306.

Priuilegia consuetudine interpretantur, qua sufficit, si sit decennalis. nu. 1307.

Retinens proprietatem videtur acquirere totum per usum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit. nu. 1308.

Possidens pro parte totum possidere videtur. nu. 1309.

Priuilegium quando concernit exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non sibi praiudicat in alijs separatis. nu. 1310.

Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus,

licet quis utatur in vno, non videtur renuntiare in alijs, numero 1311.

Lex vsus aquae. C. de aquaeductu, lib. 11. interpretatur. nu. 1312.

Subrogati regula non habet locum in priuilegijs. nu. 1313.

Lex loquens de nobili, vel ciue, vel confratre in confraternitate nobilium, utrum extendatur ad nobiles per priuilegium. nu. 1314.

Mina & vene aurae, vel metalli, semper censentur excepta in concessione castri, vel villa. nu. 1315.

Priuilegia derogantia quibuscunque personis non derogant Collegio, & Vniuersitati. nu. 1316.

Priuilegium, quando continet materiam mere fauorabilem, & Reipublica conuenientem, extenditur, & comprehendit Collegium, & Vniuersitatem, & omnes personas tam masculos, quam feminas Vniuersitatis, & capituli. nu. 1317.

Vicinus alicuius loci non liberi, nec exempti à rebus De labrança, y criança, habens pecora, vel armenta in predicto loco acquisita, admittitur pro vicino in aliquo loco libero & exempto, ubi non soluitur gabella de rebus, De labrança, y criança, si postquam admittitur fuerit ad predictam vicinitatem, vendidit dicta pecora, vel armenta acquisita in loco non libero & exempto, utrum sit immunis à solutione gabella, & dicantur, De labrança, y criança. nu. 1318.

Asili-

Summarium tractatus

Militarè privilegium non extenditur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate antea factum. nu. 1319.

Dominus factus alicuius servi non tenetur pro delicto servi antea facto. nu. 1320.

Verba privilegij, De ronda, referuntur, & ponderantur. nu. 1321.

Privilegium, De labrança, y ciança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero, & exempto. nu. 1322.

Angeli doctrina ponderatur, num. 1323.

Novum aliquid quando statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extenditur. nu. 1324.

Lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1325.

Lex, vel statutum liberans aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, numero 1326.

Natus ex militibus ante militiam non dicitur miles. nu. 1327.

Cap. 30. *Pragmatica nova concedens privilegium agricultoribus in suo secundo capitulo interpretatur circa fisci privilegium, numero 1328.*

Clausula generalis non extenditur ad antea specificata. nu. 1329.

Fiscus non censetur privilegiatus, nisi in casibus à iure expressis, & in dubijs contra fiscum est iudicandum favore iuris communis. nu. 1330.

Fiscalis causa venit in generali statuto, nisi reperiaturs speciale privilegium, per quod eximatur, nu. 1331.

Privilegium motu proprio à Principe concessum est contra eum latissime interpretandum; numer. 1332.

Speciale si præcedit, & postea sequatur generale, tunc appositio principalis impedit omnia comprehendendi. nu. 1333.

Quæstione principalis de qua supra in num. 1328. resolvitur favore fisci. nu. 1334.

Generalis sermo qui sequitur, non refertur ita, ut excludat ea, de quibus generaliter est provisum. nu. 1335.

Fiscus semper excipitur in omnibus privilegijs, & immunitatibus. nu. 1336.

Privilegia fisco damnosa non debent impetrari, nec contra fiscum cui iura subveniunt, est temere iudicandum. nu. 1337.

Princeps nil disponere vult: interdictum præiudicium. nu. 1338.

Princeps in dubio non videtur, nec presumitur, velle præiudicare iuri fisci, nisi in quantum expressam faciat mentionem contra fiscum, nu. 1339.

Autoritas disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione. nu. 1340.

Persona disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione. nu. 1341.

Nova dispositio generalis non corrigit legem specialem habentem spec-

specialitatem in eadem materia,
 § l. 25. titulo 13. libr. 8. Reco-
 pilationis ponderatur, nu. 1342.

L. colonos nunquam. C. de agricolis,
 & censitis. lib. 11. interpretatur.
 nu. 1343.

Clausula posita in vna, vel diuer-
 sis dispositionibus, quomodo intel-
 ligatur, & l. doli clausula. ff. de
 verborum obligationibus interpre-
 tatur. nu. 1344.

Lex sanctio legum. ff. de penis inter-
 pretatur. num. 1345.

Lex non puto. ff. de iure fisci inter-
 pretatur. nu. 1346.

Legatum alimentorum de sua natu-
 ra non est reiterabile, & lex a-
 limenta. §. Basileica. ff. de ali-
 mentis & ciba. legat. interpreta-
 tur. nu. 1347.

Princeps quando concedit priuilegium
 & immunitatē conductoribus ga-
 bellarum, vel his qui aliquid fisco
 soluerē tēnentur, magis conside-
 rat causam fisci, quam causam
 predictorum conductorum. num.
 1348.

Cap. 31. Clausula apposta in principio legis,
 vel dispositionis, censetur repe-
 titā in omnibus capitulis sequenti-
 bus. nu. 1349.

Virtualiter contentum in priuilegio,
 seu scriptura, intelligitur expresse
 scriptum in ea. nu. 1350.

Tabellionis declarationi statatur in du-
 bijs procedentibus ab scriptura. nu.
 1351.

Tabellionis declarationi non statatur in
 dubijs procedentibus à priuilegio,
 cum soli Principi competat talis
 declaratio, numer. 1352.

Priuilegium concessam simplici perso-
 na, utrum extendatur ad misla.
 nu. 1353.

Priuilegium concessum spurio, utrum
 extendatur ad spurium, & ince-
 stuosum simul. nu. 1354.

Legitimatō concessa nato ex soluto &
 soluta, utrum extendatur ad na-
 tum ex adulterio. nu. 1355.

Exilij pena est duplicatio temporis
 tantum. nu. 1356.

Exilij sententia lata contra delin-
 quentem tali pena adiecta, quod
 si non seruauerit tempus exilij,
 condemnatio intelligatur facta
 ad triremes, erit nulla, & pote-
 rit retractari ratione excessus, et-
 tiam si à reo condemnato pra-
 stitutus sit consensus, numero
 1357.

Renocare poterit debitor conuentionē,
 quando promisit stare iuramento
 creditoris circa damna & interes-
 se, si creditor ante tempus iura-
 menti mutauerit conditionem in
 deterius. nu. 1358.

Lex sum quis. ff. de solutionibus pon-
 deratur. nu. 1359.

Mandatum renocatum censetur, si
 procurator, vel factor, vel tutor
 & testamenti executor conditio-
 nem in deterius mutauerit, num.
 1360.

Forma legis 7. tit. 19. lib. 9. Recopilat.
 circa adiectionem & obligationem,
 Del quarto, poterit suppleri &
 adimpleri intra tempora praefixa
 & assignata in dicta lege, ne a-
 ctus corruat. nu. 1361.

Priuilegium, & exemptio, si conce-
 datur primo loco viduis, & pu-
 pillis,

Summarium tractatus

- illis, non derogatur per secundum privilegium sine speciali derogatione prime concessionis, num. 1361.
- Socius, vel aliquis illorum, qui tenentur tantum in id, quod facere possunt, si totum solvere promittant, utrum videantur illi suo privilegio renuntiare, numero 1363.
- Privilegiati in id quod facere possunt, annumerantur, num. 1364.
- Renuntiare iuri suo nemo tacite videtur, et remissio additur ad l. legitimam, ff. de petitione hereditatis, num. 1365.
- Præstatio annua super aliquo fundo, utrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, et l. nihil proponi, ff. de legatis 1. et l. final. §. final. ff. de contrahenda emptione interpretantur, et optima additio refertur, num. 1366.
- Præstatio annua causa alimentorum, non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem et hypothecam favore alimentorum, num. 1367.
- Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diviti, semper continet favorem alimentorum, numer. 1368.
- Alimentorum favor extenditur ad relictum pro anima, vel anniversario, num. 1369.
- Incertitudo vitiat relictum, et etiam libertatem, quando non constat de persona certa, num. 1370.
- Incertitudo non vitiat relictum, quando relinquitur pauperibus, et anniversariis, ratione privilegii causa pia, numer. 1371.
- Lex quantumcumque generalis, non comprehendit casus exceptos, et privilegiatos, num. 1372.
- Doctor, licet sit minor 25. annorum, non restituitur in integrum, num. 1373.
- Privilegium si cui concedatur hoc onere adiuncto, quod in qualibet anno teneatur unum equum solvere, et per longissima tempora equum non solvit, sed aliud ipsius equi loco, utrum equi præstatio præscribatur, num. 1374.
- Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debeatur, utrum sibi præiudicet, num. 1375.
- Clericus habens bona communia cum fratre laico, utrum ea possit defendere à collectis et gabella, et alijs oneribus ratione sui privilegii clericatus, num. 1376.
- Bona unita et indivisa gaudent privilegio indivisi, et immunitatis, num. 1377.
- Donatio facta à patre filio clerico valet, et virtute prædicta donationis poterit bona donata à collectis et impositionibus liberare prædictus clericus: tamen in tali donatione fraus præsumitur, num. 1378.
- Fraus quomodo probari, et præsumi possit, num. 1379.
- Laici quando habent individuum, et coniunctum ius cum clericis, gaudent privilegio clericorum solvendum, num. 1380.
- Clericus et laicus si habeant in spatronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici, num. 1381.

Lai.

Cap. 32. Laicus, qui habet ius patronatus in communicum clerico puerit, sicuti clericus, intra semestre presentare, nu. 1382.

Susceptores Regij nō possunt Regiā pecuniā cōsumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emat, lucrum fiscus repetit. nu. 1383.

Fiscus poterit reuēdicare rē emptam ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium. nu. 1384.

Limitatur prædicta resolutio duobus modis. nu. 1385.

Subsidiaria actio non datur quando debitor est solvendo, etiā si renūtiat beneficium excusationis. nu. 1386.

Receptor, susceptor, vel camerarius, si aliquid à debitore recipiat, & desinit esse solvendo, antea quā domino reddat, datur recursus contra primum debitorem. nu. 1387.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum & qualitatem non possunt conservari, nec sine dedecore in publicum apparere. nu. 1388.

Distribuens elemosynam modo supradicto liberatur in foro conscientie. nu. 1389.

Restitutio in integrum conceditur nobilibus maioribus 25. annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentiibus, & in vinculis detentis reputantur. nu. 1390.

Viduis concessum priuilegium, vel gratia, aut immunitas, quandiu in viduitate perscuerauerint, vtrum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonium contraxerit, & postea in viduitatem

inciderit. nu. 1391.

Infinitas est vitanda, numero 1392.

Disponens nunquam censetur gravare quemquam duplici præstatione. num. 1393.

Verbo singulari sæpenumero utimur pro plurali. nu. 1394.

Viduitatis causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura. nu. 1395.

Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primam. nu. 1396.

Dotis causa non solum ad primas, sed ad ultiores nuptias determinata videtur. nu. 1397.

Legati quantitas multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conservandum decus legantis, & legatarij. nu. 1398.

Multiplicatio quando accidit casu, siue fortuna, debet multiplicari dispositio. nu. 1399.

Lex boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, & l. stipulatio. l. dotem. l. stipulationem. l. licet, l. dotis promissio. ff. de iure dotium. C. non potest de præbendis libr. 6. l. eum qui chalendis. ff. de verborum obligatione, interpretantur, num. 1400.

Priuilegium si concedatur ex duas causis, una cessante non cessat priuilegium, nec concessio, numer. 1401.

Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera. nu. 1402.

Lim-

Summarium tractatus

Limitatur prædicta sententia, de qua supra in nu. 1401. nu. 1403.

Causa una posita in privilegio non sufficit vera, si amba causa opponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera nu. 1404.

Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum, & privilegium, quod intellige quando utraque ratio consideratur ad effectum causandū, secus si una non habetur in consideratione, quia tunc cessante non cessat effectus. num. 1405.

Causa una si exprimitur in lege, vel privilegio, & altera possit considerari, cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur. nu. 1406.

L. 4. & 5. tit. 2. lib. 8. Rec. disponens, quod nobiles non possunt torqueri, extenditur ad consiliarium, etiam si eius sit officium finitum, in memoria pristina dignitatis: quod extendit ad decuriones. num. 1407.

Privilegium dignitatis non finitur finita dignitate. nu. 1408.

Torqueri non potest in syndicato, qui fuit index etiam multis stantibus indicij. nu. 1409.

Consiliarij civitatum habentur instar decurionum, & idē habent privilegium, & non poterunt torqueri. n. 1410.

Privilegium decurionibus & consiliarij, civitatum concessum, intelligitur de consiliarijs & decurionibus magnorum locorum, numer. 1411.

Cap 33. Consules civitatum nostri temporis ha-

bent privilegium, ut torqueri non possint. num. 1412.

Fideiussor nobilis datus in condensatione descendens ex delicto, utrum incarcerationi possit. nu. 1413.

Sententia lata contra principalem executionem mandatur contra fideiussorem, sicuti contra principalem, sine novo processu, vel nova sententia. nu. 1414.

Fideiussores censentur unacum principalibus condemnati, nu. 1415.

L. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1416.

Lex actionum genera, & l. ex maleficijs, & eorum verba. ff. de actio. & obligatio. ponderantur. nu. 1417.

Nobilis non poterit suum privilegium nobilitatis renuntiare, numer. 1418.

Privilegium concessum agricolis, utrum competat eorum fideiussoribus non agricolis. nu. 1419.

Fideiussor plebeius, qui pro nobili intercedit, non potitur nobilitatis privilegio. nu. 1420.

Bobadilla taxatur in quadam sua dispositione. n. 1421.

Nobilis nullatenus pro debito civili incarcerationi poterit, nisi ut ibidem. nu. 1422.

L. 5. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1423.

Privilegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius personam in prima generatione comprehendat. nu. 1424.

Pecunia, & moneta, tria continent scilicet materiam quoad valorem, formam quoad auctoritatem, & pondus quoad usum nu. 1425.

Prim-

Princeps poterit valorem monetae mutare, etiam absq. consensu populi. nu. 1426.

Rex Hispaniarum Philippus III. valorem scutorum auxit. nu. 1427.

Solvere verum teneatur debitor scutorum secundum valorem tempore obligationis, vel tempore solutionis, quando medio tempore scutorum valor a Principe fuit aditus. nu. 1428.

Moneta diminutio, cuius damno contingat, statim mora debitoris, et quomodo consideretur valor monetae in ultima voluntate, et in statutis, et in sententia et gratia Principis. nu. 1429.

Dispositio in viro disponens, verum habeat locum in uxore, et e converso. nu. 1430.

Privilegium disponens in viro, verum habeat locum in uxore, et e converso. nu. 1431.

Nullitas, quae provenit ex defectu citationis, vel iurisdictionis, nunquam censetur reiecta a lege omnem nullitatem prohibente. nu. 1432.

Iurisdictionis defectus non admittitur, quando sententia pronuntiata a iudice non habente iurisdictionem confirmata fuerit per iudicem plenam iurisdictionem habentem. nu. 1433.

Gratia, vel privilegium si concedatur alteri sub conditione, et alteri postea iure concedatur posterior praefertur, etiamsi conditio postea verificetur, numero 1434.

Imitatio precedentis conclusionis tractatur. nu. 1435.

Terminus quando est iudicibus limi-

tatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari possit. numer. 1436.

Legatum rei alienae quomodo valeat. nu. 1437.

Legatum rei alienae verum valeat, quoad personas coniunctas, et quomodo. nu. 1438.

Legatum rei alienae verum valeat, favore annuiterarii, et causa pia, et quomodo. nu. 1439.

Legatum relictum pro virgine maritanda, verum in utroque foro posset retineri a muliere non virgine in rei veritate, licet vulgariter pro virgine habeatur. nu. 1440.

Privilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inutiles viros. nu. 1441.

Expositus praesumitur esse ex parentibus non infamibus, et rite, et recte poterit ordinari, et cesset idoneus ad omnes actus legitimos. nu. 1442.

Expositus censetur civis illius loci, cui exponitur, et ubi reperitur. nu. 1443.

Expositi verum sint capaces officiorum Sanctae Inquisitionis, et Ecclesiarum, collegiorum, et confraternitatum habentium statuta requirentia qualiter nobilitatis, et alia huiusmodi. nu. 1444.

Probatio quando requiritur per modum qualitatis, et conditionis, non sufficit praesumptiva. nu. 1445.

Testes bonae famae, et maiores omnis exceptionis, si requirantur a lege, haec qualitas debet probari, alias non sufficit praesumptiva. nu. 1446.

Summarium tractatus.

*Limitatio traditur illius questionis,
de qua supra in numer. 1444. num.*

1447.

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur. num. 1448.*

*Statusum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus lada-
tur. nu. 1449.*

*Idoneus quando requiritur à lege, vel
statuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneitatis.
nu. 1500.*

*Expositæ Virgines, seu puella, v-
trum comprehendantur, in priui-
legio, vel legato mentionem fa-
cientie de virginibus, vel puellis
naturalibus, vel civibus alicuius
ciuitatis. nu. 1501.*

*Virgines sola sunt in Abbatissas eligen-
dæ, & alijs præferuntur. nu. 1502.*

*Pauperes consanguinei semper præfe-
runtur in legato generali pauperi-
bus relicto. nu. 1502.*

*Senior semper debet præferri in benefi-
cijs, & præbendis. nu. 1504.*

*Doctor semper præferri debet in benefi-
cijs, & præbendis. nu. 1505.*

*Alimenta sunt eroganda illi, cuius bo-
na sequestrantur. nu. 1506.*

*Procurator in rem suam, quem dici-
mus, En causa propria, non potest
reuocari. nu. 1507.*

*Debitum exactum ab uno creditore,
vtrum ab alio possit repeti. n. 1508.*

*Vigilantibus & non dormientibus iu-
ra subueniunt. nu. 1505.*

*Debitum personale non potest repeti
ab alio creditore. nu. 1510.*

*Debitum fiscale hypothecarium, &
privilegiatum, potest repeti ab alio*

*creditore privilegiato, licet antea
fuerit alio creditori non, privile-
giato solutum. nu. 1511.*

*Nobilis, qui nondum consecutus est sen-
tentiam favorabilem, vtrum ad-
mittatur ad officia nobilium litepē
dente. nu. 1512.*

*Pater habens filios legitimos, vtrum
possit filios spurios totum quintum
relinquere alimentorum ratione, si
spurius toto quinto non egeat ad
suam congruam sustentationem.
1513.*

*Alimenta vtrum spurijs & illegitimis
præstanda sint iuxta congruam
sustentationem, an iuxta dignita-
tem & qualitatem recipientis, nu.
1514.*

*Quintum si non sufficiat filijs illegitimis
ad congruam sustentationem, v-
trum possit, & debeat pater vltra
quintum relinquere, vbi optima
distinctio. nu. 1515.*

*Pater non utens privilegio per spatio
decē annorum, vtrum successoribus
præiudicet, quando est concessum
patri, & successoribus. nu. 1516.*

*Lis quando vertitur circa personā pri-
vilegiati, vel circa factum, egnos-
cunt iudices inferiores, si tamen lis
vertitur circa valorem, sensum,
vel interpretationem privilegii,
cognoscit Rex, vel iudices, De
Contaduria mayor, cognoscunt.
nu. 1517.*

*Interpretatio iuris, & privilegij ga-
bellarum circa factum partium
pertinet ad iudices inferiores, circa
verò interpretationem iuris, sen-
sus, vel mentis Principis, recurri-
tur ad Regem, vel ad iudices*

De

De la Contaduria mayor, nu.
1518.

Inquietatio realis & non verbalis requiritur ad hoc, ut aliquis conqueri possit in causa priuilegiij, vel nobilitatis. nu. 1520.

Lex diffamari. C. de ingenuis & manifestis, est intelligenda in diffamatione reali. nu. 1521.

Priuilegiati, qui non possunt trahi ad testificandum coram iudicibus superioribus De hijosdalgo, recensentur. nu. 1522.

Vidua mater utrum preferatur filijs in accusatione de morte mariti occisi. nu. 1523.

Vidua per transitum ad secunda matrimonia, utrum amittat accusationem mariti mortui. nu. 1524.

Vidua per transitum ad secunda matrimonia perdit illud, quod a lege ei fuerat delatum. nu. 1525.

Lex, que admittit viduam ad accusationem mortis mariti, est exorbitans, & restringenda. nu. 1526.

Vidua admittitur ad accusationem mortis mariti, quia reputantur duo in carne una. nu. 1527.

Specialia duo non admittuntur in iure. nu. 1528.

Vidua, que secundo nubit, amittit lectum quotidianum, & vestes lumbubres, que restituuntur heredibus primi mariti. nu. 1529.

Vidua secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium primi mariti, & sepelitur cum secundo. n. 1530.

Vidua ad hoc ut dicatur mulier, debet in viduitate persistere. n. 1531.

Vidua per transitu ad secunda matri-

monia statum suum mutat, num.
1532.

Mutata persona conditione, mutatur priuilegium. nu. 1533.

Mutatione status videtur vidua alia persona. nu. 1534.

Pena secundo nubentium sunt hodie subiecta. nu. 1535.

Pena secundo nubentium, que subiecta sunt de iure nouiori, non habent locum in his, que introducta sunt in fauorem filiorum, & ita limittatur ius nouum quando sunt in pena. nu. 1536.

Sententia de futuro valet, si dependet a iura, quod est de presenti. n. 1537.

Habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirat in illa re, illud acquisitum perpetuo durat. p. 1538.

Concessu alicui ratione certa qualitatibus, ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit. nu. 1539.

Conditione semel aduise sufficit, licet non permaneat, & quomodo haec regula intelligatur. nu. 1540.

Ius habens ad rem permutationis statum rei perdit actionem. nu. 1541.

Vidua, que ante secundum matrimonium de morte primi mariti querelauerit, & licet cum occisore contestata fuerit, utrum amittat accusationem. nu. 1542.

Ius accusatoris si pereat pendente iudicio, sequitur absolutio, & si actor pendente iudicio desinit esse dominus, ius eius extinguitur. nu. 1543.

Actio iniuriarum post lite contestatam, & post appellationem actoris transit ad heredes, & non perditur quantum ad bona, & condemnationem pecuniariam. nu. 1544.

Summarium tractatus

Virgo, quæ post querelam de stupro nubis digno, vel indigno, non amittit actionem quoad dotem & interesse. nu. 1545.

Vidua si moriatur post accusationem, & licet contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius heredes, & quid si habet filios ex alio matrimonio, & utrum præiudicetur filiis mariti occisi. nu. 1546.

Solutum vel privilegium si desert laicum, consideramus originem, & causam, & non euentum. nu. 1547.

Cessante causa non cessat effectus iam consummatus, licet perueniamus ad eum casum, à quo forte causa non sumpsit exordium. nu. 1548.

Adlio descendens à lege, vel statuto, debet esse perpetua. nu. 1549.

Restitutionis causa cessante debet cessare restitutio, & quomodo intelligatur hæc regula. nu. 1550.

Dos soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non aufertur, licet postea maritus vergat ad pinguiorem fortunam. nu. 1551.

Iuramentum utrum transeat ad heredes, & quomodo. nu. 1552.

Populares si intraverint aliquid adimplere, licet moriantur, successores obligantur ad obseruantiam iuramenti. nu. 1553.

Collecta si imponatur alicui civitati, videtur etiam villis & castris ibilius civitatis imposita. nu. 1554.

Prouincia quæ dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur. nu. 1555.

Dilatio quinquennalis concessa in fauorem debitorum limitatur, quando

creditor pro se habet contractum in ratum. nu. 1556.

Privilegium si concedatur debitoribus, ut intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, limitatur in debito iurato. nu. 1557.

Mulier præfertur cæteris creditoribus mariti prætendentibus, quod maritus, qui cecidit bonis, tradatur eis cum argolla ferrea, & ibi limitatur. nu. 1559. nu. 1558.

Filius familias creditor patris, etiam pro dote matris non præfertur cæteris creditoribus, quando pater bonis cecidit. nu. 1559.

Legato nummorum, vel in legato dabbio, quod minimum est, debetur. nu. 1560.

Legato dubio in fauorem Ecclesiæ, vel cause piæ, quod maius est, debetur: & quod est utilius legatario. nu. 1561.

Exemptio concessa circa bona, quæ aliquis habuerit in sua domo tempore mortis, utrum comprehendat bona, quæ aliquis secum ad villam portauerit, ibique mortem obierit. nu. 1562.

Municipiones verbum, quid comprehendat. nu. 1563.

Bona futura, & post condemnationem acquisita, utrum veniant in confiscatione. nu. 1564.

Pater si stipulauerit sibi dotem filia mortua in matrimonio, si constante matrimonio eius bona confiscantur, pertinent ad fiscum, & non ad patrem, licet post sententiam veniat conditio adimplenda. nu. 1565.

De por.

Deportatus si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinent ad fiscum, & non ad suum heredem, nu. 1566.

Posthumus si instituitur, comprehenditur posthumus natus ab alia uxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, num. 1567.

Bona futura. & postea acquisita, veniunt in obligatione, num. 1568.

Iurisdictio non separatur, nec tacite concessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat a civitate, illam sibi & sua iurisdictioni subiectam, ubi optima questio, nu. 1569.

Princeps potest in prauiudicium iuris alteri quasitum privilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, n. 1570.

Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, saniorabilis iudicari debet, nu. 1571.

Alienationis prohibitio facta simpliciter a testatore, & sine causa alienationem impedire non solet, & dicitur nudum praeceptum & consilium, quod successores non astringit, nu. 1572.

Legatus si fuerit seruus tali conditione, ut non vendatur, etsi alienatur, sit liber, utrum consequatur libertatem, si venditur, & conditio non adimpleatur, vel illa conditio transeat ad heredem, n. 1573. ubi late distinguitur per plures numeros.

Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad heredes ultteriores, nu. 1574.

Prohibitio alienationis facta a testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, nu. 1575.

Prohibitio alienationis facta uni nominatim, non extenditur ad alios, nu. 1576.

Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditio, nu. 1577.

Prohibitio alienationis est odiosa atque exorbitans, nu. 1578.

Prohibitio alienationis facta heredi, virum comprehendat heredem heredis, nu. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiectiui in fauorem grauat, quomodo valeat, numer. 1580.

Qualitas requisita per statutum tam ad Collegia, quam ad officia inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit priuilegiatura, sed naturalis ab statuto requisita, nu. 1581. Cap. 35.

Fratres nati ex eadem matre ex eodem punibili & illicito, utrum vicissim inter se succedant, an fisco succedat, nu. 1582.

Dotis causa potest clericus & miles dare, vel relinquere bona sua concubinae, nu. 1583.

Emptor fiscalis pro re a fisco emptam in iudicio conuentus potest causam trahere ad indices fiscales, numer. 1584.

Offerens meliorem conditionem auditur in venditione rerum fiscalium, nu. 1585.

Summarium tractatus

Exemptus à solutione gabellæ pro usu suo, utrum censeatur exemptus pro sua familia, & usu eius, nu. 1586.

Dinurnæ præstatio facta causæ pietatis ratione elemosynæ ex mera liberalitate, utrum præstantem obliget in futurum, nu. 1587.

Actus mera liberalitatis excludit iuris necessitatem, nu. 1588.

Hypotheca anterior testibus probata, utrum præferatur hypothecæ posteriori contentæ in publica scriptura, nu. 1589.

Hypotheca etiam testibus probatur, licet non ad sit publicum instrumentum, nu. 1590.

Lex scripturas. C. qui potiores in pig-nore habeantur, interpretatur, nu. 1591.

Mulier secundo nubens, utrum teneatur reservare filiis primi matrimonij illud, quod ei datum fuit pro pace, & remissione mortis primi matrimonij, quod adde ad l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopil. nu. 1592.

Privationem non inducit illud, quod expresse cautum non est, etiam in materia privativa, nu. 1593.

Verba, Indulgeo, vel remitto, cõtenta in privilegio Principis quid importent, & significant, numer. 1594.

Verba, Per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, si in privilegio contineantur, quid significant, nu. 1595.

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori, & antiquiori creditori, ut sibi ius cedatur, nu. 1596.

Creditor secundus utrum habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, & quid quando agit pro sua dote soluto matrimonio, nu. 1597.

Relictum à testatore fratribus Minoribus respectu alicuius summa in festo sancti Francisci, utrum sit perpetuum, an semel tantum debeatur, nu. 1598.

Dispositio testatoris logius & plenius interpretatur, nu. 1599.

Conditionis nuptiarum ad secundas nuptias extenditur, nu. 1600.

Dictio Begnine, & dictio de æquitate, æquiparantur, & idem significant in iure, nu. 1601.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis & testamenti, nu. 1602.

Relictum Ecclesiæ die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesiæ, nu. 1603.

Promissio certæ quantitatis favore aliorum præsumitur annua, nu. 1604.

Sermo indefinitus non restringitur ad primum actum in favorabilibus, nu. 1605.

Relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, nu. 1606.

Conditio privilegij censetur perpetua & non temporalis ex ipsa natura & vi privilegij, nu. 1607.

Privilegium concessum alicui, & eius familie, non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis privilegij: sed etiam extenditur ad alias

Cap. 36

alias familias in locum prima familia prorogatas. nu. 1608.

Immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua. nu. 1609.

Legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis, utrum sit condicionalis, vel purum, & aliqua circa transmissionem dicti legati. nu. 1610.

Maritus si instituit aliquem heredem, & uxorem usufructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis testatoris, & alia circa transmissionem. nu. 1611.

Tertius possessor decennialis cum titulo & bona fide, utrum prescribat rem hypothecam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat dicta prescriptio. nu. 1612.

Prescriptio rei censui subiecta, utrum interrumpatur per solutionem redditum. nu. 1613.

L. 1. C. si aduersus creditorem declaratur cum concordantibus. n. 1614.

Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine praiudicio exigendi circa alios. nu. 1615.

Creditor per unamquamquam solutionem interruptis prescriptione, & renouat suam obligationem. n. 1616.

Tot sunt obligationes, quot solutiones. nu. 1617.

Tot sunt legata, quot anni. nu. 1618.

Prescriptio fuit introducta in odium morosi & negligentes, & non potest currere contra diligentem in exactione sui debiti. nu. 1619.

Creditor interruptis prescriptionem quotcumque debitum exigit à suo debitore. nu. 1620.

Creditor qui redditus sui censui exigit, retinet dominium & possessionem rei acensuata, & non currit contra eum prescriptio, licet rei hypothecata pro censu possideatur à tertio. nu. 1621.

Heres, vel alius successor in iure illius, qui censum imposuit, nunquam prescribit. nu. 1622.

Censum imponenti & eius heredes, & ultimi possesores rei acensuata, semper ad solutionem redditus tenentur, & coguntur ad recognoscendum. nu. 1623.

Executiuum remedium competens contra rem acensuatam competit etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à tertio possideantur dicta bona, qui habuerit causam derivatam à principali debitore, etiam per longam successionem. nu. 1624.

Tertius possessor rei censui subiecta poterit, si voluerit, dominum censui recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi limitatio. n. 1625.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec cum filia vixerit, mortua dicta filia, adhuc legatum debetur. nu. 1626.

Maritus si legauerit uxori usum suum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius mortem, vendicant sibi locum, etiamsi uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transferat. nu. 1627.

Lesio etiam intra dimidiam iusti pretij admittitur in causa dotis peculiari priuilegio. nu. 1628.

Remedium lesionis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis, du-

Summarium tractatus

- rat per spatium triginta annorum.
1629.
- Remedium lesionis* ultra dimidiam
datur contra Ecclesiam ledentem
alium, etiam post quatuor annos,
nu. 1630.
- Procurator generalis* non potest face-
re ea, quæ requirunt speciale man-
datum. nu. 1631.
- Procurator constitutus* ad omnia, ex-
cepto ad unum casum, in quo re-
quiritur speciale mandatum, cen-
setur constitutus ad omnia alia,
quæ requirunt speciale mādatum.
nu. 1632.
- Confirmatio facta simpliciter* non vi-
detur approbare, nec confirmare
actum, nec privilegium nullum,
nu. 1633.
- Confirmatio*, Ex certa scientia, dis-
pensatio dicitur. nu. 1634.
- Verbum*, Confirmamus, simplici-
ter & absolute à Principe prola-
tum, utrum importet certā scien-
tiam, & quando præsumatur, nu.
1635.
- Confirmatio ex certa scientia* non con-
firmat privilegium, nec actum in
præiudicium tertij. nu. 1636.
- Concessio Pontificis facta spurio*, ut
ordines possit consequi, verum tra-
- hatur ad sacros ordines. nu. 1637.
- Concessio Pontificis facta spurio* ad
omnes ordines non extenditur ad
beneficia. nu. 1638.
- Degradatus*, & postea ad ordines re-
stitutus, non censetur restitutus ad
beneficia. nu. 1639.
- Spurius habitatus* ad beneficia nō vi-
detur habitatus ad dignitates cō-
sequendas. nu. 1640.
- Spurius dispensatus* ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores & prin-
cipales, & ibi quales sunt princi-
pales dignitates. nu. 1641.
- Spurius, incestuosus, adulterinus*, vel
ex sacrilegionatus, tenetur hos de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit, quod generatim fateatur,
se esse illegitimum, vel spurium,
aliās irrita erit dispensatio, num.
1642.
- Gratia* quando impetratur, si aliquid
silenzio præmittitur, quod si ex-
primeretur, difficile redderet ip-
sam gratiam, irrita est dispensa-
tio, ut pote literis subreptitijs impe-
trata. nu. 1643.
- Legatorum* in generali rēuocatione
non continetur rēuocatio alimen-
torum, seu vestimentorū. n. 1644.

S E Q V I T V R
T R A C T A T V S
D E P R I V I L E G I O R V M E T
exemptionum explicatione, autore Doctore
Garcia de Gironda, olim Aduocato dignissi-
mo, nunc tamen presbytero, & in Eccle-
sia Rondensi præbendato.

Cap. 1.

IN principio huius tra-
ctatus, cum de priuile-
giorum explicatione sit
agendum, erit prima suppositio,
quod priuilegium dicitur, *Lex
privata persone, vel loco per Principem
concessa*, c. priuilegium 54. dist.
c. priuilegia, 2. dist. l. 1. tit. 18. p. 3.
tradit Ripa de rescriptis in rubri-
câ num. 19. Et quod priuilegium
habet vim legis, † l. 28. d. tit. 18.
par. 3. Princepsque solus priuile-
gium & exemptionem, priuile-
gij, atque exemptionis confirma-
tionem concedere potest, † per
l. 26. d. tit. 18. par. 3. quorum priuile-
giorum, & donationum differ-
entiam videre licet per Ias. in l.
beneficium, num. 27. ff. de consti-
tutio. Principum, † critque sup-
ponendum, quod proprium est
Regum, nobiliumque liberales
existere, & donationes facere, &
priuilegia, atque immunitates

concedere, † vt probatur in c. 1. 4
de donatio. & in c. grandi, de sup-
plenda negligentia prælatorum,
lib. 6. Et largitas facit hominēs fa-
mosos & claros, vt inquit Ci-
cero lib. 1. de officijs cap. 15. & lib.
2. capit. 6. nam in donatione
quædam in esse dicitur beatitu-
do. † Vnde Christus ait: *Beati qui
dant, quàm recipere*, vt tradit
in c. cum Marthe de celebratione
Missarum: de quarum donationum lar-
gitate plura exempla tradit Pala-
Rub. in repetitione rubricæ de
donatio. §. 9. nu. 1. vsq; ad 6. & Va-
ler. Maxim. lib. 4. c. fin. †

Q V I B V S præhabitis, quia
aliquando in praxi & forensibus
dubitatum vidi, maximè in ciui-
tatibus habentibus exemptionem
circa gabellarum solutionem, v-
trum hoc potiantur priuilegio &
exemptione famuli, & mercenarij,
qui in ciuium illarum ciuitatum
ser-

Tractatus de priuilegiis

8 seruitio commorantur, † hanc
 quæstionem disputatione dig-
 nam putau. In qua quæstione af-
 firmandum videtur, prædictos fa-
 mulos, & mercenarios, à solutio-
 ne gabellæ exemptos fore. Pri-
 mò, quia famulus mercenarius
 habitans in ciuitate cum aliquo
 ciue dicitur vicinus, & ciuis illius
 9 ciuitatis, † quod suadere, & pro-
 bare videtur text. in c. rogatio-
 nes de cōsecratione distinctione
 10 3. ibi: *De populo est*, † & conse-
 quenter famulus mercenarius li-
 ber, & non seruus, erit de plebe,
 & ciuis, per text. in l. Plebs. ff.
 de verborum signific. Secundò,
 hæc comprobatur sententia, quia
 iuridicum est, quod famuli gau-
 deant, & potantur dominorum
 11 priuilegio, † l. 1. & 2. C. de Episc.
 & cleric. & tenet Bald. in l. ob-
 seruare. §. proficisci, colū. 5. ff. de
 officio Proconsulis familiares po-
 testatem esse ciues loci, & ciui-
 tatis, in qua domini officium ex-
 ercent, & habere ipsius domini
 12 priuilegium. † Tertio, hæc in-
 struitur pars ex opinione Bart.
 in consil. 42. num. 3. volum. 1. vbi
 dicit, statuta loquentia in habitan-
 tibus ciuitatem obtinere in eo,
 qui est famulus alterius in ea-
 13 dem ciuitate: † vbi palam tenet,
 hunc famulum illius loci & ciui-
 tatis ciuem esse: & ita tenet Tho-
 Grammaticus in decisione 87.
 num. 4. Quarto huic accedat sen-
 tentiæ tex. in l. libertus in princi-
 pio. ff. ad municipal. vbi proba-
 tur, famulos esse oppidanos, seu

vicinos ciuitatis, qui obnoxij sunt
 oneribus ciuitatis. † Quod etiam 14
 probatur in l. 1. ff. ad municipal.
 probaturque isthæc opinio ex
 glossa in l. 1. tit. 1. p. 6. in verb. *An-
 te siete testigos*, post medium, quæ
 tenet, quod famulus poterit esse
 testis in testamento nuncupati-
 uo, in quo pro substantia ciues
 adhiberi in testes requiritur. † 15

Pro contraria tamen senten-
 tia facit primò text. in l. si verò
 in principio de his, qui deiece-
 runt, vel effunderunt, ex quo
 Bald. & omnes notant, habentes
 famulos in ciuitate propriè esse
 existimandos ipsos, & non prædi-
 ctos famulos ciuitatem habitare.
 † Igitur non firmandum est, fa-
 mulum esse ciuitatis vicinum. Se-
 cundò facit, quia plerumque ac-
 cidit, quod famuli non recipiun-
 tur ad incolarum, nec ciuitila-
 tem, nec populi onera subeunt: † 17
 quare pro ciuibus, seu vicinis non
 reputantur, per tex. in d. l. 1. ff. ad
 municipales, vbi Bart. à num. 16.
 cum seqq. ex tex. in l. ciues. C. de
 incolis, lib. 10. cum similibus, de
 quibus latè per Paul. Paris. consil.
 17. vol. 1. nu. 3. Præterea & tertio
 huic parte patrocinatur id, quod
 frequenter cōtingit, maximè his
 ce temporibus, famulos non ser-
 uire dominis animo remanendi
 in ciuitate, sed ab ea recedendi, † 18
 & hac de causa ciue, vel vicinis ef-
 se nō possūt, l. 2. l. verū. C. de inco-
 lis & origin. li. 10. l. nihil. ff. de cap-
 tiuis & post limi. reuersis cū alijs
 iuribus citatis à Petro Paul. Paris.
 consil.

cōfi. 53. n. 91. vol. 3. Quid tenendū
in hac tā controuersa quæstione.

*Resolut. 1.
Quest.*

Mihi tamen hac distinctione
componenda videtur, quæ qui-
dem est, famulum tanquam ci-
uem & vicinum gaudere prædi-
cto priuilegio & exemptione, si
in eo concurrant quæ iure, seu
consuetudine necessaria sunt ad
hoc, vt loci alicuius sit vicinus,
puta, vt ad vicinitatem sit admi-
sus, oneraque subeat, in ciuitate-
que domum, vxorem, & filios ha-
beat, & alia huiusmodi: T at verò
si famulus onera ciuitatis cum al-
ijs oppidanis non subeat, nec
ad ciuitatem receptus fuerit, in
eaque sit absque animo ibi rema-
nendi, quærendi, seu retinendi ci-
uitatem, in eoque alia non con-
currant, quæ de iure sunt neces-
saria ad hoc, quod sit ciuis, seu vi-
cinus, sine dubio videtur mihi
prædicto priuilegio & exemptio-
ne dictos famulos & mercenarios
potiri non posse: pro quo est tex.
in l. 22. tituli. 14. lib. 6. Recopil. &
plurima de iure communi circa
hanc quæstionē videnda sunt per
Menoch. de arbitrar. lib. 1. centu-
ria 6. casu 572. Nec obstat text. in
d. c. rogationes, quia etsi seruifint
de plebe, nō exinde sequitur, eos
esse vicinos, & ille tex. loquitur in
illo actu, qui communis est seruis
& dominis, & alijs omnibus in
populo existentibus, & omnibus
fidelibus Christianis.

10 Nec obstat, quod famuli po-
tuntur dominorum priuilegio,
quia ex hoc non sequitur, famu-

los esse ciues & vicinos ciuitatis
priuilegiatæ. Præterea non est ve-
rum, famulos frui posse priuile-
gijs dominorum, nisi in famulis
clericorum, vt in c. sicut de ver-
borum signifi. lib. 6. † ita Alberi. 21
Paul. & omnes in l. 1. C. de Episc.
& cleric. Capit. decis. 12. nu. 1. & 2.

Minusque obstat Bart. opinio
in d. cōfi. 42. quia loquitur in ca-
sus, in quo famulus est ciuis oppi-
danus, animoque illic permanen-
di commoratur: † & in hoc sen-
su disponit d. l. Libertus. ff. de pu-
blican. & vectigal. adducta pro
quarto fundamento prioris opi-
nionis. Nec tandem dictis con-
tradicit Gregorij Lop. opinio in
d. glos. verli. *Ante siete testigos*, in l.
1. tit. 1. p. 6. quæ nequaquam vera
est, nisi famuli fuerint ciues, in
eisque alia ciuitatis necessaria
concurrant, ad hoc, vt in testes in
testamento admitti possint, † vt 23
resoluit Burg de Paz in l. 1. Taur.
1. p. concl. 3. nu. 420. verfiat verò,
& ideò non loquitur Greg. Lop.
affirmatiuè, sed per verbū *Videtur*,
denotans improprietatem.

Quæ supradicta distinctio cō-
probatur, quia vicinitas est quid
extrinsecum, & in facto consi-
stens, in qua populi cōsensus de-
bet adesse, & insuper habitatio,
& fideiussoris præstatio ibidem
permanendi, & tributorum con-
tributio, secundum Burgos de 24
Paz vbi supra, num. 465. & 512. &
Boerium in decis. 260. num. 17.
& secundum alios Doctores, quos
refert & sequitur Azeued. in l. 1.

part. 2. & l. 2. tit. 31. cad. 2. part.
pascua namque vniuersitatis in-
33 colistantum debentur, † l. testa-
trix. §. 1. ff. si seruitus vendice-
tur, text. in §. Vniuersitatis instit.
de rerum diuisione, l. in tantum.
§. Vniuersitatis. ff. eod. tit. l. sicut.
ff. quod cuiusque Vniuersitatis
nomine, ubi glo. verbo non debe-
tur, tenet Couarru. in practic.
quæst. c. 37. num. 1. quorum ratio
est, vt oppidi habitatores abun-
34 dent, † l. fin. §. penult. ff. de bonis
damnatorum, l. fin. in fine. ff. com-
munia de manumissionibus, ibi
ampliandam magis ciuitatem no-
stram, secundum Anton. Rub. in
confi. 9. num. 5. Quæ ratio expre-
se euidenterque militat in priui-
legijs, & exemptionibus gabellarum
ciuitatibus concessis, quod
limita, si prædictus vicinus ciui-
tatis priuilegiata aliò conijmo-
ratur per maiorem anni partem,
& in ciuitate priuilegiata habeat
domum, seruos & familiam: in
quo casu tenendū videtur, quòd
potiri possit prædicto priuilegio
35 & exemptione. † Nam habitare
dicitur qui per alium habitat. l.
l. certè. §. si procurator. ff. de pro-
curatio. tenet Bald. in dicto confi.
234. & ille dicitur habitare in ali-
quo loco, qui non est præsens,
dummodò illic suam habeat fa-
miliam, † l. 1. §. domum. ff. de li-
ber. agnoscend. regula qui per
alium de regulis iuris, lib. 6. facit,
l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopil. quia per
famulos habitatio retinetur: &
domini, & non famuli dicuntur

habitare, † l. si vero in principio. 37
ff. de his qui deiecerunt, ubi Do-
ctores, ex quo animus tedeundi
presumitur, per tradita à Docto-
ribus in l. quod meo. ff. de acqui-
rend. possess. & per l. clam possi-
dere. §. qui ad nundinas. & l. per
regre. ff. eod. tit. & utrobique te-
net Bart. & ordinarij, & per ea,
quæ resoluit Matthæus de Affli-
ctis in decisione 87. ad fin. nam
quoad residentiam habitationis
animus consideratur, † l. si quis 38
ita legauit, dum vxor mea. ff. de
conditio. & demonst. tradit Ber-
trandus confi. 75. volu. 2. & confi.
167. volu. 3. Præterea si absens à di-
cta ciuitate in ea reliquerit vxor-
em, filios, parentes, fratres, vel
cōsanguineos, qui vice ipsius mu-
nera & onera subeant, † per ea, 45
quæ tradit Ioann. de Platea in l.
cum scimus. §. fin. C. de agricol.
& censitis, lib. 11. à principio, qui
ait, quòd si statuto caueatur, quòd
absens à ciuitate non possit gau-
dere priuilegio ciuibus concessio,
si aliquis absens à ciuitate in ea re-
liquerit vxorem, filios, parentes,
fratres, & consanguineos subeu-
tes eius loco munera & onera ci-
uitatis, præsens censendus est, &
dicto priuilegio munitur. † Re- 49
fert alia in comprobationem Bur-
gos de Paz ubi supra, nu. 435. cum
seqq. Et præterea probatur tali
fundamento: nam si quis sit in
vno oppido per mille annos, ani-
mo tamen retinendi domicilium
in alio loco, non potest esse ciuis
illius loci, ubi adest, † l. nihil. ff. 41
de

Tractatus de priuilegiis

de captiuis & post limin. reuersis, l. ex facto. §. rerum. ff. de hæredibus instituendis, l. 2. & 3. vbi Doctores, C. de incolis. lib. 20. l. lex Cornelia. §. si tamen in fundo. ff. de iniurijs, ibi: *Qui inhabitant non momenti causa*, Menoch. de arbitrijs lib. 2. Cent. 1. casu 86. num. 7. nam si adfuerit aliquis animo transferendi se ad aliquem locum, vel oppidum, non dicitur incola
 42 illius loci, vbi adest, §. l. si in patria. C. de incolis, lib. 10. vbi scribentes & Iass. dicto consilio 77. & cum prædicta limitatione intelligenda & limitanda est dicta l. 4. tit. 28. part. 3. & Auendañi opinio de pascuis publicis.

Quest. 1. PER prædicta dubitatur præterea, quid statuendum sit, quando vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptorum vendit sua bona libera, hoc est, *De labrança, y criança*, in quolibet dictorum locorum, an gabellam soluere teneatur, vel
 44 prædicto priuilegio potiat. † In qua quæstione videbatur dicendum non potiri debere: quando quidem in vna eademque persona non possint duæ causæ lucrativæ concurrere, † per l. Mæuius, §. duobus. ff. de leg. 2.

Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod potatur priuilegio, & exemptione amborum locorum exemptorum; nam d. l. Mæuius. §. duobus loquitur in dissimili casu, ut latè resoluit Barr. ibidem, nu. 8. & 13. & Paul. num. 3. & 4. qui sunt vi-

dendi de interpretatione & limitatione prædictæ regulæ. Quæ omnia circa ciues habentes priuilegium & exemptionem gabellæ, limita & intellige, dummodò res venditæ sint, *De labrança, y criança*, nam prædictum priuilegium non extenditur ad res venditas, quæ sunt mercium moniæ, vel negotiationis causa acquisita, † iuxta text. in l. 11. & 32. & 33. tit. 12. lib. 9. Recopilat. & ideò cum hac limitatione, ut dictum remanet, intelligenda est prædicta quæstio de vicino duorum locorum exemptorum, quod sublimita, dum tamen dicta bona acquisita fuerint in loco libero vbi venduntur, nam bona *De labrança, y criança*, acquisita in vno loco circa hoc exempto, si in alio etiam de hoc exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt exempta à gabellæ solutione: †
 47 quia quoad locum vbi venduntur, non erunt *De labrança, y criança*, & quia ut iam supra resolui-
 48 mus, prædicta exemptio habitatoribus, & incolis tantum conceditur, & locorum diuersitas inducit diuersitatem iurium, †
 49 ex text. in l. superuacua. C. de temporibus in integrum restit. petend. & probatur in l. 1. ff. de offic. Proconsulis, vbi disponitur, quòd Proconsul potest insignia vbique portare; potestatem autem non exercet, nisi in ea prouincia sola, quæ ei designata est. Et etiam probatur, quia
 quando

quando priuilegium concessum est ratione loci, & eius augmento, vt in Hispania, mutantibus se ad alium locum non retinent
 49 dictum priuilegium, † l. hoc iure. §. si aquam. ff. de aqua quodiana, & estiuā: & cum dicta exemptio sit causa habitationis, & incolarum concessa, cessat habitatione cessante, per l. priuilegia. ff. de regul. iuris, & quando priuilegium conceditur loco, dū
 50 rat in quantum durat locus, † l. forma. §. quauquam. ff. de censibus, & est pro hac sublimitatione textus expressus in l. 12. in fine, & in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *No paguen alcuala de todo lo que vendieren en la dicha venta de la cria, y labor que en el termino della se hiziere*, & l. 1. dicti. tit. 18. ibi: *No paguen alcuala de las cosas que vendieren en el dicho lugar para su proueymiento*, & in l. 16. in principio, & l. 18. ibi: *Que todas, y qualesquier personas que vendieren qualesquier mercaderias, y otras cosas en el dicho lugar de Simancas, y las entregaren alli realmente, y sin fraude, que no paguen alcuala alguna dellas*. Et ibi: *Tpaquen las nuestras alcualas de lo que vendieren fuera del dicho lugar*, & est text. in l. 20. & 21. dicti tituli.
 51 18. lib. 9. Recopilat. † quæ intellige vera, nisi aliter in priuilegijs, & exemptionibus dispositum fuerit, & extendatur ad venditionem factam vbique locorum, vt in priuilegio *De Tarifa, Gibralrar, Teba, y Antequera*, & alia hu-

ijsmodi, quæ videntur in ciuicibus enim horum locorum exempti liberique erunt à solutione gabellæ vbicumque bona sua, *De labrança, y criança*, vendiderint, etiam extra dicta sua loca, sicuti libere venduntur bona libera, *De labrança, y criança* in alio loco omnino à solutione gabellæ exempto, vt i. resoluiamus in nostro libro de gabellis in c. par. nu. 40. & 41. cum sig. d. 1. Et ex dictis resoluitur, quod vicinus alicuius loci omnino à solutione gabellæ liberi vendens in alio loco etiam omnino libero, & sine modificatione, *De labrança, y criança*, gabellam soluere in neutro dictorum locorum non teneatur, etiamsi amborum vicinus sit, quia cessat ratio questionis supradictæ de vicino duorum locorum tantum circa bona, *De labrança, y criança*, exemptionum, et sic.

N E C prættermittendum, *Quest. 4.* utrum priuilegiū alicui ciuitatis, *Cap. 2.* atque eius ciuibus concessum, extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbij degentes, † in qua questione videtur ad suburbia, nec ad ciues suburbiorum non extendi. Primò, quia priuilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed. limitanda, † per
 52 tex. in l. 1. C. de legibus, vbi tenet Bald. & Ripa. in tract. de peste 2. p. part. 2. nu. 3. late Menoch. de arbitrarijs lib. 1. casu 99. nu. 5. qui alios refert. Vrbis enim est, quæ murecingitur, † l. 2. & l. Alphen. l. 54.

habitoribus; vt superius. resolui-
mus: leges enim Regiæ de ciuibus
habitantibus loquentes locum non
habēt in merē vicinis; siue in eo, quā
pro ciue habetur, siue in eo, quem
vulgus ciuē nominauerit, nisi in ciui-
tate cōmoretur: † probat text. in c.
57 fundamenta, §. fi. de electione lib. 6.
ita Ioan. de Platea in l. 1. C. de incolis
lib. 10. col. fin. Carol. Ruin. in conf.
112. n. 13. lib. 5. vbi tenet, laudū de ci-
uibus habitantibus loquens non pos-
se obrinere in ciuibus nō habitantibus
in loco. Quia habitatio, cum sit facti,
18 nūquā præsumitur, † l. in bello, §. fa-
ctæ, ff. de captiuis & post limin. re-
uersis, tenet Ioan. de Platea in dicta
l. 1. & probat par. l. 9. tit. 18. par. .vbi
habetur, quod ad hoc vt vicin⁹ alicū
ius ciuitatis, vel villæ, potiri possit
montibus, & pascuis illius ciuitatis,
& villæ, necnō alijs omnib⁹, tenetur
19 in illo loco cōmorari, † vsuprà dixi-
mus. in n. 31. cuius legis verba sunt:
*Ca todo ome q̄ fuere hi morador, puede
usar de todas estas cosas sobredichas, e
son comunales a todos, tambien a los po-
bres como a los ricos. Mas los q̄ fuesen
moradores en otro lugar, nō puede usar
dellas cōtra voluntad y defendimiento
de los q̄ morassen hi,* quod per dictam
l. 9. tenet Burg. de Paz in l. 3. Tauri,
1. par. nu. 338. nam cum d. l. partitæ
prædicta commoda tribuat habitan-
tibus, palam denegatur vicinis, &
ciuibus non habitantibus, per l. ma-
ritus, C. de procuratoribus, l. cum
prætor, ff. de iudi. & per consequens
exemptionis priuilegium cōcessum
ciuibus habitantibus in ciuitate extēdi
nō potest ad habitantes in vico: quod

etiam probatur per l. 17. tit. 18. lib. 9.
Recopil. ibi: *En quanto a los otros
descendientes que vinien suera de la di-
cha villa de Valderas, pechen, y pa-
guen, y contribuyan con los otros peche-
ros.* Præcipuē cum priuilegium im-
munitatis concessum ciuitati non
extendatur ad villas, quæ postea au-
ctæ sunt, † l. Iuli. §. ult. ff. de leg. 3. 60
quod tenet Petr. Antib. in tract. de
mun. 3. p. princ. n. 43. & in tantū est
verū, quod in superiorib⁹ resolui⁹,
quod de venditione facta in rure, vel
extra ciuitatem, gabella veniet sol-
uenda: licet priuilegium ciuibus, vel
ciuitati fuerit cōcessum, † quod pro
61 batur in l. 3. ibi: *Dentro en la dicha
Puebla, & in l. 14. ibi: Que non paguē
alcuala de todo lo que vendieren en
la dicha venta, & in l. 15. & 16. ibi:
En el dicho lugar para su proveimien-
to, & in l. 12. ibi: Todas y qualesquier
personas que vendierē qualesquier
mercaderias, y otras cosas en el dicho
lugar de Simancas, y las entregaren
allí realmente, y sin fraude, que no pa-
guen alcuala ninguna della, y sean
francos y libres della, in tit. 13. lib. 9.
Recopil. & in l. 32. dicto tit. 18. ibi:
Sean francos, y libres de todo lo otro que
vendieren dentro en la dicha ciudad
de Toro, vbi venditio intra ciuitatē
priuilegiatam fieri requiritur nisi in
priuilegijs aliter fuerit dispositum, vt
probatur in d. l. 32. & in l. 11 d. tit.
18. ibi: *Segū, y como, y en los lugares q̄
se cōtinen, o fueren cōtenidos en los pri-
uilegios de frāqueza, q̄ de esto tienē iūfir-
mados por nos, o los diermos de aquí a-
delante, & nō solū requiritur, quod vē-
ditio fiat in loco libero & excepto ad**

Tractatus de priuilegijs

hoc, vt gabella non soluatur, sed etiā
requiritur vera ibidem, & non frau-
62 delenta traditio, t̄ vt probatur in d.
l. 18. di. c. tit. 18. quæ requirit effe-
ctualem (vt ita loquar) & essentialē
contractus perfectionem, cum tra-
ditione in dicto loco libero & exē-
pto. Quāuis ad gabellā & decimā
solutionem tantū requiratur contra-
ctus vēditionis mutuo cōsensu cele-
bratus, etiā si rei vēditæ traditio, nec
pretij solutio intercedat, cū prædicta
decima & gabella, non ratione rei
venditæ, nec pretij soluti, nec ratio-
63 ne traditionis, sed ratione contra-
ctus vēditionis debeat, t̄ vt resolu-
imus in tractatu de gabellis in 5.
par. in princ. num. 11. & resoluit La-
farte de gabellis c. 3. à n. 2. cū seqq.
Ex quibus consequitur, quòd priui-
legium concessum loco, durat, quan-
tum durat dictus locus, l. forma, §.
quanquam, ff. de censibus: in quibus
erit optima resolutio habēda, quòd
aliquādo datur priuilegium causæ,
& tunc durat, quantum causa durat,
l. priuilegia, ff. de reg. iur. aliquoties
conceditur personæ, & tunc cum
64 persona extinguitur, t̄ regula priui-
legium de regul. iur. lib. 6. l. pecoris,
ff. de seruit. rusticorum præd. l. 1. §.
promittit. ff. de aqua quotidiana &
estiuā. Aliquādo datur fauore rei, &
tunc durat, in quantum durat res,
65 t̄ l. aetatem §. fin. ff. de censibus: &
est interpretandum secundum qua-
litate[m], & conditionem personæ,
cui conceditur, l. ex militari, ff. de
militari testamento, vbi Bald. &
DD. & tenet Palac. Rub. in repetit.
Rub. de donat. inter virū & vxorē,

§. 11. vers. ad idem facit textus opti-
mus in aliquibus Hispaniæ, & huius
Regni Granatensis locis, præcipuè
in contentis in tit. 18. lib. 9. Recopil.
11. E. T. In dicto Granatensi Regno, *Quest. 5.*
vbi Maurides, qui contra nostrum
Catholicum Regem Philippū Secū-
dum conspirauere; qui dicti loci di-
cuntur, *De la nueva poblacion*, cōces-
sum est pecuniarie priuilegium omni-
bus, qui illuc bastimenta vendenda
portauerint, & ab aliquibus dubita-
tum vidi, vtrum illud priuilegiū ex-
tendatur ad alimenta, vel ad ea, quæ
minutatum, & non ad grossum in di-
ctis locis venduntur? t̄ Et dubitandi
rationem faciebat l. diarijs, vel ciba-
rijs, ff. de alim. & cibarijs, legat. vbi ci-
barijs legatis cōtinetur cibus tantum,
& nō alia. Sed indistinctè tenendum
est, cibaria & victus contineri in hu-
iusmodi priuilegijs, per l. verbo; vi-
ctus, l. quos nos, §. verbum *vitare*,
ff. de verbor. significat. l. alimētis, l.
fin. ff. de alimentis & cib. leg. & l. §.
tit. 33. p. 7. & comprobatur per l. 13.
ibi: *Para el proueimiento y manteni-*
miento, & per l. 16. tit. 18. lib. 9. Re-
copil. ibi: *En el dicho lugar para su*
mantenimiento y proueimiento. t̄ Ideoq; 67
omnia, quæ sub verbo, victus, conti-
nentur, libera, & exēpta erunt à sol-
utione gabellæ, si in illis locis priui-
legiatis vendantur, etsi in dictis priui-
legijs victualia tantū comprehendā-
tur: de quo est vidēd. l. 1. tit. 14. lib. 5.
Recop. & Bobadilla in sua Politica
2. tom. lib. 3. c. 4. n. 108. Et ad dictā l.
diarijs supra relatā responde, quòd
tantum loquitur in cibo diario, t̄ vt
68 notat glo. 1. ibidē, & glof. 1. in dictā
l.

lege alimētis. Rationē præterea dubi
tandi præstabat l. 16. tit. 18. lib. 9. Re
copil. ibi: *Que en el dicho lugar ven
diere por menudo*, vbi probatur, quod
privilegiū exēptionis cōcessum a la
Puebla de Santa Maria de Nueva, de
rebus illic vēditis, limitatur in rebus
minutatim, & non ad grossum vēdi
tis; & ita videbatur dispositum in su
prædictis. Sed contrariū generaliter
est tenendū, & sic quod prædicta pri
vilegia extendantur ad res tā ad gros
sum, quā minutatim venditas in di
ctis locis privilegiatis, per l. 15. d. tit.
18. lib. 9. Recop. vbi expressē res ven
ditæ ad grossum, & minutatim com
prehenduntur, & eximuntur. Et præ
dictæ legi 16. d. tit. 18. responde, pri
vilegium, de quo in illa lege, esse li
mitatū, & exceptum à regula genera
li, quæ firma remanet in contrarium.
Et ideo in omnibus privilegijs & e
xemptionibus, quæ viderim, præci
puè in privilegio exemptionis à do
minis Regibus Catholicis concessio
mez civitati de Ronda, ita habetur,
*Qui sean libres de lo que vendieren de
sus labranças, y crianças, quier lo ven
dan por granado, o por menudo*, quod
cōprobat; nā venditio verificatur
in vno nūmo, si res vendita non erat
maiori pretio digna, nec adest dona
tionis præsumptio, † per l. si quis dona
tionis, ff. de contrahen. emptio. te
net Bar. in l. si quis ante. ff. de acquir.
posse. n. 1. & Fabianus de Monte in
tract. de emptione & vendit. in 4. q.
principali n. 21. & de hoc verbo mi
nutatim, vsus est Iuriscōf. in l. cum
hi. §. in causa. ff. de transact. & in l.
3. ff. de aliment. & cib. legat. & in l.

Martius, ff. de acquir. rerum dom. † 70
& alimētorū nomen tam latā habet
significationē, vt etiā medicinæ sub
eo cōprehendantur. † l. si cū dotem
§. si autem in seculisimo. ff. solut. ma
trim. tradit Bart. in l. alimentis. ff. de
alim. & cib. legat. n. 2. & Lara de Cor
doua in tract. de alimen. §. nō autem
n. 28. cum seqq. & Cassan. in consue
tud. Burgun. rubr. 6. §. 4. fo. 217. n. 4.
vers. sed quæro, & quid contineatur
appellatione bastimentorū, vide per
l. 10. tit. 18. partita. 2.

S E D non est ignorandum, utrū *Quest. 6.*
vsus vel consuetudo non solū gabel
lā inducant immunitatis privilegiū?
† In qua quæstione noto, quod vecti
galia & angariæ tolluntur ex consue
tudine non soluendi, l. licet ito. §. ea
rum. ff. de public. & vectig. & tollun
tur per spatium quadraginta annorū,
quando soluuntur, & debentur fil
co, secus si priuato. l. omnes. C. de
prescrip. triginta, vel quadraginta an
norum, ita Bart. in d. §. earum, vers.
quæro quinto, facit l. 2. ti. 22. lib. 9. Re
cop. vers. *De qualquiera carga de gie
da*, ibi, *no han de pagar alcavala, por q̃
no se acostumbra pagar*, vbi innuitur,
quod gabella nō debet solui, quādo
adeft consuetudo non soluendi, per
quā induci videtur immunitatis pri
vilegiū. Sed veritas est in cōtrarium;
quia vsus vel consuetudo non soluē
di gabellā, non inducit immunitatis
privilegiū, per l. 1. tit. 13. li. 9. Recop.
ibi, *Ca como dicho es, la nuestra mer
ced es, q̃ todos paguen alcavala, no em
bargante q̃diga, que nunca la pagarō y
que estan en possession de la no pagar*,
& per l. 15. d. tit. 18. ibi, *Que de lo tal*

Tractatus de priuilegiis

es nrestra merced, q se pague alcana-
la, no embargate q digan, qno la acosiñ
braron pagar. Quod cōprobat, nā
certū est, quod gabella Regi nostro
soluitur in recognitionē subiectio-
nis, & superioritatis, & vniuersalis do-
mini, † vt tradit Otalora de nobili-
tate. 1. p. c. 3. n. 1. & 7. & in hoc casu,
nec p̄scriptio, nec vsus, vel consue-
tudo excusat à solutione, per l. cōpe-
tit. C. de p̄scrip. 30. vel 40. annojū,
tenet latē Bar. in d. l. licitatio. § earū,
& Alex. conf. 30. col. 4. vol. 4. Ias. in l.
imperium. ff. de iurisdic. omni. iudi.
Bald. & omnes Doctores cōmuniter
in d. l. cōpetit, & probatur ex doctri-
na Panor. in c. ad audientiam de p̄-
scriptio. asserentis, quod omnis solu-
tio census p̄scribi potest, excepta il-
la, quę sit insignū subiectiois, † per
c. cū non liceat de p̄script. de quo
videndus est Felin. in d. c. cum nō li-
ceat. Pendente tamen quęstione su-
per immunitate, & exēptione, inte-
rim debet cogi ad soluēdum ille, qui
se immunē, & exemptum contende-
rit, & allegauerit. Ita Bald. conf. 138.
vol. 1. col. 2. & Ægidius Bosius in
sua p̄ctica in tit. de Principe, & pri-
uilegijs eius, n. 146. quoniā qui est in
possessione soluendi gabellā, debet
eam soluere, donec sit causa exēptio-
nis in petitorio decisa, per c. querelā
de electione, tenet Abb. in c. perue-
nit de censibus, & Ægid. Bosius eū
referens vbi supra nu. 148. & ad hoc
vt supradicta apertius intelligantur,
talīs erit faciendā distinctio, † quod
illi, qui dicunt, se immunes per priui-
legiū, audiri non debent, nisi p̄dictū
priuilegium exhibeant, & si se

fundauerit in consuetudine, vel p̄-
scriptione immunitatis, eā probare
debent: & qui ad fundandā suā exē-
ptionem, & immunitatē priuilegiū
plēnū ostenderint, obtinebunt, eiq;
p̄dictum priuilegiū obseruabitur.
Sin autem priuilegiū nō plenum ad
exemptionē consequendā ostende-
rint, tenēt etiam probare vsum, &
p̄scriptionem 40. annorū, qua pro-
bata, cū p̄dictū priuilegium cau-
sam p̄scriptionis p̄buerit, erunt
conseruandi, atq; tuēdi in possessione
immunitatis, dū causa immunita-
tis terminetur, in eaq; nō debent tur-
bari, si violenta, vel clandestina, vel
precario cōcessa non fuerit. Quod
probat tex. in c. cū personę de pri-
uilegijs lib. 6. quā omnia si non p̄-
cedant, nullatenus excusationē habe-
bunt, cū Regiū ius sit manifestum,
per l. 2. tit. 28. lib. 9. Recop. vbi supe-
rius dicta in causis, & exēptionibus
gabellarū modificantur tali modo:
quod nullus à solutione gabellę ex-
cusationē meretur, licet immemoria-
lem p̄scriptionē, vel priuilegiū al-
legauerit, dummodò in Regijs Codi-
cibus, quos dicimus, *Libros de los sal-
uados*, scriptū nō est, & à maioribus
cōputatoribus subsignatū. Pręterea
est notandū, quod etiā indulgētia do-
mini, vel Principis de non exigendo
gabellā prosit, vt notat Bart. in l. lici-
tatio. § earū. ff. de publican. & vecti-
galibus: tamen publicanorū, & exa-
ctorū indulgentia non proderit, nec
excusationem aliquā prębet, & con-
sequenter non nocet domino, nec
Principi. † Ita Ægidius Bosius in
sua p̄ctica tit. de Principe nu. 162.

quia

quia conductor non potest interuere, nec præiudicare possessioni domini sui. l. cū nemo. C. locati. l. quāuis. §. 1. ff. de acquiren. possel. l. 3. §.

- 77 *Quest. 7.* si rem, & §. sequenti codē titu. T.
- IN FERTVR QVE** ex supra notatis, quod Principis priuilegium requirit scripturam, per ea quę tradit Azcued. in l. 22. & 23. titu. 14. lib. 6. num. 2. & in l. 7. tit. 1. a nu. 1. d. lib. 6. & per glos. in c. 1. de censibus lib. 6. & per ea, quę refert Aegidius Bosius vbi supra n. 292. qui in n. 293. prædictā doctrinam intelligit, quoad probationē, plurima iura, & Doctores allegās. † Sin autem priuilegium sit perditū, potest probari per testes expertos deponentes de amissione, & eius tenore, per tex. in c. olim de priuilegijs, latē Doctores in l. sicut iniquum. C. de fide instrumento. & Mascard. de probatio. i. p. cōcl. 245. rex. in l. testium. C. de testib. vbi habetur, quod duo testes sufficiunt ad
- 79 huiusmodi probationem. † Et est ad idem l. 41. Tauri, vbi scriptura maioratus perditā potest probari per testes de eius tenore deponentes, vbi videas Doctores ad plenum hanc materiam pettractantes, & est l. 2. C. de bonorum possel. secundum tabulas, vbi glos. verbo doceri, & ibi communiter Doctores, idem affirmantes in testamento perditō. † In quo refert plurima iura, & Doctores, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, nu. 804. cum sequentibus, Cassaneus in consuetud. Burgundiar. rubri. 7. §. 4. in versic. par son testament. nu. 1. cū sequētib. fol. 239. col. 2. & Gomez Arias in d. l. 41. Tauri, num. 1. qui in

nu. 2. affirmat, quod sufficit probari testamentum, licet scriptura eius nō appareat per l. 1. §. sufficit. ff. de bonorum possel. secundum Tabulas. Et quod dixi teneri testes deponere de toto tenore testamēti, intellige in testamento nūcupatiuo, non tamen in testamento in scriptis: quia cū occultē fiat, nō possunt testes deponere de eius tenore, vt tenet Alex. in l. publicati. C. de testam. nu. 4. vers. in ea ibi, Sicut scriptū est, & Petr. Iacobus in sua practica in rubr. de actione ex testamēto, versic. item poterit probari pag. mihi 113. col. 3. & Bonifacius in glossa peregrina, in verbo testamentum, versic. aperiendū, ibi: *Nec est necesse, quod testificetur, quod in testamento continetur, cum id occultum sit*, fol. 511. col. 2. in princ. facit l. 103. tit. 18. parti. 3. in fin. ibi: *Es si por auenir a el que lo fiziere, non quisiere que los testigos supiesen lo que es fecho en el, pue de lo mandar hazer al escriuano en poridad*, vbi probatur, quod testes testamenti facti in scriptis, quod sit occultē, & *en poridad*, vt ita loquar, non possunt scire contenta in illo, nec de ei⁹ tenore deponere. Sed si priuilegium immunitatis ad tempus fuerit concessum, cessat elapso tempore: † argumento tex. in l. quōties. C. de precibus Imperatori offerend. tenet Abb. in c. cū accessissent de constitutio. & facit tex. in cap. de causis de officio deleg. quia prohibitum ad tempus, post tempus censetur concessum: & contra concessum ad tempus, post tempus censetur prohibitum, & non concessum, l. si vnus. §. ff. de pactis, tenet Tiracq.

Tractatus de priuilegiis

lib. 2. de retract. cōuentio. §. 1. glo. 2. n. 44. cum. seqq. & priuilegium cōcessum ex certa causa exprelia, vel ta
 82 cita, cellat cessate causa, † c. suggestū de decimis, l. generaliter. C. de Episcop. & cleric. tenet Abb. in d. c. cum accessissent, & est text. in cap. cum cessante de appel. vbi scribentes. Et qui vult scire, quid sit priuilegium, quid rescriptum, quid beneficiū, videatur Panor. in rubr. de rescriptis, & Alex. in l. qui dotali, ff. solut. matr.

Quest. 8.

83 QUANDO tamen de interpretatione † priuilegij est questio, hæc interpretatio ad Principē tantum spectat, c. cū venissent de iudicijs, l. ex facto, ff. de vulgari. † Quia ei est interpretari, cuius est concedere, c. inter alia de sent. ex cōmun. l. ult. C. de legibus, l. 27. tit. 18. p. 3. quod intellige cū distinctione, de qua per Gregor. Lop. ibidem, glof. 1. & §. 5. & immunitatis & exemptionis priuilegia sunt perpetua, dummodō per non vsum non perdantur, quia si eis non vtuntur priuilegiati & exēpti per spatiū triginta annorū, amittunt priuilegia † per l. 42. tit. 18. p. 3. vbi Greg. Lop. in glof. verbo, *Faſta treinta años*, vbi latē de materia, & in glof. verbo, *Faſta diez años*, de quo latē distinguit Matienç. in l. 2. tit. 10. lib. 5. Recopil. glo. 7. & Azeu. in l. 2. tit. 7. n. fin. & in l. 1. tit. 1. lib. 6. à n. 34. cum seqq. quā l. 42. limita, quòd tunc tēporis perditur priuilegiū per nō vsum, quando euenit occasio vtendi; sēd si occasio nō euenit, nō perditur, etiā si quis eadem nō vtatur per mille annos, ita Bar. in l. filijs n. 2. C. de decurionib' l. 10. Ioā. Andr. in additio. ad Specul.

Quest. 9.

85 in glof. verbo, *Faſta treinta años*, vbi latē de materia, & in glof. verbo, *Faſta diez años*, de quo latē distinguit Matienç. in l. 2. tit. 10. lib. 5. Recopil. glo. 7. & Azeu. in l. 2. tit. 7. n. fin. & in l. 1. tit. 1. lib. 6. à n. 34. cum seqq. quā l. 42. limita, quòd tunc tēporis perditur priuilegiū per nō vsum, quando euenit occasio vtendi; sēd si occasio nō euenit, nō perditur, etiā si quis eadem nō vtatur per mille annos, ita Bar. in l. filijs n. 2. C. de decurionib' l. 10. Ioā. Andr. in additio. ad Specul.

in tit. de feudis in rubr. Panor. in c. ad audientiā de præscrip. quē sequitur Imol. nu. 8. & d. Panor. in c. Abbate n. 15. de verbor. sign. latē laf. in l. fin. ff. de constit. Principū n. 53. Feli. in c. cū accessissent de constit. n. 25. cum seqq. quā sententiam communem dicit Bellonus conf. 1. n. 11.

ET ne in exēptionis materia ali- *Quest. 10.*
 quid omitamus; erit scitu dignum, quòd si aliquis habēs priuilegiū exēptionis, ne teneatur gabellā soluere de suis bonis immobilib' vēditis, eodē modo eā soluere nō teneatur, prædictaq; exēptione potiatur, si sua bona immobilia & prædia nō vēdiderit, sed super eis cēsum imposuerit, † lē 86 cū dū Azeu. in l. 3. tit. 15. li. 5. Rec. n. 2. qui in l. 2. tit. 14. dict. lib. 5. n. 3. refert *Quest. 11.*
 quoddā mirabile, si in praxi de iuris rigore verū esset, hoc est, quòd correctores & deputati cōsistoriales, subsistente causa caristie vel pestis, vel alia vrgēte, possunt cōstituerē, quòd deferētēs victualia in ciuitatem sint immunes à solutione gabellæ & portagij, licet cum damno arrendatorū & collectorum. † Et ad hoc vt veritas huius doctrinæ eluceat, præmitto, quòd priuilegiū Principis intelligitur sine alterius damno, & præiudicio. † l. 2. §. merito, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, l. cū filius. ff. de militari testam. l. impuberi, ff. de administr. tutor. l. nec auus, C. de mancipatio. c. cum olim de cōsuetudine, l. 30. tit. 18. p. 1. l. 2. & 3. tit. 14. lib. 4. l. 16. tit. 10. lib. 5. Recop. tradit Azeu. in d. l. 2. tit. 14. à n. 3. cū seqq. vsque ad finem, vbi plurimū inuenies de materia: priuilegij nāq;
 confir-

confirmatio videtur facta absq; ter-
tij præiudicio, secundum Thomam
Grāmat. in decis. 103. nu. 236. qui la-
tè de hoc agit: nam quando Rex exi-
mit aliquem à solutione gabellar; &
à portagijs, intelligitur in locis ipsi re-
gi subiectis exemisse, non verò in lo-
cis dominorū inferiorum. † l. 11. tit.
18. parti. 3. vbi glos. l. 16. tit. 10. lib. 5.
Recopil. tenet Azeuedo in d. l. 2. tit.
14. lib. 4. nu. 15. qui in nu. 16. tradit,
quòd si Rex donauerit alicui terras,
quæ solitæ erant alicui ciuitati colle-
ctas dare, donatarius tenetur prædi-
ctas collectas soluere: ne damnum ter-
tio fiat. † Quod tenet ex doctrina A-
lexan. & aliorū, quos refert: & quan-
do ciuitas cum Rege conuenerit, *Ita
est à encabeçada* (vt ita dicā) & obliga-
ta fuerit ad certam quantitatem quot-
annis soluendam, si Rex postea ali-
cui de illa ciuitate, qui cōtribuere te-
nebatur, exemptionem concesserit,
talis exemptio non præiudicat alijs
de loco, vel ciuitate, sed tantum ipsi
Regi, qui quantitatem, quam prædi-
ctus exemptus quotannis solvebat
ciuitati, minus recipiet, nec redunda-
bit in aliorū ciuium præiudiciū. † Ita
Boerius in decis. 213. num. 3. qui Gui-
lielm. de Cuno. Angelum, Bald. &
Iacobum de Sancto Georgio ean-
dem opinionem tenentes recenset,
Petr. Antibolus in tracta. de mune-
ribus. 3. p. nu. 22. cum sequētib; &
nu. 32. cum seqq. & tradit, & optimè
distinguit Bobadilla in sua Politicā
tom. 2. lib. 5. c. 5. pag. 108. & est text.
in l. 1. C. vt nullus ex vicarijs lib. 10.
quæ omnia faciunt contra prædictā
doctrinam Azeuedi in d. l. 2. tit. 14.

lib. 5. n. 3. ne conductoribus gabella-
rum damnum fiat à correctoribus, &
deputatis consistorialibus exemptio-
nem in victualibus concedentibus,
nisi eam intelligas, quando veritur
paruum præiudiciū conductoribus,
& exactoribus gabellarum: quia tūo
temporis priuilegiū à Rege, & exp-
tio à ciuitate, vel deputatis consisto-
rialibus cū damno & præiudicio ter-
tij potest cōcedi, † per l. quoties. C. 91
de precibus imperat. offerend. quia
licet verum sit, quòd quādo Rex ali-
quod concedit priuilegium, vel con-
firmat ex certa scientia, vel de pleni-
tudine potestatis, quod idem impor-
tat, vt tradit Bald. in l. eos. C. de appel-
lat. in princ. nu. 1. & Abbas in c. ea
quæ de re iud. nu. 8. & in c. cū inter
de exceptio. nu. 8. vbi Felin. nu. 5. Ro-
man. conf. 169. Deci. conf. 191. nu. 3.
& 4. & conf. 171. videtur velle, quòd
actus, & priuilegium valeat, etiam si
ex eo damnum, vel præiudiciū ter-
tio inferatur, † vt resoluit Alex. con-
sil. 216. nu. 24. lib. 2. Deci. conf. 190.
nu. 14. & consil. 271. nu. 8. Pet. Paul.
Parisi. consil. 3. nu. 77. vbi l. 4. & consil.
1. nu. 67. lib. 2. Thom. Grammat. cō-
sil. 8. nu. 14. Curt. Iun. conf. 174. n. 11.
Albert. Brun. conf. 1. n. 74. Socin. Iu-
nior consil. 76. nu. 41. lib. 1. Id limita-
tur eo modo, quòd nunquam Prin-
ceps videatur velle, priuilegium con-
cedere cū magno tertij præiudicio
secundum Zabarelam conf. 96. Cor-
neum consil. 189. n. 6. lib. 4. Alex. cō-
sil. 111. n. 6. & conf. 155. n. 3. lib. 6. &
conf. 215. n. 5. lib. 7. & conf. 37. nu. 2.
lib. 1. Gozadin. consil. 62. n. 17. & cō-
sil. 5. n. 9. Pet. Paul. Parisi. cōsil. 1. n. 2.
F 4 & 84.

Tractatus de priuilegiis

& 34. vol. 1. tradit plurima Mexia ad
 l. Toleti 2. p. fundamento 17. nu. 29.
 nam quando Rex vult expresse ali-
 quid fieri cum tertij præiudicio, intel-
 ligitur de modico, & non de graui,
 94 T. glos. fin. in l. sed cum ab hærede,
 ff. ad Trebelli. glos. in l. seruitutes, §.
 publico, verbo, in cōmodo, ff. de ser-
 uitutibus, tenet Ias. in l. fin. ff. de cōsti-
 tut. Principum n. 24. Gozadian. cōf.
 14. n. 20. Sed hodie puto priuilegium
 à Principe concessum, licet qualec-
 cūq; clausulas habeat, nō tenere, nec
 executioni tradendū fore cū magno
 5 vel patuo tertij præiudicio, t per text.
 id expresse probantem in l. 3. tit. 14.
 lib. 4. Rec. ibi: *Tnoreciba agrauio, ni
 peruyzio alguno en su justicia*, quod
 per alia iura tenet Azcued. in l. 2. d.
 tit. 14. lib. 4. n. 54. Vel nisi supradictā
 doctrinam in d. l. 2. n. 2. intelligas in
 casu in quo vertitur publica vtilitas:
 nam tunc temporis priuilegium à
 Principe concedi poterit cum dam-
 96 no & in cōmodo tertij, t iuxta glos.
 fin. in l. fin. C. si contra ius vel vultu-
 rē publicam, vbi tenet Batt. n. 2: text.
 in l. si verberatum, §. 1. ff. de reiuēd.
 l. si quis sepulchrum in principio, ff.
 de religiof. & sumptibus funerum, te-
 net Molinade Hispan. primogen.
 lib. 3. c. 3. n. 20. cum sequentibus, re-
 ferens Burg. de Paz in proemio le-
 gum Tauri nu. 349. & Couarru. lib.
 3. variarum c. 6. n. 8. idem tenentes,
 quia multa ratione publicæ vtilitatis
 fiunt, & conceduntur, quæ aliàs non
 fierent, nec concederentur, vt inue-
 nies per Anton. Gom. in 2. tom. va-
 riarum, c. 2. nu. fin. & per Couar. lib.
 3. variarum, c. 14. & Auiles in capit.

Prætorum c. 17. in glos. verbo, *Ara-
 zonables precios*, & in c. 18. glos. ver-
 bo, *Se haga*, & per Gregor. Lop. in
 3. tit. 5. p. 5. verbo de vender. Socin.
 in regul. 529. Ex quibus consequens
 videbatur, quod correctores, & de-
 putati consistoriales, publica & vrgē-
 te subsistēte causa caristia, belli, vel
 pestis, possint cōstituere, quod defe-
 rētes victualia, & necessaria ad victū
 in ciuitatem, sint immunes à solutio-
 ne gabellæ contra voluntatem con-
 ductorum & ex actorum, & cum eo-
 rum præiudicio. In omni namque
 priuilegio vtilitas publica censetur
 excepta, quæ est præferenda, t cap. 97.
 fin. qui filij sint legirimi, c. 3. de præ-
 bendis, c. bonæ memoriæ de postu-
 latione prælatorum, tradit per multa
 iura Franciscus Lucas in tract. de
 Fisco & eius priuilegio. 4. p. n. 26. in
 1. vol. tract. Doctorum, & Math. de
 Afflict in decif. 289. n. 19. præcipue
 quia exēptus per priuilegium, & in-
 munitatē habens à collectarū & ga-
 bellarū solutione nō intelligitur exē-
 ptus à collecta, quæ imponitur ciui-
 bus, propter necessitatē instantem:
 necessitatis enim tēpore nullus exē-
 ptus excusatur à motorū, vel ciuita-
 tis custodia: nec prodest exēptionis
 priuilegiū in casu magnæ necessita-
 tis rei publicæ vel Principis, t Liube 98
 mus nullā, C. de sacrosanct. Eccles.
 per quā l. ita tenet Bald. ibidē, quem
 refert & sequitur Ias. in §. item Ser-
 uian. institut. de actio. n. 108. & in l. si
 ex toto nu. 9. & 17. ff. de leg. 1. & latē
 Mexia in taxam panis conclus. 1. n.
 59. & conclus. 4. n. 20. tenet optime
 Castulo de Bobadilla in sua Politica
 tom.

tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 293. cum sequē-
tibus, qui quam plures refert autho-
res, quos videre decet, & latē tenet,
& relouit etiam per plurā iura & au-
thores, Auiles in cc. Prætorum, c. 2.
glos. verbo, *De mercaderia*, à nu. 11.
cum seqq. Nec immunitas vel exē-
ptio simpliciter concessa extenditur
ad onera, quæ augentur propter in-
solitam & improuissimā necessitatē,
secūdum Ripam in l. si ex toto, ff. de
leg. 1. n. 16. tradit Otalora de nobilit.
c. fin. num. 1. ad medium & plurima
Gom. Arias in l. 87. Tauri n. 9. cum
seqq. Nec isthæc supradicta Azue.
doctrina. Vnquam mihi etiam uisa
fuit vera, nisi cū eo moderamini, vt
conductoribus & exactoribus gabel-
larum suum refarciatur damnum &
99 interesse de proprijs ciuitatis; quod
expresse probatur in d. l. si uerbera-
tum, §. 1. & in d. l. si quis sepulchrū,
& in l. venditor, §. si constet, ff. com-
munia prædiorum, & ex iuribus &
Doctoribus per nos relatis in 2. p. in
principio num. 13. cum sequentibus
in tract. de gabel. nam quando Prin-
cipi licitum est fauore republicæ, vel
magna interueniente causa bona ali-
cuius alteri concedere, est hoc in-
telligendū, quod nihilominus Prin-
ceps tenetur refarcire damnum, &
partilescæ & damnificatę satisfacere,
100 ¶ tex. est singularis in l. 2. tit. 1. p. 2. &
in l. 2. C. pro quibus causis seru.
præm. libert. accipiant. per quam
legem ita tenet Rodr. Xuaresz plu-
ma similima exempla referens in al-
legatione 10. in principio, col. 2. vers.
hoc igitur casu, & omnia superius
adducta, de quibus per Auiles, Ripā,

& alios circa utilitatē publicā ueniūt
intelligenda in mero priuilegio exē-
ptionis collectarū vel gabeliarū, &
nobilitatis à Principe cōcesso, quod
priuilegium debet obseruari, nisi
magna interueniat Principis vel rei-
publicæ necessitas: nam tunc tēpo-
ris poterit à Principe, vel à republi-
ca limitari, & non obseruari, ¶ vt no-
101 tat Otalora ubi supra, & Marienq. in
l. 1. tit. 25. lib. 5. recop. glos. 9. n. 5.

EX Quibus supradictis cōsequi cap. 1.
tur notabilis quæstio, à Doctoribus *Quæst. 12.*
ad modū controuersa, cuius ueritas
in praxi multū conducet, uidelicet
quod habens priuilegium exēptio-
nis à solutione gabellæ, si perstiterit,
vel cōsenserit in librō solutiū del. ri-
bi, vel sciuerit, & non contradixerit,
nec in tēpore appellauerit, sibi præ-
iudicat, & priuilegiū amittit, ¶ per l. 104
1. §. si quis tutor, ff. quādo appellādū
sit, tenet l. si in l. falso, n. 3. C. de diuer-
sis rescriptis, ex doctrina Angel. &
Imol & aliorum, quos allegat. Quæ
doctrina iuuatur ex Panor. in c. cum
accessissent, de cōstit. n. 7. qui tenet,
quod priuilegiatus ne soluat præstā-
tias, si sponte semel soluerit, præiudi-
cat sibi in futurū, nisi fuerit protesta-
tus. ¶ Et patrocinaur, quia priuilegiū 103
de facili perditur per text. in d. c. cū
accessissent, quod tenet Barthol. Bri-
xensis in suis quæstionibus domini-
calibus, quæst. 2. num. 6. & de supra-
dictis agit Azue. in l. 1. tit. 1. lib.
6. Recopil. à num. 34. referens Ioan.
Garc. de nobilitate, & alios. ¶ Fi-
104 cit præterea, quod ascribens se in
scriptura sibi præiudicat de conten-
tis in ea, l. sicut, §. non uidetur,
in

Tractatus de priuilegiis

in 2. p. ff. quibus mod. pig. vel hypot. soluitur: & scientia vel presentia domini videtur, vel consentientis suam
 105 re pignori dari, sibi preiudicat, ¶ per l. 9. tit. 13. p. 5. vbi glo. Sed contra facit, quod qui contractui assensit, etiam testis, non videtur approbare, que in eo contenta sunt, l. Gaius, aliis, Caius, ff. de pig. actio. l. 60. tit. 5. p. 5. & d. l. si cut, §. non videtur in prin. cod. tit. tradit Rebus. ad Regiam constit. Gallias tit. de chirograph. n. 56. vol. 1. & qui consensit alienationi rei a testatore siue iure relicto, potest adhuc petere pretium & fideicommissum l. si fundum per fideicommissum ff. de leg. 1. tenet Ant. Gom. in 1. tom. variar. c. 12. n. 43.

Sed ut horum iurium vera resolutio habeatur, antea quam ad ulteriora in probatione veritatis predictarum principalis questionis procedamus, est sciendum, quod sola presentia & taciturnitas alicuius in aliquo actu non inducit illius consensum, quando illius presentia contradicendo non posset actum impedire, quin fieret, & sic in eo casu presentia non potest sibi preiudicare, & in hoc casu loquitur. d. l. si fundum per fideicommissum, vbi notat Ias. nu. 6. vel si quis fuerit presentis venditioni sue rei, quam vendidit quidam tertius, talis presentia non potest sibi nocere, quia res aliena vendi potest. C. rem alienam, ff. de contrahend. emptione: & presentia sola tunc inducit consensum, & preiudicat, quando potest contradicendo actum impedire. Ita Ias. vbi supra, & Bart. in d. l. Gaius, & in l. quare dotis, ff. de solut. matrim. nu. 76. & 95. & in hoc casu loquitur d. l. 9. tit. 13. p. 5. & si quis esset testis,

quando res sua venditur, talis presentia sibi non nocet, & in hoc casu erit intelligenda d. l. Gaius, & dictus §. non videtur in principio: & si esset presentis, & testis, quando res sua datur alicui in pignus, tunc sibi preiudicat, quia impedire posset talem pignoris dationem demonstrando rem esse suam, & ita intelligendus venit dictus §. non videtur in 2. par. ut resoluit Panorm. in c. ex literis de transact. & habetur late in 4. vol. communium opin. in nouis pag. 5. col. 1. conclus. 38. & late per Anto. Gabr. in 3. tom. communium opin. lib. 1. conclus. 3. pag. 20. col. 2. cum sequentibus, vbi optimam resolutionem inuenies.

Quibus præhabitis redeundo ad decisionem dictarum principalis questionis, facit præterea pro secunda contraria parte negatiua tex. in l. qui grauatus, C. de censibus lib. 1. vbi probatur, quod priuilegiatus, si grauatus fuerit, poterit intra annum reclamare, & antea non sibi preiudicium parat, secundum Bart. in l. forma, §. fin. ff. de censibus n. 1. ubi additio Alex. & ipse Alex. tenet in additionibus ad dictum Bar. in l. sicut C. de prescriptione. 30. vel 40. annorum, in verbo cessat, ad medium, sed Panor. in c. quia indicat de prescrip. n. 5. tenet quod priuilegiatus descriptus in albo solutionis possit reclamare intra 30. annos, & quod antea non sit contra eum prescripta actio, ¶ quare Panorm. opinio
 106 vera & tenenda videtur, nam actio, que competit contra factum, durat per spatium 30. annorum, l. sicut, C. de prescriptio. 30. vel 40. annorum, & comprobatur, quando

quando quidem priuilegia non soluendi decimas & similia non tollantur vnico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorū. † c. si de terra, c. accedentibus de priuilegijs, ita Ripa lib. 1. responforum in resp. 21. nu. 10. cum sequentib. & quando priuilegium excusat à munere reali, vt à solutione decimarū, & similitū, si priuilegiatus soluat, sibi tantum in solutis & non in soluendis præiudicat, per glos. verbo, continuerint in c. cum accessissent de cōstitutio. vbi DD. & Bar. & Salic. in l. voluntarie, C. de excus. tutorum per tex. ibi, vbi probatur, quod priuilegiatus & exemptus ab onere tutelæ, vel habens priuilegium iterabile, & successiuum, illud non perdit vnico actu, tutelam acceptado, † quod tenet Greg. Lop. in l. 42. tit. 18. p. 3. in glos. *Fasta treinta años*, & hoc tempus requiritur ad tollendū priuilegium concessum in his, quæ habent reiterationē, secundum Gozadin. conf. 23. num. 4. & est communis opinio, vt traditur in 2. tom. cōmuni opinionū. lib. 14. pag. 230. col. 2. in nouis.

Et hanc partem tenendo, restat responsio ad d. l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appelladū sit pro prima opinione adductam. Et responde, quod loquitur in materia appellationis, respectu sententiæ, quæ in re iudicatā trāsgit, si habens exēptionem, & excusationē à tutela, illam in tempore & ante sententiā nō allegauerit: nec intra tempora appellationis à dicta sententia cōtra eū lata appellauerit. Et ideo Ias. in d. l. falso, C. de diuersis reſcriptis n. 3. firmiter in dicta prima

opinione nō residet, & videtur ad cōtrariā inclinari in n. 4. Et ad doctrinā Panormitani in d. c. cum accessissent n. 7. de cōstitutio. responde, quod Bart. in l. 1. C. de his qui in prio. credit. loco succedit, quem pro sua opinione refert, nullum verbum de hoc agit. Et ad doctrinā Barthol. Brixienſis affirmatis, quod priuilegiū de facili perditur, responde, quod priuilegiū perditur in multis casibus a iure expressis, vel mera voluntate & expressa renuntiatione priuilegiati, vel priuilegio contraueniendo, & in hoc casu loquitur & intelligitur tex. in d. cap. cum accessissent de cōstitutio. & dicta doctrina Brixienſis.

NEC Omitam, quod priuilegium personale exēptionis non trāſit ad filium, nec ad hæredes, secundum Bart. in l. 1. n. 2. ff. de cōstitut. Princip. & Licirier. de primogenit. lib. 3. q. 1. n. 2. nec priuilegium alicui concessum, extenditur ad eius filios, l. 2. C. de bonis quæ liber. c. 1. §. cum vero, qui feudum dare pos. in vſibus feodorū, tenet Licirier vbi supra lib. 1. q. 25. n. 3. † quod secus erit in priuilegio reali, quod trāſit ad hæredes, per l. fordidorum, C. de excusatio. itinerum lib. 10. latē Decius in l. priuilegium, ff. de regul. iur. & quando priuilegium dicatur, & præsumatur reale, vide in glos. 2. in d. l. fordidorū, & Ioan. de Platea ibidem vers. Quid autē. Et quando dicatur reale vel personale, tradit Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. n. 92. & quādo priuilegiū reale cōceditur alicui, & eius successorib*, intelligitur ordine successino, † primo ad filios, deinde ad nepotes, &

Tractatus de priuilegiis

non concurrunt simul, l. palatinis, C. de priuilegijs eorum, lib. 12. & ibi Ioan. de Platea.

Quest. 14. SED In dubiū vertitur, vtrum in casibus, quibus priuilegium trāsit ad filios & hæredes, extendatur ad naturales tantū. In quo casu tenendum est, transire ad naturales tantū, l. 1. tit. 11. p. 7. vbi latè Greg. Lop. in glos. verbo, *Amiga*, licet aliter dispo- neretur de iure cōmuni, vt videre li- cet per eum, & est verum, quando quidem filij naturales tantum gau- deant nobilitare paterna, † secundū Orator. de nobil. 2. p. c. 3. n. 8. & in 4. p. c. 2. à n. 3. & cōtra alios etiā defen- dit Azeu. in l. 10. tit. 8. lib. 5. à n. 5. de quo vide Ioan. Garc. de nobil. glo. 1. §. 1. n. 46. quid contra Orator. tenet, qui secus tenent in incestuosis, spu- rjijs, & adulterinis.

Quest. 15. MAIOREM Tamen dubitatio- nem adferebat illa quæstio nimium cōtrouersa, vtrum in casibus, quibus priuilegium exēptionis ad filios ex- tenditur, intelligatur de antea natis. In qua quæst. videtur tenendū, huius- ¹¹² modi priuilegium non † cōprehen- dere filios antea natos, quibus nō vi- deretur cōcessum: nā filij nati ante pa- tris dignitatē non gaudent illa, l. sena- toris filiu, iuncta glos. fin. & l. emā- cipatum, §. fin. ff. de senatoribus, l. Diuo Marco, l. si senator de digni- tatibus libr. 1. 2. larè de hoc Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 2. recopilat. à nu. 82. vsque ad nu. 91. & Ioan. Gurier. in quæstionib. Canonic. 2. p. c. 30. n. 36. & Ioan. Garc. de nobil. à prædictis auctoribus allegatis. Et quòd idem dispositum sit in priuilegio de *hidal-*

guia, y canalleria, tenet Orator. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 2. & ratio poterit esse, quia qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet iudicari secun- dū qualitatem verbi, vel participij, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxa libus actio. l. ex facto, ff. de vulgar. l. Titius, ff. de militari testam. Quod comprobatur, quia priuilegiū exē- ptionis à solutione gabellar, vel Re- gij tributuri, debet strictissimè interpre- tari, † quia odiosum est Regio patri- ¹¹³ monio, & alijs multis de causis & ra- tionibus, quas exprimit, & refert O- rator. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 3. cū seqq. quem videas optima iura recen- sen- tem, cum Ripa lib. 2. responsorum, c. 26. num. 19. Ex quibus deducitur, quòd cum in fauorauilibus, & in dis- positione legali appellatione filio- rum veniant nepotes † per l. libero- ¹¹⁴ rum, ff. de verb. signific. vbi Bart. & DD. & Castill. in l. 5. Tauri ver- bo, *El hijo*, vers. Quæro dicitur hic, & Mieres de maioraru 1. p. q. 15. nu. 6. & 14. & 29. & Matienç in l. 1. tit. 2. lib. 5. recop. n. 6. glos. 2. & Alciat. in c. perniciosam de officij ordina- rij num. 7. secus erit in odiosis, per l. 1. §. si maritum, ff. de ventre in pos- sess. mitrendo, secundum Castillū & supra relatos Doctores, & secundū Anton. Gabr. in 3. tom. communij opin. lib. 6. tit. de verb. signi. conc. 1. col. 2. si filij nāq; expresse sint nomi- nati in dispositione hominis, velexē- ptionis priuilegio, non veniūt nepo- tes; † ita Bart. & DD. in l. liberorū, ¹¹⁵ ff. de verb. signific. & in l. si quis ita, ff. de testamentaria tutela, tradit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 1. p. n.

7. dicit cōmunē Curt. iun. conf. 114. n. 5. & tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 6. licet in beneficijs fauorabilibus à Principe cōcessis appellatiōe filiorū veniant nepotes, secundum Anton. Gabr. vbi supra pag. 338. cōclus. 1. col. 1. latè per Humadam in scholijs ad Greg. Lop. l. 2. tit. 15. p. 2. gl. 17. n. 21. & in Hispaniā primogenijs secundū Molin. l. p. lib. 1. c. 6. à n. 28. cum seqq. ob rationes, de quibus per eundem, & vide Laram de annuetsarijs lib. 1. c. 6. à nu. 6.

Quaest. 16.

PRIVILEGIUM Deinde immunitatis & exēptionis à solutione Rēgiz gabellarū cōcessū oppido vel ciuitati, extēditur, & augetur, quāuis ciuitas aucta fuerit ex ipsa priuilegij natura, s̄ quā talis est, vt concessum in principali trahatur ad eius augmentum, per tex. in c. quia circa de priuilegijs, itra tradit Alber. Bru. in tract. de augmen. conclus. 9. in 2. vol. tractatū Doctorū: & exēptus à solutione collectarum de rebus suis, est exēptus etiā de rebus postea quē sitis per plura iura, quā refert Aules in cap. pratorū in proemio verb. *Islas*, n. 9.
 117. de quo videatur Rip. in l. si ex toto, ff. de lēg. 1. à n. 2. quā exēptionis & excusationis iuriū regalīū priuilegia ad suū robur, & validitatem requirūt
 118. clausulā ex certa sciētia, s̄ vt habetur in l. 6. tit. 27. p. 2. & per Bar. & scribētēs in l. euacuatis, C. de decurionibus lib. 10. & per Alberic. in rubr. ff. de muneribus & honor. & morte concedentis spirāt t̄ per l. 10. tit. 18. p. 3. nisi verba perpetuitatis habeant, vel aliter à concedente dispositū sit, ita Otalor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 5. ad fi.

cum seqq. qui vbi supra in 1. p. c. 1. n. 13. cum sequentibus, latè disserit, quid nomine iuriū regalium Hispanie, *derechos Reales*, contineatur, s̄ ad quem occurrere, cū casus de hoc euenierit, quia mirabiliter loquitur, maxime in c. 2. n. fin. Et cū aliqua de filijs natis ante priuilegiū dixerimus, erit opere pretiū in trāsitu examinare illā admodū cōtrouersā quēstionē.

V T R V M Infamia, inhabilitas & delictum patris proditoris, qui crimen hæresis vel læsæ Maiestatis diuinæ vel humanę cōmisit, noceat tā filijs natis, quā nascituris? Et ne immoremur, vel aliquid extra nostram materiā prolixè referamus: quia Doctores in prædicta quēst. in varias diuisi sunt sententias, veritas earū inuenitur per Castrū de iusta hæreticorū punitione lib. 2. cap. 11. col. 13. & Couarru. lib. 2. variarū c. 8. n. 3. & Anto. Gom. 3. tom. de delictis c. 2. n. 13. & Gom. de Leon in ceteria sua c. 81. Mol. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 11. à n. 50. cum seqq. & Azoued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. nu. 18. Grat. in regulis & saltē. regu. 55. à n. 26. cū seqq. & per d. Azou. in l. 1. tit. 4. d. lib. 5. à nu. 4. cū seqq. Otalor. de nobi. 4. p. c. 9. n. 8. fo. 334. & per Bur. de Paz iuniore in suis quæstionibus de maioratu, q. 3. à nu. 12. maxime à n. 69. tradit fr. Emanuel Rodrig. Lusitanus in sua sum. c. 130. pag. 345. & latè habetur in 1. volum. communiū opinionū lib. 8. pag. 407. col. 2. in nouis, & per Iul. Clar. lib. 5. receptarū sententiarum, §. læsæ Maiestatis crimen n. 12. & Ioan. Gutier. in quæstionibus Canonicijs lib. 2. c. 30.

Tractatus de privilegiis

• SED Ne hoc extra rem dictum
censeatur, erit adnotandū, quod pri-
uilegiū per dictum tam respectu pa-
rentum quam filiorum perditur lese
Maiestatis diuinæ vel humanæ, per
• l. quisquis cū maiestā, C. ad legē lu-
liā Maiestatis, c. felix de penis, c. sta-
tutū de hereticis, l. 2. tit. 2. p. 7. tradit
Ocalor. de nobil. 2. p. c. 6. n. 9. ad fin.

122 ¶ in quo necessaria erit prædictæ
questionis examinatio, quoad filios
naturales, vel nascituros.

Quest. 18. SED Licet priuilegiū non possit
interpretari nisi à Principe illud cōce-
dētē, l. ex facto de vulgari, ff. l. 2. tit.
1. p. 2. l. 27. tit. 18 p. 3. l. 4. tit. 33 p. 3. est
adnotandum, quod priuilegiū reci-
pit interpretationē extensiuā à cō-
muni vsu & practica, ¶ secundum
123 Ripam in l. quæsitū, ff. de re ind. n. 1.
& probatur per d. l. 4. tit. 33 p. 7. ibi:
Costumbre antigua, & per hī de inter-
pretatione, l. minime, ff. de legibus,
& de materia est vidēdus Greg. Lop.
in d. l. 27. tit. 18 p. 3. in gl. 1. vbi bonas
inuenies distinctiones & limitatio-
nes. Sed tamē causa priuilegij finita
vel cessante, cessat & finitur priuile-
giū, ¶ c. cū cessante, de appel. tenet

124 in Bart. l. Titij, §. vsura, n. 1. ff. de le. 2.
Ex quo veniūt interpretandæ l. 20. &
21 tit. 18 lib. 9. Rec. vbi cōceditur pri-
uilegium assistentibus *En las vetas*,
quæ dictis legibus cōprehenduntur.
Quia priuilegiū ratione loci & perso-
næ concessum, non potest alibi exer-
126 ceri, quā in illo loco, ¶ secundū Innoc.
in c. bone de postulatione prelatorū,
Alex. in l. fin. ff. de cōst. Principum,
• Bald. in l. 2. C. de seruit. q. 17. Et eadē
ratione limitatur l. 32. cum seqq. d.

tit. 18 vbi priuilegiū conceditur ali-
quibus officialibus: quæ intelligendæ
veniunt, dum officiū exercent, quo
officio finito, finitur & priuilegium
quia de iure dispositū est, quod pri-
uilegiū datum & cōcessum officio,
finitur, & non durat officio finito,
¶ secundū Bar. in l. placet, C. de sacro 126
sanct. Eclesiæ. n. 12. tenent DD. quos
refert & sequitur Auēd. de exequē.
mand. regnū 2. p. c. 14. n. 29. ad fin. &
Bacq. de inope debitore c. 19. n. 9. &
11. Quā doctrinā intellige verā, nisi
officiū habeat dignitatē annexā,
nam tunc tēporis priuilegium durat
officio finito, secundū Bar. in l. māxi-
marum n. 2. C. de excusat. munerū
lib. 10. & Bacq. vbi supra d. n. 9. qui
plures allegat DD. & in tantum est
verum, quod officiale, quibus ratio
ne officij aliquod conceditur priuile-
giū, tenentur actualiter, & nō nomī-
ne tantū illud officium exercere, cui
nō satisfaciunt, nec potiri debent di-
stoptriuilegio, nisi ipsum per se, & nō
per interpositum personam, nec per
substitutū exerceant. ¶ per l. fin. ff. de 127
excusat. tutor. tenet Bar. & DD. ibi,
& Auēd. vbi supra n. 29. in fin. &
cōprobatur, quia in operibus artifi-
cialibus, in quib' vertitur ingenium,
& disciplina, videtur electa industria
personæ, ¶ l. inter artifices, ff. de solu- 128
tio. vbi Bart. & ipse in l. vnica, C. de
caducis tollend. §. nec autem, & in
veteris, C. de contrahen. & cōmuni-
da stipulat. Dinus in regul. qui facit
per alium de reg. iur. lib. 6. nu. 3. qui
DD. limitant in opere facto per aliū
æquē idoneum, quo casu artifex cu-
ius industria est electa, satisfacit.

Quæ

Quæ omnia vera sunt de iure cōmu-
ni, nisi aliter in priuilegijs fuerit dis-
positum, vt habetur in d. l. 24. cum
sequētibz, dict. tit. 18 lib. 9 Recop.
ibi: *T de las otras cosas que el y su mu-
ger, y hombre. y criados vendierē por
el.* Sed ipsi exempti à solutione ga-
bellæ ad excusandas fraudes tenen-
tur iurare ad instantiam gabellarum
conductoris, iuxta formam dictæ l.

129 24. sub pœna in ea contenta. † Et si
aliquid alienū fraudulenter tanquā
suū vendiderint, tenentur cū septuplo
soluere gabellam ratione pœnæ

Quest. 19. ET Quia multoties dubitatum
vidi in forensibus, quomodo intelli-
guntur illa verba legis 11. tit. 18 lib.
9 Recopil. in fin. ibi: *Que sean fran-
cos, que no pagen alcavala de las cosas
que vendieren de sus labranças y criā-
das, segun, y como, y en los lugares que
se contienen, y fueren consentidos en los
priuilegios de franquexa que desto tie-
nen confirmados por nos, ò les diere-*

130 *mos de aqui adelante*, † ne deinceps
dubitatio aliqua relinquatur, semper
tenui, & nūc teneo, quod posita sunt
in dicta lege ad explicandā differen-
tiam verborum & concessionū, q̄ ē
in multis priuilegijs continetur: nā
in aliquibus exemptio conceditur de
rebus veditis intra mœnia ciuitatis &
loci, in aliquibz de rebus veditis etiā
in suburbijz, & in iure, & extra loca;
in aliquibus cōceditur de rebz vbiq̄
q; veditis in mari, vel in terra, & in
aliquibus ad grossū & minuratim, &
in aliquibus minuratim tantū, vt est
videre in toto tit. 18. d. lib. 9 Rec. Et
ego in quāplurimis priuilegijs vidi.

Quest. 20. NEC Minor adest difficultas

& dubitatio in intellectu legis 2. tit.
20. lib. 9. Recop. vbi probatur, quod
portantes & vendentes aliquas mer-
ces in locis, mercatis, vel in nundini-
s habētibus priuilegium & exem-
ptionē à gabellæ solutione, tenen-
tur eā soluere in locis, vbi bona vel
merces extabant, & vbi vicinitatem
habent. Cui legi secundæ videtur
contradicere l. 17. tit. 17. lib. 9 Reco-
pilat. ibi: *Pero si los vendieren en fe-
ria por nos franquexada, por priuilegio
que este asentado en los nuestros li-
bros, que no paguen alcavala en los lu-
gares do los registraron.* & l. 4. tit. 20.
d. lib. 9. ibi: *Saluo si fueren las tales
franquexas por nos dadas y franquexa-
das, y confirmadas, y asentadas en los
nuestros libros.* † Quibus legibus pro-
batur, quod vendentes aliquas res in
locis, mercatis, vel nundinis, quorū
exemptio scripta fuerit in Regijs Co-
dicibus *De los saluados*, non tenen-
tur gabellam soluere in suis locis, à
quibus cum dictis mercibus exierē.

Sed dictis legibus rectè perpenſis
nulla in eis inuenietur contrarietas
nam prædicta l. 2. interpretatur, &
limitatur per decisionem dictarū le-
gum 17. & 4. quæ sunt nomines, &
in quaterno gabellarum descriptæ,
vbi Rex disponere voluit, quod licet
teneantur ad gabellæ solutionem in
suis locis illi, qui bona vendendi in
locis, mercatis, & nundinis exemptis
asportauerūt, hoc intelligatur in lo-
cis, mercatis, & nundinis priuilegiū
exemptionis habentibus, nō tamen
in Codicibus *De los saluados*, descriptis,
& quod nullam soluere tenean-
tur gabellā in suis locis, & ciuitatibz,
si prædi-

Tractatus de priuilegiis

Quest. 21.

#32

si prædicta loca, mercata & ferix, vbi venditio fit, in codicibus Regijs De los saluados descriptæ fuerint. Dubitatur deinde, vbi teneantur solvere gabellam muliones, vel alij, qui extra sua loca aliquod emerint, & asportauerint, venundauerintq; in locis exëptis & liberis à solutione gabellæ & in codicibus Regijs nõ descriptis. ¶ Quo casu videbatur dicenda, quod gabellâ soluere teneantur in suis locis & ciuitatibus, vbi habitant, atque domum & vicinitatem habent, per text. in d.l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si en lugares de señoría se vendiere y entregare, toda cosa pague en alcavala en los lugares donde lo registraren, & per l. 4. tit. 20. dicto lib. 9. ibi: Mandamos, que qualesquier personas, que fueren a vender qualesquier mercaderias y otras cosas, a qualesquier ferias y mercados, y villas, y lugares francos. Et ibi: Sean tenudos de pagar la dicha alcavala enteramente en los lugares donde moran. y fueren vecinos.* Et cap. 26. in nouis gabellarum punctuationibus incipit, *Y con condicion, vbi probatur, quod illi qui extraxerint, & deprõferint aliquid vendendum, tenentur exhibere arrendatori, & registrum facere, ad hoc vt de pretio gabella debita soluatur.* Sed nihilominus affirmandū est, iure nouiori per dictum c. 26. in nouis gabellarum punctuationibus contrarium dispositum, in hæc verba: *Con que eslo no se entiendan las que traxeren algunas mercaderias de passo de otras partes, no hazjendo alli plaça dellas: que hazjendola, ha de ser obligada la tal persona a hazer la*

misma manifestacion, para que se vea lo que alli se vendio, y si se pagò el alcavala dello, y lo que saca fuera. Quæ veritate sic intellecta cessabunt molestiæ, inquietationes, & vexationes, quæ in prædicto casu mulionibus & alijs à conductoribus gabellarum iudicijs fauentibus, & id non vitantibus, iniquè & indebitè fiunt.

Quest. 22.

ALIQUANDO Tamè Re gix donationes fiunt, & priuilegia exemptionis, & alia huiusmodi absentibus conceduntur, & erit operæ pretiū scituque dignum, vtrum dictæ donationes, priuilegiaque ante acceptationem donatarij & priuilegiati vim habeant, vllq; ius transferant. In qua quæst. erit affirmadū, pro veritateque habendum, donationes à Principe factas, priuilegiaq; cõcessa nullam vim habere, nullumq; ius in absente trāsferre ante donatarij vel priuilegiati scientiā & acceptationem, per text. in cap. si tibi absenti de p̄s bend. lib. 6. c. 1. §. dicebat de cõcess. præbendæ lib. 6. l. impetrata, C. sententia rescind. nõ pos. c. grata, vbi gl. verb. ignorant, de rescriptis lib. 6. l. fin. C. de Consulibus libr. 12. vbi Ioan. de Platea, & omnes latè scribentes, tenent Alciat. resp. 200. nu. 11. Cravet. cõf. 261. nu. 5. & quamplures DD. quos refert & sequitur Molin. de Hispal. primogen. lib. 2. c. 7. n. 68. Bar. Alex. & DD. in l. fin. ff. de constitut. Principū, & in l. qui absenti, ff. de acqui. h̄ered. Matien. etiam in l. 11. tit. 7. lib. 5. Recop. glos. 3. nu. fin. quæ doctrina cõprobatur, n̄ licet verū sit, quod ex donatione facta presentiqueatur ius & dominiū ante acceptationē

133

134

secunda.

secundum communem resolutionē
 Doctorum, præcipuē Ioan. Andr. in
 cap. cum olim de verborum signifi.
 Bald. in præludio feudorum col. 3. &
 secundum plures Doctores, quos re-
 fert & sequitur Tiraquel. de nobilita-
 te cap. 37. nu. 51. Burgos de Paz Se-
 nior in consil. 25. nu. 2. lib. 1. & Bur-
 gos de Paz Iunior in q. 10. in princ.
 ex donatione tamē absenti facta an-
 te acceptationem ius, nec dominiū
 135 transfertur in donatarium, † l. absen-
 ti. ff. de donatio. l. nec ambigitur. C.
 eodem tit. l. 1. 2. & 3. tit. 11. partit. 5.
 l. 4. tit. 4. eadem partit. l. etiam. ff. de
 donatio. c. 1. de concessione præben-
 dæ, lib. 6. tradit Pau. in l. si mihi & Ti-
 tio. ff. de verborum obligario. qui te-
 net, donationem nō esse perfectam
 ante acceptationem, & consensum
 donatarij. Quod etiam probat l. 63.
 & 68. tit. 18. partit. 3. quam sententiā
 tenet Aretinus consil. 19. col. 3. vers.
 sed ex secundo, Decius in consil. 226.
 nu. 7. & in consil. 120. nu. 1. & 55. nu.
 9. Rebuf. ad Regias constitut. Galli.
 tit. de donationum insinuatione art.
 2. glo. 1. nu. 5. tom. 2. & Verolius in c.
 in præsentia de probatio. nu. 37. cū
 sequentib. Boerius decis. 353. Grat.
 respon. 25. num. 37. & respon. 127.
 à nu. 20. cum sequentib. lib. 1. Carol.
 Ruinus consil. 154. nu. 12. lib. 5. Co-
 uarr. in rubr. de testamentis. 3. p. nu.
 13. Gregor. Lopez in l. 4. tit. 4. partit.
 5. glof. 1. Burgos de Paz in consil. 14.
 nu. 20. lib. 1. quod adeo verum est,
 quod etiā donatio causa mortis non
 136 valer sine donatarij præsentia. † l. in-
 ter mortis. ff. de donatio causa mor-
 tis, tenet Guid. Pap. in q. 222. in prin-

cipio, Couarru. vbi supra rum. 12. in
 fine, nec contractus vim ullam ha-
 bent sine vtriusq. partis præsentia, &
 consensu, † per l. contractus cū con-
 137 cordantibus. C. de fide instrum. l. 56.
 in princ. l. 63. & 91. & 93. in fine tit.
 18. parti. 3. & non solum procedit in
 causis nō privilegiatis, sed etiā in pri-
 vilegiatis & pijs: quia quādo pauperi
 bus, aut Ecclesiæ donatur, nō ante a-
 actio, nec eius possessio trāsferitur,
 quā dōnatarij acceptatio præce-
 dat, † est glof. verbo alia causa in fi-
 138 ne, in l. iud. C. de sacrosanct. eccles.
 quam communem dicūt Bart. Paul.
 & omnes scribentes ibidem, & De-
 cius in consil. 226. num. 8. Gratus re-
 spon. 25. nu. 16. lib. 1. & copiose Pet.
 Pau. Paris. consil. 77. num. 42. cum se-
 quentib. volum. 1. Couarru. in d. ru-
 bri. de testamentis. 3. p. num. 13. Burg.
 de Paz Iunior d. q. 10. num. 10. Iulius
 Clar. lib. 4. receptorum sententiarum
 §. donatio. q. 12. num. 6. Greg. Lop.
 in dicta l. 4. tit. 4. parti. 5. glof. 1. Aze-
 uedo in l. 2. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu.
 20. ad medium, nec stanre l. 2. tit. 16.
 dicto. lib. 5. Recopil. ex quacun-
 que donatione, seu privilegio ius ab-
 senti oritur, nisi acceptatio subsequa-
 tur. † Quod tenet & defendit Greg. 139
 Lop. in d. l. 4. tit. 4. parti. 5. in glof. ver-
 bo, No le puede hazer, versic. sed an
 hodie, & Couarru. lib. 1. variarum c.
 14. num. 13 & Burgos de Paz Senior
 in consil. 14. num. 20. in fine, & consil.
 33. num. 12. lib. 1. Curt. lun. in consil.
 120. Paul. Castren. consil. 171. nu. 2.
 lib. 2. latissimē Molina de Hispan. pri-
 mog. lib. 4. cap. 2. à num. 60. cum se-
 quent. & Burgos de Paz Iunior in d.

Tractatus de priuilegiis

q. 10. nu. 35. qui in numeris antecede-
tibus cum dicto Molina vbi supra,
agit de vero intellectu dictæ l. 2. tit.
16. lib. 5. Recopil. quod etiam tenet
Azevedo in dicta l. 2. & Matienço,
& alij ab eo relati, & Mieres de ma-
ioratibus. 1. part. q. 36. & Angulo de
meliorationibus in l. 1. gl. 5. nu. 28.
qui hanc dicit esse magis receptam
opinionem, licet contrariam sequa-
tur cum Mencha. Sarmien. quos re-
fert, cum qua etiam opinione resi-
det Parlador. de rebus quot. lib. 2.
cap. 3. à nu. 36. Et ideo vera sit resolu-
tio, quod quilibet poterit libere reuo-
care suam donationem absenti factā
140 ante eius acceptationē, ꝑ per text. no-
tabilem in l. 2. §. sed si quis donatu-
rus. ff. de donatio. l. quotiens. C. de
donat. quæ sub modo. l. quotiens. C.
de rei vendic. vbi probatur, posse do-
nantem rem vni donatam alteri do-
nare: & in rebus donatis esse præfe-
rendum secundum donatarium, qui
fuit præsens, aut cui restituta fuit:
quam opinionem tenet Paul. de Ca-
stro consil. 195. num. 3. lib. 2. Decius
consil. 226. num. 26. cum sequenti-
bus, Gratus responso 25. numer. 37.
& consil. 127. numer. 20. lib. 1. Petr.
Pau. Paris. consilio 77. num. 31. cum
sequentibus volum. 1. Cassan. con-
silio 7. num. 42. Carolus Ruinus cō-
silio 5. numer. 5. & 8. lib. 1. Gregor.
Lopez dicta l. 4. tit. 4. parti. 5. gl. 1.
1. Covarruu. in dicta rubr. de testa-
men. 3. part. num. 13. Anto. Gom. in
l. 45. Tauri, num. 83. Burgos de Paz
Senior in d. consil. 14. num. 20. cum
sequentibus, Tellius Ferdinand. in l.
17. Tauri n. 30. quod procedit, etiā si

donatio fuerit iurata: quæ nullū ha-
bet effectum, & poterit reuocari an-
te acceptationem, tradit latè Burgos
de Paz Senior in consil. 2. num. 28.
lib. 1. & Molina vbi supra lib. 4. cap.
2. num. 56. quod probatur in l. cer-
tum. §. si quis absente. ff. de confessis,
tenet Archidiaconus in cap. quæ-
cūq; in principio 22. q. 5. & Fortu-
nius Garcia in cap. 1. num. 25. de pa-
ctis, & Gregor. Lop. in d. l. 4. gl. 1.
in versic. si tamē ex verbis: & etiam
tenent plures Doctores, quos refert,
& sequitur Burgos de Paz in dicto
consil. 14. num. 21. cum sequentibus
lib. 1. & Burgos de Paz Junior dicta
q. 10. num. 46. Ioannes Gutierrez in
cap. quamuis pactum de pact. lib. 6.
in princ. nu. 55. & procedunt supra-
dicta, licet in donationis scriptura ap-
positum sit pactū de nō reuocando:
ꝑ quoniā hoc etiā pactū necessariō
141 acceptandū est: & ante acceptatio-
nem poterit reuocari cum ipsa prin-
cipali donatione: quam tanquam ve-
ram opinionem defendit in proprijs
terminis dictus Molina vbi supra lib.
4. cap. 2. num. 64. versic. quod etiam
cum numeris sequētib; quia cūm
ex antea dictis sit vera resolutio,
quod donatio absenti facta sit de sua
natura reuocabilis ante acceptatio-
nem, nihil operatur iuramentum,
nec illa clausula, *Promitto me non re-
uocaturum*, ea namque non obstan-
te poterit donans ante acceptatio-
nem donatarij donationem a se fa-
cta reuocare, iuxta glossā in verbo
acceperint, in l. si alienam. §. Marce-
lus. ff. de donat. causa mort. l. cū pre-
cario. ff. de precario, vbi notant Do-
ctores,

ctores, tenet Corneus cōf. 126. col. 2.
lib. 1. Deci. cōf. 475. nu. 17. Aymon
Cranet. cōf. 51. lib. 1. Et quando cō
tractus est de sui natura reuocabilis,
clausula accessoria in eo posita cēse-
142 tur esse reuocabilis. f. l. sub conditio-
ne. ff. de bonorū posses. cōtra Ta-
bul. l. in seruiri. §. si quis. ff. de bo-
nis liberorū, glos. verbo Fauiana in
l. si patronus. ff. si quid in fraude pa-
tronis. tradit las. in l. ex testamento.
C. de fideicom. l. 1. & 2. & in l. nō du-
biū. C. de legibus. §. 56. & clausula nō
reuocandi in qualibet scriptura ap-
ponitur in fine, & post dispositionē,
& quando in finem, & post disposi-
tionem apponitur, cēsetur magis ad
executionem, quā ad substantiam
contractus appositā, & clausula, quē
ad executionem contractus opponū-
tur, non solent, eius substantiam alte-
143 rare: f. tex. in Clem. 1. in fine de pre-
bendis, tradit Cardinalis cōf. 19.
& Decius cōf. 2. num. 9. & cōf. 205.
nu. 18. & alij plures, quos refert,
& sequitur Couarr. in d. rubr. de tes-
tam. 2. p. nu. 12. versic. tertia conclu-
sio, maxime quā prædicta clausula
de non reuocando in contractu do-
nationis appositā magis ex tabellio-
num stylo, quā ex partium, & con-
trahentium consensu censeatur, &
ideo tales clausulæ nihil operantur,
nisi constet, appositas fuisse depar-
44 dum & contrahentium consensu, f.
secundū Bart. in l. 1. ff. de iure codi-
cillorum, Bald. in l. quotiens. C. de
hæredibus instituendis. nu. 1. Alex.
cōf. 141. num. 2. lib. 1. tenet Goza-
dinus cōf. 80. num. 15. Carol. Mo-
linus in consuetudinibus Paris. tit.

1. §. 10. quæst. 13. & Couarruu. vbi
supra num. 14. Michael Crass. de suc-
celsio. ab intestato. §. donatio causa
mortis quæst. 1. num. 6. pag. 92. Pa-
ctum enim de non reuocando non
supplet traditionem requisitā, per l.
1. tit. 6. lib. 5. Recopilat. ad hoc vt do-
natio fiat irrevocabilis, per ea quæ
tradit Angulo in tit. de melioratio-
nibus inh. l. 1. glos. 8. numer. 9. quibus
non amplius immotor, ne extra ma-
teriam, & institutum nostrum de
aliquo perperam dicto arguamur,
quāuis prædicta nō extra rem, nec
extra materiam priuilegiorum &
exemptionum sunt allata.

IN Qua dicta materia se offert Quæst. 23.
illa quæstio notanda, verum habens Cap. 4.
priuilegium exemptionis, & excu-
sationis à solutione gabellæ, vel spor-
tularum si scienter soluerit, possit
solum repetere per cōditionem
indebiti? f. In qua quæstione tenet 145
Baldus in l. fin. C. de fructibus, &
litiū expensis, & cū refertens Greg.
Lop. in l. 30. tit. 14. part. 5. gl. 1. r.
quod dictus priuilegiatus, & excēptus
setenter soluens gabellam, vel sportu-
lam, nullam habebit repetitionē per
indebiti cōditionē, qui Greg. Lo-
pez vbi supra cum Paul. de Castro
in l. si hæres. §. si totam numer. 2. ff.
ad Senatusconsult. Trebellian. mi-
rabiliter distinguunt, & resolunt,
quando dicatur solutio scienter, vel
per errorem facta. f. Et secus erit, si 146
per errorem, vel ignorantiam solue-
rit, per ea, quæ tradidimus in libro
de gabellis in §. p. in princ. nu. 27. Et
cui scientiæ, vel erroris incūbat pro-
batio, tradunt supra relati Doctores,

Tractatus de priuilegiis

quos vide, ne eius dicta repetamus, & est tex. ad idē in l. 29. tit. 14. parti. 5. vbi habetur, quod actori incumbit erroris probatio, quādo reus solutionem confessus fuerit: quā legem vide optimē distinguente: & de illo qui habet priuilegiū, ne cōueniatur in plus quā facere potest, si soluat, vtrū ei repetitio per conditionem indebitū

147 cōpetat? Vide latē Bart. in l. ex diuerso. §. fin. ff. solut. matrimon. num. 13. cum sequentibus, qui optimē distinguunt, & resoluit.

Quæst. 24. POSSET autem aliquod immunitatis, & exemptionis priuilegiū concedi alicui, & eius familiæ, ad cuius interpretationem, cū casus obuenerit, est sciendū, quis cōprehendatur sub hoc nomine familiæ. † In qua quæstione dicas, quod comprehenduntur omnes, qui sunt de familia habentis priuilegiū, hoc est descendentes, & trāuersales vsq; ad millesimum gradū cognationis, vel agnationis, per l. pronuntiatio. §. familiæ, ff. de verb. signifi. l. fin. C. eodem tit. l. cum ita legatur. §. in fideicomisso. ff. de legat. 2. l. 1. in princ. ff. de gradibus cognatio. tradūt Doctores in

31 prædictis iuribus & in materia fideicommissi, & maioratus tenet Molin. de Hispan. primogen. c. p. lib. 1. c. 4. nu. 40. cum seqq. & Burg. de Paz in procemio legum Tauri num. 106. & quomodo intelligatur, & exemplificetur hoc nomen, familia, tradit latē Gregor. Lop. in l. 6. tit. 33. parti. 7. in glos. verbo, familia, & Lara de annu. sarij lib. 1. c. 6. & n. 9. sub qua etiā cōprehenduntur liberi homines, qui sunt in seruitio illius, cui priuilegiū

concessum fuerit. l. arduis. ff. de edilio edicto. l. 1. §. familiar. ff. de vi & vi armata, tenet Matth. de Afflict. in tract. de iure protomissecos. §. 3. nu. 5. quod intellige verū, si habitant in eadem domo, & non in diuersis, nec diuisim, secundum Boerium in decis. 213. n. 13. & 15. de quo vide Castellū in l. 17. Tauri, in glos. verbo, De suis hōis, versic. quæro filij, dicitur etiā de familia legitimatus, † secundum Co 149 uar. in 4. Decretalium. 2. p. c. 8. §. 10. a nu. 2. & Molin. vbi supra lib. 1. c. 4. nu. 44. & Oros. in l. cum legitime in princ. ff. de statu homin. & est tex. in l. cum pater. §. cum inter, & §. libertis. ff. de legat. 2. & est tex. de iure Regio in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil. & ibi Azevedo n. 4. refert, & sequitur per plures Doctores, Molina vbi supra nu. 44. qui in nu. 45. cum sequētibz assūmat, quod filius naturalis, bastardus, vel adoptiuus, vel spurius nō cōprehenditur sub hoc nomine, familiæ, † per plura iura, & DD. quos allegat, & apud eū videri poterūt, & per Castellū in l. 17. Tauri in verbo, De suis hōis, versic. quæro filij vsq; ad finem, & plurima per Menoch. de arbitra. lib. 2. centuria. 6. casu. 542. & si dictū priuilegiū, vel exemptio concedatur alicui, & eius successoribus, † si illud 159 verbū, *A suis successoribus*, fuerit genericē sumptum, comprehenduntur tam successores vniuersales, quā particulares, & tam successores ex vltima voluntate, quā ex contractu, per l. fluminum. §. adiicitur. ff. de damn. infecto. l. 1. §. illud. ff. quorum legatorum, & vtrobiq; communitēr Doctores, & quid cōprehenda

tur

tur sub verbo, *Posteris, sobolis, vel pro-*
 152 *lis*, in privilegio appolito: † Habetur
 per Doctores in l. 1. §. personæ. ff. de
 iure immunitatis, vbi latè Alexan. in
 apostillis ad Bartolum. Et quid si ali-
 cui, & omnibus de genere privile-
 153 *gium*, vel exēptio à solutione gabel-
 larum concedatur? † In quo calu di-
 cendum est, quòd generis appellatio-
 ne continentur omnes consanguini-
 nei, & cognati, vt tradit Decius in l.
sceminæ. ff. de regul. iur. nu. 64. & est
 de iure regio tex. in l. 12. tit. 13. parti.
 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos fin. ad
 finem, comprehendunturque fratres
 per l. cum quidam. ff. de interdictis
 & relegatis, tenet Cassan. in consuet.
 Burgundiz rubr. 8. §. 5. versic. itē po-
 154 *steritas* col. 1. n. 46. fo. 296. & etiā le-
 gitimati cōprehenduntur per l. quo-
 niam. C. de natural. liber. vbi Bald.
 non tamen cōprehenduntur bastar-
 di, & naturales tām sub hoc verbo,
 154 *Generis, vel de genere*, † secundū Bal-
 & DD. in l. fin. C. de verb. signifi. te-
 net Patavinus in tract. de masculorū
 succēssione exclusis sceminis. 3. part.
 p̄cipalis nū. 2. in 1. volum. tracta-
 tum Doctorum, Alex. & Doctores
 in l. i. factio. §. si quis rogatus. ff. ad
 Senatū consil. Trebellia. Tiraquel.
 de nobilitate cap. 15. num. 12. l. i. in
 d. l. fin. C. de verborum signific. nu.
 13. & 14. Molina de Hispan. primo-
 gen. lib. 1. cap. 4. num. 46. compre-
 henduntur tamen qui sunt de agna-
 tione in linea masculina sub dictis
 verbis, *Generis, vel de genere*, secun-
 dum Cassaneum vbi supra rubr. 4. §.
 19. col. 1. nu. 16. fol. 18.

Quæst. 25. EX Quo deducitur illa admo-

dum controuersia quæstio, in qua
 Doctores in varias sunt diuisi senten-
 tias, virum si privilegium concessum
 sit alicui, & suo generi, comprehen-
 datur nati ex sceminis. † In qua quæ- 155
 stione videtur tenendum, quòd pri-
 uilegium exemptionis alicui, & suo
 generi concessum, nō extendatur ad
 natos ex sceminis, per text. qui ad id
 videtur expressus in l. 1. §. filiz. ff.
 de iure immunitatis, vbi tenent Barr.
 & Doctores. Sed contrarium puto
 verum, & sic quòd etiam nati ex scē-
 minis in tali privilegio comprehen-
 dantur: quod tenet Anto. de Butrio
 in d. l. 1. §. sceminæ, & Paul. de Cas-
 tro in l. 1. C. de conditio. intertis nu.
 4. ipse Paul. in consil. 313. Ioannes
 de Imola in consil. 62. Corne. con-
 sil. 223. quos & alios Doctores refert,
 & sequitur Decius in cap. nouit de
 iudicijs nu. 4. & in consil. 223. in 2. p.
 per totum, Paul. in l. si dotali. ff. solu-
 to matrim. nu. fin. ad finem, qui re-
 spōdit ad tex. in d. l. 1. §. filiz. ff. de iu- 156
 re immunitat. † qui loquitur in ca-
 su speciali, & in privilegio immuni-
 tatis, quod rem publicam offendit: &
 idem respondit Pau. in d. l. i. C. de cō-
 ditio. intertis nu. 4. & Decius in di-
 cto consil. 223. num. 6. & hanc par-
 tem tenet Otalora de nobilitate. 5.
 part. cap. 5. num. 19. qui in num. 20.
 ad finem dicit, adeò difficilem esse,
 quòd sit noua Regia dēcisione dig-
 na, quòd ad dubitationes extirpan-
 das ita dēcisum fuit in l. 17. tit. 18. lib.
 9. Recopilat. ibi, *Quier deciendan*
de varones, o de mugeres, gozen, y les
sea guardado el dicho priuilegio. Et ita
 iudicatum sapē sapius videri, ac ip-

de Otalora ubi supra: cuius opinio-
nem, eo non relato, tenet & sequitur
Pinel. in l. 3. C. de bonis mater. à nu.
31. quod nota ad l. 31. cum seqq. in d.

157 tit. 18. lib. 9. Recopil. † quod idē erit
iudicandum, quando priuilegiū con-
ceditur alicui pro se, & suis descen-
dentibus, vel heredibus, vel succeſſo-
ribus: in quo comprehenduntur tam
maſculi, quā feminæ, & ex eis des-
cēdētes: † quia ubi agitur de heredita-
te, vel ſucceſſione, nulla eſt ſexus dif-
ferentia habenda, tex. in authen. de-
functo. C. ad Tertullia. authentica in
ſucceſſione. C. de ſuis & legit. hære-
dibus. l. lege duodecim tabularū. C.
cod. tit. l. maximū vitiū. C. de liber.
præterit. l. 1. §. generaliter. ff. de le-
gar. præſtand. tenet Alex. conf. 160.
lib. 2. appellatione enim deſcenden-
tium veniunt omnes: in inſinipū tam
maſculi, quā feminæ, & tū deſcen-
dētes de maſculis, quā de ſcēminis,
l. ſi. C. de ſuis & legit. hered. tex. in au-
thent. de hereditatibus, quæ ab ince-
ſtato in princ. quod hodie erit mira-
bile in praxi ad deſcensionem, & inter-
pretationem legis 18. tit. 18. lib. 9. Re-
copilat. ibi: *† ſus hños y descendientes
goz del dicho priuilegio de hidalguia,*
159 *y de la exemption de alcavalas,* † pro
qua opinione faciunt ea, quæ tradit
Palac. Rubi. in repetitione rubri. de
donatio. §. 69. col. 2. cum ſeqq.

Queſt. 26. SED ſi priuilegium exemptionis
conceſſum fuerit alicui, & ſuis
deſcendentibus maſculis, & ſcēmi-
nis, eſt admodum controuerſum in-
ter Doctores, vtrum in tali priuile-
gio comprehendatur filia iam nup-
ta. † In qua quæſtione videtur aſſe-

rendum, in dicto priuilegio filiam iā
nuptam comprehenſam eſſe, ſecun-
dum Bald. in l. cum quædam puella,
ff. de iurisdic. omni. iudi. n. 4. ubi te-
net Alex. nu. 14. & in conſil. 20. in ſi-
ne lib. 2. Corne. cōſil. 272. in fin. lib.
4. Deci. conſil. 223. nu. 4. 2. p. & in c.
nouit de iudi. nu. 4. ubi tenet Felin. &
in c. ſuper eo de teſtibus dictus Ale-
xan. conſil. 215. num. 10. lib. 7. Tiraq.
ad leges connubial. gloſ. 1. in ſim Pro
qua opinione facit, quod feminæ
nupta ius agnationis non amittit, †
per l. voluntas. C. de fidei cōmiſ. ubi
laſ. in princ. & Paul. n. 1. Decius in l.
ſcēminæ de regul. iur. num. 92. Petr.
Paul. Pariſ. conſil. 47. n. 56. lib. 3. Et ſcē-
mina nupta retinet omnia priuile-
gia, & omnes prærogatiuas familiæ
paternæ, † ſecundum Alex. conſil. 20. 169
in fin. lib. 2. & Deci. d. conſil. 223. n.
4. ad medium. Contrariam opinionē
videlicet, quod priuilegium conceſ-
ſum alicui, & ſuis deſcendentibus maſ-
culis, & ſcēminis non cōprehendat
filiam iam nuptam, tenuit Bart. in l.
quoties. G. de priuileg. ſcholarū lib.
10. n. 2. ubi Angel. & Ioan. de Plat.
quam opinionem dicit communē
Hieronymus Chpicalon in additio-
nibus ad Decium in d. l. ſcēminæ nu.
95. & Hippolyt. de Marſil. in rubr.
de fideiuſſoribus nu. 113. & in l. vñ
ca. C. de raptu virginum nu. 200. &
Ripa lib. 2. reſponſorum c. 3. xi. & 22.
Corſetus in ſingularibus ſuis verſic.
priuilegium, & Iaſon in dictal. cum
quædam puella. ff. de iurid. om. iud.
nu. 3. & comprobatur, quia mulieres
poſt contractū matrimonium ſtatū
ſuum mutant, † per l. mulieres. C. de 148

dignita.

dignitatibus lib. 1. 2. facit etiam, quod filia exempta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, & ambo contribuere tenentur cum ignobilibus, † secundum Otaloram de nobilitate. §. p. c. §. nu. 19. versic. itē etiā, & facit tex. de iure Regio in l. 9. titu. 11. lib. 1. Recop. & licet glos. petegit na verbo nobilis, versic. sed mulier nobilis, fo. 323. ad fin. Et si mulier privilegium exemptionis, & immunitatis habet, & bona suo marito in dotē tradiderit, tenetur talis maritus solvere, & contribuere, † ut tenet Pet. An. titulus in tract. de muneribus, fo. 73. col. 2. versic. plebeius, quem se quitur Palac. Rub. in repet. rubr. §. 32. versic. præterea, & maximè hodie isthæc opinio procedit, cū filia nupta, & velata exeat à patris potestate, per l. 8. tit. 1. lib. 5. Recop. & sic in potestate

166. viti, † l. 13. tit. 10. lib. 3. fori Regal. vbi tenet Monast. ad princ. alios referens Doctores, de qua questione latè Ioā. Garc. de nobilit. glo. 1. §. 1. n. 4. Menoch. præsumpt. 88. lib. 4. n. 4. Azeu: in l. 1. ti. 1. lib. 6. Recop. n. 32. & 93. & d. Ioā. Garc. vbi sup. nu. 44. vbi optima circa privilegium Antonæ Garcie:

Quest. 27.

Q V I B V S similis est illa quæstio, utrum privilegium, & exemptionem alicui patri, & suis descendētibz cōcessam, possit pater renuntiare, & pacto vel renuntiatione filijs, vel descendētibz præiudicare? † Et pars affirmatiua videtur probata in l. 1. & 2. C. de his, qui sponte munera subeunt. lib. 10. & tenet Ioan. de Plar. in d. l. 1. Sed pro cōtraria parte, & sic quod privilegiū descendētorum pacto, vel renuntiatione patris tolli nō

possit, allegatur tex. in l. alia. §. elegāter. ff. solut. matrimo. vbi traditur, quod iuri vel privilegio competenti ratione alicuius qualitatis, vel personæ, non potest renuntiare: † quia est perpetuum, per cap. decet de regul. iuris lib. 6. & verba apposita in privilegio generali nō verificantur, nec sunt intelligenda in prima personā, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuo durare. † Ita Felin. in c. 2. de tregua & pace limit. 7. Tiraq. plura referēs in l. boues, §. hoc sermone, limit. 8. ff. de verborū signifi. ita tradit Matien. in l. 11. ti. 2. lib. 5. Recop. glo. 8. nu. 4. alios Doctores referēs. Privilegium namq; ita in descendētes transiit, & descendit, tanquā si nulla persona cessasset; nec tollatur de medio, † secundum Otalor. de nobilit. §. p. c. §. nu. 11. & factum vel odiū paternum, non debet regulariter filijs præiudicare, † l. 1. ff. de liber. & emanc. si quis in suo. §. legis. C. de inoff. testam. l. 2. vbi scribētes. C. de bonis libertorum l. 2. vbi Doctores. C. de liber. & eorum libet. quā optatione in materia nobilitatis per plura iura defendit Otalora vbi supra cap. 9. num. 14.

N E C omittam, quod clerici, & ecclesie, vel monasteria, quæ habent Regalia privilegia super redditibus Regijs cōcessa, nō possunt convenire regios collectores coram iudice ecclesiastico: † & tenentur comparere, & eos convenire coram seculari iudice; alijs incurrunt in pœnam legis 6. titu. 7. lib. 4. Recopil. de quo videndus Azeued. ibidem in princ.

Q V I D autem erit tenendum, si

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, vel exemptio concedatur alicui, & suis descendens per masculinā lineā; & prædicto priuilegio potiri conatæ fuerint fœminæ, 173 quæ à masculo descendunt? † In qua quæstione tenendum est, dictas fœminas à masculo descendentes in prædicto priuilegio esse comprehensas: quod tenet Paul. in l. Gallus. §. nunc de lege nu. 4. cum seqq. ff. de liber. & posthum vbi Alex. n. 3. l. a. n. 9. cum seqq. est tex. in §. ceterum ad finem, instit. de legiūma agnatorum success. & tenet Socinus consil. 51. nu. 6. lib. 4. Pet. Paul. Paris. consil. 47. num. 43. lib. 3. Dicit communem Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 6. n. 37. & 39. Et ita erit intelligenda, & modificanda l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *Per si descendieren de los cõtenidos en los dichos priuilegios por linea de varones.*

Quæst. 30. E T vtrum Princeps possit donationem, vel mercedem à se factā reuocare, vel immunitatem aut priuilegiū, quod concesserit, † tradunt late 174 Lucas de Penia in l. fin. C. de locat. præd. ciuil. lib. 11. col. 2. cum seqq. & Azuado in l. 1. & 3. & 16. tit. 10. lib. 5. Recop. Matien. in l. 6. d. tit. 10. lib. 5. gloss. 1. vbi latè per conclusiones resoluit, qui in l. 11. tit. 7. gloss. 1. & 3. latè agit, vtrum priuilegium, & donatio ob benemerita, & remunerationem possit reuocari. De quo Firmianus de gabellis. l. p. num. 24. qui Bart. & alios Doctores recenset.

Quæst. 31. S E D cū verū sit, quod mulier, plebeia, & rustico genere nata, gaudeat priuilegio mariti nobilis, per multa iura, & DD. quos refert Ota-

lora de nobilit. 4. p. c. 8. n. 2. ad fin. † 175 erit notabilis quæstio, quid statuendū sit in vidua, quæ nupta fuit viro priuilegiato, & exēpto à collectarū, & gabellarū solutione ratione priuilegij sibi concessi, vtrū prædicta vidua illo priuilegio, & exēptione potiarur, tanquam si maritus viueret? † In qua 176 quæstione videbatur tenendū potiri nō posse, cū huiusmodi priuilegiū marito cōcessum sit personale, & cū persona mariti extinguatur, vt resoluimus supra hoc in capite n. 109. Sed nihilominus cōtrarium affirmandū est, quia vidua gaudet priuilegio fori mariti defuncti. l. filij libertorū. ff. ad municip. gaudetq; omnibus viri priuilegijs, secundū Ant. Corserū in tract. de potestate Regia. q. 29. n. 5. in vol. 2. tractatum Doctorū: omnesq; dignitates, & priuilegia retinet, l. fœminæ. ff. de Senator. l. fin. 177 C. de incolis lib. 10. l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. l. 7. tit. 2. part. 4. & vtrobiq; Doctores asserentes, quod quāuis viri priuilegia sint personalia, & dignitates sint accidentales, & nō naturales, transeunt ad viduam: & probatur in c. ex parte, gloss. magna, vers. non obstantibus de foro cōpeten. Vi dua enim dicitur esse in matrimonio primi viri, secundum Bald. & Doctores in l. voluntas. C. de fideicommiss. tex. in l. fin. C. de bonis mater. † Retinetq; vidua mariti priuilegia, 178 idemq; de ea iudicatur post mortem mariti, quod eo viuente circa priuilegij retentionem. l. filij libertorum, §. vidua. ff. ad municipal. tenet Ioan. de Platea in l. per hanc. §. si qua in fine. C. de erogatione militar. an-

nonat

non ex lib. 12. quia quando alicui semel acquisitum fuit ius ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur: *†* argumento tex. in l. post mortem. §. fin. & l. illud. §. fin. ff. de bonorum possess. contra tabul. & quæ ibi tradunt Doctores, & Ioannes Garcia de nobilitat. gloss. 1. §. 1. d. num. 44. & Azeved. in cõsil. 17. num. 1. & quos ibi allegat ad interpretationem, l. 31. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. Et in expresso quod vidua post mortem viri privilegiati & exopti à solutione tributorum & collectarum, gaudeat dicto privilegio, & exemptione, & collectas non soluat, *†* tenet Aviles in cc. prætorum in procemio nu. 19. & Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & uxorem. §. 31. nu. 8. versic. ex eo, quam sententiam defendit Otalora de nobilitate. 4. p. cap. 8. per totum, text. est de iure Regio in l. 25. tit. 11. lib. 2. Recop. quod intellige verum, dummodo dicta vidua in viduitate permanferit, & castè, & honestè vixerit, ut per iura, & Doctores supra relatos probatur. Nam vidua luxuriose, & inhonestè viuens, perdit omnia privilegia, quæ mariti nobilis causa retinebat. *†* l. 2. tit. 11. lib. 2. Recop. ibi: *Mantuniere des pñes castidad*, tex. in Authen. de restitutione, & ea, quæ parit in vndecimo mense. §. fin. habitus namque, ut ita loquar, & vestitus non facit viduam, sed pudicitia vidualis, l. decreto. C. ex quibus causis in fam. itrogetur, *†* & nõ sufficere stuprum semel tantum à vidua commissum ad hoc, ut dicatur luxuriose, & impudicè vivere, tenet Matien.

in l. 5. tit. 2. lib. 5. Recopil. gloss. 8. nu. 6. quem sequitur aliorum opinionem reprobandis Ioann. Gutierrez. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 122. volum. 1. *†* 183 quod nota ad dictam legem. §. ubi probatur, quod vidua luxuriose vivens amittit dimidiam partem lucrorum constante matrimonio acquisitorum.

ET cum proprium sit Regum liberales existere, ut supra hoc c. nu. 4. diximus, non eistam prodiga conceditur liberalitas, ut in præiudiciu successoris regalia donare, & iura Regni subvertere, vel diminuire possint: hoc enim eis non permittitur, *†* secundum Bart. Alexand. & Doctores in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam: & Bald. & Doctores in l. penultima. C. de bonis quæ liberis, quia Rex non potest de iure privilegia concedere, & denotationes adeo immoderatas facere, ut Regno præiudiciu, & damnum inferatur, *†* secundum Oldral. consil. 24. & Bart. & Alexand. in dicta l. prohibere. §. si. ff. quod vi aut clam. & Aegid. Bos. in practica tit. de Principe num. 382. Nec tributa possunt à Regibus remitti, nisi magna subsistente causam, agnamq; cū solennitate, *†* l. 34. tit. 18. p. 3. *†* 186

EX quo deducitur, quid tenendum in illa admodum controversa, & difficili quæstione, videlicet an legitimatus ex Principis rescripto generaliter gaudeat nobilitate parentis nobilis, & sit exemptus à contributione tributorum, & iurium regalium, hoc est, *Pechos*. *†* In qua quæstione videtur dicendum, talem legitimatum immunem esse. Ratio est, quia legit-

mati

Tractatus de priuilegiis

188 *mati ex Principis rescripto nihil dif-*
ferūt à legitimis, † per tex. in authent.
quib. mod. natural. efficiantur sui. §.
illud tamen, & in authent. præterea,
& in authent. item si quis C. de na-
turalibus liber. l. 4. & fin. titul. 15.
partita. 4. tenet Molina de Hispan.
primog. lib. 2. cap. 11. nu. 18. in 1. p. &
in 2. p. lib. 3. c. 3. n. 1. quod hodie pro-
batur per l. 10. tit. 8. li. 5. Recop. Qui
bus non obstantibus, contrariū te-
nendum est, & sic quod priuilegium
legitimationis generaliter, licet con-
tingat verba, quod talis legitimatus
in omnibus, & per omnia sit legiti-
mus, non extenditur ad priuilegium
nobilitatis, nec ad tributorum, & iu-
rium Regalium exemptionem, per
l. 20. tit. 11. lib. 2. & l. fin. titu. 2. lib. 6.
Recopil. de quo vide Marienium in
l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. glos. 8. à nu. 2.
cum sequentibus, quam sententiam
tenet, & defendit Azeue. in d. l. 10.
à nu. 46. cum seqq. qua implures au-
thores tam antiquos, quàm moder-
nos referens, qui timore dictæ legis
10. quæ ex diametro contraria vide-
batur dictæ legi 10. tit. 11. lib. 1. asse-
runt, prædictam legem 10. correctam
esse per dictam legem 20. Sed has
leges altius considerans, nullam pu-
to dari posse correctionem, & eam
vitando respondeo fundamento pri-
mo pro contraria opinione adducto,
quod filij legitimati non proprie, sed
per fictionem iuris legitimi dicun-
189 tur, † secundum Bald. in l. eam quam.
C. de fideicommiss. nu. 44. & 45. De
cius consil. 284. nu. 15. Tiraquel. de
primogenitura, q. 34. nu. 58. & in l. si
unquam. C. de resuscand. donatio.

in verbo susceperit liberos num. 79.
& secundum Portium consil. 106.
num. 25. & propterea à legitimati non
succedunt in primogeniis Hispaniæ,
† vt defendit Molina de Hispan. pri-
mogen. 2. p. lib. 3. c. 3. à nu. 3. cum se-
quentibus. Prædictæq; legi 10. re-
sponderetur, incorrectam manere, &
loqui in suo casu, & illa verba, En lo
ras y preeminencias que han los hijos le-
gitimos, non comprehendere tributo-
rum Regalium exemptionem, † quia
de iure communi legitimati non cō-
prehenduntur appellatione legiti-
morum, & hæredum, vbi agitur de
honore, & beneficio, † secundum Mo-
192 linam vbi supra 2. p. lib. 3. c. 3. nu. 9.
Math. de Afflict. decis. 39. nu. 23. &
24. & ideo d. l. 10. honores & præ-
eminencias concedens disponit con-
tra ius commune. Et verum est, quod
priuilegiū contra ius commune non
cōprehendit casus omissos, † per e.
193 licet de transactio. & tenet Bald. An. c.
1. quibus mod. feud. amittatur in vfi-
bus feudorū, & in rubr. col. 1. igitur
d. l. 10. non cōprehendit casum exēp-
tionis tributorū omissum. Præterea,
quia priuilegia continetia tributorū
remissionē sunt strictissima, † secun-
194 dum Otaloram vbi supra. 4. parr.
cap. 5. num. 3. & hac de causa dicta
l. 20. strictissime debet interpretari,
& eo modo, ne prædictam tribu-
torum remissionem contineat. Et
comprobatur, nam priuilegium ge-
nerale immunitatis, & exemptionis
tributorum non valet, nisi expresse,
& specialiter in eo fiat mentio cu-
iusslibet tributi, † l. 10. titu. 18. parti-
195 2. 3. l. 4. tit. 26. ead. parti. & vtrobiq;
Greg.

Greg. Lop. & l. 9. tit. 27. lib. 9. Recop. quæ loquitur in seruitio, & montazgo, de quibus legibus, nec de eorum exemptione vlla mentio in d. l. 10. fit, & ideo exemptio tributorum, nec immunitas in ea comprehenduntur: quia priuilegia exemptionis Regalium tributorum sunt in maximū
 196 præiudicium successorum, † per l. 4. tit. 26. parti. 2. & Princeps per dictam legem 10. tollens de factum nataliū per legitimacionem, non videtur tollere effectum, & obligationem contributionis cū plebeis: † argum. text. in l. seruitus. ff. de seruitut. vrb. prædiorum: maximè cum in priuilegio nobilitatis fiat præiudicium alijs cō-
 198 tribuentibus, † vt tradit Grego. Lop. in l. 4. tit. 15. parti. 4. in glos. 11. post medium: & priuilegium semper cō-
 setur cōcessum sine læsione, & præiudicio alterius, per tex. in c. licet de officio ordinarij. c. extuarū de auctoritate, & vsu pallij cap. pastoralis de priuilegijs, l. si quando, c. de inofficijs testam. quod præiudicium non cessaret, si prædicta l. 10. nobilitatē, & tributorum exemptionem comprehendēderet.

Quest. 34. E T vtum legitimacionis rescriptum filijs naturalibus, spurcijs, incestuosus, vel adulterinis concessum à Principe, comprehendat nobilitatis;
 199 & tributorum exemptionē. † Disputat lacē Azeuedo in d. l. 10. tit. 8. lib. 5. nu. 47. ad medium cum sequētibz, qui alios Regnicolas refert, ex quibus deducitur, quod priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti,

† per l. 2. & l. et si legibus. C. si contra ius, vel vtilit. publicam, tradit multa Rod. Xuar. allegatio. 12. versic. præterea certum est cum sequētibz, in antiqua impressione.

ATTAMEN cū hodie no-
 uiter per nouam pragmaticam promulgatam anno 1524. cōcessum fuerit priuilegiū agricultoribus, ne pro debito ciuili incarcerentur, nec eis possit executio in mensibus bobusq; aratorijs, & alijs in rebus fieri iuxta illius pragmatice normam, quod antea erat concessum per l. 4. tit. 13. parti. 5. & per l. 25. tit. 13. lib. 8. & l. 5. & 6. tit. 17. lib. 5. Recop. † dubiū ad
 201 modum à multis agitarum occurrit, vtum illud priuilegium ad debita præterita, & ante illius pragmatice promulgationem cōtracta extendatur, vel ad futura tantū. † In qua questione resolutiue affirmandum est, prædictæ pragmatice priuilegium ad debita futura tantum extendi, & non ad præterita; & ante eam contracta, per tex. in l. leges. C. de legibus. l. legem. C. de naturalibus liberis habemus. C. de testament. c. fin. de constitutio. & vtrūq; Doctores, glos. verbo de cetero, in cap. licet canon de electione lib. 6. l. fin. tit. 14. parti. 3. vbi Greg. Lop. quod limita multis modis, vt per Granian. in regula 295. per totam.

E T cū de agricolis aliqua tē-
 gerimus, non inelegans, & silentio
 202 digna videtur illa questio in forensibus quotidie valde agitata, vtum agricola, vel quilibet alius ritici debitor in anno caristiae, in quo eius pretium violentatur, taxaque

Regia

Tractatus de priuilegiis

Regia nimis exceditur, vel triticum non inuenitur: teneatur præcise triticum soluere, vel satisfaciat pretium
 103 taxatum soluendo? † Et pro parte negatiua nimis urget tex. in l. 2. §. mutui datio, & ibi glos. fin. ff. si cert. petatur, & quæ ibi tradunt Bart. & Doctores, & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio. l. p. c. 29. per totum probantes, quod aliud pro alio inuito creditore solui non potest. † Probatumque pars negatiua, quia debitor tritici non satisfacit nisi soluendo æstimationem, quanto pluris ualeat tēpore more, ut resoluit Ripa in dicto
 104 §. mutui datio nu. 11. † Fulciturque hæc negatiua conclusio, nam debitor tritici est debitor certæ quantitatis, & licet triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, vel adsit difficultas in solutione, debitor certę
 106 quantitatis à mora non excusatur, † secundum Bart. & Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 32. qui dicunt hanc opinionem magis communem, ubi Alexand. Socin. & Recentiores, & Bauer. in tractatu moræ. 3. p. & dicit magis communem Ripa in d. l. quod te mihi num. 32. & Franciscus Purpuræus ibidem num. 38. Curt. Iun. nu. 87. Socin. nu. 38. Carol. Ruin. consil. 150. nu. 3. volum. 1. contra quos tenet Salicet. Roman. & Aretin. in d. l. quod te mihi. Quorum opiniones, inspectis utriusque partis fundamentis, conciliari possunt hoc modo: quod si loquamur in casu, in quo adest difficultas in solutione sine causa, vel aliquo casu, procedat opinio negatiua supra relata: sed tamen si loquamur in debitore quā-

titatis simpliciter, & difficultas solutionis oriatur ex casu superuenienti, locum habet opinio affirmatiua, hoc est, quod debitor à mora excusetur propter difficultatē. Quę distinctio fundatur ex tex. expressio in c. significante de pignoribus, & ex mente omnium supradictorum Doctorum, & ex mente Michael. Craſ. in lib. 2. cōmunium opinionum, q. 10. in antiquis, & probatur per tex. in l. fidei commissio missa. §. si seruo. ff. de leg. 3. ubi probatur, quid si res debita ex casu præstari non potest, æstimatio debetur. † 107 Et affirmatiuam partem, uidelicet, quod debitor tritici satisfacit soluendo æstimationem taxatā per Regiā pragmaticam, si triticum non reperiatur, vel carissima superueniat, nimisq; pretium augeatur, tenet, & defendit optimē Mexia in pragmatica taxę panis, in 7. conclusione, nu. 11. & 14 ad medium, qui ita dicit multoties fuisse practicum: † & hanc 108 opinionē tenet Pau. de Cast. in d. §. mutui datio n. 6. pro qua est tex. in l. in re furtiua. ff. de condict. furti. & eā tanquā uerā tenendū fulcire poteris ex opinione Purpurati in d. §. mutui datio n. 97. tenētis, quod creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius æstimationē, quādo reperi nō potest nisi pretio immoderato: † cor- 109 roboraturq; quia grauatus præstare rem alienam satisfacit soluendo æstimationem, si dominus eam non uendat, vel pro ea immodicum pretium petat, † per l. non dubium in fine, l. 110 qui concubinam. §. fin. ff. de legat. 3. l. Titia. §. 1. ff. de auro, & argenti legat. l. 3. ff. de positi. l. alienus. ff. ad legem

legē falcid. l. alieno. §. si quis. ff. de fideicom. liber. l. mortuo bouē. §. 1. & 2. ff. de legat. 2. l. si domus. §. qui constituitur. ff. de legat. 1. §. nō dubiū instituitur. & comprobatur dicta Melsiz opinio; quia emens frumentum ad creditum pretij; quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summā immoderatā, si veniat insolita carissima, & secundum Imolam in l. pretia rerum. ff. ad legem falcid. in fin. quē sequitur la. in l. sed & si quis. §. questum. ff. si quis cautionibus num. 36. pro qua opinione Melsiz est text. expressus in l. 30. tit. 14. partita. §. ibi. *Pero si acaciere, que el deudor non puede se pagar aquellas cosas que prometiera, bien puede darle entrega de otras a bien vista del juzgador.* Et triticū ex causa necessitatis, vel caritatis prestari non posse, recte dicitur; quando debitor illud non habet, & quāuis reperiatū id habere, non potest nisi cum difficultate, & pro immoderato, & excessiuo pretio: & argu-
 212 mento text. in hōn dubiū in fine, ff. de legat. 3. nam rem non inuenire, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse
 213 se, & equiparantur in iure: & glossa verbo immodico, in dicta l. non dubiū, glossa verbo potuisses in principio; in dicta l. qui concubinam. §. fin. & aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, & impossibile, equiparantur in iure, & glossa verbo continuatis
 214 in cap. quāuis de officio ordinarij lib. 6. c. 1. nepos Proculo. ff. de verborum signific. & illud dicitur fieri nō posse, quod commodē fieri non potest: & tenet Hippolyt. de Marfil. in

consil. 76. nu. 2. & 3. volum. 1. consiliorum criminalium dicitur; pretiū excedens, quando terminus, & iusta metā exceditur; & secundum Luca-
 216 num in tract. de cambijs Lugdunensibus. §. sequitur nu. 8. in 10. volumine tractatum Doctorum. Et illi taci-
 tæ obiectioni, quod creditor indemnis remanere debet, ei; satisfieri debet damnum, & illud, quod interest, per l. 13. & 35. tit. 14. del. 19. sic. 13. partita. §. respondetur, quod dampnū nec interesse, nec excessus iusti pretij cōsideratur; cum pretiū à lege, vel hodie de fure regio per nouā pragmaticam est taxatum, à quo non potest, excedi, & secundum Tirac. de vtroq;
 217 retractu tit. 1. c. 3. §. glof. 2. nu. 10. quē refert, & sequitur Mexia vbi supra cōcl. 5. nu. 124. in fine, & secundum eā, quē refert Matth. de Afflictis in decif. 316. per totā, nec locupletari, vel lucrū querere ex aliēna iactura cuiuslibet sine dolo permittitur, & per
 218 regulā locupletari de regul. iur. lib. 6. l. iure nature. ff. eod. tit. l. si quis mācipijs, §. si. ff. de instit. Nūc autē notiter Castillo de Bobad. in sua Polit. 2. tom. lib. 3. c. 3. n. 72. tenet contra opinionē Melsiz in loco superius allegato, ex opinione Covar. in c. quāuis pactū de pactis lib. 6. c. 1. p. 5. p. 4. tenentis, quod in obligationibus ad genus difficultas nō liberat debitorem; quin pte cise teneatur ad tradendū, per l. continuos; illud. ff. de verbo oblig. & per l. 26. tit. 14. parti. 5. l. 2. & 3. C. de canone frument. l. 1. C. de fabricis lib. 11. l. in fraude, C. de annōnis, & tribu. l. 10. & ex opinione Bar. in l. 2. s. mutui datio n. 11. vbi la. n. 4.

&c

Tractatus de priuilegiis

& ex Parladorio de rebus quotidianis lib. 5. c. fi. in 5. p. 5. 17. n. 16. & per alios intelligentes, quod difficultas excusat debitorem à soluendo interesse tantum in obligationibus faciendi, vel soluendi aliquam speciem specificam.

Sed prædictam opinionem Messia generaliter loquendo in venditori precium taxatum recipiente, vel in mutuo, semper defenderem per fundamenta superius allata, & opinionem Castelli de Bobadilla verà intelligerem in debitore annonæ publicæ, vel ad aliquam causam piâ, vel publicam exequendâ, vel in eo, qui tenetur fructus prædij domino soluere, vel in debitore frumenti ratione depositi, & in his specialibus casibus loquuntur iura à dicto Bobadilla allegata, quia tunc temporis actoris, vel creditoris interest, ut frumentum in eodem genere ex iuris dispositione quanto plurius interest solvatur. Attamen quâdo actoris, vel creditoris non interest, quodriticum in eodem genere solvatur, potest solui in pecunia, secundum dictum Bobadilla ubi supra nu. 73. & secundum Gregor. Lop. ab eo non relatum in l. 3. tit. 14. parti. 5. in glos. verbo, *Pudief se hazer*. Nec multum in contrariū vrget opinio Bata. in d. 5. mutui datio num. 21. à dicto Bobadilla allegata: nam Bart. resoluit, quod quando genus à debitore reperiri non potest eiusdem bonitatis, potest quantitas pro genere solui.

Nec vrget opinio Iason in dicto numero 4. non enim loquitur in casu, in quo adest difficultas in so-

lutione. Nec opinio Couarrui, in dicto 5. 5. num. 4. indistinctè loquitur in debitore frumenti, quia genus nimis improprie dicitur illud, quod consistit in pondere, numero, vel mensura, secundum Paul. de Castr. in dicto 5. mutui datio num. 4. & in 5. illud legis continens, ff. de verbo sum obligat. à dicto Couarrui allegato non probatur, quod promittens soluere in frumento præcise teneatur, nec excusetur aliqua difficultate superueniente, si consideremus exemplum dicti textus de promittente seruum alienum, cum hoc casu promittens seruum alienum excusetur soluendo æstimationem, si dominus eum vendere noluerit, vel pretium immoderatū petierit, per iura quæ reuoluius supra numero 20. Parladorius q. in dicto loco nosti loquitur in casu, in quo superuenit difficultas in solutione, ut ex ipsius allegatione patet: & nunc nouiter pro hac mea opinione multos refert Ioann. Gutier. in questionibus Canonicis cap. 39. à numero 607 facitque pro ea, quod emens fructos in herba ante tempus pro viliori pretio, quam valebant tempore quot erant in esse, seu maturi, dicitur usuram committere, & usurarius nuncupatur contractus, ita Bald. in rubr. de usuris. 4. p. & Cardinal. in Clement. de usuris q. 12. quia si fructus semina si in autumno verisimiliter valituri sint 20. & aliquis det. 10. tantum, contractus talis fit in fraudem usurarum. Ità Thom. Grammatic. in consilio 119. ciuili nu. 5. qui in numeris sequentibus ait, quod non licet minus

minus emere rem prætextu, quod pro ea pretium anticipetur, & illico solvatur, & res empta non statim tradatur, quia usura est: nam expectatio facit contractum esse usurarium, dum emens propterea dat minus, quam res in presenti valebat: ex eo enim quod ante terminum solvitur, non licet minus dare, pro quo facit l. 17. tit. 11. lib. 5. Recopil. & illud Auenda. in resp. 33. num. 4. ad fin. dicentis, quod vendito frumento ad creditum prout plus valuerit in mense Maij, si crescat pretium immoderate propter talem crescentiam, & caritiam, potest emptor petere, ut reducatur valor ad moderatum pretium, ex opinione Ias. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cautio, & ex Ripa in tract. de peste. 1. p. num. 75. Et cum multa pauperibus privilegia concedantur, de quibus per Palac. Rub. in repetitione c. per vestras, post §. 44. in §. nota secundo, versic. & ob hoc forte cum sequentibus, & per Lucam de Peña in l. fin. C. de his, qui nobiles liberorum se excusant lib. 10. quoniam hi numero miserabilium personarum comprehenduntur, ¶ secundum dictos Doctores, & secundum Rebuffum ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de sententijs præiudicia libus art. 3. glof. fin. volum. 1. vbi multa de miserabilibus personis inveniuntur.

Quæst. 37. ERIT non in elegans, & scitu dignum, quod prædictæ miserabiles personæ, licet sint maiores 25. annorum, privilegium restitutionis in integrum obtinebunt, ¶ Vt tradit Rebuffus vbi supra dicto artic. 3. glof. fin. nu. 29.

volum. 1. Et pauperes, qui veniant in dispositione, tradit Costa in cap. si pater, verbo pauperes, pag. 175. numer. 11. quæ privilegia pauperum, & miserabilium personarum non competunt eis, qui data opera ex culpa ad causam paupertatis ordinata, & præmeditata ad paupertatem devenerint, in eamque inciderint, ut ipsius vterentur privilegijs, ¶ per l. p. multam. ff. de iure doti. l. ultim. §. si. ff. quæ in fraudem creditorum, tenet Mexia in taxam panis conclusionem. 1. numer. 9. & 10. & Baccæ de inope debitore cap. 16. numer. 19. cum sequentibus, & n. 25. Ioan. Gut. de iuramento confirm. 1. p. c. 15. nu. 14. quod secus erit, si paupertas præmeditata, & affectata non fuerit: nam licet aliquis in paupertatem, & miseriam statim inciderit culpa sua, luxu nempe, ludo, gula, aut denique ob crimen, privilegium miserabilium personarum & restitutionis obtinebit, secundum Couarru. in practi. quæstio. cap. 6. num. 3. versic. sed si quis; quod privilegium renuntiatione tolli non poterit, ¶ ut per multa iura resoluunt Rebuffus vbi supra numero 38.

ATTAMEN cum verum sit in iure, quod nobilis non possit torqueri, nec pro debito civili incarcerari secundum Couarru. lib. 2. variarum resolutionum cap. 1. nu. 4. ¶ quæ est communis opinio secundum Menchac. de success. creat. §. 22. nu. 75. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirm. 1. p. c. 16. n. 1. & est tex. in l. 4. & 5. ti. 2. lib. 6. Recop. est admodum controversa quæstio inter Doctores tam antiquos, quam

Tractatus de priuilegiis

quàm modernos, vitum nobilis pos-
sit huiusmodi priuilegiū renūtiare?

- 224 † In qua questione reiectis argumē-
tationibus erit magis cōmunis opi-
nio, quòd nobilis non potest renun-
tiare priuilegium exemptionis, &
nobilitatis. nec priuilegium à iure cō-
cessum, ne incarceretur pro debito
ciuili, nec torqueatur: quod tenet Ci-
fuit. in l. 79. Tauri, versic. quarto du-
bitatur, & Anto. Gomez ibidem nu.
3. & in tom. 2. variarum c. 11. nu. 54.
Otalora de nobilitate 3. p. principali
c. 6. nu. 3. Auend. in dictionario ver-
bo, *Canalleros*, versic. sit ergo conclu-
sio, alios referēs, & Minchac. de suc-
cess. creat. §. 22. num. 77. cum sequē-
tibus, Didac. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4.
ordinam. col. 1365. cum seqq. Aui-
les in capit. praeorum in procemio
glos. 1. num. 27. Ioann. Gutier. de iu-
ramento confirmat. 1. p. c. 16. à nu.
47. maxime num. 61. qui in nu. 62. re-
fert Doctores tenentes hāc renuntia-
tionem non firmari iuramento, licet
ipse pedem non firmauerit, de quo
late Couarr. in cap. quamuis pactū
de pactis lib. 6. in initio. 2. part. a nu.
5. cum sequentibus, & nu. 9. & Bo-
badilla in sua Politica. 2. tom. lib. 3.
cap. 15. nu. 21. vbi de muliere, & his,
qui in carcerem detrudi nō possunt
vsque ad eum. 34. Quam supradictā
communem resolutionem intellige
veram in nobili genere, & sangui-
ne: nam nobilis ex priuilegio tām
sibi à principe concessio poterit tale
225 priuilegium renuntiare † secundum
Bacām de inope debitore cap. 16.
num. 27. cum sequentibus, qui codē
cap. num. 45. dicit magnam esse dif-

ferentiam inter nobiles genere, &
nobiles ex priuilegio. Maritus etiā,
& qui non possunt conueniri in plus
quàm facere possunt, priuilegium
istud non possunt renuntiare. † l. alia 226
§. eleganter. ff. soluto matrimonio,
vbi Bart. & Doctores, & etiam An-
tonius Gom. in l. 53. Tauri, num. 44.
Couarru. in cap. quamuis pactum
in initio 2. part. num. 4. ad finem, qui
dicit magis communem. Refert, &
sequitur eōdem Ioann. Gutier. vbi
supra dict. cap. 16. numer. 49. tenent
Bacā vbi supra cap. 17. per totum,
maximē à nu. 35. cum sequentibus,
tenet Marienius in l. 10. tit. 3. lib. 5.
Recopilat. glos. 1. num. 3. qui omnes
supradicti Doctores tenent, etiam
cum iuramento non posse prae-
dictum priuilegium renuntiare. Quod
etiam dispositum est in clerico, qui
priuilegium fori etiam cum iuramē-
to renuntiare non poterit † secun- 227
dum Ioann. Gutier. dicto cap. 16.
num. 5. nec priuilegium sibi concess-
um per cap. siquis suadente diabo-
lo 17. quæst. 4. renuntiare poterit, vt
resoluit dictus Ioann. Gutier. vbi su-
pra num. 53. cum sequentibus, alios
Doctores referens, quod secus erit
in Doctore, & Aduocato, qui pote-
runt renuntiare priuilegia sibi à iure
concessa † secundum Bacām dicto 228
tractatu de inope debitore cap. 16.
num. 153. & est tex. in l. 8. tit. fin. par-
tita 2. ibi, *Sin suplazer*.

ET Cum sacerdotibus sit con- *Quest.*
cessum priuilegium, ne pro debito
ciuili incarceretur, nec teneantur in
plus quàm facere possunt † per cap. 229
Odoardus de solutio. quod tenet Co-
uarru.

uarru. lib. 2. variarum. c. 1. n. 9. & Bac
ca vbi supra c. 17. n. 5. & Ioanñ. Gu-
tier. vbi supra 1. p. c. 17. n. 34. erit non
ineltigans ſcire, vtrum prædictū pri-
uilegium renuntiare poſſint? In qua
quæſtione pro conſtanti erit tenen-
dum, nullius momenti eſſe renuntia-

203 tionem huiusmodi priuilegij, ꝛ ſe-
cundum ſupra relaros Doctores, &
Gomez de Leon in ſua centuria. c.
14. qui adeo veram eſſe affirmant
prædictam opinionem, quod iura-
mento non poſſit validari talis renū-
tiatione. Cōtra quos tenet dictus Ioan.
Gutier. vbi ſupra n. 35. affirmans, &
defendens, quod renuntiatione facta à
ſacerdote cum iuramento præiudi-
cium ſibi parat in priuilegio conceſ-
ſo, per d. c. Odoardus. Et cum nobi-
litaris priuilegium paſſim coram or-
dinarijs iudicibus opponatur, ad car-
cerem, & toruram fugiendam, & ad
hoc, vt pro debito ciuili non poſſint
nobiles in plus quàm facere poſſint
conueniri: cumq; aliquando à iudici-
bus hæc exceptio non admittatur; &
remittatur ad iudices ſuperiores, qui
de cauſis nobilitatis cognoscunt, ſilē-
tio digna nō videtur huiusmodi quæ-

231 *Quæſt. 40.* ſtionis diſputatio, vtrum iudices ordi-
narij per incidentiā poſſint de præ-
dicta exceptione cognoscere, & de
nobilitatis poſſeſſione ad effectum,
vt nobilis non poſſit torqueri, nec
pro debito ciuili in carcerari, nec in
plus quàm facere poteſt, conueniri,
ꝛ In qua quæſtione reſolutiue affir-
mandum eſt, hoc iudicibus ordina-
rijs inferioribus per incidentiā per-
miſſum, per l. quotiens. C. de iudi-
cijs, ita tenet Otalora de nobilitate

in 2. partiē principalis, c. 10. n. 1. cū
ſeqq; & in c. 3. 3. partis. 3. principalis
n. 8. Auend. de exequendis mandat.
Reg. 1. part. cap. 10. num. 33. verſic.
vigefima cauſa cum ſequentibus, a-
lios Doctores referens, & Menefes
à Padilla in l. ſ. ædibus. C. de ſeruitu-
tib. & aqua num. 7. quos reſert & ſe-
quitur Ioann. Gutier. de iuramento
confirmat. 1. part. cap. 15. nu. 7. cum
ſequentibus, & Ioan. Garcia de nobi-
litate gloſ. 1. num. 8. & 28. qui om-
nes concedunt, in tali caſu lenio-
res probationes nobilitatis ſuffice-
re ad obtinendum in prædicta in-
cidentia: & ita tenet Ioann. Yañez
Parladorius de rebus quotidianis c.
15. nu. 9. ad finem.

ET ſi in aliquo priuilegio hoc *Quæſt. 41.*
verbum, *Tributo*, inueniatur, ꝛ erit *232*
reutrendum ad Otaloram de nobi-
litate in 1. part. cap. 1. & 2. qui la-
tē agit, quando interpretandum ſit,
& etiam hoc verbum, *Rentas*, in
priuilegijs, ꝛ & in dicto cap. 2. nu- *233*
mero fin. mentionem facit horum
verborum, *Seruicio y montazgo, al-
mojarifazgo, rodas, caſtillienas, a-
duanas, entrada y ſalida, cargo, deſ-
carga, borras, aſadinas, peage, paſſage,
montazgo, barcage*, & de dictorum
verborum interpretatione agit. ꝛ *234*

ALIQUANDO in priuilegijs *Quæſt. 42.*
Princeps de primo hærede tantum
mentionē facit priuilegiū atq; immu-
nitatē alicui, & ſuo hæredi concedē-
do: quo caſu dubitatur, vtrum ad pri-
mū hæredem tantū reſtringatur, vel
ad vltiores extendatur. ꝛ De qua *235*
quæſtione cum caſus obuenerit, re-
cutre ad Matientium in l. 11. titu. 7.

H lib. 5.

Tractatus de priuilegiis

lib. 5. Recop. in glos. 8. nu. 2. qui plures Doctores allegat, & recurre ad l. heredis appellatio, & l. heredis appellatio. ff. de verb. signifi. & de reg. iur. l. ex facto. §. fin. ff. ad Trebel. & utrobique Doctores, & Tiraquel. in l. boues. §. hoc sermone nu. 74 qui tenet ad primū heredem restringi.

Quest. 43. E T cū de nobilitatis priuilegio aliqua in superioribus dixerim, est adnotandum, quod nobilis decetor Hispanē, *Algado*, non gaudet priuilegijs nobilibus cōcessis, & ideo poterit incarcerationi, & torqueri, † per tex. expressum in l. 4. tit. 19. lib. 5. Recop. vbi notat Matien. in glo. 1. & 2.

Quest. 44. D V B I T A T V R p̄tereā in nostra materia, vtrū gratia, & priuilegiū à Principe concessum spirat mortē cōcedentis? † In qua questione dubitationē tollit tex. in c. super gratia de officio delegati lib. 6. & cap. si cui nulla de p̄bendis lib. 6. c. si gratiosē de rescriptis li. 6. vbi probatur, quod gratia & priuilegiū non spirat mortē cōcedentis, licet decedat reintegra, & anteaquam sit executioni mandatū, nisi concessum fuerit dictū priuilegium ad vitā, vel ad voluntatem cōcedentis. Ita tenet Guid. Pap. decis. 491. Ripa in rubr. de constitutio. nu. 48. Boer. decis. 346. nu. 1. Did. Perez in l. fin. tit. 2. lib. 2. ordinam. & Anto. Gom. in l. 43. Tau. n. 1. Matien. in l. 2. titu. 7. lib. 5. Recopil. glos. 2. vbi latē Azeue. à nu. 2. cū seqq. & est tex. expressus in d. l. 1. tit. 7. lib. 5. de quo vi de plurima notatu digna per Greg. Lop. in l. 39. xi. 9. parti 6. & per Moli. de Hisp. primog. lib. 2. c. 7. n. 62. cum seqq. & per Ioan. Guier. in practica

questionibus lib. 2. q. 74. & 75. vol. 1.

E T cū quotidie vicos, & loca plurima videamus exēpta à ciuitate, cui antea subijciebant per priuilegiū & Principis indultū; cui licet, & propriū est, diuidere loca, & terminos, † per l. 2. tit. 1. parti. 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos. verbo, *Departir*, & Auēdan de exequend. mandat. Regum c. 4. nu. 2. & 8. Socin. consil. 86. lib. 1. Aret. consil. 19. nu. 3. Cepola de seruitutibus tit. de seruitute viæ concl. 6. n. 23. Rau. in l. si fundū. §. qui fundū. n. 6. ff. de lega. 1. & in cōf. 187. & 307. lib. 2. & Matien. in l. 4. ti. 10. lib. 5. Recop. glo. 1. n. 1. cum seqq. erit opuma quæstio, vtrū vicus quoad districtū & iurisdictionē exemptus à ciuitate priuilegiata amittat commodum, & priuilegia illius ciuitatis, cui antea subditus erat. † Et in hac quæstione tenendū est, quod dictus vicus quoad districtū & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata exemptus non amittit cōmoda, nec priuilegiū illius. Ita Paul. Cast. d. consil. 187 lib. 2. in fine, Felin. in c. Rodolphus de rescript. n. 17. ad mediū, Couar. in practi. quæstionibus c. 37. n. 7. Rod. Xuar. alleg. 7. n. 2. Matien. in l. 4. tit. 10. lib. 5. glos. 1. nu. 3. Castillo de Bobadilla in sua sua polirica tom. 1. lib. 2. c. 20. n. 3.

E T licet hoc verum sit in prædicto casu, bona tamen patrimonialia clericorum non gaudent priuilegijs concessis ecclesiarum bonis, † secundum Abb. & Felin. num. 10. in cap. ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. vbi Decius num. 18. dicit communem, & tenet Couarru. lib. 1. variarum resolutionum cap. 4. num. 3. Mench.

Mench. de succes. creat. §. 22. num. 42. & §. 10. nu. 659. Matien. in l. 1. tit. 25. lib. 5. Recop. glos. 1. nu. 4 de quo est videndus Bobadilla in sua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 259. cum seqq. qui plures DD. allegat, licet gaudeat, & fruatur prædicto privilegio bonorum Ecclesiasticorum patrimonialia bona, ad cuius titulum fuit aliquis

241 facris ordinibus insignitus, t secundum DD. quos refert Couar. dict. c. 4. n. 4. quos sequitur Azevedo in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recop. n. 30. quavis contrarium defundat ipse Couarr. ubi supra.

Quest. 47. EX quibus venit enucleanda illa admodum controuersa opinio, utrum data filio in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos veniant conferri

242 da? t In qua quaest. dicit Aucend. in respon. 17. quod prædicta bona conferuntur, quæ sequitur Couar. c. Rainal. de test. §. 2. n. 7. & Ayora in tract. de partitionibus 2. p. q. 13. Angulo de meliorationibus in l. 9. glo. 3. n. 23. & 25. Ioã Gutier. in pract. quaestionib, quaest. 65. n. 11. ad fil. 12.

Sed contraria opinio verior videtur, quam dicit communem Tellius Fernandez in l. 29. Tauri num. 26. & Ioan. Faber in §. fin. instit. de inoffi. testam. Igneus in l. 3. §. subueniatur nu. 77. ff. ad Senat. Consult. Sillan. & Aymon conf. 136. Cassan. in cōfuetud. Burgund. rubr. 7. §. 5. Duenas in reg. 222. limitat. 3. Ant. Gom. in d. l. 29. Tauri num. 27. versic. item subinfero; Rojas in epitome successione cap. 7. num. 46. & Azevedo, quia alios refert, & dicit ita practicum in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recopil. num. 29. & nouiter Gratian. in

regul. 195. nu. 6. quæ opinio comprobatur, quia datum in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos est vere beneficium Ecclesiasticum, t iuxta 243 communem opinionem, quam refert Sylua de benefi. 3. p. q. 10. n. 27. & habetur in 1. tom. communium opinionum pag. 69. colu. 1. in nouis, tradit Rebus. in praxi benefic. tit. de differentia inter res, genera, & ius, nu. 32. pag. 111. ut refert & sequitur Azevedo in d. l. 10. tit. 6. lib. 5. n. 30. & beneficiorum bona sunt Ecclesiastica, t ut latè defendit Ioan. Gutier. 244 in quaestio Canonica, quaest. 8. num. 16. & sunt spiritualia secundum eundem ibidem, & per l. 9. tit. 17. part. 1. successioque in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, t cap. ad Apostolicam 8. quaest. 1. c. ex transmissa, c. ad exirpandas de filiis presbyterorum. Et successio in dictis Ecclesiasticis beneficiis est odiosa, c. 7. sessione 25. de reformatione in sacro Concilio Tridentino.

NEC Immemor sum illius quæ 245 Quest. 48. tionis, utrum bulla, seu rescriptum Principis & Pontificis, seu privilegium mentionem faciens de beneficio Ecclesiastico comprehendat capellaniam: & dicta capellania dicetur Ecclesiasticum beneficium? t In qua quaestione veritas hac 246 distinctio venit enucleanda: & hæc erit habenda resolutio, quod bona Capellaniz dantur ad nulum patroni, & fundantur a laico ante Episcopi erectionem & collationem, dicuntur bona profana, & temporalia, & non beneficia ecclesiastica; & si fuerit ab Episco-

5. p. principali quæst. 7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap. 9. numer. 2. & sequentibus. l. 23. tit. 10. part. 1. & probatur ex cap. 11. de reformatione sessione 15. in Concilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis, quibus legitime debetur*. Et cum ex Pontificis priuilegio possit laicis competere immunitas à solutione 253 decimarum, † per dictam l. 23. tit. 10. part. 1. vt resoluti Couarr. vbi supra, qui plurima iura refert, & cum isti decimarum fructus possint vendi, permūtari, in dotem dari, obligarique, & veniant in iudicio familie 254 exciscūdæ, † vt tradit Soto de iustitia & iure lib. 9. c. 14. art. 3. & c. 71 art. 1. opere pretium erit, scituruq; dignum, vtrum ex fructu prædictarum decimarū gabella veniat soluenda? † Et videbatur, nullā gabellam solui debeti, cum prædictæ decimæ concessæ laicis dicantur patrimonialia beneficia, & sic Ecclesiastica & spiritalia videbātur, quatenus sunt beneficia, vt supra cod. n. 243. cum seqq. diximus, quod tradit Guiljel. Benect. in c. Rainuntius de testam. in verbo duas habens filias. n. 58. Cassan. in cōsuetud. Burgūd. rubr. 1. §. 6. tit. desuſtices. nu. 39. & dicantur patrimonialia præstimonialia, † secundū Ioan. Staphileum de literis gratiæ & iustitiæ in §. forma n. 3. Ioan. Garc. Gallego vbi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, vt ex venditione fructuū decimarum gabella debeatur: quia licet sint patrimonialia beneficia, iudicantur ad instar bonorū sæculatiū, † vt tenet Ioan. Garc. Gallego vbi supra n. 99. & comprobatur

ex his, quæ tradidi in tract. de gabel. in 7. p. in princ. n. videlicet, quod ex venditione fructuū, *de lastercias*, qui Apostolico priuilegio cōceduntur, gabella debeatur, si à laico vēdantur. Cap. 6.

NEC Omitam interpretationem verā legis. i. tit. 27. lib. 9. Recop. agens, *del seruicio y montazgo*, ibi: *Aunque tornen o no a sus terminos*. De qua sepe dubitatū vidi, quæ relictis argumētationibus venit intelligēda, † quod dictū seruitiū debeatur, quādo greges extra terminos suos ad alianos extrahuntur, non tamen quādo ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos transmutauerint; nam tunc tēporis prædictum seruitiū solvendum nō veniet, cum termini & pascua communia propria, & non aliena dicātur, † per 255 l. recte dicimus, §. fin. l. pupillus, §. fin. ff. de verbor. signif. l. serui electio ne. §. Labeo, ff. de leg. 2. vbi tradunt cōmuniter DD. & Calderin. consil. 21. sub tit. de præbendis, & ex tex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. sign. & eodē modo veniunt intelligēda l. 18. tit. 27. lib. 9. Recop. ibi: *Sacaren sus ganados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*. † Hoc est, nō cōmunibus per su prædictas; & ideo agens de exactione prædicti seruitij debet probare, quod debitor, & qui contribuere, tenetur, suos extraherent greges ad terminos alienos vltra suos & communes: quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam, † ita tenet Hippolytus in rubr. 26 de probatio n. 436. in fin. Alex. conf. 77. nu. 3. lib. 7. Gozad. conf. 35. nu. 26.

Tractatus de priuilegiis

Pet. Paul. Parif. confil. 17. nu. 26. lib. 1. Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 8. glol. 7. n. 7. Euerard. loco 27. n. 7.

Quest. 52. HINC est, quod cum laicus habens bona communia cū clerico teneatur de suis bonis tributū, & Regiā gabellā soluere, nec excusationem habeat ratione communionis, ꝓ vt re soluit contra Hippoly. singulari 180. Speculator de clerico cōiugato, versic. quid si clericus Decius in authentica cassā, & irrita. C. de sacrosanct. eccles. nu. 9. Otalora de nobilitate. 2. p. c. 7. nu. 1. in fine, Couar. in practi. quæstio. cap. 34. nu. 3. in fin. Did. Perez in proemio tit. 1. lib. 3. ordinam. versic. ex quibus colu. 448. Mexia in taxam panis concl. 5. nu. 77. Azeue. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recop. n. 25. & Castillo de Bobadilla in sua Politica tomo. 1. lib. 2. c. 17. nu. 91. pag. 938. licet laicus sit frater clerici, cum eoq; habeat communionē in bonis, vt resoluit ipse Bobadilla vbi supra 2. tom. lib. 5. c. 5. n. 30. exactor tributorum, & Regiæ gabellæ probare tenetur qualitatē bonorū non exemptorū, & partem quam laicus soluturus habet in eis, ꝓ alijs bona a clerico possessa propria præsumuntur, per l. 2. C. de probatio. cū concordantibus, liberaq; & exempta a tributo, gabel la, & seruitute præsumuntur, ꝓ per l. altius. C. de seruitutib. & aqua, vbi Doctores. Et cū de priuilegiis interpretatio sit noster sermo, & nulla maior interpretatio, quā vsus, est aduertendū, quod priuilegia in eo valent, & tenent, in quo obseruata, & visitata fuere, ꝓ per text. in c. si de terra. c. accedentibus de priuilegijs cū

glosis ibidē. l. 42. in fin. tit. 18. parti 3. vbi Greg. Lop. l. 13. tit. 7. parti. 5. l. 1. ff. de nundinis, tex. vbi latissime agitur per modernos in c. cū accessisset de cōstitutio. tenet Minch. lib. 1. vsu frequen. c. 2. n. 5. Molina lib. 2. de Hispan. primog. c. 7. n. 71. Bobad. in sua Politica to. 2. lib. 5. c. 10. nu. 10. pag. 1128. semperq; in priuilegijs, & exceptionibus remanet reseruata auctoritas, & correctio superioris, ꝓ c. constitutus. §. cū autem de religiof. domibus, c. ex ore in fine, c. cū capella de priuilegijs, tex. & glol. singularis verbo cathedaticum in c. pastoralis de donatio.

ET cū quotidie in titulis Regijs, *Quest. 11.* quæ rectoribus, decurionibus, tabellionibus, & alijs officialibus consistorialibus cōceduntur, illa verba inferantur, *Mādamos q̄ les seā guardadas las libertades, preeminencias y exēpciones q̄ por raxon de semeiante oficio se sueltē, y acostumbra guardar,* erit nō inelodans, & memoriæ dignū, & in praxi quotidianū, vtrum ratione illorū verborū prædicti correctores, decuriones, tabelliones, & alij officiales consistoriales excepti sint a solutione, & contributione collectorum, & redditū regalium? ꝓ In qua quæstione videbatur dicendū, prædictos officiales immuniatē, & exemptionē habere ratione officij, & prædictorū verborū, ex opinione Casan. in cōsuet. Burgund. Rubr. 1. §. 4. n. 56. cū seqq. & ex opinione Guid. Pap. in decis. 398. qui tenent, quod rectores, decuriones, & tabelliones, & alij officiales consistoriales excusantur a collectis, & contributionibus.

Sed

Sed veritas est in contrarium, excusationemq; nec immunitatem habent à collectis, cōtributionibus, nec à tributis, & Regijs redditibus, etiā cōsuetudinem immemoriam pro se allegent, per l. 11. tit. 25. lib. 4. nouæ Recopil. quā ita intelligit Ioan. Gutierrez in practicis quæstion. lib. 1. q. 137. nu. 2. & 24. qui plurimos refert Doctores eandem opinionem

168

tenentes; † nec oberunt illa verba in dictis titulis Regijs contenta, nam in privilegio, & exemptione generali non comprehenduntur Regia tributa, nec redditus Regij, nisi de his expressa mentio fiat, vt superius resolui mus num. 195.

Quest. 54. EX Qua resolutione deducitur verus intellectus ad nouam Regiam pragmaticā constitutam in fauorem agricultorum, versic. 3. in illis verbis, *Que en los frutos de las tierras sean preferidos los señores de ellas por su renta a todos los otros acreedores de qualquier calidad que sean*, vtrum mulier antiquior creditrix pro sua dote comprehendatur, eique dominus prædij pro

169

pensione præferatur? † In quo casu videtur tenendum, quod dominus prædij pro sua pensione doti præferatur, quia sicut mulieri pro dote cōpetunt plures prærogatiuæ, & priuilegia, daturq; ei prælatio inter alios creditores: † iuxta l. assiduis. C. qui

170

potiores in pig. habeantur, & in aut. de equalitate dotis. §. his consequenter. l. priuilegia. C. de hæreticis. l. vbi adhuc. l. in rebus. C. de iure dotiū, l. 29. & 33. tit. 13. parti. 5. de quo per

171

Fañum de pignoribus. 4. membr. 2. part. n. 99. Pct. Paul. Paris. cons. 102.

nu. 5. cum seqq. volum. 3. Couarru. lib. 1. variarum. c. 7. per totum, eodē modo prædij pro pensione competit tacita hypotheca, & fructus sunt tacitè hypothecati, & pignoriati pro dicta pensione, † per l. si in lege. §. 1. l. qui fideiussor. ff. locati. l. in prædij ff. in quibus casibus pig. vel hypoth. tacitè contra. l. Lucius. ff. qui potiores in pig. habeantur, tradit Menochius de adipiscenda posses. remed. 3. à nu. 34. cum seqq. & est tex. in l. 16. tit. 13. parti. 5. vbi de materia est videndus Greg. Lop. in glos. 1. cum seqq. & cum ambo sint priuilegiati, obstat regula communis, quod priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vtitur priuilegio suo. † l. sed & milites. §. fin. ff. ex quibus causis maiores, de qua regula, & eius limitationibus videndus est Couarruu. in practicis quæstionibus cap. 7. num. 4. & in reg. possessor. 2. part. relectio nis. §. 2. nu. 4. & Ioann. Gutierrez item in practicis quæstionib. lib. 2. q. 115. nu. 10. Azueto in l. 10. titu. 3. lib. 5. Recopil. à nu. 11. cū sequentibus, & Gratian. in regul. 316. n. 8. Menoch. præsumpt. 189. lib. 4. n. 124. & ideo mulier pro sua dote non videtur præferenda domino prædij pro sua pensione, & cōprehensa videtur inter creditores nominatos in verbis dictæ nouæ pragmaticæ Regiæ. Sed contrariū verius videtur, & tenendum, hoc est, quod mulier pro sua dote creditrix nō cōprehendatur in illis verbis pragmaticæ Regiæ, nec inter illos creditores, & præferatur domino prædij etiam in fructibus ex eo productis: †

172

173

nō enim est præsumendū Principem

H 4

vnico

Tractatus de priuilegijs

vnico verbo omnia iura, & priuilegia dotis cœtere voluisse, per l. si quando in principio. C. de inefficio. 274 restam. & ibi Doctores, & in generali concessione pō veniunt ea, quæ verisimiliter non concederētur specialiter, & glos. verbo tuetur, in dicta l. si quando in princip. l. obligatione generali. ff. de pignoribus. l. qui peculij. ff. de peculio. l. si pater. ff. quæ in fraudem creditorum. l. creditor, §. penult. ff. mandati, tradunt Doctores in supradictis locis, & Auiles in cap. pratorum, c. 1. glos. verbo, *Ni luenan*, num. 15. Pinellus in rubr. de bonis mater. 1. p. num. 47. & Salicet. in d. l. si quando num. 1. qui omnes etiam tenent, quod verba generalia rescriptorum restringuntur secundū 176 ius commune. & Dispositio preterea generalis restringitur ex ratione particulari. & l. cum pater. §. dulcissimis. ff. delegat. 3. l. si de certa re. C. de transactio. & lex generalis noua nō comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegiū in materia, & glossa verbo non 177 compelli in l. sciendū. ff. qui satisdare cogantur, quæ est notabilis, & communis secundum Bart. ibidem numer. 2. l. as. num. 4. & in l. bonorum. C. qui admitti num. 3. tex. in l. in fraudem. §. fin. ff. de milit. testament. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrimon. numer. 14. & 15. & in l. fin. C. de reuocand. donat. nu. 170, & adducit multa Manica de contracturis lib. 2. l. tit. 18. nu. 29. Redin. de maiestate Principis verbo nō armis solum n. 200. Mencha. de successio. creat. §. 3. n. 8. Mexia ad l. Toleti. 2.

p. fundamento. 6. n. 18. cū seqq. Ioan. Guier. in pract. quæstionibus lib. 3. q. 29. n. 3. & Costa in c. si pater de testam lib. 6. n. verbo habens ante nu. 9. qui Doctores etiam tenent, quod lex generaliter loquens non includit causam dotis, quando habet idē priuilegium in materia, vt in nostro casu, & quod tenet Azeuedo in l. 35. tir. 179 18. lib. 9. Recop. n. 4. qui refert Tiraquel de terrac. lignagier. §. 1 glo. 14. nu. 91. vsq; ad 107. quæ est communis opinio secundū Bursat. in conf. 220. col. 1. lib. 1. & Barbosa in l. 7. ff. solut. matrim. 1. p. n. 1. & 2. qui alios refert: & quando regula generalis non cōprehendit casus priuilegiatos. & Probat 280 batur ex doctrina Decij in l. 1. n. 9. ff. de regul. iur. & Alciat. lib. 4. Paradoxorū c. 10. Tiraq. de vtroq; retract. glos. 14. n. 61. in priuilegioq; moratorio, vel dilatorio concessio à Principe debitoribus iuxta l. quories. C. de precib. imperat. offerend. non cōprehenditur dos, nec dotis debitū, & secundū 281 opinionē Baptistæ à Sācto Blasio in tract. de priuilegio dotis. n. 89. Centuria 3. & cōprobatur, quia rescriptū impetratū, vel concessum, non precū dicat causæ priuilegiatæ, nisi de ea fiat specialis mentio, & c. cum ordinē 282 de rescrip. c. inter monasteriū de sentent. & re iudi. & vtroque Doctores, & Iacobus Monachus in defensorio iuris. §. contra rescriptum nu. 5. in vol. 3. tract. Doctōrū in antiquis, & in ambiguis fit interpretatio pro dote. & l. in ambiguis. ff. de iure dot. 283 l. in ambiguis. ff. de re iudicata, & faciunt, quæ tradita sunt in tract. de ga bellis. 4. p. §. 1. num. 21. cum seqq. nec derogat.

derogatio vel correctio per subaudi-
tos intellectus est inducenda, & fu-
giendus est omnis absurdus intelle-

184 ctus, ¶ l. nam absurdum, ff. de operis
libertorum, l. scire oportet, §. aliud,
ff. de excusatio. tuto. tradit Hippol.
conf. 89. num. 8. & Mexia ad legem
Toleti in responso ad 2. fundamen-
tum n. 45. cum seqq. deinde non vi-
detur renuntiatum nec derogatum

185 privilegium speciale minorū, ¶ glo.
verbo nulla ratio in l. postquam liti,
C. de pactis communiter recepta
secundum Ias. in l. 1. ff. de iurisdic-
tione om. iudi. nu. 10. & Rebuf. ad
Regias constitut. Galli. tit. de restitut.
artic. 2. glos. 4. num. 23. Azeved. in l.
1. tit. 6. num. 21. & in l. 4. tit. 17. nu. 3.
lib. 4. Recopil. vbi plurimos allegat
Doctores. Prouisio namq; legis cō-
tra ius commune non extenditur vl-
tra illud, quod lex expressè provi-

186 det, ¶ l. si vero, §. de viro, ff. solut. ma-
trimon. vbi ita tenent Bart. & Imol.
qui latè prosequitur. Et tandem pro
hac opinione facit, quod generica
alienationis prohibitio nō compre-

187 hendit causam dotis, ¶ ita Bart. in l.
filius familias, §. diui, ff. deleg. 1. nu. 2.
& est communis opinio teste Ias. ibi
dem in repetitione num. 66. Ripa n.
70. Ioan. Croto num. 44. Boeci. de-
cis. 110. num. 5. Menes. à Padilla in
authen. res quæ, C. communia dele-
gat. n. 52. qui plures alios refert DD.
tenet Gregor. Lop. in l. 6. tit. 11. par.
6. in glos. verbo, *Que la non pudieße
vender*, & Ant. Gom. in l. 45. Tauri
num. 87. Molina de Hispan. primo
gen. 2. par. c. 3. num. 10. Ex quibus
satis remanet probatum, dotis privi-

legium exclusum non remanere ex
dispositione illorum verborum, quæ
in dicta noua pragmatica dicto ver-
sicul. 3. comprehenduntur.

Qua opinione retenta nō obstat
regula in superioribus relata, quod
privilegiatus contra pariter privile-
giatum non gaudeat privilegio suo:
quia mulier in prædicto casu pro
sua dote certat de damno vitando,
& tunc admittitur contra pariter pri-
uilegiatum. ¶ Et hoc modo limita- 188
tur prædicta regula secundum Ioan.
Gutier. in pact. quæstionibus lib. 2.
quæst. 115. num. 10. cum sequenti-
bus, & Azeved. in l. 10. tit. 3. libr. 5.
Recopil. à num. 11. cum sequentib.
Nec obstant dicta verba, *De qual-
quier calidad que sea*, nā respōdetur,
quod dicta pragmatica ait: *Se presen-
tan a los otros acreedores*, & cum hæc
dictio, alius, alia, aliud, sit repetitiua si-
milium, ¶ iuxta glos. verbo, alia per 189
na in l. si fugitiui, C. de seru. fugitiuis
communiter receptam secundum
scribentes ibidem, & est glos. similis
in c. sedes apostolica verbo maiores
de rescrip. & tex. in l. si quis emptio-
nis, C. de prescrip. 30. vel 40. añhorū,
vbi notant Bald. Salic. & Angel. illa
verba, *A los otros acreedores*, veniunt
intelligenda in creditoribus simila-
bus, & non in habentibus maiora
privilegia, & illa verba: *De cualquier
calidad*, veniunt intelligenda iuxta
qualitatem illius verbi, *A los otros*, &
non iuxta maiorem qualitatē, &
maiore privilegia: nam qualitas ad
iuncta verbo, vel participio, venit re-
gulanda iuxta tempora & qualitatē
verbi vel participij, ¶ l. Titius, ff. de 192
milit.

Tractatus de priuilegiis

milit. testamento, l. indebitis, §. si extraneus, ff. de noxalibus. l. ex facto, ff. de vulgari. Et licet contrarium de fendere conetur Collates in pragmat. agricultorum lib. 3. c. 1. num. 3. facilis est responsio ad sua fundamēta, nostramque veram opinionem de feudis Felician. de censib. tom. 2. lib. 3. c. 5. num. 14. satisfaciens contrariis fundamentis.

Quest. 55. **HABENTES** Tamen exemptionem omnium tributorum ex Regis priuilegio tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, t per l. 19. tit. 4. lib. 6. Recopil. & quoniam multoties dubitatur, utrum vnus ciuitatis incolę communicare possint terminos, pascuas, vel montes alterius ciuitatis absque priuilegio & licentia Regia? In hoc resolue, quod nulla datur pascuorum vel montium communicatio sine Regia licentia & mandato: quia est species alienationis, t vt in c. 1. de rebus Ecclesię non alienand. tenet Petr. Paul. Paris. in conf. 27. nu. 133. vol. 1. Calcan. conf. 51. nu. 12. & 16. Paul. Castr. conf. 117. vol. 3. num. 3. Matthæ. de Afflict. decis. 254. idemque disponitur in beneficiorum, teruq; Ecclesiasticarum vnione & communione, quę absque Pontificis rescripto & licentia fieri non potest, t ita Calderinus conf. 4. de rebus Eccles. non alienand. Ioan. de Ligniano in c. noui ne sede vacante, Petr. Perusinus in rit. de vnionibus cap. 2. nu. 14. & c. 5. num. 17. tex. in c. decimas, & cap. & temporis 16. quęst. 1. tradit Rebus. in pract. beneficiorum tit. de de vnionibus nu. 22. cum sequētib.

Ex quo inferitur, quod huiusmodi terminorum & pascuorum communio non potest præscribi, quamuis populi absque Principis licentia per longissimi temporis spatium in communione persistant, t quę est communis resolutio, de qua per Ias. in l. si non sortem, §. si centum, ff. de cōditione indebiti nu. 5. Balb. de præscript. in 4. par. quartę partis principalis, quęst. 13. post Bart. & Doctores in l. fin. C. communi diuidundo, & in l. 1. §. ad hæc, C. de annali exceptio. Math. de Afflict. in decis. 254. & eodem modo, quo requiritur Regia, vel Principis licentia ad terminorum, vel pascuorum communicationem, requiritur itidem ad eorū dissolutionem, t cap. 1. de regul. iur. in decretalibus, ita Math. de Afflict. & Rebus. vbi supra tit. de vnionis reuocatione num. 15. pag. 297. Abb. conf. 122. par. nu. 3. & 4. quę limita cum Socin. conf. 117. vol. 1. quem refert & sequitur Greg. Lop. in l. 15. tit. 5. part. 5. in glos. verbo, *Los egidos* in fine, & Bobadilla. in sua Politica lib. 3. cap. 2. num. 83. tenentes, quod potest vna ciuitas absque Regia licentia cum alia facere conventionem super animalibus, quę ab vna parte in aliam intrant in earum pascua in territorij, vt tantum soluant damnum & non penam staturariam, & quod potest fieri per conventionem communio pascuorum vsq; ad certa loca: quia tunc temporis non dicetur alienatio, t sed bona societas & conuentio.

RESTAT Nunc examinare, *Quest. 56.* utrum eo ipso quod Rex aliquem facit

cap. 7.

298

facit de suo consilio, titulumque huiusmodi concedit, censetur, eum nobilem facere; eique exemptionē tributorum ordinariorum, & extraordinariorum concedere? In quo casu tene cum Tiraquel. de nobilit. cap. 2. num. 2. & cum Ioan. Garc. eo dem tit. de nobilitate, gloss. 35. nu. 39. & cum Guid. Pap. decis. 376. quod huiusmodi consiliatij nobiles fiunt; & clarissimi, omnemque tributorū exemptionem adepti sunt per titulum Regiū eis concessum. Pro qua conclusione est text. in l. femina, ff. de Senatoribus, l. si Senator, l. Senatorum, C. de dignitatibus lib. 12. de quorū consiliatiorum privilegijs & exemptionibus late agit Boerius in tractatu de ordine graduum 2. part. & Cassaneus in Catalogo glorie mūdi 7. par. consideratione 9. vers. & fuit Greg. Lop. in l. 5. tit. 9. par. 2. verbo; *Consejeros*, Ioan. Garc. de nobilitate gloss. 35. num. 39. cum seqq.

Quest. 57.

NEC Omittam, quod privilegia atque exemptiones, quæ concessæ fuerint à Principe alicui civitati, vel villæ, antea quam deletæ fuerint ob inimicorum impetum, vel alia qua vis causa, conservantur; & permanent, quando denuo reedificantur; & conduntur, l. 1. de sacra in princip. ff. de contrahend. emptione, tenet Innocent. & Abb. in cap. cum ex iniuncto de noui oper. nuntia. col. 2. idem Innoc. in cap. Abbate de verborum significat. Alex. conf. 43. lib. 1. nu. 2. Bald. & Paul. in l. sicut, §. in decurionibus num. 7. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomi. Ancharr. in d. c. cum ex iniuncto nu. 9. & ibi

Anton. de Butr. num. 4. Iacobinus de Sancto Georgio in l. proponēbatur, ff. de iudi. in fin. Marcus Mantua in c. 1. de electione nu. 17. & 18. & Zasius in d. c. cum ex iniuncto num. 9. Quod comprobatur, quia seruitus urbana conservatur in area, quæ reuiuiscit, quando de nouo originatur, eademque domus fingitur, l. 1. seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruitut. urban. præd. idemque de usufructu dicitur, qui etiam si suspendatur, si res, de qua debetur, ab inimicis aliquo temporis spatio possideatur, cōualefcit recuperata re, de qua debebatur, l. si ager la. 2. ff. quibus modis usufruct. amittatur, de quo videatur Cepol. de seruitutib. urban. præd. cap. 12.

EST Etiam aduertendū, quod dubitari solet, quod si aliqua exemptio, vel privilegium à Principe concessum fuisset ob aliquod in bello seruitium, vel omnibus agarenis & infidelibus, qui ad Catholicam fidē reducti fuerint, vtrum illud seruitiū necessario perfici debeat, vel inceptum sufficiat, aut agarenis vel infidelibus in via vel itinere repertis, & non efficaciter ad fidē reductis concedatur? Et videbatur, ob dictum seruitium non perfectum, & ob reductionis voluntatem prædictū privilegium & exemptionem concedendam fore, quia repertus in itinere, vel in via cum rebus vetitis incurrit in penam statuti contra portantes vel extrahentes res vetitas, ita Angelus de maleficijs in titul. de rebus portandis num. 10. Sed veritas est in contrarium: & in prædicto casu se priui-

Tractatus de priuilegiis

priuilegio puto, actum perfectum
 & consummatum reductionis neces-
 sarium fore. Et idem iudicandū de
 dicto in bello seruitio, ob quod pri-
 uilegiū confertur, per tex. ad hoc ex-
 pressū in c. 1. & 2. de filiis presbytero-
 rū l. 6. vbi probatur, quod priuilegiū
 vel exēptio, vel gratia summi Pontifi-
 cis non extenditur de vno ad alium
 casum: † quod etiam probatur in l.
 cum quidā, ff. de liber. & posthum.
 Et corroboratur hæc vera resolutio,
 quia etiam in gratia vel indulgentia
 à summo Pontifice concessa anima-
 bus in Purgatorio assistentibus re-
 quiritur actualis conditionis perfe-
 ctio, & exactio, ad hoc vt ratione
 prædictæ indulgentiæ animæ veniā
 consequantur, in libertatemque per-
 305 ducantur, † ita tenet Ricardus in 4.
 sententiariū distinct. 20. quæst. 3. art.
 3. & Augustinus de Ancona in libel-
 lo aureo de potestate Ecclesiastica,
 quæst. 30. art. 3. & Sanct. Thom. quæ-
 refert & sequitur Albertus Florent.
 1. par. tit. 10. c. 3. §. 2. & Ioan. Maior
 in 4. dist. 20. quæst. 2. col. 3. vbi Pa-
 ludan. quæst. 4. & penult. Nauarro
 in cap. quis aliquando de poenitent.
 distin. 1. §. in Leuitico notabili 19. n.
 4. & est text. in cap. præfenti de præ-
 bendis lib. 6. ad quod allego glos. fin.
 in extrauaganti de poenitent. & remis-
 sion. col. 4. ad fin. vbi probatur, quod
 in priuilegijs & concessionibus prin-
 cipis & in Romani Pontificis re-
 scriptis & indulgentijs, illa verba:
Qui tale fecerit, priuilegium vel in-
dugentiam consequatur, faciunt con-
 ditionem, quæ in specifica forma
 306 impleri debet, † l. Stichum, ff. de leg.

1. l. Quintus, ff. de auro & argento
 legat. Nec obstat opinio Angeli de
 maleficijs pro contraria opinione
 adducta, quam intellige verā, quan-
 do via, in qua reperitur portans res
 veritas est, non consuetudo & extraor-
 dinaria, & non recta, estque aliqua
 delinquentis suspicio, † ita Bart. & 307
 Ioan. de Platea in l. qui fiscales, C.
 de nauicularijs lib. 12. prædictus nā-
 que actus reductionis ad cōsequen-
 dā promissam exemptionem & pri-
 uilegium Principis, requiritur, &
 debet esse perfectus, nec in itinere
 vel in via inueniri sufficit, l. 1. ff.
 quod quisque iuris, Angelus in l. si
 vehēda, ff. ad l. Rhodiam de iactu,
 quos & alios Doctores refert Auiles
 in cap. Prætorij, cap. 52. glos. verbo,
En la tierra, num. 22. Quando enim
 requiritur actus perfectus & cōsum-
 matus, non sufficit esse in fieri, † l. 308
 arboribus, §. de illo, ff. de usufructu.
 Sunt deinde adeo efficaces Principis
 exemptiones & priuilegia, quod per
 generalem priuilegiis reuocatio-
 nem non censentur reuocata priu-
 legia miserabilibus personis, & alijs
 priuilegiatis personis concessa. † l. 309
 tenet Mexia ad leg. Toleti in 4. fun-
 damento primæ partis num. 21. re-
 ferens. Cinnum in l. 1. quando Imp-
 rator inter pupillos & viduas, exten-
 diturque priuilegiū concessum mi-
 noribus ad furiosos & mentecaptos,
 † per glosam verbo ad agnatū, in l. 310
 2. C. de curatore furiosi, communiter
 approbata secundum Bald. numer. 6.
 Alex. num. 5. in l. si curatorem ha-
 bens minor, C. de in integrum resti-
 tuten Gregor. Lop. in l. 23. tit. 3. p. 5.

in glos. verbo, *De los guardadores*, post medium. Qui Greg. Lop. in l. 22. tit. 13. part. 2. verbo, *O le embargaf sentener*, quod licet Princeps concedat alicui magnati plenā & amplissimam iurisdictionem, nunquam videtur concessa suprema iurisdictione, nec illa causarum maiorū cognitio, quæ ad ipsum tanquā Regē pertinet, licet dicat in privilegio, quod cōcedit omnia, quæ tanquā ad Regē (hoc est regalia) ad se perinēt. † Pro qua
 311 opinione est tex. in l. legatus, ff. de officio præsid. & hæc est magis cōmunis opinio secundū Socin. conf. 275. num. 5. volu. 2. Marth. de Afflict. in prælud. ad cōstitutiones Regni Siciliæ quæst. 1. num. 3. & 4. Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 4. n. 38. fol. 30. Bald. in c. quanto de iudic. col. 2. Cōta in memorabilibus iuris in verbo iurisdictionem, Lucas de Penna in l. quicumque, C. de omni agro deserto lib. 1. idem in l. 1. de privilegijs scholar. lib. 12. col. penult. in fin. Puteus de syndicato post evidentialia in c. 1. de excessibus baronum nu. 8. fol. 85. Couar. in pract. quæst. cap. 1. nu. 1. Aviles in cap. Prætorum cap. 38. glos. ante nos nu. 3. Auend. de exeq. mand. reg. c. 5. nu. 2. Parlad. lib. 2. de rebus quotidian. c. 1. nu. 14. cum seqq. Balluga de Specul. Principum rubr. 22. §. & quia fol. 119. n. 10. & 40. & 1. cum sequentibus, tenet Petr. Greg. de synagoga iuris, 3. p. lib. 32. c. 10. nu. 6. & seqq. Anton. Gom. in l. 40. Tauri nu. 10. in fin. & Azeved. alios referēs in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 3. cum seqq. & nu. 15. & 30. & 39. & nu. 47. cum seqq.

per tex. ibi & in l. 1. à num. 36. tit. 15. cod. lib. 4. per tex. ibi, & l. 1. tit. 10. num. 31. per tex. ibi lib. 5. Recop. est tex. in l. penult. ad finem tit. 15. part. 2. & l. 9. tit. 4. par. 5. quos Doctores sequitur Bobadilla in sua Politica 1. tomo lib. 2. c. 16. num. 87. Qui in
 312 nu. 92. tenet, & defendit, quod omnes, qui allegant privilegium & exemptionem, tenentur suum privilegiū exhibere, ad consequendam dictam exemptionem: † quam doctrinam
 tenet Bart. in l. 1. §. cum urbem, ff. de offic. præfecti. vrb. Rom. Xarez al-
 legatione 7. col. 2. Matienç. in l. 1. tit. 10. glo. 21. n. 6. lib. 5. Recop. Auend. de exeq. mand. reg. c. 1. num. 1. cum sequentibus, Aluar. Vela sq. in quæstionibus iuris emphyteu. quæst. 8. num. 21. cum sequentibus, Azeved. in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 16. in fin. Belluga lib. 1. de specul. Princip. rubr. 23. §. diximus num. 30. cum sequentibus, qui in §. sed pone n. 15. vers. merito, fol. 130. limitat, quando aliquis potitur privilegio, vel exemptione ab antiquo, quia tunc habet fundatam suam intentionē: † quod
 313 tenet Ostiens. in cap. dilecto de offic. Archidiac. & quando privilegiū exhibetur, debet habere sigillū manifestum & apparens, nam si non bene appareat, nullam fidem facit. † Ita Crauera conf. 46. num. 6. tex. in
 314 cap. inter dilectos de fide instrum. cap. cum causam de probatio. l. cū aliquis, C. de iure deliber. tenet Mascard. de probatio. 1. par. conclus. 147. numer. 2.

EX quibus cōsequitur, quod privilegium, ex quo conceditur cantia
 100

Quæst. 60.

313

314

Quæst. 61.

Tractatus de priuilegiis

rum ciuiliū, & criminaliū, etiam
 815 fiscalium cognitio non comprehen-
 dit crimen falsæ monetæ, † ita tenet
 latè Thom. Gram. in conf. 6. criminali,
 & Tiberius Decian. 1. tom. criminali lib. 4. cap. 52. & ideo si in pri-
 uilegio aliquo à Principe regalis fa-
 cultas & præminentie concedantur,
 non comprehendantur bona vacan-
 tia illius, qui ab intestato & absque
 316 hærede mortuus fuit, † c. 1. quæ sint
 regalia in vñbus feudorū, l. vacantia,
 cap. de bonis vacantibus lib. 10. Cam-
 mil. Borrel. in additionibus ad Bellu-
 gam de Specul. Principum, rubr. 5.
 litera B. fol. 11. & ipse Bellug. ibidem
 rubr. 24. 5. & primo videamus nu.
 21. fol. 134. Ægid. Boss. in praxi cri-
 minali tit. de regalijs nu. 15. & 24. cū
 seqq. pag. 672. Marc. Ant. Pereg. in
 tract. de priuilegio sigi lib. 1. nu. 97.
 pag. 28. & sic obseruari in Regno
 Neapolitano testatur Marin. Frecia
 in tract. de subfeud. baro. lib. 2. pag.
 348. autoritate 14. licet tenuerint
 contrarium Bald. in l. 1. C. de hered.
 decurionum, Roland. à Valle conf.
 1. à n. 15. cum sequentibus & n. 103.
 & conf. 91. à num. 17 vol. 2. Isern. in
 rubric. quæ sint regalia num. 2. Al-
 bert. Brun. conf. 12. & 43. in fin. Ber-
 trand. conf. 276. vol. 3. & conf. 69.
 libr. 2. Tamen primam opinionem
 sequitur Bobadilla in sua Politiea
 lib. 2. cap. 16. num. 216. qui in num.
 17. tenet, quod licet concessa villa,
 oppido, vel castro; censeatur con-
 317 cessum territorium, regulariter † li-
 mitatur, quando territorium sit ma-
 ris confinis, quia tunc temporis lito-
 ra maris per spatium ballistæ iactus,

non comprehenduntur, nec conces-
 sa videntur in priuilegio concessio à
 Principe, cui reseruata censetur, †
 ex Carol. Ruin. conf. 28. col. fin. & 318
 Marian. Frecia in tract. de subfeu-
 do baron. tit. quis dicatur Marchio.
 n. 3. cum seqq. qui alios refert DD. *Quest. 62.*

QVID Tamen respondendū
 erit, si à Principe aliquod conceda-
 tur priuilegium ad suo beneplaci-
 to, atque voluntate vtendum? † In 319
 quo responde, quod licet priuilegiū
 perpetuū censeatur concessum, in
 prædicto casu morte concedentis
 spirat. l. 4. ff. locati, vbi scribentes, cap.
 si gratiosæ de rescrip. libr. 6 vbi Ab-
 bas, & Doctores, tradit latissimè Co-
 uar. lib. 3. var. c. 15. à nu. 2. Molin. de
 Hispan. primogen. lib. 1. c. 25. à n. 4.
 cum sequentibus Azueud. in 2. tit. 7.
 lib. 5. Recop. Ioan. Gutier. in practi-
 cis quæstio. lib. 2. quæst. 74. & 75. de
 quo etiam in nu. 189. intra. eod.

SED Cum in superioribus nu. *Quest. 61.*
 164. tradidimus, quod mulier nobi-
 lis contrahens matrimonium cū ig-
 nobili viro, quoad contributionem
 in eius vita amittat suum nobilitatis
 priuilegium, venit intelligenda illa
 doctrina, dummodò non sit in præ-
 iudicialibus suo honori. † Nā in his 320
 non poterit suum priuilegium amitte-
 re nobilis mulier, nec poterit pali-
 nodiam recantare, nec torqueri, per
 multa iura & Doctores, quos allegat
 hanc opinionem tenens Azueud. in
 l. 16. tit. 1. lib. 2. Recop. num. 7.

NEC Omittam, quod in inferior *Quest. 64.*
 à Principe nō poterit priuilegiū nec
 immunitatē concedere in præiudiciū
 tertij, † secundum Panormit. in c. 321

per

peruenit de immunitate Eccles. col. fin. quem refert & sequitur Ripa lib. 2. responsorum in responsio 20.

Quest. 65. num. 12. Qui in num. 17. tenet, quod privilegium concessum propter artem, catenus prodesse debet, quatenus privilegiatus artē exercet, & per

322 text. in l. semper, §. negotiatores, & §. penultim. ff. de iure immunitatis, ubi tenet Bart. l. sub prætecto, C. de sacrosanct. Eccles. ubi etiam tenet Bart. tenetque Guid. Pap. in decis. 402. cum sequentibus, traditque ipse Ripa ubi supra in numer. 19. quod privilegia concessa gabellarum conductoribus extenduntur ad eos tantum, & non perfruuntur dictis privilegijs, & exemptionibus, nec illorum sunt participes fideiussores con-

323 socij nec exactores: & quod tenet Firmianus in tract. de gabellis 2. part. q. 17. quod intellige verum, nisi aliter in privilegijs dispositum fuerit, prout quotidie videmus dispositum.

Quest. 66. ET Quia aliquando datur privilegiorum concursus, est aduertendum, quod regulariter privilegium secundum nō faciens de primo mē-

324 tionem illi non derogat, & per tex. in cap. 1. & cap. plerumque de rescriptis, cap. veniens el. 1. de præsceptis, tenent Panormitan. Felin. & scribe tes in dictis locis & Ripa in d. cap. 1. de rescriptis num. 48. cum sequentibus, ubi limitant aliquibus modis, ut per ipsos latē differitur, tradit Menoch. præsump. 4. libr. 4. à num. 1. cum sequentibus, de quo est text. in l. 35. tit. 18. par. 3. & tradit Grammar. in conf. 6. civili per totum, inter quas limitationes illa est præcipua, quod

valet secundum rescriptū de primo non faciens mentionem, quando impetrans primum noluit illo vti intra annum, & iuxta tex. in d. c. plerumque, ubi gloss. verbo intra annū, 325 quæ aliquos casus recēset, in quibus datur annalis præscriptio, & congel sit 44. casus annalis præscriptionis Tiraquel. de utroque retract. tit. 1. §. 1. gloss. 10. num. 6. & Et quanto temporis spatio præscriberetur privilegiū, 326 traditur in l. 24. tit. 18. par. 3. & in l. 3. tit. 7. par. 5. ubi Gregor. Lop.

SED Generalis omnium privilegiorum derogatio & revocatio, *Quest. 67.* non derogat privilegijs insertis in corpore iuris, quæ in suo robore consistunt, & de quo per Felin. in cap. 1. de rescriptis, & per Ias. in l. 1. §. fin. ff. de constitutio. Principum, & Firmian. in tract. de gabellis 7. part. q. 10. latē Ripa in d. c. 1. de rescriptis num. 54. Qui in nu. 55. refert illam

admodum cōcrouersam quæstionē, *Quest. 68.* utrum clausula: *Non obstantibus privilegijs in contrarium facientibus, etiamsi de illis operaretur facere specialem mentionem; quorum tenores de verbo ad verbum habere volumus tanquam expressos,* sufficiat ad tollendum privilegia habentia clausulā derogatoriam ad privilegia futura, nisi de ipsis de verbo ad verbum fiat in diuidua, & specialis mentio? & ubi conclusio- 329 nes veritatis, & distinctiones limitationes & sublimitationes inuenient, ad quem recurrit, cum casus obuenerit, & ad Calderin. conf. 11. titul. de de privilegijs Rom. conf. 327. Paul. de Castr. conf. 55. Traditque ipse

Quest. 69. Ripa ubi supra numer. 8. quod privilegium

Tractatus de priuilegiis

uilegium impetratum lite pendente non valet, si de dicta lite pendente
330 mentionem non faciat, ¶ quod probat text. in cap. fin. vt lite pendente, cap. causam quæ de test.

Quest. 70. E T Ideo vna pars priuilegij ambigua debet intelligi secundum verba clare & aperte posita in alia parte,
331 ¶ l. vtrum, ff. de petit. hæredit. l. quæ admodum, §. hac verba, ff. ad l. A. quil.

& vtroque Bart. in l. qui filibus, vbi Doctores, ff. de leg. 1. tenet Pannorm. conf. 37. lib. 1. quia si aliquid conceditur à Principe priuilegium extrahendi aquam ex publico aquæ ductu, debet intelligi, & interpretari, eo modo, vt restringatur ad aquam superfluam, & superabundantem,

332 ¶ l. si quis per diuinam, C. de aquæ ductu lib. 11. & si omnis aqua sit reipublicæ necessaria, priuilegium nihil tribuit, quod facit ad priuilegium concessum alicui ad extrahendam certam tritici quantitatem de aliqua ciuitate vel prouincia, quod debet intelligi, si talis quantitas superest ab vsu habitantium in dicta ciuitate vel prouincia: & sic recipit conditionem, si respublica non indigeat, ¶ secundum Bart. & Ioan. de Platea in dict. l. si quis diuinam, C. de aquæ ductu relator & sequutus per Ripam in tract. de peste tit. de remedijs præferentijs contra pestem num. 28. cum sequentibus; & merito quia priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quæ publica legederetur utilitas, ¶ l. fin. C. de officio magistr. militum, l. humilioribus, C. de susceptoribus & arca. l. 2. C. de priuileg. scholar. Nam priui-

legia publicæ utilitati damnoſa non sunt recipienda, ¶ l. nec damnoſa, 335 C. de precibus imperat. offerend. adeo vt priuilegium generale exceptionis ab omni munere non eximit quæquam ab oneribus, quæ imponuntur pro aquis publicis habendis: vel pro aquæ ductibus purgandis. vel reficiendis, ¶ l. ad portus, C. de 336 operibus publicis, tenet Ripa vbi supra nu. 4. cum sequentibus, quoniã pestis, belli, vel famis, & magnæ necessitatis tempore omnia silent priuilegia, ¶ l. pro tyronibus, C. de priui- 337 legijs domus Augustæ lib. 11.

E X Quibus inferitur, quid sit de *Quest. 71.* terminandum in illa quæst. quando imunitatis priuilegium conceditur omnibus venientibus ad habitandam aliquam ciuitatem, si originarij ciues, qui antea non habitabant, & patrias sedes reliquerunt, ratione prædicti priuilegij ad dictam ciuitatem inhabitandam venerint, vtrum dicto potiantur priuilegio. ¶ In qua 338 quæst. resoluendum videbatur, quod dicti originarij ciues prædicto fruuntur priuilegio ex opinione Alberti de Rosa in 1. part. statutorum q. 91. Sed veritas est in contrarium, secundum Bar. in l. cum emancipatus, §. si pater ex duobus nu. 1. ff. de bonorum posses. contra tabul. quem sequitur Alexan. in conf. 34. vol. 3. & conf. 54. vol. 2. & Mascard. de probation. vol. 3. conclus. 1141. num. 4. qui rationem adducunt, & ideo originarij vere, non potest quis ad hoc, vt gaudeat statutis & priuilegijs illius ciuitatis & loci, nisi in eo habeat domicilium, ibiq; maiorem fortun-

fortunarum suarum partem collo-
cauerit, & ibidem onera realia &
339 personalia soluat, † secundum Mas-
cardum dicta conclusione 1141.
numer. 22.

Quest. 72. ILLVD Tamen non præter
mittendum est in hac materia, quod
licet regulariter instrumentum fa-
ciens mentionem de alio non præ-
bar, limitatur in rescripto Pontifi-
cis & in privilegio Principis, quod
probat, & tenet, licet in eo de alio
340 fiat mentio, † text. singularis in cap.
Abbate Sancti Syluani, & ibi Do-
ctores de verborum significatione,
quod tradit latè Boerius in decis.
147. à numer. 1. quem sequitur Mas-
cardus alios allegans ubi supra vo-
lumin. 2. conclusione 923. numer. 9.
Et licet regulariter subrogatum sa-
papiat naturam subrogati, fallit in
hac privilegiarum materia, in qua
personalia privilegia non transeunt
341 ad subrogatum, † quia mutatione
personæ mutatur privilegium, ve
latè per nos in tractatu de gabel-
lis 7. part. 5. 1. numer. 5. & latissi-
mè per Bobadillam in sua politica
tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31.
342 † qui plures Doctores, & nos alle-
gat in dicto loco: & ideo in præ-
mis fiscalibus dominis vassallorum
à Rege concessis peculiari privile-
gio, non habetur illud privilegium
hypothecæ, quo Regia iure con-
343 ceditur, † secundum Avoles in cap.
Prætorum, c. 2. gl'os. verbo, *Camara*,
nu. 5. in fine, & Auend. de exequen-
mandat. reg. cap. 7. n. fin. nisi à Rege
expressè fuerint concessæ pene fis-
cales cum eisdem privilegijs, quæ ipse

habet, secundum Lucam de Pen. in
l. contra publicam col. 5. vers. Item
quia, C. de remilitari, Roland. cons.
62. vol. 4. à numer. 5.

SED Cum maritus, & alij quàm *Quest. 73.*
plures, habeant privilegium, ne con-
ueniantur in plus quàm facere pos-
sunt, ut traditur in l. maritum, l. rei
iudicatz cum suis § 5. ff. soluto ma-
trimon. & in l. sunt qui cum sequen-
tibus, ff. de re iudicata, c. Oduardus
de solutio. & utrobique Doctores, l.
1. tit. 15. p. 5. † Est notandum, quod 344
huiusmodi privilegium tantum eis
competit, quando contra eos pro-
ponitur actio personalis, non ta-
men quando agitur actione domi-
nij, vel quasi dominij, vel reuendi-
cationis, quia tunc agitur contra eos
tquam contra possessores, † l. Nen-
senius, § fundum, ff. de re iudicari-
ita Bart. & las. ibi numer. 1. Bald. in l.
si filio la 2. ff. solut. matrim. Alexan-
in d. § fundum, las. in l. quod no-
mine, ff. de condit. indebit. de cu-
ius veritate ultra ordinarios in di-
ctis locis, & in §. si de dote institut.
de actio. vide l. 1. tit. 15. part. 5. &
Bacem de inope debitore cap. 17.
numer. 50. & 54. cum sequentibus;
ubi refert 20. limitationes, in quibus
maritus conuenitur in plus quàm
facere potest, quod sublimitant
Bartholus, Dinus, & alij Doctores
ubi supra, quando dos petitur actione
reiuendicationis à marito: cum
in tali casu contra eum non com-
petat talis actio reiuendicationis,
quia est quasi domitibus rei dota-
lis, † l. doce. ancillam, cum mate-
346 ria C. de reuendicatione. Item

Tractatus de priuilegiis

illa exceptio, ne conueniantur vltra quam facere possunt, nō copetit illis secularibus, qui turpiter res & fortunas suas atque vitiolē consumpsere, iuxta opinionem Baldi, & Doctorum, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de conditio. in deb. num. 1. vers. Vltra quas adde, tradit Couarr. lib. 2. variar. cap. 16. numer. 9. post medium. † Et hinc est, quod etiam si focer non conueniatur à nuru vel genero in plus quam facere potest, l. sicut cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatae in fin. ff. soluto matrim. vbi notant scribentes, præcipuē Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexan. in d. l. rei iudicare, & Fano, Angel. Zasius, & Iass. in §. item si de.

348 dote instit. de action. † qui optimē distinguunt, vtrum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non prodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si focer sciens se rem præstare non posse, 349 eam promisit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licet, ff. soluto matrimonio, textus expressus in focero in l. penultima, ff. de iure dotium, vbi notant scribentes, & Baeza de inope debitore, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num. 61.

Quest. 74. SED Cū multa sint dotis priuilegia, vt videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. asiduis, C. qui potior. in pig. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos. Couar. libr. 1. variarum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. fuerat inst. de act.

Gomez de Leon in centuria c. 6. & 94. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 1. part. c. 15. & 18. & 46. Boer. in decis. 328. cum sequentibus, Thom. Grammat. consil. ciuili 114. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. numer. 13. cum sequentibus, Anton. Gom. in l. 50. Tauri, Azcu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. à num. 3. Burg. de Pazi junior quæst. 7. num. 58. † qui optima de materia adducunt 350 vltra Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammatici. in decisione 58. † adeo quod sententia prolata in fauorem dotis habeat executionem paratam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in versiculo, *La dote*, † erunt obiter aliqua recensenda priuilegia, ad 351 hoc vt materia resoluēte pateat. Et in primis, quod mulier, cui pro dote competit tacita hypotheca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam tacitam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine repugnata, vt traditur per Couarr. libr. 1. variarum resolution. cap. 7. numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypotheca tacita pro dote 352 te competens non præfertur priori hypothecæ expresse, ita Couarr. vbi supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri numer. 39. dicens communem cum alijs relatis à Barbosa in l. 1. soluto matrim. 6. part. nu. 4. vbi contrariā defendit opinionē. † Deinde hypotheca expressa prior & anterior pro dote cōpetens præfertur hypothecæ expresse.

expresse posteriori, ita Anto. Gom. vbi supra numer. 40. & Couarr. vbi supra nu. 1. vers. Quarta conclusio, quæ est communis secundum iura
 355 & Doctores, quos referunt. Præterea tacita hypotheca competens pro dote præfertur posteriori hypothecæ expressæ, secundum Couarr. vbi supra, vers. Quarta conclusio, quod etiam in cæteris creditoribus tenet latè Ripa in l. privilegia, ff. de privileg. credit. numer. 5. ampliatione 1. Marienç. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. glos. 5. num. 10. & latè plura iura referens Felicianus de censibus lib. 3. cap. 5. num. 8. † Ratio est; quia qui prior est tempore, potior est iure, l. qui prior de reg. iur. lib. 6. l. qui balneum in princ. l. potior in princip. ff. qui potiores in pig. habe. l. distractis cum sequentibus, C. de pignoribus l. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori
 356 reg. l. 27. & 29. tit. 13. p. 5. † de qua reg. videatur Dueñas in reg. 198. Cætelia. Cota in memotab. verbo creditor 7. Cæpol. cautela 122. & 124. & Negusan. de pignor. 2. memb. 5. part. principalis, Hug. Donel. in tit. qui potiores habeantur, Balb. in tractatu de pignor. c. 19. Ludou. in decis. Perusina 45. nu. 7. Cephal. cons. 86. n. 6. lib. 1. Marienç. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recop. glos. 5. n. 3. Gom. de Leão in centuria cap. 85. & 86. Rebuf. ad Regias cons. Galli 2. tom. tit. de constitutio. redditu glos. 8. fol. 400. quæ regula est verata in agendo, quæ in excipie
 358 do & replicando, † l. creditor qui prior l. 2. in princ. ff. qui poti. in pig. habe. v. nota Ripa vbi supra nu. 18. ampliatione 13. Negusan. à Fano. vbi

supra n. 2. ampliatione 2. l. 27. tit. 13. par. 5. Et ad hoc vt hypotheca tacita anterior præferatur expressæ posteriori, est aduertendum, quod dicta tacita hypotheca contineatur in publico instrumento, & non sufficit, quod testium probatione cõstet, † l. scripturas, C. qui potiores in pig. habe. cum materia l. 13. tit. 13. p. 5. vbi
 359 Greg. Lop. ex quo deducitur, vtum hæc limitatio ad dotē possit adaptari, adeo vt dos testibus probata non præferatur creditoribus posterioribus expressam hypothecam habentibus, de qua constat per publicum instrumentum? Sed licet eadē ratio videatur militare, tamē veritas est in contrariū, & sic quod licet dos probetur testibus, præferatur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum, † secundum Parla
 360 dorum lib. 2. de rebus quotidianis, c. vlt. 5. p. 5. 12. nu. 62. qui ita practitari affirmat, pro cuius opinione faciunt in superioribus relata in nu. 269. cum sequentibus, vsque ad nu. 290. tex. expressus à nemine ponderatus in l. 1. §. vt pleni, C. de rei vxor act. ibi: *Et nemo putet*, & tradit latè Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 23. à num. 19. quem videas super dicta l. scripturas. Et adeo vera est illa
 361 regula, qui prior est tempore, quod prima hypotheca generalis, præfertur etiam secundæ hypothecæ speciali, † l. 2. ff. qui potiores in pig. habe. l. si generaliter, C. cod. tit. tenet Ripa in dicta l. privilegia, ff. de privileg. credit. numer. 7. ampliatione 5. & Ioan. Gutier. in allegatio. 5.

Tractatus de priuilegiis

& licet mulieri competat tacita hy-
 potheca pro bonis paraphernalib⁹,
 362 & post matrimonium quæsitis, tper
 l. fin. §. fin autem, C. de pact. con-
 uent. vbi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4.
 vbi glos. tamen in dictis bonis para-
 phernalibus, & aduentitijs, & post
 matrimonium quæsitis, non habebit
 priuilegium prælationis contra alios
 creditores, nec contra filios alterius
 matrimonij circa matris dotem,
 363 † quod tenet Gomez de Leon in
 sua centuria in cap. 24. Anto. Gom.
 in l. 50. Tauri nu. 40. Azeued. in l. 3.
 tit. 2. lib. 5. Recopil. num. 23. Ioan.
 Gutier. de iuramento confirmat. 1.
 part. cap. 46. pro qua opinione est
 text. in l. 17. tit. 11. part. 4. vbi glossa.
 Nec omitendum, quod mulier pro
 sua dote habens hypothecam expres-
 sam præfertur creditoribus antero-
 ribus tacitam hypothecam habenti-
 365 bus, † l. aſiduis, C. qui potiores in
 pig. habe. vbi glos. verbo, licet, & ibi
 ſcribentes, & Iaſ. in §. fuerat inſtit.
 de action. num. 71. & 72. & ibi An-
 gel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit
 reſoluendum, quod licet duabus do-
 tibus concurrentibus præfertur pri-
 ma, & filij primi matrimonij potio-
 ra iura habent niſi in bonis, quæ ma-
 niſeſtè apparent ex ſecunda dote,
 385 † per text. in authent. vt ex actio in-
 ſtan. dotis, §. his igitur, & in authen.
 ſi quid ex rebus, C. qui potiores in
 pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos.
 verbo, *La dote*, hoc debet intelligi,
 etiamſi prima dos tantum habeat ta-
 citum hypothecam, & ſecunda dos
 366 habeat hypothecā expreſſā, † quod
 traditur in additione ad Bald. Nouel.

in tract. de dote. 10. par. in princ. fol.
 205. col. 3. in vol. 6. tracta. De ſtorū,
 & vtrum priuilegiū prælationis tranſ-
 eat ad hæredes mulieris pro dote, &
 vtrum ad ſuos vel extraneos, & quid
 in hypotheca non priuilegiari, † vbi
 de. l. 1. C. de priuileg. dotis, vbi glos.
 Bar. Bald. & Doctores, & in l. etiam
 ff. ſoluto matrim. & Bart. in l. ff. eodē
 & vtrū priuilegiū hypothecæ ratio-
 ne dotis tranſeat ad creditores, vel ad
 ceſſionarios, † vide Balin. d. l. 1. C. 368
 de priuileg. dotis, & iura & Docto-
 res, quos reſert Greg. Lop. in l. 33. tit.
 13. p. 5. in glos. verbo, *A ſus hijos*, &
 quæ dicatur bona paraphernalia tra-
 datur in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg.
 Lop. † & cū de hypotheca expreſ-
 ſa mentionem fecerimus, eſt memo- 369
 riz mandandū, quod per obligatio-
 nē omniū bonorū inducitur expreſ-
 ſa hypotheca, l. fin. C. quæ res pig.
 oblig. poſt l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in
 princ. vbi glos. tradit Rebuf. ad Re-
 gias conſtit. Galli. 2. tom. tit. de con-
 ſtitur. reddituum glos. 14. num. 3. † 370
 IN Fiſco tamen magna erat glos. *Quæſt. 71*
 ſarum & Doctorū cōtrouerſia, vtrū
 habentibus tacitas hypothecas ante-
 riores præferatur? Et non præferri
 erat cōmunis opinio, vt reſoluit Co-
 uar. lib. 1. variarū c. 16. n. 2. ad fin. qui
 tranſit cum illa cōmuni, & eam re-
 fert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in
 glos. verb. *Obligado por palabras*. Sed
 ſtate hodie d. l. 33. in prin. veritas eſt
 in contrariū, cū ex d. l. aperte probe-
 tur, quod fiſcus præfertur omnibus
 creditoribus habentibus tacitas hypo-
 thecas anteriores ſicut dos, † & ita te- 371
 net Greg. Lop. in d. glos. verb. *Obli-
 gado*,

gado, & Ioan. Gutier. in pract. quæstionibus lib. 3. quæst. 29. n. 17. & Fisco competit tacita hypotheca pro rebus & debitis fiscalibus contra debitorum, & quoslibet eorum, & contra possessores eorum bonorum pro socio, vel proindiuiso, ꝛ l. aufertur, ꝑ. f. f. de iure fisci, l. si quis post hac vbi glos. verbo habuit, C. de bonis proscriptorum, vbi Salic. & DD. l. 25. tit. 13. p. 5. & Auend. de exequen. mand. reg. 2. p. c. 11. n. 18. & in 1. p. c. 7. n. 14. Auiles in cc. prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. *Ægid.* Bos. in pract. tit. de fisco n. 32. l. cū possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de censibus, Bald. in l. 1. C. de hered. & act. vend. n. 7. vbi Doctores.

Cap. 8. **Quæst. 76.** ET cū de priuilegiōrum explicatione agamus, erit nō silentio digna illa quæstio, utrū bona clericorū gaudeant priuilegijs clericorū tā quoad exemptiones, quā quoad priuilegiū fori ꝛ Et quia hæc est cōtrouersia quæstio inter Doctores, pro resolutione habeatur, quōd bona clericorum etiam patrimonialia, tam acquisita quā acquirenda gaudent priuilegijs clericorum, tradit Cachet. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet. Antibol. de muneribus, ꝑ. 4. num. 41. in 10. tom. tract. Doctorem per tex. in c. ex literis, vbi glossa verbo, hoc priuilegio de pignor. & est text. in cap. similiter 16. quæst. 1. glos. verbo facultatibus in cap. fin. de vita & honest. cleric. tenent Abb. & Felin. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cōstit. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in princip. versicul. Hic faciunt, C. de nauibus non excusan. lib. 11. Ol-

drald. cōf. ꝑ. 4. Quæstada in c. 4. diuersarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg. Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo, *Pechar*, & cōciuis Humada in scholij ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1. glos. 2. à n. 5. cum sequentib. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col. 213. ve. f. f. Clericus, Azeued. ni l. 11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi, refert plura Bobadilla in politica tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod limita eo modo, quōd bona patrimonialia gaudebunt clericorum priuilegijs in casibus tantum à iure expressis, ꝛ Deci. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. num. 18. Olald. in cons. 17. num. 2. Couar. lib. 1. variarum, cap. 4. num. 2. Cachet. in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit plurima iura & Doctores Bobadilla vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. tenet, quod bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, eorumque priuilegijs consequenter fruuntur, ꝛ quod tenet Tiber. Decian. vbi supra 1. tom. lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldral. vbi supra, per tex. in l. si captiuus, ꝑ. expulsi, ff. de captiuis & post limin. reuerf. Sed indistinctè gaudet clericorū immunitate & priuilegio bona eorū, ad cuius titulū ordinati sunt, secundū Dec. in d. c. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. n. 65. & 176.

SED Cum, vt iā in superioribus diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericū nō posse Regia bona, nec gabellas Regias cōducere tāquā principalē, nec tāquā fideiussorē, quid erit dispendium, si fraudulenter clericus, simulans se laicum, Regia tributa,

Tractatus de priuilegiis

& gabellas conduxerit, Virum perdat suum fori priuilegium, & a iudice laico possit conueniri: In qua quæst. est text. in l. 118. styli, & l. 15. tit. 6. par. 1. disponens, quod perdit clericus fori priuilegium, & coram seculari iudice potest conueniri. † Circa

377 cuius legis styli interpretationem an loquatur, & veniat intelligenda in clerico coniugato, an in presbytero, ne aliena repetā, videas Castel. in l. 66. Taur. verb. *Desarraigar, &c.* versic. propter quod videtur, & Baccam de inope debitoris c. 17. nu. 15. Mench. lib. 1. de success. creat. §. 10. n. 648. vers. quo casu fol. 130. Mexiā de pane cōclusion. §. n. 24. pag. 78. Lafarte de gabellis c. 18. n. 7. & Bobadilla in Politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 126: ex quorum Doctorum opinione resolutum videtur, dictam legem styli intelligendam tam in clerico coniugato, quam in sacerdote, cum casus obuenerit, licet Castellus ubi supra eam tantum in clerico coniugato intelligat. †

378 *Quest. 78.* HORREVM. Præterea publicum habet priuilegium tacite hypothecæ in bonis debitoris, iuxta opinionem Rip. in tractatu de peste tit. de remedijs ad conseruandā vbert. n. 33. cum seqq. quæ sequitur Mexia de pane conclus. 7. n. 14. & Bobadil. 379 ubi sup. tom. 2. lib. 3. c. 3. nu. 5. † qui alia congerunt & recēsent priuilegia horrei publici.

Quest. 79. SED inter hypothecæ priuilegia illud potissimū est, quod licet creditor nō possit propria auctoritate occupare bona debitoris absq; iudicis auctoritate, & testiu interuēzione, &

descriptione † per l. 5. tit. 8. p. 5. l. 11. 380 tit. 13. d. p. 5. tamē si vacatā & delicta sint, ne perdantur, potest creditor propria auctoritate apprehendere, & ea retinere pro sui iuris cōseruatione, † & glos. in l. fin. C. vnde vi, tenet 381 Alex. in l. 1. C. de repud. hered. quæ sequitur Syluanus conf. 3. n. 81. vol. 1. Bursat. conf. 8. n. 15. vol. 1.

ET ne reipublice priuilegia ommissa faciamus, est magna glosarū & Doctorū controuersia, vtrū bona reipublicæ & bona fiscalia equiparentur in priuilegijs. † Et Ioan. de Plat. in rub. C. de fund. patrim. lib. 11. & in l. 1. C. de quæstoribus & magistr. offi. lib. 12. & glos. 2. C. de vend. reb. ciuitatis lib. 11. & glo. fin. in l. 2. C. de iure reipublice lib. 11. tenent, quod respublica pro reb' suis habet actionem priuilegiatam. Sed contrariam opinionem, & sic quod bona reipublicæ, & bona fiscalia differunt in priuilegio, tenet Budeus in l. 1. ff. de de offic. quæstoris pag. 298. & quod non gaudeant priuilegijs fisci bona reipublicæ, tenet Ioan. de Plat. in l. 2. C. de debit. ciuita. lib. 11. nu. 2. & Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. verūbo, *Reyes*, l. simile, ff. admunicipal. l. fin. C. de murilegulis lib. 12. Sed pro solutione est distinguendū, quod regulariter bona ciuitatis & reipublice nō habent priuilegiū bonorū fiscalium nisi in casib' a iure expressis, † de quo est 383 tex. in d. l. simile priuilegiū in fin. ubi bona glos. ff. admuni. l. Antiochē. ff. de priuileg. credi. d. l. 2. C. de iure rei publ. lib. 11. In multis tamē casib' bona reipublice, & bona fiscalia equiparantur in priuilegijs, † ita Luc. de Pen. 384 in

in l. contra publicam, C. de re milit.
lib. 12. col. 5. vers. item quia. Ioan. de
Platea in rubr. C. de iure fisci. lib. 10.
n. 6. Euerard. in locis legalibus loco
de fisco ad rem publicam, in cuius fa-
uorem ait Bobadilla vbi supra 2.
tomolib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium,
quod pro debito reipublicæ potest
nobilis incarcerari, allegans Bonifa-
cium in Peregrinaverbo furtum fol.
219. col. 4. in vers. officialis, & Ama-
deum de syndicato nu. 162. qui ni-
hil dicunt, † licet ipse affirmet, pro
huiusmodi debitis horrei publi-
ci, & ciuitatis nobiles incarcerati
posse, & cōpellendos ad præstandū
fideiussorem *de saneamiento*, & ita
per executoriā decusum in Pintiana
Cancellaria, † quod mihi perquā
durum videtur per supradicta, cum
de hoc priuilegio nil in iure reperi-
tur fauore reipublicæ, & contradicit
l. simile priuilegiū, ff. ad municipal.
Nec in hoc, nec in fisco verū est, cū
nobilis pro debito fiscali incarcerari
non possit, nisi tantum in casu legis
4. tit. 2. lib. 6. Recop. vt in meo tract.
de gabella resolui in 4. part. §. 2. à n.
34. † Et de fisci priuilegijs multa tra-
dunt Doctores in tit. de priuileg. fisc.
& Egid. Boss. in pract. tit. de fisco,
Francisc. Lucan. in tract. de fisco &
eius priuileg. & Anton. Peregrin.
in tract. de priuileg. fisci. †

Quest. 11. NEC Extra rem videtur, vt
in confiscatione bonorū veniant bo-
na futura in fauorem fisci. In qua
quæstione resolue, quod bona fu-
tura non veniunt, nec comprehen-
duntur in confiscatione bonorum,
† per l. si mandauero tibi, §. is cuius

bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 1.
ff. de testam. l. si deportati, ff. de le-
gat. 3. c. felicitis, §. verum de pœnis
lib. 6. gloss. in l. non ad ea, ff. de con-
dit. & demonstr. tenet Roman. cōf.
242. num. 2. las. in l. fin. nu. 11. ff. si
cert. per. & in l. si victum nu. 5. ff. de
re iudic. latius Alex. cōf. 13. vol. 1.
num. 2. cum sequentibus, Bald. in
l. ex facto, ff. de vulgari, §. fin. Alex.
las. & Decius in l. 3. §. illud, ff. quod
quisq; iur. Pau. in l. quod tradum,
ff. de condit. & demonstr. & ipse
in cōf. 56 num. 3. vol. 1. Bart. & ibi
additio in l. certa forma, C. de iure
fisci lib. 10. tenet Egid. Bos. in pra-
ctica tit. de bonorum publicatione,
nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans
in practica, §. fin. quæst. 78. num. 24.
Azeued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop n.
7. quod habet locum, licet aliqua ad
sit hereditas, non tamē acceptata fue-
rit per condemnatum tempore sen-
tentia, † secundum Dec. in cōf. 415
nu. 66. & in d. l. 3. §. illud, ff. quod
quisque iur. dicit communen: Nel-
lus à Sancto Germiniano in tract. hā-
nitorum 1 p. 2. tempore quæst. 30.

SENE X Etiam postquam re-
ductus est ad annos pueriles, hoc est
80 annos, habet priuilegium restitu-
tionis in integrum tanquam minor,
† doctrina est Soc. in l. 1. ff. de verb.
obligat. per text. in l. 1. §. nam cum
inter, ff. de minoribus, habetque se-
nex priuilegium, quod postquam
reductus est ad dictos annos pueri-
les, venit puniendus minori pœna
quam adolescens, † l. 2. ff. de termi-
no moto, & plurima senectutis pri-
uilegia sunt videnda per l. fin. ff. de

Tractatus de priuilegiis

de instrument. vbi Doctores, & Iustin. l. cum quid ff. si cert. petat. à numer. 11. cum sequentibus, & in a. Iectura eiusdem legis à num. 36. cum pluribus sequens Auiles. in ca. pratorum cap. 13. glos. verbo, *Vno de los Regidores*. Et Baeza de inope debitore cap. 7. per totum l. 7. tit. 15. part. 7. vbi glos. verbo, *Mas anciano*. l. ciuitatibus, ff. de leg. 1. Gomez. in regul. cancellariae tit. de infirmis re
 333 sig. quat. 7. †

Quest. 23. P I A E Causa quamplurima priuilegia cõgessit Mascard. de probatio. volum. 3. conclusioe 1171. cū sequentibus, quem de his videre poteris, † & Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 6.
 334 recop. num. 102. Si autem aliqua lex vel priuilegium inueniatur requirens aliquam qualitatem ad eius beneficium consequendum, agens prædictæ legis, vel priuilegij beneficio, eā probare debet. † ita Hippolyt. in Rubr. de probatio. num. 436. in fin. Alexand. conf. 77. num. 1. lib. 7. Gozadin. conf. 35. nu. 16. Pet. Pau. Paris. consil. 17. nu. 26. lib. 1. Socin. Iun. conf. 40. num. 30. lib. 2. Grat. resp. 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de utroq; retract. lib. 1. §. 8. glos. 7. nu. 1. Euerard. in locis legalibus loco 27. num. 7. qualitas namq; excludens, vel admittens aliquem, debet
 336 interuenire in tempore actus, † l. 1. §. aduersus, ff. nequid in loco publico, tenet Auend. de exequend. mand. reg. 2. part. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Toleti 2. fundamento 4. partis num. 16. quem refert Bobadilla vbi supra 2. tom. lib. 3. c. 4. n. 39.

Quest. 24. I N Rege præterea, & republi-

ca, hoc reperitur priuilegium, quod poterunt pro suis debitis agere contra socios conductoris rerum cuiusmodi vel Regis, sicut cõtra ipsum conductorem obligatum, titra Azeued. in l. 2. tit. 9. lib. 5. Recopil. n. 20. alios referens, & etiã socij inter se hoc habent priuilegiũ, quod ad inuicem dicuntur habere mandatũ, & poterunt agere contra debitores sine cessione principalis conductoris, † secundũ ipsum
 338 Azeued. vbi supra, n. 21. & in l. 1. tit. 16. lib. 5. Recop. n. 6. Paul. in l. si vnus in princ. ff. de pact. n. fin. & traditur in vol. 4. com. opinionũ in nouis pag. 46. conclus. 143. cum seqq.

DEINDE dubitari solet, utrũ quã
 339 de nobilis, mulier, vel alij, qui pro debito incarcerari non possunt, debeat aliquod debitum alteri nobili, mulieri, vel simile priuilegium habenti, utatur dicto priuilegio & prærogatiua, ne pro debito incarceretur? In qua quæst. pro utraq; parte optime
 340 disputat Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopil. nu. 10. cum sequentibus resoluens, quod nobilis, mulier, & simile priuilegium habens, gaudeat dicto priuilegio & prærogatiua, & non possit pro tali debito incarcerari, quem legas, ne eius dicta transgredere videar. Estque tanta nobilitas dignitas, quod si aliquo priuilegio, vel constitutione provideatur, quod certa quotiãnis detur eleemosyna loco gratiæ, & vicinis alicuius ciuitatis, & religiosis distribuatur, semper nobiles & moniales præferuntur in eleemosynis faciendis, † secundũ Ripã
 400 in tract. de peste tit. de remedijs præseruatiuis c. 2. a n. 158. cum seqq. &

per

per ea, quę tradit Otor. in tract. de nobilit. c. vltim. § partis principalis, vbi multos casus recenſet, in quibus nobiles priuilegiantur, & præferuntur.
 401 turpibeiſ. † Eĩnde eſt, quod illi qui aliquo tẽpore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerũt nominati, & illa exercuere, habent tale priuilegium, quod ad minora officia, honores, & dignitates inuiti eligi non poſſunt, † per text. in l. maioribus vbi not. Ioan. de Platea & ſcribẽtes, C. quemadmodum ciuilia munera indicuntur lib. 10.

Quęſt. 86. SED Cũ quotidie viderim in doctibus repetẽdis & exigẽdis mulieres eligere meliora bona mariti, heſitanti, inquirentes, quo iure hæc practica ſuſtineri poſſet. Et nullum potui iuridicũ fundamentum inuenire, niſi quod dos debet ſolui, & reſtitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiã ſi obligatio fuerit ad libitũ creditoris,
 403 † ita tenet Bal. in auth. hoc ſi debitor. n. 1. C. de ſolutio. Bar. in l. ſi ex falſis, C. de tranſact. n. 11. Alex. conſ. 125. col. fin. vol. 1. Iaſ. in l. ſi duobus, §. ſed etſi quis, C. cõmuni. de legat. n. 5. & Boer. in decif. 46. quod tenet Cauall. alios DD. referens in tract. de tutore & curat. n. 250. pag. 144 & facit gloſ. verbo, *El mejor*, in l. 23. tit. 2. part. 6. quod limita ſecundum ſupradictos Doctores, niſi quando tantum ad ſunt duæ res, nam tunc mulier pro ſua dote poterit meliorem eligere, ne de minori vel deteriori ſoluatur.
 404 † Et Matth. de Afflictis in decif. 42. aliam affert limitationem, quod mulier pro ſolutione ſuę dotis pote-

rit petere ſibi aſſignari terras ſuis vicinas & coherentes, idemque erit in caſtris & domibus, † ex opinione Luc. de Pẽna in l. quicumque, C. 405 de omni agro deſerto, lib. 11. per text. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuiſione facienda de domo communi ſocius, qui habet domum contiguam, poterit eligere partem, quę ſuę domui coheret, † vt tradit ipſe Matth. de Afflictis. dict. decif. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nõ amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. vbi ſupra, & ex iuribus ſuperi* relatis. Sed ſi expreſſe electio fuerit mulieri conceſſa in inſtrumento, de tali eligere poſſe rem meliorem putauit ratione partiũ conuentionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatũ in l. 1. C. de fundo dotali, ibi: *Et conueniſſet, vt electio mulieri ſeruetur.* Et etiã limitatur, quãdo mulier pro ſua hypotheca in inſtrumento guarantee contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, vt quilibet alius creditor ad ſibi ſatiſfaciendum de debito: † hoc caſu executione facta ſuper aliqua re à muliere electa, de qua poſſit ſatiſſieri, non poterit variare, aliam eligendo, vt refert iudicarum Matth. de Afflictis in decif. 46. nu. 5. & ſin. † Et vltra caſus, in quibus non admittitur compenſatio, de quibus in l. 10. ea, C. de compenſatio. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 5. & vtrobiq. ſcribentis, † habet mulier priuilegiũ
 406

parti. i. tradit plurima Azeuedo in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopilat. à num. 9. cū sequentibus. Deinde cōcordianimo ab omnibus accipitur, quōd funeris impensā omnibus debitis, & creditoribus præsertur, † l. penultima. ff. de religiof. & sumpti. fun. l. fin. §. in computatione. C. de iure deliber. d. l. 12. tit. 3. part. 1. ad medium, l. 30. & 33. tit. 13. parti. 5. tenet Anto. Gom. & feribentes in l. 30. Tauri, l. 2. Ioann. Gart. Gallecus de expensis, & melioratio. cap. 8. à num. 18. cum sequentibus, Ioan. Gutierr. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. à nu. 95. cū pluribus sequentibus, Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 11. tit. 3. part. 5. glos. 8. num. 7. ipse Ioan. Gutierr. in practi. quæstio. lib. 2. q. 72. Marien. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. glos. 3. Angul. de melioratio. in l. 13. glos. 3. à num. 161 vsque ad 21. qui omnes contra Bald. Fanum, & alios ab eis relatos intrepide tenent, quōd impensā funeris præsertur non solum tacitis hypothecis, 419 sed etiam expressis: † quod etiam tenet Anto. Gom. in d. l. 30. Tauri. Greg. Lop. in l. 2. tit. 1. part. 6. in glos. verbo, *Las despenfas*, & in d. l. 13. tit. 3. part. 1. in verbo, *Deudas*, & in l. 30. tit. 13. part. 5. in verbo, *Que otro dando*. Quos etiam refert, & sequitur Azeued. in l. 3. tit. 6. lib. 5. Recopil. nu. 9. & Pet. Surdus in decis. 55. Mantuana, qui omnes supra relati Doctores tradunt in dictis locis, quōd impensā funeris præsertur etiam mulieri pro debito dotis, † de quo est text. expressus in l. 9. tit. 3. parti. 5. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *Dote*.

¶ 2. est. 90. HOSPITATORQUE, qui

hospitando, & procurādo alicui hospitii, & in infirmitate, & sepultura aliquid expendit, habet tale priuilegiū, quod potest retinere bonā hospitii emortui, donec expensā pro morbo, & sepultura sibi persoluantur: † ita 411 tenet Ioan. Garcia Gallego de expensis, & melioratio. vbi supra, nu. 26. & Azeuedo in d. l. 13. tit. 6. lib. 5. nu. 15. qui plures referunt Doctores.

SE D si in aliquo priuilegio cō. 412 Quæst. 91
tineatur, quōd mortuo primo, cui concessum fuit, succedat consanguineus proximior, qui moribus, & nobilitate ceteros antecellat, præstantiorq; sit, quid erit dicendum, si dup- in eodē consanguinitatis gradu masculus & femina inueniantur: † Br 413
in primis, quōd masculus succedat, faciunt fundamenta sequētia: quōd
prædicta clausula videtur in masculo, & non in femina intelligenda; argument. l. quisquis. C. ad leg. Tuli. maies. l. 1. §. 1. vbi scilicet, si mihi filius ff. de veris. in posses. mit- tend. Archidiach. ut cap. si quis suadente 17. q. 1. vbi ait, in contractibus appellatione filiorum non venit filias: † Idem Anchar. consil. 341. Itē. 413
quā in prædicto casu masculus videatur aperte nominatus ad dictam successionē, quandoquidem femina non succedat nisi per interpretationem masculis non existentibus, † 414
Curt. Iuni. consil. 181. nu. 2. Et quando concurrunt aperte nominatus, & per interpretationem, & declarationem extensiuam, præsertur aperte nominatus: † ita Carol. Rur. 415
consil. 143. volum. 2. num. 4 Sed è cō- contra, quōd succedat femina, vide-
tur

Tractatus de priuilegiis

tur probatum. Cum illa verba priuilegij, Succedat proximior & nobilior, & qui moribus & virtute antecedit, licet sint masculini generis, comprehendunt tam feminas quam masculos fauore, sceminarum: quia sunt verba adiectiua, & non substantiua, quo casu non per interpretationem, sed mera significatione comprehendunt feminas, tanquam masculos, ¶ text. in l. 1. ff. de verborum significatione, vbi Bart. & Pau. & Cardin. in Clementin. 1. de electione numer. 7. & 8. quia affluens scemina, se esse nobilem & virtute prestantiorem; & proximior, & quod nullus eam antecedit, habet suam intentionem fundatam, si contrarium non probetur per aduersarium, ¶ argumento l. cum de lege, ff. de probatio. vbi scribentes, & Bart. in l. consuevit; §. codicilli numer. penult. ff. de iure codicillorum, Cumanus, quem refert Alex. in l. is potest, ff. de acquir. heredit. col. 4. vers. Sed circa predicta. Sed quod ambo masculus & scemina succedat simul in dicto priuilegio, eiusque exemptione potantur, faciunt talia fundamenta. Primo, quod licet dicta verba priuilegij sint de numero singulari, comprehendunt plures, & omnes, qui in pari gradu proximi talis inueniuntur, ¶ text. in l. cum inter plures, C. de fideicommiss. libere. l. si quis ita, ff. de testam. tutel. Specular. tit. de procuratore, §. ratione autem formæ, versic. Quid si constitutus, Bart. in l. 1. §. sed si incertum in fine, ff. de vent. in posses. mit. l. as. in l. qui filiabus, §. 1. ff. de leg. 1.

n. 4. cum seqq. Item quia ambo nobilis & virtuosus pariter presumptio ne se habent, ¶ c. dudum de presumpt. 429 c. 1. de scrutinio, vbi gloss. l. cum pater, §. rogo, ff. de leg. 2. Hippol. in l. 1. n. 67. C. de sicariis. Item quia illa verba, *Con sanguineus proximior*, tam comprehendunt masculum, quam sceminam, Bald. conf. §. vol. 4. Dec. in l. 2. ff. de regul. iuris, & in conf. 527. n. 3. & §. quod procedit etiam in materia restringibili, & in statuto, secundum Salicet. in l. 2. C. de noxalibus colum. penultim. versic. Secundo infero, Dec. dicto conf. 527. nu. 7. Sed quod neuter succedat in dicto priuilegio & exemptione, non probata in vno illa qualitate virtutis & proximitatis, facit primo, quia videtur, quod intentio & voluntas concedentis fuit; quod virtuosus & proximior succedat, & non quilibet non habens dictam qualitatem: igitur non probata in vno dicta qualitas, neuter succederet, textus ad hoc in l. cum qui nouissimus, ff. ad Trebellianum, vbi probatur, quod relicta parte hereditatis filij ultimi morientis; si duo simul moriuntur; nec quis sit ultimus probatur, deficit relictum, ¶ facit textus in l. si ita fuerit, ff. de reb. dubi. vbi legato relicto consanguineo primo in capitolium ascendente, si duo simul capitolium ascendunt, nec constat, quis fuit primus, deficit relictum. Item ex doctrina Bartol. in l. hoc articulo numer. 8. ff. de hered. instituend. vbi tenet, quod si in dispositione contineatur, quod quantitatem &

& premium recipiat, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec quis
 432 sit prior apparet, nullus accipiet: ita Felin. qui plures refert in cap. capitulum Sanctę Crucis de rescript. n. 17. Item, quia licet quilibet virtuosus, & bonus præsumatur, non præsumitur illa qualitas maioris virtutis, & pro-
 433 ximitatis in privilegio requisita: ita Alciatus, qui alios refert in reg. 3. præsumpt. 2. num. 9. ex quo videatur neutrum admittendum: quid disponendum in hanc tam ambigua questione? Mihi semper tali compositione digna visa fuit, quod cum ambo æquali gradu proximitatis atque virtutis inueniantur, ambo æqualiter succedant in privilegio atque immunitate: ite-
 434 detur occasio, quod alius minus virtuosus, & in quo minor concurrat consanguinitatis gradus, succedat. Ita dixit Raphael, quem refert & sequitur Alexan. in l. qui filiabus. §. 1. ff. de leg. 1. num. 3. Vel in hoc casu cum hoc ius succedendi sit individuum, in pari gradu sit locus gratificationi: ita Fulgos. in d. l. qui filiabus. §. 1. nu. 2. qui refert Cin. & Alex. idem tenentes, & expresse tenet Bald. in l. cum inter veteres. C. de fideicommiss. lib. 2. alios allegans. Ex dictis tamen alia maior difficultas resultat, quæ examine digna videtur, utrum eo quod in prædicto casu, & questione unus se digniorem, & proximiorē probet, & ob id in privilegium, & exemptionem, vel in aliquam dignitatem succedat, si illa qualitas virtutis, & proximitatis cessauerit, cesset prædicta successio, dignitas, vel privilegium? In qua questione pro

parte negativa faciunt fundamenta sequentia. Primo, quia qui semel fuit admissus tanquam bonus, & dignus, non poterit postea reprobari, ita cap. 436 si quis testibus. 4. q. 3. l. si quis testibus, C. de testibus. l. si vxor. §. fin. ff. de adulter. l. quod si nolit. §. infestum, ff. de adulter. edict. C. sicut Christus 1. q. 1. late Gratian. in reg. 95. & Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 2. cap. 16. à num. 12. cum sequentibus. Item per regulam, quod semel placuit: & quia non admittitur variatio: ita argum. l. sicut C. de actio. & obligatio. Itē per ea, quæ tradit Ioan. Andr. in rubr. de præbendis in additionibus ad Speculatorem, quod si alicui tanquam bono, vel scholari, tanquam sapienti, datum est feudum à domino, vel præbenda, ei non tollitur, licet dicta qualitas postea cessauerit, & deficiat, ita text. in §. semel instituit, qui manum. non pos. l. si proponas. §. si hæreditatem. ff. de inofficioso testam. Item facit text. in l. si quis hæredem. C. de institut. & substitut. vbi notat gloss. & Doctores, quod sufficit semel conditionem ad impletam fuisse, ita l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signific. per quæ iura dicit Bald. in l. præcibus. C. de impub. & alijs num. 6. quod in conditionibus tantum attendimus existentie principium, nec curamus de successio. ita Item facit l. si cognatis, ff. de rebus dubijs, vbi relicto legato alicui consanguineo, sufficit, quod sit consanguineus tempore mortis, ita & text. in l. substitutione. ff. de vulgari. l. ex facto. §. Iulianus. ff. eodē tit. vbi probatur, quod non desit dispositio,

Tractatus de priuilegiis

441. srio, etiam si postea deficiat qualitas,
 ob quam aliquis fuit institutus, vel
 442. vocatus, et qualitas namque excludens,
 vel admittens aliquem, debet inter-
 443. uenire in tempore actus, et l. 2. §. ad-
 uersus. ff. nequid in loco publico. te-
 ner Auendan. de exequend. mand.
 reg. 2. p. cap. 12. num. 13. Mexia ad le-
 gem Toleti, qui etiam refert Bobadilla
 ubi supra. 2. tom. lib. 3. cap. 4. nu. 39.
 facit etiam l. Mella. ff. de aliment. &
 ciba. legat. l. ex facto. §. si quis autem
 ff. ad Trebellian. & d. l. in substitu-
 tione. ff. de vulgar. ubi sufficit concu-
 rrisse requisitam qualitatem in tem-
 pore, quo verbum importat, licet
 444. postea deficiat, et siue apponatur qua-
 litas cum verbo dispositio, sicut in
 d. l. Mella, siue cum verbo executi-
 uo, sicut in d. §. si quis autem, siue cum
 alio separato verbo, sicut in d. l. in
 substitutione, tradit late Tiraquel. in
 l. si vnquam. C. de reuocand. donat.
 glos. verbo suscepit liberos num.
 151. cum pluribus sequentibus, quod
 sufficit adfuisse semel conditionem,
 445. licet non permaneat. et Item, quia li-
 cet cessauerit ratio, vel causa virtu-
 tis, non cessat spes recuperandi dictam
 virtutem, & ideo non cessat effectus,
 446. nec dispositio, et Abb. in cap. Abba-
 te num. 17. de verborum signific. De-
 cius in cap. cum cessante de appella-
 tion. num. 6. Sylua Nupti. pag. 98. n.
 108. Item modicus animi defectus
 non facit quem imprudentem vide-
 447. ri, et Bart. in tract. de testibus nu. 84.
 Sed pro contraria parte affirmatiua
 faciunt iura, & fundamenta sequen-
 tia. Primo, quia illa qualitas, ut suc-
 cessurus in dicta exemptione, & dig-

nitate, sit virtute praestantior, & pro-
 ximior est causa dispositionis, qua
 cessante cessat, & finitur priuilegium
 & dispositio, l. cura. §. deficientium
 ff. de muner. & honor. l. his oneri-
 bus. §. penult. ff. de vacatione mu-
 nerum, & est tex. in legato. in l. cum
 pater. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. & l.
 Pamphilo in fin. ff. de legat. 3. l. Seio,
 ff. de annu. legat. Item l. si pro parte,
 §. versum, ff. de in rem verso, ubi non
 sufficit, incipere quemquam habere
 virtutem, nisi in ea perseueret. et Item 448
 facit l. tutelae. §. licet. ff. de capitis di-
 minut. ubi cessante consanguinitate,
 quae fuit causa transferendi tutelam,
 cessat ipsa tutela. et Item, quia omnia 449
 iura disponentia, quod sufficit semel
 impletam fuisse conditionem, intel-
 liguntur quando non adest condi-
 tio, vel dispositio, quae habet effectum
 & tractum successuum: et quia tunc 450
 temporis quoties causa, vel conditio
 cessauerit, cessat effectus, ad hoc est
 tex. in l. Titia ff. de annu. legat. l. sti-
 chus. §. Titia. ff. de aliment. & cib. le-
 gat. c. generaliter 16. q. 1. §. qui reipu-
 blicae, instit. de excusatio. tutorum, l.
 si quis ita legauerit. ff. de condition.
 & demonstration. tener Roman. co-
 sil. 417. n. 5. Angel. consil. 34. num. 9.
 volum. 2. Ripa in l. ex facto. ff. de vul-
 gari nu. 38. Item illa ratio, causa, vel
 qualitas virtutis in succedente signifi-
 cat, & importat tractum successuum:
 quia ex multis actibus virtutis dici-
 tur aliquis virtuosus, & non ex vno
 actu solo. et Illud verbum virtuo- 451
 sus significat habitum, & vehemen-
 tiam, ut Laurentius Valla lib. 1. ele-
 gantiarum cap. 23. & requirit perse-
 uerantiam,

uerantiam, secundū Bart. in l. si quis
 heredem num. 1. C. de institutio. &
 452 substitutio. † Item facit, quia semel
 approbatus, vel sufficiens ad aliquā
 causam, potest, & debet postea repro-
 453 bari qualitate approbationis deficiē-
 te, † l. ut gradatim. ff. de munerib. &
 honor. ff. reprobari. l. sed & reproba-
 ri. ff. de excusatio. tutorum. l. Gram-
 maticos. C. de professoribus & me-
 dic. lib. 10. facit præterea pro hac
 parte doctrina Bald. in l. sed & repro-
 bari in principio. ff. de excusation. tu-
 tor. quod gubernatos, qui admisit al-
 fessorem, vel collateralem putans ef-
 se sapientem poterit eum, si contra-
 riū appareat, expellere, licet habeat
 ius adquisitum ratione publicæ utili-
 454 tatis. † Idem tenent Bart. & Ioan. de
 Platea in l. 2. C. de profes. & medic.
 lib. 10. & Angel. ibidem, extenden-
 tes ad Doctorem semel approbatū;
 455 quod ex causa possit reprobari: † ita
 Christophorus Porti. in §. in fraudē;
 institut. quibus ex caus. manumir. nō
 licet num. 15. & 16. Abb. in cap. 1.
 de Magistris, & Decius in l. cū quid,
 ff. si cert. petat. num. 57. & in cap. cū
 venerabilis de exceptio. num. 38. de
 quo latē Castillo in politica tomo. 1.
 lib. 1. c. 16. à n. 1. cum seqq. Item fa-
 cit opinio Guiliel. de Cun. quem se-
 quitur Bart. in d. l. cum quid nu. 18.
 quod si aduocato, vel scholari fuit
 prædium datum ob causarum patro-
 cinium, si ignorans postea appareat,
 456 potent ei dictū prædium tolli. † Idē
 tenet Ias. Alexan. & Decius in dicta
 l. cum quid num. 57. qui Imolam, &
 alios allegant: & ita pro hac parte fa-
 ciunt prædicta iura, & fundamenta;

quæ fortiora videntur, & sic est re-
 soluendum, quod cessante dicta vir-
 tutis qualitate in supradicta quæstio-
 ne cesset successio, & dispositio, † &
 sic privilegium concessum cum di- 457
 cta qualitate. Quod limitandum vide-
 tur tali modo, quod ad hoc, ut succes-
 sor in dicto privilegio, & dignitate
 ea priuetur, oportet, quod omnino à
 virtute vacauerit, & in eo nullæ vir-
 tutis reliquæ remaneant, & sit ma-
 lus: quia si in eo aliquæ virtutis reli-
 quæ remaneant, & non sit omnino
 malus, non priuabitur à dicta succe-
 ssione, cuius effectus non cessabit, † 458
 rex. in l. 2. ff. rerum amota. l. ex duo-
 bus. ff. de vulg. per quæ iura ita id
 asserit Bart. in l. 2. §. fin. in fin. ff. de
 donation. Alexan. in l. si cum dotem
 §. si maritus col. 3. versic. vel potest
 responderi. ff. solut. matrim. confir-
 mat Ias. per plura iura in l. sciendum
 §. fin. num. 8. cum sequētibus. ff. quæ
 satisd. cogan. & hoc est de mente
 Bar. in d. l. 2. ff. de donat. §. fin. in fin.
 Bald. in l. prædium n. 4. C. de fideicō-
 mis. Ripa in l. ex facto. ff. de vulg. nu.
 39. ita ipse Bart. in tractat. de testam.
 num. 84. ubi ait, vitium notabile, &
 damnosum requiri ad hoc, ut vnus
 prudens esse desinat. † Et ita sit in 459
 prædicta quæstione resolutio, quod
 duobus concurrentibus in pari gra-
 du succedat qui nobiliorem, & ma-
 iori virtute se prædixit probauerit, vi-
 de Azeved. in proemio tituli 2. lib.
 6. nu. 20. & 21. Et quod si ambo equa-
 liter probauerint, succedēt ambo de
 æqualitate iuris, † & si ille quitatio- 460
 ne virtutis obtinuerit, illā doleat, sit
 que omnino malus, & in eo hæc ces-
 sauerit

auerit penitus qualitas, perdat successione[m], & eius cesset effectus: si tamen non omnino virtuosus fuerit, & in eo reliquæ primæ virtutis remaneant, non cesset successionis,

461 nec priuilegij effectus. †

Cap. 10.

Quest. 92.

SED Cū multoties dubitatum viderim, utrū cæcus viroq; oculo sit à gabellarū & collectarum solutione immunis, & à muneribus liberetur; hanc quæstionem non siletio dignam purauī, ad hoc vt in ea cæcitas omnino extinguatur. Et in primis à muneribus personalibus exempti censentur prædicti cæci,

462 † per text. in l. 1. C. qui morbo se excusant lib. 10. l. sextum, §. corporis, ff. de vacat. munerum, vbi DD. & tenet Ioan. de Platea in d. l. 1. & Petr. Antibol. in tract. de muneribus, §. 2. de prima diuisione munerū n. 28. & etiam à gabella & collecta cēsentur cæci exempti, per text. in c. licet de censibus, vbi Abb. & DD. & Lafart. de decima soluenda c. 19. nu. 95. quod priuilegiū intentare, & exigere poterūt coram Ecclesiastico iudice. Et ratio est, quia sunt miserabiles perso-

463 næ, † secundum Petr. Antibolū vbi supra n. 30. & Rebuf. ad Régias cō-

stit. Gallicas tit. de sententijs prouisionibus art. 3. glos. fin. nu. 12. in tom. 1. & miserabiles persone poterunt laicos coram Ecclesiastico iudice cō-

464 uenire, † cap. ex tenore, cap. ex parte de foro compet. vbi DD. tenet Co. uar. in præct. quæst. c. 6. n. 1. qui Palac. Rub. & alios allegat, & tenet per plura iura, Rebuf. vbi supra, d. glos. fin. num. 30. Et causæ miserabilium personarum quoad præuentionem cō-

petunt Ecclesiastico iudici, c. 1. & sequentib. 87. distin. Diurno tamen morbo fatigati sunt miserabiles personæ, † secundum Matth. de Afflict.

465 in decis. 257. n. 1. qui annūmerat miserabiles personas. Quam doctrinā in principali quæst. non indistincte veram intelligo, nisi in cæco & miserabili paupere & egente: & non in his cæcis, qui diuitijs pollent, contractionemque habent. Isti enim à muneribus patrimonialibus, & à collectis & gabellis excusationem non habebunt, † ita tradit Petr. Antibol.

466 vbi supra nu. 29. & 30. per text. in l. semper, ff. de iure immunitat. qui ita interpretandum ait text. in d. c. licet de censibus, qui text. si bene aspicias, ita summat: videlicet si cæcus pau-

per sit. † Pro qua interpretatione pondero text. in l. 5. tit. 3. p. 3. à contrario sensu, ibi: *Ome pobre*, quæ in diuite contrarium disponere vult: ponderoq; hodie text. in l. 11. & 33. tit. 15. lib. 9. Recopil. vbi probatur, quod omnes priuilegiati & exempti à gabellarum solutione per Regium priuilegium tenentur soluere gabellam de rebus suæ contractationis: Et quia immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione nullum excusat à muneribus patrimonialibus, † secundum

467 Petr. Antibolum vbi supra in 3. par. principali num. 28. Ex quo consequitur, quod priuilegia concessa miserabilibus personis non cēsetur reuocata per generalem priuilegiorum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, † secundum

468 Alexand. qui alios refert in conf. 123. incipit

incipit, viso puncto num. 15. volum. 4. tenet Rebuffus vbi supra num. 34. qui in num. 38. tenet, quod priuilegium concessum miserabilibus personis non potest renuntiari, † referēs Bald. Felin. & Barbac. consil. 64. volumine. 4.

Quest. 93. QUID tamen disponendum, vel interpretandum est, quando duo consocij aliquid impetrauerunt priuilegium, & vni eorum tantum concessum est, & solus in eo continetur, 470
471 vtrum ambobus prosit? In quo casu videtur, quod predictum priuilegiū sit commune; & quod socijs prosit, per tex. in l. 1. C. de diuersis rescriptis, & in l. si cōmune. ff. quemadmodum seruit. amittan. l. 40. tit. 18. part. 3. Sed in priuilegijs, & exemptionū materia contrarium erit disponendū, & sic quod priuilegium in predicto casu non prosit socijs, sed tantū illi, qui in eo cōtinetur, & cuius persona exprimitur: ita tenet Salicet. in d. l. 1. C. de diuersis rescript. nu. 2. vbi Cinus & Alberic. & Greg. Lopez in dicta l. 40. tit. 18. part. 3. in glos. verbo. *Se pueden aprouchar todos*, qui refert Alexan. in consil. 122. volum. 4. Cui conclusioni non contradicunt iura superius adducta, nam dicta l. 1. C. de diuers. rescript. & d. l. 40. loquuntur in rescripto delegatorio ad iustitiam ministrandam, & d. l. si communitatem. ff. quemadmodum. seruit. amitt. lo-
472 quitur in indiuiduis, † secundum Salicet. & Greg. Lopez vbi supra, qui Greg. Lopez cum Felino in cap. 1. de prescript. limitat predictā quæstionem de priuilegio cōmuni, quando esset dictum priuilegiū reale, de quo

late agit dictus Felin. in dicto loco.

EX quo sequitur illa cōtrouersa *Quest. 94.* quæstio, vtrum prædiū emptum proprio nomine à fratre, qui stat in communi cū alijs fratribus, efficiatur cōmune, an proprium ementis. † In qua 473
quæstione Bart. in l. Titium, & Meuiū. §. altero n. fin. in fin. tenet, quod talis frater emens prædiū proprio nomine non teneatur illud cōmunicare, nec efficiat illud cōmune: & idē tenet Salicet. in l. si patruus. C. commun. vtriusq; in §. sic. pro quo est tex. in l. si fratres. ff. pro socio, tenet Bart. & Bald. ad eū in tract. de duobus fratribus n. 6. & Alex. in l. sed et si plures, §. in arrogato n. 7. ff. de vulg. Sed cōtrariam opinionē tenet Bald. in l. 1. C. si quis alteri vel sibi, & in l. si ve proponis in fine. C. de reiuēd. & Alexan. consil. 49. vol. 1. & l. in l. 1. C. de furtis n. 1. qui dicit hanc veriorē opinionem, pro qua facit tex. in l. fin. §. quatuor. ff. de legat. 2. & d. l. 40. tit. 18. part. 3. Quæ opinionē diueritas (iura & rationes altius perpendēdo) ita venit interpretanda, atq; concilianda: † 474
quod quando fratres habent indiuisam hereditatē, in ea q; & in cōmunionē perseuerauerint, nec in aliqua negotiatione fuerint consocij, nec eius quæstus & fructus cōmunicauerint, non dicitur inter eos contracta societas, & quod quilibet emerit nomine proprio non tenetur cōmunicare: ita Roman. consil. 291. & 313. & distinguit optime Alex. in additio. ad Bart. in d. §. altero, in verbo contracta societas: ita tenet Salicet. in d. l. si patruus n. 13. vers. tertio casu, per tex. in l. ex parte. §. filius. ff. famul. ercisc. K l. penult.

Tractatus de priuilegiis

l. penult. C. si quis alteri vel sibi, & in hoc casu loquitur tex. in d. l. si fratres, ff. pro socio, & debet intelligi Bart. doctrina in d. §. altero, si bene perpēdatur. Si tamen vterq; frater negotiatur, & hinc inde lucra consueuerint cōmunicare, tunc dicitur contracta societas. l. inhihere, ff. de ritu nuptiarum. l. in concubinato. C. de concub. tradit Bart. in d. §. altero n. 3. & consil. 22. vol. 1. & Alex. conf. 23. & 154. vol. 2. Roman. conf. 291. & hoc casu frater emens prædium tenetur illud, & lucra cōmunicare cum fratribus: & ita venit intelligēda doctrina Ias. & eorū quos refert in d. l. 1. C. de furtis n. 10. Et quando aliquis hæres recipit aliquā rem respectu hæreditatis, & bonorum quę in illa comprehenduntur, debet eā cum alijs hæredibus cōmunicare. † l. Mæuius iuncta glos. 1. ff. famil. ercisc. & in hoc casu loquitur tex. in d. §. quatuor in l. fin. ff. de leg. 2. secundū vnam lecturam, & melius quod in d. tex. præsumitur magis pignoris, & debiti luitio ex vi conuentionis, quā emptio nomine proprio à fratre facta: ita Paul. in d. §. quatuor n. 1. & sic in casu prædicti. §. quatuor si frater emeret prædiū à primo creditore, nō possent alij fratres suas elicere partes ab emptore, secundum Paul. ibidem n. 1. & 2.

Cap. 11.
Quest. 95.

QVID autē erit in prædio realengo, vt ita loquar, quod pater possi debeat sine titulo Regali, & post eius mortem regio nomine fuit vni ex eius filijs venditū, vtrum teneatur talis filius cōmunicare cum alijs fratribus? † Et videbatur quod cōmunicare tenebatur, per tex. in d. §. qua-

tuor, & per d. l. Mæuius. ff. famil. erciscund. & facit, quod quando aliqua res locatur, vel in emphyteusim cōceditur, & cōductor, vel emphyteuta eam coluit, meliorēq; reddidit, finita locatione, vel emphyteusi præferuntur filij alijs extraneis, † tex. in l. 477 congruit. C. de locatione prædiorū fiscalium lib. 11. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiuā, vbi Bart. & in l. quicumque. C. de omni agro desert. lib. 11. latē Ripa in l. 1. ff. de priuilegijs creditorum. Sed veritas est in contrariū, & sic quod prædictus filius, qui prædiū à Rege emerit, non tenetur alijs fratribus cōmunicare, † per ea, quę supra reuulimus, 478 quę optimē ad hanc quæstionem adaptantur. Nec oberit tex. in d. §. quatuor, cui satis in superioribus responsum est, nec d. l. Mæuius, quia intelligitur, quando res vendita erat communis, & fuit testatoris, ibi: *Propter hæreditatem ad nos peruēnit*, quę fuit causa finalis, & impulsiva acquisitionis, & hæc est vis illius dictionis, *Propter*, † per tex. in l. si propter. ff. rer. amot. & in l. additio. ff. de acquir. rend. hæredit. Sed quando in venditione nulla fit mētio hæreditatis, sed fit simpliciter tanquam particularis, 480 non habetur pro hæreditaria, † per tex. in l. cum aliquis. C. de iure deliber. vbi Bart. Alexand. & Ias. & tex. in l. fin. C. de vusufruct. vbi glos. fin. & DD. ex quorum opinione concluditur, quod licet venditio prædij fieret alicui fratri, tanquam filio, & heredi testatoris, dicitur hoc fieri demonstrationis causa, & non hæreditatis contemplatione: quia non præsumitur

481 sumitur persona extrinsecus, † vt in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus. ff. de verb. oblig. Sed tantū ea, quæ in contracta continetur Nec oberit d. l. congruit. C. de locatione prædiorū fiscalium lib. 11. quia intelligitur de æquitate, quando emphyteusis est hæreditaria, vel pater habuit aliquod dominium: ita in d. l. 1. ff. de privilegijs creditorum. nu. 8. de qua lege vide Franciscum de Aretio in l. si mihi, & Titio. ff. de verb. oblig. nu. 3. cum seqq. Sed in prædicta questione prædium venditum nunquā fuit testatoris, nec hæreditarium, nec testator habuit in eo dominium.

Quest. 96. ET inter privilegia reipublicæ il-
lud reperitur, quod licet regulariter
lex pœnalis, & odiosa debeat restrin-
gi, per c. odia de reg. iur. lib. 6. l. quæ-
admodum. C. de agricolis, & cœstis

482 lib. 11. † fallit favore reipublicæ, &
extenditur in eius favorem ultra suū
propriū significatū, tāquam si esset
lex favorabilis, tenet Bart. in d. l. quæ-
admodum n. 4. Bald. in l. qua actio-
ne. §. in collectione, ff. ad legē A-
qui. verfic. quæro dicit statutū. l. hoc
modo ff. de condit. & demonstr. &
etiam sic extensio in pœnibus, &
odiosis, quādo tractatur de favore a-

483 nimæ: † ita Ioā. Andr. Abb. & DD.
in c. extenore qui filij sint legitimi,
refert plures DD. Alex. in addition.
ad Bart. in d. l. quæ admodum n. 4.
& de privilegijs causæ piæ vide Mas-
card. de probat. vol. 3. concl. 1171. cū

484 seq. † Et si aliquis fuerit privilegiatus
taliter, quod cōueniatur solū modo
corā certo iudice, intelligitur quoad

485 personales actiones: † ita Ioā. de Plat

in l. si. in princ. C. de Palatinis lib. 12.
Si tamē aliquis habeat privilegiū exi-
mens eū à iurisdictione sui iudicis or-
dinarij, non valet nisi assignet aliū iu-
dicē, sub quo ille exemptus possit cō-
ueniri, † secundū Ioan. de Platea in l. 486
2. C. de decanis lib. 12. quē etiam vi-
de in l. fin. ad fin. C. de caltrē. lib. 12.

ET quia multoties rescriptum *Quest. 97.*
Principis conceditur in favorem ali-
cuius ad aliquod regiū & publicum
officiū consequendum, ea tamen
qualitate adiecta, vt renunciet post of-
ficiū, & viginti dies vixerit post fa-
ctā renuntiationem: & magna sit in-
ter DD. tam antiquos, quā in moder-
nos controuersia, quando incipiunt
currere dicti viginti dies, & quādo fi-
niantur, & utrū annumeretur dies de
momento ad momentū, vel prima dies
excludatur, & vltima dies debeat im-
pleri, vel sufficiat primā & vltimam
diē attingisse illū, qui renuntianit. Ad
eius interpretationē præmittō, quod
renuntiationes de iure cōmuni indi-
stinctē valebant absq; tēporis assigna-
tione, vel limitatione, † l. Senatus. 487
ff. de cōstit. empr. l. nō dubiū. C. de
legibus, vbi Bald. Fulg. l. 7. Abb.
in c. cognoscetes n. 5. de constitut.
vbi Deci. n. 5. in si. vbi dicit, *Ex quo
tollitur, quod de iure cōmuni compe-
nebat, satis dicitur pœna:* & cū l. 1. tit. 4.
lib. 7. Recop tēpus renuntiationis li-
mitauerit, dicitur pœnalis, & odiosa,
& venit restringenda, † in obscuris, 488
l. in pœnalibus. ff. de erg. iur. ita De-
cius in d. c. cognoscetes de constit.
nu. 6. Et etiam præmittō, quod dies
quinq; modis annumeratur, † vt la- 489
tē per Cass. in in cōsuetudinibus Bur

Tractatus de priuilegiis

gundia rub. 1. §. 8. vers. & Iour. fol. 82. qui plures refert, & de his diebus legales tantum considerantur in nostro casu. Item premitto, quod tempus, quatenus est quantitas continua, quæ diuiditur in partes, vt sunt secula, anni, menses, dies, horæ, & minuta, est mensura, quæ duobus modis reperitur, hoc est, mensura mensuræ, & mensura mensurata: & ita annum per menses metimur, & mensem per dies, & diem per horas, & horas per minuta. † Ita Aristoteles in prædicatione de quantitate, & physicorum c. 2. lib. 6. & de generatione lib. 2. c. 10. & cū his mobilibus, & metis vitam hominis metimur, ita Aristoteles vbi supra, & physicorum lib. 4. c. 11. & 12. Restat nunc examinare, vtrum prima dies renuntiationis annumeretur tota, vel excludatur, vel de momento ad momentū annumeretur. † Et reiectis argumentationibus, quod ex varijs Doctorum sententijs deducitur, pro cōmuni est, quod terminus annumeretur de momento ad momentū, & quod dies prima viginti dierū annumeretur, & cōprehendatur in termino: & si constiterit de hora renuntiationis, incipiat terminus ab illa hora annumerari. † Refert plures Doctores Gratian. in reg. 133. tradit Anton. Gom. in l. 70. Tauri nu. 25. Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 154. Palac. Rub. in d. l. 70. Tauri n. 34. Azeued. in l. 3. tit. 21. & in l. 2. tit. 4. lib. 4. Recopil. num. 34. & in l. 7. tit. 11. lib. 5. & in l. 4. tit. 4. lib. 7. & in l. 31. tit. 19 lib. 9. Recopil. nu. 14. Cassan. in consuetudinibus Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. & Iour. à

num. 1. fol. 81. cum seqq. & traditur in tom. 1. communium opinionum pag. 187. col. 2. cum seqq. & in tom. 2. lib. 18. pag. 365. col. 1. cum seqq. vi de Larā de anniuersarijs lib. 1. c. 9. à nu. 8. cum seqq. qui omnes Doctores moderni sequuntur opinionem Gomezij in reg. cancellariæ de infirmis resignantibus. q. 37. qui vt ipsi affirmant, & verum est, loquitur in diuerso casu à dicta lege Regia, vbi non habetur illa dictio a, vel ab, exclusiua: & ideo pro veriori opinione in nostro casu tenendum est, quod rota prima dies renuntiationis annumeratur in fauorem renuntiantis: † 493 ita glos. verbo in decem mensibus, in l. Gallus. ff. de liber. & posthum. vbi Bart. n. 11. Bald. q. 7. Conanus in fine, Alex. num. 12. nisi adiecta esset nota separationis, à die, vel ex die, vt in opinione Gomezij: ita Ioan. Andre. in c. super eo 2. de appellat. in fine, Aretinus qui eum sequitur in d. l. Gallus nu. 4. per tex in c. pia de exception. lib. 6. & c. frequens de restitutione spoliat. dicit communē Aretinus dicto nu. 4. Alexan. d. n. 12. & est glos. verbo decem dierum in c. anteriorum 2. q. 6. dicit communem Deci. in dicto c. super eo nu. 17. Corneus consil. 176. nu. 4. lib. 4. qui alios plures allegat, dicit communem Ias. in l. 1. ff. si quis cautio. nu. 20. Alex. n. 15. Tiraquel. de retract. lignagiet. §. 1. glos. 11. num. 23. referens Guid. Pap. & quam plures DD. & Francisc. Conan. lib. 3. c. 12. col. 4. in princip. quia prima dies nunquam excluditur, vbi ab ipso actu renuntiationis statuitur dilatio, vt in nostro casu, cap.

cap. ex parte de sponsalibus, vbi Car-
dinal. & quos citat Tiraquel. vbi su-
pra num. 24. & vbi in prima die in-
spicitur, quod magis conuenit illi, in
cuius fauorem disposita est dilatio,
aut a numeratur, vel excluditur pri-
ma dies, & in eius fauorem fit inter-
pretatio: *¶* ita Bald. in l. à Caligato:
C. de nuptijs, & plures quos refert
Tiraquel. vbi supra num. 37. & 47.
Corne. consil. 179. lib. 4. Et quando
Princeps, vel fiscus ob causam poena-
lem aliquod prætendunt interesse,
vel ius, nullum habent priuilegium,
sed potius in dubio fit interpretatio
in fauorem tertij contra fiscum vel
Principem. *¶* Et sic in nostro casu
debet fieri interpretatio in fauorem
renuntiantis, & tota dies debet
numerari, l. non puto. ff. de iure fis-
ci, vbi Barr. & Coman. in l. 1. ff. solut.
matrim. l. si in l. de die in princip. ff.
qui satisdare cogantur. Ripa in l. 1.
ff. solut. matrim. nu. 2. ad fin. Paul.
in l. 1. ff. si quis cautio. col. 2. qui ait,
*Est nota bonam regulam, quod sem-
per in dubijs eligere debemus illam
partem, per quam utrique parti con-
suletur, & quæ minus est onerosa, &*
l. ex his. ff. quæ in fraudem creditorum,
ita Alexand. in d. l. 1. nu. 3. cum seqq.
Jas. n. 17. qui alios citant.
Quest. 91. Et cum hæc de prima die renun-
tiationis dixerimus, oportet præsum-
erit examinare, quid erit dispositum
de vltima die virum debeat esse per-
fecta, & impleri, an sufficiat aliqua
illius partem attigisse. *¶* In qua ques-
tione Cassan. in consuetud. Burgud.
rubr. 1. §. 8. tit. des justices, vossie.
Iour n. r. r. adfert plus quam 30. tex.

probantes, quod dicta vltima dies
renuntiationis debeat esse perfecta,
& completa tam in anno, quam in
mense, & in die ita tenet Gomez de
Leon in centuria cap. 22. nu. 5. Aze-
ued. in Curiam Pisanam lib. 4. c. 2. à
principio vsq; ad n. 6. & in d. l. 4. tit.
4. lib. 7. Recopd. Sed mirandū est, hu-
iusmodi Doctores non considerasse
tanta, & tam expressa iura, & doctis-
simorum virorum opiniones, quæ
sunt in contrarium, & sic quod in di-
cta renuntiatione sufficiat, quod re-
nuntians vltimum diem tetigerit, li-
cèt totum non exegerit. *¶* Quod pro-
batur, quia in hoc termino legali. 20.
dierum inspicitur, si renuntians intra eos
inceperit, & si nō imposituerit, quia mi-
nor metā, quā ponit lex in hoc lega-
li termino, est vnus dies, nec metitur
horis, nec minutis, nec de huiusmodi
minutis mentionem facit: & quantum
ad vltimū diem, quod posteriori extre-
mus est huius mensuræ, non requiri-
tur totum annumerari tanquam diō
naturalem 24. horarum, sed tanquā
diem legale, qui dicitur perfectus,
vt pro die annumeretur, & nume-
rus 20. dierum est perfectus, & im-
pletus, etiam si aliquæ de vltimo die
defint horæ: hoc tenet subtilis Arc-
tinius in l. si cui. ff. de legat. 1. cuius
verba hæc: *Secundum articulum die
breuiter, quod vltima dies anni compu-
tatur, licet non sit perfecta in casu legis
nostre, vt quis possit consequi legatum:*
*ita tenent hī modernī reprehendendo
dictum Angeli, qui tenet oppositum,*
*per text. in §. hoc autem, ibi: Annus sit
completus. Sed ille text. non obsistat,*
quia licet vltima dies anni non sit com-

Tractatus de priuilegiis

plena interfecta, annus tamen dici-
tur perfectus, ut in l. anniculus. & ibi
per gloss. & est bonus textus. quem addu-
cit Paul. in l. si singulos. ff. de condit. &
demonstrat facit optime textus in l. si vsu
capiationibus in principio. ff. de diuersis;
& temporalibus præscriptio. Hæc ait
dictus Aretin. quod etiam tenet Paul.
in l. more Romanorum. ff. de feriis in
fine: & idem est, quando extremum
vel pars mensuræ fuisset minor, quam
dicta ita Angel. in d. l. i. ff. si quis cau-
tio, & dicitur dies perfectus, & im-
pletus vltimā horam attingens, etiam si
499 tota exacta non fuisset. In omni enim
spatio à lege statuto vltimi die initiū
instat putatur esse totius, & vltimi
500 diei, & secundum Conanū dicto lib.
3. cap. 12. col. 4. ad quod est expres-
sus textus in l. in vsucapiationibus. ff. de
vsucapione. cuius verba: In vsucapio-
nibus, inquit Vlpianus, non à momento
ad momentum, sed totum postremum
diem computari, ideoque qui hora sexta
diei chalendarum l. annuarum possi-
dere cæperit, hora sexta noctis pridie
chalendarum l. annuarum implet vsu
capiationem. Ecce textus ad litterā, & ex-
pressum probantem, quod qui attingit
diem vigesimum, in quo viuere teneba-
tur, impleuit terminum 20. dierum, quos
viviurus erat. Et illud legis verbum
(sed totum postremum diem computa-
ri) non significat totum diem exactum,
quia diceret, totum diem exigere, vel
præteriri: & dicere totum computari,
idem est, quod Hispanè dicere, Quæ-
do se reciba en cuenta. Ita interpreta-
tur Conanus vbi supra, ibi: Id est to-
tum postremum diem computari, non à
momento ad momentum, sed totum, &

solidum, & vniuersum annumerari;
ut qui partem eius vel minimam te-
tigerit, totum tetigisse, & impleuisse
existimetur, quia non diuidatur per mi-
nuta, sed totus & integer considera-
tur, ad hoc ut perfecta censeatur vsu-
capiatio, non enim dicitur, totum postre-
mu diem exigere, sed totum computari.
Hæc ille Conanus vbi supra, quod
etiam probatur in l. vsucapione. ff.
de diuersis. & temporalibus præscrip-
tion. l. qua ætate. ff. de testament.
vbi gloss. plurā iura refert, textus in l.
anniculus la. 2. ff. de verborum sig-
nificat. quia annum non ad momen-
tum temporum inquit, sed ad dies
numeramus, sic in l. nostra ad dies
fit mentio, non ad horas, vel momen-
ta temporum, facit l. 1. ff. de manu-
missio. vbi qui naturaliter minor est
20. annorum, quia non habet eos
completos, ciuilitè dicitur habere
viginti annos completos. & Et ita in
nostro casu, quamuis naturaliter non
vivat 20. dies completos, vixit 20.
dies ciuilitè completos. Hæc enim
ciuilis interpretatio semper adhiben-
da est omnibus legibus, & constitu-
tionibus, & edictis, nisi nominatim
aliud caueatur: ita ipse Conan. vbi
supra, & est textus expressus in l. si cui,
ff. de legat. 1. cuius verba: Si cui lega-
tur cum quatuordecim annorum eris,
certo iure vivimus, ut tunc sit quatuor
decim annorum, cum eos impleueris
implebit, autem legis interpretatio
de, & communi vsu loquendi, qui de-
cimiquarti diem supremum attingit,
etiam si non ad vltimum usque mo-
mentum exegerit. Quæ iura & dor-
trina nullam admittunt responsio-

nem. Et dolendum est à nostris authoribus (contrariam opinionem tenentibus) ponderata non fuisse.

Et hac mea vltima opinione re-tenta, restat responsum ad illa plus quam 30. iura, quæ parum ingeniose recenset Cassan. in consuetudin. Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. Iour. fol. 82. & ad l. 3. §. minorem, ff. de minoribus, & ad l. in omnibus, ff. de diuersis, & temporalibus præscription. l. non putabam, ff. de cõdition. & demonstration. † Quibus respondetur, quod quando ius agit de annis, non sufficit postremum illorum inceptum fuisse, ad hoc vt iuridicæ dispositioni satisfiat, quia est mensura mensurata per menses, & dies, & debet esse perfecta, & non perficitur exactè, nec naturaliter vsquequo postremo die viuatur: quæ est minor mensura, qua metitur, nec minus anno naturali satisfacimus: qui in rebus facti, vt in casu dicti §. minorem, & aliorum iurium naturam considerantium, exactum requirit implementum, iuxta communem philosophorum, vt doctissime more suo. disserit Franciscus Conatus verus nostris temporibus iuriscõsultus vbi. supra, quem magna cõtentione. per excellentiam adlocuti ingeniosi, Hispanè loquẽdo, *Granos de oro* appellant. Et cum hac vera interpretatione: expedita remanet illa Doctorum confusio, in l. si cui, ff. de legat. 1. & in alijs locis hallucinantium super verò intellectu dictorum iurium, qui inuicem se contrariantur differentes, vtram anni vel diès sint in ablatiuo,

vel in accusatiuo, vel addit verbum rem perfectam significans.

ET nota, quod medio tempore, quo aliquis est remotus à prima dignitate, vt transferatur ad maiorẽ, retinet priuilegium primæ dignitatis, † glossa verbo vtilitatis in l. contra publicam, C. de re militari lib. 11. l. 1. in fine, ff. de bonorum possels. exte. mi. & prohibitus administrare aliquod officium, non potest colore quæsito sub alio nomine simulato ad illud admitti, † glossa verbo valeat vsurpare in l. 1. C. de priuileg. scholarium lib. 12. & circa concilium ciuitatis est aduertendum, quod non potest immunitatem aliquam concedere alicui, † l. 1. C. de decretis decurionum lib. 10. dicit communem, & veram cõclusionem Octavianus in decisione *Pedemontana* 339. numer. 13. notat Rolandus consilio 5. num. 4. volum. 1. qui in num. 8. cum sequentibus, hoc limitat, nisi causa remunerationis id concedatur. † Nam tunc id potest fieri potest à concilio ciuitatis, sicut facere potest donationem remuneratoria, † vt per Tiraquelum si vnquam, C. de reuocand. donation. in verbo donatione largitis numer. 33. Alexand. consilio 43. num. 10. volumine 4. optime Ferdinandus de Loazes in allegatione de Mula pro Marchione de los Velez in 3. fundamento pro ipso Marchione part. num. 10. cum sequentibus, maxime num. 9. pagina 112. tradit Azeued. ad Cusiã Pisanam lib. 2. c. 20. nu. 11. & limita vt habetur supra nu. 87. qui Azeued. in lib. 2. c. 2. vbi

Tractatus de priuilegiis

supra, tenet quod consuetudo, quæ tollit priuilegia dignitatis, non valet, 509
 † per Plateā in l. omnes. C. de Decurion. lib. 10. tradit ipse Azeued. in l. 3. cap. 3. vbi supra.

Quæst. 101 SED in dubium veritur, vtrum causa cōmissa à cōcilio ciuitatis, vel à Principe ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, possit ab eo prosequi, si causa nondum finita definit esse decurio. † In qua questione resoluit optime Azeued. ad Curiam Pisanam lib. 4. c. 6. num. 66. quod defecta illa decurionatus qualitate deficit iurisdicctio, & non poterit de illa causa cognoscere, nec illi finem imponere. Contrarium tamen erit in canonico, cui per sedem Apostolicam causa committitur, si post rescriptum, vel literarum receptionem definat esse canonicus, quia illam causam potest prosequi, & in ea iudex esse, † glossa in verbo canonici, in cap. statutum de rescriptis lib. 6. cum qua transeunt ibidem Doctores, & Abb. consil. 93. volum. 2. Paul. de Castro consil. 288. num. 3. volum. 2. dicit communem Decius in cap. quoniam Abbas nu. 6. de officio delegat. Tiraquel. in tract. de cessante causa 1. p. limitatione 4. nu. 4. Et est ratio, quia in dicto canonico licet defecerit qualitas canonicatus, non deficit peritia, & sufficiētia, quæ fuit causa finalis: ita Imola Clementina si principalis de rescriptis n. 14. Dec. in d. c. quoniam Abbas num. 6.

Quæst. 102 ET habes notare, quod si originarius vnus loci alibi vxorē ducat, & aliquando in loco sui originis, vendat, vel contrahat potiri debet priuilegio,

& exemptione illius loci sui originis, si aliquid circa solutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habet, & habetur pro originario, & non pro forense: † ita Bald. 512 in l. 1. §. quod autem, ff. de tutor. & curator. datis ab his, Gregor. Lop. in l. 32. tit. 2. part. 3. in verbo, natural, Tiber. Decian. in respon. 71. num. 1. Azeuedo in l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopil. num. 5. idem extendens in muliere originaria alibi nubente.

SI quis deinde recuperet per priuilegium, & gratiam Principis officium, vel dignitatem, à qua fuerat antea expulsus, non recuperat vocē, nec locum: ita Menoch. de recuperanda possess. remedio 10. num. 105. Petrus Pechius in cap. qui prior de reg. iur. num. 12. & Guid. Pap. consil. 18. num. 9. versic. quia, Auiles in cc. pratorum, cap. 44. glos. 1. nu. 3. Brixensis in suis questionibus. q. 54. Azeuedo ad Curiam Pisanam lib. 2. c. 2. qui Auiles, & Menoch. imitant, & extendunt pluribus modis, quos vide. † Et vtrum restitutus per Principem recuperet bona confiscata, & quando, vide Anton. Gom. in 3. tomo delictorum cap. 13. nu. 39. cum seqq. & Boer. decil. 65. Auiles vbi supra d. c. 44. verbo *platicar*, fr. Manuel Rodrig. in summa c. 39. n. 4. & Iuliu Clarum lib. 5. receptarum sententiarum in practica criminali. §. fin. q. 59. a num. 6. cum seqq. †

ET quod priuilegia derogantia quibuscunque personis, non derogant collegio, tenet Cassianus in consilio 1. dubio 5. & Iacob. de Sancto Georgio in l. collegium, C. de hæreditibus

hæredibus instit. Bald. in rubr. C. ad
 Trpbellian. & in authent. item qui-
 515 cunq; C. de Episcop. & cleric. † ubi
 Paul. & Roman. in l. si quis mihi bo-
 na. §. seruus, ff. de acquirend. hæred.
 tradit Azeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Re
 copilar.

Quæstio 105. SED cùm mater habeat priuile-
 gium, quod possit filios mentecap-
 tos exēplariter substituere, per l. hu-
 manitatis, ubi glos. 1. communiter re-
 cepta. C. de impuber. & alijs, l. 1. tit.
 5. partita. 6. Est nimium controuersa
 quæstio, vtrum hoc perdat priuile-
 gium per transitum ad secundas nu-
 516 pcias. † In qua quæstione, vt veritas
 funditus elucescat, diuersas Doctorū
 opiniones, & eorum fundamenta
 atq; rationes recensere libuit, & non
 valere huiusmodi substitutionem fa-
 ctam à matre, quæ ad secundas con-
 uolauit nuptias, Bart. opinio suade-
 re videtur, qui in l. ex facto, ff. de vul-
 gari num. er. 12. ait, matrem quæ se-
 cundò nupsit, à iure substituendi
 propter suspicionem excludi, si-
 cut & à tutela, & alendi apud se fa-
 cultate arcetur atque ita limitare vi-
 detur dictam legem humanitatis, cū
 ius opinionem nūcupatim sequi-
 tur Angelus Perusinus ibidem, ver-
 517 sicul. quarto quod pater, & Aretinus
 ibidem num. 13. & 14. communem
 esse dicens, atque idem bis commu-
 nem esse asserit in dicta l. humanitatis,
 eandem sequitur opinionem Ioan-
 Petrus à Ferràra in forma libelli pro
 substitutione. §. exēplaris, columna
 3. & Bartol. à Hucio in tract. de sub-
 stitutione cap. 3. de exemplari num.
 7. Ias. in addition. ad Christopho-

rum Porti. §. qua ratione de pupilla-
 ri substitutione col. 3. versic. ex quo
 resultat, & Lancello. Polit. de substi-
 tution. c. de substitutione exemplari
 col. 3. & obiter Montanus in d. §. qua
 ratione, vers. exemplaris substitutio.
 & Ioan. à Garronibus in rubr. de se-
 cund. nupt. 1. p. nu. 47. communem
 dicit ex Aretio Zasius quoq; in tra-
 ctat. de substitut. cap. 3. de substitui-
 tione exēplari nu. 2. Hanc opinionē
 veram esse dicit, quidquid alij dixe-
 rint Palac. Rub. in repet. rubricæ de
 donat. inter virum & uxorem. §. 67.
 nu. 14. Et quod subiungit, dū dicit,
 Cogita ad hanc quæstionem de qua
 agit, videtur referendum, & cū hac
 opinione trāsire videtur Bald. in tra-
 ctat. de substitutionibus c. de exem-
 plari substitutione nu. 7. Alex. in l. ex
 facto, ff. de vulgari num. 32. quicquid
 dubiter, ait tandem hanc substineri
 posse. Ias. autem ibi nihil asserit, licet
 disputet, & aliorum rationes impug-
 net num. 26. Ripa quoque ibi num.
 65. Bartoli opinionem communem
 esse fatetur. Paul. autem, & Cuman.
 nec alius eorum, quos viderim, Barto-
 lum non sequuntur, nam Paul. nec
 verbum quidem de hoc ait, Cuman-
 us vero, Dubito ait, atq; ideo à Poli-
 to, & Palac. Rub. & Ioan. de Garron.
 & Nicol. Boer. decisione 188. co-
 lumn. 2. cauendum est, qui hos Bar-
 toli opinionem sequi falso referunt,
 opinio hæc Bartoli vltra eius ratio-
 nes, quas substilus perpendit Aretius,
 iuuatur, quoniam ius hoc sub-
 stituendi, quod matri indulgetur,
 speciali iure indultum est, ac pro-
 inde facilius ammittitur, † argumēto 517

Tractatus de priuilegiis

legis eius militis, & militis missus. ff. de testament. militi. Speciali autem iure indultum, lex ipsa humanitatis ostendit, dum ait, *Humanitas intuitu indulgemus*, ait quoque Aretius, [Est igitur suspicio circa electionem substituti in matre, quæ transiit ad secunda voca, ne forte eligat vitricum in substitutum, qui præsumitur insidiari vitæ filij, vel aliam personam ex persuasione vitrici, & quasi mulier insidietur vitæ mentecapri, & ineat occultam societatem hereditatis cum vitrico.] hæc Aretius. Hanc rationem facis urgentem ait Politus, atque hac motus sequi Bartolum alludit, & illud quod Bart. ait, in l. si quis sub conditione num. 15. ff. de testamentar. tutela. quia lex præsumit, quod excoiaret filium propter secundum filium: & quod & decisio Neapolitana Matthæi de Afflictis 357. & Bessian. in consuetud. Alberniæ pagina mihi 44. col. 4. latius tradunt. Secundo fulcitur Bartoli opinio, eo quod in muliere nota in continentie § 20 grauior censetur, quam in viro, & gloss. in l. palam. ff. de ritu nuptiarum, tradit Decius in l. formine num. 65. ff. de regulis iuris, gloss. in cap. dubium de bigamis, Hippolyt. singul. 688. Tiraquellus ad leges coniubiales lege 1. num. 45. ideoque turpius hominum iudicio æstimatur, si femina secundo nubat, quam si vir secundam ducit uxorem. & Ita Bald. & Socin. in l. hæc conditio. ff. de condition. & demonstration. quamobrem filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente, & notat Bald. consil. 96. colum. 1. volum. 4.

Aimon Crauet. consilio 18. num. 1. & Petr. Paul. Paris. consilio 29. num. 88. volum. 3. quod differte admodum notat Arias Pinel. in l. 4. C. de bonis matern. num. 15. & 16. Tertiò, quia ratio, qua matritutela, & filiorum administratio aufertur, expressim iure statuta est in l. 4. tit. 16. part. 6. ergo etiam in pœnalibus, & correctorijs ex ea fit extensio, vel limitatio. & Cinus in l. præses prouinciar. C. quæ sit longa consuetudo, Doctores in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. Socin. consil. 28. nu. 25. vol. 4. Bald. in l. maximum vitium, C. de liber. præterit. idem Socin. consil. 70. vol. 4. n. 2. Alex. per tex. ibi in l. cum mulier, ff. solut. matrim. Dominicus in c. si ciuitas. §. 1. de sent. exco. m. lib. 6. Decius in l. factum, §. in pœnalibus nu. 18. ff. de reg. iur. & quia dispositio taxatiua, etiam in materia non lata, non excludit casus habentes eandem rationem, & gloss. ordinarij, vbi Doctores maxime Francisc. de Ripa in l. his folijs, C. de reuocand. donationi. & in l. fin. C. eod. tit. n. 39. & Otalora de nobilitate 4. p. principio c. 5. n. 14. Gomez Arias in l. 64. Tausi nu. 133. & similes casus non excluduntur in iure etiam per verba taxatiua, & late Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 18. Quarto, quia ratio præcipue adducitur, ut Bart. ait in l. contra legem, ff. de legib. l. 1. in l. de quibus eod. tit. ideoque ex ratione restrictio fit legis generaliter loquentis, & l. cum pater. §. dulcissimis, ff. de legat. 2. vbi Bart. & Doctores, Salicet. quoque in l. 2. C. de noxalib. Anchar. consil. 254. Fulgos. consil. 99. & 186. &

corrupta.

complures, quos congerit Tiraquel. de cessante causa 1. part. num. 139. cū sequentibus, ubi in quacumque materia id procedere concludit, ex ratione scilicet legem ampliari, seu limitari. Quinto ex huiusmodi limitatione reducitur res ad iuris communis dispositionem, ut hæredes intestato filio successuri succedant: ergo dispositum in tutela ad substitutionem huiusmodi porrigitur, argumento glossæ in cap. statutum, verbo commemorandum de præbend. lib. 6. tex. in cap. 1. iuncto cap. fin. de pactis lib. 6. tenet Federic. consil. 89. Socin. consil. 150. nu. 36. vol. 1. Sexto licet prædicta ratio non sit expressa in l. humanitatis, ea tamen coniectura ducitur, ergo ab ea argumentum sumere licet extensivè, vel limitationis gratia. † Ita gloss. & Bald. in l. quāvis. C. de fideicommiss. & in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure, Socin. consil. 115. num. 11. volum. 4. Septimo, ubi Principis privilegium, vel indultum iniustum esse cœperit, vel in tertij præiudicium, aut abrogandum 318 est, aut saltem limitandum, l. cap. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. ubi Paul. nu. 5. id enim ex mente concedentis conijcimus eum voluisse. Sic igitur in l. humanitatis intelligendum est, secundum rationem ex Bart. atq; aliorum opinione, ut humana matris affectione cessante, & sinistra suspicione exorta substitutio non sit permissa. Octavo, licet tutori filio petierit, atq; eā ob causam (quoniam scilicet diligens fuerit in hoc) successione non dimiserit, non tamen si nunc valeat administrare post

nuptias, est admittenda, quia suspecta est, & mutata conditio personæ, ait Aretin. in d. l. humanitatis nu. 5. Nonò, quia licet ratione impotentia, & inhabilitatis actus non resolvaatur, qui semel perfectus est, cessante tamen præsumptione voluntatis eius, qui actum fecit, fiet utiq; resolutio actus, † 312 l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Aret. in d. l. humanitatis col. 2. ad fin. Bart. in l. si pluribus. §. & si placeat, ff. de verbor. oblig. regula factum legitime de regul. iur. cessante ergo legis præsumptione, quæ humanitatis causa concessit privilegium, vel indultum filio substituendi, fiet eiusdem concessionis resolutio. Decimo, substitutio est administrationis species. † 314 Quod ergo in administratione matri cōcessum est, eadem ratione procedente, non extensio propriè dicitur, si ad speciem substitutionis producat, quin potius declaratio dicenda videtur, ex his quæ habet Tiraq; de cessante causa 1. p. nu. 137. Ineptum est igitur regulam non fallere, si equitas videatur: † ait gloss. in authent. ut sine prohib. matris in princip. l. as. in §. in venditione legis à Divo Pio, ff. de re iudic. num. 10. Contra autem valere, scilicet matris secundo nubentis substitutionem filio mentecapto factam expressim, Bald. asserit in dicta l. humanitatis numer. 35. Idem tenet Imola in l. ex facto, ff. de vulgar. n. 19. & latius idē disputas ait in c. Rainuntius de testamen. nu. 137. & Ripa in d. l. ex facto nu. 67. & 68. Idē tenet Greg. Lop. in l. 1. tit. 5. par. 6. in gloss. verbo, *Lus madres*, cū hac quoq; Bald. opinione transsit Sañcet.

Tractatus de priuilegiis

Salicet, num. 15. & Corne. nu. 12. & 13. in dicta l. humanitatis. Rationes quibus Bal. hoc suadere nititur (quia ingeniose) hæc sunt. Prima, quia nulla lege statutum est, ut secundo nubens mater ius substituti amittat, ad hoc text. in authentico de non eligend. secund. nubent. §. si autem dum ait, *Nec liber, est lex tale dicens*, quem in hoc laudat Bald., ipse in authentica ex testamento col. 2. C. de secund. nupt. Decius consil. 581. numer. 10. volum. 4. Marian. Socin. Iunior consil. 16. volum. 2. num. 31. Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur. num. 30. cum sequentibus, & in l. illam. C. de collatio. Doctores in cap. fin. de iure patronat. Arcim. in cap. tam litoris de testibus. Secunda Baldi ratio, quia pœna secundo nubentium tam viri, quam mulieris communes sunt, & text. pro hoc in authentico de non eligend. secund. nubent. §. hoc autem ibi, *Quia verò contra binubos pœna communes & viri sunt, & mulieris*, & l. 15. Tauri, text. in authentico de nupt. §. si vero expectat, ibi, *Et hæc communis, & viri & mulieris est*, dixitque communem opinionem Ripa in l. 1. C. de secund. nupt. nu. 1. Sed in viro non est hæc pœna, ergo nec in muliere. Tertia ratio Baldi, quia cum vnicus est filius, non est locus pœnæ secundo nubentis, & quæ communior est opinio per ea, quæ tradit Boer. decil. 187. n. 17. ut supra dictum est, quasi dicat Bald. ex suspitione secundarum nuptiarum, cum vnicus est filius, pœna mariti non irrogatur: quia aliorum non interest, & sic libere succedit: ergo & in

substitutionis iure idem dicendum, cum solius filij fauore sit permissa. Fulcitur quoque Baldi opinio, quoniam in iure substituendi exemplariter alia ratio est, quam in tutela: quam obrem Bartoli argumentum non proceedit, nec eius præcipuum fundamentum, quod euidenter ostendimus, si quædam præuic inspectionis gratia veluti fundamenta præmiserimus. Sunt enim scemina sua natura debiliores, frigidioreseque, & sexum scemineum quasi læsionem naturalem, & detrimentum esse putandum est, & ak Aristoteles de generatione animalium lib. 4. c. 6. Hinc fit, ut mulieres domesticis tantum rebus præsent, atque à publicis negotijs abstineant, & ut Aristoteles ipse Oeconomicorum lib. 2. c. 1. præcipit: [Se ipsam igitur, inquit, inanimat in his virtutibus mulier, pergatque laudabiliter rebus præesse: nam viro quid dicens videtur ea scire, quæ intra ædes sunt. In cæteris vero parere. viro mulier contendat, nec audiens, quicquam de republica, &c.] His igitur, aliisque rationibus moti iuris civilis culmen Papinianus in l. iure nostro. ff. de testament. tutel. atque Imperator in l. 1. C. quando mulier officio tutel. fung. possit. tutelæ munus mulieribus interdixit: *Tutelam, inquit, administrare, virile munus est*, & ultra sexum femina infirmitas, & Rursum cum mater vidua existens filio non mediocriter prosequatur amore, & maritali iugo soluta filiorum rebus gerendis vacare possit, pie cautum est, ut eorum tutelam subire permittatur, atque

537 atq; hoc modo iuris ciuiliſ regula li-
mitetur, † teſte Caſſan. in conſuetud.
Burgund. rubr. 6. §. 6. nu. 1. fol. 120.
col. 3. Hoc autem non tantū filiorum
• fauore indultum, quorum maximè
inter eſt rectè eos, bonaq; eorum ad-
miniſtrari, verum & matris, cui viti-
le munus gerere permittitur, vt ani-
maduertit Marianus Socin. Iunior
conſil. 16. vol. 2. nu. 22. Sed hoc qui-
dem nō temerè licebit, quinimo for-
ma à lege ipſa requiſita, & neceſſa-
ria conditio ſeruanda eſt, vt idonea
atque habilis reddatur huic tutelæ, ſi
alijs ſcilicet nuptijs renuntiauerit: vt
de tex. ſin authen. matri, & auiz. C.
quādo mulier officio tutel. fung. poſ.
Permittimus, inquit, *ſi renuntiauerit*,
&c. Et idem in corpore vnde ſumi-
tur. Hinc fit, vt iterū nubens, forma
ſcilicet deſiciente, inhabilis ſtatim ma-
neat, atq; incapax tutelæ gerende, vt
ſolebat iure cōmuni, ac potius ad ius
illud dicemus non admitti, quaſi de-
ſit forma, & qualitas requiſita, quam
penali conſtitutione puniri. Differūt
enim hæc, vt aliud eſt perdere, aliud
non acquirere; quod vel ex eo ve-
rum eſſe cōſtat, quod pœnis omni-
bus ſublatis, quæ ſecundo nubenti-
bus imponebantur, vt ex gloſ. in cap.
ſin. 2. quæſt. 3. & Bart. in l. 1. C. de ſe-
cund. nupt. Couarruu. in 4. decre-
tal. 2. par. cap. 3. num. 4. cum ſequē-
tibus, & Paul. Pariſ. conſil. 29. vol.
3. num. 88. Hoc tamen inconcuſ-
ſum maneat, vt mater ad alias nup-
tias tranſiens ad filij tutelam non ad-
mittatur. Atque iterum hoc nō leui
fundamento probatur: adeò enim
pro forma requiritur viduam eſſe

matrem, vt capax fiat tutelæ, vt nec
patre quidem volente aliud per-
mittatur, repugnat quippe, & iuris
diſpoſitio non patitur, nuptiam tutri-
cem eſſe. ideoque ex Carolo Ruin.
conſil. 87. vol. 5. & Hieronym. Grat.
reſp. 83. nu. 13. qui Crotum ad idem
reſert, ſi paterno teſtamento mater
tutrix filio data ſit, etiā eo caſu quoad
ſecundas nuptias peruenerit, ſeruan-
dum id nō eſſet: quaſi iure repugnās
ſit, atq; impoſſibile. Eadem quoq; ra-
tione dicendum eſt, ni fallor, etiā fi-
lio cōſentiente, atque matris nuptias
approbante, tutelā ei cōmitti nō poſ-
ſe, quæ iterū nupſit, quoniā iure nul-
lo nupta ad tutelā admittitur, & niſi
forma illa ſeruata capax non fiat tu-
telæ mulier; cū alioqui ſucceſſionem
filij non amittat, quæ tutore non pe-
tito, filio volente, nupſerit, nempe,
quia pœna ob dolū ſit inducta: præ-
ſumitur enim filij bona occultare vō
uiſſe, ac damnum data opera dediſ-
ſe, & legis præcepta tranſgreſſā eſſe,
quæ ſic tutorem petere contempſit,
quod multo aliter in facultate ſub-
ſtitutendi exemplariter euenire cō-
ſtat. Licet enim iure ſingulari hu-
manitatis intuitu indulgeat lex, vt
mater, atque alij parentes filio de-
menti ſubſtituant, non in ea condi-
tione, ſeu forma conceditur, ſcili-
cet ſi ſecundis renuntiauerit nuptijs,
ſed id tantū pro forma requiritur, vt
parētes ſint, & filius in ſurore manēs,
& in lege illa numerati hæredes ſcri-
bantur, filiusq; hæres in ſituatur, aut
nepos: igitur à tutela ad ſubſtitutio-
nem non fiet extenſio. † nam vt ha- 539
betur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per
Socin.

Tractatus de priuilegiis

Socin. in l. 1. ff. de vulgat. in additio-
ne lectura, nu. 6. natura extensionis
est, vt casus, ad quem fit extensio, sit
eiusdem qualitas, quod quidem hic
non esse per manifestum est, ex his
quæ præmisimus. Itē in pœnalibus,
vt fiat extensio, oportet esse in om-
nibus æquiparationem, t̄ glossa ver-
bo sane, in cap. 1. de voto lib. 6. gloss.
verbo prorogamus in cap. constitutus
de regularibus. Imo vero in pœ-
nis, quæ iure ipso inferuntur, non fit
extensio ex similitudine rationis, t̄
Ioan. Andr. in c. odia de regul. iur.
lib. 6. Bald. in l. de quibus. ff. de legit.
col. 6. latē Imola de hoc, in l. si vero,
§. de viro, col. 3. ff. solut. matrim. An-
gel. in §. ius de regul. iur. non ergo
fiet ex amissionē tutelæ (si eam pœ-
nam esse dixeris) ad amissionem iu-
ris substituendi extensio. Item etiam
in materia fauorabili extensio non
fiet ab eo, in quo maior ratio vrget,
ad id, in quo minor militat ratio, t̄
per tex. in l. cui pacto. ff. de seruis ex-
portand. Socin. consil. 9. volum. 3.
numer. 15. ergo, à tutelæ remotione,
vbi maior adest ratio, vt dictum est,
ad remotionem huius iuris non fiet.
Maior autem ratio militat, vt mulier
ad tutelam non admittatur, nisi se-
cundis nuptijs renuntiauerit, quàm
vt excludatur à iure substituendi filiū
furiosum, vt latē probauimus. Quod
si obieciat quis, eadem est vtrouque
suspicio de matre secundo nubente
respondeo, eādem quidem, sed non
tanti eam reputauit, vt ius nostrū ad
ius substitutionis impediendū, quan-
ti ad tutelæ munus non obeundū:
vnde in tutela suspicio hæc efficit, vt

iuris communis dispositio transeat,
ne mulier officio tutelæ fungatur,
quæ conditionem, & formam requi-
sitam implere noluit: in substitutio-
ne verò cum non tanti momēti sus-
picio illa æstimeretur, nec vt forma,
vel conditio est appositā, nec prop-
ter eam ius illud à lege indultum a-
mittitur, est enim pœna iuris huius
iam radicari in matre amissio, argu-
mento glossæ, & DD. in l. 2. ff. de in
ius vocand. & eorum quæ latē tradit
Ioan. Arelatanus in l. generaliter. C.
de secund. nupt. nu. 23. Pœna enim
non irrogatur, nisi expressim iure ca-
ueatur, t̄ vt supra dictum est per au-
thē. de nō eligēd. secund. nubent. §.
sin autem, & quæ notantur in. C. cū
quidam. ff. de liber. & posthum. per
tex. ibi cum similibus. Est & aliorū
opinio tertia, qua Bartol. à Bald. cō-
ponere nituntur. Angel. enim Aret.
in §. qua ratione de pupillari subtit.
col. 3. in fin. dispiciendā esse ait hu-
iusmodi substitutionem qualis sit, si
enim rectē facta sit, & verisimile sit,
si filium sanæ mentis esset, eam fa-
cturum institutionem, & boni patris
familias arbitrio probaretur, seruanda
erit & iam à matre facta, quæ se-
cundæ nupsit, cum hæc nullum præ-
seferat suspicionis affectum, atq; hoc
modo Baldi opinio procedat. Sin au-
tem vel vitrico substituto, vel aliq;
qui filio infestus erat, vel non rectē
dispositum sit, vt coniectura sit, fi-
lium, vel bonum patrem familias id
non facturum esse, quoniam hæc sus-
picionem veram fuisse ostendunt,
non erit seruanda. Hoc idē asseuerat
Angel. de Gambelionibus in tract.

de testamentis. §. & sexto filio mentecapto nu. 3. idem Guilielm. Benedict. in cap. Rainūtijs de testament. 2. p. verbo si absq; liberis. 2. n. 16. qui intellectum suum hoc impleuisse ait, & sic iudicaturum. Cum hac opinio ne videtur manere Nicol. Boer. decif. 188. n. 3. ad mediū, & Ioan. à Garonibus in rubr. C. de secund. nupt. 1. p. n. 47. idem probat, & sine dubio procedere ait Greg. Lop. in l. 11. tit. 5. part. 6. glos. verbo *Las madres*, & Anton. Gom. lib. 1. variarum c. 6. n. 9. Azeved. l. 1. tit. 1. lib. 5. Recop. nu. 20. Potest autem vtriq; membra huius conclusionis ratio reddi, vt vera videtur: cum enim tutelæ actus successius sit, vt cōstat ex his, quæ subtiliter notat Bald. in l. generaliter. C. de Episcop. & cler. n. 6. & 7. & Hieronym. Gratus resp. 83. n. 13. & eodē modo suspicio illa, quæ ex secundis nuptijs matris sumitur, cuius eam à tutela remouetur, & propter eandē suspensionē mater à iure substituendi remouetur, qui substitutionis actus deambulatorius est, & tractum successuum habet, vt alia, quæ à volūta te pender, argum. l. si quis stipulatus sit stichum. ff. de verb. oblig. & in his quæ tempore variantur, singula tēpo

143 ris momenta inspicienda sūt. & vt in l. cum in annos. ff. quādo dies legat. ced. & re ipsa compertū sit, suspiciōnem illam cessare, veritas vincet opinionem, argum. l. cū quidam. §. 2. & l. hæres institutus, & l. quod si dubiter, & l. sed etsi de sua. §. 1. ff. de acquir. hæred. ergo cū compertum habeamus, causam suspiciōnis cessare, cessabit & eius effectus, hoc est impe

dimentū iuris substituendi exēplari ter, & sic prior pars vera erit, addē Paul. in l. ex facto. ff. de vulg. n. 4. Ripa n. 68. Itē & secūda, eaq; posterior distinctionis illius pars corroborari potest argumento l. si filius hæres. ff. de lib. & posthum. quoniā eo tempore quo is moriatur, certū esse incipit suspiciōne iustam fuisse, cū male de filij rebus disponere voluerit, & eodem tempore cēpit nullius momenti esse: idem probatur argum. tex. in l. apud Iulianum. ff. de hæc edibus instituēd. Adde quōd hoc casu cōcurrunt veritas & opinio, argum. l. cum quidā. §. quod dicitur. 2. ff. de acquir. hæredit. Certē si nostrū est, inter hostantas componere lites, & nostram quoq; sententiā in mediū proferre fas est, verior mihi visā est Baldi opinio, atq; eam quidem non eius rationibus motus, sed alijs, quas pro eius opinione supra adduximus, tenerē, firmiora enim sunt fundamēta illius.

SED ex rationibus, quas pro Baldi opinione adduximus, deducitur enucleatio veritatis illius quæstionis arduæ, vtrum privilegiū concessum religionem ingressis, vt ne de bonis suis disponere valeant nisi ante duos mēses proximos professioni, & quōd aliās donatio, vel alienatio sit irrita, & ipso iure nulla, vt habetur in cap. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Triden. extēdatur ad donationē, vel renuntiationem factā ante ingressū religionis. In qua quæstio. 544 ne Ioan. Gutier. in c. quamuis pactū de pactis lib. 6. in verbo dum nupti traderetur nu. 4. tenet, quōd nouitius ante ingressū religionis nec potest renun-

Tractatus de priuilegiis

renuntiare bona, nec donare, nec testari: quem in quantum attinet ad donationem, sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 7. tit. 7. part. 1. gloss. 3. nu. 3. cum seqq. licet reprobet in quantum attinet ad testamenti factionem, in quo omnes concludunt fieri posse testamentum ante ingressum religionis, † Iul. Clar. lib. 3. re-
 545 ceptarum sententiarum. §. testamentum. q. 28. à nu. 2. & quod non valeat dicta donatio, nec renuntiatio, tenet Spino de testamentis gloss. 12. nu. 50. idem videtur tenere Nauarro. 3. p. consiliorum cons. 81. & 82. quem sequitur frater Manuel Rodriguez Lusitanus in sua summa. 1. p. cap. 20. de donatione, & in 2. p. cap. 7. num. 7. & Molina tract. 2. de iustitia disputatio-
 ne 139. Sed ratione, in qua prædicti Doctores fundant suam opinionem, recte perpenſa, contrarium verum, & iuridicū mihi videtur, & sic quod donatio contractus, vel renuntiatio facta à laico ante ingressum religionis valeat, & teneat, & quod ad hoc non extendatur dicti cap. 16. dispositio. Quod sic probatur, quia de iure communi dispositum est, quod volens ad religionem transitum facere potest de bonis suis facere donationem, † tex. in authen. de monachis,
 546 §. illud 2. cui conuenit l. 7. tit. 7. part. 1. ibi: *O fizo mandas*: & quod dictus tex. loquatur in donatione est communis opinio, teste Decio in c. in præſentia de probation. n. 61. & late Angulo de meliorationibus l. 1. §. 3. nu. 18. & 20. Et quod possit facere donationem, & maioratum ante religionis ingressū, tenet Iul. Clar. lib. 3. re-

ceptarum sententia. §. testamentum. q. 28. & Molina lib. 2. de Hispan. primogen. c. 9. n. 39. qui in num. 53. ex autoritate plurimorum Doctorum resoluit, quod nouitius intra annum probationis, & ante factā professionem dicitur laicus, & pro laico reputatur: & in abstracto reputatur, tanquam si nunquam in monasterium ingressum fecisset: † ita Meñoch. de
 547 arbitrarijs centur. 5. casu 436. num. 4. ideoq; dictū c. 16. debet ad ius commune reduci, nec contra eū potest, nec debet interpretatio fieri, c. cum dilectus de consuetudine vbi gloss. verbo iuri communi, l. 2. c. de noxalibus, gloss. verbo confundatur in fine in l. fin. §. in computatione. C. de iure deliber. quæ est communiter approbata secundum las. ibidem nu. 8. Decius consil. 7. n. 7. Item, quia dictū c. 16. debet intelligi de iā in religionē ingressis ratione tituli de regularibus, sub quo comprehenditur, † per
 548 Imperator. ff. de in diem adiectio. & ratione eius summarij, in quo summat, non valere renuntiationem ante professionem, & per illa verba, ibi: *Illius tēporis, quo in probatione est*. Et ibi: *Ac non alias intelligitur effectū suum sortiri, nisi secuta professione*. Et ibi: *Et hoc ab omnibus ante professionē omnia restituantur, quæ sua erant*. Et quia dictū cap. 16. noluit innouare circa religiosos nōminis Iesu: & ideo ad laicos nō est extendenda eius dispositio. Nec credendum est, quod tollere voluisset laicorum libertatē ad renuntiandum per donationem bona opera recepta, ad quæ omni iure diuino & humano, vñ naturali ratione tenentur,

reneantur, Iul. Clar. lib. 4. receptarum
 sentent. §. donatio. quæst. 3. & rectè
 ponderato cap. 15. præcedenti man-
 fesse colligitur disponere, quòd nul-
 lus proficatur ante decimum sextum
 annum impletum, & ante annum in
 religione completum, † maxime
 quia dictum cap. 16. disponit, quòd
 renuntiatio antea hanc artem, & ante
 annum novitatus impletum nō va-
 leat nisi de licetia Episcopi intra duos
 menses proximos professioni: qui
 tex. in laico loqui non potest, cui à
 iure cōmuni testari, & donare ante
 ingressum religionis conceditur, &
 sine Episcopi licentia, quæ tantū re-
 ligiosos comprehendere potest. Et
 hoc apertè ostenditur, quia si dictū
 c. 16. contractum & obligationem
 prohiberet, ut de se patet, si ad ante
 religionis ingressum extenderetur,
 daretur absurdum correctionisto-
 tius iuris civilis & Regij, quo dispo-
 nitur, quemlibet contrahere posse,
 & obligatum remanere, si eius obli-
 gatio habeat solennitatem à iure re-
 quisitam. Nec credendum est, di-
 ctum Concilium Tridentinum, tā-
 cito & unico verbo tollere voluisse
 cōmercium, & contractionem il-
 lotum, qui ad id habiles reperiuntur,
 l. si quando in prin. C. de inoffi. testa.
 ibi: *Nec credendum est Romanū Prin-*
cipem, qui iura tuctur, huiusmodi ver-
bo totam observationem testamentorū
multis cogitatis ex cogitatam atq; mū-
tam, velle everti, l. 5. cit. i. p. 6. vbi glo.
 verbo, *En lá manera*, Principis enim
 rescriptū, quantum possibile est, debet
 ad ius cōmune reduci, † cap. causam
 quæ de rescipitis, vbi DD. & Alex.

conf. 33. vers. Tertiò probatur vol. 1.
 1. Quia nostra opinione retenta res-
 pōde Doctoribus contrarium volē-
 tibus, quòd Ioā. Gur. in eo quod agit
 de testamenti prohibitione, reproba-
 tur, & in cæteris reprobari debet,
 † quia offendēs in vno factus est om-
 niū reus, iuxta regulam iuris, & quod
 Spino loquitur in donatione omniū
 bonorū, quæ à iure ante ingressum
 professionis prohibetur, per l. 69.
 Taur. l. 8. tit. 10. lib. 5. Recop. vbi A-
 zeved. & Marienç. latè, † & Nauar. 551
 in d. 3. p. conf. 81. & 82. & frater Ma-
 nuel Rodr. eum sequētibz fundatur
 in simili ratione, sine qua dispositio
 frustraretur. Quibus respondetur, †
 quòd id non bene probatur in text.
 ab eis ad hoc relato, & quòd argumē-
 tū à simili non valet, quādo sequitur
 iuriū correctio, † Bal. cōf. 166. vol. 1.
 Boer. conf. 34. n. 9. Cassen. in cōsuet.
 Burgūd. tit. de success. §. 12. fo. 179.
 Burg. de Paz in l. 1. Taur. n. 37. & ar-
 gumentū à simili nō tollit clarā iuris
 dispositionē, † iuxta doctrinam Lici-
 rier de primogenitura, quæst. 4. tertij
 libri nu. 16. nec valet data aliqua dis-
 similitudine, Matth. de Afflict. decis.
 350. num. 11. quia verisimile dicitur,
 quod iuri cōmuni non contradicit,
 & ei cōuenit † Menoch. de arbitrar. 556
 lib. 2. centur. 1. casu 85. nu. 5. Carol.
 Ruin. conf. 12. n. 3. lib. 5. casus namq;
 omissus à noua dispositione intelli-
 gitur secundum ius antiquum, † l.
 si vero, §. de viro, ff. soluto marti-
 monio, l. commodissime, ff. de lib.
 & posthum. fallaxque est argumen-
 tum à simili, vel eadem ratione, † l.
 seruo inuito in prin. ff. ad Trebellia. 558

L nam

Tractatus de priuilegiis

nam quando Pontifex facit dispositionem correctoriam, licet ratio in ea expressa de derit extensioni locū, si alia ratio legis scriptæ contradicit, non poterit seruari, quando expresse eius dispositioni non derogatur,

329 † cap. constitutio in fine de electione lib. 6. ibi: *Anteriora iura, cum per constitutionem immutata non fuerint, obseruari oportet*, tradit plurima Burg. de Paz in dicta l. 1. Tauri à numer. 67. cum tribus sequentibus.

Nam vt habetur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per Socin. in l. 1. ff. de vulgari in additione lecturæ num. 6. natura extensionis est, vt casus ad quem fit

360 extensio, sit eiusdē qualitatis, † quod quidem hic non esse, per manifestum est, ex his quæ præmissimus. Item in pœnalibus, vt fiat extensio, oportet esse in omnibus equiparationem, † glōf. verbo, sanè in cap. 1. de voto lib. 6. glōf. verbo, prorogamus in cap. constitutus de regularibus: imo vero in pœnis quæ iure ipso inferuntur, non fit extensio ex

362 similitudine rationis, † lozm. Andr. in cap. odia de regulis iuris, libr. 6. Bald. in l. de quibus, ff. de legibus, col. 6. latè Imol. de hoc in l. si vero, §. de viro, ff. solut. matrimon. colo. 2. Angel. in §. ius autem ciuile insti. de iustit. & iure, Dec. in l. factum, §. in pœnalibus, ff. de regul. iur. item etiam in materia fauorabili extensio non fit ab eo, in quo maior ratio vrget ad id, in quo minor militat ratio, † per l. cui pacto, ff. de seruis exportand. Socin. consil. 9. numer. 15. volum. 3. pœna enim non irrogatur, nisi expressim iure

caueatur, † authen. de non eligend. 354 secundo nubent. §. sin autem, & quæ notantur in l. cum quidam, ff. de liber. & posth. per text. ibi cum similibus, & ideo Nauarr. in dicto cons. 81. & 82. asserit, dictum cap. 16. dictæ sess. 25. Concilij Tridentini per dominos Cardinales reformationis interpretatum eo modo esse, vt non corrigat donationes, nec contractus, vel renuntiationes factas à laico ante ingressum religionis, & hodie habentur indecisionibus Prosperi Farinacij & Cardinalium, in decis. 91. & 211. & 227. qui fortassis his meis fundamentis ad id moti fuere; † quod idem affirmat

369 Gaspar Parafelo in compendio priuilegiis sui ordinis, quem refert frater Manuel Rodriguez vbi supra: & dictum cap. 16. continuari præcepens circa gratiam 16. annorum, & annum continuum nouitatus, † tenet Menoch. libr. 2. de

368 arbitrar. centuria 5. casu 436. nume. 7. & 8. quem vido, quia magna est eius authoritas; licet frater Manuel Rodriguez eum reprobaueit. Ecce quod dictum cap. 16. continuatur ad præcedens, probar illa dictio, *Antea*, quæ dictioni *Ante* correspondet, & dictioni *Antea* prædicti cap. 15. præcedentis: & quia dictio, *Quoque*, dicti cap. 16. est repetitiua similis qualitatis, † vt latè re-

367 soluit Gomezius in §. item Seruiana, institut. de actio. de quo cap. 16. latè agit Gutierrez in quæstionibus Canoniciis 2. part. cap. 1. Castillo de usufructu cap. 65. libro primo.

ET

Quæf. 107. ET est notandū, quod si aliquod
Cap. 13. priuilegium est concessum habitan-
 tibus in aliquo loco, censetur con-
 cessum dicto loco, & non in eo ha-
 568 bitantibus, † text. in l. ciuibus, ff. de
 rebus dubijs, vbi legatum ciuibus ci-
 uitatis relictum videtur datum &
 569 relictum ciuitati, † sicuti relictum
 Sacerdoti videtur Ecclesiæ relictum,
 per l. annua, §. 1. ff. annuis legat. &
 de habitantibus in loco est text. in l.
 1. ff. de censibus, tenet Bologninus
 in tractatu de indulgentijs num. 15.
 & optime distinguit Petr. Antibol.
 in tractatu de muneribus 3. par. prin-
 cipali num. 44. Et quod priuilegium
 restitutionis concessum Ecclesijs per
 cap. 1. de in integrum resti. extendat-
 570 tur ad hospitalia, † tradit Ioan. An-
 dre. in c. 2. de restit. in integrum lib.
 6. nam Ecclesiæ nomine includitur
 571 omnis pius locus, † c. requisisti de re-
 stamentis, ita Lopus de Castellion in
 tract. de hospitalitate nu. 13. Deinde
 si Rex concedat ciuitatem cum ter-
 minis & aquis, tunc priuilegiū restrin-
 gitur ad solam iurisdictionem, & nō
 extenditur ad confessionem termi-
 572 norum ipsius ciuitatis, † secundum
 Mexiam ad legem Toleti. 9. funda-
 mento 2. partis num. 77. & Azeued.
 qui cum refert in l. 13. tit. 7. lib. 7. Re-
 cop. num. 2. & ideo per concessio-
 nem territorij alicui facta non venit
 573 illud, quod aprea erat concessum vi-
 supra numer. 1. per tex. in cap. 1. de
 capit. qui ciuita. vend. vbi Bald. in
 vsibus feudorum, l. si domus, §. fin.
 ff. de legat. 1. l. vxor patui, C. de le-
 gatis, tenet Aretinus cons. 15. vol. 3.

ex aliorū Doctorū opinione. Et pri-
 uilegium portagij à Principe concessum
 extenditur tantum in terris cō-
 cedentis, † vt tradit ipse Azeued. in l. 474
 1. tit. 1. lib. 6. nu. 29. qui in l. 22. & 23.
 tit. 14. n. 4. lib. 6. tradit, verum priui-
 legijs ordinum gaudeant, & fruantur
 hospites eos. † Et priuilegia
 575 concessa contra ius naturale non va-
 lere, nec tenere, † probat l. 31. tit. 18.
 p. 3. vbi late tenet Greg. Lop. ideoq;
 576 minus valent, & tenent priuilegia
 contra iura Regia, vel contra fidem
 concessa, † per tex. in l. 29. tit. 18. p. 3.
 577 vbi late notat, & tenet dictus Greg.
 Lopez.

ET supra dictis adde, quod in de-
 claratione priuilegiorum facienda à
 Principe non est necessaria citatio
 partis, † ita resoluit Angel. in l. si quis
 578 intentione ambigua, ff. de iudic. nu.
 fin. quem sequitur Dec. in c. cum ve-
 nissent de iudic. & in c. pastoralis, §.
 verū de appellation. n. 2. Roman. cōf.
 482. col. 2. & hæc est verior opinio
 secundū Burg. de Paz in procemio
 legum Tauri numer. 359. cum se-
 quentibus, & pro hac sententia est
 tex. quem allegat Romanus ad hoc
 in cap. reprehensibilis in princip. de
 appellation. pro qua opinione facit
 regula, quod ille qui declarat, nil
 facit de nouo, † l. hæredes palam,
 579 §. si quid post, ff. de testament &
 in Clementina exiuit de paradiso,
 §. harum declarationum de ver-
 borum signification. & est bonus
 text. in l. adeo, §. videtur, ff. de
 acquirend. rerum dominio. Contra-
 riam autem sententiam, quod sit
 necessaria partis citatio † etiā in de-
 580

Tractatus de priuilegiis

claratione, et tenet Alex. cōf. 11. vol. 7. & Dec. cōf. 4. 6. nu. fin. & Fel. in cap. cum olim de re iudic. n. 12. & Gomezius in regula de non tollendo iure quesito q̄st. 13. pro qua opinione facit regula generalis, quod in vnoquoq; negotio ubi vertitur ali
 581 cuius præiudicium, citandus est, et l. de vnoquoq; ff. de re iudic. Clement. pastoralis eodem tit. & videtur text. expressus in l. vltima. C. de legibus, ibi: *Partibus quominus constitutis*, quam legem ad hoc notat Bald. ibidem. Sed pro dictarum opinionum cōcordia distingue hoc modo, quod si declaratio priuilegij fit extra iudicium, tunc procedit prima opinio, per text. in c. olim de verbor. signific. tunc autem fiat in iudicio talis declaratio, vel reuocatio, tunc procedit se-
 582 cunda opinio, et text. in cap. in his de verbor. significat. in fine, quæ duo iura sic intellegit Innocen. in d. cap. olim, & ibi eum sequitur Anchar. & Abb. & Felin. in dicto cap. cum venisset de iudic. in pri. Item prima opinio habet locū, quando solummodo declaratur verba dubia, quia tunc cū nihil fiat de nouo, nulla est necessaria citatio. Secunda opinio procedit, quando priuilegio aliquid additur, vel de trahitur, quia tunc cum censetur actus nouus per dictā l. hæredes palam, §. 1. est necessaria noua solemnitas: & sic requiritur citatio, ita notat Innocen. in c. ex parte el 1. de verborum significat. quem sequitur Felin. in dict. cap. cum venissent in prin. & alij Doctores, de quibus per Burg de Paz in proem. legi Tauri n. 3. 9. pro qua cōcordia inducit text. in c. nuper de decimis in pri. Et omnia supra dicta intellige, & quod esset necessaria citatio, quando esset priuilegium tale, quod non posset Princeps reuocare sine causa, vt in priuilegijs cōcessis ex causa onerosa, quæ sine causa non possunt reuocari, et vt 583 resoluit Verolius in dicto c. cum venissent, de iudic. n. 13. & hoc casu erit necessaria citatio: si autem sint alia priuilegia, quæ mera Principis voluntate tolli possunt, vt regulatiter fit in priuilegijs gratiosis, et secundū glossam notabilem in c. decet de regul. iur. lib. 6. quæ est gloss. fin. communiter recepta secundum Couar. lib. 3. variarum resolutio. c. 6. nu. 7. de qua gloss. est videndus Molina de Hispan. primogen. lib. 3. c. 3. n. 16. cum seqq. in hoc casu nulla erit necessaria citatio Ratio est, quia cum id dependet à mera voluntate, frustra exigeretur citatio, et argumento text. & quæ ibi 584 notantur in l. cum quidam, ff. de legat. 2. Vnde ex supra dictis venit componenda controuersia inter Sarmiento lib. 1. selectarum interpretationum cap. 8 nu. 4. qui inquit, quod in reuocatione priuilegiorum non est necessaria citatio, quia est iudicium gratiarum, ubi nulla exigitur citatio, ubi non tractantur lites, & inter Molinā, qui ex aduerso lib. 3. Hispan. primogeni. cap. 3. numeri. 16 inquit, necessariam esse citationem in priuilegiorum reuocatione. Sed vtique eorum repugnantiam componas, vt opinio, de qua per Sarmiento, procedat in priuilegijs gratiosis, quæ ad libitum possunt reuocari: opinio autem de

de qua per Molin. procedat in alijs privilegijs, quæ sine iusta & rationabili causa reuocari non possunt. †

Quæst. 109. Sed est quæstio bona, vtrum Princeps concedendo alicui aliquod prædium, vt ex eo habeat alimentæ ob aliquod seruitium, videatur proprietas concessa, & si relinquat alimentæ, ex aliquo prædio sumenda, videatur tantum alimentæ, & non proprietatē
 587 prædij reliquisset. Et in primo casu proprietatem relictam, in secundo alimentæ tantum, & non proprietatem, probatur ex text. in l. libertis; & in l. Lucius, ff. de alimentis & cibarijs legat. per quæ iura tenet Bart. in d. l. libertis num. 2. quod relicto prædio alicui, vt inde habeat alimentæ, proprietas relicta censetur: sin autem alimentæ relinquuntur ex prædij, & pro alimentis prædia obligantur, alimentæ tantum, & non proprietas, legata censentur: qui Bart. in num. fin. ad ceteros contractus extendit, & in nu. 3. cum seqq. optimè distinguit. Vnde est, quod relicto quotannis ex certo prædio, vel censu, debebitur perpetuò, & ab heredibus præstabitur, licet prædium
 588 & census pereant, & deficiant. † Ita Bart. in l. inter stipulatæm, §. sacram, num. 6. ff. de verbor. obligatio. vbi bona distinctio, Cin. in l. si quis argentum, C. de donatio. Alberic. Alex. & Ias. in d. §. sacram. Paul. in cōf. 338. lib. 1. nu. 3. tenet Hieron. Gigas de pensionibus, vers. 62. quæro, fol. mibi 211. Et quia de supradictis quæstionibus tot sunt varix opiniones, distinctiones, atque declarationes inter Doctores, vt vnus integer

tractatus ad earū explicacionem esset necessarius, cum tot atque tanta iura adducant inquirentes, vtrum in legatis & alimentis tantum procedant, & vtrum ad ceteros contractus extendantur prædictæ dispositiones, & vtrum in vna vel in pluribus orationibus sint conceptæ, vel an cōdiuo, vel executio, vel demonstratio, vel hypotheca, aut obligatio tantum inducatur, vide late vltra prædictos Doctores, per Couar. in c. Raynuntius de testament. §. 10. Aluar. Velas. in qq. iuris emphyt. quæst. 4. & eruditissimè ac copiosissimè per Ioan. Garc. Gallecum in tractatu de expensis & malioratio. cap. 4. num. 30. cum pluribus seqq. & Felician. de consibus lib. 2. c. 3. n. 7. qui innumeros referunt DD. & plurima iura ingeniosè interpretatur, ad quos occurre, cū casus obuenerit, ne eius dicta tam diffusè recensere videar, cum sint extra nostram mætiam.

LICET tamen regulariter non *Quæst. 100* valeat confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore, & debeat constare de vera numeratione, secundum magis veram, receptam, & practicatam opinionem, † de
 589 qua per Roderi. Xuar. in l. post rem iudicat. 3. q. à n. 16. Vincenc. Caro. in c. cum quid de regul. iur. lib. 6. 1. par. ampliatione 6. n. 14. Hippol. singulari 265. Tiraquell. de retract. conuentional. §. 4. glo 6. num. 12. Ioan. Gutier. de iurament. confirma. cap. 50. à num. 21. & in alleg. 1. à num. 29. cum seqq. Ignatio de Salzed. in additio. ad Bern. Diaz de Lugo in reg. 608. & Mascar. de probationibus 3.

Tractatus de priuilegiis

parte conclus. 369. cum seqq. Grat. in regula 383. nu. 10 qui allegat Co-uar. lib. 1. variarum c. 1. n. 8. & Marten. in dialogo relat. 3. p. c. 44. nu. 6. Menoch. cōf. 39. lib. 1. Ant. Nat. cōf. 346. lib. 3. Greg. Lop. in l. 61. tit. 18. p. 3. glos. 2. inuenitur circa hoc peculiare priuilegiū in receptore, exactore, & susceptore regalium reddituū, & debitorum fiscalium, in quibus et si sint tanquam procuratores, sufficit confessio de recepto & apocha, licet de vera numeratione non constet, ¶ *tex. in l. 2. §. fin. C. de quadri-*
nij præscriptio. per quem ita tenet
Abb. conf. 41. lib. 1. n. 3. text. in l. fin.
C. de apochis publicis lib. 10. & glo.
ibi, vbi mandatur exceptio non nu-
merata pecuniæ huiusmodi suscepto-
ribus, & valet apocha confessione
continens pecuniæ recepta. I. secu-
ritatis, C. de susceptoribus lib. 10. ita
Bart. in l. si procurator, §. fin. ff. de
iure fisci in fine, idem tenet glossa
verbo fisci in fine, in l. 1. C. de ven-
dendis rebus ciuitatis, & ibi Bar. tex.
cum glos. in l. in contractibus, §. 1.
versiculo, Ideoque, C. de non nume-
rata pecunia, optimè Salice. ibi post
Cin. in d. l. 2. C. de quadrennii præ-
scripti. Menoch. in d. conf. 39. nu. 5.
& 8. & 33 & 61. Ioan. Plat. in d. l. 1.
C. de vendendis rebus ciuit. Barbac.
conf. 18 lib. 3 & Laudensis de fisco
quæst. 26.

Attamen cum hoc sit peculiare priuilegium in literarum obligationibus, quod si aliquis confiteatur schedula vel scriptura centū debere, subintelligitur, & ideo reddere promitto, ¶ *glos. vnica & singularis ver-*
 391

bo debere in principio inst. de literarū obligatio, quia non potest deberi, nisi quod exigi potest, ¶ *per l. credi-*
 392
tor, ff. de verb. oblig. dicit d. glossa
vnica, & singularē Bal. in c. si cautio
de fide instru. n. 7. & Ioan. Faber in d.
priuileg. de literarū obligatio. inst. n.
1. & ibi Ias. in additionibus ad Chri-
stophorū Port. col. 2. in fin. Salicet.
in l. generaliter, c. de non numerata
pecunia num. 10.

ERIT elegans quæstio, quid sit *Res. 11.*
 tuendū sit, si aliquis procurator, vel
 negotiator ad aliquod debitū exigē-
 dū constitutus corā iudice confitea-
 tur magnā exigisse pecuniæ summā
 virtute mandati sibi concessi, & illā
 cōsumpsisse in salario sibi debito, & a
 mādātē assignato, & in aduocatorū,
 tabellionūq; & litiū expensis, & nihil
 debere, paratūq; esse ad rationē red-
 dēdā dicat. Vtrū talis cōfessio paratā
 executionē habeat mandariq; execu-
 tioni debeat. ¶ In qua quæst. dicendū
 videtur, quod huiusmodi cōfessio
 executioni mādari possit, per vulgares
 conclusiones, de quibus per Bar. Al-
 beri. Bal. Cin. & omnes in l. vnica, C.
 de confessis, & in c. si. eodē tit. & per
 l. 1. tit. 21. lib. 4. Recop. vbi moderni,
 vbi habetur, quod confessio habet
 executionem paratam, sicut senten-
 tia, ¶ *l. post rem iudicatam, ff. de re*
 iudicat. Quod corroboratur per ea,
 quæ communiter traduntur a Do-
 ctoribus in l. generaliter, C. de non
 numerata pecun. & in c. si cautio de
 fide instrument. præcipuè ab Anto.
 de Butrio, & Imola ibidem, qui om-
 nes concludunt, quod ex cōfessione
 facta in iudicio actio & obligatio
 nas-

nasctur, et si causæ non fiat declaratio. † Quæ est omnium scriptionum. resolutio, ut per Hippolyt. in rubric. de probatio. nu. 81. cum seqq. Deinde facit, quia videtur iuridicū, quod dictus procurator, vel negotiator teneatur solvere quantitatem in sua confessione contentam, & postea à per viam actionis, vel exceptionis exigere possit salarium & expensas à se factas. Conclusio est Bart. in l. si duo patroni, §. si quis iurauerit num. 3. ff. de iure iurando, quæ fuit Speculat. 2. part. de executione sentent. §. postremo num. 8. cum qua transit Ioan. Andr. ibidem in additione litteræ E. & Bal. & Angel. in d. §. si quis iurauerit, & Benedictus de Barcis de libellis guarentigijs 3. p. q. 5. in fine. Sed nihilominus in d. quæst. executio est deneganda, & probatio super salario debito & expensis in ex actione & negotiatione factis admit tenda. Quæ opinio primò fulcitur, quia in prædicto casu competebar mandati actio nata ex primo contractu. l. licet, §. ea obligatio. pro quo executio dari non potest, etiam si constaret de solutione ei facta à debitore per opocham de recepto: quia illud fuit ad liberandum debitorem, & nomine mandantis: ergo non ad se ipsum obligandum, l. non omnis, ff. si cert. pet. vbi Doctores. Nec minus debet executio dari per illam in iudicio factam confessionem; quando quidem debitum neget, & quantitatem receptam in negotiatione consumpsisse excipiar, ex doctrina Aut. de Butr. in d. c. si cautio de fideinstrument. u. 11. ad finem, qui hanc co-

fessionem considerat in finibus confessionis, vbi aliquis confitetur & cepisse, & apocham de recepto dedisse: quia nihil aliud ex ea confessione probatur, quàm ex instrumēto ipso. Vnde ex confessione non fit fundamentū intentionis agentis, secundū Innocentium, quem ipse Anton. de Butrio citat. Et ad hoc ut confessio in iudicio facta paratam habeat executionem, videbatur, oportere esse debitorem, quod deberi dicat qui confitetur, & quod ita intelligi debeant iura de hoc disponentia, & dicta l. §. tit. 21. lib. 4. Recopilatio. cum ita loquantur & disponent leges, à quibus assumptum est fundamentum, per l. 2. tit. 13. par. 3. ibi: *A que le pregu tasse. si le denia alguna cosa, e maraue dia, y el demandado respondiessen luego llanamente, que se la deuia*, sic l. debitoribus, ff. de re iudicat. ibi: *His qui fatebuntur, se debere*, & l. si debitori, ff. de iudic. ibi: *Si fateatur se debere, paratumque dicat solvere*, & in l. si reus paratus, ff. de procuratoribus, ibi: *Pecuniam solvere*, tenet Azo in summa, C. de confessis numer. 4. Specular. de confessionibus, §. 1. nu. 2. ad finem. Et quod multum necessarium sit in confessione illud verbū, *Debeo*, ad hoc ut executio locum habeat, & non sit idē recipi, vel exigi, & probatur per l. Titius, & l. quid §. ff. de constituta pec. iusta l. publica, §. si ff. de positi, quæ conclusio optime confirmatur per ea, quæ tradit Bar. in l. 1. de etate, §. qui interrogatus, ff. de interrog. act. ibi: *Ratio apparet in præptis, quia licet sit verum, tamen id de quo est confessus, non sufficit ad condemnationem*, &

Tractatus de priuilegiis

& Raphael Fulgos. ibidem, *vultergo dicere*, inquit, *quod tenebitur quasi ex contractu, & non habetur adhuc pro condemnato, sed pro obligato, quia confessus est, se heredem, non autem debere: confessione enim incidenter factam ad alium finem non ita praeiudicare ait glossa solemnis, in c.*
 597 *ex poenitentibus* 50. distinctione. ¶ Et DD. in c. at si clerici de iud. Alciar. in l. 1. §. si quis ita in fine, ff. de verborum obligatio. maxime praecedente negatione debiti, vel protestatione, ut in nostro casu, argumen tex. in c. Lotharius 31. q. 1. gloss. 1. in l. Iulianus verus. Vel dic. ff. de condict. indebiti. Bald. in c. cum in iure n. 4. de offic. de legat. Bald. item & Cin. in l. 2. C. de donat. ante nuptias, *Premissa*, inquit Azo in summa, C. de confessis d. n. 4. *vera sunt, cum quis simpliciter confitetur, se debere, vel rem agentis suis se. Si vero confiteatur, debuisse, vel rem agentis fuisse, opponit tamen praescriptionem, vel pactum, vel solutionem, non est statim condemnatio facienda, sed dabitur reo dilatio ad probandum, l. siue, l. siquidem, C. de exceptio. idem Speculat. 3. p. tit. de confessis, Bald. in l. vni. C. de confess. nu. 5. Salicet. in l. generaliter, C. de non numerata pecun. n. 10. ubi latet sed de iure Regio per l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. confessio clara sine stipulatione, vel verbo, *Promitto, vel, Debeo*, executioni mandabitur, ¶ secundum Azeued. ibidem n. 54. quod antea tenuit Iaf. in §. fuerat de verbor. obligat. instit. nu. 18. & in l. si duo patroni, §. Marcellus ff. de iur. iuran. ubi DD. & in l. 1. ff. de his, quae in testam. delentur, & Roderic.*

Xuar. qui plures allegat in l. post re iudic. 2. exteñsione, & Bal. Nouel. de dote, 6 p. priuilegio 1. quod antiquitus, & hodie stante d. l. 1. disponitur in instrumento dotali, quod mandabitur executioni, si constet de dote recepta, licet deficiat stipulatio, & reddendi obligatio, ¶ ut per Bal. Nouel. & Roder. Xuar. ubi supra, & est text. expressus in l. 17. tit. 11. p. 4. & est communis opinio teste Alex. in l. iuris gentium, §. quod fere, ff. de pactis.

Ex quibus deducitur, quod praedicta iudicialis confessio cum praedicta qualitate non habet executionem paratam: & ideo ad primum & secundum fundamentum pro contraria parte adductum responsum habes; maxime quia ad exigendam pecuniam a procuratore praedicto receptam competit parti mandati actio mandati, & dicto procuratori vel negotiatori contraria actio mandati ad exigendas expensas a se factas in negotiatione, competitque ei retentio, text. expressus in l. idemque, §. idem Labeo, ff. mandati. *Et verum est reputationes quoque hoc iudicium admittere, ait dictus text. Et sicut si fructus cogitur restituere is qui procurat, iura sumptuum, quem in fructus percipiendos fecit, deducere eum oportet, & in l. si vero non remunerandi, §. si mihi mandaueris, ff. mandati, ibi: Aliquid tamen impendero, erit contraria mandati actio, & l. actoris, ff. de procurator. ibi: Propter impensas, quas in lue fecit, potest desiderare, ut sibi ex iudicasi actione satisfiat. Et ad retentionem est tex in l. quae omnia, §. si de procur. ibi: si si retentione aliqua procurator uti vel.*

nō facile ab ea līstransferendū erit, vbi glossa, *Retentione, aut, impensarū in lite factarum, quia nō negatur receptio, sed competit retentio loco pignoris, & sic non proprie est, exceptio nem opponere, argumēto l. quōd si nolit. §. idem Marcellus, ff. de adlēt. edict. & l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. ait Guidon de Sussia in tractatu de garantigato instrument. in princ. num. 10. Et quōd talis procurator, vel negotiator teneatur tantum reddere rationem de recepto, de quo impēdia, & expensę deduci debeant, probat l. qui proprio. §. procurator. ff. de procuratoribus, vbi habetur: Procurator, ut in ceteris negotijs gerendis, ita & in litibus exercendis ex bona fide rationem reddere debet: itaq; quod ex lite consequutus eris, siue ex lite principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem debet mandati iudicio restituere. Item contra, quod ob rem iudicatam procurator soluit, contrario mandati iudicio recuperare debet litis impēdia bona fide facta, vel ab actoris procuratore, vel rei, debere ei restitui, equitas suadet: adeo ut de natura huiusmodi contractus sit, ut procurator, vel exactor restituat, quod virtute mandati exegit, rationemq; reddat, & quod expensa, & salaria deducantur, ut notatur in l. sumptus. ff. de pactis. &c.*

Qua resolutione retēta restat nūc responsio ad doctrinam Barr. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & dicimus, quod eius conclusio est falsa, & communiter reprobat, secundum Salicet. ibidē in fine, Paul. de Castro, Fulgos. Anton. de Butr. Imol. Alexan. & Fran-

ciscum Curt. in additione ad eum in dicto §. si quis iurauerit, vbi Ias. & Decius consil. 19. col. 2. & cōsil. 421. qui omnes dicunt, hanc esse cōmunem opinionem, & ab ea in iudicando, & consulendo non esse recedendum. Anton. Canario de executione instrumentorum num. 59. cum sequentibus, *Adverte clarius, inquit, quod si emptor, & venditor non solum habent ius excipiendi, sed ius retinendi loco pignoris, ut in dicto §. offerri, de isto ergo iure non fuit in primo iudicio: & fortius cum instrumentum agitur, amplius hac exceptio non cōcernit, nec enervat vires instrumenti, & tacite inest in obligatione in instrumento deducta, &c.* Et paulo inferius, *Sed inhæreas, inquit, illi rationi, quod hac exceptio inest, & instrumenti vires non impugnatur.* Et ita ait Salicetus in d. §. si quis iurauerit, quod prædictæ exceptiones, de quibus in hac questione, sunt executionis dilatorię, quem sequitur Alex. ibidem num. 3. Archidiaconus in cap. si quis Episcoporum. 3. q. 6. & allegatur ad hoc elegans tex. in l. fundus, qui Lucij Titij, ff. de rescind. vendit. & in supradicta questione non potest acceptari cōfessio, & executioni mādari sine receptione exceptionis, & expensarū deductione, l. cum quæritur. ff. de administrat. tutor. notat Ioan. de Platea in l. 1. C. de apochis public. lib. 12. & Alexand. ad Barr. in l. si pupillus, ff. de admin. tut. Auend. de exequend. mandatis Regum. 2. p. cap. 10. num. 31. Sunt enim hæc connexa inuicem, ut separari non possint, nec debeant, in sequestis & depōsi

Tractatus de priuilegiis

tis namq; autoritate iudicis factis, ubi habetur priuilegium summarie cognitionis, & absque strepitu, & figura iudicij secundum Bald. in l. acceptam, C. de usuris, & in l. si fide iussor. §. fin. ff. qui satisdare cogant. ubi Ial.) non potest sequester compelli ad reddendos omnes fructus, quos recepit, & quidquid exegerit, sed in primis citari debet ad rationes reddendas, & vt rationibus redditus reliqua restituantur, & ita ait Rebuffus ad Regias constitutio. Gallicas, tit. de sequestris art. 7. glos. vnica n. 4. in 3. par. quod si ante rationem redditu eidem sequestro praeceperetur, vt omnes fructus redderet, grauaretur: quia ab executione non est incipiendum, qui in nu. 5. ait: *Quia expensas potest deducere*, & vt supra dictum est, per Clement. vnica quam allegat, qui Rebuff. ibidem art. 3. glos. 2. idem disponit de salario procuratoris, vel

602 executoris. †

Nec dictis obstat illa ad modum controuersa quaestio, tot tantisque distinctionibus plena, quod confessio cum qualitate, vel exceptione facta, possit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, & vt pluribus autoribus relatis tenet Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 4. Recopilat. num. 67. & Gratian. in regul. 85. numer. 1. & 2. nisi quando praedicta qualitas pro se habuerit aliquam iuris praesumptionem, per l. Aurelius, §. idem quaesit, ff. de liberatione legata, ubi Bart. & Doctores, & Maranta de ordine cognitionum. 6. par. capite de confessione numer. 27. fol. 447. Nam responde, quod hodie iure Regio, &

veritate intentata, confessio etiam qualitate non potest pro parte acceptari, & pro parte repudiari, nec executioni mandari, & quod hoc inter reorum priuilegia annumeratur, quod reo licet consentienti debet terminus assignari ad suam probandam exceptionem, & qualitatem confessionis, & inter ea dum executio suspēdatur, per text. hoc aperte disponentem in l. 8. tit. 3. par. 3. quod defendit, & verum dicit Parlador. de rebus quotidian. 2. lib. c. fin. primae partis, §. 4. n. 11. pag. 128. quod ante enim tenuit Hugo de Celso in suo repertorio legum Regni in verbo, *Confession*, vel si, 12. quam opinionem semper tenui, & nunc teneo, & in forensibus magis receptam & practicatam vidi.

HIC Se offert illa quaestio etiam in forensibus valide versata, vtrum potestas, hoc est, *Corregidor, o Alcalde mayor*, qui tempore syndicatus fideiussorem non inuenerit, possit in carcere detineri vsque quo fideiussorem idoneum adhibeat: vel iuratoriā cautionem praestare sufficiat pro iudicis priuilegio. † In qua quaest. 603, Auiles in capit. praetorum, in c. 3. iudicum syndicatus nu. 21. post longam disputationem & opinionibus hinc inde relatis tenet, & resolutio pro comuni, quod in praedicto casu praesens non possit in carcere detineri, & lucif. facit, praestando iuratoriā cautionem, quod tenet Azeued. in l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11. Contra quam communem opinionem fortiter facit dispositio text. in l. 3. tit. 9. lib. 8. Recopil. ibi: *E despues que los juczres huiere en jurado, denenles tomar fadores,*

&

Et idem disponitur per titulum correctorum, in quo eadem dispositio, eademq; verba reperiuntur: & quod iudex non teneatur in plus quam facere potest, nec in carcerari, nec detineri possit pro debito, vel condensatione civili, † & quod in hoc privilegium repetitur, † robat tex. in l. filius familias. §. iudex. ff. de iudic. & tenet Paris de Puteo in tract. syndicus in verbo culpa nu. 1. & in verbo nisi potestas nu. 19. & Azevedo in d. l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11.

Quæst. 113

ET in dubium vertitur, si aliquis in criminali causa condemnatus fuerit in pena pecuniaria, qui in principali causa criminali fideiussorem dedet, & hic nobilis fuerit, utrum pro

606 condensatione in carcerari possit? †

Et videbatur in carcerandus, quia hoc debitum dicitur ex delicto descendere, licet causa immediata sit illa promissio, & fideiussio, argumento l. 1. §. ex incendio. ff. de incendio, rui na, & naufrag. Et qui iudicialiter fideiubent, ut in nostro casu, eadem sententia & processu contra reum fulminato, absque nouo processu, & sententia, ad solutionem compelluntur, tex. glof. & Bart. nu. 2. in l. 1. ff. iudic. soluend. post Odofredum, cuius opinio communis est, ut per Roder. Xuatéz in l. 2. tit. de los emplazamientos,

607 versic. sed pone questionem nu.

6. Hippolyt. de Masfil. in rubr. de fideiussoribus num. 366. & rationem reddit Collectaneus in c. 1. de iudicijs col. 2. & in cap. constitutus de fideiussor. Rubiffus ad Regias constitution. Gallicas tit. de liberis obligato rij art. 5. glof. 2. nu. 8. & in tit. de sen-

tentij executorijs art. 1. glof. 16. nu. 26. vol. 1.

Sed contrarium puto verum, & sic quod talis fideiussor nobilis in carcerari non possit pro dicta condensatione pecuniaria: nam l. 6. tit. 1. lib.

6. Recop. in his verbis, *Por deuda que*

decienda de delito, modo interpretetur

Latino sermone, *Ex delicto*, vel

de delicto, significant causam propin-

quam, eo modo, ut delictum sit cau-

sa propinqua, & non fideiussionis ver-

ba, ita concludunt communiter Do-

ctores per tex. in l. qui liberis. §. hæc

verba ff. de vulgar. vbi Aretinus, &

compures, quos more solito conge-

rit Tiraquel. de cessante causa limita-

608 tione 20. nu. 26. & 30. & 31. tex. in l.

actionum genera, versic. ex facto. ff.

de action. & oblig. *Ex facto*, inquit,

actio fit, quoties ex eo teneri quis incipit,

quod ipse admisit, veluti si furtum,

vel iniuriam commiserit, vel damnum

dederit. Hæc Ulpianus. Item Caius

jurisconsultus in l. ex maleficijs. ff.

eodem tit. *Ex maleficijs*, scilicet, nascun-

tur obligationes, veluti ex furto, ex

iniuria: quæ omnia vnius generis

sunt: nam hæc tamen ex re consistunt,

id est ex ipso maleficio. Et maxime

pro hac parte facit illud, quod in su-

609 perioribus resolvimus nu. 224. cum

sequentibus, quod nobilis non pos-

sit expressè privilegium suæ nobilita-

tis renuntiare, qui minus poterit taci-

te, † cum nemo videatur tacite iuri

610 suo renuntiare. l. legitimam cū ma-

teria. ff. de petitione hæredit nā pri-

villegium proveniens ex nobilitate

611 naturali non perditur, † secundum

Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 43.

de

Tractatus de priuilegiis

de qua quaestione latius infra num.
1413. cum sequentibus circa fideius-
sorem de sancamento datum post
condemnationem.

Quest. 114 N E C me latet, quod priuilegiū
concessum à Principe de extrahendis
aquis intelligitur reſeruata commo-
ditate alterius habentis antea pri-

609 uilegium aquā extrahendi: ꝛ ita Bal-
dus in tit. de pace Cōstant. in verbo
detrimentum in vñbus feudorū, tex.
in l. si quis diuiniā. C. de aquarū. lib.
11. & meritō, quia priuilegia publi-
cæ vtilitati damnoſa, vt iā diximus,

610 non sunt recipienda, fl. nec damno-
ſa. C. de precibus Imperat. offerend.
l. 2. C. de priuileg. ſcholar. lib. 12. &
ſunt reſtringenda: ita Azeued. in d. l.
1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 25. & 26. quod
amplia, etiam ſi proprio motu Prin-
ceps conceſſerit facultatem aquarū du-

611 cendæ: ꝛ ita Felin. in c. ceterum col.
5. de reſcriptis, quem reſert & ſequi-
tur Ripa in l. quominus. ff. de flumi-
nibus num. 12. & ideo lex, quæ habet
clauſulam derogatoriā ad futura
priuilegia, vel reſcripta, non videtur
illi derogatum per contrariā diſpo-
ſitionem, niſi ſit dictum in ſpecte, nō

612 obſtante tali lege, ꝛ tex. in cap. eam
te de etate & qualitate, c. fin. de re-
ſcript. lib. 6. In priuilegio tamen, vel
reſcripto Principis, quod Princeps
appellat priuilegium, vel eo ipſo,
quod conceſſio reperitur ſigillata ſi-
gillo priuilegiorum, nō eſt opus clau-
ſula, *Non obſtante*, quia ipſo facto ap-
paret, quod Princeps vult infringere

613 iura, ꝛ argumento l. quidam conſu-
lebant. ff. de re iudicata cap. veniens
de filiis preſbyterorū, ſequitur Felin.

in rubr. & in c. 1. de reſcriptis, & fa-
cit, quia certa ſcientia Principis ha-
bet vim clauſulæ derogatoriæ, ꝛ Fe-
lin. in cap. cum inter col. 4. de exce-
ptio. quem reſert & ſequitur Ripa in
d. l. quominus. ff. de fluminibus nu.
32. Et ſi viſ ſcire, quādo ſit opus clau-
ſula, *Non obſtante*, & quomodo ſit ac-
cipienda, ꝛ vide Felin. in cap. non-
nulli in principio de reſcriptis, & de
clauſula, *Ex certa ſcientia, motu pro-
prio, de plenitudine potestatis, non obſtā-
te, ꝛ ſupplem omnes defectus*, vide
Grammaucum conſil. 150. ciuili per
totum, & col. 2. cum pluribus ſequē-
tibus. Et facultas ducendi aquam ex
flumine non nauigabili nunquā per-
ditur per non vſum, quia non com-
petit per modum iuris debiti, ſed per
modum facultatis: & ea que compe-
tunt per modum facultatis, præſcri-
bi non poſſunt, ꝛ l. 2. ff. de via publi-
ca: ita Ripa in d. l. quominus nu. 98.
qui Bartolum explicat in hoc pluri-
bus diſtinctionibus.

Deinde quando aliquod concedi-
tur exemptionis priuilegium calceol-
larijs, ſeu ſutoribus, extenditur ad eo-
rum miniſtros ex ipſa vi conceſſio-
nis, ꝛ ſecundum Bald. Peruſinum ſu-
per ſtatutis in verbo calceolarius. Ex-
tenditurq; priuilegium, ſeu reſcrip-
tum ad genus ſcemininum, licet in
maſculino genere ſit conceſſum, ꝛ ſe-
cundum Ioan. Andr. Abb. Cuttū,
Immolam, & omnes in cap. ſignifi-
cavit de reſcriptis, Decium conſil.
453. num. 1. Gratian. in regula 209.
num. 1. Prætereā ſi conceſſum fue-
rit à Principe priuilegium, vel exem-
ptio, vt decima, aut gabella non ſol-
uatur

uatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio, & priuilegium extenditur ad census impositionem super illa re, de qua census impositio-
ne nulla decima, nec gabella debe-
619 tur, T quod tenet & dēfendit Azue-
do in l. 2. tit. 15. lib. 5. Recop. n. 2 qui
ita iudicatum fuisse ait.

Et licet naturali iure cōmune sit
in mari piscari, l. nemo. ff. de rerum
diuisione, l. 10. tit. 18. part. 3. adeo vt
ne extero quidem id interdicendum
620 sit, t quod si piscari prohibeatur, iniu-
riarū agere potest, l. i. rē apud Labeo-
621 nē. §. si quis in mari. ff. de iniur. t ta-
men cum hoc ius piscandi in mari de
regalibus sit, vt in tex. quæ sint regalia
in vñsibus feudorū. l. eos. C. de aque-
ductu lib. 11. potest à Principe prohi-
622 beri, nequis illic piscetur, t d. l. quo-
minus. ff. de fluminibus, Bart. l. as. &
larius Ripa ibidem nu. 8. potestq; ius
hoc prohibendi, ne alius piscetur, vñ
623 di à Rege, vel priuilegio concedi, t
l. eos. l. vñs. m. l. diligēter. C. de aque-
duct. tradit eleganter Cassānus in
consuetud. Burgund. rubr. 13. glōf. r.
§. 2. facta prius populus notificatio-
ne, quorū interest, vt ipse ait, & Iser-
nia in dicto tit. quæ sint regalia in
vñsibus feudorum, Auend. in capit.
p̄torum cap. 12. num. 15. quod debet
intelligi, quod per huiusmodi
venditionem, vel acquisitionem per
priuilegium Principis non totum ius
piscandi acquisitum dicatur, sed ius
præoccupationis piscandi, vt nullus
piscari possit ea parte, & locis, qui-
bus is piscari noluir. Nō autem vt eo
non piscare, & sine eius damno alius
piscari prohibeatur: ita intelligitur l.

si quis quam. ff. de diuers. & tempo-
ralibus præscript. secundum Rode-
ricum Xuarez allegatione 16. & nun-
cupatim Ripa in l. 1. nu. 12 ff. de in-
terdict. quæ lex si quisquam ait, *Si
quisquam in fluminibus publicis diuer-
ticulo pluribus annis piscatus sit, alterū
eodem iure ruti prohibet:* quod probat
etiam tex. in cap. significante de ap-
pellatio. vbi notatur, maximē cum
semper priuilegia huiusmodi intelli-
gantur, & interpretentur de iure ter-
tio non quæsito: ita Bald. in l. 2. ver.
624 sic. sed contra prædicta. C. de iuris
& facti ignorantia, Felin. in cap. quæ
in ecclesiis de constitut. Ripa in
dicta l. quominus num. 9 ff. de flumi-
nibus, intelligendumq; est priuile-
gium huiusmodi, nisi vtriq; sufficiat
piscatio, vt illius cui conceditur ius,
ex piscatione aliorum nō minuarur,
l. Lucio. ff. de aqua quotidiana, &
æstiuā, l. 2. §. ductus. ff. de seruitut. ru-
stic. prædiorum, faciunt quæ tradit
Alex. in l. ex facto. §. 1. ff. de vulgar.
& consil. 24. lib. 4. & l. as. in d. l. quo-
minus, & Ripa num. 53. vbi alia ad
hoc congerit, inspiciendusq; est sem-
p̄r priuilegiorum tenor ad eorum
veram interpretationem, atq; expli-
cationem, t cap. porro de priuilegijs
625 c. recepimus. c. sane. c. cum plantare
in fine. c. petistis eodem tit. c. licet de
decimis. Nec ad res, vel personas ibi
non expressas extendi debet: t tex. in
626 l. ita stipulatus. §. Chrisogonus. ff. de
verborum oblig. d. c. sane de priuile-
gijs, & verba priuilegij debent a qui-
tati conformari, t glōf. 3. in cap. para-
627 tus 23. q. 1. Oldrad. cōsil. 268. Nec à
forma verborum sine certa scientia
est

Tractatus de priuilegiis

est recedendum, l. non aliter, ff. de legat. 3. l. 1. §. si is qui, ff. de exercit. l. quod constitutum, ff. de re militari. tradit Dinus in c. certum de regulis iur. lib. 6. Barr. in l. contra legem, ff. de legibus, glōf. verbo in secularibus in cap. ad abolendam de filiis presbyterorum, cap. ad audienriam de decimis, vbi glōf. fin.

Quest. 1.

SE D Cū interminorum priuilegijs illud reperiatur, quod illorū bona immobilia nullatenus vendantur, nisi necessaria interueniente causa eris alieni, aut pro sororis dote soluenda, aut alia huiusmodi causa, 628 ¶ iuxta l. ob as alienū, C. de prædijs minorum, l. quæ tutores, C. de administrat. tutorum, l. 18. tit. 16. part. 6. & multoties viderim, hac sola causa interueniente, & cum utilitatis in formatione iudicum decreta ad venditionē polata, & minores hisce decretis suis immobilibus rebus priuatos, addendum huic tractatui decreuim, quæ requisita exacte sint necessaria ad prædictorum bonorum immobilium venditionem, quibus deficiētibz inanis atque inefficax sit venditio, à minoribusq; cum fructibus retractari possit. ¶ Et in primis causa venditionis in minorū bonis immobilibus debet esse adeo vrgens, atque necessaria, quòd si ex alia parte, & ex alijs bonis solui posset, nulla esset venditio l. magis puto, §. non passim, ff. de rebus eorum, vbi Vlpianus ait: *Cuius officio in primis cōuenit, hoc excutere, an aliunde pecunia possit ad extenuandum as alienum expendi*, idem dicta l. ob as alienum. C. de prædijs minorum, l. 1. §. quod si forte,

ff. de rebus eorum, tenet Capitiu de c. 113. Item non sufficeret, quòd ad sit causa utilitatis circa minorem, etsi dicatur, rem immobilem sterilem atque inutilem esse, vel pessimam, & quod vilius esset minori, eam vendere: quia tali casu nisi pura necessitate cogente, nec iudex, nec tutor poterunt alienationem fecere, text. elegans in d. l. magis puto, §. si as alienum, ff. de rebus eorum, & apertius in l. si fundus, eod. tit. Capitiu in d. decif. 113. item etsi interueniat causa admodum vrgens ad venditionem, & illā præcedat testium depositiones affirmantes, quòd aliunde debitum solui non possit, requiritur etiam ad venditionis validationē, quòd iudex specificè de illo debito & necessitate sit informatus cū causæ cognitione, aliās nulla erit venditio. text. literalis in d. l. magis puto, §. in primis, qui est videndus, tanquam pulcherrimus ad hoc: qui iudex prædicto modo informatus, & quòd nulla alia adsunt minora bona ad persoluenda debita, debet interlocuroriam pronuntiatē sententiam, text. in authentico de Ecclesiasticarū rerum immobilium alienat. collat. §. vbi notat Angelus æquiparando res minorum & Ecclesiarum, ad hoc est text. in d. l. magis puto, §. non passim.

Item requiritur vltra prædicta, quòd res immobilis minus damno- sa minori vendatur ad ejus aris alieni persolutionem, & quod ratione vnus parui debiti non vendatur aliqua res magni valoris, dicta l. magis puto, vers. querere ergo debet, & §.

item

item prætor, versic. sed si alia possessio, & versic. aut si distrahendum, quibus requisitis, & circumstantijs intervenientibus validatur venditio supra dicta cum iudicis decreto, lex quæ tutores. C. de administratione tutorum, ibi, *Interpositioneq; decreti*, dicta lex ob res alienam. C. de prædijs minorum, l. 18. tit. 18. part. 6. l. nō est vobis. l. si quidem. C. eodem tit. & requiritur tutoris vel curatoris præsentia in huiusmodi decreto, l. fin. C. si propter publicas pensitat. l. 60. tit. 18. part. 3. ibi: *Delante de juzgador*, requiriturque, quod per spatium 30. dierum preconiceatur, l. et si sine. §. 1. ff. de minoribus, tradit Speculator in tit. de emptione, & vendit. §. nunc dicendum, versic. si igitur tutor. Bart. in l. licitatio. ff. de publican. & vectigalibus in principio. d. l. 60. tit. 18. partita. 3. requiriturque, ut prædicta res immobilis in eo, quod valuerit, vendatur, d. l. si quidem. C. de prædijs minorum, & quod post venditionem de pretio solvatur debitum minoris, & eius necessitati satisfiat cum iudicis mandato. d. l. magis puto. §. nec tamen. ff. de reb. eorū. d. l. 60. tit. 18. part. 3. quæ testiū, & tabellionis præsentia requirit: & etiā requiritur, quod iudex ad interpositionem decreti in tali venditione exactè causam alienationis, & alia requisita perquirat, iuxta doctrinam Baldi in rubr. C. qui admitti per l. fin. C. de edicto divi Adriani tollend. facit l. r. C. de prædijs decurionum lib. 10. vbi Bart. & quod si aliquod de prædictis requisitis defecerit, nulli sit venditio, tenet Bald. in repertorio super Innocen-

tio in verbo cōtractus per plura iura, & per l. cū his. §. si prætor. ff. de transactio. l. non est vobis. l. et si cū glossa verbo rescissa. l. si quidem. l. ob res alienum. C. de prædijs minorum, l. magis puto. §. si res alienum, versic. proinde. Et quod competat minoribus actio realis ad rescindendam venditionem, etiam cum fructibus, si prædicta requisita atque solemnitates, vel aliquæ eorum deficiant, & probat tex. in d. l. magis puto. §. manet actio l. 1. in primo responso. ff. de rebus eorum, l. et si præses. C. de prædijs minorum, maxime si iudex protulit sententiam super venditionem causa maturius non considerata, sed aliqua levi causa ductas, & sine temporis cursu expectatione: quia nullum est decretum, & secundum doctrinam Bartoli in l. pōlaram, nu. 10. C. de sentent. & interlocut. omnium iud. quem sequitur Imola, & Panormit. in c. 2. de re iudicata, & in cap. ecclesia sanctę Marię de constitut. l. si finita. §. non autem statim. ff. de dam. in se cto, plura per Ias. in l. iudices, nu. 3. C. de iudicijs, vbi in terminis nostre quęstionis allegat Pet. Ancharr. Alex. Cumanum, Paul. & Aterin. ultra quos poteris videre in proprijs terminis Thomam Serratium in cautela 60. num. 8. & 9. & Alciat. regul. 3. præsumptione 9. num. 23. Et quod in superioribus diximus de re vendita cū fructibus restituenda, intellige facta compensatione cum redditu pecunie a minore receptę, & retentę, & casus est in l. si fundus. §. quemquam versic. ego autem notaui. ff. de rebus eorum, de cuius opinione veritate videas

Tractatus de priuilegiis

videas Couar lib. 2. variarum c. 3. n. 9. per totum, & Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. part. cap. 4. num. 1. ad fin.

633 EX QUa quæstione alia consequitur admodum à Doctoribus cōtrouersa, vtrum possessor bonæ fidei alicuius rei cōdemnatus ad rei cum fructibus restitutionem post contestationem teneatur compensare cū dictis fructibus impensas viles & necessarias, quas aliàs retentione, vel petitione consequi, deberet? Et quod teneatur compensare huiusmodi impensas cum dictis fructibus, est rex. in l. in fundo, & l. sumptus, ff. de rei vindicatio. l. 41. rit. 28. p. 3. Sed de huiusmodi quæstionis vtritate, quia controuersa, & extra nostram materiam, vltra Boerium decis. 44. nu. 19. & Afflictis decis. 87. ad finem videas Anton. Gom. in 1. tomo variarum cap. 12. numer. 4. Palac. Rub. in rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 62. à n. 16. Tiraquel. in l. si vnquam C. de reuocand. donat. verbo reueratur nu. 235. Greg. Lop. in d. l. 41. tit. 28. par. 3. in glossa verbo, *Que se discutent*, Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. par. c. 4. à n. 62. cum seqq. Molinam de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. à nu. 14. Ioan. Garc. Gallecum de expensis & melioratio. c. 23. à n. 54. cum seqq. Azeued. in l. 6. tit. 7. lib. 3. recopil. à num. 9. qui àlios plures referunt authores, & aiunt, quid in praxi receptum sit, tam in fideicommissis, & maioratibus, & in his qui rei dominium habent, quàm in emphyteuta vel vassallo, & habente vile dominium tantum, ad quos re-

curre, cum casus obuenerit, quorum dicta, quia latè præcedunt, recensere nolui.

ET Quamuis sint plurima fisci priuilegia, ad quæ recensenda vnus erat integer tractatus necessarius, vnū recensere, in votis est, videlicet, quod etiam si fisci legitime defensus, hoc est, interuenientibus pro eo legitimis personis, & quando omnia, quæ produci debebant, fuerunt in iudicio producta, nulla fraude vel collusione interueniente, sicut priuatus à sententia contra se lata appellare debet, per l. illud, ff. de appellatio. quod tenet Bart. in l. vñica, C. de sententijs aduersus fiscum latis retractandis lib. 10. nu. 1. qui explicat, quando sententia sit rectè & legitime contra fiscum lata, & vbi Ioan. de Platea col. 1. versicul. 635 quantum ad primum: fiscus tamen in hoc casu priuilegiatus reperitur eo modo, quod sententia contra eum lata retractatur per in integrum restitutionem hodie intra triennium, & iuxta decisionem prædictæ l. vñica, C. de sentent. aduersus fiscum: quod tenet Bart. Ioan. de Platea, & scribentes ibidem, quod intellige, si rectè & legitime fiscus sit defensus, vt supra diximus, & habetur in l. 19. tit. 22. part. 3. vbi notat Gregor. Lopez: sin autem legitima defensio deficiat, hoc est, procurator, vel advocatus fisci, qui præcisè in eius causis requiritur, per l. 3. §. diuus, ff. de iure fisci, sereñtia contra fiscum lata est ipso iure nulla, iuxta tex. in l. si fiscus, ff. de iure fisci, & in dicto §. diuus, vbi etiam ad causas publicas

publicas hoc privilegium extendi-
 637 tur: † quod tenet Placca vbi supra, &
 Bartol. numer. 2. Et est notandum,
 quod in priuato nulla reperitur spe-
 cialitas, nec sententia retractatur per
 procuratoris, vel aduocati absenti-
 638 uam, † l. velamento, C. de post.

Quid autem sit, si fiscus sit legiti-
 time defensus, & omisisset instru-
 mentorum & iurium ad se pertinen-
 tium productionem. Quo casu sen-
 tentia non erit ipso iure nulla, sed
 intra triennium, infra nouiori aten-
 to, per integrum restitutionem re-
 639 tractabitur speciali iure, † vt tenet
 glossa dictæ l. vnica, C. de sentent.
 aduersus fiscum, l. Imperatores, ff.
 de re iudic. vbi Doctores dicta l. 19.
 titulo 22. partit. 3. vbi latè Gregor.
 Lopez, quod secus est in priuato,
 per l. sub specie, C. de re iudicata, l.
 sub pretextu, C. de transaction. dic-
 ta l. 19. vbi glossa. Sed si priuatus
 probauerit, quod non habuit facul-
 tatem producendi instrumenta ante
 sententiam, tunc intra triennium
 640 restituetur ex clausula generali. †
 Ita Innocent. in cap. vltra tertiam
 de testibus, l. 1. §. fin. ff. ex quibus
 causis maiores, de quo late Baldus,
 & Salicetus in dicta l. sub pretextu,
 C. de transaction. Cin. in l. con-
 sentaneum, C. quomodo, & quan-
 do iudex, Raphael Cuman. & Imo-
 la in l. Imperatores, ff. de re iudicat.
 Angel. & Guilielm. de Cun. in l.
 de his, ff. de transaction. Speculat.
 in titulo de executione sententiæ. §.
 fin. versic. illud tamen, & est glossa
 verbo, *Contra el Rey*, in dicta l. 19.
 titulo 22. part. 3. & adde, quod sen-

tentia lata contra fiscum, vel rem
 publicam corruptione pecuniæ, vel
 prauaricatione, vel dolo, est ipso
 iura nulla, † l. venales, C. quando
 641 prouocare non est necesse, l. 1. & 2.
 C. de pœna iudic. qui male iudica-
 uit: quod etiam in priuato locum
 habebit, secundum Bart. in dicta l.
 vnica, C. de sentent. aduersus fiscu
 num. 5. & in l. 1. ff. de conditione ob-
 turpem caus. & in l. diuus, ff. de re
 iudicat. rex. est etiam in dicta l. 19. ti-
 tul. 22. part. 3. vbi glossa. Sed si præ-
 uaricatio interueniat per gratiam,
 vel ambitionem, tunc poterit senten-
 tia retractari per restitutionem in in-
 642 tegrum intra dictum triennium, †
 secundum Ioann. de Plat. & Bart.
 nu. 6. in dicta l. vnica, qui Bart. vbi
 supra extendit ad priuatum, per l. ser-
 uo inuito. §. cum prætor, ff. ad Tre-
 bel. & dicit menti tenendum, licet
 Alex. in additionibus ad eum distin-
 ctione vtatur in hoc articulo, quem
 videas, quia optime loquitur, & loq.
 de Plat. in d. l. vnica col. 2. post me-
 dium: & nota d. l. 19. tit. 22. part. 3.
 per quam iure nouiori tollitur illa
 Doctorum controuersia, an restitu-
 tio, quæ fisco in supradictis casibus
 conceditur, sit intra triennium, vel
 quadriennium petenda: & intra trien-
 nium petendam esse ait, vt ibidem
 notat Gregor. Lopez in glossa, ver-
 bo, *Fasta tres años*, de quo remedio,
 & privilegio causis fiscalibus, &
 publicis, ecclesijs, & pupillis con-
 cessis, & quid in priuatis: † vltra Do-
 643 ctores vbi supra est videndus Ioan.
 Gutier. de iuramento confirmato.
 3. par. c. 7. per totum, & Doctores in

Tractatus de priuilegiis

l. si ex falsis. C. de transaction. & vide Menochium, qui plurima refert lib. 2. de arbitrarijs centuria 7. casu 15. & l. 7. cum sequentibus. C. si ex falsis instrumentis, & per totum titulum 26. paruta. 3. vbi Gregor. Lopez, & scribentes vbi supra, & in l. fin. dicto titulo. C. si ex falsis instrumentis, vbi probatur, quod sententia ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, vel testibus lata, non
 644 debet executioni mandari. † Sicut non transit in rem iudicatam sententia lata contra matrimonium ex
 645 peculiari priuilegio, † per cap. lator de sentent. & re iudicat: Maranta de ordin. iudic. 6. parte, versicul. decisoria iudicij numero 135. folio 535. & in numero finali. Nec in rem iudicatam transit sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, quæ retractari potest per instrumenta vel testes non
 646 uiter repertos, † de quo latè per Innocent. in cap. tua nos de cohabitatione clericorum, Bartol. in l. omne delictum. ff. de re milit. quæ communis est opinio secundum Iason. in repetitione legis admonendi. ff. de iure iurando, num. 303. cum sequentibus, & secundum Gratian. in reg. 122. nu. 12.

Quæst. 117
Cap. 15.

EST animaduertendum, quod si priuilegium à Principe concessum aliquam in se habeat qualitatem, & hæc ad obtinendam exemptionem requiratur, uiens illo priuilegio debet illam qualitatem
 647 exactè obseruare, & probare: † ita Hippolyt. in rubrica de probation. num. 436. in fine, Alexand. consilio

77. num. 50. lib. 7. Gozadin. consil. 35. num. 16. Parisius consilio 17. numer. 26. volumine 1. Socin. Iunior consilio 40. numer. 30. lib. 2. Hieronymus Gratus responso 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de viroque retract. lib. 1. s. 8. gloss. 7. num. 1. Euerard. loco 27. numer. 7. qui omnes affirmant, quod quando lex disponit cum qualitate agendi ex legis beneficio, debet eam probare, † quæ
 648 prædicta qualitas debet interuenire in tempore actus. l. 2. §. aduersus. ff. ne quid in loco publico, Auendam. de exequendis mandat. regul. 2. par. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Toleci, quem refert Bobadilla in sua politica. 2. tomo, lib. 3. cap. 4. numer. 39. dicentes, quod qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet interuenire in tempore actus. † Et in hono-
 649 ribus hoc priuilegium conceditur, quod honoribus maioribus functi ad minores deuocari non possunt † l. maiores, C. quemadmodum ciuilia munera iudicantur lib. 10. quod in multis poterit exemplificari.

SED si quotânis aliqua fiat annuatim, vel eleemosynæ distributio Principis, vel alicuius priuati priuilegio, vel mercede, talem habet interpretationem, quod moniales, & nobiles semper sunt præferendi cæteris vicinis rusticis, & plebeis: †
 650 de quo latè per Ripam in tractatu de peste titulo de remedijs præseruatiuis cap. 2. numero 158. cum sequentibus, vbi agit de erogatoribus, & distributoribus eleemosynarum, utrum licet possint inter con-
 651

lingui-

sanguineos pauperes, etiam foren-
 652 ses, distribuere, † quem vide, quia
 latè de hoc. Ex quo inferitur, quod
 nobiles & digniores priuilegiantur
 in eo, quod officia, & dignitates rei
 publicæ; potius sunt illis conceden-
 653 da, quàm plebeis, † l. honores in prin-
 cip. §. his qui, ff. de decurio. l. ad sub-
 eunda, C. eodem tit. libr. 10. text. in
 authentico de defensoribus ciuitatis,
 §. 1. vers. Interim, ibi: *Sed in vicem*
uniuersi nobiles, vbi glos. verbo,
 Nobiliores, text. in authen. vt iudic.
 sine quoquo suffragio, §. eos autem
 ibi: *Honestiorem quosdam ad admis-*
nistraciones dirigere, tenet Ogalora
 de nobilit. cap. vltimo quatræ partis
 principalis nu. 8 Palac. Rub. in rubr.
 de donatio. inter virum & vxor. §.
 9. numer. 6. l. 1. tit. 3. par. 2. vbi notat
 Greg. Lop. & Thom. Gram. confil:
 6. nu. 1. text. in l. 1. alt. 4. lib. 2. Recopi-
 tradit Molina de Hispan. primogen.
 lib. 2. c. 5. num. 69. & ideo nobilis in
 beneficijs consequendis & dispen-
 sationibus æquiparatur literatis, &
 654 ceteris paribus sunt præferendi, † tex.
 in cap. de multa de præbend. l. si so-
 cietatem, ff. pro socio. l. prouiden-
 dum, C. de postulando, vbi notant
 Doctores, & notatur in cap. offi-
 cij de electione, ibi: *Quendam vi-*
rum nobilem, & ideo in electioni-
 bus & alijs actibus, si voces sunt
 numero æquales, nobilium vox
 655 præferitur, † argumento text. in l.
 maiorem, ff. de pact. ibi: *Qui dig-*
nitati præcellit, refert alia iura O-
 galora vbi supra numer. 9. de quo
 late per Tiraquell. de nobilitate,
 cap. 21. Azcuedo in rubrica titul. 2.

numer. 18. cum sequentibus, libr. 6.
 Recopilat. & Bobadilla in sua Poli-
 rica volum. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12.
 & 17. qui hoc verum esse, & etiam
 de iure diuino testificatur proce-
 dere, quam plura scripturæ loca ad-
 ducens.

ET Quia multoties controuerti *Quæst. 129*
 tur inter Doctores, quæ sit causa fi-
 nalis, quæ impulsiva, & quæ fuerit
 impulsiva disponentis, vel conceden-
 tis priuilegium intentio, quia mul-
 toties causa impulsiva habetur pro
 principali & finali, & causa minus
 principalis pro principaliori, † est vi
 656 dendus Tiraquell. de cessante causa
 limitat. 1. à numer. 21. cum pluribus
 sequentibus, vbi causa quæ ex pro-
 ximo siue præfatione sumitur,
 præsumitur finalis, † l. vltima, vbi
 657 glossa verbo, modus, ff. de heredi-
 bus instansend. vbi Bart. Bald. An-
 gel. & Imola, & quos refert Tiraq.
 vbi supra nu. 64. & mens & volun-
 tas disponentis ex proximo maxi-
 mè colligitur, † l. item quia, §. fin.
 ff. de pact. l. cum hi in principio, &
 Bart. ibi, ff. de transactio. tenet Ti-
 raquell. vbi supra num. 65. vbi pluri-
 ma ad hoc congerit: & in num. 44.
 & 67. refert cum Bart. Imola, Rom.
 & alij, quod ratio naturalis præsu-
 mitur causa finalis, & quando non
 constar aliud ex mente disponentis;
 standum est verbis priuilegij, seu dis-
 positionis, † text. in l. non aliter, ff.
 de leg. 3. l. si alij, ff. de vsu & vsufruct. *659*
 legat. vbi Bart. & Rainer. & Socin.
 in l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs
 numer. 7.

SI autem aliquis in priuilegio, *Quæst. 130*

M 2

vel

Tractatus de priuilegijs

vel indulto non apparente se fundauit, & allegauerit, per spatium triginta annorum titulum præsumi, quid circa hoc iure sit dispositum. Et uidetur titulum, priuilegium, & indultum per spatium triginta annorum præsumi, & etiam omnia
 660 sollemniter acta, † per text. in l. qui in aliena. §. 1. ff. de acquirend. hæred. cum concordantibus, ubi Doctores, & latè Rodericus Xuares in titulo de las arras, folio 41. & Tiraquellus de vtroque retractat. tit. 1. §. 1. gloss. 9. numero 156. & ad leges connubiales gloss. 7. num. 39. & 40. & 44. Menchac. controuersiar. illustr. lib. 2. cap. 63. numer. 4. Natta consilio. 248. volumine. 1. Menoch. consilio. 1. à num. 79. volum. 1. Aimon de antiquitate 2. part. cap. fin. num. 58. & Gratian. in regula 144. & 196. Mascard. de probation. conclusion. 1316. volumine 3. Sicut ex diuturnitate temporis testamentum præsumitur solenne, † secundum Burg. de Paz in l. 3. Tauri 2. part. num. 1192. & Gotm. Arias in l. 26. Tauri num. 27. Sed nihilominus contrarium tenendum est, quia si sollemnitas deficit in actu, & ea non potest obtineri sine licentia, vel dispensatione Principis, vel Pontificis, non præsumitur per cursum longissimi temporis, nisi tantum tempus præterierit, cuius initij memoria non extet: quinimo de ipso titulo priuilegij, vel dispensationis debet constare: † ita Ioann. Monach. Dominic. & Doctores in cap. ordinarij de officio ordinarij lib. 6. Aretinus in consilio. 36. Cardinal. in

consilio. 57. Item Dominic. & cæteri in cap. 2. de præbend. lib. 6. & notatur in cap. super quibusdam. §. præterea de verborum significat. & in cap. 1. de præscription. lib. 6. tenent Doctores in l. hoc iure. §. aqueductus. ff. de aqua quotidiana, & æstiu. & in l. si arber. ff. de probation. & in cap. mos antiquus 65. distinctione cum similibus, & hoc optima ratione, sane quod ea, quæ sine autoritate Principis, aut summi Pontificis possideri non possunt, reputantur impossibilia, † iuxta notata in l. apud Iulianum. §. constat. ff. de legat. 1. tenet Innocent. in cap. pastoralis de causa possessio. & proprietat. Dinus in regula semel Deo, de regul. iur. lib. 6. text. in cap. gratia, ubi gloss. verbo non potest de rescriptis lib. 6. Et sollemnitas mandati nunquam præsumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos, † tenet Bald. & Salicet. in l. 21. C. si ex fals. instrumentis, & in l. 1. C. de rebus alieni non alienandi. & Alexand. in l. sciendum. ff. de verborum obligation. & in l. qui in aliena in principio. ff. de acquirend. heredit. quos sequitur Balb. de præscript. in 3. part. primæ partis quæst. 10. num. 28. Et ita intelligitur, & limitatur regula pro prima opinione adducta, videlicet, quod per diuturnitatem temporis omnia præsumuntur sollemniter acta, quæ etiam limitatur, quando titulo allegato refutit ius cõmune, † per l. cõperit. C. de præscript. triginta, vel quadraginta annorũ. c. 1. de præscript. lib. 6. tenet Abb. in c. peruenit de empt. & vend. n. 3.

ad fin. vbi communem opinionem dicit: & etiam limitatur prædicta regula, quando adest contraria iuris præsumptio, † vt notat Balb. vbi supra numer. 9. post Bartol. in l. cum de interm vesso, ff. de v-
suris.

Quæst. 121. E T Quando de privilegio aliqua adest conditio, debet ad vnumquem obseruari, quia conditio inducit formam, qua omiſſa, dispositio vel privilegium non sortitur effectum, tl. Mæuius, l. qui hæredi, ff. de condition. & demonstra-
667 tion. & quia conditio habet vim causæ finalis, l. demonstratio, §. final. & §. quod autem eodem titul. tradit etiam Bartol. in l. 2. §. fin. column. 1. ff. de donatio text. in l. si super, C. de transactio. vbi Iass. Alexan. & Bald. in authent. matri & auic col. 1. vers. Quidam tamen, C. quando mulier tutelæ offic. fungi poss. Arcetinus, Alexand. & Iass. in l. moribus, §. fin. fide vulgari, Tiraquel. de vtroque retract. libr. 1. §. 1. glof. 21. num. 11. cum sequentibus, & latius libr. 2. §. 2. numer. 3. Quod intellige de conditione expressa, nam quando expressè non constat, quod Princeps voluerit, conditionaliter disponere, est semper eius dispositio modaliter, & non conditionaliter
668 ligenda, vt in testatore, † per text. qui ad hoc citatur, in l. quarto, §. inter locatorem, ff. locati, quod resoluit Bartol. in l. cum mota, C. de transactio. numer. 2. vbi tenent Cinnus, Bald. Angel. & Paul. & communiter Doctores, teste Alexand. & Iass. ibidem numer. 8. & Decius

num. 7. & Iass. in l. qui Romæ, §. Flavius colu. 1. ff. de verborum obligatio. Alexand. consil. 10. num. 4. lib. 1. Petr. Paul. Paris. consil. 19. num. 249. volum. 2. & in materia maioratus, Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 11. numer. 9. maximè si verba privilegij vel dispositionis sint inge-
rundo, & iungantur tempori præ-
senti, vel de præterito. Quia tunc ne-
cessariè modum & qualificationem, & non conditionem significant. † Hæc est solemnis Bartoli doctrina
669 per tex. ibi in l. si tu ex parte, ff. de acquirenda hæreditat. & in l. 1. numer. 36. ff. de conditio. & demonstra-
tio. tradit Paris. d. consil. 19. colu. 1. vol. 2.

Quæst. 122 SED si privilegium concedatur alicui cum facultate nominandi aliū post se, & iste primus, cui privilegium concessum est, mutaverit statum in peius, vel hæresin commiserit, vtrum perdat facultatem nomi-
nandi aliū, Et videatur per status
670 in peius mutationem amitti facul-
tatem nominandi aliū post se; iuxta
decisionem text. in l. si cum Corne-
lius, ff. solutio. vbi per mutationem
status in peius censetur reuocatum
mandatum in mandatario, † quod
671 melius probatur in l. cum quis sibi
aut Titio, ff. de solutio. vbi tenet Do-
ctores, & est lex §. titul. 14. part. 5.
quam regulam posuit Bald. in l.
mandatum, C. mandati, & ibi Sa-
licet. & omnes, & ipse Bald. in l.
3. C. de solutio. latè Doctores in
l. cum, §. qui sibi, ff. de verbo-
rum obligatio. per textum ibi, vbi
Iass. numero 14. Alciatus, & Zasius,

Tractatus de priuilegiis

& Iason in l. rogasti. §. si fugitiuus, ff. licet. petat. notat Ripa in l. fin. C. de reuocand. donation. quæst. 50. numer. 168. & facit pro hac parte, quod potestas data executori vltimæ voluntatis. censetur reuocata
 672 per mutationem status in peius, t vt est text. in l. liberto. §. Largius. ff. de annuis legat. & ita voluit Imola, quæ moderni sequuntur in dicta l. cum qui. §. qui sibi. ff. de verborum obligation. Ias. in dicto §. si fugitiuus colum. 1.

Sed his non obstantibus contrarium est asserendum, & sic quod priuilegiatus cum facultate nominandi aliū post se non perdit facultatem nominandi per status mutationem, quia per priuilegiū est sibi concessa quædam libera facultas nominandi, quæ non perditur per infamiam acquisitam, nec per status mutationem, nec per condemnationem ad perpetuum carcerem: & etiam si inter-
 673 stitabilis factus sit, t de quo est casus apertus in l. cum pater. §. hæreditatem, ff. de legat. 2. vbi deportatus nō perdit per deportationem eligendi facultatem, ibi: *Eligendi facultatem non esse piana peremptam*; t quod probat text. in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebellian. vbi omnes tradunt inferendo ad plures quæstiones. Et ratio est, quia electio, atque nominatio in vim facultatis concessæ, est res, quæ à mera voluntate dependet, & est de iure naturali, & ratione pænæ nō tollitur, etiam si interueniat bonorum honoris, &
 675 status priuatio, t vt resoluit Ias. in l. 1. colump. 1. C. de hæred. in-

stituend. qui sic interpretatur dictum §. hæreditatem. Nec obstat decisio text. in dicta l. si cum Cornelius, & l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solution. quia eius regula procedit in mandato procuratori, vel factori concessio ad pecunias exigendas, de quibus rationem domino mandanti reddere tenetur, nam mutato statu, & conditione procuratoris in peius, non habet dominus tantam facultatem, atque libertatem ad exactam pecuniam recuperandam, & ita tacitè à lege ei reuocatur mandatum: quia præsumitur, quod dominus sciens nouam status mutationem, & exactio-
 nis difficultatem mandatum ei non concederet. Et hæc est ratio fundamentalis prædictorum iurium, t vt
 676 resoluit Paulus in dicta l. si cum Cornelius, & melius Bartol. Paulus, & omnes in dicta l. cum quis, ff. de solutio. & est communis opinio teste Ias. in dicta l. cum quis, qui sibi, ff. de verborum obligation. numero 14. qui omnes Doctores extendunt, quando fit status mutatio in melius, religiosam eligendo vitam, vel de seruo liber efficiatur mandatarius: nam per hoc reuocatur mandatum, quia mandatarius non haberet eandem facultatem, & facilitatem, vt con-
 677 ueniatur, sicut fieret ante status mutationem. t Et ratio quare in dicta lege liberto. §. Largius, ff. de annuis legatis, tacitè reuocatur mandatum testamenti executori, est, quia ibi erat exactio pecuniarum facienda per executionem testamenti,

stamenti, quæ facile reddi non poterat per status mutationem. † Et præcipue non perdet facultatem eligendi, & nominandi alium post se, qui post commissam hæresim penitentiā agit, & misericordiam petit: quia hunc nostra sancta mater Ecclesia admittit, & gratiam amissam recuperat, & ad habilitatem, & antiquum statum, & Christianismum reducitur, & habetur, tanquam si non incidisset in hæresim crimen, † ut plenè per Paulū Parisiū consilio 2. lib. 4. Boerium quæst. 141. cum sequentibus, & Simanc. de Catholicis instigution. cap. 46. & potest bona de nouo acquirere, & contractus facere, ut tenet ipse Simancas vbi supra cap. 9. num. 113. Tellius Ferdinand. in l. 4. Tauri numer. 47. Pinel. de bonis matern. in rubric. 1. part. num. 3. & potest testari, † ut notat Albericus in l. quoniā, C. de hære. Paul. Paris. in d. consil. 2. vol. 4. num. 201.

Quæst. 123. Vnde sequitur, an illud ius eligendi, & nominandi alium post se transeat ad hæredes, si in vita electio, vel nominatio facta non fuerit.

† Et videtur ad hæredes non transire, quia ea quæ consistunt in declaratione animi non sunt transmissibilia, † per text. in l. idem Pomponius scribit, si frumentum. §. fin. ff. de rei vendicat. dicit communem Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirenda possessione num. 134. Plotus de in litem iurando. §. 29. numer. 9. vbi limitatio: & quia ius interpretandi, seu declarandi ad hæredes non transit, cum

ex arbitrio disponentis pendeat, † l. 683 inter stipulantem. §. Stichum. ff. de verborum obligationibus, Alexand. in dicta l. inter stipulantem. §. 1. column. 3. vbi Ias. numer. 6. & probatur in l. centesimum. §. si ita stipulatus, vbi Ias. num. 3. ff. da verborum obligation. Roman. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirend. possessione num. 25. & ibi scribentes, & in l. edita actio. C. de edendo, Decius in cap. cum venissent de iudic. & hac de causa putat Angel. in l. ex facto. ff. de vulgar. successores minime posse explicare statutum ab antecessoribus editum. † Sed contrariū est verū, & sic quod ius eligendi, & nominandi aliū transeat ad hæredes, † 684 per l. si quis seruum. §. si inter duos, ff. de legat. 2. & quia ius contractus ad hæredes non nominatos transit, † 686 l. veteris. C. de contrahenda, & committend. stipulat. l. si pactum. ff. de probation. l. si necessarias. s. penult. mo. ff. de pignoratitia action. tenet Tiraquel. plura adducens in tract. de utroque retract. tituli. de retract. conuentional. gloss. 6. in principio, optima l. 11. tit. 14. part. 3. & est text. expressus in l. 4. C. de contrahend. & committend. stipulat. l. si stipulatus fuerim. ff. de verborum obligation. vbi probatur, quod facultas eligendi transit ad hæredes illius, ad quem electio pertinebat, † tenet 687 Abb. consil. 30. lib. 2. Bologn. consil. 6. col. 5. & Bart. & Doctores in dicta l. si stipulatus fuerim, & in l. tutoribus. §. hæredibus, per text. ibi. ff. de administ. tutor. l. illud, aut illud. ff. de optio. legat. tradit multa Pet. Pau.

Tractatus de priuilegiis

- Paris. in consil. 36. n. 42. vol. 2. tex. in l. nominatione. C. de decurion. lib. 10. cū glossa verbo nominationem, vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pena, text in l. obseruari. C. de decur. lib. 10. text. expressus de iure regio in l. 26. tit. 9. par. 6. vbi glossa, de quo est videndus Carol. Ruin. consil. 5. nu. 11 vol. 2. Curtius Iun. consil. 4. nu. 3. Telliū Ferdin. in l. 10. Tauri in fin. Pinel. de bonis maternis. l. 2. num. 9. cum sequentibus, Azeuedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. & in l. 3. tit. 5. lib. 9. Recopil. n. fin. Anto. Gom. tom. 2. variarū resolutio. c. 11. n. 7 post medium, qui omnes cū Burg. de Paz in l. 1. Tauri num. 428. cum sequentibus resoluunt, quod si emphyteusis sit concessa alicui pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad hæredes illius, qui in vita non nominauerit. † Et est adeo verum, quod nominato Titio in instrumento videtur qui dem nominatus eius hæres, per multa iura, quæ refert Burgos de Paz vbi supra num. 433. Ex quibus deducitur falsam esse opinionem Angeli in dictal. ex facto. ff. de vulgari tenentis, quod successores minime poterant explicare statutum prædecessorum, † contra quam tenet Bart. in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure. 3. quest. sextę principalis asserens, quod statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à populo explicari potest, † tenet Francisc. de Ripa in d. l. ex facto. ff. de vulgari, & Carolus Ruin. in consil. 38. numer. 9. lib. 1. quam Bartoli sententiam dicit veritorem, & probabiliorē Burgos de Paz vbi supra num. 427. asserens, quod iudex poterit explicare expensas, quas eius prædecessor sua sententia taxandas reseruauerit, & poterit interpretari dubiam sui prædecessoris sententiam, † per doctrinam Alexand. in l. inter stipulantem. §. 1. ff. de verbotum obligation. respondens iuribus, quibus probauimus declarandi ius ad hæredes non transire, quæ non obtinent, cum iure proprio hæredibus, vel successoribus ius ipsum declarandi competit, † per l. ab executore. ff. de appellation. In Principe autem nil dubium quin possit interpretari priuilegia sui prædecessoris, † secundum Carol. Ruin. dicto consil. 38. lib. 1. nu. 9. Et est optima l. partitæ in l. 17. tit. 15. part. 3. tenet Burg. de Paz alia iura adducens vbi supra n. 424.
- R V R S V S** de priuilegio concessio à Principe his verbis, *Con todos sus terminos, aguas, vertientes y manantiales, y con la jurisdiccion civil y criminal mero y misto imperio.* Et quid significet, & an in eo comprehendatur, & quid quando conceditur aliquod castrum, vtrum comprehendantur defesse, vel molendina, & alia bona, quæ erant ciuitatis, vel villæ, vel particularia, & vtrum comprehendantur termini iam populati, vel eremi, quos dicimus, *Terminos redondos*, & vtrum dominus, cui concessum est priuilegium, possit terminos diuidere, & quomodo possessores sint in sua possessione tuendi, & quid quando fiscus sit actor terrarum, & terminos pro Regis Proprios petendo, & vtrum possit dominium à possidenti allegari, & alia multa

his

his similia, & in praxi mirabilia, videas per Aucod. de exequend. mād. Regum 1. part. cap. 4. à num. 6. cum sequentibus, ad quom te remitto, ne eius dicta recensere, & transcribere
 694 videar, † & tradit Azucod. in l. 1. tit. 10. lib. 5. Recopil. num. fin. dictum Aucod. referens. Et ne ad interpretationem regalium priuilegiorum continuo ad Regem & Principem sit recurrendum, scire oportet, quod tantum recurrendum est ad Principem pro priuilegij interpretatione, quando dubium inexplicabile fuerit, ita quod iudex illud iure explica
 695 te non valeat, † quod probatur in l. fin. C. de legibus, & in l. 1. C. de re-latio. & in l. 14. tit. 1. lib. 2. foro juzgo, tradit Bar. in l. omnes populi, & Bal. in l. 1. C. de legibus, col. 1. & 2. & alij
 707 relati à Burg. de Paz in relectione l. primæ Tauri numer. 438. dispositio namque per verba quantumcunque prædicta & vniuersalia, recipit interpretationem & limitationem con-
 696 gruat, † glossa verbo, stipulatus in l. stipulatus sum dam. & ibi Doctores, ff. de verborum obligatio. tenet Per. Paul. Paris. conf. 3. num. 61. vol. 3. Dec. conf. 336. Roland. qui alia allegat in conf. 61. nu. 54. cum seqq. vol. 2. nam intentio, & anima legis & dispositionis potius considerari,
 697 & attendi debet, quàm ipsa verba, † 4. 3. in fine, C. communia de legat. l. penult. ff. ad exhibendum, ibi: *Non oportet verba capere, sed qua mente aliquid diceretur, animaduertere*, ceter Abb. in cap. 2. de rescript. nu. 6. Menchac. controuersiar. illust. lib. 1. cap. 30. nu. 4. cum sequentibus, fol.

91. tenet Bobadilla in sua Politica tomo 2. lib. 3. c. 15. num. 37. qui in nu. 34. cum sequentibus affirmat, quod mulier, quæ contractioni assiluit, si fallit, hoc est, *Se alga*, perdit priuilegium, & poterit incarcerationi, sicuti quilibet homo, extendens ad sceminas legem, quæ de hoc in masculis tantum loqui videbatur. † Et quando priuilegiorum verba sunt clara, non est ab eis recedendum secundum Guid. Papæ in cap. cum dilectus de consuetudo. nu. 7. sed quando sunt ambigua & obscura, priuilegiorum verba, & possunt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, ut priuilegiū & dispositio potius valeat, quā per-
 698 eat, † & ita Guid. Pap. in singulari
 699 514. §. de obscuris fol. 30.

DEINDE Procuratores curiæ Regiæ assistentes; quos *Procuradores de Corte* appellamus, dum in Curia assilunt, non poterunt peculiari priuilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recopil. † quod tenet Tallada de carcere cap. 11. §. 4. nu. 4. & Belluga de speculo Princip. fol. 106. etiam decuriones qui pro ciuitate in curia assilunt alicui negetiationi, pro debito ciuitatis non possunt incarcerationi intratempora sue assilentiæ, † & ha-
 701 bent priuilegium reuocandi domū, iuxta l. 2. §. legatis, ff. de iudic. l. 4. tit. 3. par. 3. l. 1. tit. 7. lib. 6. Recopil. tradit multa de hoc priuilegio reuocandi domū Couat. in pract. quæ ff. cap. 5. nu. 1. cum sequentibus.

NEC Sileto dignum est, quod verba priuilegij debent intelligi in casu, de quo iure communi non disponitur,

Quæst. 126
 Cap. 16.

Tractatus de priuilegiis

703 ponitur, *¶* l. i. in fine, ff. ad municipalem, tenet Bar. in l. i. c. de sacrosanct. Eccles. num. 12. & 14. & Anton. de Rosel. de potestate Imperatoris in part. de concilijs fol. 110. nu. 14. in volu. 4. tractatum Doctoru. Et est animaduertendum; quod licet verum sit, quod generaliter verba simpliciter prolata intelliguntur de prima persona, & de primavice,

703 *¶* l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. tamen in priuilegijs verba de sua natura intelliguntur perpetua, *¶* ita Felip in cap. 2. de tregua & pace limitatione 7. & Tiraquel. qui plura refert in dicto §. hoc sermone limitatio. 8. & Portius libr. 3. communium opinionum conclus. 21. col. 4. versic. Decimo limita.

704 & Molina de Hispan. primogen. prima parte cap. 6. num. 20. per quem text. in d. §. hoc sermone, tenet Ias. in l. duobus. §. si ei cui, versic. Pro ista, ff. de iure iurando, quod relictum pro dotandis mulieribus pauperibus non potest per executores distribui pro dotandis viduis pauperibus ad hoc,

705 ut secundas contrahant nuptias: *¶* quod tenet Boer. in decis. 131. num. 3. vbi alia huiusmodi recenset exempla, & dico in nume. 989. infra. Et adeo sunt priuilegiis verba consideranda, quod ea in Principis priuilegio contenta debemus aequitati conformare, licet hoc verba non patiatur,

706 *¶* per gloss. 3. in cap. paratus 23. quæst. 1. tenet Oldrad. conf. 268. Ias. in l. quandoque, C. de testam. milit. & Thom. Gram. decis. 59. num. 48. Prenotatis etiam accedit, quod si Princeps concedat alicui nobili, vel

uniuersitati iurisdictionem in aliquo castro, vel villa exercendam, si post concessionem incolæ augeantur, edificiaque noua ad habitationem sine constructa, iurisdictione ad nouos incolas, ad nouaque edificia constructa, vel in Principis vel tertij præiudicium aucta videtur, nisi ex tacito ipsius consensu id perpendatur, *¶* 707 quod latè tradit Couarr. in pract. quæst. c. 2. per totum, maxime nu. 1. & 8. vbi l. cum fundus, ff. de leg. 2. interpretatur: qui dictus Couar. in c. 37. per totum latè agit, vtrum habens in aliquibus oppidis iurisdictionem habeat ratione eius aliquod ius in pascuis publicis, & an agri communes duobus ciuitatibus possint ab altera earum coli sine alterius consensu, si per hanc culturam impediatur communis pastus, *¶* & an vicus ex eius *707* pascuis a ciuitate retineat ius ascendendi, quod ante exemptionem habeat in territorio, *¶* quem videas alia his *708* milia adducens.

E T. cum aliquando Princeps in *Rescriptis* priuilegio, & Romanus Pontifex in rescripto illa verba, *Ex certa scientia*, vel *Non obstante*, vel *Motu proprio*, omiserint, est aduertendum, quod priuilegij vel rescripti geminatio habet vim clausulæ, *Ex certa scientia*, & *Non obstante*, vel *Motu proprio*, *¶* per gloss. in primam in cap. rescripta 25. quæst. 2. gloss. verbo noscatur, in cap. 1. de constitutio. lib. 6. & est text. cum glossa in c. si quando de rescriptis, tenet Anton. de Butr. in d. c. 1. de rescriptis. & in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. Bald. in l. nec damnosa. l. de precibus imperat. offe-

offerend. Ioan. Andreas, & alij in c. porrecta de confirmatione utili, vel inutili. Anton. Corset. in tract. de verbis geminatis nu. 2. in volum. 2. tractatuū Doctorum fol. 91. & utrū causa concedendi gratiam, vel privilegium Principis, debeat esse vera, finalis vel impulsiva: Et utrum his deficientibus privilegium viribus
 710 non subsistet; tradit latē Couarru. lib. 1. variarum resolutio. cap. 20. à principio quamplura iura adducēs, atque interpretam, qui de hoc est videndus, & distinctiones, quibus ad clariorem intelligentiam vitur.

Quæst. 128. PRÆTEREA cum aliqua de nominatione & electione prædixerimus, est notandum, quod patrono laico licet in nominatione & electione semel variare, quod patrono clerico non licet, ff. l. 6. & 7. tit. 15. part. 1. vbi Gregor. Lopez, qui Rochum de Curt. & alios refert, quod tenet Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 3. par. cap. 13. per totū, qui in num. 13. tradit pro communi, quod patronus laicus, qui cum iuramento promittit, non variare in electione, vel nominatione, tenetur id
 712 servare, & non poterit variare, f. quā prædictam variationē intellige permissam, dummodo res sit integra, & ante acceptationem electi vel nominati, quia postquam res non est integra, & post acceptationem, & quādo iam est ius quæsitum nominato,
 713 non est licita variatio. f. c. quid autē, cap. querimoniam de iure patronat. cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. cap. decernimus 16. quæst. 7. tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. in d. glos. ver-

bo, *Reciba el primero.* Nec licet patrono cuiusvis privilegij pretextu ad Ecclesiam aliquem præsentare, seu eligere absque Episcopi approbatione: aliās electio & præsentatio nullius erit momenti, f. ex decisione text. in cap. 13. de reformatione sessione 14. Concilij Tridentin. Ex quo sequitur, quod clausula testamenti, in qua excluditur Episcopus ab executione causæ piæ ad se pertinentis nō valet, & nihilominus poterit Episcopus ad executionem testamenti & causæ piæ se intromittere, 1 per tex. in authen. licet, C. de Episcopis, & clerici. tenet Ripa in c. cum M. Ferrariensis de constitut. n. 81. & est text. in cap. tua de testament. vbi latē Couarr. nu. 6. & est text. in c. 8. & 9. ff. l. 22. & in c. 4. & 8. ff. l. 25. de reformatione in Concil. Tridenti. tenet quāplures Doctores, quos refert & sequitur Spino de testamentis glos. 4. à num. 40. tradit plurima de hoc dictus Couarr. in 4 decretalium 2. par. c. 3. §. 1. nu. 20 & Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 449. Bernard. Diaz de Lugo in reg. 240. ampliatione 2. Gratian. in regu. 156 nu. 17. Azevedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. recop. numer. 5. & Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 1. tit. 15. par. 1. glos. 6. qui respondet opinioni Menchac. qui contra communem tenere voluit, facit text. in l. nulli, C. de Episcop. & cleric. l. 5. tit. 10. par. 6. Quæ omnia supra dicta, ne extra rem loqui videamur, faciunt, ne privilegij concessis Episcopis, & prælatis præiudicium fiat, quæ ita explicari, atque interpretari debent, sicuti est interpretan-

Tractatus de priuilegiis

- pretandum priuilegium concessum à Principe circa iurisdictionem, in quo non videtur concessum, nec comprehenditur collectandi, nec noua
- 716 gabellam imponendi, et iuxta opinionem Aegidij Bosij in praxi tit. de regalibus gum. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reseruata; et sed quando Princeps inuestiuit aliquem de castro cum mero & misto imperio & omnibus regalibus, censentur concessa regalia, et ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & communiter alij DD. & etiam censentur regalia omnia concessa, quando in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subiicitur, *Cum alijs iuribus quibuscumque*, et ita Roman. conf. 271. Matthæ. de Afdict. in titu. de capit. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia concessa, quando simpliciter concessum est castrum cum omni iure et Principis, quod tenet Afdict. vbi supra 6. quæst. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisdic. omnium iudic. quem sequitur Lauden. in tit. de Principe conclus. 215. & Ifern. in c. 1. tit. quæ sunt regalia in vñs feudorum. Sed est aduertendum, quod in supra dicto casu regalia censentur concessa, quando persona est virtutibus prædita, & talis, in qua possit conuiescere
- 721 Princeps, et iuxta prædictorum Doctorum opinionem, per verba etiam quantuncumque generalia vestigialis impositio, nec pedagium videtur
- 722 concessum, et de quibus Aegid. Bos. vbi supra num. 23. cum sequentibus, qui in num. 29. tenet cum Bald. in l. rescripta, C. de precibus imperator. offerend. & in l. l. imperium prima lectura col. 3. de iurisdic. omni. iudi. & in l. 2. C. de seruir. & aqua, & in l. à procuratore, C. mandat. quod licet sub nomine generali, *Cum regalibus* veniant regalia, vt supra dictum est, nihilominus sub verbis generalibus non veniunt alia reseruata Principi, et quod etiam tenet Praposit. in 723 d. cap. 1. tit. quæ sunt regalia in vñs feudorum col. 2. & Felin. in c. cum nobis de præscriptio. col. 3. versicul. Tertia declaratio, & latius in c. quæ in Ecclesiarum de constitutio. & quid operetur, & importet clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, vel clausula suppletes omnes defectus, ex plenitudine potestatis, et tradit laic. Alexan. 724 in l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 10. cum sequentibus, & Doctores in cap. si motu proprio de præbend. lib. 6.
- V N D E subsequitur, quod Princeps 725 vel Papa conferens beneficiū, vel gratiam in capaci ex certa scientia, videtur de incapacitate dispensare, et tex. in d. l. quidam consulebāt, ff. de re iudic. in fine, vbi notat Alex. num. 6. ad idem est tex. in l. Vlpianus in fin. ff. de excusat. tutorum. Sed in contrarium, & sic quod non sit necessaria certa scientia in Principe, in l. Barbarius, ff. de offic. prætor. secundum communem intellectū vltimōtanorum, vbi probatur, quod Barbarius ibi ex promotione facta à Principe adeptus est libertatem, ad quod

quod etiam facit textus in Clement.
summus de sentent. ex communica-
tio. & l. libertas aduersus, ff. de in ius
vocat. vbi notat Angel. quod Prin-
ceps concedendo rescriptum de le-
gationum supplicanti videtur sup-
plicantem habilem facere ad alegan-

726 dum. † Sed quod tam in Principe,
quam in Papa, sit necessaria certa
scientia ad hoc, vt sit dispensatum
cum incapaci, resoluit. Alex. in d. l.
quidam consulebani, ff. de re iudic.

727 num. 7. † pro qua vera opinione fa-
cit text. in c. si eo tempore de rescrip-
tib. 6. vbi Papa promouendo mino-
rem ad beneficium, non videtur
super etate discutere, quia ignora-

728 bat defectum etatis, quod secus ef-
ficeret, si etatem scruisset, † vt notat glos-
sa in cap. statutu de rescriptis lib.
6. in verbo literarum, notant Docto-
res in cap. ex ratione de etate & qua-
litate, glossa 1. in l. vniuersis, C. de
precibus imperat. offerend. & ideo
ait Bald. in l. imperialis, §. si miles,
C. de nupt. quod Papa promouens
spuriu ad Episcopatu videtur eum

729 retinere natalibus, si ex certa scien-
tia faciat. † Et ad dictam l. Barbarus
respondet Alex. in d. l. quidam co-
sulebant num. 8. vbi Imola ait, quod
adeo verum est, quod requiritur cer-
ta scientia in dispensatione Princi-
pis vel Pontificis, quod oportet, vt
vt in literis exprimatur, vel quod ex
tenore literarum appareat, quod cer-
tam scientiam habuit de inhabilita-
te promoti, qui dicit, quod dicta
certa scientia potest per testes pro-

730 bari. †

ESTQVE Animaduerten-

dum, vtum privilegium concessum
alicui extendatur ad fideiussores. † Et 731
videtur extendi per l. fin. §. fin. C. de
usufructu rei iudicatæ. Sed in hoc
taliter est distinguendum, quod aut
privilegium est personale, & hoc
non transit ad fideiussores, vt est pri-
uilegium, ne conueniatur in plusquam
facere potest, & similia, vt notatur in
exceptiones, ff. de exceptio. aut est
privilegium reale, & hoc ad fideiuf-
sore transit per text. in d. l. exceptio-
nes, §. rei autem, & in hoc casu so-
quitur text. in d. l. fin. §. fin. C. de usu-
ris rei iudicatæ, † vt notat & resoluit 732
Bart. in l. cum filius familias, §. 1. de
verborum obligatio nume. 2. quem
sequitur ibidem Imola, & Guilliel-
mo Cuno in l. 1. C. quando Impera-
tor inter pupil. & viduam, & Bald.
in l. tam mandatori C. de non numer.
pec. Bald. in l. quotiens in fine, C. de
precibus imperat. offerend. vbi Cino
& Alex. in d. l. cum filius familias, §. 1.
num. 6. loquente in privilegio dita-
torio concessio crucesignatis, li. et si
fideiussoribus, ff. de re iudic. DD. in
l. tam mandatori, C. de non numer.
pecunia, Hippolyt. in rubr. de fidei-
ussoribus num. 73. Vnde est, quod
fideiussor non gaudet beneficio ces-
sionis bonorum principalis debito-
ris, ita Anton. Gom. lib. 2. variatum,
c. 11. nu. 52. vers. Item adde, † text. 733
singularis in l. hæres a debitore, §.
quod si stipulator, ff. de fideiussor,
l. 3. tit. fin. par. 5. vbi glossa fin. Bæca
de inope debitore, cap. 5. num. 39.
Azevedo in l. 5. tit. 16. lib. 5. Recop.
num. 10. quem vide optimam addu-
centē cautela, & Inf. de aceto, §. fin.
num.

Tractatus de priuilegiis

num. 25. *Mattheus* notabili 105. Collantes in *pragmatica* agricultorū lib. 2. c. 3. n. fin. *Felicianus* de censibus tomo 2. lib. 3. c. 2. num. 2. *versiculo* inferitur pagin. 164. text. in §. fin. *instic. de replicatio. Bart. in dict. §. quod si stipulator. Nec creditor, qui habet priuilegium pignoris, vel hypothecæ, vel fideiussorem pro suo debito, præiudicatur, quādo debitor bonis cedit, vel quando fit ei remissio debiti à maiori parte creditorum, quia nihilominus habet recursum contra fideiussorem, vel contra pignora, vel res hypotheca-*

734 *tas, & per l. rescriptum, ubi glossa verbo hypothecæ, ff. de pactis, ubi notat Doctores text. in l. 6. tit. 15. p. 5. Sed limita, & secus intellige in dilationibus quinquennalibus, quæ à maiori parte creditorum debitoribus sunt, quia hoc casu præiudicatur creditor habens fideiussorem pro debito suo, & priuilegium pignoris & hypothecæ, & compellitur stare pro dilatione concessa à maiori*
735 *parte creditorum, & text. in l. fin. s. nulla, C. qui bonis cedere poss. gloss. in d. l. rescriptū, §. hypothecæ, tenet Paul. in d. l. rescriptum num. 1. & Greg. Lop. in d. l. 6. tit. 15. p. 5. glossa verbo, O empeñadas. In priuilegio tamen mendaciter impetrato nota*
736 *quod est nullius momenti, & iuxta tex. in l. c. si legibus, ubi Doctores & Salicet. num. 1. C. si contra ius vel utilitatem publicam.*

Quæ. 131. ALIQUANDO Tamen duo in eodem libello supplicant pro priuilegio obtinendo, & impetrator vel Princeps, vni tantum

concessit. Et dubitatur, an profiturique. In quo casu Doctores respondent, quod non: nam priuilegium personarum nominatas non egrediatur, & ut in l. priuilegio, l. in omnibus de regul. iuris, ff. nisi quando priuilegium esset de causa indiuidua, vel comuni, ut de seruitute, vel de sportulis, quia tunc concessio priuilegio vni ex impetrantibus prodest utriusque, l. fin. C. de fructibus & litium expensis: quod notat Salicet. in l. si libellum, C. de diuersis rescriptis num. 2. ad finem. Potest tamen dubitari,

V T R V M Credatur exemplari alicuius priuilegij, vel præcisè debeat originale ostendi. In quo casu notat *Azeved. in l. 12. & 13. tit. 14. lib. 6. Recop. n. 1. per l. sancimus, C. de diuersis rescriptis, & per alia iura, & Doctores, quos refert, quod priuilegium originale est exhibendum pro eius probatione, quod non debet esse raturum, nec cancellatum in parte suspecta, aliàs non valet, & per l. 4. tit. 18. part. 3. cap. ex literis*
738 *de fide instrument. l. fin. C. de edicto Diui Adriani tollend. l. scimus, C. de testamentis, cap. cum venerabiles de religiof. domibus. Et quæ dicatur pars suspecta in priuilegio, vel instrumento, traditur in l. 110. tit. 18. part. 3. ubi Gregor. Lopez, ex quo est, quod exemplari potest rescriptum seu priuilegium de mandato iudicis, & per l. sancimus, C.*
739 *de diuersis rescriptis, secundum lecturam secundam, quam dicit notabilem Bart. ibidem, & Bal. in l. publicatis C. de testamentis, & est text. Regius*

Regius in d. l. 44. tit. 18. part. 3. in fine, quæ licet requirat Regiam licentiam, sufficit licentia iudicis circa consuetudinem, quæ in hoc servari debet, secundum Salicet. in authent. si quis in aliquo documento, C. de edendo numer. 4. quod adeo verum est, quod licet notarius dicat, Hæc est copia cuiusdam instrumenti manu mea mea cōfecti, cuius tenor de verbo ad verbum describitur, nō staretur tali copię, si iudicis auctoritas non intervenerit, ita Paul. de Castro in dicta authent. si quis in aliquo documento, num. 5. qui dicit, menti tenendum: quod limita, nisi in rescripto vel privilegio, vel instrumento dicatur, quod illi credatur, vel exemplo manu tabellionis scripto, quod fieri assoiet, quia tunc sufficeret exemplum, licet auctoritas iudicis in eo deficiat. † Sed exemplū exempli privilegij, vel rescripti non valet, per l. sancimus, C. de diversis rescript. secundum veram lectionem, 740

† ita Bart. & Doctores in d. authent. si quis in aliquo documento num. 2. ad finem, qui in numer. 10. ita distinguit, quod si exemplum est exemplatum cum partis citatione, & iudicis auctoritate, valet exemplatum. Sed tamen si exemplum prædictū esset sumptum absque partis citatione, vel ea contradicente, & non cognito de contradictione, tunc non posset exemplari, nec valeret exemplatum: sed si fuisset privilegium, vel rescriptum, vel instrumentum exemplatum manu notarij, qui fecit primum exemplum authenticum, tunc valet exemplatum secundum, ita ipse 741

Bart. dicto num. 10. & quid in supra dictis servetur, tam de iure antiquo, quam de iure Regio, vide l. 10. & 11. & 12. tit. 19. part. 3. vbi Greg. Lop. & l. 17. tit. 25. libr. 4. Recopil. vbi Azevedo, qui refert Couar. libr. practicarum questionum cap. 21. & Dicacum Perez, & alios Doctores, qui dictus Couar. est videndus de hoc a num. 4. cum sequentibus, omnia iura antiqua & noviora, & & Speculat. & plurimos Doctores recensens: & ideo instrumentum antiquatum potest renouari iudicis auctoritate, iuxta glossam verbo 742
argum. pro privilegij in authent. de hered. & falcidia, §. 1. tenet Bart. in l. si quis ex argentarijs, ff. de edendo, §. nec iterum nu. 3. qui Bar. vbi supra nu. 4. contra alios Doctores idem esse dispositum in privilegij, quod in cæteris instrumentis, & veram esse glossam supra dictam in verbo argum. pro privilegij, pro qua adducit multa iura, quod intelligit verum vbi supra num. 5. dummodò citetur pars, quæ per refectionem, vel renouationem privilegij, vel instrumenti potest legi.

ET Cum appellatio sit defensio, † per c. omnis oppressus 2. quæ 743
6. cap. suggestum de appellatio l. 1. ff. eodem tit. & defensio tolli non possit à Principe, cum sit iuris naturalis per Clementinam pastoralis in fine, † de re iudic. vbi notat Abb. & 744
Cardinalis, & Doctores in cap. 1. de causa posses. & propriet. & Oldral. alios referens in consi. 34. & Socin. consi. 64. lib. 1. & consi. 87. libr. 3. & Fortun. Garc. in l. Gallus, §. & quid sitan.

Tractatus de priuilegiis

fit apud ff. de lib. & posthum. col. 137. dubitatur, utrum à Principe per priuilegium, vel rescriptum Pontificis possit appellatio tolli. Et cum hæc quaestio sit resoluta à Couarr. in pract. quaest. cap. 13. à num. 6. qui defendit, dictam appellationem tolli posse priuilegio, vel rescripto, ad eū vos remitto, qui aliquibus mo-

745 re suo utitur distinctionibus, et ideo datur intellectus illius clausule tā in priuilegijs, quā rescriptis ad modū consuetæ, hoc est, *Supplentes omnes quoscumque defectus iuris*, ut per eam defectus citationis nullatenus sup-
746 pleri videatur, et iuxta ea, quæ expressim notat Staphileus de literis gratiæ & iustitiæ, fol. 145. & optimè Ludouic. Gome. in tractatu vtriusque signaturæ num. 68. quos sequitur Couar. in pract. quaest. cap. 23. nu. 6. vers. Quarto ex his deducitur.

Quæst. 134
Cap. 17. PRÆTEREA cum iure cō-
747 pertum sit, quod filius naturalis bene succedit in iure patronatus, et quod post disputationem resoluit Roch. de Curt. de iure patronat. in vers. competens alicui num. 6. cum sequentibus. Quæ opinio verior est, licet ipse contrariam defendere conetur, & veram dicat Azeued. conf. 24. num. 39. ex opinione multorum quos refert. Est etiam animaduertendum, quod priuilegium legitimationis à Principe, vel Imperatore concessum, non includit, nec
748 comprehendit iuris patronatus successionem, nec capacitatem, et secundum Abb. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi num. 26. glossa verbo diuersis in fine in cap.

lege, distinct. 10. tenet Barr. & communiter Doctores in authen. ex cōplexu, C. de incestus nupt. vbi etiam Cin. & Gemin. in d. c. lege & Roch. de Curt. vbi supra num. 8. de quo tu vide l. 2. tit. 18. par. 3.

Nec omitam, quod naturalis nō excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delatū per auum maternū nepotibus suis, ita resoluit Anton. de Butr. in consilio 30. Et ratio quare priuilegium legitimationis non comprehendit ius patronatus, ea est, quia spiritali causæ est annexum, in qua laicus disponere non potest, et pertinet in c. quanto de iudic. vbi communiter Doctores, cum annexorū & connexorum idem sit iudicium, iuxta gloss. in verbo, connexa. in d. c. quanto de iudic. et iuncta glossa verbo annexi in cap. cum singulis de præbend. lib. 6. et de qua regula ultra Doctores in d. cap. quanto videas Felin. in c. postulasti de rescriptis & Hippol. singulari 251. & Guilielm. Benedict. in cap. Rainuntius, verbo & hortū num. 1. cum sequentibus, quæ regula procedit, etiamsi annexum sit maioris valoris, l. csi, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. & videas Menoch. libr. 1. de arbitrar. quaest. 45. & lib. 2. cetera 1. casu 95.

DUBITATVR Deinde, utrum destructa domo, vel castello
Quæst. 135. edificato per Principis priuilegium, sit priuilegium destructum, & cessauerit eius dispositio. In qua quaestione videtur, quod priuilegium sit destructum, & cesset eius dispositio, per l. Abbate in fin. ff. de verborum sign.

sign. cap. 2. de noui operis nuntiat.
quia domus refecta alia domus est,
752 † l. inter stipulantem, s. factam, & s.
1. ff. de verborum obligatio. & qui
refecit, nouum opus facit, per iura
supra dicta, omnia siquidē iura inter
754 itu res tolluntur, † l. si legati causa, l.
ciens, ff. de verbor. sign. tex. in auth.
de nuptijs, s. deinceps, l. virum, s. so-
cietas, ff. pro socio, l. debitum, C. de
pactis, l. 1. ff. quemadmodū seruitu.
amittantur, & seruitus semel extin-
755 cta non reuiuiscit, † l. Titia, ff. de ser-
uitut. rusticorum prædiorū, de quo
est videndus Ioan. de Platea in l. 1.
C. de aquæductu libr. 10. Sed contra
supra dicta facit, nam qui refecit, nō
756 videtur de nouo facere, † l. 3. §. refi-
cere, ff. de itinere actūque priuato, l.
seruitutes, s. si sublatum, ff. de seruit.
urban. præd. l. & an eadem, ff. de ex-
cept. rei iudic. sicuti res mutata eadē
757 est, † l. si grege, ff. de legat. 1. Nec ob-
stant iura supra allegata, quia illa ha-
bent locum, si omnino esset destru-
ctū castellum per priuilegium Regis
erectū cū intentione nō reedificadi,
quæ intentio cessat, reedificando, l. 2.
ff. de doli except. l. placet, ff. de ope-
ris liberiorū, quia ex facto, vel non
758 facto probatur animus & euentus, † l.
si clericus, C. de Episcopali audiētia,
& peruenit 18. dist. 1. à Procōsulibus,
C. de appellatio. l. qui leuando, ff. ad
l. Rhod. de iactu. & quando dispo-
sicio est perfecta, ita quod alteri est
ius quæsitum per contractum, vel
sententiam, si domus vel res est de-
strueta, & reficiatur, adhuc durat ius
759 alteri quæsitum, † ita Bart. in l. si ita,
§. fin. ff. de legat. 1. distinguendum

ergo est, quo animo quis rem dis-
soluit. l. inter stipulantem, s. & nauis,
ff. de verborum obligatio. l. quid nō,
§. si nauis, ff. quibus modis vusufru-
ctus amittatur, l. quod in rerum, §.
fin. ff. de legat. 1. Et est ratio, quia si
res destruat cum spe reparatio-
nis, durat res habitu, licet non actui
sed si destruat sine spe reparatio-
nis, definit esse, † notar Bald. in libr. 760
feudorum, titul. de pace constant,
§. mos Romanorū, vbi tenet, quod
si ciuitas destruat cum spe repa-
rationis, durant eius priuilegia, quæ in
suspensio extant, Innoc. & Abb. in c.
cum ex iniuncto de oper. noui nūt,
col. 2. Alex. cons. 43. libr. 1. nu. 2. Si ta-
men perpetuū est destructa sine spe
reparationis, priuilegia delentur, &
extinguuntur, † quem Bal. ibi videas 761
in 1. col. & de priuilegio cōcesso ra-
tione turris, quæ destructa est, si alij
cōcedatur postquā reedificetur, an
possit nocere primo, notar Afflic.
de cis. 392. quæ vide, & Innoc. in c. ex
iniuncto de oper. noui nunt. & in c.
Abb. de verbor. signific. Bart. in l. 3.
ff. de colleg. illicitis in fine, Anchar.
in dicto cap. cum ex iniuncto num.
9. Anton. de Butr. num. 4. Marcus
Mantua c. 1. de eleccione n. 17. & 18.
Præterea, priuilegium cōcessum re-
bus transit cum illis ad successorem,
† secundum Din. in regula priuilegiū 762
personale, de regul. iur. lib. 6. nu. 10.
& per me in tractatu de Regio patri-
monio 7. p. §. 1. n. 1. & deinde priui-
legiū mutatur persona mutata, † per 763
l. 1. C. de imponend. lucratius de-
scripti. libr. 10. l. licitatio, §. fin. ff. de
publican. & vectigal. tradit ipse Bal.

Tractatus de priuilegiis

in rubr. C. de vsuris, quæst. 4. versic. mutatione perforti, Bart. in l. Paul. in fine, ff. de acquirend. heredit. Castell. in l. 6. Tauri, in verbo, *De qualquier calidad* versic. Et quod dixi de bonis, & in l. 13. Tauri, verbo, *Veinte y quatro horas*, vers. Ex quo inferitur, Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus in disputatione. questionis maioratus num. 23. & 24. Parladorius in tract. de rebus quotidian. c. 3. s. 1. nu. 17. in prima impressione, Azueved. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 59. Anton. Gomez in l. 70. Taur. num. 24. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinamenti col. 89. vsque ad 91. Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q. 139. nu. 3. & per me ubi supra. nu. 5. Vnde est, quod fructus decimarum est quid temporale, & vendi, & loca
764 ri potest, & velatè per dict. Azueved. in l. 1. tit. 5. lib. 1. Recop. & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiastica res, & perdit nomen & priuilegiis, adeò quod si in laicum fiat alienatio horum bonorù, nò cognoscer Ecclesiasticus, sed
775 laicus Iudex, & quia qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarù similium rerù, nò transmittitur, nisi quado habet eandem substantiam persona mutata, sicuti non mutata, & velatè resoluitur per iura & Doctores in superioribus relatis.

Quæst. 136 DEINDE Cum maritus possit
767 agere pro vxore, & iuxta l. 34. maritus, C. de procur. & iure nouiori peculiari priuilegio sit administrator omnium bonorù vxoris, per ea, quæ tradunt scribentes in l. 55. Taur. & Azue. in l. 2. tit. 3. lib. 5. Recop. n. 1.

qui quam plures refert Doctores, & Greg. Lop. in l. 6. tit. 11. par. 6. in gloss. verbo, *Que las no pudiese veder*, col. 4. versic. in Regno vero nostro, & d. Azueved. qui alios refert, in l. 3. tit. 9. d. lib. 5. Recop. num. 22. vertitur in dubium, vtrum maritus de bonis vxoris solutionem recipere possit: & 768 videtur, non posse. Ratio est, quia coniuncta persona solutionem recipere non potest, & ita las. in l. nò so-
769 lum col. 1. ff. solut. matrim. & etiam maritus recipere non potest vxoris debitum sine eius consensu, per tex. expressum in l. cum matitum, C. de solutio. tenet Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des doct. rubr. 4. §. 5. numer. 48. veritas tamen est in contrarium, & sic maritus poterit debita vxoris sine eius licentia & consensu recipere: quod probatur, quia (vt in superioribus diximus) maritus iure nouiori est administrator omnium bonorù vxoris, & habens administrationem coniunctæ personæ potest recipere debiti solutionem; & debita exigere, ita las. in l. 3. colu. 1. solut. mari-
770 monio, & ideo pater habens administrationem bonorù filij potest recipere debiti solutionem, secundum Ioannem de Imola, in l. qui aliena, §. quanquam, ff. de negot. gestis, & quæ dicatur con-
771 iuncta personæ, videas apostillam Abb. in cap. nonnulli, §. sunt & alij de rescript. numero 10. vel d. coniuncta persona, & verbo, coniuncta personæ, & quod hodie vsque ad quartum tantum gradum extenditur coniuncta personæ, & tenet
772 Padilla

Padilla in l. transigero, C. de trans-
 actio. n. 56. lib. 10. tit. 5. p. 3. & tenet
 773 Gratian. in regul. 2. num. 4. contra
 communē de iure antiquo relata
 & sequit̃, per Ias. in l. exigendi, C.
 de procurator. nu. 3. qui ad decimū
 gradum coniunctā personam extē-
 debat, & multa specialia, quæ in
 iunctis personis admittuntur, quæ in
 alijs non admittuntur, tradit. h. p.
 polyt. de Marit. in l. unica, C. de rap-
 tu virgin. numer. 197. cum sequenti-
 774 bus. Nec mirum, quod maritus ex-
 gere possit uxoris debita, cum verū
 sit, quod coniuncta persona sine li-
 centia nec mandato potest in iudicio.
 775 agere, cū rati cautione, † iuxta l. sed
 & hæc personæ, ff. de procurator. l.
 10. tit. 5. p. 3. vbi op̃t me Greg. Lop.
 l. 1. tit. 10. lib. 20. fori regal. l. 5. tit. 10.
 lib. 1. dicti fori regal. vbi tenet Mon-
 talb. improprie tamen dicitur procu-
 776 rator coniuncta persona, † tex. &
 & glos. in l. 3. §. 1. ff. iudic. solu. tenet
 Ias. in l. exigendi n. 9. C. de procurat.
 Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 1.
 glos. 1. nu. 7. Gregor. Lop. in d. l. 10.
 glos. 3. Sed limita, & nota, quod ea-
 quæ speciale exigunt mandatum,
 coniunctis sunt interdicta, nisi ipsi
 776 mandatum habeant speciale, † l. pa-
 ter, iuncta l. illud, ff. de minoribus,
 tenet Cinus, & recentiores in dicta
 l. exigendi, C. de procuratoribus, &
 in cap. nonnulli, §. sunt & alij de re-
 scriptis, latē Tiraquel. de vtroq; re-
 tract. tit. 1. §. 1. glos. 13. n. 34. & §. 36.
 glos. 2. n. 4. & §. 1. glos. 10. n. 95. Me-
 nel. Padilla in l. transactionis placitū
 n. 20. C. de transact. refer & sequitur
 Azeb. in l. 8. tit. 1. lib. 5. Recop. n. 10.

ET Quia multoties dubitatur in *Quæst. 13*
 rescriptis & Regijs privilegijs eius-
 dem temporis & qualitatis, quod
 eorum præferatur? Et vtrum præfe-
 ratur illud, de quo acquisita sit posses-
 sio, licet sit posterius, & quando
 tempus datæ attendatur; † cum ca-
 777 sus obuenerit, recurre ad tex. in cap.
 capitulum sanctæ Cræcis de rescrip-
 tis; vbi plenē notant Doctores, cap.
 quia cunctis de concessione præbe-
 de, lib. 6. c. duobus de rescriptis, eodē
 lib. glos. verbo annexa, in cap. quia
 sæpe de præbendis lib. 6. notat Dicus
 in regula qui prior de regulis iuris,
 lib. 6. num. 1. & 2. vbi apostilla, notat
 Abb. & Felin. in c. cum re, cap. pas-
 toralis de rescript. Bald. & Iohol. in
 l. si quis filio, §. eius, ff. de in iusto ru-
 pto. Bart. in l. absenti, ff. de donatio.
 Nicolaus de Neapoli in l. si duobus,
 ff. de excusatio. tutorū, Angel. Aret.
 in §. filius familias, inst. quibus mo-
 dis ius patriæ potest. solut. & Docto-
 res in cap. suo tempore de rescript.
 lib. 6. & latissimē per Menoch. de ar-
 bitrarijs lib. 2. centur. 1. casu 48. &
 Boer. decis. 150. Gratian. in reg. 404.
 Thom. Grammat. consil. civili 312
 numer. 25.

ET Aliquandiu per privilegiū *Quæst. 13*
 conceditur alicui vsusfructus, quan-
 diu viueret, & in humanis ageret: &
 dubitatur, vtrum per religionis in-
 gressum perdat talis vsusfructus; † 778
 Quo casu tenendū est, quod per reli-
 gionis ingressum non perditur talis
 vsusfructus, sed transibit in ipsum
 monasteriū, & durabit quādiu vsus
 fructuarius ager in humanis, per tex.
 in l. corruptionem, C. de vsusfructu,

Tractatus de priuilegiis

dicat communem opinionem Soci. conf. 10. n. 20. p. 1. non enim sufficit media, vel maxima capitis diminutio, vel mors ciuilis ad vñusfructus amissionem, sed mors naturalis re-

779 quiritur, † per dictam l. corruptio- nem. Cui conclusioni assimilatur illa, vtrum filio hærede instituto, cui facta est substitutio sub conditione, si decedat sine liberis, si efficiatur re-

780 ligitus & professus faciat locum sub- stitutioni & fideicommissio, † vel spectanda erit mors naturalis. Et quod in prædicto casu sufficiat re- ligio & professio, ad hoc, vt cessau- rit substitutio & fideicommissum, nec sit spectanda mors naturalis, te- net Bald. in cap. in præsentia de pro- batio. vbi Felin. & ipse Bald. in l. cū acutissimi, C. de fideicōmis. Socin. in l. cum auus, ff. de conditio. & de- monstratio. Quod verum est, vbi ille filius ingressus est religionem mendicantem, & regulam omnino incapacem bonorum: secus si talis regula, vel monasterium bonorum fuerit capax: quia tunc mors natu- ralis hæredis instituti esset expectan- da, ita Alexan. conf. 13. vol. 3. Boer. decif. 354. num. 11. qui in num. 3. & 12. dicit hanc esse communem opi- nionem. Et ratio est, quia per sim- plicem sacerdotium non perditur

781 ius substitutionis, † secundum Cor- neum in auth. nisi rogati, C. ad Tre- bel. Anchar. & Imol. in c. in præsen- tia de probatio. & Boer. vbi supra.

Res. 139 E T Licet concessa sit facultas ho- minibus alicuius ciuitatis, vt possint scindere ligna in aliquo nemore, quamuis multi alij. denovo eò deue-

nerint, & eū locum inhabitauerint, poterūt tamē omnes ligna scindere, † l. forma, §. quanquam, ff. de cen- 782 sibus, Boer. decif. 213. num. 12. l. 1. & quæ ibi notat Ioan. de Plarea, C. de priuileg. corporatorum. Vnde est, quod pensio quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposita, iuxta æsti- mationem illius non debet augeri, quamuis domus ista augeatur, & solum tenetur possidens soluere iux- ta pensionem veterem, & iuxta va- lorem veterem, & non tenebitur ad illud, quod adiunctum fuit, ita 783 Bartol. & Lucas de Penna in l. in l. in his, C. de prædijs, & omnibus rebus nauicular. lib. 11.

E T Notaueram in materia reso- 784 lutionem, quod per quamcumque dispositionem, quamuis generalē, non censetur derogatum priuilegijs clausis in corpore iuris, etiamsi dicatur, non obstantibus quibuscumq; priuilegijs, † glof. verbo illic, & Bart. in authen. qua in provincia, C. vbi de crimine agi oportet, ita Galiaula in l. centurio, num. 78. ff. de vulgari, ex quo datur nouus & subtilis intel- lectus ad l. 10. Tauri, quæ est hodie l. 4. tit. 6. lib. 5. Recopil. quæ cum sit iuris communis correctoria, vide- licet dispositionis legis nō amplius, §. cum bonorum, ff. de legar. 1. non extenditur extra casum, in quo lo- quitur: remanetque dictus, §. cum bonorum in viridi obseruantia circa illud priuilegium hæredi conces- sum, vt possit eligere grauamen solutionis certæ quantitatis vini, vel olei, vel tritici quotannis de aliquo prædio sibi relicto, vel prædij mi- lega-

legatario relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod per mittatur favore relinquentis munificentiam, † l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc asserit Ias. in dict. l. non amplius, §. cum bonorum, n. 3. quod nota, quia novum.

245. f. 141 S. I. Principisque privilegio, vel munificencia, vel alicuius privatæ personæ alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinqueretur pro pauperibus ibidem alimentandis, illo loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa, vel relictum non amplius debetur, † ita Geminianus in cap. licet de electione in 6. Ias. in l. inrer stipulantem, §. sacram num. 3. ff. de verborum obligat. sicuti privilegium concessum filiis propter parentes, non durat parentibus mortuis, † per l. 2. vbi gloss. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Ias. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & idèò privilegium immunitatis concessum propter paupertatem, cessat diuitijs superuenientibus, † l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Ias. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, quamvis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas nuptias, † ita Bald. in proœmio decretalium, & Ias. in l. diuortio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superiorib.

num. 705. Et permissio vendendi facta vni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, † l. sicut, §. fin. ff. 790 quibus modis pig. vel hypoth. soluitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, † l. locatio, ff. locati, l. inter stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. cén- 791 testimis, ff. de verborum oblig. & vtroque scribentes, & Molina lib. 4. de Hispano. primog. cap. 5. num. 38. quia provisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione iuris communis, l. † si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 792 & communiter scribentes, l. cōmodissime, ff. de liber. & posth. l. si extraneus, ff. de conditione causa data, causa non secuta, Bar. in l. Gallus, §. Et quid si tantū, ff. de lib. & posth. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Ias. n. 21. di vel singulis, ff. de vulgar. l. pater, filius, vbi Angel. cod. tit. tex. in §. vel singulis, instit. cod. tit. hanc dicit communem Petr. Paul. Paris. cons. 87. num. 50. lib. 2. & Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 4. nu. 2. qui in nu. 3. ait, quod casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, † ex doctrina Cin. in l. quod 793 favore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2. Dec. cons. 218. numer. 11. & cons. 36. col. 2. num. 3. & cons. 291 nu. 7. Aymon Crauer. cons. 161. num. 10.

correctorum in proemio in verbo, *Assas*, per plures numeros, vbi multa iura & Doctores recenser in hac materia motus illo iuris principio, quod pacta habita in dote censentur repetita in augmento dotis, & quod iuris est de toto, censetur & de eius aug-

800 mento, † letiā, C. de iure doti. de quo augmento facit vnū tractatum Alber. Brun. in 2. volumine tract. Doctorum fol. 168. quem videas, maximè in 9. par. principali, fol. 177. colu. 2. qui Albertus Brun. in dicta 9. par. nu. 16. agit, vtrum rescripta & iurpe-

801 trationes trahantur ad futura, † allegans cap. fin. de rescripti. & Clemēti. literas eod. tit. vbi late Imōl. textu

in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris, vbi Alex. & Doctores, in quibus priuilegijs seu rescriptis semper suppli-

802 ca auendenda erit. Nam responsio debet interpretari secundum suppli-

cam in priuilegijs & rescriptis, † per l. 1. C. de diuersis rescript. vbi late Ias. & tenet Greg. Lop. in l. 26. tit. 11. p. 5. in glos. verbo, *La respuesta*, & nil mirū, cū sentētia debeat esse conformis libello secundum regulam vulgare. †

803 ET Quia multoties à testatore relinquitur legatum vel anniuersarium, vel quod de aliquo prædio soluatur ab hærede quotannis certa vini, vel olei quantitas, est notandum, quod poterit hæres prædium legatario tradere, & à tali solutione se liberare, vel ei assignare aliquam vineam, vel oliuetum ex testatoris bonis, de quibus possit sibi dictum legatum quotannis assumere: & tenetur talis legatarius etiam inuitus assumere, & cu-

ram culturam habere, quod conceditur fauore & priuilegio facientis munificentiam: † ita notabiliter 804 tenet Bald. in l. si quis argumentum in fine principij, C. de donatio. per tex. ibi, & Ias. in l. 2. §. mutui datio, numer. 8. circa fin. ff. si cert. petat. in in versic. Decimo septimo notabiliter fallit, l. cum fructu eius, cum l. sequenti, ff. de usufructu, l. filius familiaris, §. ruff. de legat. 1. tenet Felician. de censibus tom. 1. lib. 3. cap. fin. nu. 1. Lafarte de decima, cap. 10. num. 75. Lara de anniuersarijs, lib. 1. cap. 8. num. 16. quod est menti tenendum, quia quotidianum & honorabile, vt ait Ias. vbi supra, & potētit multoties in aliquo simili Regio priuilegio exemplificari. Et cū licitas munificentia & donatio concubinæ facta, 805 Quæf. 149. † per affectum, l. donationes, quæ in concubinam, ff. de donatio. vbi Doctores, & quos refert & sequitur Anton. Gom. in l. 33. Tauri n. 68. est aduertendum, quod peculiatu priuilegio clericus non potest suæ concubinæ donationem facere, † vt late 806 tradit Palac. Rub. in repetitione rubr. de de donatio. inter vir. & vxor. §. 39. Didac. Perez in l. 1. tit. 13. lib. 1. ordinam. colu. 98. Roland. à Valle consil. 68. à num. 1. cum seqq. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. par. cap. 6. numer. 5. quod etiam est militibus prohibitum, cum fuerint armatæ militiæ, † l. 2. C. de dona- 807 tio. inter vir. & vxor. l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testamento, tenet Cin. & Doctores in d. l. 2. & Palac. Rub. vbi supra, §. 37. vers. hæc tamē limita. Ioan. Gutier. vbi supra nu. 2.

N 4 quod

Tractatus de priuilegiis

- quod extendit in num. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad prelium & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad comendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quod
- 808 plura iura & Doctores adducens, & qui limitat in num. 11 in donatione facta concubinae militis, vel clerici ob benemerita, dummodo proben-
- 809 tur, & adqueantur donationi; & licet Rex sit caput militum, & quatuor ordinum militarium, tamen poterit concubinae donare, quia hoc in Rege est priuilegium facere, quod est ei
- 810 permissum, & secundum Palac. Rub. ubi supra vers. Ex quo inferitur. Sed si concubina clerici fuerit iam emendata, facta que bonae famae, nec concubinatorum durabat tempore donationis, valet donatio a clerico militis, &
- 811 Doctore in eam facta, & per gloss. verbo, cadere, in l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testam. quae est communiter ab omnibus approbata, ita Capiti in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repetitione rubr. §. 39. vers. Vnum non est omittendum. Et in casu in quo non est permessa praedicta donatio in concubinam facta a clerico militis, vel Doctore, ut supra dictum est, si facta fuerit applicabi-
- 812 tur fisco seculari, & secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per l. mulierem, ff. de his quibus ut indig. nis, l. hereditas, C. cod. tit. ubi DD. & secundum Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Vnde non valebit donatio, & Ioan. à Garton. in l. 1. C. de secundis nupt.

nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. ubi additio Meng. & Peregr. de iure fisci. lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fideicomis. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 21. agentes de tacito fideicomisso, de quo ultra eos est videndus Azcued. in l. 6. titu. 8. lib. 5. Recopil. à numer. 16. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Bernard. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 58. ubi additio Ignatii de Salzedo.

R V R S V S, Cum inter alia *Reff. 148* fisci priuilegia, illud sit speciale, quod poterit fiscus agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, & per l. Moschis, ff. de iure fisci, l. 1. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. ad municipal. vt tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus lib. 3. cap. 4. num. 10. quia it, in hoc priuilegiatum reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecam deuenire, licet à tertio possideatur, nulla facta contra debitorem principale excussione, & quod 814 etiam tenuit Guid. Pap. in quæst. 42. & 567. Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 6. numer. 332. Couartu. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de vtu & consuetudine cap. 11. numer. 47. Aluarus Velascus in quæstionibus iuris emphyteo. quæst. 32. num. 14. Petrus Follerius in pragmatica de censibus, verbo tanquam res iudicata num. 12. & 16. & 36. Ioan. Guñort. in practica quæstionibus lib. 2. quæst. 167. num. 4. Suarez de Paz in praxi,

praxi, 3. tom. cap. 2. §. 4. n. 38. & Aze
ued. in l. 1. tit. 15. lib. 5. Recopil. nu. 8.
qui ita dicit practicari contra limita
tionem Ioann. Garc. Galle. de expen
sis & melioratio. cap. 4. nu. 44. & Gá
ma. decisione Lusitana 145. ex ratio
ne allata à Nauarrio relato à Parladi
de rebus qustidian. c. 3. nu. 52. qui dī
cunt antium reditū inesse prædio

Quæf. 147

tanquam accidens in subiecto. In du
bium vertitur, utrum mulier pro sua
dote hypotheca possit relicto marī
to diuite deuenire ad tertios hono
rū possessores absque excusiois neces
sitate. Et quod in hoc privilegiata re
periat mulier pro sua dote, & quod
possit agere aduersus tertios rei hy
pothecaræ possessores, nulla contra
principales debitores facta excusio

815 no, & tenuere Bald. Nouel. de doto
8. p. Privilegio ultimo. Roman. in l. si
constante. ff. solut. matrim. in princ.
Alberic. in l. vbi adhuc. C. de iure do
tium, & alij Doctores, quos refert &
sequitur Felician. de censibus lib. 3.
cap. 4. num. 10. Sed contraria opinio
est verior, & communior per glossā
verbe qui posteriora iura in d. l. vbi ad
huc, vbi tenet Cinus. q. 11. Bald. &
alii, præsertim Salicet, q. 12. Barr. &
Alexand. in d. l. si constante 2. q. ter
tiz partis, dicit communem Ias. in d.
l. si constante num. 207. & 208. Pa
lac. Rub. in cap. per vestras. §. 34. Ar
ton. à Fano de pignoribus. 8. p. mēb.
1. num. 23. quos, & alios Doctores
refert & sequitur Couarr. lib. 3. va
riarum cap. 18. num. 3. qui ita ait, vi
disse practicari in Regali Granatensi
pignorio, & hanc opinionem dicit
communem Bonacosa in primo to-

mo communium opinionum in no
tis lib. 5. pag. 303. col. 1. & Roland. à
Valle consil. 9. num. 5. & 6. lib. 7.

NEC omittendum, quod licet Quæf. 148

confiscatis vniuersis bonis, seu vni
uersa hæreditare, ius patronatus in fil
cum transeat iuxta communem, &
veriore opinionem, & per gloss. ver. 816
bo propinquis, in cap. filijs vel ne
potibus. c. 7. q. 7. quā sequitur Roch.
de Curr. de iure patronatus in verbo
ipse, vel is. q. 29. num. 69. Paul. de Ci
tadinis eodem tract. de iure patro
nat. 9. p. q. 10. nu. 28. Decius in cap.
quanto de iudicijs nu. 6. Abb. in 9.
Ferretus consil. 179. num. 1. Stephan.
Aufrelius de potestate seculari reg.
4. fallentia 21. Iul. Clar. lib. 5. recepta
rum sentent. §. fin. in pract. crim. q.
78. verfic. quæro modo, quæ opi
nio proculdubio vera & communis
est, modò confiscatio fiat à laico, vel
æcclesiastico iudice, teste Molina de
Hispan. primog. lib. 1. c. 24. n. 26. ta
men confiscata vniuersa hæreditate
non transiit in fiscum ius sepulchro
rum peculiari privilegio, & ex dispo
sitione l. si quis fuerit. ff. de religiof. vt
refert Molina vbi supra num. 15.

817

ADD O etiam, quod si Prin.
ceps concedat alicui, & filijs suis, &
hæredibus immunitatem etiam viuē
te parre, filij sui gaudebunt, & potū
tur illa immunitate, secus autē post
mortem patris. & Ira tenet Michael
818 Cras. in tract. de successioibus. §. he
reditas. q. 4. nu. fin. qui ex multorum
opinionē communem dicit de fa
bricantiē falsū privilegium, tradit
Auendan. de exequen. mandar. reg.
2. p. cap. 30. à princip. q. 1

819

R E.

Tractatus de priuilegiis

245. 150.

RESTATQVE In materia intellectus ad l. 18 tit. 32. par. 3. ubi probatur, quod cuilibet licet facere molendinum in parte superiori, dummodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori edificato, eamque habeat liberè, ita ut antea per consuetudinem currebat:

- 820 † nam illa verba, *Per consuetudinem*, intelliguntur de consuetudine præscripta, quæ faciat ius: ita interpretatur Francif. Rip. in l. quominus, ff. de Fluminibus num. 95. Dec. conf. 144. num. 9. Auend. de exequend. mæd. reg. 1. par. cap. 12. num. 4. ad fin. respondentes ad l. si manifestè, C. de seruitutibus, de qua desumpta fuit ad literam d. l. 8. tit. 32. p. 3. ita Calcan. in conf. 56. num. 10. de quo videas Matth. de Afflict. in decif. 388. qui in num. 10. tenet, quod habens priuilegium ad hoc, ut nemo possit molendinum supra suum construere, de ber illud allegare: aliàs in causa prohibendi non obtinebit. † Ex quo sequitur, quod si priuilegium & immunitas simpliciter & indefinite concedatur, intelligitur à muneribus per
- 822 sonalibus, † secundum Tiber. Decian. conf. 35. num. 45. vol. 2. & conf. 51. num. 23. vol. 3. Cephal. conf. 58. num. 10. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 27. & 28.

245. 151.

ET Ideò si maioratus instituitur, vel aliquod aliud concedatur alicui ea conditione ad iecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licet nobilitas ex genere deficiat. † Ratio, quia ubi casus

verus & fictus equiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, † per tex. in cap. ad audiendum, cap. cum dilectus de clericis. non resident. paria enim sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, † per l. liberos, C. de collatio. ubi Dec. num. 6. & ideò ciuium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, † secundum Roman. 824 consil. 62. colum. 2. hanc opinionem tenet Greg. Lop. in l. 3. tit. 21. part. 2. glos. verbo, *Con villana*, & Pelaez de maioratu quæst. 51. nu. 4. de cuius quæstionis veritate est videndus à num. 9. vsque ad num. 37. & Azeuedo distinguens in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. à num. 55. cum sequentibus, qui in num. 53. tenet, quod paria sunt qualitate inesse per naturam, aut per priuilegium, † cum Bald. 827 in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor. & cum Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Con villana*, de quo agit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. n. 34. cum sequentibus, & glos. 35. num. 3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiu de *Antona Garcia* in num. 48. & ut non extendatur ad officia nobilibus concessa; sed tantum ad excusationem gabellarum, † qui Ioan. Garc. 828 dicta glos. 1. §. 1. num. 50. ait, quod nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudet, sicut nobiles à sanguine, † quod tenuit Mencha. de succos. creat. lib. 3. §. 30. num. 156. qui in num. 290. cum sequentibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

militares (vbi nobilitas requiritur) dummodo nobiles ex priuilegio liberi sint à macula Iudæorum, & Saracenorum, † quem sequitur Ioanni Garc. de nobilitate dicto §. 1. nu. 50. & Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. num. 59. cum sequentibus, limitans non procedere in militibus armatis quoad tributa Regia vulgo, *pechos Reales*. Illa namq; soluere tenentur per d. l. 1. & addens in num. 61. quod isti milites armati gaudebunt omnibus alijs nobilium prærogatiuis, exceptis dictis Regijs tributis. † Est itidem notandum, quod nobilitas ex priuilegio perditur per exercitiū artis mechanicæ, non tamen illa, quæ ex sanguine, & genere procedit, † quia nobilis ex priuilegio non est tanti honoris dignus, quanti dignus est nobilis ex sanguine, vel genere. † Ita Salicet in l. fin. §. viros, C. vbi Senatores, vel clarissimi, tenet Vellus de re militari 7. part. tit. 3. num. 38. cum sequentibus, latè Azeuedo alios allegans in l. 3. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 11. & 12. quem videas optimā recensentem. Et propterea rescriptum de nobilibus loquens extēditur ad creatos à Principe per priuilegium, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos Princeps nobilitat. † Ita Paul. de Castro in l. quoties in fine. C. vbi Senatores, vel clarissimi: quoniam nobilitas procedit à Principe, qui quos vult nobilitat. † Ita Alberic. in l. Imperatores in principio. ff. de Decurio. Bald. in l. sacrilegij, C. de diuersis rescript. Tiraquel. de nobilitate cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo gloriæ mundi. 8. p. cōsideratione 17.

Gregor. Lopez in l. 2. tit. 2. part. 2. in glol. verbo, *De buen linage*, sequitur Azeued. Oratorum, & alios referens in proemio tit. 2. lib. 6. Recop. num. 49 qui vsq; ad nu. 63. plurima Principi pecularia recenset, † quem legas, ne eius dicta recollere videar, qui etiam quinquaginta antiquitatis priuilegia recenset.

ET cum in superioribus resoluimus, quod nobilis incarcerationi non potest, nisi fuerit conductor Regionum tributorum, & gabellarum, de quo bene Azeued. in l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. à num. 26. vbi quit, in conductore decimarum agit: † est notandum, quod nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro sua parentis, aut fratris à captiuitate redemptione incarcerationi potest, † iuxta ea, quæ tradit Pelæz de maioratu 4. p. q. 1. limitatione 4. num. 1. cum sequentibus, qui sic ait practicum in Regali Granatensi pratorio, quæ refert, & sequitur Azeued. vbi supra num. 28. qui in num. 29. latè, & optimè resoluit, & distinguit, vtrum nobilis, qui se esse ignobilem, in contrahendo affirmauit, gaudeat nobilitate, & incarcerationi possit, multat iura, & Doctores regnicolas referens. † CVMQUE plura, sint infirmitatis priuilegia, quotidieque infirmis excusationem habeant in iure permissam, plura congerit Gomez. in regul. cancellariæ tit. de infirmis relig. q. 9. & Paul. Orianus in repetitione l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est iurisdic. num. 132. Roman. in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. nu. 76. & habetur in toto titulo, C. qui morbo se

Tractatus de priuilegiis

840 bo se excusant lib. 10. † & eodē libr. qui etate vel profef. se excusant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de prapofitis & agent. in rebus, & per Tiraquell. de primogenit. in prafat. num. 214.

Quæf. 154 **NOTA** Etiam in nostra materia, quod si Principis gratia, vel priuilegio sit castrum alicui concessum, censentur etiam concessæ munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt appofita

841 pro eius defensione, † secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pacē iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demā fo col. 3. de const. inuest. in v. libus feudorum Cepol. de feruitut. tit. 31. de Flumi. n. 12. Tiber. Decian. respons. 35. num. 30. volum. 2. optimē declarat Menoch. de præfump. 96. maximē num. 6. Pelacz de maioratu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maioratus rebus, accrescant maioratu.

842 † De cuius veritate videas, Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azeued. in l. 6. tit. 7. libr. 5. Recopil. Minē autem & venē auri, vel argenti repertē in dicto castro à Principe concessio, in concessione, vel priuilegio non comprehenduntur, præcipueq; Regi remanent, † iuxta l. 5. tit. 15. p. 2. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *Emineras*, ita Carol. à Grafal. lib. 1. regalium Franciæ cap. fin. pag. 303. in paruis, Matth. de Afflict. in decis. 321.

Quæf. 155 **ET** Ne fefelleris in priuilegiorum interpretatione, quia multoties cōceditur in derogationē iuris ciuilibis & canonici, & multoties in corū

iuriū conseruationem: nota, quod si priuilegiū concedatur ad iuris ciuilibis & canonici conseruationē, tunc rescripti, & non priuilegij habet significationem, & interpretationem, quamuis nomine priuilegij fiat concessio. Sin autem priuilegium concedatur ad iuris ciuilibis, vel canonici derogationem, non rescripti habet vim & significationem; sed merē priuilegium appellatur, etiam si in concessione rescripti mentio fiat, † glos. notabilis verbo noscatur in c. 1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominic. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptione à nu. 9. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quā ludibrium verborum, † l. 1. C. de nudo iure quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quā verborum conceptionem, l. pater, §. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegium habens, idem quod ius commune interpretandum est, vt aliquid iuri communi addat, † ita Felin. in c. 1. de rescriptis nu. 40. ne detur occasio, vt sit frustratorium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneficiū Principis, debet extēdi respectu beneficii cōcessi, & latissime interpretari, † secundum Felin. in c. causam; de rescript. n. 13. Bar. in l. quoties, C. de priuileg. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Prætereā cū teneatur quilibet priuilegiatus citatus cōparere allegādo suū priuilegiū, † per l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. militarib. cap.

Quæf. 156.
Cap. 19.

C.de Decurion.lib. 10. Specul. de citatione §. 1. num. 19. & 20. obiter se offert interpretatio lex. in l. 3. tit. 10. lib. 4. Recopilationis, & illa contro- uersa, & in praxi ordinaria quæstio, verum minor absens condemnatus pecuniaria cōdemnatione, qui post annum condemnationis comparuit, & priuilegium minoris ætatis allega- uerit, seq; in integrum restitui adue- sus sententiam, & contumaciam pet- tierit, debeat audiri, & in integrum

restitui. † In qua quæstione Anton. Gom. in l. 76. Tauri num. 8. & Aven- dan. respon. 15. num. 9. & Villalobos in annotationibus iuris civilis & regij li- tera A. num. 7. tenent, & defendunt in tali casu restitutionem minoribus non concedi. Contra quos, & sic, quod † restitutio sit concedenda mi- noribus repetit Olanus in concordia legum litera A. num. 12. & Boer. de citatione 63. & latè Azcued. in d. l. 3. ti- tulo 10. lib. 4. Recopil. à num. 6. cum sequentiis, & Ioan. Garc. Gallego de nobilitate glos 6. §. 1. à num. 21. cum sequentibus, ubi optima adduc- tis: qui authores asseuerant, hanc opinionem esse ueriores, & in pra- xi receptam, quam semper ample- xus sum, & defendi, & in praxi re- ceptam uidi.

Cumq; immemorialis possessio, & consuetudo habeat vim priuilegij, † secundum Bald. in titul. quæ sint Regalia in uisibus feudorū c. 7. Decius conf. 436. n. 5. Corn. con- sil. 24. lib. 4. n. 20. Aimon Crauet. cō- sil. 111. n. 25. Est notandum, quòd si le- ge vel consuetudine, vel cōstitutio- ne deersum sit, ut aliquid probari tan- tum possit per priuilegium, sufficit

probatio immemorialis, quæ sup- plet priuilegium: † ita Paris. de Puro 851 de reintegracione feudi cap. an inter nu. 12. quem refert & sequitur Ioan. Garc. de nobilitate glos. 12. num. 63. cum sequentibus.

N E C prætermittendum unum *Quæf. 158* in dote speciali legis priuilegio cōces- sum, quod donatio causa dotis exce- dens summā legalem ualet sine insi- quatione, † per l. fin in princ. C. de iu- ris dot. tenet Baptista de Sancto Blasio in tract. de priuilegio dotis cen- turia 2. n. 50. & in centuria 2. n. 42. ex- tendit ad donationem propter nup- tias, per l. minoribus, ff. de donation. ante nuptias, ubi tenent Doctores, quòd habet locum in donatione fa- cta ecclesie, ciuitati, vel pio loco, se- cundum Bart. & Doctores in l. illud, C. de sacrosanct. eccles. & Paul. cōf. 30. Bald. Nouel. de dot. priuilegio 47. fol. 22. col. 4. Et ideo quando dos debet solui constāte matrimonio, ea de causa, quia maritus uergit ad ino- piam, conuenitur in totum, & in so- lidum, & in plus quā facere potest, neq; iuuatur priuilegio sibi concessio per l. maritū, ff. solut. matrim. ratione fortioris priuilegij in hoc mulieri cō- cessi, † glos. notabilis uerbo sustenta- tione, in l. ubi adhuc. C. de iure dot. tenet Baptista à Sancto Blasio ubi su- pra in centur. 1. nu. 71. Et licet priui- legium moratorium, & dilatorium concessum debitori à Principe om- nes creditores comprehendat, † per l. quoties, C. de precibus Imperatori offerendis, & ibi Doctores, fallit fau- re dotis, cuius debitū non cōprehen- ditur in huiusmodi priuilegio mora- torio.

Tractatus de priuilegiis

- torio, vel dilatorio, ut habetur in authentico de mandatis Principum cum dos, & filius pari passu ambulet, l. 2. C. de priuilegiis, ff. de iur. iur. ita Baptista de Sacerdotio. Blasius ubi supra centur. 3. num. 89. qua de causa licet mandatum regulariter extinguatur morte mandantis, §. l. mandatum. C. mandati, fallit fauore dotis, & libertatis, & pater causa, l. si ego, §. 1. ff. de iure dot. l. si pater, ff. de manu miss. vindicta, notant Doctores in d. l. mandatum, & in c. exiit qui seminat, de verborum sign. lib. 6. per tex. ibi versic. in eo vero casu, quem tex. dixit singulari ad hoc Bald. in authentico. si qua mulier. C. de sacrosanct. eccles. tenet Bald. Nouel. de dot. priuilegio 53. folio. 23. col. 4. Ex quibus consequitur, quod si dos relinquatur in testamento legatari causa inter alia legata, etiam si in codicillis sit appositae clausula diminutiva legatorum in testamento factorum, talis clausula non refertur ad dictum legatum dotis, §. l. libertatis. §. posthumis, ff. de alimentis legat. cum dos a similibus alimentis, per Bart. in l. Mella, ff. de alimentis legat. & in l. cum de in rem verso, ff. de usur. Bald. Nouel. de dote, priuilegio 72. fol. 27. col. 1. Et quando mulier facit generalem remissionem de omnibus legatis sibi à marito factis, non comprehenditur legatum dotis: §. ita Paul. de Castr. consil. 234. Bald. Nouel. ubi supra 8. part. priuilegio 14. Sed cum sententia lata fauore alimentorum habeat executionem paratam, §. secundum
- 857 Bart. in l. Mella, ff. de aliment. & cib. leg. num. 5. versic. item non admittitur, & in tractatu de alimentis numero 47. Bald. in l. 2. C. quando provocare non est necesse Roman. singulari 286. Iasi. in l. de alimentis num. 5. C. de transact. ubi Alciat. pagina 4. Anton. Niciel in tract. de concordia glossarum num. 35. Natta consil. 108. in princip. lib. 1. & consil. 409. num. 5. lib. 2. Tiraquel. de priuilegiis pater causa priuilegio 157. Lara de Cordova de alimentis in l. si quis à liberis, §. si vel parēs num. 26. Ioan. Gutier. in pract. quaestio. lib. 1. q. 106. est scitu dignum, utrum idem disponatur in sententia fauore dotis lata, & quod habeat executionem paratam, quando est inops persona, in cuius fauorem lata est. In qua quaestione 859 tenet Bald. Nouel. de dote 9. par. priuilegio 7. talem sententiam paratam habere executionem, quem sequitur Palac. Rub. in cap. per vestras de donat. inter virum & uxorem. §. 15. folio 54. & Castillo in l. 53. Tauri in verbo, *La dicha dote*, licet contrarium indistincte teneat Anton. Gom. in d. l. 53. Tauri num. 54. per tex. in l. fin. C. de sentent. quae sine cert. quantitate profer. ubi tenent Bald. & Salicet. num. 2. qui dictus Anton. Gom. mouetur ex eo, ne recipiens dotem, cum sit pauper, bona consumat, & ea non possit restituere reuocata sententia. Quae ratio facile diluitur, cum hodie antequam sententia executioni mandetur cum effectu, & bona tradantur per sententiam, quam dicimus, *de remate*, praecedit fideiussio de reddenda quantitate recepta virtute eiusdem, quam vocamus, *de la ley de Toledo*. Sed quidquid in hac quaestione teneas, vnū est sine dubio, quod

quod persona, in cuius favorem pro-
lata fuit sententia pro dote, dummo-
dò sit pauper, & non habeat unde se-
alere possit, alimentari debet ab eo;
860 qui appellavit, & ex doctrina prædi-
ctorum Doctorum, & ex decisione
tex. in l. si instituta. §. fin. ff. de inoffi-
cio testamenti. l. Imperatores, ff. de
tut. & ratio. distrahend. tenet Palac.
Rub. in d. cap. per vestras. §. 39. Co-
uattu. in pract. quæstio. c. 6. num. 5.
cum sequentibus, Rebuffus ad Re-
gias constitutiones, ut. de senten. præ
judicialibus à num. 103. cum sequen-
tibus, & in glossis sequentibus, & in
procemio dicti tituli num. 108. & in
artic. 1. gloss. 2. nu. 22. & artic. 3. gloss.
1. Math. de Afflict. in decisione 10.
& 11. Aegid. Bosi. in pract. tit. de ali-
mentis præstandis pag. 375. Molin.
de Hispan. primogen. 2. p. lib. 2. cap.
16. à num. 25. cum sequentibus, Me-
noch. de arbitrar. lib. 2. centuria 2. ca-
su 169. à num. 11. cum sequentibus.
Quæ alimenta in omnibus casibus,
in quibus præstari debent, petenda
sunt, & præstanda in domicilio præ-
861 stare debentis peculiari privilegio, &
gloss. celebris in verbo alteruter in l.
cum hi. §. in causa. ff. de transaction.
quam sequitur Bart. in tract. de ali-
mentis titu. 24. & in l. i. ff. de aliment.
& cib. legat. nu. 4. & Paul. de Castr.
in d. §. in causa, & Menoch. lib. 2. de
arbitrar. centur. 2. casu 170. n. 8.

Quæst. 159 PRÆTEREA cum aliquan-
do privilegiū concedatur alicui pro
se, & sua domo, animaduertendum
est, quod tale privilegium etiam fa-
milie concessum intelligimus: cum
nomine domus familiā semper cō-

prehendamus, & iuxta illud Lucæ c. 861
1. Cui nomen erat Ioseph de. domo
David. Et illud, Et regnabit in domo
Iacob in æternum. Et iuxta illud Ver-
gilij.
Cū domus Assuraci, Othyam, clarasq;
Micenas
Imperio premet, & victis dominabi-
tur Argis,
Sergellusq; domus tenet, à quo Sergia
nomen.
Et ita in Hispania familiam pro do-
mo dicere consuevimus, ut tenet
Ioan. Garcia de nobilitate gloss. 18. n.
41. qui in gloss. 48. num. 19. tenet cum
Alciat. Alex. Imol. & alijs: quod ad
hoc, ut privilegiati iuste conqueri
possint, debet præcedere realis per-
turbatio, & nō sufficit verbalis. & ex 863
quo nota, quod licet iurisdicctio de le-
gata non sit prorogabilis de vna per-
sona in alias in privilegio, vel rescrip-
to nō expressas, & per tex. in c. P. & 864
G. de officio delegat. ubi tenent Do-
ctores: in tantum quod si rescriptum
est impetratum contra Titium, qui
tēpore impetrationis erat mortuus,
non transit in eius successores, & ut 865
in l. Neratius. ff. de regul. iuris, notat
Abb. in cap. significavit de rescriptis
num. fin. & Math. de Afflictis decis.
227. num. 1. & 2. tamen iurisdicctio
delegata extenditur ad citationem
personæ non cōprehensæ in rescrip-
to, & ad alia annexa, & secundum Pau- 866
de Castro in l. venditor, ff. de iudic.
Abb. Sicul. & alios in dicto cap. P.
& G. quia hæc citatio, & annexa vi-
dentur in consequentiam commis-
sa, per l. 1. C. ubi in re actio. & quia
ratione connexitatis extenditur iis
exhibi-

Tractatus de priuilegiis

- 867 exorbitans, ¶ vt in l. 2. C. de confor-
tibus, eiusdem tit. & in Clementina
si religiosus de procurat. ita Afflict.
vbi supra num. 3. & ratio potest esse,
quialicet in priuilegio & rescripto
non possit fieri extensiu interpretatio,
868 potest tamen fieri interpreta-
tio comprehensiu, ¶ ita Innoc. in
cap. Episcop. de rebus Ecclesiæ non
alienand. vbi tenet Abb. nu. 3. Bar-
bacia num. 4. Verouius num. 10. & est
communis opinio, secundum Felin.
in rubr. de rescriptis num. 5. & ideo
si causa committitur intra certum diem
terminanda, per lapsum diei expirat
iurisdictio, nisi de partium consensu
869 prorogetur, ¶ per text. expressum
in cap. causis de offic. & potest. iud.
deleg. vbi notant Doctores. Adde
tamē, quod licet regulariter priuile-
gium, vel rescriptum, prius in data
870 præualeat secundo & posteriori, ¶ per
text. in cap. capitulum sanctæ crucis
de rescript. cap. duobus eodem tit.
lib. 6. vbi tenent communiter Do-
ctores, bene Ioan. de Selua de bene-
ficijs, 3. par. 3. q. 3. & est text. in l. 27.
tit. 18. par. 3. late Grati. qui ponit regu-
lam cum ampliationibus & limita-
tionibus in regula 404. & tradit
plurima Menoch. de arbitrarijs lib.
2. centuria 1. casu 84.

Est notandum, quod quando pri-
uilegium vel rescriptum est eiusdem
diei, illud præfertur, ex quo primo
871 fuerit possessio illata, ¶ C. duobus, §.
fin. de rescript. lib. 9. tenet Guid. Pap.
conf. 189. ad finem vers. alia etiam ra-
tione, quod procedit, quando ambo
impetrantes sunt pares in tempore, &
verè ignoratur, quale priuilegium

vel rescriptum sit prius, & quale po-
sterius concessum sit, quia tunc præ-
fertur qui in possessione repertus sit,
text. in cap. à sede primo responso
de præben. lib. 6. tenet Decius in l.
cum quid prima lectura, ff. si cert.
pet. num. 19. laf. in cons. 102. num. 2.
ver sic. Secundo moueor, lib. 2. Ruin.
conf. 12. nu. 9. lib. 1. Nata conf. 351.
lib. 2. Felin. in c. capitulum sanctæ cru-
cis de rescriptis n. 16. quem videas,
Menoch. vbi supra nu. 10. & 13. cum
seqq. quibus illud simile est, quod
secundum Luc. de Pen. in l. 1. C. de
præfectis prætorio lib. 12. quando
quis primo loco fuit promotus ad
officiū, & secundo loco alius etiam
promotus est, is, qui habuerit primo
litteras, & possessionem, præfertur,
¶ argumento l. 1. C. de Consulibus,
lib. 12. quæ est cōmunis opinio teste
Barbac. & Felin. in c. sciscitatus de
rescript. & Boer. in decis. 150. nu. 6.

EST QVE In hac priuilegio Quæf. 160
rū materia vnū speciale, quod Prin-
ceps de iure aufert priuilegium vni,
& alteri confert, ¶ per cap. conquæ-
stus, vbi notant Doctores 9. quæst. 3.
873 c. frater 16. quæst. 1. tenet Guid. Pap.
in cōf. 65. n. 4. vers. de iure enim Prin-
ceps, & licet instrumēta cōmunia de
beāt esse apud antiquiorē & dignio-
rē, vt in superioribus resoluiimus, pe-
culiari priuilegio est in hoc notādū,
quod si duo sint fratres, & vnus ma-
ior natu, penes quē sunt instrumēta,
licet minori postea succedat fiscus,
non erūt penes fiscū instrumenta, li-
cet fiscus sit dignior. Sed si dignior fa-
ctus est vilior propter maleficiū,
instrumenta sunt ei auferenda, &
penes

874 penes consortem deponenda. † Et ratio est, quia instrumenta penes vi-
les personas non debent stare, ne eli-
857 datur ex hoc illarum veritas: † ita te-
net Bald. in l. procurator. C. de edē-
do, & Bonifacius in glossa Peregrina
in parte diuisio, versic. nec diui-
dentur, verbo honoratio, folio. 133.
col. 2.

244. 161 S E D est ulterius notandum,
quod iudex executorialis, cuius sen-
tentia non poterit præiudicare de-
bitori, nec ei auferre ius suum, vel
876 priuilegium, † secundum Bald. in l.
1. num. 2. C. si seruus extero, quem
refert, & sequitur Lafarte de gabel-
lis, cap. 15. numer. 9. post medium;
quoddā statutum ad hoc propositū
adducens, eodemq; modo, qui pri-
uilegium, vel rescriptum consequi-
tur, non poterit priuilegio, vel rescrip-
to renuntiare, si illud in iudicio pro-
duxit, absque aduersarij consensu: †
877 ita Felin. in cap. prudentia in fin. de
mutuis petitis. l. si iudex circumuen-
to, ff. de minoribus, vbi Bald. quem
refert & sequitur Tiraquel, de retra-
ctu lignagier. num. 26 Ioan. Gutier.
in pract. quæstio. lib. 2. q. 22. num. 5.
ad finem, & in num. 6.

244. 162 Q V I B V S conuenit interpre-
tatio, l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. vbi ha-
betur, quod bona morientis ab inte-
stato absq; hæredibus ascendentibus
& descendentibus, & collateralibus
fisco applicantur: nā intelligēda est,
absq; correctione l. 6. tit. 13. part. 6.
quæ disponit, quod ad hoc, vt fiscus
habeat hæreditatem morientis ab in-
testato, debent deficere hæredes vs-
que ad decimum gradum, aliās fis-

cus excludetur, † secundum Greg. 878
Lopez in dicta l. 6. in verbo, *decimo*
grado, vbi latē. Deduciturq; ex supra
dictis, vtum deficientibus hæredibus
vsq; ad decimum gradum, admittat-
ur fiscus excluso viro, & vxore, co-
rumq; priuilegio à iure quæsito per
l. primam, & authenticam præterea,
C. vnde vir, & vxor, & per l. 6. & 7.
tit. 13. part. 6 de quo passim tradunt
Doctores. † In quo articulo tenet 879
Telliū Ferdinandez in l. 32. Tauri,
num. 4. & in l. 3. Tauri. 3. p. num. 13.
quod fiscus admittatur excluso viro,
& vxore, quem sequitur Olanus in
concordia antinomiarum litera V.
num. 12. & in correctione legū pæ-
titarum in partia 6. numer. 118. Sed
veritas est in cōtrarium, & sic, quod
in tali casu maritus, & vxor fisco præ-
ferantur; ne detur correctio legum
in casu adeo speciali, & fauorabili,
quod tenet Didacus Perez in l. 20.
tit. 18. lib. 8. ordinament. pag. 371. col.
2. & Martenz. in l. 12. tit. 18. lib. 5. Re-
copil. glos. 2. num. 2. & ibidem Aze-
uedo à num. 2. & Ioann. Gutier. in
pract. quæstio. lib. 2. q. 113. & Ioan.
Garc. Galleg. in tract. de nobilitate
§. 1. glos. 3. num. 28. qui Palac. Rub.
citatur, expresseq; traditur in d. l. 6. tit.
13. part. 6. in fine, vbi Gregor. Lop.
& facit lex. 6. in fin. tit. 4. lib. 5. Reco-
pil. de cuius legis dispositione, & de
l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. & de earum
concordia est videndus Azeuedo in
l. 12. numer. 4. qui optimè loquitur,
† quæ Ioan. Garc. & aliorum opinio 880
fulciunt, quia lex generalis noua non
corrigit legem specialem antiquam,
vel habentem priuilegium speciale

Tractatus de priuilegiis

- 881 in eadem materia, † per glossam ver-
bo non compelli, in l. sciendum, ff.
qui satisdare cogan. quam dicit no-
tabilem Bart. ibidem num. 12. & est
communis secundum Ias. ibi num. 4.
& in l. bonorum, C. qui admitti nu.
13. & est glossa similis in l. 3. C. de silen-
tiar. lib. 11. & est text. singularis in l.
in fraudem. §. fin. ff. de militati testa-
men. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto ma-
trim. num. 14. & 15. & latius ipse in l.
fin. C. de reuocand. donation. n. 170.
& Costa in cap. si pater de testamen-
tis lib. 6. in verbo *habens*, num. 9. &
Menoch. de adipiscenda posses. re-
medio 3. nu. 79. facitq; pro prædicta
verâ quæstione, quod priuilegiū in
calibus non priuilegiatis, iure com-
muni in dote, vel respectu mariti, &
882 vxoris non procedit, † secundū Me-
noc. de præsumptio. lib. 3. præsumpt.
14. num. 2.

Quæst. 163 NOT A tamen, quod si à Prin-
cipe priuilegij causa, vel à testatore
legati causa aliquid relinquatur cum
grauamine eligendi vnum consan-
guineum, cui postea relinquatur, nō
censetur grauius ad electionē pro-
ximioris, sed potest eligere remotio-
rem, dummodō sit ex cōsanguineis:
883 † ita tenet Pelaez de Mieres de ma-
ioratibus. 1. part. q. 72. alios referens
per l. vnum ex familia. §. si de falci-
dia. ff. de legat. 2. l. filiusfamilias. §.
cum pater, ff. de legat. 1. quē sequi-
tur Ioān. Gutier. in pract. quæstion.
lib. 2. q. 67. num. 3.

Quæst. 164 N E C prætermittendam decreui
illam difficilem quæstionē, huc vsq;
nondum decisam, vtrum priuilegiū,
& gratia à Principe cōcessa per l. 6.

tit. 7. lib. 5. Recop. vbi habetur, quod
successor in maioratu non teneatur
vxori, vel eius hæredibus præstare
medietatem æstimationis expensa-
rum in reparatione domorum, &
aliorum ædificiorum maioratus fa-
ctarū, loquatur, & restringatur eius
dispositio tantum ad maioratus suc-
cessorem, vel habeat etiam locum
in bonis, quæ marito supersunt ex
acquisitis constante matrimonio, vel
cōtrā, eius hæredibus, à quibus vxor
suam medietatem æstimationis illius
quantitatis, quam maritus in dictis
ædificijs maioratus consumpsit, pe-
tere possit. † Quam quæstionē post 884
longam pro vtraque parte disputa-
tionem cogitandum reliquit Burg-
de Paz Iunior in q. 8. & Ioann. Gu-
tier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 82.
numer. 3. Sed maturius cōsiderans
semper tenerem, dictam l. 6. tit. 7.
lib. 5. Recopil. tantum intelligendam
esse respectu successoris in maiora-
tu, & non respectu mariti, vel eius
hæredum, à quibus vxor optimē
poterit recuperare medietatem æsti-
mationis illius quantitatis, quæ ex
bonis constante matrimonio lucra-
tis maritus maioratus possessor con-
sumpsit in reparatione domus, vel
in alijs ædificijs in bonis maiora-
tus factis. Primò, quia de iure re-
gio bona cōstante matrimonio quæ-
sita communicantur inter virum,
& vxorem, † per l. 1. tit. 3. lib. 3. fori 885
Regal. l. 1. & 5. tit. 9. lib. 5. Reco-
pilation. text. in cap. significauit de
donation. inter virum, & vxorem,
vbi scribentes. Et casus omissus à
nostra l. 6. noua est intelligendus
secun-

- 886 secundum ius antiquum, † l. si vero, §. de viro. ff. soluto matrimon. & lex noua simpliciter, aut genericè loquens est accipienda, & intelligenda secundum interpretationem; &
- 887 distinctionem legis antiquæ, † l. sciendum in principio, ff. qui satisdare cogant. l. decurionibus, C. de silentarijs lib. 12. tenet Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 23. num. 20. Facit præterea pro hac parte, quia successor in maioratu tenetur de aestimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere credituribus illius, qui eas consumpsit: † iuxta opinionem Burg. de Paz l. un. in q. 7. §. num. 45. cum sequentibus, quam disputat & defendit Ioan. Guttierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 84. contra aliorum distinctionem. Et hæc pars, quam defendo in principali quæstione, videtur defensa, & etiam sequuta à dicto Burg. de Paz in d. q. 8. in fin. qui omnes supra relati Doctores, & quos refert Ioann. Guttierr. dicta q. 84. num. 4. concordati iudicio tenent, quod quando maritus maioratus possessor fecit prædictas expensas ex bonis dotalibus suæ vxoris, poterit vxor, vel eius heredes, si mortua fuerit, à marito viuo, vel eius hereditibus petere aestimationem ædificiorum, vel expensarum in rebus maioratus factarum, † quod tenet Burg. de Paz in d. q. 7. nu. 51. & Ioan. Garc. Galleg. de expensis & melioratio. o. 13. nu. 48.
- 889 Adde etiam, quod licet Princeps non possit privilegium concedere, nec quicquam disponere contra ius gentium, vel naturale, aut diuinum,
- 890 nec contra utilitatem publicam, † vt

latè per Salicet. in l. omnes. C. si contra ius, vel vtilit. public. Matth. de Afflictis in decis. 391. nec contra iura spiritualia secundum Panormit. in c. 1. nu. 7. & 8. de sponsalibus, quæ opinio est magis communis teste Anton. Gom. in l. 49. Tauri n. 2. Couar. in 4. de sponsalibus 2. p. c. 3. §. 8. n. 6. Greg. Lop. in l. fin. tit. 3. part. 4. gloss. magna post principium, Ioan. Guttierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 1. nu. 6. benè tamen poterit, legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare: † ita habetur in glossa magna in principio in l. fin. C. si contra ius, vel utilitatem publicam, & etià glossa magna in l. 1. ff. de constitutione. Princip. vbi tenet Bart. nu. 3. & in l. omnes populi, ff. de iustitia, & iure nu. 22. Anton. Gom. plures Doctores allegans in l. 3. Tauri nu. 24. Ioan. Guttierr. in pract. quæstion. dicta q. 1. num. 18.

Q V I B V S accedit, quod quando Princeps privilegium concedit, est interpretandum, quod regulariter non videtur tollere, nec derogare statum civitatis, † tex. in cap. 1. de constitut. lib. 6. & in cap. si propter tua de rescript. eodem lib. tenet Innocent. in c. veniens de præscripto. & in c. 1. de præbendis lib. 6. Curt. Senior consil. 103. nu. 6. & 10. lib. 3. quod procedit, licet princeps dicat, *Non obstantibus quibuscumque legibus*, nam adhuc præsumitur noluisse tollere civitatis statuta, etiam si in dicto privilegio adiecta sit clausula motu proprio, secundum Geminianum in c. si cui de præbendis lib. 6. col. 4. versic. licet motu proprio. Imola in c. constitutus,

891

Quæst. 106.

892

Quæst. 105

Tractatus de priuilegiis

tutus vers. per prædicta de rescript. vbi Felin. & ipse in c. cum olim de re iudicata, Ripa in c. aures n. 32. de rescript. quod tenet Menoch. de præsumption. lib. 6. præsumpt. 39. à n. 1. vsq; ad 5. qui in n. 6. limitat prædictam quaestione, quando in priuilegio adiecta fuit clausula, *Pro expressis habentes, &c.* Quia tunc reponis priuilegiū concessum cōprehendit statutū civi-

893 tatis, t̄ qui Menoch. quā plures DD. refert, quos apud eum videre licet.

Quæst. 167 Cessionarius præterea, & fideius-
sor, cui à creditore sunt actiones ces-
sæ, gaudet omni priuilegio prælationis, quod cedens habet contra debi-

894 tores, & alios creditores, t̄ per l. man-
dati actio. C. mandati, l. si prior. §. actio. ff. qui potior in pig. habe. te-
net Paul. de Cast. in l. Modestinus, ff. de solutio. n. 1. & latè Ioan. Gutier. allegat. 4. à nu. 4. cum seqq. & Felic. de censibus lib. 3. c. 3. n. 5. Si in priuilegio tamen alicuius ciuitatis Princeps illius limites declarauerit, & distinctè affirmauerit, & contrariū per publicum instrumentum affirmatū reperiatur, magis creditur testimonio Principis, quam instrumento pu-

895 blico, t̄ secundū Andr. de Ifern. in §. scimus quo tempore miles in vltibus feudorum: notat Ias. in cons. 65. lib. 3. Et tradunt plures Doctores, quos latè refert & sequitur Aymon de antiquitate tempor. 1. p. nu. 1. cum pluribus sequentibus fol. 25. quia per priuilegia Principum constat de limitibus, t̄ vt probatur in §. dictum instituta quibus mod. ius pat. potest. solui. notat Bald. in l. 1. C. finium regū-
dorum, maximè quando priuilegiū

est antiquum: nam in probandis rebus, & factis antiquis leuiore proba-
tiones, & testes de auditu sufficiunt, t̄ 897
iuxta notate in l. cū aliquis. C. de iure deliber. & in c. cū causam de probation. l. 1. §. idem Labeo, ff. de aqua pluuiæ arcenda cū concordantibus.

E T vnum circa locorum pascua Cap. 124
est notandum, quòd quoties pascua nō sufficiunt, communio pascuorū, quæ est inter aliquas ciuitates, & loca dissoluitur: t̄ ita Abb. in c. dilecti 898
n. 7. de arbitr. Roderic. Xarez allegatione 15. in fine. Et alij, quos refert, & sequitur Couatr. lib. 1. variarum resolutio. c. 17. nu. 11. vers. his vero.

E T nunquam obliuiscaris, quòd Quæst. 168
quod ea semper Principis est mens, quòd quando priuilegiū incipit esse nociuū, ipso iure reuocatū cēsetur, t̄ 899
C. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. l. nemo, vbi Ioan. de Platea, C. de dignitatibus lib. 12. l. 43. tit. 18. part. 3. ibi: *Que se torne en daño de muchos comunamente, tal priuilegio como este de ximos, que de la Era que començo a tornarse en daño de muchos, que se pierda, y no deve valer.* Et ratio est, quia noua causa superueniens tollit priuilegiū, t̄ vt per Tiraquel. in 900
l. si vnquam. C. de reuocand. donat. verbo donationem largitus, nu. 279. Quia etiā leges ex causis iustis postea emergentibus mutari debent, c. non debet de consanguinit. & affinit. l. 11. tit. 1. part. 1. ibi: *E non deu auer ver-
guença en mudar, é emendar sus leyes, quando entender, o le mostraren razón por do lo deua hazer.* Publica namq; utilitas est finistegum, & aliarum dispositionum Principum, t̄ vt 901
patet

patet ex procmio partitæ. 1. cum pu
blica utilitas semper præferatur pri
uata, per authent. res. quæ. C. cõmu
nia delegatis, & vbiq; Princeps
concedit privilegium in his, quæ re
cipiunt causæ cognitionem, vel par
tem multum lædunt, debet pars cita
203 ri, t vt notat Bart. in l. 2. notabili 2. C.
de temporibus appellat. & alij quos
citatur Tirac. in tit. res inter alios acta,
versic. quinto hinc est, & dicit ad pro
positum Bald. in extrauag. ad reprimend.
in verbo videtur circa finem,
quod Princeps per privilegium non
potest tollere præscriptionem præte
ritam, per quam ius parti quæsitum
204 fuit, t notat Balb. de præscript. 5. p.
quintæ partis principalis q. 8. nu. 1.
Quod confirmatur ex dictis per Ay
mon de antiquit. tempor. 4. p. n. 210.
quod latè firmat Bald. in l. Imperiũ,
in lectura. 1. col. 3. nu. 10. ff. de iurisd.
omni. iudic. & alij, quos refert Pinel.
de rescind. vedit 1. p. c. 3. n. 4. Ex hinc
est, quod ius acquisitum per præscri
ptionem difficilius amittitur, quã ius
205 acquisitum per privilegium, t secun
dum Innocent. in c. accedentibus,
versic. vnde si forte de privilegijs, Fe
lin. in c. accedentes de præscriptioni
limit. 4. Aymon de antiquit. tempor.
4. p. n. 211. quem vitiõse retulit An
drea, de exequend. mand. regũ. c. 1.
n. 14. versic. interest tamen. Itẽ, quia
multoties in privilegijs à Principẽ
concessis, & in legibus Regalibus in
veniuntur illa verba, *Nulloatenus, nul
lo modo, deinceps, &c.*, est notan
dum, quod talia verba omnem ca
sum, & causam comprehendunt, t
206 per tex. in c. Constantinus 3. q. 1. vbi

probatur, quod per talia verba est
sublata potestas dispensandi ab infe
rioribus, glos. in Clement. hi qui de
ætate, & qualitate, l. fin. C. de testam.
milit. ibi: *Nullo modo concedimus,*
& talia verba significant priuationẽ
ipso iure secundum Bald. in c. cum
accessissent col. 3. de constitut. vers.
alterius esset, vbi Barbac. & ipse Bal
dus in c. si diligenti de foro compet.
& in l. fin. C. si quibus ex causis ma
iores, Tiracquel. in l. si vnquam. C. de
reuocand. donat. in verbo reuertatur
n. 106. Et quod per illam dictiõ
nem ulterius, ipso iure tollatur ius pe
tendi, t tenet Bald. & Barbac. Cor
207 ser. & alij, quos refert, & sequitur Ti
racquel. in dicto verbo, *Reuertatur*, di
cto n. 106. & faciunt per nos tradita
in tractatu de Regia gabella. 4. p. 8.
2. a nu. 54. & per Azueved. in l. 3. tit.
4. lib. 1. Recopil. nu. 4. Ex quibus da
tur intellectus ad l. fin. tit. 15. lib. 4.
Recopil. ibi: *No lo puedan pedir mas,*
& ad l. 2. tit. 20 dicto lib. 4. ibi: *Que no
puedan suplicar:* & ad l. 10. tit. 7. lib. 5.
ibi: *No pueda auer otro pleyto:* & ad l.
1. tit. 8. dicto lib. 4. noue Recopil. ibi:
No dende en adelante, quæ omnia
verba priuationem important, t vt 208
in simili statuto tenet Rebuffus ad
Regias constitutiones Gallicas, tit.
de mercatoribus minutatim venden
tibus art. 1. glos. 19. tom. 2. qui alia iu
ra allegat. Et datur etiam intellectus
ad l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. ibi: *Ni se
entienda ser mejorada tacita ni expres
samente por ninguna manera de con
trato entre viuos.* De qua per Mor
quechũ de bonorum diuisione lib.
4. c. 13. a num 38. cum sequentibus.

Tractatus de priuilegiis

Quæst. 169 GRATIAM tamen obtinens, seu remissionē de homicidio, quod aliās perpetrauerat, si cōtingat, aliud homicidium reiterasse, de quo habuit similiter à Principe gratiam, & remissionē, non facta mēione præcedētis homicidij, nō erit à secundo homicidio liberatus, & nihilum sibi gratia, aut remissio suffragatur, † secundum Guilielm. de Cui. in l. 3. C. de Episcop. audient. sequitur Andr. Barbac. in c. super literis de rescript. 24. col. subdens ex hoc Bononiæ uidisse quendam decapitati, quia non fecerat mentionem in remissione secundi homicidij de gratia, & remissione obtenta de præcedenti homicidio. Idem refert, & sequitur Ias. Mayn. in l. præscriptione. C. si contra ius, vel uilit. publicam, & in l. nec damnosa, per text. ibi. C. de precibus Imperat. offerend. & Felin. in cap. postulasti de rescriptis, & Thomas Grammat. in voto 10. num. 12.

Quæst. 170 SED si per priuilegium, vel gratiam Principis concessus fuerit alicui ususfructus alicuius prædij, vel cuiuslibet rei fructifera, talis ususfructus finitur per spatium centum annorū, † l. an ususfructus, ff. de ususfructu, ubi Angel. & Doctores, l. 26. rit. 31. part. 3. Quod limitat Greg. Lopez in dicta l. 26. in glos. verbo, *Ciē anos*, quando in priuilegio, vel gratia adiectum fuerit illud uerbum perpetuo; qui ponit alias limitationes.

Quæst. 271 VERBA etiam priuilegij, vel scripturæ debent esse manifesta, † & non obscura, l. 3. tit. 4. par. 1. ibi: *E por esso non lo deue hazer en manera que no muestre bien y abieramente lo que*

dixere. Vnde est, quod quando uerba priuilegij, vel scripturæ sunt ita obscura, quod nullum habent intellectum, nec ualeat priuilegium, nec scriptura, † glos. in cap. 1. de summa Trinit. & fide catholica, in uerbo simplex, ubi tenet Abb. colum. 4. & Bald. in l. voluntatis, C. de fideicommissis. quos refert, & sequitur Greg. Lop. in dicta l. 3. tit. 4. par. 1. in glos. verbo, *Que no muestre bien*. Ex quibus deducitur illa quæstio per Doctores valde controuersa, uidelicet, quod si concessum fuerit alicui, ut vendat rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia prædia emat, tenetur illa emere in ciuitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio, † ex opinione Alexand. quem refert Ias. in l. si fideiusor. §. si necessaria, ff. qui satisd. cog. nu. 2. tenet Boer. decis. 99. nu. 4. quia promittens dare fideiussorem, tenetur dare de illa ciuitate, uel loco, ita Bart. Angel. Bald. Cuman. & Paulus de Castro in dicto. §. si necessaria, & Boer. dicta decis. 99. num. 4. Sed Ias. ubi supra num. 7. & 8: tenet sufficere, quod prædia emat in alio territorio, & loco eiusdem prouinciæ, dummodo non multum remoto, qui dicit ita consuluisset ipsum Alexand. in consil. 57. volum. 3. col. 2. quam opinionem tenet Azuero in l. ut. 10. lib. 9. Recopilat. n. 6. quod comprobatur, quia licet regulariter promittens dare fideiussorem uoluntarium, teneatur dare illa ciuitate, uel loco, iuxta opinionem Bart. & aliorum scribentium, Orosius tamen in dicto. §. si necessaria, tenet esse communem

munem traditionem, quod sufficit dare fideiussorem idoneum ciuem, aut exterum, dummodo sit eiusdem
 914 provincie, & eiusdem territorij, † quem sequitur ipse Azeued. in d. l. 1. nu. 8. qui Azeued. in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 3. & 13. tenet cum Roderic. Xarez in l. 2. tit. de los emplaçamientos, §. 2. nu. 11. quod qui non habet fideiussorem, quem præstare tenetur in sua ciuitate, sufficit præstare fideiussorem alibi, dum tamen non sit in loco multum remoto, nec extra provinciam, & qui tenetur, se arraigar, sufficit, si bona habeat in alia
 915 ciuitate alterius territorij, † secundum Ias. in l. sciendum. ff. qui satisfare cog. n. 2. Socin. nu. 12. Azeuedo in dicta l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. nu. 3. & 13. & qui non reperit fideiussorem in loco, vbi præstare tenetur, poterit alibi præstare, dummodo iuret non reperiri in sua ciuitate, l. de die. §. iubetur. ff. qui satisfare cogatur, ita Castil. in l. 66. Tauri, in glossa verbo, de se arraigar, versic. sed pone obligatus: in fideiussore autem necessario nulli dubium, quin possit dari in alio loco, & territorio eiusdem provincie; per l. si fideiussor. §. si necessaria in principio. ff. qui satisfare cogar. vbi communiter Doctores, & quæ sit necessaria, quæ voluntaria satisfactio, † traditur in l. de die. §. tutor, vbi glossa, & Doctores. ff. qui satisfare cogar. & per Xarez dicta l. 2. titulo de los emplaçamientos, §. 2. num. 18. Lafarte de decima præstanda cap. 18. num. 19. Sed peculiari privilegio concessum est in materia Regiarum gabellarum, quod sufficit, si fideiussor

for præstetur ex toto Regno, † per l. 2. tit. 10. lib. 9. Recopil. vbi tenet Azeuedo, & Castillo in dicta l. 66. Tauri, verbo, de se arraigar, & Lafarte vbi supra dicto cap. 18. num. 18. & 19. vnde veram puto considerationem dicti Azeued. in dicta l. 1. num. 2. videlicet, quod si virtute alicuius licentie, vel privilegij concessum fuerit possessori alicuius maioratus aliqua prædia vendere, & ex pretio alia prædia, vel redditus Regiose emere, quod possit emere prædia vel redditus, licet sint extra ciuitatem, vbi maioratus constitutus est, & in alio territorio eiusdem provincie, quam considerationem veram existimo, nisi aliud in Regia licentia, vel privilegio dispositum sit. †

E T quamuis de iure communi Quæ. 272. numerus duodecim liberorum excuset à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus iuxta tradita per Gregor. Lop. in l. 1. tit. 17. part. 6. in glossa verbo: cinco hijos, ex opinione Batt. Alexan. & Angel. iure tamen Regio attento talis liberorum numerus non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabelle solutione, † per l. 1. tit. 18. lib. 9. Recop. 919 quæ expressa est pro hac opinione, quam tenet Auendan. de exequen. mand. Reg. in 1. p. c. 19. n. 16. & Azeued. in dicta l. 1. num. 18. & 19. Quod existimo verum, nisi aliter speciali privilegio, & Regia concessione, vel gratia fuerit dispositum contra dictæ legis dispositionem, quod concedi aliquando testantur supra relati Doctores Regnicolæ. Sed & illud etiam animadverto, quod privilegium mi-

Tractatus de priuilegiis

noris, pro quo quis fideiussit, pro-
de sit fideiussori, quoties fideiussor ip-
se habet regressum contra mino-
920 rem, t̄ vt habetur in glossa fina. in l.
2. C. si aduersus donationem, vbi
tenet Albeticus, & Azeued. in l. 2.
titulo. 17. lib. 9. Recopilationis nu-
mero. 30.

Quæst. 173 CÆTERVM cum de pri-
uilegiis explicatione sit noster
sermo, notandum est, quod iudex,
aut officialis, qui à residentie ratio-
ne aufugit ab ecclesia, extrahendus
921 est, nec eius immunitate potitur, t̄
per l. vnic. C. v. omnes iudic. tam ci-
uil. quam criminal. tenet Paris. de
Puteo de syndicato verbo officialis,
cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32. & in
parte probatio in syndicato fol. 216.
in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p.
cap. 3. §. 3. num. 179. Auiles in ca-
pit. p̄torum, cap. 1. in verbo *dadre-
nas*. nu. 25. Castillo Bobadilla in po-
litica. 2. part. lib. 2. cap. 14. num. 77. &
lib. 5. cap. 1. numer. 120 facit text. in
cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam fa-
cit, quod ad reddendam rationem
tutelle, & alicuius administrationis
est quilibet remittendus ad locum,
922 vbi administravit, t̄ per l. 1. & 2. C.
vbi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2.
part. 3. vbi Greg. Lop. l. 12. in fin. eo-
dem tit. & part. tenet Auiles vbi su-
pra cap. 27. in gloss. verbo, *entreuen-*
nu. 12. & Gomez de Leon in sua cō-
tutaria. c. 69. Facit præterea, quod illi,
qui tenentur reddere rationē Regi,
vel Imperatori de aliquibus redditibus,
vel tributis Regalibus, possunt ab
923 ecclesia extrahi, t̄ per l. 5. tit. 1. p. 1. de
quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. tit. 11.

p. 1. in gloss. verbo, *por deuda*, in fine,
qui tenet, quod de iure Canonico de-
bitor Regiorum tributorum gaudet
immunitate ecclesiastica. t̄ Ex qui- 924
bus puto sustentabilem esse opinio-
nem, quod illi, qui ratiocinia dare te-
nentur de aliqua administratione, ab
ecclesia extrahi possunt, t̄ quod aper- 925
te probatur in d. c. vxor 17. q. 4. vbi
etiā probatur, quod quilibet potest
huic priuilegio ecclesiasticæ immu-
nitatis renunciare; t̄ quod tenet Mō- 929
taluis in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis
in fine, per dictum cap. vxor, vt la-
tius habetur infra nu. 1038.

E T cum in multis regionibus, *Quæst. 174*
& locis, sicut in mea ciuitate Ron-
da sit priuilegium concessum, quod
ciues nati, & baptizati in dictis locis
præferantur in ecclesiasticis benefi-
cijs, est notandum, quod si parentes
ciues ratione belli, vel pestis à sua au-
fugerint ciuitate, & alio in loco cō-
morati fuerint, in quo filius dictorū tē-
pore natus, & baptizatus fuerit, talis
filius non propterea definit esse ci-
uis illius loci, & ciuitatis, in quo
patentes ante fugam degebant, &
consequenter omnia priuilegia be-
neficialia, & cætera, quæ talibus ciui-
bus cōcessa sunt, t̄ per l. assumptio. 927
§. filius. ff. ad municipal. l. huius-
modi. §. legatum. ff. de legat. 1. vbi
tenet Iason notabili 4. & Rebuffus
ad Regias constitutiones Gallicas,
titulo de Regestis, seu libris bap-
tismi, articulo 1. numero 17. volumi-
ne. 2.

E X Quibus infertur quæstio *Quæst. 175*
admodum notabilis, vtrum priui-
legium de *labrança*, y *criança*, ci-
uitibus,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y criança*, quæ extra illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos ciues, & habitatores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibus concessum comprehendit comitantes, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Felin. in cap. Rodulphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consulentes allegat. Facit præterea, quòd natus in castro subdito ciuitati Perusij, licet. castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruatur: † ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quòd appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsutis lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodulphus, Batt. consilio. 196. l. nulli, §. quòd si ex vico, C. de Episcop. & clericis, vbi Doctores Alexand. in dictal. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Go-

mez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus, text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas. multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. part. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusione 1131. l. 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exornat Felin. in dict. cap. Rodulphus numer. 10. facit etiam, quòd priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemptionem cum materia, vbi Geminiannus de priuileg. lib. 6. Roman. conf. 180. vol. 1. Arcin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vltèrius facit, quòd priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, † Dinus in cap. priuilegium nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Batt. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharan. consil. 317. col. 2. versic. 1. Arcin. in dicto cap. nullus de foro competenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine. Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma §. quam

Tractatus de priuilegiis

§. quanquam. ff. de censibus. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiva: ergo debet trāsire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y ciança*. Menoch. de præsumption. lib. 3. præsumpt. 103. nu. 24. fol. 392. Fulcitur que pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium ta bellionatus alicuius ciuitatis intelligi
 935 tur cōcessum in toto territorio, t̄ que est communis opinio relata à Ias. in l. beneficium. ff. de cōstitut. Princip. nu. 12. Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiū, *de labrança, y ciança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recop. ibi, *que maran y ruiuen: & ibi, y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera dellos*; & ibi, *de la cria, y labor que en el termino dellas se hizieren*. Secundo pro parte negatiua facit tex. in c. Rodolphus de rescript. vbi appellatione ciuitatis Sagienſis non continetur diocesis Sagienſis, & è contra. t̄
 936 Tertio facit, quod appellatione ciuitatis non continetur territorium, t̄
 937 glos. in c. ego Ludouicus distinct. 63. c. fin. 12. q. 2. l. 2. ff. de verbor. signific. l. si cū dies. §. si arbit. ff. de recept. arbit. Quarto pro hac negatiua parte facit tex. in l. forma. §. si vero. ff. de censibus, vbi tributum debet solui,
 938 vbi terra, quæ colitur sita est. t̄ Quinto facit, quia quando priuilegium assimilatur rescripto grati est odiosum, & per consequens restringendum, t̄
 939 dum, t̄ regula odia de regulis iuris lib. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cen-

turia 1. casu 201. num. 6. cap. quamuis de præbend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescript. numer. 5. Sexto facit tex. in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. vbi si quis est exemptus, ne conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. t̄ Septimo
 940 facit, quod priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegijs lib. 6. C. porro, cap. parentibus de priuilegijs, t̄ glossa verbo exce-
 941 dant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriore, & equiorem censimus; eaque retenta, faciliſ est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primū fundamentum d. l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recopilación. respondetur, quod prædictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio ciuibz concessio, & ad nostram quæſtionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus æquitati conformare; etiamsi aliter sonent, t̄ Iason in l. beneficium, ff. de constitution. Princip. numero. 22. & æquitas suadet, quod priuilegium ciuibz concessum extendatur ad res *de su labrança, y ciança*, quæ extra ciuitatem colliguntur. Et ad secundū fundamentum allegatū pro parte negatiua, videlicet de tex. in c. Rodolphus de rescriptis, t̄ respōde, quod loquitur de rescripto ad
 lites

lites concessio, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiue partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficium Principis, quod latissime est interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de constitution. Princip. sed in privilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiue de tex. in l. forma. §. si vero, ff. de cōsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terre tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ colitur, est in alio loco: † tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quod si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo respondetur quinto fundamento, quod privilegium ciuibus concessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur rescripto gratiæ, quia fuit concessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi privilegijs, quæ viderim, vbi verba: *Por hazeros merced, y por los seruiçios de vos recebdos.* Sextoq; partis negatiue fundamento respondetur, quod text. in dicto cap. 1. de privilegijs lib. 6. idem non extenditur ad territorium, ne laedatur iurisdictio ordinaria Episcopi Pictauiensis. † Et eodem modo responde ad septimum fundamentum dictæ partis negatiue, quod in nostra prædicta quæstione non excedit quis metas pri-

uilegij, quia non resultat damnum priuatum tertio, sed potius commodum ciuibus privilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibus ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis privilegium concedendi: & ideo privilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum extendendum putauimus ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quæ nec formam, nec nomen mutant: & adeo vera est isthæc affirmatiua opinio, quod si dictum privilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibus coluntur, & colliguntur, penè frustraretur dicta dispositio, & privilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis, in qua habitant, & lex atque dispositio licet penaliter, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si ciuitas de sentent. excommunicar. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 20. titulo de donatione in principio.

E.T. cum de explicacione privilegiorum sit noster sermo, & quorundam debitorum, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis privilegio sibi concessio à lege, fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partita. 5. de quo passim Doctores, opere pretium putauimus, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex-

Quæst. 174
Cap. 210

Tractatus de priuilegiis

no³ agitatur, utrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis sit laicus, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petenda sit, & causa agitata coram iudice laico, vel coram ecclesiastico. ¶ In qua questione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem, & coram illo clericum conveniri debere. Primo, quia iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiam ex prorogatione, & renuntiatione partium, ¶ ex text. in c. 1. §. 3. & 4. c. ceterum. c. cum non ab homine. c. novit. c. qualiter de iudic. text. in c. 1. §. 3. & 4. & cap. cum sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordantibus de foro competenti. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 1. l. 58. & 57. tit. 6. par. 1. Secundo, quia licet magna sit inter Doctores contentio, an incapax laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positivo, & hec contentio sit in duas communes opiniones diuisa: ¶ iuxta traditam à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. excomm. & à Doctoribus in c. ecclesia sancta Mariae de constitutio. Abb. in c. ad clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili, Cobar. in pract. questio. c. 31. in prin. Roland. à Vales. in consil. 23. n. 18. vol. 1. & Elio Jordan. de maioribus Episcoporum causis, cap. 8. Ofio de litteris nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Martin. Ledesm. tit. 2. q. 20. art. 4. conclu. 6. Burfat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorib. & obed. Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 3.

in liubemus. C. de sacrosan. eccles. Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c. cum non ab homine eod. tit. n. 39. Menoch. de recuperanda posses. remed. 15. n. 210. Duaren. de sacris ecclesiae ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consulatione 100. n. 8. Tamē concordia communis est, quod in temporalibus laicus iudex est incapax de iure positivo: in spiritualibus autem de iure diuino, ut resoluit Coua. vbi supra, Roland. consil. 523. à nu. 6. Lancelot. Contrad. in templo iudicij lib. 2. c. 1. latissimè Ioan. Garc. Gallego tract. de nobilit. glos. 9. n. 8. & 27. Tertiò facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, ¶ 952 text. in authentic. statuimus, C. de Episcop. & clericis, teneat Rebuffus ad Regias constitution. in preteritis glos. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 9. cum seqq. Extendit hanc conclusionem, ut secularis non possit cognoscere contra clericos licetiose etiam de consensu Episcopi, ¶ argum. glo. 953 verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. glos. in c. quancūq. verbo diuino de censibus lib. 6. l. fin. l. est receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omni. iud. Quarto praterea facit, quia licet sit verum, quod iudex incompetens sit competes, vel ex prorogatione pet. 1. & 2. ff. de iudic. l. e. significasti de foro competenti. vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent. & interlocutio. omni. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitiō. vel ex incidentia,

254 dentia, l. quoties. C. de iud. † Iudex ta-
men secularis non tantū est incōpe-
tens, verum etiā, vt dictū est, incapax
est, qui non potest fieri capax ex inci-
dentia, vel prorogatione, vel alia iu-
sta causā, vt aliqui existimāt, quia nō
255 est modus tollendi incapacitatē, † c.
tuam de ordine cognitio. tenet Co-
uarr. in 4. Deretal. c. 8. §. 3. n. 4. quod
secus erit in iudice ecclesiastico, qui
per incidentiā, & annexitatē cognos-
cit de causā profana, & pœna impo-
256 sita. † Ita Conrad. super cons. 169, Fe-
deric. de Senis, & Alexandrinus in c.
gemma n. 3. de sponsalibus, tex. in c.
de prudentia de donat. inter vir. &
vxo. vbi glos. verbo assessorie, Perr.
Gerar. in singul. 96. quē refert, & se-
quitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 12.
n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Cast. in l. ordi-
narij, C. de rei uend. n. 4. col. 2. Cagni-
in l. diffamari. C. de ingen. & manu-
mil. n. 10. referens Felin. in c. cū sit
generalē de foro cōpet. n. 6. Et quin-
tō facit pro hac primā opinione,
quod laicus, qui conuenit clericū, &
ecclesiam corā seculari iudice, perdit
257 causā, † c. inclita. 11. q. 1. vbi Archid.
facit authent. statuimus. C. de Episc.
& cler. tenet Villalob. in c. rario mille
cōmun. opin. in verbo clericus n. 97.
qui dicit communē opinienē, refert
plures DD. Bobad. in polit. to. 1. lib.
2. c. 18. n. 20. Septimo facit, quod de
vniuersa ecclesia male iudicat, qui
258 querit iudicē laicū in causa ecclesię, †
c. placuit 1. & 2. 11. q. 1. Sed pro parte
contraria, & sic quod in questione
proposita iudex secularis cognoscat
de causa dilationis debiti contra cre-
ditores seculares, & ecclesiasticos, pri-

mō facit, quia de facto rei ecclesiasti-
cæ potest laicus cognoscere, † iuxta 259
cōmunem opinionē ab omnibus ap-
probatā, præsertim à Bart. las. Alex.
in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de
recuperāda posses. remed. 19. n. 338.
qui dicit magis cōmunem, & recep-
tā de retinēd. posses. remed. 3. n. 336.
Villalob. in c. rario mille cōmun. opi-
nio. in verbo iudex secularis n. 107.
cum seqq. & conciuis Humada in
scholijs ad Greg. Lop. in l. 8. tit. 6. p.
1. glos. 2. n. 5. vers. quæ cōmunis fol.
77. quā probat Bobad. infinitos Do-
ctores allegans in polit. 1. to. lib. 2. c.
18. n. 335. Sed in prædicta questione
tantū de facto, & sic de concedēda
dilatione tractatur, ergo conuenit
cognitio seculari iudici. Secūdō, hæc
pars fulcitur, quia si sunt plures secu-
lares contententes, cū quibus vnus
est clericus, potest iste clericus cum
alijs corā iudicē laico cōueniri, † l. 1. 260
ff. de quibus rebus apud eundē iudi-
catur, tradit multa Bobadilla in polit.
lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ra-
tione connexitatis, vt in glos. dictę le-
gis primę, & cōtinentia causę diuidi
nō potest etiā ex beneficio proroga-
tiue, † l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex benefi-* 261
cij prorogatiua, hāc opinionem tenet
Steph. Aufret. tract. de potestate se-
culari regul. 2. nu. 15. in vol. 9. tract.
Doctorem fol. 101. col. 4. ponit ex-
empla Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est
identitas actionis, sed personarum
diuersitas, vnus tantū iudex ad eun-
dus est, secundum Math. de Afflict.
decis. 354. nu. 13. versic. quarto, cum
seqq. & quando est cōuenienda vni-
uersas

Tractatus de priuilegiis

ueritas laicorū, & clericorum, cuius
 963 maior pars est laicorū, conueniri de
 bet corā iudice seculari: † ita Bart. in
 l. fin. ff. de collegiis illicitis nu. 15. qui
 hoc tenendum dicit, dummodo con
 ueniat communitas clericorū su
 per bonis temporalibus: ita etiam tenet
 Sicul. in c. ex literis de constitut.
 & in c. si diligenti de foro comper.
 & Florian. in l. repetundarum, §. her
 maphroditus in fin. ff. de testib. Bald.
 in authent. habita, C. ne filius pro pa
 tre col. 1. s. versic. dicto de scholaribus,
 vbi Salicet. nu. 39. Zabarella in c.
 accepimus de fide instrument. tenet
 dictus Stephan. Auster. vbi supra n.
 16. qui omnes Doctores tenēt, quod
 si numerus clericorum, & laicorum
 sit æqualis, quilibet coram suo iudi
 ce conueniri debet: † quam secundā
 964 distinctionem, & opinionem tenen
 dam putauī, nec oberunt fundamen
 ta pro prima opinione adducta, nam
 respondetur, quod in prædicta quæ
 stione iudex secularis cognoscens
 de dilatione solutionis concedenda
 nihil auferre, videtur de rebus cleri
 ci, vel ecclesiæ: nam quod differtur
 966 non auferitur, † l. à furioso iudice, ff.
 de iudic. estq; notandum, quod cle
 ricus pro solutione tributū imposui
 super re, quæ ad eum deuenit potest
 967 conueniri coram iudice laico, † tex.
 & ibi Doctores in l. de his clericis,
 C. de Episcop. & clericis, tenet per
 alia multa iura, & authores, Gregor.
 Lop. in l. 51. tit. 6. part. 1. in gloss.
 verbo, *Per rason*, & Ioan. Gutierr.
 in pract. quæstion. lib. 1. q. 4. num. 2.
 & q. 232. num. 9. & Azcued. in l. 11.
 nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur,

quia creditor potest consequi de bitū
 suum super bonis emphyteuticis ec
 clesiæ ratione vtilis dominij: † ita Al
 568 ban. consil. 28. num. 6. Menoch. de
 arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

S E D cum hoc priuilegium rea
 le concessum sit clericis, & ecclesijs,
 ne eorum prædia soluere teneantur
 gabellas, collectas, vel alia onera fi
 milia: † iuxta tex. in c. non minus de
 569 immunit. eccles. c. 1. eodem tit. lib. 6.
 c. graue de sentent. excommun. l. sa
 cro sancta. C. de sacrosanct. eccles. l.
 de his. C. de Episcop. & clericis, te
 net Zabarella consil. 12. nu. 2. & latif
 sime Dueñas in regula 100. num. 1.
 est maxima inter Doctores conten
 tio, an emphyteutæ ipsorum clerico
 rum, & ecclesiarum hoc potiantur
 priuilegio, immunesq; sint à gabella
 rum, collectarum, & similium on
 970 rum impositione. † In qua quæstio
 ne Doctores in varias sunt diuisi sen
 tentias. Prima est Bartoli in l. priuata
 C. de excusatio. munerum lib. 10. af
 firmantis, quod huiusmodi immuni
 tatis priuilegium concessum eccle
 sijs, & clericis prodest etiā eorū em
 phyteutis, & Bart. sequitur Angel. &
 Ioan. de Plat. in d. l. priuata, l. si in au
 thent. quas actiones n. 42. C. de sacro
 sanct. eccles. Tiraq. de retractu cō
 sanguinit. §. fin. gloss. 13. n. 10. Parpa
 lea in l. placet. C. de sacrosanct. ec
 cles. n. 74. Cassan. in consuetud. Bur
 gun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Goni
 de charitatio subsidio. q. 61. nu. 29. 1047
 Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Sil
 uan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald. in
 l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1.
 Ioannes de Amicis consil. 8. n. 67. &
 Feli.

Felician. de censib. 2. p. in prefatione nu. i. qui alios Doctores refert; & cū hac opinione remanet nu. 2. & 3. quam dicit in praxi receptā vidisse, & executorias Regias in eius cōprobatōe obtentas, pro qua opinione adducitur, quod emphyteuta fisci
 971 gaudet immunitate concessa fisco, † l. priuate, l. penult. C. de excusat. munerum lib. 10. vbi notat Bart. & Luc. de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari procedunt, prefertim in solutione gabelle, & collectæ, & in excusatione
 972 solutionis. † Sicuti tradunt glos. & Salicet. in l. C. si propter publicas pensationes, l. prima de priuileg. domus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §. fin. ff. de publican. & vestig. ergo & emphyteuta ecclesiæ frui debet immunitate ipsi ecclesiæ concessa: vt etiam tenet Euerard. in centuria legali, in loco à fisco ad ecclesiam n. 2. Et respondet Syluano conf. 9. n. 11. contra Brun. in tract. quod stantibus masculis sceminae nō succedant art. 8. n. 110. vers. nec enim, qui volebat affirmare, quod fiscus, & ecclesia nō equi parantur in omnibus, sed tantum in casibus à lege expressis. Alia autem est opinio tenentium, quod huiusmodi clericorum, & ecclesiæ priuilegiū non extēdatur ad emphyteutas, nec eo patiantur respectu sui vtilis domini. Hanc opinionem probat Iernia in c. 1. verbo plaustrorū n. 56. & 57. tit. quæ sint regalia in vñibus feudorum, Luc. de Penna in l. vnica. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. Ludovic. Bologn. conf. 54. col. 2. Alex. cōfil. 101. lib. 1. Roc. Curt. tract. de cōsuet. sect. 6. n. 3. & sect. 8. n. 84. Brun.

in d. tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 109. & 110. Socin. Senior cōfil. 119. lib. 1. & 216. lib. 2. Bertrand. conf. 4. lib. 1. Ripa lib. 2. respōs. c. 22. in fin. & in tract. de peste tit. de remedijs ad conseruandā vbertat. n. 124. & 128. Roland. Valle cōfil. 18. n. 28. & Ioan. Anton. Nigris in extrauag. vnica de vita & honest. clericorum n. 306. & Auend. de exequend. mandat. Regū lib. 2. c. 14. n. 33. qui dicit ita practitari, & copiosius hanc opinionē; & partem defendit Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à n. 11. cum seqq. qui innumeros pro hac opinione refert DD. quam defendit Ioan. Garc. Galleg. de expens. & melioratio. c. 12. n. 69. & 70. Alia est opinio sic distinguentiū, quod aut pensio, quam prestat emphyteuta domino directo, nō correspondet ipsis fructibus, sed pro recognitione prestat
 tur, & tunc emphyteuta grauatur onere collectarū, & gabelharū, & in hoc casu procedat opinio tenentium, quod emphyteuta non gaudeat immunitate, qua ecclesia vel clerici gaudent aut
 vero pensio, quā prestat emphyteuta, correspondet fructibus, & tunc emphyteuta grauari nō potest, & in hoc casu procedat contraria opinio tenentium emphyteutā ecclesiæ gaudere clericorum immunitate, quā distinctio nō refert Brun. in d. tract. quod stantibus masculis art. 8. nu. 109. vers. dico igitur alios Doctores referens. Sed secunda opinio verior, & magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. cetur. 1. casu 180. & in 6. cent. casu 562. n. 31. Et sic, quod emphyteuta ecclesiæ, q. vtile dominiū quod habet,

non

Tractatus de priuilegiis

non gaudeat ecclesiastica immunitate, & onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Quia opinione recentia responde argumentis, & fundamentis contrariis partis, quod Bartoli opinio in d.l. priuate. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo probetur, cum asserat, non seruari de consuetudine Perusij, & quod loquatur in casu onerum sordidorum, a quibus immunes sunt

973 emphyteutę fisci, & Principis, per l. penultima, C. de excusat. munerum lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuate secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Parpalea in d.h. placet. C. de sacrosanct. eccles. num. 16, & Ioan. Mauritius in l. vnica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11. pag. 187. Duenas regul. 100. ampliat. 3. & dictus Aluar. Valasc. d. q. 17. nu. 15. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 362. n. 33. Et nil mirum cum ecclesia libera sit ab impositioni-

974 b^a sordidis, per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quę sint onera sordida traditur in l. munerum. §. inter alia, ff. de muner. & honor. & in l. maximarum. C. de excusat. muner. lib. 10. vbi Bart. Ioan. Plat. & Luc. à Pen. quę nostra opinio contra Felic. & alios sulcitur, quia emphyteuta semper subijcit

975 onera realia, vt resoluisset Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14. quę videas: & quia dominium vile, quod habet emphyteuta, non dicitur ecclesiasticum, sed profanum,

976 & laicum, per Anchar. conf. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 362. n. 13. Socin. Iun. consil. 17. in fin. lib. 1. Alex.

consil. 9. nu. 2. lib. 5. dictus Ancharr. in c. ea quę col. 17. de reg. iur. & consil. 125. col. 2. Barbaci. consil. 14. lib. 1. Curt. Senior consil. 73. in fine, Brun. tract. quod stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à nu. 12. cum sequq. & leges municipales, & ius commune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesię ratione vtilis dominij. ¶ Alex. dicto consil. 9. Decius in cap. quę in ecclesiis de constitutio. n. 6. in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesię, tenet ipse Alex. consil. 27. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus non potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici, ita Carol. Ruin.

978 consil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licet contra ecclesiā non currat minor prescriptio, quam quadraginta annorum, per cap. de quarta de prescriptio. de quo per Gratiani in regula 367. tamen contra vassallū, & emphyteutā ecclesię currit prescriptio decę & viginti annorum. ¶ secundū Bart. in l. cum spōsus. §. in vectigalibus, ff. de Publicis. in rem action. Angel. & Imola in l. quāuis, ff. de vsu cap. Alex. consil. 169. col. 1. lib. 2. Felin. in c. ad audiendam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. cōsil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & consil. 191. n. 2. lib. 2. Alex. cō. 169. col. 1. lib. 2. & Balb. de prescrip. 1. particula quintę part. princip. reg. 3. vers. secūdo limitata, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

980 personarum, & per plurima iura & Doctores, quos recensimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. à num. 7. & mutata personarum conditione, censetur etiam mutata conditio bonorum, & consequenter extinctum dicitur privilegium,

981 §. 1. Paulus, ff. de acquir. heredit. l. cum quidam, §. si debitores, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. vnico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. conf. 108. n. 5. & Ias. conf. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. gloss. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quæst. 179 SED Nunc deueniamus ad aliam controuersam questionem, vtrum privilegiū Ecclesiarum & clericorum transeat ad colonos eorum. In qua questione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarum coloni potuerunt eisdem privilegijs, vt asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacro sanct. Eccles. Abb. in conf. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zuarel. in Clemens. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. conf. 130. lib. 1. Aegidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndum n. 8. & 9. & Festasius in tract. de cistimo. 4. p. c. 1. nu. 50. & 54. Porti. cōf. 154. n. 9. Duesias reg. 100. ampliat. 2. Bursat. conf. 25. nu. 6. Ofsalc. in decis. 39. n. 19. Copinus in tract. de privilegijs tuiticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducunt. Sed contraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis conf. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immu-

nitate Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Geminian. in c. quauquam de censibus lib. 6. in fin. Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Aretin. in l. placei C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capio, Ifern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vlt. b. feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorū C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctæ Mariæ de constitu. n. 59. Ber tach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 128. Luc. de Pen. in l. vnico. col. 2. C. de imponed. lucrat. descript. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod statibus masculis art. 8. n. 10. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferret. in tracta. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitativo subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in conf. 66. nu. 29. lib. 1. & conf. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. conf. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decis. 116. n. 8. dicens, esse veriorrem, & receptiorem, Marcabyrunus conf. 18. nu. 54. Bursat. hoc sentiens in conf. 42. n. 16 lib. 1. Ioan. Anton. Niger in extrauagant. vnica de vita & honesta. clericorū, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excommunicatio el 9. nu. 48. qui authores etiam pro sua opinione plurima adducunt fundamēta, quæ recensere fastidiosum esset, sentique Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quod sententia Bart. & tenentium, quod emphyteuta Ecclesiæ gaudet privilegijs

Tractatus de priuilegiis

Ecclesiæ locum non habent in censu redimili, etiam si sit datio census, quod vulgo emphyteusim appellat redimibile, quod absque dubio verum credo per supradicta in defensionem veræ opinionis, etiam si ex causa recognitionis directi dominij, quam clausulam apponi consueverunt tabelliones, dicatur emphyteosis, sine qua dicitur locatio, etiam si ad vitam cõcedatur certa pensione constituta, secundum Ioan. Garc. Galleg. de expen. & melioratio. c. 6. n. 3.

obseruari, ¶ secundum Nat. cõf. 82. 281 n. 2. R. imin. cõf. 5. n. 216. & cõf. 54. n. 60. lib. 1. Méch. de succ. c. 1. creat. §. 10. n. 72. lib. 1. Octavian. de Simon cel. d. tract. de decretis in 4. inspect. Felician. de cõsibus tom. 2. lib. 2. c. 3. n. 5. qui in d. 1. to. lib. 3. c. 5. nu. 12. ait, famulo, hospiti, custodi, & laboratori pro mercede, & alimentario pro alimentis cõpetere priuilegiũ tacitæ hypothecæ cõtra omnes creditores anteriores, etiã expressam hypothecam habentes, ¶ ex doctrina Borgn. Caualcanti in decis. Fiuifiana §. nu. 2. 18. & 19. p. 2. & decis. 44. nu. 46. cum sequenti. 1. p. & ex Tiberio Decian. cõf. 108. n. 23. cum seqq. vol. 2. & d. Caualcanti in repertorio, verbo, alimentarius, & verbo, creditor hospes, qui in d. n. 12. vers. sed eximiam, cõtendit probare, quod famulus pro salario præfertur omnibus creditoribus anterioribus etiã expressam hypothecam habentibus peculiari priuilegio ex multis fundamentis, quæ videas: obseruoq; Molinã lib. 4. de Hispan. primogen. c. 5. & 6. asserere, quod virtute licetiæ & facultatis Regiæ ad obligadũ bona maioratus pro restitutione dotis possit primogenij possessor absq; noua licentia, & facultate Regia censum imponere super bonis maioratus, vt ex redditibus persoluator debitũ dotis, ¶ cui opinioni obesse videtur, quod super Regia facultate angusta, & stricta, nonq; lãga, est interpretatio faciẽda, ¶ licet ca. non de electione lib. 6. c. ex eo, §. vlt. dicto xij. vbi tener Ioan. Andr. & Geminian. cõf. 38. tex. in c. apostolice de clerico excommunicato. Præterea, quod

245. 180

TRADITQVE Felician. de cõsibus. 2. p. c. 3. n. 13. vers. Sed remediũ, quod exemptus à iurisdictione ordinarij non potest in iudicẽ ordinariũ consentire, nec illi se subijcere, ¶ ex comuni, quam sequitur ex opinione Ioan. Andr. Panor. Marian. Soci. Feli. Quintil. Mandos. & aliorũ contra Federic. de Senis, cõf. 95. Ioan. de Lignia. Salic. & alios, quos refert. cui Felician. sententiæ libenter assentio. Sed & illud obseruandum est, quod si licetiã, vel Regia facultas cõcedatur ad aliquem actum in ea expressum, non debet extendi ad aliũ, nec ad similia vel maiora, & nihil agitur, si non feruatur causa in decreto expressa, ¶ per l. si pupillorũ, §. si pretor, ff. de rebus eorum, vbi Iacob. de Aren. & Bart. & Bald. Alber. & Cuman. in l. si cur, §. sed si permiserit, ff. quibus mod. pig. vel hypoth. soluitur, plurimos recenset Octavian. de Simoncel. in tractatu de decretis, lib. 1. tit. 1. inspectione 4. n. 93. & lib. 2. tit. 6. inspectione 5. n. 58. Et ratio, quia decretũ est stricti iuris, & eius verba debent ad vnguẽ & specificẽ

286

287

quod gratia super sorte concessa nō
 988 operatur quoad interesse, † l. si. §. Lu-
 tius Titius, ff. de condict. indebiti.
 Sed nihilominus asseuerandum est,
 prædictam Molinæ opinionem ve-
 ram esse, pro cuius comprobatione
 facit, quod assensus seu facultas Re-
 990 gia comprehendit omnia, quæ cō-
 sequuntur ex actu vel contractu, ad
 989 quæm dirigitur, † l. tutor rerum, vbi
 Bart. & DD. ff. de administrat. tutor.
 l. si vno, ff. locati, tenet Marinus Fre-
 cia in tract. de subfeudis, lib. 3. q. 20.
 per plures numeros, & facultas Re-
 gia concessa ad antecedentia com-
 990 plectitur consequentia, † l. 1. §. item
 adquirimus, ff. de adquirend. possess.
 & ideo necessarium nō est in assen-
 su seu licentia Regia exprimi quod
 iura volunt, & quod est de natura
 993 contractus, † tenet Ifern. in c. 4. nu.
 8. qui success. teno. & dicto c. 1. §. sed
 nec est alia iustior num 38.

Quæst. 181 Statuoque, priuilegium dilato-
 rium concessum à Principe debito-
 ri, iuxta tex. in l. quoties, l. vniuersa,
 C. de precibus imperator. offerendis
 l. 32. & 33. tit. 18. l. 4. tit. 24. p. 4. com-
 992 prehendere redditus annuos, † vt ner-
 uose defendit Felician. de censib. lib.
 3. c. fin. nu. 7. in 2. volum. contra Be-
 nedictum Bon. in tract. de censibus:
 art. 75. n. 108. qui contrarium voluit.
 Est tamen verū, quod huiusmodi di-
 latorium priuilegium non impedit
 cursum reddituum, nec vsurarum,
 nec comprehendit domus pensiones,
 quæ in hoc peculiare habent priui-
 993 legium. † Ita ipse Felician. vbi supra
 d. nu. 7. ex Marco Anton. Cuchio in
 tractatu de moratoria præscrip. nu.

100. & 148 Nec in priuilegio mo-
 ratorio comprehenditur debitum
 fiscale, quia nullo modo potest com-
 prehendi persona vel causa Principi-
 pis loquentis & concedentis, † l. in 994
 quisiuo, C. de solutio. l. qui insulam,
 §. colonus, ff. locati, tenet Cassan. in
 Catalogo gloriæ mundi §. par. con-
 sideratio. 24. vers. 199. vbi plurima,
 quæ soli Principi competunt, dimu-
 nerat, † & Collantes in pragmatica 995
 in fauorem rei frumentariæ, libr. 1.
 cap. 13. num. 3.

FREQVENSQVE Debitario *Quæst. 182.*
 est, vtrum si à Principe priuilegium
 996 vel gratia concessa fiscalium hac adle-
 eta conditione, si sacerdos efficiatur,
 qua deficiente ad aliū gratia, & pri-
 uilegium transeat, verū situr condi-
 tio, si sacerdos factus nō fuerit, & si
 ne filijs decesserit? In qua quæstio-
 997 ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
 quarum prima est: Alex. conf. 100.
 lib. 4. qui respōdet, extēsiōem admitti,
 & conditionē verificari, etiam si Sa-
 cerdotiū deficiat, & priuilegiatus si-
 ne filijs decesserit: quia casus alius imi-
 latur, & militat eadē ratio, & Alex. se-
 quitur Dec. conf. 127. n. 10. Grat. cōf.
 21. lib. 2. Cräu. conf. 59. n. 5. Cephal.
 conf. 166. n. 49. & Tiber. Dec. conf.
 21. lib. 1. Boer. in decis. 354. col. pen.
 998 vers. Secundo quod si testator. Secū-
 da opinio est Ruin. & Ias. in l. Gall,
 §. & quid si tantū, ff. de lib. & posth.
 ille in prima lect. n. 68. iste in n. 41.
 qui affirmant, nō admitti extēsiōē,
 & corruiere priuilegiū & eius effectū
 sacerdotio deficiente, quos sequitur
 Alciat. in dicto §. & quid si tantū in
 2. lectura n. 43. dicentes nō esse effi-

Tractatus de priuilegiis

notis, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regressum contra minorem, tunc ut habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, ubi tenet Albericus, & Azeued. in l. 2. titulo. 17. lib. 9. Recopilacionis numero. 30.

Quæst. 173 CÆTERVM cum de priuilegiis explicatione sit noster sermo, notandum est, quod iudex, aut officialis, qui a residentia ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus est, nec eius immunitate potitur, tunc per l. vnic. C. ut omnes iudic. tam civil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicato verbo officialis, cap. 8. num. 5. 6. & 7. folio 32. & in parte probatio in syndicato fol. 216. in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p. cap. 3. §. 3. num. 179. Auiles in capit. pratorum, cap. 1. in verbo *dadus*. nu. 25. Castillo Bobadilla in politica. 2. part. lib. 2. cap. 14. num. 77. & lib. 5. cap. 1. numer. 120 facit text. in cap. vxor. 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quod ad reddendam rationem tutelæ, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum, ubi administravit, tunc per l. 1. & 2. C. ubi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2. part. 3. ubi Greg. Lop. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles ubi supra cap. 27. in gloss. verbo *entreuen*, nu. 22. & Gomez de Leon in sua censure. c. 69. Facit præterea, quod illi, qui tenentur reddere rationem Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab ecclesia extrahi, tunc per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. ut. 11.

p. 1. in gloss. verbo *por deuda*, in fine, qui tenet, quod de iure Canonico debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica. tunc Ex quibus puto sustentabilem esse opinionem, quod illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, tunc quod aperte probatur in d. c. vxor. 17. q. 4. ubi etiam probatur, quod quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renunciare; tunc quod tenet Mōtaluus in l. fin. tit. 3. lib. 1. fori Regalis in fine, per dictum cap. vxor, ut latius habetur infra nu. 1038.

E T cum in multis regionibus, & locis, sicuti in mea ciuitate Rōnda sit priuilegium concessum, quod ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficiis, est notandum, quod si parentes ciues ratione belli, vel pestis a sua aut fugerint ciuitate, & alio in loco commorati fuerint, in quo filius dicto tempore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea desinit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes ante fugam degebant, & consequentur omnia priuilegia beneficiorum, & cætera, quæ talibus ciuib. concessa sunt, tunc per l. assumptio. §. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. ubi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptis. mi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

E X Quibus inferitur quæstio admodum notabilis, utrum priuilegium de *labrança, y criança*, ciuib.,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y eriança*, quæ extra illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos ciues, & habitatores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibz concessum comprehendit comitatenses, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi addito multa iura allegat, Felin. incap. Rodulphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consulentes allegat. Facit præterea, quòd natus in castro subdito ciuitati Perusij, licet castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruatur: † ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quòd appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodulphus, Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quòd si ex vico, C. de Episcop. & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Go-

mez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus, text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. part. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusione 1131. l. 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exornat Felin. in dict. cap. Rodulphus numer. 10. facit etiam, quòd priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemptionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. conf. 180. vol. 1. Arcin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vltèrius facit, quòd priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, † Dinus in cap. priuilegium nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Barr. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharan. consil. 327. col. 2. versic. 1. Arcin. in dicto cap. nullus de foro competenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. responsi. cap. 4. in fine. Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma §. quam

Tractatus de priuilegiis

§. quanquam. ff. de censibus. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiva: ergo debet trāsire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y criança*. Menoch. de præsumption. lib. 3. præsumpt. 103. nu. 24. fol. 392. Fulciturque pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium rebellionatus alicuius ciuitatis intelligitur concessum in toto territorio, † quæ est communis opinio relata à Iaf. in l. beneficium. ff. de cōstitut. Princip. nu. 15. Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiū, *de labrança, y criança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit. l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recop. ibi, *que moran y reuiuen: & ibi, y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fueran dellas: & ibi, de la cria, y labor que en el termino dellas se hiziere*. Secundò pro parte negatiua facit tex. in c. Rodolphus de rescript. vbi appellatione ciuitatis Sagienfis non continetur diocesis Sagienfis, & è contra. † Tertiò facit, quod appellatione ciuitatis non continetur territorium, † glos. in c. ego Ludouicus distinct. 63. c. fin. 12. q. 2. l. 2. ff. de verbor. signific. l. si cū dies. §. si arbiter. ff. de recept. arbit. Quartò pro hac negatiua parte facit tex. in l. forma. §. si vero. ff. de censibus, vbi tributum debet solui, vbi terra, quæ colitur sita est. † Quintò facit, quia quando priuilegium assimilatur rescripto gratiæ est odiosum, & per consequens restringendum, † regula odia de regulis iuris lib. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. c. 2.

turia 1. casu 201. num. 6. cap. quamuis de præbend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescript. numer. 5. Sextò facit tex. in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. vbi si quis est exemptus, non conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. † Septimò facit, quod priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegiorum. C. porro, cap. parentibus de priuilegijs, † glossa verbo exce- dant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriore, & equiorem cōsumus; eaque retentā. facilis est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primū fundamentum d. l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recopilación. respondetur, quod prædictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio ciuibus concessio, & ad nostram quæstionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus æquitati conformare; etiamsi aliter sonent, † Iafon in l. beneficium, ff. de constitution. Princip. numero. 22. & æquitas suadet, quod priuilegium ciuibus concessum extendatur ad res *de su labrança, y criança*, quæ extra ciuitatem colliguntur. Et ad secundum fundamentum allegatū pro parte negatiua, videlicet de tex. in c. Rodolphus de rescriptis, † respondet, quod loquitur de rescripto ad lites

lites concessio, quod debet restringi, per text. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiue partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissimè est
 244 interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de cōstitution. Princip. sed in privilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiue de text. in l. forma, §. si vero, ff. de cōsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terre tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ
 245 colitur, est in alio loco: † tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quod si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo responderetur quinto fundamento, quod privilegium ciuibz cōcessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur xcripto gratiæ, quia fuit cōcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi privilegijs, quæ viderim, vbi verba: *Por hazeros merced, y por los seruiçios de vos recebidos*. Sextoq; par-
 246 tis negatiue fundamento responde-
 tur, quod text. in dicto cap. 1. de privilegijs lib. 6. idè non extenditur ad territoriū, ne latur iurisdic-
 tio ordinarij Episcopi Pictauicēsis. † Et eodem modo responde ad septimū fundamentum dictæ partis negatiue, quod in nostra prædicta quæ-
 stione non excedit quis metas pri-

uilegij, quia non resultat damnum priuati tertio, sed potius commodum ciuibz priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibz ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis priuile-
 247 gium concedendi: & ideo priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibz concessum extendendum putauim ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quæ nec formam, nec nomen mutant: & adeo vera est isthæc affirmatiua opinio, quod si dictum priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibz concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibz coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & priuilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis, in qua habitant, & lex atque dispositio licet pœnalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si
 248 ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 20. titulo de donatione in principio.

E T cum de explicatione priuilegiorum sit noster sermo, & quoniam
 249 illi debitorum, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis priuilegio sibi concessio à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partica. 1. de quo passim Doctores, operæpretium putauim, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex
 250 notam

Quæst. 176
 Cap. 21.

Tractatus de priuilegiis

no⁹ agitatur, utrum si debitor pe-
tens dilationem laicus sit, & ex credi-
toribus aliquis sit laici, & aliqui cle-
rici, vel ecclesiastici, illa dilatio petē-
da sit, & causa agitata coram iudi-
ce laico, vel coram ecclesiastico. ¶ In
qua questione tenendum videtur,
iudicem ecclesiasticum esse compe-
tentem, & coram illo clericum con-
ueniri debere: Primo, quia iudex se-
cularis incapax est ad cognoscendum
de clericis, & ecclesiasticis rebus etiā
ex prorogatione, & renuntiatione
partium, ¶ ex text. in c. 1. 3. & 4. c.
ceterum. c. cum non ab homine. c.
nouit. c. qualiter de iudic. tex. in c. 1.
3. & 4. & cap. cum sit generale. c. quod
clericis. c. si diligenti. c. significasti
cum alijs concordantibus de foro co-
petent. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5. l. 38. &
57. tit. 6. part. 1. Secundo, quia licet
magna sit inter Doctores contentio,
an incapax laicorum erga eccle-
siasticos sit de iure diuino, an de posi-
tuo, & hec contentio sit in duas co-
munes opiniones diuisa: ¶ iuxta tradi-
ta à Cardinal. in c. perpendimus de
sentent. excomm. & à Doctores
in c. ecclesia sancta Mariae de consti-
tutio. Abb. in c. ad clerici de iudic.
num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3.
notabili, Coluar. in pract. questio. c.
31. in prin. Roland. à Valtell. con-
sil. 23. n. 18. vol. 1. & Lelio Iordan. de
maioribus Episcoporum causis, cap. 8.
Osio de heresibus nostri temporis
lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157.
Martin. Ledesm. in 2. 4. q. 20. art. 4.
conclu. 6. Burfat. 397. n. 10. vol. 4. In-
nocen. in cap. 2. de maiorit. & obed.
Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 3:

in liubemus. C. de sacrosan. ecclesi.
Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c.
cum non ab homine eod. tit. n. 39.
Menoch. de recuperanda posses. re-
med. 15. n. 210. Duaren. de sacris ec-
clesiæ ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in
4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar.
Valasc. consulatione 100. n. 8. Tamē
concordia communis est, quod in re-
poralibus laicus iudex est incapax
de iure positio: in spiritualibus au-
tem de iure diuino, ut resoluit Coua.
vbi supra, Roland. cons. 523. à nu. 6.
Lancelot. Conrad. in templo iudicij
lib. 2. c. 1. latissime Ioan. Garc. Galle
gotract. de nobilit. gloss. 9. n. 8. & 27.
Tertio facit, quia iudex secularis, qui
cognouit de causis ecclesiasticis, ex-
communicatur, & officio priuatur, ¶ 252
tex. in authent. statuimus, C. de Episc.
cop. & clericis, tenet Rebuffus ad Re-
glas constitution. in preemio gloss.
5. n. 33. & Bobadilla plures allegans
in politic. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in
n. 9. cum seqq. Extendit hanc ex-
communicationem, ut secularis non possit cog-
noscere contra clericos licetiose etiā
de consensu Episcopi, ¶ argum. glo. 253
verbo discuti in c. si Imperator. 96.
dist. gloss. in c. quanquā, verbo diu-
no de censibus lib. 6. Ias. in l. ff. de
receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de
iurisdi. omni. iud. Quarto praterea fa-
cit, quia licet sit verum, quod iudex
incopetens sit competens, vel ex pro-
rogatione per l. 1. & 2. ff. de iudic. l. c.
significasti de foro competens, vel ex
reconuentione, l. cum Papinianus,
authentica & consequenter de sen-
tent. & interlocutio. omni. iudic. cap.
1. & 2. de mutuis petitio. vel ex inci-
dencia,

254 dentia, l. quoties. C. de iud. ¶ Iudex ta-
men secularis non tantū est incōpe-
tens, verum etiā, vt dictū est, incapax
est, qui non potest fieri capax ex inci-
dentia, vel prorogatione, vel alia iu-
sta causā, vt aliqui existimāt, quia nō
est modus tollendi incapacitatē, † c.
tuam de ordine cognitio. tenet Co-
uarr. in 4. Deret. l. c. 8. §. 3. n. 4. quod
secus erit in iudice ecclesiastico, qui
per incidentiā, & annexitatē cognos-
cit de causā profana, & pœna impo-
256 sita. ¶ Ita Conrad. super conf. 169, Fe-
deric. de Senis, & Alexandrinus in c.
gemma n. 3. de sponsalibus, tex. in c.
de prudentia de donat. Inter vir. &
vxor. vbi glos. verbo assessorie, Petr.
Gerar. in singul. 96. quē refert, & se-
quitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 12.
n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Cast. in l. ordi-
narij, C. de re iud. n. 4. col. 2. Cagn.
in l. diffamari. C. de ingen. & manu-
mis. n. 10. referens Felin. in c. cū sit
generalē de foro cōpet. n. 6. Et quin-
tō facit pro hac primā opinione,
quod laicus, qui conuenit clericū, &
ecclesiam corā seculari iudice, perdit
257 causā, † c. inclita. 11. q. 1. vbi Archid.
facit authent. statuimus. C. de Episc.
& cler. tenet Villalob. in c. rario mille
cōmun. opin. in verbo clericus n. 97.
qui dicit communē opinienē, refert
plures DD. Bobad. in polit. to. 1. lib.
2. c. 18. n. 20. Septimo facit, quod de
vniuersa ecclesia male iudicat, qui
258 querit iudicē laicū in causā ecclesię, †
c. placuit 1. & 2. 11. q. 1. Sed pro parte
contraria, & sic quod in quæstione
proposita iudex secularis cognoscat
de causā dilationis debiti contra cre-
ditores seculares, & ecclesiasticos, pri-

mō facit, quia de facto rei ecclesiasti-
cæ potest laicus cognoscere, † iuxta 259
cōmunem opinionē ab omnibus ap-
probatā, præsertim à Bart. las. Alex.
in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de
recuperanda posses. remed. 19. n. 338.
qui dicit magis cōmunem, & recep-
tā de retinēd. posses. remed. 3. n. 336.
Villalob. in c. rario mille cōmun. opi-
nio. in verbo iudex secularis n. 107.
cum seqq. & conciujs Humada in
scholijs ad Greg. Lop. in l. 58. tit. 6. p.
1. glos. 2. n. 5. vers. quæ cōmunis fol.
77. quā probat Bobad. in finitōs Do-
ctores allegans in polit. 1. to. lib. 2. c.
18. n. 335. Sed in prædicta quæstione
tantū de facto, & sic de concedenda
dilatione tractatur, ergo conuenit
cognitio seculari iudici. Secūdo, hæc
pars fulcitur, quia si sunt plures secu-
lares contententes, cū quibus vnus
est clericus, potest iste clericus cum
alijs corā iudicē laico cōueniri, † l. r. 260
ff. de quibus rebus apud eundē iudi-
catur, tradit multa Bobadilla in polit.
lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ra-
tione connexitatis, vt in glos. dictę le-
gis primę, & cōtinentia causę diuidi
nō potest etiā ex beneficio proroga-
tiuę, † l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex benefi-* 261
cij prorogatiua, hāc opinionem tenet
Steph. Aufser. tract. de potestate se-
culari regul. 2. nu. 15. in vol. 9. tract.
Doctorum fol. 101. col. 4. ponit exē-
pla Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est
identitas actionis, sed personarum
diuersitas, vnus tantū iudex ad eun-
dus est, secundum Matth. de Afflic-
decif. 354. nu. 13. versic. quarto, cum
seqq. & quando est cōuenienda vni-
uersitas

Tractatus de priuilegiis

uersitas laicorū, & clericorum, cuius maior pars est laicorū, conueniri debet corā iudice seculari: † ita Bart. in l. fin. ff. de collegijs illicitis nu. 15. qui hoc tenendum dicit, dummodo conueniatur communitas clericorū super bonis temporalibus: ita etiam tenet Sicul. in c. ex literis de constitut. & in c. si diligenti de foro compet. & Florian. in l. repetundarum, §. her maphroditus in fin. ff. de testib. Bald. in authent. habita, C. ne filius pro patre col. 1. r. versic. dicto de scholaribus, vbi Salicet. nu. 39. Zabarella in c. accepimus de fide instrument. tenet dictus Stephan. Auffer. vbi supra n. 16. qui omnes Doctores tenet, quod si numerus clericorum, & laicorum sit æqualis, quilibet coram suo iudice conueniri debet: † quam secundā distinctionem, & opinionem tenendam putavi, nec oberunt fundamenta propinqua opinione adducta, nam responderetur, quod in prædicta questione iudex secularis cognoscens de dilatione solutionis concedenda nihil auferre, videtur de rebus clerici, vel ecclesiæ: nam quod differtur non aufertur, † l. à furioso iudice, ff. de iudic. estq; notandum, quod clericus pro solutione tributi imposui super re, quæ ad eum deuenit potest conueniri coram iudice laico, † tex. & ibi Doctores in l. de his clericis, C. de Episcop. & clericis, tenet per alia multa iura, & authores, Gregor. Lop. in l. 51. tit. 6. part. 1. in gloss. verbo, *Per rationem*, & Ioan. Gutierr. in pract. question. lib. 1. q. 4. num. 2. & q. 232. num. 9. & Azcued. in l. 12. nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur,

quia creditor potest consequi debitū suum super bonis emphyteuticis ecclesiæ ratione vtilis dominij: † ita Alban. consil. 28. num. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

S E D cum hoc priuilegium reale concessum sit clericis, & ecclesijs, ne eorum prædia soluere teneantur gabellas, collectas, vel alia onera familiaria: † iuxta tex. in c. non minus de immunit. eccles. c. 1. eodem tit. lib. 6. c. graue de sentent. excommun. l. sacrosancta. C. de sacrosanct. eccles. l. de his. C. de Episcop. & clericis, tenet Zabarella consil. 12. nu. 2. & latissimè Dueñas in regula 100. num. 1. est maxima inter Doctores contentio, an emphyteutæ ipsorum clericorum, & ecclesiarum hoc potantur priuilegio, immunesq; sint à gabellarum, collectarum, & similium onerum impositione. † In qua questione Doctores in varias sunt diuisi sententias. Prima est Bartoli in l. priuata C. de excusatio. munerum lib. 10. affirmantis, quod huiusmodi immunitatis priuilegium concessum ecclesijs, & clericis prodest etiā corū emphyteutis, & Bart. sequitur Angel. & Ioan. de Plat. in d. l. priuata, l. si in authent. quas actiones n. 42. C. de sacrosanct. eccles. Tiraq. de retractu cōsanguinit. §. fin. gloss. 13. n. 10. Parpalea in l. placet. C. de sacrosanct. eccles. n. 74. Cassan. in consuetud. Burgun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Goni de charitatio subsidio. q. 61. nu. 29. 1047 Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Siluan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald. in l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1. Ioannes de Amicis consil. 8. n. 67. & Feli.

Felician. de censib. 2. p. in prefatione nu. i. qui alios Doctores refert; & cū hac opinione remanet nu. 2. & 3. quam dicit in praxi receptā vidisse; & executorias Regias in eius cōpro-
 bationē obtentas, pro qua opinione adducitur, quod emphyteuta fisci
 971 gaudet immunitate concessa fisco, † l. priuate, l. penult. C. de excusat. m^u
 nerum lib. 10. vbi notat Bart. & Luc. de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari procedunt, prefertim in solutione gabellæ, & collectæ, & in excusatio-
 972 ne solutionis. † Sicuti tradunt glos. & Salicet. in l. i. C. si propter publicas pensitationes, l. prima de priuileg. domus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §. fin. ff. de publican. & vectig. ergo & emphyteuta ecclesiæ frui debet immunitate ipsi ecclesiæ concessa; ut etiam tenet Euerard. in centuria legali, in loco à fisco ad ecclesiam n. 2. Et respondet Syluano conf. 9. n. 11. contra Brun. in tract. quod stantibus masculis sceminæ nō succedant art. 8. n. 110. vers. nec enim, qui volebat affirmare, quod fiscus, & ecclesia nō equi parantur in omnibus, sed tantum in casibus à lege expressis. Alia autem est opinio tenentium, quod huiusmodi clericorum, & ecclesiæ priuilegiū non extēdatur ad emphyteutas, nec eo patiantur respectu sui vtilis domini. Hanc opinionem probat Isernia in c. 1. verbo plaustrorū n. 56. & 57. tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum, Luc. de Penna in l. vnica. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. Ludovic. Bologn. conf. 54. col. 2. Alex. cōsil. 101. lib. 1. Roë. Curt. tract. de cōsuet. sect. 6. n. 3. & sect. 8. n. 84. Brun.

in d. tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 109. & 110. Socin. Senior cōsil. 119. lib. 1. & 216. lib. 2. Bertrand. conf. 4. lib. 1. Ripa lib. 2. respōs. c. 22. in fin. & in tract. de peste tit. de remedijs ad conseruandā vberat. n. 124. & 128. Roland. Valle cōsil. 18. n. 28. & Ioan. Anton. Nigris in extrauag. vnica de vita & honest. clericorum n. 306. & Auend. de exequend. mandat. Regū lib. 2. c. 14. n. 33. qui dicit ita practitari, & copiosius hanc opinionē; & partem defendit Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à n. 11. cum seqq. qui innumeros pro hac opinione refert DD. quam defendit Ioan. Garc. Galleg. de expens. & melioratio. c. 12. n. 69. & 70. Alia est opinio sic distinguentiū, quod aut pensio, quam præstat emphyteuta domino directo, nō correspondet ipsis fructibus, sed pro recognitione præstatur, & tunc emphyteuta grauatur onere collectarū, & gabelharū, & in hoc casu procedat opinio tenentium, quod emphyteuta non gaudeat immunitate, qua ecclesia vel clerici gaudent aut verō pensio, quā præstat emphyteuta, correspondet fructibus, & tunc emphyteuta grauari nō potest, & in hoc casu procedat contraria opinio tenentium emphyteutā ecclesiæ gaudere clericorum immunitate, quā distinctio nē refert Brun. in d. tract. quod stantibus masculis art. 8. nu. 109. vers. dico igitur alios Doctores referens. Sed secunda opinio verior, & magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. cētur. 1. casu 180. & in 6. cent. casu 562. n. 31. Et sic, quod emphyteuta ecclesiæ, & vtile dominiū quod habet,

non

Tractatus de priuilegiis

non gaudeat ecclesiastica immunitate, & onera gabellatum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Quia opinione retenta responde argumentis, & fundamentis contrariæ partis, quod Bartoli opinio in d.l. priuat. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo probetur, cum asserat, non seruari de consuetudine Perusij, & quod loquatur in casu onerum sordidorum, a quibus immunes sunt

273 emphyteutæ fisci, & Principis, per l. penultima, C. de excusat. munerum lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuatæ secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Parpalea in d.h. placet. C. de sacrosanct. eccles. num. 16, & Ioan. Mauritius in l. vnica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11, pag. 187. Duenas regul. 100. ampliat. 3. & dictus Aluar. Valasc. d. q. 17. nu. 15. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 562. n. 33. Ex nil mitum cum ecclesia libera sit ab impositioni-

274 b' sordidis, per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quæ sint onera sordidatraditur in l. munerum. §. inter alia, ff. de muner. & honor. & in l. maximarum. C. de excusat. muner. lib. 10. ubi Bart. Ioan. Plat. & Luc. à Pen. quæ nostra opinio contra Felic. & alios fuit, quia emphyteuta semper subijte

275 onera realia, per l. resolutio Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14. quæ videas: & quia dominium vile, quod habet emphyteuta, non dicitur ecclesiasticum, sed profanum, & laicum, per Anchar. conf. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 562. n. 23. Socin. Jun. consil. 17. in fin. lib. 1. Alex.

consil. 9. nu. 2. lib. 5. dictus Ancharr. in c. eaque col. 17. de reg. iur. & consil. 125. col. 2. Barbaci. consil. 14. lib. 1. Curt. Senior Consil. 73. in fine, Brun. tract. quod stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à nu. 12. cum seqq. & leges municipales, & ius commune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesiæ ratione vtilis dominij. per Alex. dicto consil. 9. Decius in cap. quæ in ecclesiis de constitutio. n. 6. in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesiæ, tenet ipse Alex. consil. 17. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus non potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici, per Carol. Ruin.

278 consil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licet contra ecclesiā non currat minor præscriptio, quam quadraginta annorum, per cap. de quarta de præscription. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallū, & emphyteutā ecclesiæ currit præscriptio decem & viginti annorum. per secundū Bart. in l. cum spōsus. §. in vectigalibus, ff. de Publicia. in rem action. Angel. & Imola in l. quāuis, ff. de vsucap. Alex. consil. 169. col. 1. lib. 2. Felin. in c. ad audientiam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. cōsil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & consil. 191. n. 2. lib. 2. Alex. cō. 162. col. 1. lib. 2. & Balb. de præscrip. 1. particula quinzart. princip. reg. 3. vers. secundo limitata, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

perlo-

980 personarum, & per plurima iura & Doctores, quos recensimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. à num. 7. & mutata personarum conditione, censetur etiam mutata conditio honorum, & consequenter extinctum dicitur privilegium,

981 ¶ I. Paulus, ff. de acquir. heredit. l. cum quidam, §. si debitorum, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. vnico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. conf. 108. n. 5. & Ias. conf. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. gloss. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrat. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quas. 179 SED Nunc deueniamus ad aliam controuersam questionem, verum privilegium Ecclesiarum & clericorum transseat ad colonos eorum. ¶ In qua questione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarum coloni potuerunt eisdem privilegijs, ut asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacrosanct. Eccles. Abb. in conf. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clemen. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. conf. 130. lib. 1. Aegidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndum n. 8. & 9. & Festasius in tract. de estimio. 4. p. c. 2. nu. 50. & 54. Porti. cōf. 154. n. 9. Duesias reg. 100. ampliat. 2. Burfat. conf. 15. nu. 6. Olasc. in decif. 39. n. 19. Copinus in tract. de privilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducunt. Sed contraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrat. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis conf. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immu-

nitat Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Germinian. in c. quāquam de censibus lib. 6. in fin. Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Aretin. in l. placet C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capio, Isern. in c. 1. tit. quā sint regal. in vñb' feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorum C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctæ Mariæ de constitu. n. 59. Ber tach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 198. Luc. de Pen. in l. vnico. col. 2. C. de imponend. lucrat. descript. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 10. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferrer. in tracta. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitatio subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in conf. 66. nu. 29. lib. 1. & conf. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. conf. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decif. 116. n. 8. dicens, esse veriorē, & receptiorē, Marcabyrunus conf. 18. nu. 54. Burfat. hoc sentiens in conf. 42. n. 16 lib. 1. Ioan. Anton. Niger in extrauagant. vnica de vita & honesta. clericorum, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excommunicatio el 9. nu. 48. qui authores etiam pro sua opinione plurima adducunt fundamenta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quod sententia Bart. & tenentium, quod emphyteuta Ecclesiæ gaudet privilegijs

quod gratia super sorte concessa nō
 988 operatur quoad interesse, l. h. §. Lu-
 tius Titius, ff. de condict. indebiti.
 Sed nihilominus asseuerandum est,
 prædictam Molinæ opinionem ve-
 ram esse, pro cuius comprobatione
 facit, quod assensus seu facultas Re-
 989 gia comprehendit omnia, quæ cō-
 sequuntur ex actu vel contractu, ad
 quem dirigitur, l. tutor rerum, vbi
 Bart. & DD. ff. de admīstrat. tutor.
 l. si vno, ff. locati, tenet Marinus Fre-
 cia in tract. de subfeudis, lib. 2. q. 20.
 per plures numeros, & facultas Re-
 gia concessa ad antecedentia com-
 990 plectitur consequentia, l. l. §. item
 adquirimus, ff. de adquirend. possesi.
 & ideo necessarium nō est in assen-
 su seu licentia Regia exprimi quod
 iura volunt; & quod est de natura
 991 contractus, l. tenet litem. in c. 2. nu.
 8, qui success. tenb. & dicto c. 1. §. sed
 nec est alia iustior num 38.

Quæst. 181 Statu quoque, privilegium dilato-
 rium concessum à Principe debito-
 ri, iuxta tex. in l. quoties, l. vniuersa,
 C. de precibus imperator. offerendis
 l. 32. & 33. tit. 18. l. 4. tit. 24. p. 4. com-
 992 prehendere redditus annuos, & vt nec
 uolē defendit Felician. de censib. lib.
 3. c. fin. nu. 7. in 2. volum. contra Be-
 nedictum Bon. in tract. de censibus
 art. 75. n. 108. qui contrarium voluit.
 Est tamen verū, quod huiusmodi di-
 latorium privilegium non impedit
 cursum reddituum, nec vsurarum,
 nec cōprehendit domus pēnsiones,
 993 quæ in hoc peculiare habent priui-
 legium. & ita ipse Felician. vbi supra
 d. nu. 7. ex Marco Anton. Cucho in
 tractatu de moratoria præscrip. nu.

100. & 148 Nec in priuilegio mo-
 ratotio comprehenditur debitum
 fiscale, quia nullo modo potest com-
 prehendi persona vel causa Principi-
 pis loquentis & concedentis, l. l. in
 994 quisitio, C. de solutio. l. qui infulam,
 §. colonus, ff. locati, tenet Caslan. in
 Catalogo gloriæ mundi §. pat. con-
 sideratio. 24. vers. 199. vbi plurima,
 quæ soli Principi cōpetunt, dimu-
 netat, & Collantes in pragmatica
 995 in fauorem rei frumentariæ, libr. 1.
 cap. 13. num. 3.

FREQUENSQUE Dubitatio Quæst. 182.
 est, vtum si à Principe priuilegium Cap. 22.
 vel gratia cōcessa sit alicui hac adie-
 cta conditione, si sacerdos efficiatur,
 qua deficiente ad aliū gratia; & pri-
 uilegium transeat, verūtūcetur condi-
 tio, si sacerdos factus nō fuerit, & si
 ne filijs decesserit? In qua quæstio
 996 ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
 quarum prima est Alex. conf. 100.
 lib. 4. qui respōdet, exemptionē admitti
 & conditionē verificari, etiam si Sa-
 cerdotiū deficiat, & priuilegiatus si-
 ne filijs decesserit: quia casus assumit
 larur, & militat ad ratio, & Alex. se-
 quitur Dec. conf. 217. n. 10. Grat. cōf.
 21. lib. 2. Crau. conf. 59. n. 3. Cephal.
 conf. 166. n. 49. & Tiber. Dec. conf.
 21. lib. 1. Boer. in decis. 354. col. pen.
 997 vers. Secundo quod si testator. Secū-
 da opinio est Ruin. & Ias. in l. Gall.
 §. & quid sit tantū, ff. de lib. & posth.
 ille in prima lect. n. 68. iste in n. 41.
 qui affirmant, nō admitti exemptionē,
 & cotruere priuilegiū & eius effectū
 sacerdotio deficiente, quos sequitur
 Alciat. in dicto §. & quid sit tantū in
 2. lectura n. 43. dicentes nō esse effi-
 cace

Tractatus de priuilegiis

carem rationem Alexan. & sequentium. Tertia fuit opinio Galiaul. in d. 8. & quid si tantum nu. 28. & 29. qui dixit, hoc totū relinqui arbitrio iudicis, qui considerabit, an verisimile sit, Principem hunc effectum considerasse, extensionemque fieri voluisse, & hanc veritatem Galiaul. sententiam sequitur Menoch. de arbitrarijs centuria 6. casu 509. nu. fin. qui affirmat, hanc sequutam fuisse in lib. 4. presumptionum in presumptione 75. n. 4. quia omnis status causę coniecturalis in iudicis arbitrio posita est, & per l. voluntatis quęstio. c. de fideicommissis. vbi Anton. Menes. à Padilla nu. 1. 2. & 7. qui aliquot casus refert & Menoch. dicto casu 509. in fin.

244. 183 EX Quibus consequitur, vtrum clericus, qui confessus est, se esse laicum sibi præiudicet in suo clericali, vel fori priuilegio. & In quaquęst. videtur tenendum, talem clericum sibi præiudicium parare. Primo, quia conuictus de mendacio in duplo condemnatur, & authentica qui contra propriam, C. de non numerata pecunia, tenet Bart. in l. eleganter, ff. de dolo, §. idem Pomponius, & per mēdaciū possidētis transferitur in actorem possessio, & l. fin. ff. de rei vindic. de qua videndus Bernard. Diaz de Lugo in regula 306. l. 1. in §. omnium instituta de actio. à numer. 90. Gratian. in regul. 306. 312. Azcued. in l. 10. tit. 2. lib. 1. recopil. nu. fin. l. 4. tit. 1. part. 5. falsique pœna punitur, qui in fraudem nomen mutat, & l. falsi nominis, ff. ad legem Corn. de falsis, vbi

Doctores, & Bald. in rubr. C. de fide instrumentorum num. 1. 2. l. 2. tit. 7. part. 7. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *El nombre*, & qui cum nec clericus, nec Doctor, nec miles, nec notarius sit, agit se pro clerico, Doctore, milite, & notario, falsi pœna cœrceatur, & l. eos, §. qui se pro milite, ff. ad leg. Corn. de fals. Tiracquel. de nobilit. cap. 13. in fin. l. 2. tit. 7. part. 7. Auend. de exequend. mandat. Regum 2. part. cap. 14. nu. 23. & agricola negans se talem esse creditore ignorante, non potitur priuilegio agricultoribus concesso, & secundum Collantes super pragmaticam in fauorem rei frumentarię lib. 3. cap. 6. num. 8. ad medium. Nobilisque, qui tempore contractus negat, se esse nobilem, potest in carcerem duci, & per l. qui cum se cum concordantibus, ff. de re iudicata, tenet Baeza de inope debitore, cap. 16. numer. 96. Anton. Gom. in l. 79. Tauri num. 4. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. p. c. 16. nu. 25. & etiā minor, qui se maiorē dixerit, & ex aspectu apparet, iure minoris & restitutionis suuari non potest, & l. 1. 2. & 3. C. si minor se maiorem dixerit, l. 6. tit. 19. p. 6. l. 1. in fin. l. 40. & l. 4. tit. 1. p. 5. de quo videas multa notatu digna per Ioan. Gutier. in authent. sacramenta puberum à num. 55. cum pluribus sequentibus. Et præterea femina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorem, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iuuatur, & l. femine, C. ad Senatufconsult. Velleian. l. si decipiet, ff. eodem tit. & quando filius fami

1007 lias fraudulenter se esse, sui iuris fa-
tetur, non iuuatur Macedoniam be-
neficio, † l. eū qui, ff. ad Senatuscon-
sult. Macedonian. & mulier, quæ
asserit, non esse rem dotalem, quæ
venditur, ad impugnandā postea alie-
nationem non admittitur, perditq;
1008 suum beneficium, & priuilegium: †
ita Tiraquel. ad leg. connubial. gloss.
8 nu. 41. Baeça de non meliorandis
filiabus cap. 3. nu. 12. & de inope de-
bitore c. 16. ny. 24. quia veritatis ne-
gatio sine dolo fieri non potest, † se-
cundum Greg. Lop. in l. 4. tit. 1. part.
5. gloss. 6. Et ideo negans debitum re-
ceptum, etsi postea solutionem pro-
bauerit, nihilominus in odiū negan-
1009 tis non auditur, & debitum soluet: †
iuxta tex. egregium in authenticō de
triente, & semisse. §. si quis autē. Sed
pro contraria parte, videlicet quod
clericus qui confessus fuit, se esse lai-
cum, nō sibi preiudicat, facit doctri-
na Follerij hoc tenentis in sua praxi
1. part. 3. partis, versic. & si confite-
buntur, num. 122. tenet Guid. Pap.
in singulari 337. quæ vera doctrina
est, cui non oberunt fundamenta in
contrarium adducta, quibus respon-
de de habere locum in casibus, quibus
• fraus, & dolus intercesserit, & con-
trahens ignorat fraudantium sta-
tum, & conditionem: ita Antonius
Gomez in dicta l. 79. Tauri num. 4.
& Ioann. Gutier. de iuramento con-
firmat. dicto cap. 16. num. 25. ubi la-
tē, & ideo nobilis, qui se esse igno-
bilem confitetur, non prohibetur sua
vti nobilitate, nec eius priuilegium
amittit, si cum eo contrahens non
ignorabat eius conditionem, & se

esse nobilem sciebat: ita Baeça de
inope debitore dicto cap. 16. num.
25. Et per consequens filius familias,
qui sine fraude, vel sciente eo qui cū
eo contrahit, esse talem filiū familias
(licet sui iuris esse assermet) non ob-
stante tali confessione poterit se iu-
uare Macedoniani priuilegio: ita
Alexand. qui sic venit intelligendus
in consil. 122. col. 2. lib. 6. Tiraquel.
ad leges connubiales glossa 8. num.
143. Baeça dicto cap. 16. num. 25. &
de non meliorandis filiabus cap. 30.
num. 12. Et ita qui sine fraude no-
men mutat, non punitur, † per l. vni-
cam, C. de mutatione nominis, se-
cundum Gregor. Lop. in l. 2. tit. 7. part.
7. in glossa verbo, *El nombre*, & eo-
dem modo, qui sine fraude dicit ef-
se seruum, cum sit liber, non praei-
dicat suæ libertati, † l. interrogatum, 1012
C. de liberali causa, l. 6. titulo. 13.
partita. 3. de qua est videndus Pa-
dilla in l. cum falsa, C. de iuris, &
facti ignorantia, & Mascardus de
prohibitionibus 1. part. conclusione
7. à numero 34. Ex quo nota, quod
mendacium non punitur nisi in ca-
sibus à iure expressis, † cap. quisquis 1013
11. q. 3. Menoch. de arbitrar. centur.
3. casu 276. num. 8.

E S T Q V E obseruandum, *Quæst. 18. 4.*
quod in generali concessione ab-
soluendi à quibusvis peccatis cen-
suris, & pœnis, non continetur ab-
solutio, vel dispensatio ab irregula-
ritate, † vt tenet Dominicus, & Ale-
1014 xand. in cap. miror 50. distinctione
per text. ibi Villadiego in tractatu
de irregularitate conclusione 43. in
fin. Nauarro in manuali Latino c. 27.

Tractatus de priuilegijs

n. 194. & latius in nu. 250. Ioan. Gut. in quæstionibus Canoniscis tom. 1. c. 3. n. 3. & c. 19. n. 15. quæ facultas absoluedi à quibuscumque censuris, & ab irregularitate, & suspensionibus ex dicto occulto prouenientibus excepta ea irregularitate, quæ ex homicidio uoluntario oritur, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis

1015 Episcopo conceditur, † per tex. in c. 6. incipit, *Licet Episcopis*, sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino pag. 290. quod intellige uerū, etsi in prædictis excommunicationibus, interdictis, censuris, & irregularitates incurrat per bullas, breues, extravagantes, motus proprios, & constitutiones Pontificū post dictum Concilium Tridentinum concessas, non habentes clausulam sufficienter derogatoriā illius facultatis à dicto Concilio Tridentino concessæ, cuius decisio in suo robore remanebit, extraditis à Nauarro lib. 5. consiliorū tit. de sentent. excommunicationis. conf. 43. fol. 627. fr. Manuel Rodriguez in sua summa c. 81. n. 4. de quo dicto c. 6. sess. 24. Concilij Trident. videas Ioan. Gutier. ubi

1016 suprad. c. 3. à n. 6. cum seqq. †

Quæst. 185 DATVRQVE ex suprà dictis interpretatio ad l. 2. uers. *Enquanto toca a los entierros*, tit. 5. lib. 5. compilationis, ubi iubetur in funeribus duo decim cereos tantum adhiberi, nāq; Nauar. in manuali c. 27. nu. 120. ait, hoc statutū esse permissum, & alia, in quibus modus ponitur, ne multitudine clericorum, & officiorum, & offendarum in funeralibus adhibea

1017 tur, † & quod huiusmodi statutum

non sit contra libertatem Ecclesiasticam affirmat, contra quem tenet Syluester in sua summa, uerbo statutum, uersic. octauo cum communi, quem refert & sequitur fr. Manuel Rodriguez in sua summa cap. 74. n. 5. pag. 187. additurque interpretatio ad text. in l. 4. tit. 8. & ad l. 6. tit. 15. part. 7. & ad l. 12. & 13. tit. 23. lib. 8. Recopilat.

EX quibus priuilegium optimū *Quæst. 186* conceditur homicidæ casuali, qui casualiter, & sine dolo & culpa aliquē occiderit, in illis uerbis: *No aya otra pena*, & ibi: *No aya pena ninguna*, ut intelligantur, quod occidens casualiter nulla interueniente culpa ad nullius damni solutionem, vel ad satisfactionem pecuniariam uxorī, vel filij occisi teneatur, † per tex. 1018 in l. fin. ff. de his qui deiecerunt, vel effuderunt, ita interpretatur Auen. dan. de exequendis mandatis Regū 2. par. c. 16. n. 13. ex Boer. decis. 237. nu. 4. secus autem erit in homicidio casuali culpa interueniente, licet parua vel leuis, nam tunc temporis pena extraordinaria, & arbitraria ueniet imponenda: & occidens in damno & interesse est condemnandus, † secundum Auen. ubi supra, 1019 Ioan. Gutier. in quæstio. Canoniscis cap. 6. num. 130. qui per totam, c. est uidendus de homicidio casuali cum Anton. Gom. in 3. tom. variarum c. 3. nu. 21. ad finem, Menoch. de arbitrarijs lib. 2. centuria 4. casu 324. & de pena mediatoris interficientis aliquem ex rixantibus casu: vel si rixantes casu interfecerint mediatorē, † uide latè Boerium decis. 83. 1020 cum

cum sequentibus, qui in decisione
261. agit de vxore inuenta mortua,
vtrum præsumatur contra mari-
1021 tum, † & de filio inuenio mortuo
in lecto parentum, vel in lecto nutri-
1022 cis, an contra eos præsumatur, † vi-
de Cassan. in consuetudinibus Bur-
gund. rubric. 1. vers. Item quia dictū
fol. 15. colu. 3. & Anton. Gom. in 3.
tomo variatum c. 3. num. 19.

- Resf.* 117 Obseruandumque est, quod ha-
bens à Romano Pontifice priuilegiū,
vt fructus beneficij etiam absens re-
cipiat, ac si esset præsens, non pote-
rit ratione illius priuilegij distribu-
1023 yones quotidianas habere, † per glos-
sam communi consensu approbatā
in cap. vnico verbo adfuerint de cle-
ricis non residentibus libr. 6. vt latè
post alios probat Couar. lib. 3. varia-
rum resolut. cap. 13. nu. 12. & Ioan.
Gutier. in questio. Canonicis lib. 2.
cap. 15. nu. 13. & ratio est, quia adeò
requiritur assistentia ad lucrandas
distributiones quotidianas, vt non
dentur etiam studentibus Theologiā,
1024 † vt in c. licet de præhend. vbi DD.
nec dentur his, qui sunt in seruitio
Episcopi, vel Papæ, vt in c. de cetero,
& in c. cum dilectus de clericis non
residentibus, glossa verbo exceptis
in c. fin. de rescriptis, lib. 6. vbi Docto-
res, tenet Ioan. Gutier. vbi supra nu.
12. qui dicit, ita tervidisse in praxi
obseruatum, qui in nu. 14. latè agit,
quæ dicatur causa finalis, & quæ im-
pulsua in rescriptis & priuilegijs:
1025 † & an falsitas causæ vitiet rescriptū
& priuilegium, quem videas per to-
tum cap. 15. & in dicto. nu. 14. cum
sequentibus.

Notandumque est, quod Princeps *Resf.*
tuitè & absque animæ periculo & in
foro cōscientiar, nō solū in exteriori
foro poterit remittere criminis pe-
nā, quæ in satisfactionem rei publicæ
à lege instituta fuerit, vbi nec repu-
blicæ nec alijs ex hac remissione dā-
num sequitur, † secundū D. Thom. 1026
2. 2. q. 67. art. 4. Maior. in 4. dist. 15. q.
19. Castro de lege penali c. 12. vers.
Contra hanc secundā, Felin. c. quali-
ter, §. ad corrigēdos de accusat. n. 26.
Couar. lib. 1. variar. resolut. c. 20. n. 8.
Ant. Gom. tom. 3. variar. tit. de tort.
reorū n. 38. quod, vt iam dixi, inelli-
gitur sine damno tertij iniuriati: nam
Princeps huiusmodi gratiam & re-
missionē faciens & cōcedens sine
partis remissione mortaliter peccat, † 1027
vt affirmat Thom. Gram. in voto 35.
n. 8. in fin. Iul. Clar. in practi. crimi-
nali, §. fin. q. 59. & de hoc vltra ordi-
narios est vidēdus Boer. in decis. 217.
nu. 22. Marfil. in singulari 111. Tho-
Gram. voto 10 nu. 12. Palac. Rub.
in c. per vestras notabili. 4. num. 11.
Loazes de matrimonio in dubio. 10.
nu. 6. Couar. dicto libr. 1. variarum
cap. 20. num. 8. Menoch. de arbi-
trarijs libr. 2. centuria 3. casu 203.
num. 32. Molina de Hispan. primo-
gen. lib. 4. cap. 3. num. 40. & lib. 2. c.
4. num. 52. Ex quibus venit inter-
pretanda l. 2. titul. 25. lib. 8. Reco-
pilation. ibi: *E si acieciere, que al-*
guno que nos ayamos perdonado; y tor-
nasse despues a hazer otro maleficio,
porq̃ nos despues le madaßemos dar otra
carta de perdon, mandamos que la car-
ta segūda no valga, salvo si hizierme
cion de la primera, aunq̃ en ella vayā

Tractatus de priuilegiis

declarados todos los maleficios q̄ hizo.

Quæ lex intelligenda est, quâdò secundum debitum; de quo concessa est indulgentia & remissio, fuerit primo similis, eiusdemq; generis: quod secus erit, si secundum debitum fuerit diuersi generis: nam tunc temporis valet remissio, & gratia secunda, licet de prima & de primo delicto nulla

1013 fuerit facta metio, t̄ ita tenet Alciat. in c. cum non ab homine de iudici. num. 43. Couar. vbi supra c. 10. nu. 8. Ioan. Gutier. in Canonici quæstio. lib. 2. c. 15. nu. 27. cum seqq. qui in num. 90. pro hac opinione adducit tex. in cap. 2. de filiis presbyterorum lib. 6. quem videas optima in nostra materia recensentem circa priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quando & quomodo

1029 valeat, t̄ vbi more solito ingenio se loquitur, ne eius dicta transcribere videar.

2. c. 129. Controuertitq; admodum est illa quæstio, utrū immunitas Ecclesiastica sit à iure diuino, vel à iure positua

1030 instituta? In qua Doctores in variis diuisi sunt sententias, nam Couar. in lib. 2. variar. cap. 20. à nu. 2. neruose defendit, prædictam immunitatem non à iure diuino, sed à iure posituo institutam esse, cuius opinionem sequitur Tiberius Decian. 2. tom. criminali, lib. 6. c. 25. n. 2. post princip. & Prosper. Farin. in 1. tom. criminali, tit. de carceribus, & carceratoribus, quæst. 8. n. 1. qui pro sua opinione adducit tex. in c. 20. sessione 25. de reformatione in Concil. Trid. vbi dicit, probari prædictam immunitatem tantū per sacros Canones, &

concilia institutā, & ideo à prædicto Concilio Tridentino obstruendā esse præcipitur. Sed contraria opinio, & quod Ecclesiastica immunitas sit à iure diuino, & à Deo optimo maximo instituta & concessa, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas tom. 2. tit. de immunitate Ecclesiastica art. 1. glos. 1. nu. 5. & Aufierius in decis. Tolossana quæst. 412. Turtecramata in c. sacrilegiū, 17. q. 4. Ioan. Igneus in l. 1. in principio n. 26. cum sequentibus, ff. ad senat. consult. Silanian. Remigius de Geni de immunitate Ecclesiastica in principio nu. 5. Petrus Pechius in tractatu de Aresto cap. 6. num. 5. Quesada in cap. 1. diuersarum quæstionum nu. 2. Anastasius Getmon. de sacrorum immunitate lib. 3. c. 16. num. 3. cum sequentibus pag. 252. qui dicit hanc opinionem cōtra Couar. & alios esse magis receptam magisque communem, quam sequuntur plures Doctores relati à Tiberio Decian. vbi supra, licet ipse ab ea discedat, quam opinionem, videlicet immunitatem Ecclesiasticam esse institutā & concessam à iure Diuino, semper viorem & tenendam mihi visum fuit, & probatur expresse in d. c. 20. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, ibi: *Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinat, & Canonici sanctionibus institutam*, ponderando illā dictionē, *Et*, quæ ponitur inter diuersa, t̄ iuxta l. si quis Titio, 1031 ff. de usufructu accrescendo, l. si heredi plures, ff. de cōditio. institutio. tenet Bart. & Doctores in rubr. ff. de iuris & facti ignorantia Thom. Grām. decis.

1032 decisio 4. nu. 3. quæ dictio, & di-
uerſificat genus ab pſpecie, tñec eſt in
cõueniens, vt poſt expreſſum genus
de ſpeciebꝝ generaliter ſubiungatur,
l. ſi ſeruus ſeruũ. §. inquit lex. ff. ad le-
gẽ Aquiliã, tradit Licier in tract. de
primogenitura lib. 2. q. 3. nu. 17. Qua
noſtra opinione retenta, quam ſequi-
tur, & defendit Manuel Rodriguez
in quaſtion. regularibus 2. tõmo. q.
50. articul. 1. reſpondetur Proſperõ
Farinacio, qui pro ſua contraria opi-
nionẽ adducebat dictum c. 20. ſeſſ.
25. Concilij Tridentini, quõd licet
ibidem iubeatur ſacros Canones, &
Concilia diſponentia circa immuni-
tatem eccleſiaſticaẽ obſeruari, non
ideo negatur prædictam immunita-
1033 tem, etiam eſſe de iure diuino, t cum
in dicto cap. 20. expreſſe, vt iam di-
xi, diſpoſitum ſit in illis verbis: *Dei
ordinatione*: Ex qua vera reſolutione
ſequitur, quõd Principes ſeculares in
præiudiciũ prædictæ immunitatis
eccleſiaſticaẽ quicquam diſponere
non poſſunt, cum ſic eccleſiaſtica, &
1034 à iure diuino inſtituta, t cap. eccleſia
Sanctæ Mariæ de conſtitution. te-
net Auferius in deciſione Toſolana
q. 422. Turcremata in dicto cap. ſa-
crilegium 17. q. 4. & Rebuffus dicto
art. 1. glof. 1. num. 5.

Cap. 23. EX quibus datur interpretatio
ad l. 13. tit. 2. lib. 1. & ad l. 2. tit. 19. lib.
5. Recopil. vt earum diſpoſitio ideo
obſeruetur, quia non diſponunt con-
tra libertatem, nec immunitatem ec-
cleſiaſticam: t quando quidem mer-
catoreſ, qui ad eccleſiam cum ſuis
bonis confugiunt, habeantur, & per
prædictas leges Regias pro publicis

latronibus, graſſatoribus, & expilato-
ribus declarantur, t & per ſacros Ca-
1035 nones diſpoſitum erat, huiuſmodi la-
trones immunitate eccleſiaſtica non
potiri, t per tex. in cap. inter alia de
immunitate eccleſiaſtica. c. ſicut an-
1037 tiquitus 17. q. 4. Debitoreſ namque,
qui rem non decocunt, hoc eſt, *no ſe
alcan*, ab eccleſia non poſſunt euelli,
ſecundum Ioan. Gutier. in prætic.
quaſtion. lib. 1. q. 1. Reſtat nunc exa-
minare, vtrũ quilibet poſſit hanc
immunitatem eccleſiaſticam renun-
tiare. Et verũ eſt, quemlibet eã re-
nuntiare poſſe, t per text. in c. vxor, 1038
vbi gloſſa verbo imputet 17. q. 4. te-
net Mantalut in l. fin. tit. 5. lib. 1. fo-
ri Regal. in fine, vt habetur ſupra in
num. 926. Et ratio eſt, quia eccleſia-
ſtica immunitas principaliter intro-
ducta fuit ad honorem, & reueren-
tiam Dei, & ob proximi pietatem: t 1039
ita Ioan. Viſquis in tractatu de im-
munitate eccleſiaſtica col. fin. ver-
ſic. 32. Remigius de Goſſi de immu-
nitate eccleſiaſtica regul. 1. num. 2.
& Paz in praxi. 1. tom. 5. part. cap.
3. §. 3. num. 23. Et ideo eſt eccleſiarũ
priuilegium, quarũ reſpectu, & cau-
ſa ad perſonas, quæ ad eam confu-
giunt, extenditur ſecundario: ita Fõ 1040
cartan. conſil. 329. in principio. Mar-
cus mantua in ſingulari 271. Tiber.
Decian. in 2. tom. criminali lib. 6. c.
25. nu. 1. Caſtillo Bobadilla in polici-
ca lib. 2. c. 14. nu. 1. tom. 1.

DEINDE ſi priuilegio, nec *Quæſ. 190.*
præſcriptione, vel immemoriali cõ-
ſuetudine idẽ operante, t per cap. 1041
conqueſtus 9. q. 3. c. quõd ad ſedem
de officio ordina: quæ ſã prædia ali-
cuius

Tractatus de priuilegiis

cuius villæ, quæ seminantur vel coluntur, decimam non soluerint, immuniæque fuerint, est memoriæ recolendum, quod si aliqui agri eiusdem villæ penitus inculti de nouo redigantur ad culturam, de his decima per-

- 1042 soluenda erit, et ita tenet Panormit. in conf. 71. n. 3. vers. & pro hæc puto, 2. p. Rebus de decima quæst. 14. n. 9. Ioan. Gutier. in quæstio. Canonis lib. 2. c. 21. n. 8. & idem si quis priuilegio vel antiqua consuetudine decimas perceperit, ei non debentur
1043 de noualibus, et secundum Ostiens. & alios in c. cum contingat de decimis, Rebus. ubi supra numer. 16. & Ioan. Gutier. dict. cap. 21. num. 81. qui de hoc est videndus à numer. 117. cum pluribus sequentibus, ubi latè loquitur, & distinguit in nostra priuilegiis materia circa noualia, utrum in priuilegio decimandi, vel non decimandi comprehen-

- 1044 danur. et
Res. 191 Et Prædictis cõducit illius quæstionis examinatio, utrum domusis tẽporalibus, & magnatibus, quibus iurisdicctio à Principe cum suis iuribus fuerit concessa, priuilegium etiam concessum videatur, ut possint ipsorum tantum gratia & ad libitum venationem in suis propriis
1045 & priuatis fundis prohibere. et In qua quæstione videtur tenendum, quod huiusmodi prohibitio illis concessa videatur, quando quidem à iure Principi concedatur, ut venationem prohibere possit ex iusta causa, et per text. in cap. 1. §. nemo retia de pace tenenda, & eius violatoribus in vñibus feudorum,

ubi norant Præpositus, cæterique Doctores, estque magis communis sententia teste Covarr. in reg. peccatum 2. part. §. 8. numer. 1. & ex multorum sententia eam probat Caetan. in opusculo 17. responso 12. Angel. de Clauas. & Armilla aurea in summa verbo, venatio, Syluester eodem verbo, & verbo restitutio. 2. §. 16. & §. 17. Gabriel in 4. distin. 15. quæst. 5. Speculum conscientie lib. 1. c. 68. Ioan. à Medina de restit. quæst. 12. in principio, Nauarro in Manuali Latino cap. 17. n. 10. Soto de iustitia & iure, lib. 4. quæst. 6. art. 4. pag. 345. Ant. à Cordoua in sua summa de casis de conscientia, quæst. 119. in 2. dict. Petrus à Nauarra lib. 3. de restitut. cap. 1. nu. 278 Sed dominis tẽporalibus & magnatibus hanc venationis prohibitionem sicuti Principibus non concedi, nec permitti tradit Medina ubi supra, versic. Sed quid de dominis, & Tiraquell. de nobilitate cap. 37. n. 150. & Soto ubi supra, vers. Hoc autem. Nihilominus tamen verum est licere dominis tẽporalibus & magnatibus in suis propriis & priuatis fundis, sicut & alij priuati: item est in publicis & communibus eorum populorum ex causa iusta ad tempus, non vero in perpetuum venationem per editum prohibere, et ita Cov. Caier. &
1047 Medin. & omnes supra relati DD. & Ioan. Gut. in qq. Canonis lib. 2. c. 28. n. 3. qui refert Ludou. Carh. de restit. quæst. 34. & Salon de iust. & iur. in 2. 2. Diui Thom. quæst. 62. art. 3. in 3. controuersia pagina 150. cum sequentibus, qui dictus Ioannes Gutier.

Gutier. ubi supra à nu. 32. cum seq. e-
tibus optime agit de interpretatione
ne legis 17. tit. 28. part. 3. ¶ cum Go-
uar. in regula peccatum de regulis iu-
ris lib. 6. 2. p. 9. 8. q. 6. à nu. 6. & Me-
neses in l. per agrum, C. de seruituti-
bus & aqua num. 7. Soto de iustitia
& iure q. 6. art. 4. pagin. 344. Petrus à
Nauarra de restitutione c. 1. nu. 294.
Molina de iustitia & iure tract. 2. dis-
putatione 51.

Quæst. 192 Q V I B V S conuenit interpreta-
tio tex. in c. 5. sessione 21. Concil. Tri-
dent. ubi probatur, quod filij illegiti-
mi clericorum non possunt habere
beneficium in ipsa ecclesia, ubi pa-
tres eorum ministraverunt, vtrum il-
lius dispositio ad nepotes extenda-
tur. ¶ Et extendi videtur per tex. ex-
pressum in l. liberorum, ff. de verbo-
rum significatione, quod tenet Re-
buffus in praxi benefici. in parte de
dispensatione super defectu nataliū
num. 27. Sed contrarium est verius,
videlicet, quod prædicta decisio c.
5. Concilij Tridentini nepotes non
comprehendat, iuxta glossam verbo
præbendas in cap. 1. § 6. distinct. &
in cap. Apostolica 8. q. 1. quas ibidē
dicit communiter receptas Bellamo-
ra num. 3. Præpositus num. 20. Gue-
vara in l. 7. de potestate legati num.
313. Salcedo in additio. ad Bernard.
Diaz de Lugo in pract. criminali c.
28. Ratio est, quia licet illegitimus sit
irregularis, ¶ per tex. in c. 1. de alijs
presbyterorum, vt tradit Rebuffus
ubi supra folio 407. Et Nauarro in
cap. 27. num. 201. irregularitas non
extenditur ultra casus à iure expref-
sos, ¶ cap. is qui in fine principij de

sententia excommunic. lib. 6. & quia
in dispositionibus odiosis, & onus
continentibus, filiorum appellatione
nepotes non continentur, nec ad eos
extenditur dispositio, ex vi compre-
hensua, seu interpretatiua: ¶ ita Bar-
tol. in dictal. liberorum, ubi ceteri
scribentes, & in l. iusta interpretatio
eodem titulo de verborum significa-
tione, ff. & ibi Alciatus, l. quod si ne-
potes, ubi Doctores ff. de testamen-
taria tutel. Bart. & omnes in l. Gallus,
§. instituens. ff. de liber. & posthum.
Tiraquel. de primogenitura quæst.
40. num. 55. & 56. Curti. Junior con-
silio 111. num. 2. Molina de Hispan.
primogen. lib. 1. cap. 6. num. 27. qui
in num. 28. defendit, in maioratibus
perpetuis nepotes comprehendi, &
vocatos censeri appellatione filiorū
¶ per multa, quæ refert. 1053

Asseruandumq; est, quod Prin-
ceps, vel Pontifex in suis priuilegijs,
vel referiptis, nunquā censetur tol-
lere rationabiles consuetudines, nec
priuata locorum statuta, nisi expref-
se derogentur, ¶ tex. in cap. 1. de con-
stitution. lib. 2. tenet Parasetus in suo
compendio. §. 2. num. 174. & fr Ma-
nuel Roderic. in sua summa. 1. part.
cap. 60. num. 6. ad medium.

N V N C addo, quid statuendū
sit, si Princeps concedat alicui priui-
legium exemptionis, & excusationis
gabelle, & aliorum iurium ad se per-
tinentium de tota sua lana, quam vē-
diderit, vel in aliud Regnum ven-
dendam portauerit, si prædictus pri-
uilegiatus ex dicta sua lana pānos cō-
fecerit, & vendiderit, vtrum ad hūc
casum priuilegium exemptionis ex-
tendatur

Tractatus de priuilegiis

tendatur, de prædictisque pannis elaboratis gabellam, & alia regalia iura non soluat. † In qua quaestione 1055 asseuerandum putavi, quod dicta exemptio & priuilegium lanæ concessum ad pannos elaboratos, non extendatur, in primis quia forma dat esse rei, & mutata forma substantiali res non dicitur eadem, sed diuersa, 1056 † l. Iulianus, §. si quis rem fecerit, ff. ad exhibendum, & ex Sabini responso in l. mulieris, ff. de verborum significatione res abesse videtur, cuius corpus manet, sed forma mutata, vel transfigurata est, facit l. si cui lana, ff. de legat. 3. ubi probatur, quod in legato lanæ non continetur lana, quæ est redacta ad formam telæ, vel ad alium speciem 1057 lem vsum deputata, † & probatur ex l. seiam, ff. de auro & argento legato, ubi probatur, quod legatum alicuius speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata, 1058 † probatur etiam ex l. ex hoc edicto, ff. de alienatione iudicij muta. causa fact. ubi probatur, quod non dicitur res exhiberi, si pristina causa fuerit mutata, † & ex l. Labeo, ff. de verborum significatione, ubi probatur, quod non tantum æstimatur pretium rei substantiæ, quantum pretium, quod in arte positum est, probat etiam l. quid tamen, §. 3. ff. quibus mod. ususfructus amittatur, ubi Vlpian. [Si massa, inquit, ususfructus legetur, & ex ea vasa sint facta, interit ususfructus, † & ornamentum dissolutum, 1059 aut transfiguratum, extinguitur ususfructus.] Facit illud Aristotelis lib. 2. de natura, videlicet, [Vnamquamque rem id quod est ex sua forma, æstima-

ri, ac nominari.] † Comprobaturque 1061 ex Paul. Iuriconsultorum responso, in l. sed si ex meis, ff. de acquirendo rerum dominio, cuius verba: *Sed si ex meis tabulis nauem fecisses, tuam nauem esse, quia cupressus non maneret, sicut nec lana vestimento facto, sed cupressum, aut laneum corpus fieret.* Et faciunt per me tradita in superioribus 763. cum sequentibus.

EST QVE Optima quaestio, *Quæst. 192* vtrum milites nostri temporis, qui sua officia mechanica exercentes in aliquo sunt deputati loco, tanquam milites præsidiales, vel *Artilleros*, potiatur priuilegio, atque exemptione militibus concessa. † In qua quaestio 1062 ne videtur tenendum, huiusmodi milites prædicto priuilegio non potiri. Primò quia dicti milites magis mercantiz, quam militiz incumbunt, & in hoc casu non gaudent priuilegio militari, † l. eos, C. de officio magistr. milit. l. penult. ff. ex quibus causis maiores, ita Ioan. Baptist. Cacialup. in tract. de debitore suspecto fugitivo, §. quaest. principali num. 9. volumin. 9. tractatum Doctorum in antiquis fol. mihi 225. col. 4. Et secundò facit, quia nobilis, qui mercantiam & officium mechanicum exercet, perdit priuilegiū nobilitatis, † l. nequis, C. 1064 de dignitatibus lib. 12. ubi Lucas de Penna, & Ioan. de Platea, & in l. si cohortalis in fine, C. de cohortalibus lib. 12. l. 12. tit. 21. par. 2. ubi Gregor. Lop. in glossa verbo, *Por su persona*, l. nobiliores, C. de cõmercij, tradit Tiraquel. de nobilitate cap. 27. cum sequentibus, Mexia in pragmatica taxæ panis conclus. 6. numer. 23. & Saraceni.

Sarmiento lib. 1. selectarum cap. fin. num. 2. Oñalor. de nobilitate 2. part. tertie partis cap. 5. num. 15. Tertio facit, quia nobilis pro debito gabelario & fiscali carcerari potest, & 1065 perdit suum privilegium, ¶ in casu l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. libi: *Salvo si fue re arrendador, y cogedor de nuestros pechos y derechos: porque en tal caso el propio quebranta su libertad.* Ita Baeza de inope debitore cap. 16. num. 81. Quarto etiam facit, quia clericus & alius mercator privilegiatus ratione fori cōueniendus est super rebus mercantie coram iudice seculari mercatorum: ¶ ita Azevedo in rubrica tituli 13. lib. 1. Recopil. num. 8. & in l. 3. tit. 18. lib. 9. d. Recopil. nu. 14. tex. est in cap. fin. de vita & honestate clericorum, & in cap. retolentes de statu monachorum, tenet Bobadilla in politica lib. 2. cap. 18. num. 123. litera. F. qui personam clerici in prædicto casu conueniendam non esse asseruit: & fulcitur, quia licet clerici ante omnem humanam legem iure diuino in his, quæ ecclesiastica sunt, à potestate, & iurisdictione seculari eximantur, ¶ per glos. verbo & discuti in cap. si Imperator 56. distinct. glos. communiter recepta in cap. quanquam de censibus lib. 6. verbo & diuino, & vtrobiq; Doctores, quos refert Couarru. in practicis questio. cap. 31. num. 1. & 2. Villalobos in grario mille communium opinionum in parte clerici el primero num. 69. tamen clerici negotiatores erunt compellendi ad solutionem gabelle per iudicem secularem pig- 1068 nora capiendū, ¶ secundum Guiliel.

de Cun. in l. de his q. 3. C. de Episcopis, & clericis. & in authent. clericus, C. eodem titulo; Salicet. in authent. sed periculum, C. sine censu, vel reliq. fundus vend. non pos. num. 2. Bald. in cap. cum venissent de eo, qui mittitur in possess. col. 3. & secundum Ioan. Fabrum in §. fin. instit. de satisfactione col. 2. versic. quid in necessario, ipse in authent. statuimus, C. de Episcopis, & clericis. col. 1. Masuerus in authentico de remissione. §. item si presbyter, Ausferius in Clement. 1. de officio ordinarij regula 2. fallentia 4. Guiliel. Benedict. in cap. Rationarius de testam. in verbo & vxorem nomine Adelasiæ num. 322. Barbac. consilio. 1. lib. 3. Tiraquel. de vtroq; retract. titulo de retract. lignagiet. §. 31. glos. 1. à num. 80. cum sequentibus, Boer. decis. 246. nu. 4. idē tenens in charitatio subsidio exigendo, tenet Mexia in taxam panis conclusionē §. num. 32. & Rebuffus ad Regias constitut. Gallicas 1. tom. de mercatoribus in inutatum vendentibus glos. 13. ad fin. Azevedo in l. 11. tit. 3. lib. 1. Recop. Lafarte de decim. cap. 19. num. 84. Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 49. tit. 6. part. 1. glos. verbo, *La franquexas*, num. 2. & per me late in tractatu de regio patrimonio 7. part. in princip. à num. 24. cum sequentibus, quam meam opinionem sequitur Azevedo in l. 7. tit. 18. lib. 9. Recopil. num. 13. alios, & nos referens, & Benvenuto de mercatura. 3. p. numer. 9. titulo quomodo procedendum sit in causa mercaturæ num. 17. & nos in hac opinione sequitur Bobadilla in sua politica

Tractatus de priuilegiis

politica lib. 2. cap. 18. num. 124. Nihilominus tamen contrarium est verum & tenendum, videlicet quod huiusmodi milites gaudeant immunitate, & priuilegio, & exemptione militibus antiquis concessa, dummodo tales milites, ut in nostro casu sunt in expeditione, vel loco deputato pro expeditione militum, vel seruitio rei publicae, vel operam dent militum in castro signato, l. miles, l. item miles, ff. de remilita. l. ex eo tempore, C. eodem tit. cum lege sequenti, ubi notat Bar. & Paul. & in l. 1. C. de militari testam. idem Bar. in l. veterani, ff. ad legem falcid. & in l. 1. C. negotiatores ne militent. lib. 12. tex. in l. 4. in principio, tit. 1. p. 6. Ioan. Martienç. in stylo cancellariae tit. 1. preminentia 17. casu 20. declaratione 612. gloss. 4. nu. 8. & 9. Roman. conf. 43. num. 4. Alex. in l. scriniarios, C. de testamento milit. num. 7. & Ias. in l. de quibus, ff. de legibus numer. 66. Ripa in l. Centurio, ff. de vulga. & pupilla num. 9. l. 3. §. his, ff. de muneribus & honor. tenet Greg. Lop. in l. 49. tit. 5. p. 5. gloss. verbo, *de cavallero*, & in l. 2. tit. 5. vers. 6. verbo, *Cavallero*, in fine, Ioan. Garc. Gallego in tractatu de nobilitate gloss. 6. num. 12. Collantes in pragmatica in fauorem rei frumentariae, l. 2. c. 2. num. 3. post medium. Et hanc opinionem tenendo responde fundamentis contrariae partis. Ad primum, quod loquitur eius fundamenta in his militibus, vel mercatoribus, qui tantum dant operam mercantiae militia derelicta, obliuioneque tradita: & non in his, qui licet mercantiam exercent de

licentia superioris, incumbunt etiam militiae. Et quando milites de licentia superioris vacant armis, priuilegio potiuntur militari, t secundum 1069 Gregor. Lop. in l. 23. tit. 21. part. 2. verbo, *En muchas maneras*. Et secundo fundamento respondetur, quod secundum veriorum opinionem nobiles, qui mercantiam exercent, non amittunt priuilegium nobilitatis, T 1060 quod pro viribus & ingenio se defendit Ioan. Garc. de nobilitate gloss. 1. §. 1. num. 58. per l. 4. tit. 19. lib. 1. Recop. ubi Azeved. in principio. Nec oberit tertium fundamentum contrariae partis, nam responde, quod nobilis pro debito gabellario, & fiscali non potest incarcerationi, nec perdit nobilitatis priuilegium, nisi in casu dictae legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. hoc est quando gabellam conduxit, T ita tenet Cifuentes in l. 79. Tauri in 1071 principio, Didacus Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinamenti gloss. 1. vers. Piteret, & late defendimus in tractatu de Regio patrimonio 4. par. §. 2. nu. 34. sequitur Azevedo in l. 4. tit. 2. lib. 6. & in l. 14. & 16. lib. 9. Recopil. 2. n. 9. & Ioan. Gutier. in pract. quaestio. lib. 5. quaest. 13. num. 103. cum seqq. Et ita est intelligendus Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 15. numer. 23. quando quidem nos allegauerit, & approbauerit, & Lafare de decima cap. 18. 2. num. 61. Nec oberit quartum fundamentum, quia propterea clerici in illo casu conueniuntur coram seculari, quia quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscet, sunt pro eis Imperatori & Principi subiecti, T ita Anton. de 1072 Rofel.

de Rosel. in tract. de potestate Imperatoris, & Papæ. §. plus videtur n. 3. fol. 312. vol. 14. Mench. de successione. creat. 3. p. §. 16. nu. 78. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des iustices rubr. 1. §. 6. n. 33. fol. 65. Clericus namq; assumens administracionem, & officium laicorum coram seculari iudice conuenitur: † argumēto text. in c. sacerdotibus ne clerici, vel monachi, tenet Cassan ubi supra rubr. 1. tit. des iustices. §. 5. fol. 51. nu. 71. Talis enim clericus negotiator perdit privilegium fori, † secundum Speculat. tit. de reo, versic. scholaris, & in tit. de clericis coniugat. versic. septimo, Socin. reg. 8. limitatione 7. per tex. in cap. fin. de vita & honest. cleric. à num. 2. Baldus in Margaritā verbo clericus versic. decimoleptimo. Et comprobatur prædicta vera opinio, in qua asserimus milites non fuisse temporis gaudere privilegio militari, quando sunt aliquo loco, vel presidio deputati, licet officiū mechanicū, vel mercantiā exerçant de mandato superioris, quādo quidē sint parati, habeantq; propositū ad bellica exercitia; cū casus obuenerit, † iuxta doctrinam Hostiensis in summa tit. de censibus. §. ex quibus nu. 10. Sylua in verbo gabella el. 3. num. 10. Gregor. Lep. in l. 5. tit. 7. part. 5. gloss. verbo, *Seguros*, & coram quo iudice conueniantur milites, vide Rodriguez de redditibus lib. 3. q. 1. n. 3.

Quæst. 196 SED cum Regi hoc concedatur privilegium, quod concedens, *Prometidos*, sibi quintam partem acquirat per l. 22. tit. 13. lib. 9. Recopil. est dubium utrum, hoc privilegium

ad ciuitates concedētes, *Prometidos*, extendatur. † Et tenendū est, nō extendi ex opinione Casullo de Bobad. in sua polit. lib. 3. cap. 4. n. 19. quem sequitur Azeuedo in dicta l. 22. nu. 3. quod intelligo verum, nisi aliter ex conuersione dispositum fuerit, ex traditis per nos in tractatu de Regio patrimonio 2. p. §. 1. n. 9. ubi tenui, obseruandam esse ciuitatum, & locorum consuetudinem ex iuribus, & Doctoribus illic adductis.

ET ultra dicta in superioribus *Quæst. 197* nu. 732. cum sequentibus circa fideiussores, utrum gaudeant privilegijs concessis principalibus debitoribus, est item notandum, quod fideiussores agricultorum non potiuntur privilegio cōcesso ipsis agricultoribus, ne incarcerationē pro debito: † ita Collantes latē in comment. pragmatice in fauorem rei frumentariæ lib. 2. cap. 13. à num. 3. & eodem modo fideiussores clerici nō habent privilegium concessum clerico, scilicet circa sotum; & ne conueniatur in plus quā facere potest: † de quo latē per *1078* Castellum de Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 202. c. 28. num. 247.

ET cū excusatio & exemptio à Regalium iurium solutione morte Regis concedentis finiatur, cū adeo sit præiudicialis, ut diximus in superioribus num. 119. operèpretium est examinare, utrum privilegium, vel gratia Regis, vel Pontificis, morte concedentis finiatur. In qua dicendum est, quod privilegium, gratia, vel rescriptum regulariter nō spirat morte concedentis, † per tex. in cap. fin. per gratia de officio delegati lib. 6. cap. *1079*

Tractatus de priuilegiis

c. relatū de offic. delegat. l. 43. Tauri, quæ est l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. tenet Nauar. lib. 5. consiliorum, tit. de priuilegiis. conf. l. fol. 514. Ioan. Gutier. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 74. Molina de Hispan. primogen. lib. 2. c. 7. nu. 62. Pelaez de Mier. de maioratibus 4. p. q. 10. nu. 10. Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis, lib. 1. q. 11 n. 6. fr. Manuel Rodrig. in sua sum. c. 236. n. 3. tex. in cap. si cui de præbend. lib. 6. quod secus erit, si priuilegiū, gratia, vel rescriptū concedatur ad nutum, vel ad voluntatem concedentis, quia

1080 tunc temporis morte finitur, † tex. in c. si gratiosè de rescript. lib. 6. l. 4. flocati. l. 45. tit. 15. p. 5. latè Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. Molina ubi supra lib. 1. c. 25. n. 4. cum seqq. Couar. lib. 3. variarum c. 15. à n. 2. ubi latè de vero intellectu dict. c. si gratiosè, & dixi in superioribus nu. 319. Nec est omittendum, quòd literæ cōmendatitiæ, hoc est, *Reuerēdas*, non spirāt

1081 morte concedentis, † latè per Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 2. c. 17. eodemq; modo executor datus à Romano Pōtifice super aliqua gratia non spirāt per mortem Romani Pontificis concedentis & cōmittentis, † tex. in c. si super gratiam de officio delegat. lib. 6. ubi DD. ita Ioan. Gutier. ubi supra, quem videas optime distinguentem, ne eius dicta trāscribere videar.

Quæst. 199 E T Quando Princeps in priuilegio facit mentionem alterius priuilegij, credendum est proculdubio 1082 præcessisse, † per glos. in c. si Roma notum 19. distinct. ubi sequitur Dominicus Cardinal. Iacob, de Sancto

Gegorg. in authentica si quis in aliquo documento, C. de edendō Innocen. & Felin. in c. inter dilectos de fide instrumētorum, Ioan. Garc. de nobilitate, glos. 13. num. 3. priuilegiumq; introductum propter honestatem personæ, vel sexus, non potest renuntiatione tolli, † secundum 1084 Bald. in l. 1. n. 8. C. qui bonis cedere poss. Dueñas in regul. 312. limitatio. ne 2. & Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. quæst. 26. nu. 5. & utrum mulier possit incarcerari, & teneatur in plus quàm facere potest pro administratione tutelæ, vel quando occultat bona, vel pro Regio tributo, vel debito Regio. Et quid in matre, auia, vel nobili in prædictis casibus, † videas optimè per Bobadillā 1085 in politica sua tom. 2. lib. 3. c. 15. à n. 30. & lib. 2. q. 25. Couar. lib. 2. variar. cap. 1. num. 3. Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. Recopil. numer. 12. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirmato 1. par. cap. 16. num. 33. & in pract. quæstionibus, lib. 2. quæst. 26.

Additurque alia non inelegans 1086 Quæst. 200. quæstio, de qua multoties dubitatur in praxi, videlicet quid iuris erit, quando vicinus alicuius loci liberi & exempti à solutione gabellæ de rebus, *De labrança y ciança*, portat armenta, quæ non sunt *de labrança y ciança*, vendenda in alio loco, vel macello libero, & exempto, virum gabellam & iura realia soluere teneatur in suo loco, à quo exiit? † In qua quæstione videtur, nullam 1086 gabellam, nullaq; iura Regia soluere teneri, per ea quæ dixim⁹ in tractatu de

de regio patrimonior: 6. p. nu. 41. & ideo habens bona in loco franco, & libero, & ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam soluet gabellā, t ex traditis á Lafarte de decima vendit. c. 4. n. 20. Sed nihilominus cōtrarium asseuero, quia talis venditor habet contra se l. 17. tit. 17. & l. 4 tit. 20. lib. 9. Recop. disponētes, quod portans ex suo loco res; quæ nō sunt de *la branca, y criança*, nec frācas in eo, & vendens in loco franco, & libero, tenetur soluere gabellā in suo loco, vbi est vicinus: & cōprobat, quia si in prædicta quæstione armēta, quæ non sunt libera, nec frāca, nec de *la branca, y criança*, venderet extra suū macellū francum, & vt sic loquat, *en pie*, absq; dubio soluet gabellā, & ideo non est cōsiderandus in eius fauorē, & contra Regē vel fiscum talis euentus, & qualitas vendendi præcise in suo macello libero, & impossibilitas vendendi, *en pie*, cū in iure non sint cōsideranda, nec atēdenda ea, quæ euenire possunt, nisi ea sint certa, & infallibilia, nec mutatur qualitas prædictarū legum Regiarū ex eo, quod contingere potest, t secundū Matth. de Afflictis in decis. 20. n. 2. & decis. 385. n. 7. & Tiraq. de vtroq; retract. tit. 2. §. 2. glos. 1. n. 37.

Quæst. 201 PRÆTEREA cū verū sit ex omnium Doctorum consensu, Regē absq; iusta, rationabili, & necessaria causa non posse pro suo libito, & voluntate sola mutare, aut augere monetam, t vt tradit Diuus Thomas in suo Opusculo de regimine Princip. lib. 2. cap. 13. Couarruu. in tract. numismatum cap. 7. nu. 6. Ti-

ber. Decian. in tractatu criminali c. 23. num. 32. & 33. Felician. de censibus tomo. 2. lib. 4. c. vnico nu. 17. Est tamen admodum controuersum, vtrum Rex, vel Princeps non recog nocens superiorem interueniente dicta iusta rationabili, & necessaria causa possit monetam mutare, re pugnante regno, t In qua quæstione pro parte negatiua adducitur tex. in cap. quanto de iureiurand. vbi tenet Panormit. Ioan. Andr. Ancharran. Cardin. Felin. Hostiens. & Francisc. de Marchis decis. 252. in 1. p. dicit communem Igneus in l. necessarios. §. non alios num. 99. in 1. part. ff. ad Senatusconsult. Silanian. Petrus Belluga in speculo Princip. tit. de mutatione monetæ nu. 7. cum seqq. Paris. de Put. in tractat. syndicus in rubr. de excessibus Imperat. nu. 6. Matth. de Afflict. in præludio constituit. Neapolit. q. 16. Sed partē affirmatiuā, videlicet, Regem absq; populi regniq; absq; se posse monetā mutare in prædicto casu, tenet Ioan. Faber. in principio institut. quibus modis tollitur obligatio, Isernia in cap. 1. verbo monetæ num. 19. tit. quæ sint Regalia in vñibus feudorum, Ioann. de Plate. in l. 2. & in l. fin. de veter. num. potest. lib. 1. Salicet. in l. 2. C. de falsa moneta, & est tex. & per illū tenet Pau. de Cast. in l. creditor. ff. de solution. Anania in cap. ad falsationem de crimine falsi, Corne. consil. 135. vol. 3. dicit magis communem Boerius in decisione 327. num. 7. Couarruias in dicto tractatu numismatum, cap. 7. n. 6. Tiber. Decian. in dicto tract. criminali c. 23. n. 32. cum sequētibz.

Q

Petrus

Tractatus de priuilegiis

Petrus Gregorius in syntagmate iuris lib. 36. tit. 2. nu. 26. quam opinionem nouiter sequitur, & defendit Felician. de censibus tom. 2. lib. 4. cap. vnico nu. 17. cum seqq. vbi respondet fundamentis contrariæ partis, cuius opinioni libenter assensio per fundamenta ab eo relata.

Ques. 202 ESTQUE quæstio in nostra materia, utrum priuilegiatus, & exemptus à munetibus publicis peculiari priuilegio, si à iudice fuerit ad eam electus, vel nominatus, teneatur appellare, aut electio, vel nominatio sit inualida, nulla; sit appellatio necessaria. † In qua quæstione videtur inualidam esse talem electionem; & nominationem, nullamque necessariam esse appellationem, per tex. in l. nominationes. C. de appellat. Sed veritas est in contrarium, & sic quod priuilegiatus tenetur suum priuilegium in prædicto casu ostendere, & à tali nominatione, & electione appellare, aliàs consentire videtur, sibi; præiudicium parat, per tex. ad hoc expressum in l. hi qui ad ciuilia. C. de appellat. vbi notant Bart. Paul. & Salicet. in princ. qui omnes respondent dictæ legi nominationes pro contraria parte adductæ, & dicunt, quod in casu illius defuit, & seruata non fuit forma necessaria in nominatione, & electione, & alia, † quæ videri poterunt per dictum Barr. ibidem n. 3. Paul. n. 2. Salic. n. 1. versic. quare dic.

Ques. 203 LICENTIAM tamen datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum
203 extingui per primū testamentum, † defendit Philip. Deci. cōsil. 512. Curr. Iun. cōsil. 89. vol. 1. Ratio ab eis ad-

ducta est, quia in his, quæ odiosa sunt simplex cōcessio primum actum tantum respicit, † sicuti in onerosis, cap. 1094 non potest de præbendis lib. 6. l. dotis promissio. ff. de iure dotium notatur in l. placet. ff. de lib. & posthu. tenet Cald. cōsil. 16. Felin. c. 2. de tregua, & pace, odiosum quippe, & contrarius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari de acquisitis in Episcopatu, † c. cum in officiis de testament. cum materia, adeo vt dictus Socin. Iun. in dicto cōsil. 89. conetur probare, licentiam testandi à Romano Pontifice præstitam Episcopis, morte Pontificis reintegra cessare, † quia actus odiosus est, & ideo 1096 extinguitur morte ipsius authoris, per glos. in c. à nobis, in 1. de sent. excommunicat. verbo non nisi, quæ ibi cōmuniter est approbata, Couar. alios allegans in d. c. cum in officiis de testam. n. 8. Sed contraria opinio verior est, videlicet, quod licentia Pontificis data Episcopo, & Cardinali ad testandum non extinguatur per primum testamentum, quam opinionem tenet Albanus in tract. de Cardinalibus quæst. 48. & eam defendit optimis fundamentis Tello Fer. in l. 4. Tauri à numer. 2. cum sequentibus, tenetque eam Angulo de meliorationibus in l. 1. glos. 3. numer. 17. & cum ea remanet Conarruu. in dicto cap. cum in officiis de testament. n. 8. cum primam non fuerit ausus affirmare in iudicando, nec in consulendo. De lege tamen 13. tit. 8. lib. 5. Recopilat. approbante consuetudinem, vt clerici possint testari de acquisitis intuitu ecclesiæ, & utrum illa

1097 illa cōsuetudo, & dicta lex sit intelli-
gēda in foro interiori vel exteriori, †
vltra Azeu. & Matien. ibidem, vide
Petr. Paul. Paris. conf. 33. à numer.
26. cum sequentibus, volum. 4. &
Molinam de Hispan. primogen. lib.
cap. 10. à num. 53. cum sequentibus,
latē Ioan. Gutier. in pract. quæstio.
lib. 2. quæst. 114. & Couar. in d. cap.
cum in officijs de testamen. à num.
3. Salazar de vsu & consuetudine,
cap. 3. numer. 11. cum sequentibus,
Rojas in epitome de successione, c.
34. num. 39. Didac. Perez in l. 1. tit.
3. lib. 1. ordinam. col. 115. vers. Est &
illud, frat. Manuel Rodriguez in sua
summatom. 2. c. 70. num. 7. & Sar-
mient. de redditibus Ecclesiæ 2. par.
cap. 6. à nu. 15. qui Doctores alia iu-
ra & authores recensent. & plurimos
adducit Huma. in scholijs ad Greg.
Lop. in l. 3. tit. 6. p. 1. glof. 1. nu. 2. ex
quorum Doctorum opinione venit
enucleanda illa admodum contro-
uersa quæstio, vtrum consuetudo cō-
tra libertatem Ecclesiæ valeat, & te-
1098 neat. † In qua quæst. partem affirma-
tiuam, & talem consuetudinem va-
lere, tenet Remig. de Goni de cha-
ritatiuo subsidio pag. 238. cum se-
quentibus, & facit doctrina Bart. in
l. ad collationem, C. de aur. coron.
lib. 10. Ioan. Andr. in cap. at si clerici
de iudic. Otalora de nobilita. 2. par.
cap. 1. num. 11. Dueñas regul. 100.
limitatione 1. Mexia in taxam panis
conclus. 5. nu. 23. post medium. Ne-
gatiuam autem partem, videlicet ta-
lem consuetudinem contra libertatē
Ecclesiæ nō valere, sequitur Abb. in
c. non minus de immunit. Eccles. n.

17. Roland. in conf. 71. num. 4. vol. 4.
Nauar. optime in proposito in ma-
nuali c. 27. num. 119. probat tex. in d.
c. non minus, c. aduersus de immun.
Eccles. & in c. omnia talia 11. dist. c.
vt constituuntur, 50. dist. singularis,
& expressus text. in c. nouerit de sen-
tent. excommun. vbi excommunican-
tur qui petunt, & faciunt obseruari
statuta, & consuetudines inductas
contra Ecclesiasticam libertatem: &
iudices qui secundum illam iudicāt,
† & faciunt ea, quæ tradit Dueñas in 1098
regul. 143. vbi iura Regia & Docto-
res citat, & Follerii in pract. criminali
can. 1. par. c. 1. num. 86. licet Rochus
de Curt. in tract. de consuetudin.
numer. 311. Silua nuptialis libr. 5.
nu. 64. Abb. conf. 25. num. fin. vol.
2. Gregor. Lop. in l. 53. tit. 6. part.
1. glof. 1. & ibi Humada in scholijs
numer. 2. qui refert Parladorium &
alios, teneant, quod in doctrinis &
cōtrouersijs opinionibus, debeat ser-
uari illa, quæ consuetudine appro-
batur. †

ET Quamuis, vt iam diximus, 1099
compertum sit, † clericos à seculari 10100
iurisdictione exemptos esse, fallit
quando clericus succedit in aliquo
prædio affecto onere censuali, vel
Regio pro solutionibus decursis
ratione oneris & hypothecæ, cum
qua ad eum deuenit, nam tali ca-
su clericus conueniri poterit pro so-
lutione coram seculari iudice, ex-
cepta persona. † Ita Bar. in l. incolæ 10101
2. ff. ad municipal. nu. 5. Iaf. in l. pla-
cet 2. lectura n. 21. C. de sacrosanct.
Eccles. vbi Parpalan. in vers. Alia
limitatio, & Bellug. de specul. Princi.

Q² rubric.

Tractatus de priuilegiis

rubric. 46. §. donum num. 1. in fine,
 Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordi-
 nam. col. 21. versic. est tamen dubiū,
 Duciās in regul. 143. limitatione 14.
 Abbas in cap. cum homines num. 9.
 de decimis, Ioan. Andr. in reg. non
 est in mora n. 6. de reg. iur. in 6. Mat-
 thæus de Afflict. in decis. 95. Ioann.
 Garc. Galleg. de expens. & melior.
 c. 11. à. nu. 49. estq; norandum, quòd
 fideiussor laici, qui cum eo se obliga-
 uit, iurisdictioniq; seculari se submi-
 sit, liberatur à prædicta seculari iuris-
 dictione, si ille laicus, pro quo fideius-
 1102 sit clericus factus fuerit. ¶ Ita Hippo-
 lyt. de Marfil. in tit. de fideius. n. 113.
 & seqq. Cassan. in consuetudinibus
 Burgund. tit. des justices; gloss. Saul
 cum rubr. 1. §. 5. nu. 108. fol. 54. quos
 refert & sequitur Castillo de Bobadi-
 lla in sua politic. tomo. 1. lib. 2. c. 18.
 num. 79. Et ratio est, quia ius super-
 ueniens parti pendente processu, &
 instantia, ei prodest, & facit suam in-
 tentionem, & iudicium conualida-
 1103 ri, ¶ l. si rem. §. fin. ff. de pignoratitia
 acti. l. autem. §. 1. ff. de reuendicat.
 & ideo illud ius, exceptio, vel priui-
 legium superueniens parti prodest
 1104 fideiussori, ¶ & qualitas superueniēs
 personæ conuentæ facit variare qua-
 1105 litatem actionis, ¶ glossa verbo mu-
 liere in l. si post diuortium, ff. soluto
 matrimonio, l. legatis seruis. §. 1. ff.
 de legat. 3. & priuilegium superue-
 1106 niens eximit quem à priori onere, ¶
 l. spadonem. §. si autem quis tutor,
 ff. de excusat. tutor. & sacerdotium
 superueniens tollit munus publicū
 1107 iā iniunctū, ¶ l. prætor, ff. de vacatio-
 & excus. muner. & si paganus delin-

quat, & iā accusatus de crimine fa-
 ctus est miles, nō agitur de crimine
 sub primo iudice, sed sub secundo, ¶ 1108
 facit l. hos accusare, §. 1. ff. de accusa.
 & dignitas superueniens soluit vin-
 culum obligationis præcedentis, ¶ l. 1109
 interdū ff. de operis libertor. & ideo
 si aliquis se ad seruendum astrinxit
 pro certo tempore, & antea quam
 impleatur, matrimonium contrahit,
 à tali seruitio liberatur, ¶ l. libertę. C. 1110
 de operis libertorum, l. 2. C. de ob-
 sequijs, vbi notant Bald. Salicet. &
 Albericus quos refert, & sequitur
 Baeza de inope debitore c. 14. n. 2.

SED cū dispensatio quid odio-
 sum sit, ¶ vt tradit Abb. in cap. dile-
 ctus filius de concessio. præbend. n. 1111
 1. strictamq; interpretationem reci-
 piat, vt tradit Hieronym. Grat. con-
 sil. 45. nu. 9. lib. 2. & Marienus alios
 referens in l. 10. tit. 8. gloss. 1. n. 7. lib.
 5. Recopil. & sit de genere prohibi-
 torio, nec intelligitur nisi exprima-
 tur, ¶ vt latè per Castillo in l. 11. Tau- 1112
 ri n. 4. & 5. & per Covarru. in 4. De-
 cretalium 1. part. cap. 6. §. 9. num. 1.
 Et dispensatio iuri communi cōtra-
 riatur, vt bene per Dec. in cap. si
 quādo ad finem de rescript. Alciar.
 in l. cum quid, ff. si cert. petatur limi-
 tatione 27. Est notandum, quòd
 quælibet dispensatio tam à Principe.
 quàm à Romano Pontificè facta
 semper venit restringenda, ¶ per tex. 1113
 in c. fin. de filiis presbyterorum lib.
 6. l. ex facto in principio. ff. de vulg.
 & pupil. Et ratio est, quia dispensatio
 est stricti iuris, ¶ secundū Ias. in l. re- 1114
 coniuncti. ff. de leg. 3. nu. 173 l. 4. tit.
 15. p. 4. & ideo facta dispensatione ad
 vnum

Quæst. 203
 Cap. 25.
 1111

1115 vnum effectum, vel in vno defectu
ad alios non extenditur; 1 per Matth.
de Afflict. in decif. 320. n. 12. Burg.
de Paz in l. 3. Tauri n. 221. cum feqq.
Quod limita, quando dispensatio fit
motu proprio, vel ratione connexita-
tis, & affessorij, vel in his quæ reci-
piunt interpretationem à iure com-
muni, vel quando proprietas rei ho-
rum extensionem requirit: aut quan-
do dispensatio est fauorabilis ex cau-
sa necessaria, vel est necessaria ex
fauorabili causa; & quando alicui
data est potestas dispensandi contra-
ius, tunc enim vtriusque fauorabilis exten-
ditur. Sicuti extenditur dispensatio
in dispensato in aliqua re in gene-
re, qui poterit quibuscumque par-
tibus, seu speciebus eiusdem gene-
ris vti, 1 vt latè tradunt Ioan. Andr.
& Panormit. in cap. cum in cunctis,
1116 1 cum vero nu. 8. & 9. de electione,
& Felin. in c. ac si clerici de iudici.
num. 16. & 25. Hippol. conf. 84. n. 15.
& DD. in Clemen. 1. de etate & qua-
lit. Mier. de maiortu. 1. p. q. 10. n. 14.
Panormit. in cap. quod dilectionem
num. 7. de consanguin. & affinita. &
Calderin. in c. 1. eodem tit. Dec. in l.
in omnibus causis, ff. de regul. iuris
nu. 13. & in l. formia eodem tit. nu.
39. Orat. in l. beneficium, ff. de con-
stituto. Princip. n. 19. & 20. Couar.
in 4. decretalium, 2. p. c. 8. §. 8. n. 6.
Molina de Hispan. primogen. lib. 4.
cap. 5. num. 27.

Quæst. 206. SED Quando lex vel priuile-
gium derogat consuetudine, est quæ-
stio vtrum videatur, furam derogare?
1117 1 de qua latè per Cou. lib. 3. variarū
c. 3. nu. 4. & Gutier. lib. 3. pract. quæ-

stionum, Emanuel Rodrig. in quæ-
stionibus regularibus tom. 1. q. 9. art.
3. & licet omnis consuetudo à lege,
vel priuilegio excludatur, nunquam
censetur immemoralis exclusa, 1118
cundum Boer. in decif. 39. num. 12.
Orator. de nobilitate 3. p. c. 7. nu. 11.
Couar. lib. 3. variarum c. 3. n. 5. Tira-
quel. de retract. conuentio. §. 1. glos.
2. nu. 25. Menses de setuitut. in l. 2.
num. 29. Auend. respons. 16. num. 1.
Mier. de maiortu. 4. par. quæst. 20.
num. 50. Velazquez Auend. in l. 6.
Taur. glos. 11. n. 9.

Q. V. I. B. V. S. Subsequitur illa cō Quæst. 217
trouersa quæstio, vtrum alienatio
bonorum Ecclesiasticorum ab Ec-
clesia, vel monasterio venditorum
valeat absque solemnitate, quando
Ecclesie, vel monasterio est utilis: In 1119
qua quæst. licet plurimè teneant, alie-
nationem valere absq; prædicta sol-
lemnitate in casu utilitatis, communis
opinio est in contrarium, secundum
Ias. in l. contra iuris in principio, ff.
de pactis, & secundum plures alios
relatos, & sequutos ab Anton. Gabr.
10. 3. tom. commun. opin. tit. de re-
rum alienatio. conclus. 1. Sarmiento
de redditibus Eccles. 1. par. cap. 11.
per totum, & in cap. 3. Ioan. Gutie-
in pract. quæst. lib. 2. quæst. 12. nu.
num. 9. Gratian. in regul. 316. num.
22. dicentem veriozem, & com-
muniozem, qui omnes tenent, quod
quamuis prædicta alienatio fauo-
rabilis sine solemnitate sit nulla,
poterit tamen ratificari postea, &
valebit: 1. nam quando in aliquo 1120
actu debet interuenire aliqua so-
lemnitas, habito respectu ad certum

Tractatus de priuilegijs

finem obtento sine, licet non interueniat solennitas, actus valebit, si solennitas postea interueniat, † cap. si qua. 1. quæst. 2. cap. cum nos de his, quæ fiunt à prælato. Iura enim non sunt nisi effectū ad finem, † l. 1. §. inde, ff. de noui oper. nūtiat. Nec huic veriori opinioni oberit, quod contractus mulieris utilis valet sine licentia mariti, vt per Anton. Gom. in l. 55. Tauri num. 2. quia lex Regia 2. tit. 3. lib. 55. Compilat quæ antiquitus erat l. 55. Tauri, non requirit cōsensum mariti pro forma, & solennitate actus, sed pro vitando damno, & præiudicio eius, secundum dictum Anton. Gom. in d. l. 55. Tauri num. 5. ad finem. Sed verius est iure regio attento, quod licentia mariti pro forma, & solennitate, & validitate actus, & contractus facti à muliere requiritur, adeo quod ea omissa sit nullus contractus ipso iure, † vt tradit Azevedo in l. 1. tit. 3. lib. 1. Compilatio. num. 29. ex Minch. Ioan. Guerti. & alijs, quos citat: nam quando solennitas in alienatione requiritur, non sufficit utilitas, nisi simul solennitas per legem requisita interuenierit, † secundum Barbosa in l. 1. ff. soluto matrimonio. §. par. num. 9. pag. 437. Ex quo venit reprobanda opinio Emanuel Roder. in quæstionibus regularibus tomo. 1. quæst. 27. artic. 9. qui prædictam opinionem omittens, & pene nil pro sua opinione allegans, tenuit, quod valet alienatio facta in utilitatem monasterij absque solennitate à iure requirita.

Res. 208. VENIT deinceps declaranda

l. 1. tit. 15. lib. 5. Compilation. in versic. *I porque por experiencia*, vbi probatur, quod tempore caristie & necessitatis possint iudices tollere tritum, etiam ecclesiasticis: nam videbatur, id non posse concedi, † cum clericis, & ecclesiasticis iure diuino sint exempti apostate seculari, vt late diximus in tractatu de Regia gabella 7. part. in principio, num. 24. Sed nihilominus est tenendum, quod seculares iudices propria autoritate poterunt sequestrare tritum personarum ecclesiasticarum, & militum commendatorum quatuor Ordinum militarium, seruantes formam traditam à prædicta lege Regia, non obstantibus eorum priuilegijs, nec excommunicationem, nec penam impostam in Bulla in Cœna Domini interdictæ, cum hoc non propria faciant autoritate, sed autoritate legis Regiæ, & naturalis, id in prædictis necessitatibus, & caristie casibus permittentis: † nam ratione publicæ utilitatis etiam clerici, & ecclesiastici, & priuilegiati compelluntur vendere, vt notat Azevedo in l. 1. titulo. 3. lib. 1. Compilation. & in l. 1. titulo. 25. libro. 9. numero. 19. qui signatium de Salced. Mexiana, & alios refert, † & Franciscus Marc. in decisione Delsinalli 140. numero. 45. & in decisione 541. quam opinionem in casu prædictæ legis Regiæ tenet Ioann. Guerti. in practica quæstion. lib. 1. q. 13. num. 3. & late Emanuel Roderic. in suis quæstionibus regularibus 2. to. q. 21. tit. 3.

SED cum Abbates, & monaste *Res. 100*

ria plurimis Pontificum privilegijs nitantur ab ordinaria iurisdictione exemptos, quæritur, utrum in ciuilibus causis possint apud Episcopum

1118 conueniri. † Et quod possint apud Episcopum conueniri, probat tex. in cap. ad monasteria, cap. Abbates in princ. 18. q. 2. ne Abbas, vel monasterii prælatus contra iura vulgaria iudex sit in causa propria. Ita tradit Emanuel Rodetic. in quæstionibus regularibus tomo. 2. quæstione. 62. articulo. 5. qui alia iura, & Doctores pro hac allegat resolutione. Additurque, quod privilegium vniuersitati concessum regulariter tanquam corpori concessum ad singulos non protrahitur, † per l. sicut. §. quod vniuersitate, vbi Bart. & alij DD. ff. quod cuiusque vniuersit. quod limitatur, quâdo privilegium est talis generis, quod non potest exerceri nisi per singulares personas, secundum D. Tho. in 4. dist. 25. q. 1. Gom. in reg. de idiomat. q. 2. n. 4. & probatur in c. si sententia de sentent. excommunic. lib. 6. vbi interdicta ciuitate singuli inter-

1120 dicti censentur: † tradit Emanuel Rodetic. in quæstionibus regularibus tom. 3. q. 51. art. 10. Ex quibus deducitur, quod statutum generale includit omnes casus privilegiatos, & speciales, nisi in eo tantum casu, in quo privilegiatus quis reperitur: † ex Azeu-

1131 do in l. 8. tit. 9. lib. 5. Cõpilat. n. 2. qui Dec. Tiraq. Spinû, & alios allegat.

Ruaf. 210.

Q V I B V S conuenit illa admodum necessaria quæstio, scilicet quid statuendum sit, quando statuta non ambiciosa, nec contra legem, sed per sententia ad ornatum, & communem

utilitatem populi facta fuerint, utrum valeant, & sint seruanda ante Regiæ confirmationem. † In qua quæstio- 1132 ne pro parte negativa videtur expressè dispositum in l. 8. tit. 1. lib. 7. Compilation. ibi: *I las en biẽ al nuestro Consejo*. Et ibi: *Alli se prouea lo que se deue mandar guardar, y confirmar*. Et ibi: *Antes, y primero*. Vbi requiri videtur Regia confirmatio statutorum ante eorum obseruantiam, & executionem. Ratio, quia nihil factum videtur, quando aliquid superest agendum, † secundum Ba- 1133 garotû in tractatu de reprob. test. in volum. 5. tractatum Doctorum fol. 253. num. 5. per l. penult. C. de his quibus vt in dig. & quocumque in aliquo actu requiritur confirmatio superioris, actus est imperfectus, donec confirmatio sequatur, † per tex. in cap. postquam de elec- 1134 tione, vbi Abb. hanc opinionem negatiuâ tenet Gratian. in reg. 434. quæ sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1. n. 6. & in glos. 2. etiã n. 6. Sed nihilominus cõmunis opinio est in contrariû, vt tenet Greg. Lop. in d. l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1. & Auend. de exequend. mād. reg. 1. p. c. 19. n. 3. Dummodò sint statuta rationabilia, & Ignat. Salced. in additio. ad Bernard. Diaz in reg. 555. Méch. de succes. creat. 1. p. §. 6. n. 15. Matien. in l. 4. tit. 14. lib. 5. Compil. glos. 4. n. 2. Burg. de Paz in l. 1. Tauri n. 350. latè. Azeued. in rubr. lib. 2. Cõpil. & in l. 8. tit. 1. lib. 7. in verbo, *Se deua mandar guardar*, & in l. 14. tit. 6. lib. 3. dictæ Compilat. vbi ipse, & Bē benutus ab eo relatus veritiorem, &

Tractatus de priuilegiis

communiorem opinionem dicunt, & dictus Azeued. ibidem optimè declarat dictam l. 14. & 8. tit. 1. lib. 7.

contra Grauan. & sequaces. †

1135 *Quæst. 211* **RESCRIPTA** tamen licet concedantur præter ius, non tamen per illa intenditur iuri communi de-

1136 rogati, † per glos. in cap. paratus 13. quæst. 3. communiter recepta secundum Ias. in l. causas, vel lites. C. de trans-action. num. 7. & in l. ex facto. ff. de vulgar. & pupil. nu. 4. quod rescrip-

1137 to, vel priuilegio an possit ab imperante renunciari, est quæstio. † Et posse ante citationem aduersarii, est vera resolutio, post citationem autem adest difficultas: nam text. in c. super eo de appellatio. probat, quod per præsentationem rescripti, aut priuilegij est iurisdictio acquisita iudici: † ergo per iurisdictio-nem acquisitam non poterit renuntiatio fieri. Sed vera hæc est resolutio, quod post citationem aduersarii non potest renuntiatio rescripti, vel priuilegij fieri, secundum Panotm. in c. ex conquestione de restitut. spoliat. quam dicit comanunem Felin. in rubr. de rescriptis nu. 3. Et ante citationem aduersarii licet iudici præsentatio facta sit, potest renuntiatio fieri, nec oberit text. in d. c. super eo, cui responde, quod præsentatio ante citationem aduersarii nihil amplius operatur, nisi quod iudex possit uti illo rescripto, vel priuilegio, non tamen est acquisita illi iurisdictio cum effectu quoad exercitiū usque ad citationem aduersarii: argum. text. in c. gratū de offic. deleg.

1138 *Quæst. 212* **HABENS** deinde rem communem cum orfano, vidua, vel paupere, qui priuilegiū habent, ut in prima instantia possit aduersarium in Curia Regia conuenire: poterit ratione communionis, & connexitatis eodē priuilegio uti: † quod tenet Greg. Lop. plurimè referens scribentes in l. 5. tit. 3. p. 3. Didac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 3. ordinamen. & tanta est connexitatis vis, quod patronus laicus, qui habet tantum quatuor menses ad præsentandū, si habet ius patronatus coniunctum cum patronatu ecclesiastico, habebit sex menses ad præsentandum, sicuti ecclesiasticus patronus ratione connexitatis, † secundum glos. in c. 1. §. 1. de iure Patronat. lib. 6. communiter approbatam secundum Philippū Francum in rubr. de appellatio. col. 9. & Rochum de Curt. de iure patronat. in verbo ius. q. 6.

1139 **ADDO** etiam, quod si priuilegio, lege, vel statuto dispositum sit, quod ille qui habuerit vigesimū quintum annū, aliquo fruatur priuilegio, gratia, vel indulto, dubitatur, utrum sufficiat vigesimum quintum annum attigisse, vel requiratur, quod vigesimus quintus annus compleatur. † In qua quæstione videtur requiri vigesimum quintum annum esse completum, per text. in c. cum vigesimum de officio deleg. ubi probatur, quod ad hoc, ut aliquis possit esse index, requiritur, quod habeat viginti annos completos, nec sufficit vltimū attigisse. Idē probat rex. in l. idem consulebāt, ff. de re iud. & l. 5. tit. 4. p. 3. text. in c. 21. sess. 23. Cōcil. Trid. ibi. *Ad subdiaconatum ante vigesimum secundum annum, ad diaconatum ante vigesimum tertium, ad presbyteratum*

Quæst. 213 **ADDO** etiam, quod si priuilegio, lege, vel statuto dispositum sit, quod ille qui habuerit vigesimū quintum annū, aliquo fruatur priuilegio, gratia, vel indulto, dubitatur, utrum sufficiat vigesimum quintum annum attigisse, vel requiratur, quod vigesimus quintus annus compleatur. † In qua quæstione videtur requiri vigesimum quintum annum esse completum, per text. in c. cum vigesimum de officio deleg. ubi probatur, quod ad hoc, ut aliquis possit esse index, requiritur, quod habeat viginti annos completos, nec sufficit vltimū attigisse. Idē probat rex. in l. idem consulebāt, ff. de re iud. & l. 5. tit. 4. p. 3. text. in c. 21. sess. 23. Cōcil. Trid. ibi. *Ad subdiaconatum ante vigesimum secundum annum, ad diaconatum ante vigesimum tertium, ad presbyteratum*

ante vigesimum quintum annum non promoueat. Cum accusatiuus, de quo in dicto cap. 21. perfectionem
 1142 actus denotet, ¶ per l. si qui, vbi Bar. & Doctores, ff. de conditio. & demonstratio. notatque Bart. in l. si ita libertas, ff. de manumil. vindicta. Et ideo annus impletus pro forma requiratur. Sed nihilominus vera est resolutio, quod siue agatur de materia favorabili, siue de materia odiosa, vel penali, vbi cumque requiratur ætas ad aliquem actum, vel exercitium, sufficit, attigisse primum diem ultimi anni, quia annus ceptus habetur pro impleto, tenet gloss. verbo decimū octauum annum in Clemenr. fin. de etate & qualitat. gloss. in Clemenr. ad nostram de regularibus, & est communis sententia secundū Gregor. Lop. in l. 8. tit. tit. 4. part. 3. & tradit latē Ioan. Gut. in quæstionibus Canon. c. 26. art. 3. & Qual. in pract. qq. commun. contra communes in quæstione 523. post nu. 4. lib. 1. pag. 76. col. 2. Nec obstat text. in d. c. cum vigesimum de officio de legat. & d. l. quidem consulabant, ff. de re iudic. nam respondetur, quod in illis iuribus ætas completa pro for
 1143 ma requiritur, quæ est seruanda, ¶ per gloss. verbo, impubes in l. cum prætor, ff. de re iudic. sequitur Felin. in rubric. de delict. puerorum, Philip. Franc. c. si pater gloss. fin. de testa. qui bus remanet responsio ad dictum c. 21. sel. 23. Concilij Tridentin. vbi nihil de ætate completa traditur, & ideo sufficit, vltimum annum attigisse ad ordines consequendos. Propterea que circa professionem tam

virorū quàm sceminarum quatuor decimus annus impletus requiritur, quia id pro essentiali forma postulat, tex. in cap. Gonçaldus 17. q. 2. c. ad apostolicam de regularibus cum concordantibus, & text. in c. is selsio ne 25. Concilij Trident. ibi: *Professio non fiat ante quatuor decimum annum impletum*, & ibi, *Professio antea facta sit nulla*. Vbi autem ætas perfecta requiritur, nec terminatur à iure, intelligitur de ætate viginti quinque annorum, ¶ per tex. vbi no. 1144 tant Doctores in l. fin. ff. de his qui veniam ætatis impetra.

N E C Est extra rem, quod clericus depositus, & postea privilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato, ¶ secundum Abb. 1145 in cap. ex tua col. fin. de cleric. non resident. Bald. in c. Constitutus col. 2. de rescript. nec depositus ab aliqua congregatione propter delictum, si postea gratia, vel privilegio restituatur, non restituitur in primum statū in præiudicium tertij, ¶ secundū Bar. 1146 in l. 2. numer. 3. C. de decurionibus; & hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis, per cap. vergentis, de hæreticis, cap. cum secundum leges cod. tit. lib. 6. si aliqua gratia, vel privilegio restituatur, nō recuperat bona: cum magis gratia, quàm iustitia mediante fiat prædicta restitutio, ¶ quod tenet Couar. lib. 1. variar. c. 3. nu. 15. Villadieg. in tit. de hæreticis num. 20. de quo latē supra in n. 114. vbi de veritate habes. Et supradictis obstat maximè, nam restitutio secundum eius naturam denotat plenariā in omnibus restitutionem tā quoad bona

Tractatus de priuilegiis

1148 bona amissa, quā quoad fructus & actiones & honores. l. 1. c. de sent. falsis, c. quam penitet 2. quæst. 3. l. patri, §. i. ff. de minoribus, l. 8. tit. 19. part. 6. latè Ias. in §. rursus, numer. 8. institut. de actio. quibus responde, quod aut restitutio fit ex iustitia, & tunc debet fieri exacte quoad bona, fructus & honores, & in hoc casu loquuntur iura pro obiectione adducta: aut fit ex gratia, & tunc nulla bonorum & fructuum fit restitutio in tertij præjudicium, ita resoluit Alciat. in c. placuit de præscriptio. n. fin. & Fortuni. Gareii. in l. Gallus, §. & quid sit tantum num. 23. ff. de lib. & posth. Couar. lib. 1. variar. c. 3. num. 15.

Quæst. 215. DEINDE Si priuilegio gratia vel dispositione testatoris aliqua concedatur capellania propinquiori tradenda, si sit clericus, vel in eo concurrat alia quælibet qualitas, in cuius defectum alius nominatur, si tempore collationis capellaniz ille consanguineus nō sit clericus, nec in eo concurrat illa qualitas requisita, licet post modum concurrat, & conditio adimpleatur, non operatur effectū in præjudicium iuracquisti ab alio, 1149 cui collatio facta fuit, † argumento text. in c. pro te de rescript. ubi probatur, quod si duobus fuit facta gratia in certa Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri purè, & interim pendente conditione fiat prouisio secundum, præferatur in præbenda primo impetranti, licet postea adimpleatur 1150 conditio, † quam sententiam & opinionem tenet Dec. cons. 31. num. 5. lib. 1. qui dicit communem, & Spino de testamentis glossa 4. de patronis,

numer. 70. & Zauual. in practiceis quæstio. commun. contra communes lib. 3. quæst. 606. n. 28. & quæst. 693. num. 25. & ideo si priuilegium concedatur à Principe vel gratia facta fuerit à summo Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortitur effectum, quamuis postea cesset, adhuc valet, & durat priuilegium, & gratia, quod secus erit, si dicta causa cesset, vel deficiat, ante quam effectum sortiatur priuilegium, vel gratia, † ut tradit Couar. libr. 1. variarū, 1151 cap. 20. num. 5. vers. Hic ita breuiter, & latius Tiraquel. in tract. de cessante causa limitatione 12. num. 7. & in 1. par. nu. 89. & 92. & Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 7. q. 15. n. 22. & Propterea si causa fuit commissæ alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarū dignitatem resignauit, dubitatur, utrum ipse an ille, in quem resignauit, possit causam prosequi, & decidere? † In qua quæstione videtur, quod re- 1152 signatus, & non resignans, cuius dignitas iam cessauit, debeat causam definire. Hanc opinionem dicit communem Anton. de Butr. in c. sollicitus de restitutio. spoliator. num. 13. Mohedan. decif. 87. Cardin. & Abb. in cap. quod indubijs de remuneratione. Sed contraria opinio verior, & communior est, iuxta opinionem glossæ verbo, Canonico, versicul. Si tempore datæ in c. statum de rescript. lib. 6. quam dicit communem Archidiacon. ibidem nu. 3. Anchar. num. 5. Geminian. num. 9. & ipse Gemin. in cap. licet canon de electione lib. 6. n. 9. Zauar. in Clément.

& si principalis de rescriptis, quæst. 6. Abb. conf. 93. lib. 2. Paul. de Cast. conf. 327. vol. 2. Dec. in cap. quoniã Abbas de officio de legar. nu. 56. vbi Felin. num. 5. & Flaminus lib. de designatione beneficiorum quæst. 4. n. 66. in fin. qui ait, pro hac opinione fuisse iudicatum in sacra congregatione Concilij Tridentini, & hanc partem tenet & defendit Zuall. in practicis quæstio. commun. contra communes lib. 2. quæst. 666.

24516. SED Multoties dubitatur, si in rescripto interueniat subreptio, vel obreptio, & causa dispensationis committatur delegato, qui comprobatione, & causæ cognitione declarauit, esse dispensandum, & dispensauerit, utrum ratione sententiæ delegati valeat, & teneat dispensatio. ¶ Et videtur dispensationem valuisse, nã licet causa impetrationis sit falsa, valuit ipso iure sententia delegati dispensantis, qui dispensare potuit, licet possit reuocari, ita glos. in summa, & in cap. sine exceptione 12. quæst. 2. decis. Rotæ 168. cum sequentibus, in antiquis & 571. & in nouis 59. incipit vñ sex. in cap. ad audientiam de rescriptis, tenet Felin. in cap. postulasti. cod. tit. nura. 3. vbi ait, hanc opinionem præualere, & probatur argumento, l. iusta causa, ff. de manu. vindicta. & l. 2. C. si aduersus libertatem, & §. femel instit. qui manumir. non poss. vbi manumissio facta ex causa nõ legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si approbata fuerit, siue vera, siue falsa, & nõ irritatur, ¶ ita Angel. conf. 204. & videtur text. ad litteram in c. quia circa

de consanguinit. & affinit. vbi probatur, quod dispensatio facta & obrepta cum falsa causa valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit, ¶ de quo text. & videndus Nauatr. 1155 in manuali c. 22. nu. 86. est in cap. si quis autem de penitentia dist. 7. nu. 69. & Gozadin. in conf. 51. & Couar. in 4. c. 6. nu. 13. & facti, quod quando in priuilegijs, vel gratijs est annexa causæ cognitio, videlicet, si ita es dispensatus, statuer declarationi commissarij factæ causæ cognita, ¶ ita 1156 post Cõpostellan. Ioan. Andr. Imol. & Felin. col. penult. vers. Fallit primo in c. ad audientiam 2. de rescript. & facit, quod quando ahoquin Princeps concessisset gratiam causâ impulsu, quæ eum difficiliorem redderet ad concedendum non expressa, nõ visitatur gratiæ concessio, ¶ ita 1157 eundem Dec. in cap. postulasti de rescript. num. 5. quem sequitur Paul. Paris. conf. 4. lib. 4. nu. 53. & Couar. lib. 1. variarum resolution. cap. 20. n. 5. versic. Falsitas vero. Sed nihilominus contrarium est verum, & dispensatio obrepta cum subreptione & obreptione, & causa falsa expressa, non valet, nec tenet, licet delegato & commissario committatur, cum illis verbis, Si ita est dispensatus, & causa cognita per sententiam dispensauerit. Primò quia illa verba, *Si ita est*, inducunt formam & solemnitatem nõ leuem, ¶ ita Bald. in auth. matr. & 1158 auiz. C. quando mulier tutelæ offic. fungi. pos. col. 1. vers. quidam tamen dicunt Alex. Aretin. & Ias. in l. 2. §. vltimo, ff. de vulg. & pupil. & fufius Tiraquel. de utroq; retract. tit. 2. §. 2. glos.

Tractatus de priuilegiis.

2. glos. 1. nu. 3. & in tract. de cessante causa, limitatione 1. num. 61. Gozadin. conf. 73. num. 13. Carol. Ruin. conf. 199. num. 1. Secundo facit, quia illa verba, *Sic ita est*, inducunt conditionem & causam finalem, t secundum Bartol. in l. demonstratio falsa col. 3. vetlic. Terno modo, ff. de condit. & demonstratio, per tex. ibi, & Tiraquel. qui quam plurimos refert in dicto tractatu de cessante causa limit. 1. num. 60. & quando causa habetur pro finali in dispensatione, si deficiat, est obreptitia, & 1160 nulla ipso facto, t per tex. in cap. postulasti de rescriptis, vbi Abb. num. 1. Oldral. conf. 156. tex. in cap. quod super his de fide instrumento. c. quia circa de consanguinitate & affinita. Card. conf. 29. col. 4. Geminian. col. 33. Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. nu. 18. & 27. cum sequentibus, & conf. 68. num. 213. dicto lib. 4. Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus. Præterea, quando causa impetrationis est conditionalis, non valet dispensatio, quamuis causa dicatur impulsua, t ita Anton. à Sancto Georg. in cap. quia circa de consanguinitate, & affinita. col. 2. per tex. ibi: [Nā in dispensatione & qualibet gratia semper præsumendum est, Principem 1161 fuisse motū ex causa expressa,] t ita dictus Antonius à Sancto Georgio vbi supra, & ibi Panormit. nu. 5. & 6. & expressio falsæ causæ non tollitur 1162 etiam per motum proprium, t secundum Paul. Paris. conf. 68. lib. 4. n. 217. qui citat Panormitan. Ancharan. & Dec. tenet etiam Gozadin. conf. 1. num. 16. & 25. cum sequentibus, & conf. 51. num. 42. Menoch. conf. 15. num. 14. & conf. 91. num. 42. Cassan. conf. 43. num. 2. optimè in terminis Hieron. Gratus lib. 2. responso 40. & quando causa conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitatur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, t secundum Gozad. 1164 conf. 51. numer. 42. & non præsumitur, alia causa motum fuisse, quin expressa, t per l. cum de in rem ver. 1165 ff. de viuris cum l. si certis annis, C. de pactis, ait Parisius dicto conf. 68. lib. 4. num. 235. nec præsumitur, Principem velle, ut plenitudine potestatis, t secundum Innocen. in cap. 1166 innotuit de electione, Bald. in l. bene à Zenone. C. de quadriennij præscrip. Paul. in l. Princeps, ff. de legib. Dec. col. 383. col. 2. & 3. Nec oberit dispensatio facta à commissario, & delegato, nam quando gratia impetrata ob falsam causam (ut iam dixi) est ipso iure nulla, eodem modo est ipso iure nullus processus factus super executionem gratiæ, & dispensatio commissarij, eiusq; iurisdictio, t per cap. si super gratia de offic. de 1167 legat. lib. 6. tenet Abb. Felin. & alij, quos refert & sequitur Paris. col. 51. lib. 4. Rebus. in praxi benef. de differentiis inter rescriptum gratiæ, nu. 3. pag. 107. Abb. in c. ad audientiam 2. de rescrip. nu. 14. Exadeo verum est, quòd licet impetrantes approbaverint impetrationē cum falsa causa obtentam, possunt contradicere, quando agitur de animæ periculo, t ita Papl. Paris. conf. 51. lib. 4. n. 54. 1168 &

1162 & eadem causa sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, † cap. lator de re iudicata; Parisius vbi supra num. 5. qui in nn. 55. per c. cum a nobis de testibus cū Abbate & alijs in cap. quoniam contra falsam de probatio. ait, quod quāvis commissarius, vel delegatus dicat, causam impetrationis esse probatam, nihil operatur ad tollendam nullitatem, quæ provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standū, † cum quibus remanet responsio ad adducta pro contraria parte. Et in comprobatione huius veræ resolutionis poterunt adaptari ea, quæ latè tradit Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 1. c. 15. vbi defendit, quod copula habita etiam post dispensationem in matrimonio facit dispensationē nullam ex causa obreptionis & subreptionis, † & interpretatur tex. in c. 5. sess. 24. Concilij Tridentini.

Quæst. 217. SED Est quæstio valde contro uersa, & in praxi assidua, si in priuilegio, vel patronatu disponatur, quod præsentetur capellanus presbyter, utrum patronus possit, præsentare & nominare capellandum non sacerdotem, dum modo sit clericus primæ tanfurgæ, & legitimæ etatis, adeo ut intra annum possit ordinem Sacerdotalem consequi, † In qua quæstione nēt Quintilianus Mandosus in Analibus casibus numer. 80. & Ioan. Gutier. conf. 1. nu. 11. & conf. 2. nu. 19. quod illa presbyteratus qualitas debet interuenire tempore nominationis: & quod non sufficit, quod præsentatus sit in prima toritura constitutus, & etatem habeat legitimam

ad consequendum presbyteratus ordinem intra annum. Sed contraria opinio est communis & vera, quam tenet Ferretus conf. 305. Lambertin. de iure patronat. 1. par. lib. 2. fol. 79. in nouis Flamin. de resignatione beneficiorum lib. 3. quæst. 2. nu. 3. Roland. à Valle conf. 47. num. 6. vol. 1. Dec. in conf. 162. Anton. de Butt. in cap. 1. de etate & qualit. notabili. 1. Roman. conf. 325. Imola in cap. fin. de rescriptis, Paul. de Montepico conf. 57. num. 7 vol. 1. Spino in speculo testamentorum glos. 4. principali tit de patronis num. 66. cum sequentibus, & Zauillos in practicis quæstio. communes contra comun. lib. 2. quæst. 693. à nu. 9. cum seqq. cui opinioni tanquam communiori accedo, licet viderim, contrariam opinionem, & sic primam sequutā & practicatā à doctissimo viro Doctore Francis. del Pozo Vicario generali Malacitani Episcopatus, cuius authoritas magna est apud omnes, quæ sententia & Ioan. Gutier. vbi supra, vera est; & semper practicatā quando concurrunt in capellania iā Sacerdos, & qui nondum sacerdotium est consecutus, per tex. in cap. 8. in fin. iuncto c. 9. de rescript. libr. 6. Clementina literas eodem tit. l. Rutilia Polla, ff. de contrahen. empt. cum materia.

EST Etiam nō inelegans quæstio, quid iuris, quando maritus & vxor simul instituūt capellaniam in suo testamento de bonis vtriusque, vocando suos consanguineos propinquiores, si duo in equali gradu consanguinitatis mariti & vxoris concurrant.

Tractatus de priuilegiis

1173 currat. † Et in supradicta questione
videatur utrumque concurrere, &
capellaniam esse diuidendam. Et
probatum primò, quia duo testamen-
ta censentur, iuxta tradita ab Oldral.
conf. 174. Couar. in rubr. de testam.
num. 8. Molin. referens Rod. Xuar.
& alios in lib. 2. de Hispan. primog.
cap. 2. num. 84. Burg. de Paz consil.
3. num. 14. Ioan. Gutier. in cap. quā-
uis pactum de pact. lib. 6. in princi-
pio num. 64. & unusquisq; videtur,
providisse suo cōsanguineo, per tex.
in l. sed si plures, §. in arrogato, ff.
de vulga. & pupil. cap. vnico de duo-
bus fratribus à capitaneo inuesti. in
vñibus feudorum. Secundò faciunt
tradita à Ioan. Gutier. in conf. 2. nu.
5. & 9. Tertiò facit, quia in vocatio-
ne maioratus, quando duo reperiun-
tur in equali gradu cōsanguinitatis,
1174 vterque admittitur, † secundū Bald.
in l. ex duobus in princ. ff. de vulgar.
& in authen. ex testam. C. de collat.
& in l. ex hoc iure, ff. de iust. & iure,
& ex tex. in l. diui fratres, ff. de iure
patrona. l. 12. tit. 33. p. 7. & in maiora-
tibus, quādo duo nati sunt ex vno par-
tu, nec cōstat, quis illorum sit prim⁹,
1175 ambo cōcurrūt, † vt latè per Molinā
de Hispan. primogen. lib. 3. c. 1. nu.
19. cum sequentibus. Sed nihilomi-
nus cōtrarium verius est, & sic quòd
collatio capellanix pertineat ad cō-
sanguineū viri, per l. cum pater, §. à
te peto, ff. delegat. 2. quia cum mari-
tus caput sit vxoris, † vt in cap. fin.
32. quæst. 6. ordine subintellecto vi-
detur vocatus cōsanguineus mariti,
secundum Greg. Lop. in l. 2. tit. 15.
par. 2. in glos. verbo, *El mas propin-*

quo pariente, vers. Sed pone retento
eodem themate, quem sequitur Çau-
ual. in practicis quæst. cōmun. cōtra
cōmun. lib. 1. quæst. 264. à n. 13. pag.
368. col. 2. maxime si in dispositione
dicatur, ex mariti, vel vxoris cōsan-
guineis habita cōsideratione ab ordi-
ne scripturæ, vt in dicto §. à te peto. 1177

N E C Omitam, quòd si in pri-
uilegio, vel lege mentio fiat de præ-
scriptione, intelligitur de ordinaria
10. vel 20. annorum, non ramen de
præscriptione longissimi temporis
30. vel quadraginta annorū, † quòd 1178
tenet glos. in cap. 1. §. præterea de ca-
pitulis Conradi, quam sequuntur
plures Doctores, quos refert Tira-
quel. de vtroque retract. §. 1. glos. 2.
num. 12. tit. de retract. conuentional.
dixit communem las. in l. 1. C. de ser-
uis fugitiuis numer. 43. Paul. Paris. in
conf. 51. num. 123. vol. 1. quam opi-
nionē dicit veriorē, & sic practica
tam Zauall. in practicis quæstio. com-
mun. contra cōmun. lib. 2. quæst.
496. contra Zasum conf. 51. nu. 12.
vol. 2. & Burg. de Paz conf. 41. nu.
11. cui opinioni Çauall. inhæreo, tā-
quam cōmuniori & veriori: & co-
dem modo licet regulariter vsufru-
ctuarius tenetur satisfacere iuxta text.
& ibi omnes scribentes in l. 1. C. de
vsufuctu. l. penult. C. vt in possessio-
legatorum, tamen si vsufuctus relin-
quatur homini egeno & pauperi, nō
tenetur satisfacere, & peculiari priui-
legio legem adimplebit præstata iu-
ratoria cautione, † ita tenet Angel. 1179
in l. 4. ff. de vsufuctu, las. in authent.
cui relictum, C. de iudicta viduita.
tollend. num. 8. vbi Bald. nu. 7. dicit
com-

dicat communem, eamque defendit
Cavallos in practica quaestio. com-
mun. contra commun. libr. 1. quæst.
66. num. 7.

Quæst. 220 R' V R S V S Quando in aliqua
Cap. 26. lege, vel dispositione, vel privilegio
reperitur, quod illo possit uti, vel ali-
quid peti possit semper, & quando
cumque, illa verba nihil operantur
ultra triginta annos, & ad eos redu-
cuntur, nec infinitatem important,
1180 † text. in cap. 1. vbi gloss. verbo, quod-
cumque de feud. dat. in vic. leg. in
vsiibus feudorum, vbi Ifern. & scri-
bentes, gloss. in l. 1. verbo præscriptio-
nem, vbi Corn. C. de bonis matern.
tenet Bald. & alij in l. 1. ff. solut. matr.
vbi Camil. num. 29. & DD. in l. 2.
C. de pact. inter emptor. & vedit. vbi
Gozadin. & Cagnol. & Ruin. consil.
111. num. 2. vol. 1. & consil. 150. nu. 7.
vol. 4. Gab. conf. 144. num. 26. vol. 2.
Cephal. conf. 40. num. 6. de quo ar-
ticulo plurima notata digna tradun-
tur per Ioan. Gutier. de iuramento
confirmat. 3. par. cap. 1. à num. 9. vbi
optimè, quibus in casibus actio per
iuramentum perpetuatur, & quo-
modo hæc regula intelligatur, plu-
1181 rimas leges Regias explicans, † &
Petr. Surd. in decis. 3. Mantuana per
totam.

Quæst. 221 EST QVE His addendum,
quod in dispositione privilegiorum,
& beneficiorum non censentur vo-
cati illi, qui sunt odiosi instituendi, vel
1182 privilegium concedenti, † per tex. in
l. Lutus, §. Lutus Titius Damam, ff.
delegat. 2. vbi Bar. Iacob. de Arenis,
quod procedit etiam in vniuersali
vocatione cum hoc verbo, Omni,

ita Bald. in d. §. Lutus Titius, vbi
Imola, & Paul. de Castr. & Alexan.
in conf. 213. num. 4. vol. 6. Dec. conf.
286. num. 3. & Petr. Surd. in decis.
41. Mantuana.

SED Cum iure compertum sit,
quod quando periculum, & euictio
instat in limine contractus, & ante
solutionem, & emptori, qui soluere
tenetur, mota fuerit lis super re, quæ
emit, poterit solutionem pretij tene-
re, donec præcedat fideiussio à
venditore de euictione præstanda,
iuxta l. si post perfectam, C. de eui-
ctio. & ea, quæ de materia traduntur
ab Anton. Gom. tom. 2. variarum, c.
2. num. 39. Gram. conf. 106. ciuili,
Azeued. in l. 1. tit. 21. lib. 4. Recop.
num. 162. Rebuf. ad Regias constit.
Gallit. tit. de dilationibus, art. 5. gloss. 1.
numer. penult. & fin. est notabile
creditoris privilegium à iure cōces-
sum, quod faciat auctori suo denū-
tari moram litem, qui si compareat,
& iudiciū assumpserit, & sit idoneus
& diues, fideiussoria cautio remitti-
tur, & absque ea solutio debiti debet
fieri primo veditori, † ita tradit fuis 1183
se decisum Marth. de Afflict. in de-
cisione Neapolitana 171. & Meno-
chius de arbitrarijs lib. 2. centuria 4.
casu 124. num. 4. & Petr. Surd. in de-
cis. Mantuana. 183. num. 10.

QVIBVS Conuenit interpre-
tatio text. in l. 6. Tauri, quæ hodie est
l. 1. tit. 8. lib. 5. Recop. vbi ascenden-
tes, & descendentes in successione
equiparat excepto quinto, de quo
poterunt ascendentes disponere er-
ga extraneos, & tertio, de quo des-
cendentes disponere poterunt: quo
quinto

Quæst. 222

monachi, & tunc ascendentes, vel descendentes præferuntur monasterio, & si sumus in dubio, utriusque pertinet transactio, qui consulit, quod per utroque fiat transactio ad tollendas difficultates, cuius distinctionem videtur approbare Fichard. Bonacosa, & Richouius in volumi. 2. cōmuniū opinionum pag. 110. in nouis. Et quid statuendum sit, quando concurrat in transactio, vel remissione filius bastardus, & agnatus, & quis illorum præferatur, 1186 † tradunt supra relati DD. quos videas.

Quæst. 224. VOLVIT Præterea Gomez Leon in sua centuria cap. 14. num. 7. quod mulier non tenetur in plus quam facere potest, aliqua adducens fundamenta incorroboratorem suæ opinionis, † contra quem tenet Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recop. m. 10. & Castel. Bobadilla in politic. tom. 2. lib. 3. cap. 15. numer. 30. quæ Azeu. opinio vera est, quia ut ipse ait, illi tantum reperiuntur privilegiati, ut non teneantur in plus quam facere possunt, qui in iure sunt expressi. † Et quod falsum est argumentum, non potest incarcerationi, ergo non tenetur in plus quam facere potest, † licet sit verum, non tenetur in plus quam facere potest: ergo non poterit incarcerationi, latè Baeça de inope debitore, cap. 3. num. 2. & in cap. 17. numer. 33. ex l. parentes, ff. soluto matrimonio: l. sunt qui, ff. de re iudicat. l. 1. tit. 15. par. 5. l. liber captus, C. de captiuis, & post Iuvin. reuers. vbi Bald. & Doctores, inferturque ex notatis in super-

rioribus interpretatio ad l. 11. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Recopilat. vbi probatur, quod ille qui subijte munus armatæ militiæ, & sic *Cauallero de contra*, habeat in bonis mille ducatorum summam, ut in illa computentur dos, si ab illo fuerit recepta estimata tali estimatione, quæ faciat exemptionem, non tamen quando dos inestimata recipitur. † Et ita 1190 venit intelligendus text. in l. Lutus, §. idem respondi, ff. ad municipalem, ibi: *Dotem non deberi computari*, scilicet, dotem inestimata, † quod licet non adeo distinctè tradit Castel. de usufructu cap. 4. num. 57. lib. 1.

Quæst. 225. SED Cum filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto sint legitimi, & in maiori succedant, & præferantur filijs ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludant, & etiam substitutum, † ut latè tenet Molina de Hispano. primogen. quem refert & sequitur Castell. lib. 2. controuersiarum iuris, c. 11. per totum, erit scitu dignum, verum huiusmodi filij nati ex putatio matrimonio potiatur privilegijs concessis filijs legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, † & vide 1193 tūr, quod filij nati ex matrimonio putatio non potiuntur privilegijs concessis filijs legitimis, quia inter verum & putatum matrimonium multæ sunt differentiæ, & privilegia concessa matrimonio vero, aliquando non competunt putatio, † ut latè per Marten. in l. 1. tit. 9. lib. 5. Recop. glo. 1. à nu. 4. Menoch. lib. 4. præsumptorum in præsumptione 77. num.

Tractatus de priuilegiis

§. cum sequentibus, Barbosa in l. si cum dotem, ff. soluto matrimon. §. fin. Sed nihilominus asseuerō, quod priuilegium concessum filiis legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, competit filiis natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. Quia filij nati ex matrimonio putatiuo verē & propriē legitimi sunt. † Iuxta communem resolutionem traditam ab scribingentibus in cap. peruenit, & in cap. extenore qui filij sint legitimi. & à Tiracquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo donatione largitus numer. 141. & ad leges conubiales, in gloss. 8. numer. 25. Duenas in regula 350. Pet. Pau. Paris. in conf. 15. numer. 44. lib. 2. Grammatic. consil. ciuili 56. Roland. consil. 93. num. 18. cum sequentibus, lib. 3: Paleoto in tracta. de nothiis & spurij filijs cap. 9. Couarrub. de sponfalibus. 1. part. §. 1. n. 1. & 2. Cephal. consil. 82. num. 61. lib. 1. & conf. 390. numer. 16. & 44. & 45. cum sequentibus, & in consil. 307. numer. 59. lib. 3. & conf. 444. à num. 7. lib. 4. & consil. 647. à numer. 1. cum pluribus sequentibus. Menoch. consil. 15. num. 1. lib. 1. & consil. 199. num. 35. & 39. cum sequentibus, lib. 2. & de presumptionibus, lib. 4. presumptione 7. 7 in princip. Tell. Ferdinand. in l. 6. Tauri, numer. 8. & 9. vbi Ceruanres numer. 9. vsque ad 20. & Auedan. gloss. 1. à num. 2. vsque ad 6. Matenc. in l. 10. titul. 8. gloss. 4. num. 3. & in l. 2. titul. 9. gloss. 1. numer. 4. vsque ad Ioann. Gutierrez. in pract. questio. lib. 3. quest. 74. & Castell. qui plura allegat in lib. 2. controuersiarum iuris cap. 11. num. 3. qui omnes concludunt, sufficere vnū ex coniugibus impedimentum ignorare, & facit pro hac opinione, quod omnes effectus, dignitates, honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum, & consanguineorum, quæ competunt filiis natis ex legitimo matrimonio, competunt etiam filiis natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto, † 1196 quod tenent omnes supra relati Doctores, & in aliquo à ceteris legitimis non differunt, iuxta glossam, & Doctores in dicto cap. extenore, qui filij sint legitimi, Iason consilio. 165. numero. 3. Decius consilio. 153. numero. 1. & consilio. 154. numero etiam 1. Paleotus in dicto capit. 9. de nothiis & spurij filijs numero. 14. Castellus vbi supra numero. 6. Et mulier in matrimonio putatiuo habet priuilegia doti concessa, † vt ex communi scribingentium traditione tenet Barbosa in l. si cum dotem. §. fin. ff. soluto matrimonio numero. 2. qui in numero. 4. tenet cum communi, quod priuilegia respicientia exactionem dotis habent locum in dote putatiua: † & in numero. 1198 §. asseuerar, quod priuilegium raticæ hypothecæ competit doti putatiuæ, & in numero. 8. air, in dote putatiua habere locum priuilegium concessum a iure, per l. in rebus, C. de iure dorum, concluditque in num. 13. quod communicatio

1199 *nicatio bonorum lucratum con-*
stante matrimonio locum habet in
matrimonio putatio, ¶ quod etiam
tener & sequitur Castillo vbi supra,
num. 36. cum sequentibus. Qua ve-
ra opinione retenta, non obstat fun-
damentum in contrarium addu-
ctum, nam licet mulier sint differen-
tia inter matrimonium verum &
putatiuum, hoc tamen non habebit
locum respectu legitimitatis filio-
rum inducenda, in quo omnino
equiparantur filij, vt tradunt Do-
ctores in cap. translato de consti-
tutio. & Castell. vbi supra numer.
17. versic. Nec obstat, & num. 35. Si
verba tamen priuilegij & constitu-
tionis fuerint generalia, quamuis
aliqua subdantur verba, quæ certas
& limitatas personas respicere, vi-
deantur, nihilominus constitutio
talis atq; priuilegium ita interpreta-
ri debent, vt generalia sint, & gene-
raliter comprehendant omnes secun-
 1200 *dum naturam principij, ¶ secundū*
Dec. in cap. 1. de constitutio. lectura
1. num. 9. & in cons. 51. col. 4. Cor-
ne. cons. 173. n. 30. lib. 4. Geminian.
cons. 39. col. 1. Aldobrand. cons. 72.
n. 10. de quo etiam Castell. lib. 1. con-
trouerfiarum iuris c. 22. n. 99. Ioan.
Gutier. in pract. quæst. lib. 3. quæst.
17. & 18. à nu. 75. cum sequentibus,
vsque ad num. 102.

Ref. 226 SED Si Princeps aliquam rem
 concedat alicui cū certis priuilegijs
 qualitatibus & prerogatiuis, postea-
 que illam ademerit, aliamq; in locū
 illius subrogauerit: asseuerandū est,
 rem subrogatam remanere cum om-
 nibus priuilegijs qualitatibus &

prerogatiuis supradictis & concess-
 is, ¶ vt latè probat Molina de Hisp. 1201
 primogen. lib. 4. cap. 4. num. 24 cum
 sequentibus, & num. 36. & Mieres
 de maioratu 1. part. quæst. 11. & Ca-
 stell. lib. 2. controuerfiarū iuris c. 26,
 numer. 86. Sed cum in superioribus
 n. 894. affirmauerim, quòd cessiona-
 rius succedit in priuilegiū prelato-
 nis, quod cedenti cōperebat, illud in-
 quicendū est, an cessionarius viduæ,
 minoris, pauperis, & aliorū priuile-
 giū habentiū conueniēdi aduersariū
 in curia Regia in prima instātia, pos-
 sit cedentis iure uti? ¶ Et tenendum 1202
 est: quòd non possit, cū sit cessio ius
 personale, & tale ius personale cedē-
 ti competens non transit in cessiona-
 rium, ¶ vt tenet Bald. in l. per diuer 1203
 sas, C. mandati. n. 21. vbi Salic. n. 17.
 Bar. in l. si Titius, §. si quis prius, ff.
 de aqua pluuiæ arcēd. Afflict. decif.
 74. & Rodrig. de redditib' lib. 3. q. 4.
 nu. 42. qui in nu. 43 disputat, quid in
 casu diuerso, in quo persona nō pri-
 uilegiata cedat viduæ, pauperi, vel
 personæ aliā priuilegiatæ, ¶ vbi la- 1204
 tē distinctione vtitur, quem videas,
 & eadem causā cessionarius non ad-
 mittitur ad retractum consanguini-
 tatis, cū sit personalissimum, ¶ vt 1205
 resoluunt Cin. Bald. Salicet. & Paul.
 in l. ad officium, C. cōmuni diuidūd.
 & latissime Tiraquel. de vtroq; re-
 tract. tit. 1. §. 26. gloss. 1. & Matienç.
 in l. 7. tit. 11. lib. 5. compil. gloss. 2. nu.
 24 vbi Azeued. alios referens n. 30.
 qui omnes limitant in retractu con-
 uentionali, in quo etiam cessionarius
 admittitur, ¶ quia hic retractus ce- 1206
 dit potest.

Tractatus de priuilegiis

Quæst. 227

DEINDE Si alicui concedatur priuilegium ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non

1207 gaudet prædicto priuilegio, † per l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. sub prætextu, C. de collegiat. lib. 11. ubi tenet Bart. & Abb. in cap. 1. in fin. de iudic. Felin. in rubric. de magistris in fin. Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. num. 138. Bolognet. nu. 133.

* Tiraquel. alios allegans in tracta. de consanguinita. 1. par. num. 206. Riminald. in l. scriuariis, C. de testam. milit. num. 1. Barbosa in l. 1. ff. solut. matrimo. 7. part. num. 61. & 62. & ideò maritus promittens alicui tercio restitutionem dotis, potest in plus quam facere potest conueniri, 1108 † quia ab extraneo conuenitur ex propria obligatione, & nulla ei debetur reuerentia, & sic cessat ratio priuilegij, ita defendit Barbosa in l. 2. ff. soluto matrimo. 2. part. nu. 3. contra Bolognetum ibidem, numer. 76. qui dictus Barbosa ubi supra refert Crotum in dict. l. 2. ff. soluto matrim. numer. 36. tenentem, quòd si in dotis debitum fiat in extraneum delegatio, non competit marito priuilegium non conueniendi in plus quam facere potest. †

1209

Quæst. 228

DEINDE Cùm fructus proprie dicantur de ductis impensis gratia ipsorum factis, † per l. fructus, l. diuortio, §. fin. ff. soluto matrimo. l. 26. tit. 11. par. 4. Paul. in d. l. fructus, num. 3. Vincent. num. 2. Paul. Parif. consil. 94. numer. 25. lib. 2. Menoch. consil. 64. numer. 32. lib. 1. erit notandum, quòd si Princeps aliquo pri-

uilegio fructus percipi iubeat, intelligendum est, non deberi fructus nisi deductis expensis, † secundum 1211 Ias. in dict. l. fructus numer. 16. Capicius decisione 10. numer. 7. Tiraquel. de utroque tractatu. lib. 1. §. 15. gloss. 1. num. 6. Barbof. in dict. l. fructus, ff. soluto matrim. numer. 14. extendens ad rescripta cum Vincent. ibidem numer. 7. Couar. lib. 3. variarum resolutio. cap. 13. numer. 1. Quod verum est, est illege, rescripto, vel priuilegio iubeatur, integros fructus restituendos fore, per l. 1. C. de his quibus ut indignis, l. si à domino, §. fin. ff. de petit. heredit. ita Bald. & Salicet. in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & Alexan. & Aretin. in dict. l. fructus num. 7. Ias. num. 18. Corne. conf. 189. col. vltima lib. 1. Barbof. qui alios allegat ubi supra num. 13. Et priuilegium mariti, ut non possit conueniri in plus quam facere potest, non transit ad fideiussores mariti, † per l. & si fideius- 1212 sor, ff. de re iudicata, quod post disputationem tener, & sequitur Barbosa in l. maritum, ff. soluto matrimo. volum. 2. à numer. 82. fol. 277. qui in nu. 107. ad finem tenet, quòd maritus negans dotem recepisse, si conuincatur, non amittit priuilegium concessum per dictam legem maritum; quia poena non habet locum nisi in casibus à iure expressis, † authent. de non eligendo secundo 1213 nubentes, §. cum igitur, Bart. in l. etiam, §. licet nu. 4. ff. solut. matrim. Ias. in l. sicut, §. quod autem, num. 1. & 13. ff. de re iudicat. Brun. tract. de cessione bonorum 4. par. principali quæst.

quæst. 20. Nam licet alicui conce-
dantur omnia, quæ habuit prædeces-
sor, non extenditur concessio ad ea,
quæ habuit ratione privilegij perso-
nalis, ¶ per l. quia tale, ff. solut. mari.
per quam ita tenet Barbof. ibidem
numero 1.

CVM Autem per l. eodem, C.
de locato, iuncto cap. propter sterili-
tatem, §. verum de locato, & l. 6.
tit. 8. part. 5. sit locatori concessum
privilegium expellendi conducto-
rem in tribus casibus ibidem expres-
sis ante locationem finitam, ¶ ve-
nit interpretanda illa controuersa
quæstio, vtrum conductor, cui res
locata pro securitate locationis fue-
rit specialiter hypothecata, possit in
dictis tribus casibus ante tempus ex-
pelli. ¶ In qua quæstione tenet Corn. cõf.
103. à nu. 14. lib. 2: non posse expelli
ante solutionem illius, quod interest,
quam opinionem sequitur Hieron.
Magonius. decis. Lucens. 75. à nu. 6.
Cuman. in l. filio familias, §. fin. ff. so-
lut. matrim. num. 8. Alexand. 3. Fer-
ronius in consuetud. Burdegal. tit. 3.
§. 2. Siculus in cap. propter sterilita-
tem de locato. num. 18. contra quos
tenet Couar. lib. 2. variarum resolu-
tio. c. 15. num. 4. in princip ex ratio-
nibus ab eo adductis, quam opinio-
nem sequitur Barbofa in d. l. filio fa-
miliæ, §. fin. nu. 35. ff. solut. matrim.
alijs optimis rationibus motus, & pro-
le adducens Boer. decis. 67. num. 6.
Naram conf. 25. num. 4. lib. 1. & conf.
416. num. 9. lib. 2. Sed quid erit tenen-
dum, si in dicta locatione interue-
niat pactum expressum de non ex-
pellendo conductorem? ¶ In quo

casu Couar. vbi supra dicto nume-
4. versic. Ex quo mihi tenet prædi-
cto pacto non obstante, expellendū
fore conductorem, quam opinionem
probat Arnald. Ferronius in con-
suetud. Burdegalensibus, tit. 3. §. 2.
Sed contrariam opinionem sequi-
tur Angel. in d. lege eodem, C. de lo-
cato in fin. & Decius in cap. quæ in
Ecclesiæ de constitutio. num. 31.
& in cap. Pastoralis de appellatio.
numer. 1. & in conf. 193. numer. 3. &
conf. 473. nu. 4. Corn. conf. 103. nu.
17. lib. 2. Gratus conf. 1. num. 36. lib.
1. Nata conf. 25. nu. 2. lib. 1. Hieron.
Magon. decis. Lucens. 75. numer. 2.
Aluar. Velasc. de iure emphyteut.
quæst. 22. num. 8. Anton. Gabr. lib.
3. cõmunium opinion. tit. de locato
conclus. 3. nu. 2. & hanc opinionem
sequitur Barbof. in d. l. filio familias;
§. fin. nu. 36. ex decis. tex. in l. 3. §. fin.
ff. de actio. empt. l. stipulatus, ff. de
vforis, qui responder fundamentis
adductis à Couar. pro sua opinione,
quæ Bursati & aliorum opinio ve-
rior videtur, & sequenda ratione præ-
dictæ expressi, quod aliquid debet ope-
rari.

NVNC Autem in dubium
vertitur, quid operetur privilegium
vel concessio facta à Principe de
aliqua præbenda cathedralis Eccle-
siæ. ¶ Et resolutio privilegium valitur-
rum ad præbendam obtinendam,
dummodò non sit de præbendis
in mensibus Episcopi, vel Pontifi-
ci reservatis: ea enim conditio con-
cessioni, vel privilegio Principis in
esse intelligitur per text. in cap. de
præbend. lib. 6. c. fin. de consuetud.

R 3 lib.

Quæst. 230
Cap. 27.

1118

Quæf. 233 dubitatur etiam, quādo Princeps cōcedit priuilegium, iubens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, vtrum videatur, tam præteritam quā futuram consuetudinem **1227** derogare. † In qua quæstione est affirmandum, Principem tam præteritam quā futuram consuetudinē in dicto priuilegio comprehendere, & derogare, text. in l. si seruitus 21. vers. Quod si ita, ff. de seruit. vrbano rū prædiorum, gloss. verbo, Consuetudine in Clemen. statimus, versic. Sed puto de electione, ita Azeued. in l. 3. tit. lib. 2. Recop. n. 19. & Cifontes in l. 1. Taur. Auend. de exequed. mandat. Reguin libr. 1. c. 2. nu. 14. & Burg. de Paz dicens magis communem opinionem in l. 1. Taur. n. 464. Couar. libr. 3. variarum resolutio. c. 13. nu. 4. & 5. Ioan. Gutier. in præf. quæst. lib. 3. q. 31. § nu. 1. cum seqq. qui in num. 6. limitat, quando aliter ex legis, vel priuilegij verbis disponitur, vel deducitur.

Modo est animaduertēdū, quod si statuto, vel priuilegio caueatur, quod omnis, qui venerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella vel collecta, & alijs oneribus, & aliquis originarius illius ciuitatis, spe fruendi prædicto priuilegio, ad aliam habitandam urbem se contulit, qui post aliquos annos patris sedes recuperauit, non cōprehēdatur in illo priuilegio & statuto, † secundum Bart. in l. cum emancipatur, §. si pater ex duobus n. 1. ff. de bonorum posses. contra tabul. Alex. cons. 34. num. 3. vers. Istam partem, volum. 5. Cassan. in consuetud. Bur-

gundix rubr. 9. §. 2. in p. nepeul per scripte. versic. Dubitari potest. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1141. n. 4.

DE INDE Nouatio hodie debet esse expressa, in xta l. fin. C. de nouatio. l. 15. tit. 14. part. 5. de cuius materia latè Auend. in suo dictionario, verbo, Delegatio, & Ioan. Gutier. de iurament. confirmato. i. p. c. 63. & Albert. Brun. in tract. de augmento, vers. Tertio propius fol. 172. in vol. 2. tractatuū Doctorum, & Anton. Gabr. in vol. 3. communium opinio num in nouis pag. 178. cum sequentibus, quæ nouatio legitime facta cōprehendit pignora, & hypothecas cursusque vsurarum, pœnasq; stipulationum, quæ omnia nouantur: † verum tamen priuilegia à iure concessa non comprehenduntur in nouatione, & in suo robore remanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione, † per l. aliam ff. de nouatio. l. 2. §. parti quoque ff. de priuilegijs creditorum cū concordantibus, ita tenet Petr. Vanderanus de priuilegijs creditorum, cap. 3. col. 8. ad fin. versic. Quando autem.

RESTAT Nunc vnum nota **Quæf. 234** bile, videlicet, quod Ecclesiæ debitores non possunt cōueniri in plusquā facere possunt, † per gloss. notabile, in c. quicūq; el. 1. 16. quæst. 7. in gloss. 1. quam sequitur Abb. in cap. cum homines de decimis, quæst. penult. & Math. Brun. in tract. de cessione bonorum, in quæst. 2. quartæ quæstionis principalis num. 3. eodemq; modo stance statuto, quod quilibet pro ciuili debito personaliter capi possit,

Tractatus de priuilegiis

- possit, non obstante quocumq; priuilegio, sub tali statuto non comprehenditur Doctor, ¶ secundum dictū Mathaum Brun. in dicto tractatu de cessione bonorum. q. 10. quartæ quæstionis principalis. nu. 5. Ratio, quia priuilegia particularium personarum per legem generalem nō derogantur, ¶ ut notatur in l. decurioni bus. C. de silentariis lib. 12. & in l. in testamentis. C. de testamētis: & quia per illa verba: *Non obstante quocumq; priuilegio*, non videntur derogata priuilegia scripta in corpore iuris, ¶ glof. fa. notabilis in l. 2. §. omnes, & in l. he. res absens in principio. ff. de iudicijs, & in authent. qua in provincia. C. vbi de crimine agi oportet, & vtrubi que Doctores, & Bart. singulariter interpretantur, ad reprimendum verbo non obstantibus. Sed est præcedentibus optima limitatio, quod illi, qui non possunt conueniri in plus quam facere possunt, nō potuerunt illo priuilegio, si creditor est pauper, & egestate laborat: ¶ nam quando actor, & reus eodem priuilegio nituntur, potior est actoris conditio, qui certat de damno vitando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando: ¶ Ita Bald. in l. 2. versic. quarto quæro, C. quod cum eo, Guilhelm. de Cuno, & Paul. in l. traditionibus. §. si quis crediderit. ff. de pactis, idem Bald. Barr. & Alex. in l. si maritus, & in l. maritū. ff. solut. matrim. Aretin. in §. item si de dote, vbi Ias. n. 10. instituit de actione. Hippolyt. Marsil. in singulari 99. Itē nota, quod cessio bonorum admittitur in via executiua, & exceptione quis conueniatur ultra quam
- facere potest, ¶ secundū Imol. in l. si filio familias la 2. ff. soluto matrim. col. 2. in princip. versic. sed aduerte, quem sequitur Aretinus in §. fin. institut. de actione. col. 2. versic. sed opinio Bart. Ioann. Ferrara in practica Papiensi in forma executionis sententiæ diffinitiuæ. glof. 1. col. penult. versic. pro cuius, & Math. de Afflict. in decis. 29. nu. 2. & 3. & decis. 19. n. 9. & Xuarez in l. post rem iudicatam. q. 1. n. 48. Ioan. Gutier. de iuramento confirm. c. 15. n. 37. Azeu. in l. 1. tit. 21. n. 65. lib. 4. Math. Brun. in tract. de cessione bonorum. q. 12. principali, tex. de iure Regio in l. 1. tit. 15. p. 5. ibi: *Cæfionces*, qui Brunus cū Corneo consil. 212. vol. 2. defendit, quod litpendente super cessione bonorum nō poterit executio fieri, nec tenetur debitor spondere creditoribus, ¶ l. 3. titul. 1. p. 5. vbi glo. 2. ex quo sequitur, quod cessionis bonorum exceptio, & ne quis conueniatur in plus quam facere potest, admittatur in reuendicatione, ¶ secundum Alex. in l. si filio familias la 2. ff. solut. matrim. n. 1. Sed contrariam opinionem tenet Bald. in d. l. si filio, & ibi Angel. Roman. & dictus Alex. in l. Nefenius, §. fundum, ff. de re iudicat. nu. 2. quorum opiniones sic sunt componendæ, & conciliandæ, quod, quando cōperit actio morè realis, nō admittitur cessio bonorum, nec ea, ne quis conueniatur, ultra quam facere potest exceptio. Sed quando competit actio personalis, aut ex contractu dotis, admittitur in reuendicatione prædicta exceptio, teste Bart. sic distinguente in l. maritum, ff. soluto matrimonio

nio, & dictus Alex. in d. l. Nefenius;
ff. de re iudicata, qui refert Bartol.
Bald. Angel. & Paul. de Castro in
d. l. si filio, ff. soluto matrimo. idem
tenentes, & ita distinguentes.

Quæst. 235 P. R. Æ T E R E A Nota, quod
sobolis appellatione veniunt liberi,
nepotes, & pronepotes & ulterio
res, † per text. in auth. si quid, C. qui
potiores in pig. habe. & in §. si quis
autem defunctus in athen. quibus
modis naturales efficiantur sui, l. 2.
C. de infantibus expositis, l. 1. C. de
alendis liberis, tenet Jacob. Buttricar.
quem sequitur Bartol. in l. filiorum,
ff. de verborum signific. col. 3. vers.
His præmissis, & in l. si eum procu
ratori in fine, ff. de re iudicata. & Bru
nus de cõfusione bonorum quæst. 26.
quartæ principalis n. 5. & 6. Sed quã
uis socius habens rem communem
cum alio non possit totam rem co
munem, sed tantum pro sua parte
obligare, † per l. vnicam, C. cõmun.
res pignor. dat. sit, tamẽn privilegiũ
fisci ita, est in hoc casu interpretan
dum, quod fiscus habens rẽ commu
nem cum alio, in totum et potest
obligare, & alienare, † per l. primam
C. de vendend. rerum fisc. cõmun.
lib. 10. ita Bald. & Salicet. in dict.
l. vnicæ, & Anton. Negusantius in
tractat. de pignoribus in 3. membro
secundæ partis, num. 36. Ex cũ ve
rum sit, quod bona immobilia mino
rum sine decreto, & in sta existente
causa, non possunt alienari, † per
totum, C. de prædijs minorum, nec
à tutore, nec administratore, iuxta
l. lex quæ tutores, C. de administat.
tutor. l. 18. tit. 16. part. 6. sic debet

interpretari patriæ potestatis priui
legium erga filios familias, quod pa
ter legitimus administrator filij fami
lias minoris poterit alienare sine iu
dicis decreto bona immobilia filij, † *1245*
secundum Azor in summatitu. de
bonis quæ liber. num. 12. Bald. in
l. fin. §. si autem, vbi Raphael Cu
man. C. de bonis quæ liber. vbi
Corn. & tenet Dec. conf. 209. col.
fin. & Hipol. Marfil. in singulari
498. Socin. Senior conf. 66. col. vlti
ma, volumine 3. Ruin. conf. 102. nu
mero 2. Tiraquel. in l. si vnuquam,
C. de reuocand. donation. à numer.
18. vsque ad 36. quod tenent quam
plures alij Doctores, quos sequitur
& refert Mascardus de probation.
volumin. 3. conclus. 1149. numer.
18. Rescriptum deinde, vel priuile
gium impetratum contra consuetu
tudiem, vel styllum Principis, est
suspectum de falso, nec præsumitur
à Principe concessum, † tex. in cap. *1246*
2. de rescript. vbi tenet Felin. nu. 76.
c. in memoriam 19. distinct. cap. po
rrecta de confirmatione vtili, vel in
utili, tradit Mascardus, qui plures re
fert in tertio volumin. de probatio.
conclus. 1162. à num. 3.

Quæst. 236
Cap. 28.
S E D Cũ testamẽtum pri
mum per secundũ reuocetur, † per
§. in posteriore, instit. quibus mod.
testam. infirmetur, l. si quis in prio
re, ff. ad Senat. consult. Trebellian.
de quo multa Mantica de coniectu
ris vlti. volunta. lib. 12. tit. 1. in fine,
est notandum, vtrum testamentum
primum non possit reuocari ex pri
uilegio Principis. † In qua quæstio
ne partem affirmatiuam tenet Ar
chidia- *1248*

Tractatus de priuilegiis

chidiacon. in c. vltima voluntas 13. queſt. 1. Sed partem negatiuam, videlicet, quod per Principis priuilegium non poſſit tolli reuocatio primi teſtamenti per ſecundum defendit Guilielm. Benediſt. in cap. Raimuntius de teſtament. in verbo teſtamentum el. 2. numer. 25. quem ſequitur Maſcard de probatio. vol. 3. conſuſione 1282. numer. 24. ex opinione Dec. in cap. cum acceſſiſſent de conſtitut. numer. 10. Ratio, quia huiusmodi prohibitio dicitur contra bonos mores, & ideo non ſeruanda, † per l. omnium, C. de teſtament.

Quæſt. 237. NVNC Se offert alia mirabilis, intricataque quæſtio, ſcilicet, ſi Princeps priuilegium concedat Petro in primo loco, & Ioâni eius filio in ſecundo loco, & Francisco eius conſobрино in tertio loco, & dicto Petro alius naſcatur filius, vtrum iſte præferatur Francisco poſito in tertio loco. † In qua quæſtione videtur Franciſcus præferendus, per l. cum ita legatur, §. in fideicommiſſo. ff. de legat. 2. vbi probatur, quod inter plures vocatos, & nominatos, præferuntur qui expreſſe ſunt vocati, † per text. in l. ſi ita quis, §. penultimo, ff. de teſtamentaria tutela, vbi probatur, quod dato tutore filiis, non cenſetur datus filio, quem teſtator ignorabat. † Facit etiam, nam determinare per coniecturas contra expreſſe nominatum, & in eius præiudicium, eſt incerta determinationis, † nam coniecturæ non habet præciſam regulam, ſicuti nominatio expreſſa, pro quo eſt text. in l.

cum ex filio, §. 1. ff. de vulgar. & pupilla, cum pluribus reſatis per Manticam de coniectur. ment. teſta. lib. 12. tit. 17. numer. 2. † Sed nihilominus contrarium mihi videtur aſſerendum, & ſic quod dictus Franciſcus tertio loco nominatus non præferatur filio dicti Petri ſecundo loco nominato, per text. expreſſum in l. ſi mater, C. de inofficioſ. teſtam. vbi probatur, quod filius natus poſt teſtamentum factum, & à matre nō inſtitutus, habetæ pro inſtituto. † Si mille habemus in præteritione poſthumi, quod licet reſ. ueriter poſthumus præteritus rumpat teſtamentum, † vt in l. Gallus, ff. de liber. & poſthumis; ſi tamen teſtator inſtituat poſthumum, non ſolum videtur inſtituere poſthumum in vtero exiſtente, ſed etiam quos- cunque poſthumos poſtea naſciturus, † ſecundum Barthol. Socin. & alios, quos dicens communem citat Mantica in d. tract. de cōiect. vltim. volut. lib. 4. tit. 8. n. 4. facit text. expreſſus in l. quidam teſtamento. ff. de vulgar. & pupil. vbi probatur, quod coniunctus, qui admittitur iure accreſcendi ratione tacite voluntatis teſtatoris, præfertur ſubſtituto expreſſe nominato: † & ibi notat Barr. nu. 2. & 4. & in l. recōiuncti. ff. de legat. 3. num. 33. & eſt communis opinio teſte Bolognino in conſil. 66. nu. 7. eſt text. in l. ſi iam facta. ff. de cōditio. & demonſtration. nam idem eſt filium non eſſe natum, vel natum eſſe teſtatore ignorante, † vt probat text. in l. Titius, §. Lucius. ff. de lib. & poſthum. & in l. qui iure militari. ff. de milit.

milit. testam. l. cum cert. l. si cum vel
 in vtero. C. eod. tit. constat ex Barr.
 in l. filio pretarito. ff. de iniusto rupto
 num. 8. Angel. consil. 108. versic. ve-
 nio ad secundum, & versic. venio ad
 tertium, Tiraquel. in l. si vnquam. C.
 de reuocand. donation. in verbo si
 lios non habens. num. 26. Mantica
 vbi supra lib. 4. tit. 2. nu. fin. pro hac
 opinione facit etiam text. expressus
 in l. fin. ff. de hæredibus instituend.
 cum in qua concordat l. 2. tit. 1. part. 6.
 vbi disponitur, quod nominatio taci-
 ta, quæ colligitur ex voluntate testato-
 ris, præfertur nominationi expresse,
 1260 ¶ est text. in l. 3. & fin. ff. de adimend.
 legat. vbi probatur, quod legatū ex-
 pressum reuocatur per tacitam con-
 1261 trariam voluntatem; ¶ & pupillaris
 tacita, concurrente, verisimili volun-
 tate, excludit nuptatem habentem ex-
 pressam legis nominationem, & suc-
 1262 cessionem, ¶ vt probat Bart. in l. 2.
 num. 4. ff. de vulgar. & pupillar. quæ
 omnes sequuntur, & probatur in l.
 hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebel.
 vbi ex tacita voluntate datur successio
 1263 sio contra verba expressa, ¶ & ex l.
 nec enim. ff. de solutio. l. quidam te-
 stamento. ff. de peculio legat. l. cum
 pater. §. filix mæ. ff. de leg. 2. ex qui-
 bus iuribus notat Ripa in l. ex factis.
 §. si quis rogatus. nu. 41. ff. ad Trebel.
 quod secundo nominatus præfertur
 primo, quando ex voluntate testato-
 1266 ris constat, & colligitur: ¶ quod no-
 notant plures Doctores, quos refert
 Burg. de Paz in consil. 27. nu. 21. Itē
 pro hac opinione facit doctrina Ce-
 phali in consil. 114. nu. 17. qui indiui-
 duo concludit, quod prouisio facta

in duobus gradibus substitutionum,
 cõsetur facta quoad alium in medio
 positum, de quo testator idem dixis-
 set, si cogitasset. ¶ Quibus fundamen- 1265
 tis remanet responso ad fundamen-
 ta pro contraria parte adducta, &
 specialiter respondendo ad l. cum ita
 legatur. §. in fideicommissio. ff. de le-
 gat. 2. dico, quod in illo tex. ideo no-
 minati expresse præferuntur non i-
 natis tacite, vel genericè, quia id col-
 ligitur non ex verbis, sed ex presump-
 ta testatoris voluntate, qui per ex-
 pressam vocationem intelligitur illos
 magis dilexisse, ¶ Ita singularitèr de 1266
 clarat Bart. ibidem num. 2. & Socin.
 consil. 27. volum. 3. & Socin. Iunior
 consil. 116. num. 17. lib. 1. & ad text. in
 l. si ita quis. §. penult. ff. de testamen-
 tut. respondetur, quod ille text.
 procedit in datione tutelæ, quæ est
 odiosa, ¶ Et hæc est responsio com- 1267
 munis, licet etiam alter respondeat
 Molina de Hispan. primogen. lib. 6.
 cap. 4. nu. 25. cum seqq.

¶ E. T. repetitio cõditionis, & qua- 2ues. 238
 litatis vnius clausulæ priuilegij quan-
 do censeatur facta, ¶ tradit, & distin- 1268
 guit latè Bart. in l. in repetendis. ff.
 de legat. 3. & in l. Seix. §. Caio. ff. de
 fundo instruct. Bald. & Doctores in
 l. quemadmodum. §. hæc verba. ff.
 ad legem Aquiliam, l. si in l. si credi-
 tori. ff. de legat. 1. n. 2. Corn. cõsil. 78.
 lib. 2. Paris. latissimè consil. 18. v. 8. &
 22. cum sequentibus, vol. 2. Deci. in
 c. 1. de indic. nu. 22. Molina de Hisp.
 primogen. lib. 2. c. 6. nu. 23. vbi latè
 tractat Mascard. de probat. vol.
 3. conclus. 1265. vbi optime, & om-
 nes agunt de dictione, Item, & hoc
 amplius,

Tractatus de priuilegiis

amplius, & *eo amplius*, posita in qualibet clausula, vt significet comprehensionem eiusdem qualuatis & conditionis relaxat. † Et hinc est, quod clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur repetita & posita in fine, vel in aliquo capiulo, refertur ad precedentia, † l. 1. C. de liber. preteritis, Clement. 1. in fin. de prebendis tradit Couar. in rubric. de testament. num. 3. qui alios allegat, & innumeros dicta ampliantes & limitantes citat Gratian. in regula 412. & Mascard. de probatio. dicto vol. 3. conclusionem 1265.

Quæst. 239 ALBERICVS Præterea an fam præbet notabili quæstioni, qui in l. qui aliena, ff. de negot. gest. §. si. post disputationem tenet, quod si ciuitas aliquod impetrauerit priuilegiū à Principe, & concessum fuerit sibi, & locis ipsius territorij, non tenentur prædicta loca territorij contribuere expensas in impetratione priuilegij consumptas, † pro cuius opinione est text in l. ex parte, ff. familiarum excusandæ: ubi probatur, quod ille, qui in causa propria, licet communi, expensas consumpserit, non poterit à socio partem earum repetere. † Sed vt hæc materia magistraliter omnibus sit comperta, hæc distinctio est facienda, quod aut ille qui expendit, est socius, & expendit in causa communi, & in hoc casu debent omnes socij contribuere, qui bus utilitas tangit, per l. cum duobus, §. qti dam sagariam ff. pro socio, aut expendens nō est socius, & causa quā agit, est indiuidua, & tunc temporis debet

contributio fieri, per l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gest. vel nulla adest societas, & causa est diuidua, sed tamē vna eadēq; defensio, & agitur de conseruatione iuris quæriti, & tunc temporis qui ex sumptibus utilitatem est consequutus, tenetur contribuere tantum pro parte, ex qua utilitatem accepit, & ipsius causa plus est impensum, & in hoc casu disponit, l. ex parte, ff. familiarum excusandæ. quam ita intelligit, summatq; Bart. ibidem numer. 2. & Alberic. in dicta l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gestis, aut causa nec est communis, nec indiuidua, sed expensum est in utilitatem vnius, vel multorum, qui ex dicta causa vel sententia, vel de expensis utilitatem consequi voluit. Et tunc contribuere in expensis tenetur, per l. sed à multis, ff. de negot. gest. l. fin. C. de bonis authorit. iudic. possident. l. quæ utiliter, ff. de negot. gestis, & in Alberici opinione. idē territorium contribuere non tenetur, quia ciuitas sibi tantum priuilegium impetrauit, & non animo obligandi territorium ad expensarum solutionem, quod probatur argumento, l. 1. ff. denouatio. l. in hoc iudicium, ff. communi diuidendi: si prior, §. sciendum, ff. qui potiores in pign. habeant. ibi: *Non enim alterius negotium fecerit, sed magis suum*, & si priuilegium impetratum esset à ciuitate, non tantum sibi, sed territorio, & animo illud obligandi nil dubium, quin tunc temporis omnes de territorio pro rata expensarum contribuere teneantur, l. si pupilli, §. si

§ si quis ita ff. de negot. gest. Et quādo privilegium vtili est pluribus, qui illi vti voluit, tunc temporis contri-
 1273 buerententur pro rara expensarū, t l. fio. ff. quando appellandum sit, l. vnica in fine. ff. furim aduersus nau-
 tas, ibi: *Ipse quodammodo elegit, qui non reiecit* l. filius familias ablente. ff. ad Macedonian. l. sitū in fine. ff. eo-
 dem. l. i. §. magistrum, versic. c. atce-
 rum ff. de exercitoria, ibi: *Passus est eum in nauis magistrum vti, ipse eum imposuisse videtur.* Et in tantum su-
 pra dicta vera sunt, quod contribuere tenetur in expensis ille, cuius nego-
 tium vtiliter gestum fuerit, etsi esse-
 1274 ritum non habuerit, t per l. sed an vltro. §. i. ff. de negot. gest. ibi: *Sed sufficit, negotium vtiliter gestum esse, etsi effectum non habuit.* l. qui mutuū, ff. mandati. l. seruus. ff. de in rem verso.

Quas. 240 OBITER in mentem venit interpretatio tex. in cap. 15. de reformatione sessione 25. in S. Concilio Trident. vbi ad finē disponitur irritas, & reprobas esse reciprocas, & fraudulentas renuntiationes in filios clericorum in proprijs parentum ecclesijs, t pro quo est nouiter notandum, quod si dempta fraude quidā clericus habens filium renuntiat pro prium beneficium in fauorem filij alterius clerici, qui post aliquot tēpus in remunerationem accepti beneficij reciprocē suum renuntiat beneficium in fauorē filij primi clerici renuntiantis, nulla committitur simonia, nec decisioni dicti Concilij Tridentini cōtrauenitur ita tenet fr. Ma-
 1275 nuel Rodericus in sua summa. 2. p.

c. 56. n. 8. & 9. qui idem affirmat tenendum, licet præcedat aliqua mentalis intentio reciproce remunerationis, quia à principio defuit talis pactio: quod confirmat ex opinione Nauarri lib. i. consiliorum tit. de renuntiatione consil. §. fol. 305. qui tenet licere vni Episcopo conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem; & renuntiationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi. t Illud verò non est prætermittē-
 1276 dum in hac materia, videlicet, quod in casu legis Toleti, quæ est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. nouæ compilationis, clericus, & monachus, & monasteriū, & quælibet alia personæ ecclesiastica occupans terminos cōcegilis, praeta, vel defessas publicas, expolians rempublicam amittit fori priuilegium, & quoad restitutionem mali ablati conueniri possunt huiusmodi priuilegiatæ personæ coram iudice seculari remedio, & forma dictæ legis Toleti, t quod est verum, & ita
 1277 practicatur secundū Pelaez de Mieres de maioratu 3. p. q. 11. nu. 12. quæ sequitur Castillo Bobadilla in politici tomo 1. lib. 1. c. 18. nu. 193. & est rex. expressus in l. 4. tit. 7. lib. 7. compilat. qui dictus Bobadilla vbi supra cum Maranta de ordine iudiciorum 4. p. dist. 11. nu. 38. & cum Specular. tit. de competent. iudic. §. generaliter nu. 16. in fin. & cū Matth. de Afflict. in decis. Neapolit. 85. n. 1. genet, quod quando aliquis clericus expolauerit laicum sua possessione, poterit secularis iudex eum restituere ratione

Tractatus de priuilegiis

- 1178 tione extraiudicialis defensæ cū generali citatione, † quod comprobatur, nam quando ecclesia, monasterium, vel aliqua ecclesiastica persona ædificat in alieno solo fabricans nouum opus, etiam si ædificium esset religiosum, poterit demoliri per mādātum iudicis secularis, † secūdum Angelum in l. quāquam. ff. de aqua pluuiæ arcenda, quem sequitur Auiensis in cap. prætorum, cap. 18. glossa fin. in fine, & Bobadilla ubi supra c. 18. num. 153. Et etiam comprobatur, quia iudex secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel ædificatum in via publica, vel in vijs regalibus, vel in publico, & concegeli, licet fuerit fabricatum, vel ædificatum per ecclesias, vel personas ecclesiasticas, † l. 1. & 3. ff. de via publica. l. 2. §. tractatum est. ff. nequid in loco publico, tenet Auendan. de exequendis mandat. Reg. cap. 12. num. 17. & cap. 19. nu. 39. in 1. part. & Azueo in l. 8. tit. 7. lib. 7. Compilation: num. 25. & in l. 7. dicto tit. 7. nu. 6. & ciuitas poterit petere ædificatum in publico, † secūdum Bart. & Ioann. de Platea in l. 7. C. de diuersis prædijs lib. 11. & Azueo in l. 1. tit. 7. lib. 7. Compilat. num. 1. Obuiam etiam fecit illa admodū intricata quæstio, licet de raro contingentibus, videlicet an resuscitatus qui bona sua donauerit, vel reliquerit, recuperet
 1182 ea. † In qua quæstione videtur tenendum, quod bona nō recuperet, cum etiā si resuscitatus recuperet filios,
 1183 non tamen recuperat uxorem, † secūdum Bart. post glossam in l. 4. ff. de legat. Ioan. Bertachin. in tract. de
 Episcopis. 4. part. §. ultimo, causa finalis nu. 6. in vol. 1. tractatum Doctorum, & Nauarra de restitutione lib. 1. c. 2. & degradatus si restituatur, non debet iterum ordinari, † cap. si
 1184 Episcopus 11. q. 3. tenet Speculat. in tit. de dispensatione. §. nunc de Episcoporum versic. 65. nec resuscitatus tenetur iterum baptizari, nec ordinari, † secūdum Bartholomeum Brixensem in quæstionibus dominicalibus. q. 54. & est glossa in verbo nunquam in cap. licet 32. q. 7. nec monachus resuscitatus tenetur redire ad monasterium, † secūdum Nauarram ubi supra. Sed contrarium est in veritate tenendum in supra dicta principali quæstione, & sic quod resuscitatus recuperet sua bona: ita resoluit Bart. in d. l. 4. ff. de leg. & Bartholomeus Brixensis in dicta q. 54. & Nauarra ubi supra dicto lib. 1. cap. 2. qui supra dicti Doctores referunt S. Thom. in 4. sententiarum dist. 38. in fin. & Paludan. item in 4. sententiarū dist. 27. q. 3. quia non dicitur mortuus, qui incontinenti resurrexit, † c.
 1187 diuortium de penitentia dist. 1. l. si pro patre. §. versum ff. de in rem verso, & restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restituatur ad minora, hoc est ad bona, l. vltima. C. de sententiam pæsis. † Nec est inspiciendum, quod
 1188 antea fuit, sed quod nunc est, cap. ferrum. 50. distinctione, & qui ita sanatus est, vt restituatur in pristinum statum, perinde habendus est, ac si nunquam fuisset morbosus, † l. qui
 1189 ita. ff. de ædilitio edicto, cap. nō erit turpis 31. quæst. 1. & testamentum.
rumpi.

- 1290 rúpitur restitutione testatoris, & glos.
in l. ex his. ff. de leg. communiret
approbata secundum Alberic. ibidi
num. 1. Alexand. in l. si marito, in
princ. ff. soluto matrimonio, Iulius
Clar. lib. 3. receptarum sententiarum,
§. testamentum. q. 83. Nec mirum, si
vxor non restituatur marito resusci-
tato, cum vxor mortuo viro statim
1291 soluta sit à lege viri, t cap. super illa,
cap. fin. de secundis nupt. cap. quòd
si dormierit 31. q. 1. nec ab initio. C.
de nupt. Nec mirum, quòd resuscita-
tus iterum non ordinetur, nec bap-
tismum recipiat, quia character ordi-
nis, & baptismi, tanquam inhaerens
animæ, non reueratur, nec perditur
1292 eius virtus, t secundum omnes supra
relatos Authores.

Quæst. 241. N E C illud est prætermittendū,
Cap. 29. vtrum pro debitis prædecessorum,
vel ante matrimonium contractis, pos-
sit in bonis dotalibus datis marito
æstimatis executio fieri à creditori-
bus mulieris virtute instrumenti qua
1293 rentigij. t In qua notabili quæstione
videtur affirmandum, executionem
nullatenus fieri posse, quia dominiū,
& periculū transit ad maritum, quā-
do bona dotalia æstimator, t l. pie-
rumq. ff. de iure dotium cum mate-
ria: & maritus est dominus rerū do-
talium, per l. doce ancillam cum ma-
teria. C. de reuendicat. Et quòd in
bonis dotalibus executio fieri non
possit matrimonio constante, probat
tex. in l. Tia, l. mulier bona, ff. de
iure dotium, l. fin. §. si à socero. ff. que
in fraudem creditor. l. ob maritorū,
C. ne vxor pro marito. l. 77. Tauri, l.
10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. tradit Pa-

lac. Rub. in cap. per vestras. §. 66. n.
13. tex. & ibi Doctores in l. quinque
legibus. ff. de bonis damnatorum for-
tis tex. in l. 2. C. de his, quæ in fraudē
credito. l. 7. tit. 15. par. 5. post mediū,
tradunt Doctores in l. à diuo Pio. §.
in venditione. ff. de re iudic. Barbosa
in l. 2. ff. solut. matrimon. l. p. nu. 38.
& in 5. part. n. 10. & Baeza de inope
debitore cap. 15. nu. 21. Sed nihilo-
minus est tenendum posse fieri exe-
cutionem in bonis dotalibus pro de-
bitis vxoris ante matrimonium con-
tractis, text. est expressus in d. l. mu-
lier bona. ff. de iure dotium: & ita re-
solvit Capitius in decisione 128. nu.
4. & §. qui ita iudicatum, ait tex. in l.
14 tit. 20. lib. 3. fori, vbi Montaluis in
glossa verbo *en uno*, qui ait, ita pra-
ctici, & esse de stylo Cancellariæ,
tenet Bal. Nouel. de dote. 7. p. privi-
legio 18. lib. 5. & Guid. Pap. in decif.
447. & traditur in 1. tomo commu-
nium opinionum in nouis, pag. 312.
col. 2. Baeza vbi supra n. 23. & Ioan.
Gutier. in practica quæstio. lib. 2. q.
26. num. 9. tenet Azeved. in l. fin. tit.
21 lib. 4. Recopil. num. 19. Et ratio
est, quia bona non dicuntur nisi de-
ducto ære alieno, t l. sub signatum. §. 1295
bona. ff. de verborum significat. &
comprobatur, quia contra illos, qui-
bus omnia bona donantur, transeunt
omnes actiones actiue, & passiue
& onera hæreditaria, tanquam si verè
hæredes fuissent, t per text. mirabi-
lem in l. cū filius. §. Lutus. ff. de leg.
2. vbi tenet Bart. & in l. nomen. §. si
lio. ff. de legat. 3. tenet Castellus in l.
21. Tauri glos. final. quæ dicta l. 21.
Tauri probat de iure regio, quòd
hæredes

Tractatus de priuilegiis

heredes & legatarii, qui repudiata
 hereditate legatū acceperunt, re-
 nentur ad debita defuncti pro rata,
 tanquam si verē heredes sitissent,
 1297. † & vnus ex casibus, pro quibus ma-
 ritus perdit dotē, & eius administra-
 tionem constante matrimonio est,
 1298. † text. in l. fin. ff. de iure do-
 tium, vbi Bart. & Doctores, & te-
 net Bart. in l. quamuis per text. ibi,
 ff. soluto matrimonio, nu. 1. & Alex.
 num. 4. probat text. in l. 11. tit. 9. lib.
 5. Recopil. & Anton. Gom. in l. 78.
 Taur. nu. 6. vbi dos confiscatur cō-
 stante matrimonio tam in proprie-
 tate, quā in vsufructu. His sic de-
 terminatis restat nunc responsio ad
 fundamenta pro contraria parte ad-
 ducta, & ad dictam l. doce ancillam
 1299. de reuendicat. respōdetur, † quod
 maritus non est verē dominus bo-
 norum dotialium, & illius domi-
 nus est, quatenus attinet ad res vxori
 fauorabiles, ita Gregor. Lopez in l.
 7. tit. 11. part. 4. gloss. verbo, *Deue ser*
señor. Et quod maritus ficto modo
 sit dominus rei dotalis, & mulier sit
 verē domina, defendit Castill. de v-
 sufructu lib. 1. cap. 4. maximē à nu.
 21. & ad text. in l. plerumque, ff. de
 iure dotium, vbi probatur, quod
 estimatio rei dotalis facit emptio-
 nem, & quod transeat periculum in
 maritum. Responde quod intelligi-
 tur, quod facit emptionem, quoad
 periculū tantum, & non quoad alia,
 1300. † gloss. verbo, vera in d. l. plerumq;
 §. si autem, l. 19. tit. 11. part. 4. vbi
 Gregorius Lopez in glossa verbo,
Apreciamiento, & etiam respondetur

iuribus, & Doctoribus affirmanti-
 bus & probantibus, quod non po-
 test executio fieri in bonis dotali-
 bus, esse verum in debitis persona-
 libus contractis constante matrimo-
 nio, & non in debitis contractis an-
 te matrimonium, virtute obligatio-
 nis guarentigia, ita resoluunt om-
 nes supra relati Doctores, qui ita di-
 cunt interpretari dictam l. fin. §. si à
 focero, & alia iura pro dicta prima
 opinione adducta, & l. 2. C. de his
 quę in fraud. loquitur in actione per-
 sonali, non tantum in reali & hypo-
 theca, † quę oritur ex expressa, vel ge-
 nerali obligatione bonorum presen-
 tium & futurorū, † per l. fin. C. quę
 res pignori obligari pos. l. si genera-
 liter, C. qui portiores in pig. habeantur,
 & ex Rebus. ad Regias constit. Gallicas,
 tit. de constitutionibus reddituum, gloss. 8. num. 14. l. obligatio-
 ne generali, l. Paulus in principio,
 ff. de pignoribus optime ipse Re-
 bus. vbi supra gloss. 14. numer. 3. &
 quod d. l. 2. tantū loquatur in perso-
 nali de se patet, probatq; nostrā opi-
 nionem quando præcessit bonorum
 obligatio. ibi, *Quibus pignorata in*
dotem data non docentur, vbi Bartol.
 notat; quod tunc non competit
 actio creditoribus, quando res in
 dotem data non sunt obligatę à
 prædecessore, & ita tenent Paul.
 de Casto, & Salicetus ibidem in
 principio, & etiam dicta l. 7. tit. 11.
 part. 5. adducta pro contraria
 opinione, loquitur tantum in actio-
 ne personali, probatque nostram
 conclusionem, & omnia supra di-
 ctā, † ibi: *Quando la persona es obli-*

gada solamentapor el deudor, y no los bienes, & hoc probat l. 11. titul. 14. dicta part. 5. ibi: Non obligando sus bienes, vbi Gregor. Lopez in glos. 1. dicit, ex hac bonorum obligatione induci generalē bonorum hypothecam. Sed tamen in principali quaestione vix in praxi obtinere potui ap parente marito, tanquam tertio oppositore pro suo iure, & interesse constante matrimonio, licet hanc meam opinionem teneat Curia Philippica 2. p. §. 11. num. 6. qui idem in socio tenet ibidem ex opinione Bart. in l. eadem. ff. de duobus reis, & ex Decio in consil. 98. num. 2. vol. 1. & est videndus Peregrinus de iure fisci lib. 5. tit. i. de publicat. bonorum, num. 117. cum sequentibus.

Res. 242 SÆP E sapius in praxi obuenit, utrum qui vitur priuilegio pro parte, conseruet in totum. In qua quaestione Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actus priuato in principio, tenet in totum conseruari: *3304* † quod intellige, nisi alius non vtatur alterius partis priuilegij, quia existenti in possessione per vsum partis. nō *1305* conseruatur ius totius, † cap. auditis de præscription. c. dilectus de cap. monachorum, Felin. in d. c. audistis num. 19. quibus contrariari videtur opinio ipsius Bart. in l. vsum aque, C. de aquæductu lib. 11. vbi tenet, quod qui habet amplissimum priuilegiū, & eo stricte vitur, nō poterit postea *1306* large vti, † quam Bartholt opinione sequitur Alex. cōf. 33. vol. 3. Mimic. lib. 1. controuersia. vsus sequent. cap. 2. a num. 7. & est vera, & commūiter recepta secundum Hostigas in

patrocinio pro ciuitate Cæsaraugustæ in 3. p. n. 41. & 42. quia priuilegia consuetudine interpretantur; † cap. 1307 cum dilectus de consuetud. c. quod dilectio de consanguinitate, & affinitate, in quo sufficit consuetudo decennialis, nec est necessaria immemorialis, & quadragenalis, vt in dicto cap. cum dilectus, vbi Panormitan. num. 7. & in cap. certificari de sepulturis num. 2. late Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 6. num. 58. Sed ne detur aliqua antinomia in opinionibus Bart. est notandum; quod is, qui retinet proprietatem, videtur acquirere totum per vsum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit, † secundum dictum Bart. in dicto §. si quis hoc interdicto in principio, qui enim pro parte possidet, totum possidere videtur, † l. si stillicij *1309* dij. §. fin. & l. 2. ff. quemadmodum seruitut. amittantur, l. 1. §. hoc interdictum, ff. vi possidetis, l. voluntaria, C. de excusation. tutorum; & ideo non est mirum, quod vtens priuilegio stricto modo, cum sibi competat amplissimo modo, præiudicet sibi, cum priuilegium sit stricti iuris; vt sæpe numero recensui, & eo vtens stricto modo videtur se conformare cum iure communi, ad quod de facili reudicatur per l. 2. C. de noxalibus action. & quando priuilegium concernit exercitiū, & non merā substantiam, vtens in parte nō sibi præiudicat in alijs separatis, † text. est in *1310* dicta l. voluntaria, C. de excusatio. tutorum, vbi Salicet. num. 3. ad fin. & etiam quando competit priuilegium pluribus personis, vel pluribus

S rebus

Tractatus de priuilegiis

- rebus, licet quis utatur in vno, non
 1311 videtur renuociare in alijs. † Et ad hoc
 allegat dictā legē: velunrariz Panor-
 mitanus in cap. cum accessissent de
 constitutorio. num. fin. & ideo est ve-
 ra doctrina Bart. in d. l. vsum aquar;
 quia per tex. quem allegat, vrens pri-
 uilegio stristo modo non poterit eo
 vti largo modo: nam talis vsus redū-
 daret in praiudicium iuris publici,
 & licentia data ibi hauriendi aquam
 de publico aquæductu, vel à Princi-
 pe, vel à consuetudine, erat in certa
 1312 quantitate limitata, † vt probat tex.
 in dicta l. vsum aquar; ibi: *Ita tamen,
 vt quantitatem singuli, quam veteri
 licentia percipiunt, more vsq; in præ-
 sentem diem perdurante percipiant:*
 vbi glossa in verbo licentia, ibi: *Licē-
 tia Principis, vel consuetudinis.* Ex
 quo sequitur, quod regula subroga-
 tum non habet locum in priuilegijs,
 1313 † secundum communioem opinio-
 nem Doctorum in l. si quis eum. §.
 iniuriarum. ff. si quis caurio. Azeue-
 do in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopilat. num.
 27. qui Azeued. vbi supra num. 36.
 cum Pelaez de maiori in q. 51. tra-
 dunt larē, vtrum lex disponens de no-
 bili, vel ciue, vel confratre in confrat-
 ernitate nobilium, extēdatur ad no-
 1314 biles per priuilegium, † qui Autho-
 res plurimas leges allegant, & inter-
 pretantur in dictis locis.

Quæst. 243

- ET est notandum in hac ma-
 teria, quod minæ, & vēræ aureæ, vel
 metalli semper censentur exceptæ
 1315 in concessione castri, vel villæ, † per
 l. 5. tit. 15. par. 2. vbi glossa verbo *emi-
 neras*, tenet Carol. à Grafa. lib. 1. Rē-
 galiū Franciæ c. fin. pag. 303. Matth.

de Afflict. in decis. 321. & Azeued. in
 l. 2. tit. 13. lib. 6. Compil. n. 2. & priui-
 legia derogantia quibuscunq; perso-
 nis non derogant collegio, & vniuer-
 sitati; † ex peculiari ratione tradita à
 Bald. in authen. item quicunq; C. de
 1316 Episcop. & cler. vbi Paul. & idē Bald.
 in rubr. C. ad Trebel. Felin. in c. eā te
 de rescriptis, Roman. in l. si quis mi-
 hi bona. §. seruus de acquir. hæredit.
 Iacob de Sancto Georgio in l. colle-
 gium. C. de hæred. instituen. & Cas-
 san. in consil. 1. Quod secus erit, quā-
 do priuilegium continet materiam
 merē fauorabilem, & reipublicæ cō-
 uenientem, quia tūc est faciendā ex-
 tensio, & cōprehenduntur collegia,
 & vniuersitates, & omnes personæ,
 ram masculi, quā m fœminæ vniuer-
 sitatis, & capituli, † vt tradit Domi-
 nic. Ian. Andr. & alij Doctores in c.
 cum in illis. §. 1. de præbend. lib. 6. &
 Doctores quos refert, & sequitur A-
 zeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Compilat.
 à num. 3. vsq; ad 6.

P V L C H R V M deinde dubiū *Quæst. 244*
 est, verum si aliquis vicinus alicuius
 loci non liberi, nec exempti à rebus
de labrança, y criança habeat pecora
 vel armenta acquisita in prædicto lo-
 co, & admissus fuerit pro vicino in
 aliquo loco libero, vbi nō soluitur ga-
 bella de rebus, *de labrança, y criança*,
 & postquā admissus fuerit ad prædi-
 ctā viciniam, vendit prædicta pe-
 cora, vel armenta acquisita in dicto
 loco non exēpro: sit immunis à solu-
 tione gabellæ, & dicta pecora, vel ar-
 menta dicantur *de labrança, y crian-
 ça*. † In qua quæstione affirmandum
 1318 censēo illa pecora, & armenta acqui-
 sita

sita antea in loco non libero, non esse exempta à prædicta gabellæ solutione; nec dici *De labrança y criança*, nam illa qualitas nouæ vicinitatis, nec illa, *De labrança y criança*, nō erat acquisita antea quā ille admisus fuerat in ciuem illius loci liberi. & exempti, pro quo allego. text. expressum in materia priuilegiij, in l. Titius, ff. de militari testamento, vbi probatur, quod testamentum inualidum factum à pagano non validatur, si postea miles decedat sub eodē testamento; nec priuilegium militare extenditur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate antea factum, † & est text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus, vbi probatur, quod dominus factus alicuius serui non tenetur pro debito serui antea facto, † & faciunt tradita à Collantes in pragmatice rei frumentaræ, lib. 1. cap. 3. num. 9. & text. in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *De la cria y labor, q̄ en el termino de ella se hiziere, & l. 17. eodem tit. ibi: Y cosas que en la dicha villa y sus términos tuuieren, y trataren, y no suera della: & in omnibus priuilegijs, quæ ego viderim, præsertim in priuilegio meæ ciuitatis de Ronda; hæc sunt verba, Que los vezinos de Ronda seâ libres, y no paguen alcuala, de las cosas, que en qualquiera manera tuuieren y adquirieren de su labrança y criança, † vbi probatur, quod priuilegiū conceditur rebus acquisitis *de labrança y criança*, his qui iam sunt vicini, & post hanc vicinitatis qualitatē acquirunt res de labrança y criança. † Et facit dictum Angeli in §. in pro*

vinciarum in authentico, vt factæ nouæ constitutiones, quod sitestamentum factum sic legitime à muliere, & postea facta sit constitutio, quod testamentum mulieris non valeat sine præsentia duorum agnatorum, quod si mulier habuit facultatem mutandi testamentum, & adhibendi præsentiam duorum agnatorum, & non adhibuit, irritabitur testamentum, † quem sequitur Ripa in tractatu de peste in §. de priuilegijs vltimarum voluntatum, numer. 31. Et ratio est, quia illa qualitas adhibendi duos agnatos debet interuenire tempore facti testamenti, & quotiescunque aliquod nouum statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extēditur, † cap. 1324 2. & fin. de constitution. cum concordantibus, vbi Doctores, text. in l. leges, C. de legibus, l. fin. tit. 14. part. 3. ibi: *Esboes, porque el tiempo en que son comenzadas, y hechas las cosas, dene siempre ser estado*, lege legem, C. de naturalibus liberis, vbi probatur, quod lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, † text. in l. licet canon de electione, lib. 6. ibi: *De cætero facien das*, vbi glossa verbo de cætero, quam dicit singularem Veronius in cap. penultimo de iudicijs num. 38. & Felin. in cap. fin. de constitutio. & etiam facit, quod quando lex vel statutum liberat aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, non quoad præterita, † ita Ioan. Faber, & Salicet. in authentica ingressi, C. de sacrosanctis Eccles. Abb. in cap. præsentia de probatio. num. 64.

Tractatus de priuilegiis

Roderic. Xuar. in quæst. maioratus colum. penult. Palac. Rub. in rubr. de donatio. §. 31. col. fin. & Baeza de inope debitore cap. 14. numer. 12. & item facit illud Bartoli in l. 1. §. filijs, ff. de decurionibus, quod natus ex milite, ante militiam non dicitur miles. †

1327
Qus. 245
Cap. 30. **MVLTOTIES** deinde dubitatum vidi circa pragmaticam nouam agricultorum, in quantum attinet ad secundum illius capitulum & clausulam, vbi priuilegium agricultoribus conceditur, ne eorum personæ capiantur intra diffinitum in ea tempus, pro quo cum debito civili, vtrum in hac generali dispositione debitum fiscale comprehendatur, vel censeatur exceptum, sicuti in prima capite dictæ pragmatice. † In qua questione Collantes in suo tractatu rei frumentariæ in explanationem dictæ pragmatice facto, in lib. 1. c. 5. neruose defendit, debitum fiscale etiam comprehendendum in dicto 1. capite, & clausula illius pragmatice, pro eoque colonum, nec agricultorem capi non posse, id asserens contra Regnatum lib. 1. c. 7. quæ ipse refert allegans pro sua opinione multa iura & decisiones, præsertim l. colonos nunquam, C. de agricolis & censitis, libr. 11. qui text. videtur pro sua opinione expressus & allegans, l. doli clausula, ff. de verborum obligatio. & l. sanctio legum, ff. de pœnis, l. alimenta, §. Basilicæ, ff. de alimen. & cibariis. legat. vbi probatur, quod clausula generalis non extenditur ad antea specificata, † & pro ipsius opinione potest adduci text. in l. non

puto, ff. de iure fisci, vbi probatur, quod in dubijs contra fiscum est iudicandum: qui non censetur priuilegiatus nisi in casibus à iure expressis, & vbi fiscus non habet speciale priuilegium seruatur ius commune, per l. placuit in fine, ff. de iure fisci, & in generali statuto, etiam venit causa fiscalis, nisi reperiatur speciale priuilegium, per quod eximatur, † ita tradit Dec. in cons. 5. & cons. 301. & in l. 1. C. vnde liberi, Aegidius Bosius in sua practica tit. de fisco, & priuilegio eius numer. 75. & hoc priuilegium fuit motu proprio à Principe concessum agricultoribus, quo casu habet vim priuilegij, & laxissime contra eum est interpretandum, † l. beneficium, ff. de constitutio. Principum, latè Cæpola consilio civili 66. nu. 9. Gram. decis. 59. nu. 35. Azeued. in l. 1. tit. 14. lib. 4. Recopil. nu. 26. & quando speciale præcedit, & postea sequitur generale, tunc appositio principalis impedit omnia comprehendendi, † ita Greg. Lop. in l. 3. tit. 10. p. 6. glos. 1. vers. Sed quando. Sed his non obstantibus contrarium verius est, & tenendum hoc est, quod in dicto secundo capite, & clausula dictæ pragmatice debita fiscalia censeantur excepta: pro eisque agricola capi possit, † quod probatur, quia illa generalis dispositio, de qua in dicto secundo capite, & clausula dictæ pragmatice includit omnes casus primæ clausulæ, licet maior ratio in vno, quam in alio videatur, l. 1. §. quod autem, ff. de auctoribus, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præstād. tradit Dec. in cons. 5. & 61. qui in d. cons. 61. dicit, id procedere, etiam si

etiam si casus sint priuilegiati, & tenet Bald. in l. in fraudem in fine, ff. de testamento militis, & generalis sermo sequens non refertur ita ut excludat ea, de quib' speculiter est prouisum, ¶ per l. quoties, ff. familiae eriscund. quam legem malè allegat pro se Collantes, & est tex. in l. cum ita legatur, §. qui plures, ff. delega. 2. tenet Oldr. conf. 121. incipit, ad primam quæstionē, qui in n. 14. nostrā tenet opinionem, videlicet, quod nō excludatur exemptio & priuilegium fiscalis debiti posita in prima clausula per clausulam secundam nullam de fisco faciens mentionem, allegās l. si quis priores in fin. ff. ad Trebell. l. penult. ff. de cuictio. vbi hoc probatur. Facit etiā pro nostra opinione vera, quod in omnibus priuilegijs & immunitatibus semper fisco excipitur, ¶ l. licitatio, §. fiscus, ff. de publican. & vectigalibus, l. 3. tit. 18. lib. 9. Recopil. & quod priuilegia fisco damnosa non debēt impetrari, l. nec damnosa, C. de precibus imperato. offerendis: nec contra fiscum, cui iura subueniūt, est temerè iudicandū, ¶ 1337 §. secundum Couar. lib. 2. variarum, c. 16. n. 1. & si Princeps nil disponere vult in tertij præiudicium, per l. 2. §. merito, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, cap. quāuis de rescript. lib. 6. l. 2. tit. 14. lib. 4. Recopil. vbi tradit Azuned. ¶ 1338 ad fortiori est iudicandū, quod in sui ipsius præiudicium nil disponere vult, quando quidem Princeps in dubio nō videatur, nec præsumatur velle præiudicare fisco, ni in quātū expressam faciat ¶ 1339 mentionē contra fiscum, ¶ c. super

eo de officio delegat. Alex. in conf. 86. in fin. vol. 1. Anton. de Butt. in c. vt debitus honor de appellatio. Cal. sane. in consuetudi. Burgūdiæ, rubr. 8. §. 5. n. 16. fol. 196. & semper auctoritas disponētis excepta censetur in generali dispositione, ¶ c. imperialis ad fin. de prohibita feudi alienatione in vñibus feudorum, c. venientes de iure iurando, cap. constitutus de rescriptis, vbi scribentes, l. imperatores la. 2. ff. ad municipalem, cap. significasti de electione, & in generali dispositione semper censetur excepta persona disponētis, ¶ l. obligatione generali, ff. de pignoribus, l. inquisitione, C. de solutio. Azuned. in l. 3. tit. 18. lib. 9. Recopil. nu. 4. Lafarte de decima, c. 18. n. 24. & in c. 19. n. 8. Anto. Gabr. in vol. 3. communium opinio num tit. de verbor. significat. cōclus. 9. Ex probatur expressē nostra vera opinio in l. 25. tit. 13. lib. 8. Recopil. vbi expressē cauetur, quod agricola possit capi, & incarcerari pro debito fiscali: & dispositio dictæ pragmatice cum sit noua, & generalis, non corrigit legem specialem habentem specialitatem in eadē materia. ¶ Sed est intelligenda cum specialitate & distinctione legis antiquæ, l. sciendum in principio, ff. qui satisdare cogantur, vbi glossa verbo non compelli, quam dicit notabilem Bar. ibidem n. 2. & Iac. nu. 4. & in l. bonorum, C. qui admitti n. 13. & est glossa similis in l. 3. C. de silentarijs, lib. 11. tex. in l. in fraudem, §. fin. ff. de militari testam. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrim. nu. 14. & 15. & latius in l. fin. C. de reuocandis donatio. n. 170.

Tractatus de priuilegiis

& Costa in cap. si pater de testamen.
lib. 6. in verbo habens n. 9. & Meno-
chius de adipiscend. posse. l. 1. emed. 3.
nu. 79. & Molina de Hispan. primo-
geniis lib. 1. c. 23. n. 10. qua verissima
opinio sic retenta, testat respon-
sio ad fundamenta allata per Collan-
tes pro sua opinione, & in primis ad
l. colonos nunquam, C. de agricolis
& censu. lib. 11. cui respōde, in ea ex-
pressē probari, colonos posse incar-
cerari pro debito fiscali imposto in
proprijs prædijs, & non pro debito
1343 dominorum, ¶ ita glossa in verbo
colonos in prædicta lege, & est tex.
in l. omnes profugi, vbi glossa, &
in l. hi penes, §. sanē, C. eodem titul.
& vtroque tenet Ioan. de Platea
præsertim in d. l. colonos nunquam
in principio, & Bar. in dictis legibus,
maximè in dicta l. hi penes in prin-
cipio, & ad dictam legem doli cla-
sula, ff. de verborum obligat. Respon-
detur, quod si dispositio, & clausula
est vna propria, non extenditur dis-
positio generalis ad specificata: sed
quando est in diuersis clausulis, &
in dispositione legali, tunc clausula
secunda intelligitur cum qualitati-
bus, & specialitatibus primæ clau-
1344 sulæ, ¶ ita resoluit Paul. de Castro in
dicta l. doli clausula nu. 3. & Bart. in
l. 2. §. 1. ff. de noui operis nuntiat. n.
6. & etiam respondetur, quod in di-
cta l. doli clausula non refertur secū-
da clausula ad specificata, quia actio
de dolo tanquam iniuriōsa, famōsa,
& odiosa non extenditur de casu ad
casum, ita respondet Paul. de Castro
in dicta l. 1. §. 1. ff. de noui operis nū-
tiant. nu. 4. post medium. Et si militer

respondetur ad l. sanctio legum, ff.
de pœnis, quod loquitur in odiosis,
& pœnalibus, ¶ vbi notat Bart. in 1345
principio, & ideo in prædicta lege
clausula generalis ibi posita non ex-
tenditur ad specificata. Et ad legem
nō putō ff. de iure fisci pro prima opi-
nionē adductam respondetur, quod
loquitur in casu, quādo fiscus agit de
lucto captando, & de pœna contra
aliquem, & quando contendit con-
tra tertium in casu dubio, ¶ secundū 1346
Covar. qui ita prædictam legem in-
terpretatur in lib. 1. variarum resolu-
tio. c. 16. nu. 1. & multa alia fundamē-
ta ponit dictus Collantes pro nostra
vera opinione in dicto c. 5. n. 5. qui-
bus nec respondet, nec potest dari
iuridica responsio: & dispositio tex.
in dicta l. alimenta, §. basilicæ, ff. de
aliment. & ciba. legat. quam Collā-
tes pro sua opinione allegat, loqui-
tur in legato alimentorum, quod de
sua natura non est reiterabile, ¶ se- 1347
cundum Bart. ibidem, & Laram de
Cordoua de alimentis, §. sed si filius
à n. 48. cum sequētibz, & Michael
Crassum de successione in §. ius
accrendi, quæst. 17. & traditur in
4. vol. communium opinionum in
nouis pag. 1333. conclus. 47. pro qua
nostra vera opinione facit, quod
quando Princeps concedit priuile-
gium & immunitatē cōductoribus
gabellarum, vel his, qui aliquid fisco
soluere tenentur, magis considerat
causam fisci, quā causam prædicto-
rum conductorum, ¶ text. in l. sem- 1348
per, §. conductores, ff. de iure immu-
nitatis: & clausula appositā in princi-
pio legis, vel dispositionis, censetur
repetita

repetita in omnibus capitulis sequē
 1349 tibus, † ita Azeued. in l. 6. tit. 15. n. 2.
 & in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. nu. 6.
 & 7. Boer. decis. 146. n. 2. cum seqq.
 & Thom. Gram. in cons. 6. criminali
 nu. 17. Cassane. in consuetudini
 bus Burgundiae fol. 135. nu. 3. & fol.
 160. num. 46.

Quaest. 246
Cap. 31. SED Pro interpretatione & ex
 plicatione privilegiorum & instru-
 mentorum, est notandum, quod vir-
 tualiter contentum in privilegio, seu
 1350 scriptura intelligitur expresse scriptū
 in ea, † per l. asse toto, ff. de hæredib'
 instituend. l. si ita scripsere, ff. de con-
 ditio. & demonstratio. ita tradit Ro-
 deric. Xuar. in l. post rem iudicatā,
 ff. de re iudicata ampliatione 2. nu. 2.
 & Parlador. de rebus quotidianis, c.
 fin. in 1. par. §. 11. ampliatio. 4. n. 19. &
 Escobar de ratiocinijs c. 33. n. 19. ad
 finem, ex quo sequitur, vtrum sicuti
 statut declarationi tabellionis in du-
 bijs procedētibz ab scriptura, † per
 l. si quis decurio, §. fin. ff. ad legem
 Corneliam de falsis, l. si librarius, vbi
 Bart. ff. de verbor. signific. & in l. 1.
 §. fin. ff. quemadmodum testamentā
 aperiantur, hæc regula procedat, &
 habeat locum in privilegijs? Et asse-
 uerandum est, locum non habere;
 1351 † quando quidem privilegiorum in-
 terpretatio, vt iam in superioribus
 dixerim, soli Principi competat. Et
 vtrum privilegium concessum sim-
 plici personæ extendatur ad mistam;
 1353 † tradit latē Iaf. & quos ipse refert
 in §. omniū, instituta de actionibus
 à num. 30. vbi de quaestionibus, vtrū
 privilegium concessum spurio ex-
 tendatur ad spurium & incestuosum

simul. † Et legitimatio concessa na- 1354
 to ex soluto & soluta extendatur ad
 natum ex adulterio. † Sed cum pē- 1355
 na exilij sit duplicatio tantum, secun-
 dum Anton. Gom. in 3. tom. variarū
 cap. 8. num. 1. † est notatu dignum, 1356
 quod sententia exilij lata contra de-
 linquentem tali pēna adiecta, quod
 si non seruauerit tempus exilij, con-
 demnatio intelligatur facta ad trire-
 mes, erit nulla, & poterit retractari;
 etiamsi à reo condemnato præstitus
 sit consensus, † per glos. & Bald. in 1357
 l. si diuersa, C. de transactio. glos. ver-
 bo, *No vale*, in l. 13. tit. 22. p. 3. quia
 in dicta sententia adest nullitas ratio-
 ne excessus.

ET Est optimum verbum in hac *Quaest. 247*
 materia, quod debitor, qui promisit
 stare iuramento creditoris circa dain-
 na & interesse, potest ante iuramen-
 tum reuocare istam conuentionem
 si creditor mutauerit conditionem
 in deterius, † ita resoluit Gom. Arias 1358
 in l. 64. Tauri nu. 47. pro quo ex tex.
 expressus & egregius in l. cum quis,
 ff. de solutio ibi: *Si in eodem statu m. a*
ferit, quo fuit, cum stipulatio interpo-
nretur. Et ibi: *Tacite enim hæc conue-*
tio inesse stipulationi videtur, si in eā
dem causa maneat. † Quam decisio 1359
 nem tenet Anchar. in cons. 394. nu.
 4. & est text. in l. 1. tit. 14. p. 5. versic.
Otrofi dexmos, que s' f' esto que era puef
to, quod extendit ad procuratorem;
 factorem, tutore, & testamēti execu-
 torem, cuius mandatum reuocatum
 censetur, si cōditionē in deterius mu-
 tauerint, † quod tenet dictus Gom. 1360
 Arias in l. 31. Tauri nu. 1. cum seqq.
 & Socin cons. 112. n. 15. lib. 1. Alciat.

Tractatus de priuilegiis

de p̄sumptio. regul. 2. p̄sumptio-
ne 16. num. 4. per l. pater h̄eredis, §.
fin. ff. de testamentaria tutela, l. liber-
to, §. Lari. ff. de annuis legat. quod
placuit Castello in l. 33. Tauri nu. 3.
tenet Gratianus in regul. 389. quibus
conuenit interpretatio l. 7. tit. 19. lib.
9. Recopil. vbi certa forma seruari
iubetur in adiectione, & oblatione,
del quarto, qua deficiente corrui-
t actus: quod ille, qui legis solennita-
tem in oblatione non impleuit, pote-
rit eam supplere, & adimplere intra
tempora à p̄dicta lege Regia p̄-
1361 fixa & assignata, † quod resoluit Me-
xia ad legem Toleti 1. par. fundamē-
to 12. nu. 14. per ea, quæ ibi recenser,
quem vide. Vnum tamen peculiare
priuilegium concessum est in iure
viduis atq; pupillis, ita quod si Prin-
ceps primo loco cōcessit priuilegiū,
seu exemptionem viduis, aut pupil-
lis, & demum concessit aliud priui-
legium alteri, quod aduersaretur pri-
mo priuilegio, dicens quod illud vl-
timum concedebat aliquo alio priui-
legio non obstante, hoc vltimum
priuilegium non derogat ante à cō-
cessum in fauorem viduarum, & pu-
pillorum, nisi per specialem mentio-
nem & derogationem, † per ea quæ
traduntur à Thom. Gram. in in deci-
sione 20. à num. 1.

Quæ. 248 QVIBVS Cōuenit, an socius
vel aliquis de his, qui in id quod face-
re possunt, cōueniantur, si totum sol-
uere promittant, videantur illi suo
1363 priuilegio renūciare, † quādo quidē
socius, & alij relati in l. sunt qui in id,
ff. de re iudi. & in l. verū. ff. pro socio,
& in l. 1. tit. 15. in l. 15. tit. 10. p. 5. ha-

beāt priuilegiū, ne in plusquā facere
possint, cōueniātur. † Et pro parte ne 1364
gariua, & sic quod tacite per dictā
obligationē de soluendo totū debitū
nō videantur p̄dicto priuilegio re-
nūciare, facit l. legitimā, ff. de petitio-
ne h̄ereditatis, vbi probatur, quod ne-
mo videtur tacite iuri suo renūciare,
† de quā lege est videndus Mēsia ad
legē Toleti 2. p. in responsione ad 6. 1365
fundamentum à principio. Sed pro
parte affirmatiua est veritas, hoc est,
quod p̄dicti p̄uilegiati, qui non
possint cōueniri in plusquā facere
possint, in totum possint conueniri,
si totum soluere se obligauerint: quā-
doquidem videantur suo priuilegio
renūciare: ita tenet Ias. & alij Docto-
res, quos ipse refert in d. l. sunt qui in
id, ff. de re iudicat. col. 1. & Ioan. Gu-
tier. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. in
num. 320. Obiter tamen se offert in-
terpretatio text. i. 1. nihil proponi, ff.
de legat. 1. & in l. fin. §. fin. ff. de con-
trahenda emptione circa quorū in-
terpretationem h̄esitant valde Do-
ctores, vtrum ratione p̄stationis
annuar, de qua in dictis iuribus, indu-
catur demonstratio tantū, vel actio
personalis, vel realis, & hypotheca,
† de quo est videndus Bart. in dictis
legibus, & Salazar de vsu & consue-
tudine, c. 12. n. 34. & Velasc. consult. 1366
82. n. 8. Gama decis. 30. à n. 1. Aluar.
Velasc. de iure emphyteut. 1. par. q.
32. Ioan. Garc. de expensis & melio-
ratio. c. 4. nu. 30. & refert quamplu-
res Doctores Flores de Mena in ad-
ditio. ad Anton. Gamam decis. 13.
& Thom. Grammaticus decisione
90. num. 1. Mantica de coniecturata
mente

mente defuncti lib. 9. tit. 2. num. 3. Aymon consil. 301. num. 5. Marcus Anton. Peregrin. de fideicomis. art. 16. nu. 110. Gigas de pensio. q. 62. n. 19. & 20. Padilla in l. in prouinciali nu. 6. C. de seruitutibus, Claperius in sua centuria causa 42. quæst. 1. nu. 11. Quintilianus Mandosius in additio. ad consilia Romani consilio 338. lit. B. Couarr. in cap. Rainuntius de testament. §. 10. num. 8. Felicianus de censibus lib. 2. c. 5. num. 7. qui supra dicti Doctores plurima notatu digna referunt, in quibus non est insistendum, cum ex professo ad nostram materiam non pertineant. Sed illud tantum, quod quando relictum vel præstatio attinet ad alimenta, eorumque ratione relinquitur, fauore alimentorum inducitur actio realis, & hypotheca, & non actio personalis, nec assignatio tantum, ¶ secundum Roman. consil. 388. nu. 3. & Flores de Mena in practicis questio. quest. 18. num. 2. & est glossa in l. Lucius, ff. de aliment. legatis, l. cum hi vers. idē si ageret, ff. de transactio. l. Gaius ff. de annuis legat. l. 2. ff. de aliment. legat. tradit Paul. Castrensis consil. 338. n. 3. & Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 2. n. 16. qui in n. 19. ait, quod legatum alimentorum, siue fiat pauperi, siue 1368 diuiti, semper continet alimentorum fauorem, ¶ vt tradunt DD. in l. si certis annis, C. de pactis, Hieron. Gigas de pensio, c. 51. n. 20. Simō de Pretis de interpretatione vltimę voluntatis, lib. 4. interpretatione 1. dubio 11. nu. 8. quod alimentorum fauore extēdit Petrus Iacobus in sua practica titul. de actione in rem ad relictum pro

anima & anniuersario, ¶ & Guid. 1369 Papa decisione 576. Salazar de vsu & consuetudine cap. 11. num. 34. Tiraquel. de priuileg. causæ piæ, priuilegio 63. Mascard. de probatio. conclus. 1171. nu. 4. Lara vbi supra n. 20. qui in n. 21. ait, id procedere quocumque modo, siue quacumque dictione fundus fuerit adiectus præstationi fauore piæ causæ, & alimentorum, ex Couarr. in d. c. Rainuntius de testam. §. 10. n. 8. in fine, & ex Giga de pensionibus, c. 44. n. 1. & licet incertitudo vitiet relictum, & etiam libertatem, quando non constat de persona certa, ¶ l. 1. & 2. ff. de his quæ pro non 1370 scriptis habentur, l. titicum, ff. de verborum obligatio. l. quod in stipulatione, ff. de vsuris, l. merces, ff. locati, l. ita stipulatus, ff. de verborum obligatio. l. si ita fuerit in fine principij, l. si quis de pluribus, ff. de rebus dubi. Menoch. de arbitrarij lib. 2. centuria 2. casu 188. tamen quando relinquitur pauperibus, anniuersarijs, & alijs causis pijs, incertitudo non vitiat relictum, ¶ ita Decius 1371 in l. fin. versio. Non obstat, C. de edicto Diui Adriani tollendo, l. id quod pauperibus, l. nulli, C. de Episcopis & clericis, Bald. in dicta l. id quod pauperibus nu. 1. Menoch. consil. 292. nu. 12. vol. 3. Tiraquel. de priuilegijs causæ piæ priuilegio 55. & 56. l. quidam testamento, ff. deleg. 1. l. sicui, ff. de annuis legat. vbi glossa verbo, solutus, Gam. decis. 187. Rebus, de priuilegijs scholasticorum priuilegio 133. Lara de anniuersarijs, lib. 1. c. 10. n. 97. cum sequētibz, qui Doctores id affirmant valere ratione priui-

Tractatus de priuilegiis

1371 priuilegij causæ pie, quod priuilegiū
hanc admittit explicationē, & inter-
pretationem: nam lex quantūcūq;
generalis, non comprehendit exem-
ptos, & priuilegiatos, † vt tradit latē
1372 Mexia ad legem Toleti fol. 65. à nu.
17. p. 2. fundamento 6. vbi aliquos
recenset casus speciales in nu. 18. cum
seqq. quos videre licet. Sed res nota-
tu digna est, quòd licet regulariter
minor restituatur, hoc tamen nō pro-
cedit in Doctore minore, qui non
1373 restituitur, † per glossam in l. pos-
sio, C. de muner. patrimonial. lib. 10.
tenet Nicol. de Neapol. in l. sed & si
reprobari, ff. de excusatio. tutor. &
Bald. qui alios refert in l. 1. C. qui, &
aduersus, quos Angel. in l. 5. pueritiā
ff. de postulando, Ludouic. Montal.
de reprobatione sententiæ Pilati art.
5. n. 69. in vol. 10. tractatum Docto-
rum in antiquis.

Quæst. 249 SI Aliquod deinde concedatur
priuilegium Petro, hoc onere adiun-
cto, vt in quolibet anno teneatur sol-
uere vnū equū & per longissimā tē-
pora equū non soluit, sed aliud ipsius
equi loco, dubitatur, vtrum equi præ-
stationē præscribat, † & præscriptio-
ni locum fore, tenet Petrus Antibol.
1374 in tract. de muner. 2. p. §. restat nunc
videre nu. 18. per legem in cui, ff. quē
admodum seruitut. amittantur, cum
l. præcedenti in 10. tract. Doctorū,
in antiquis, qui in nu. 19. optima vti-
tur distinctione, quam videas, quia
conducat ad casum recipientis igno-
rante longo tempore minus quā
1375 sibi debetur quotannis, † quibus sic
habitis dubitatum vidi, vtrum possit
clericus habens bona communia cū

fratre laico ea defendere à collectis
& gabella, & alijs oneribus ratione
sui priuilegij clericalis. † Et videtur, 1376
quòd sic, argumento text. in c. quod
in dubijs in fine de consecratione
Ecclesiæ vel altaris: nam quod com-
mune est, dicitur meum, l. pupillus,
ff. de verbor. signifi. §. si. l. Quintus,
ff. de auro & argento legato, l. illud,
ff. de ritu nuptiarū, l. rectē dicimus,
§. fin. ff. de verbor. signific. l. serui e-
lectione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi cō-
muniter Doctores, & Calderin. cōf.
22. sub titulo de præbendis, & bona
vnita & indiuisa gaudent priuilegio
immunitatis, l. vnica C. de rei vxor. 1377
act. in 1. responso, & §. sed non si
ignoramus. Contrarium tamen est
tenendum, per l. 3. §. fin. ff. de mune-
ribus & honoribus, secundum Petrus
Antibolū in tractatu de muneribus
3. part. principali n. 109. qui ait, quòd
iudex ex officio coget fratres ad diui-
sionem, & collectam imponet iuxta
ratam bonorū vniuscuiusque, vt in
l. 2. C. de muneribus patrimonialib.
lib. 10. & licet valeat donatio bonorū
facta à patre filio suo clerico, qui bo-
na donata à collectis & impositio-
nibus ratione donationis, & sui priui-
legij liberare poterit, † per l. cum fa- 1378
cultates, C. de his qui numero libe-
rorum libr. 10. tamen fraus semper
in tali bonorum donatione præsumi-
tur, l. omnes, §. Lutus, ff. quæ in frau-
dem credito. quæ donatio facta filio
clerico fraudulenter hodie de iure Re-
gio reprobat per l. 1. tit. 10. lib. 5.
Recop. de qua est videndus Azueved.
ibidem & Ioan. Gutier. in practicis
quæstio. lib. 2. quæst. 131. vbi latē agit
quomo-

quomodo fraus probari, & præsumi
 1379 possit, † quam supra relquam doctri-
 nam intellige veram, licet certum &
 iuridicum sit, quod quando laici ha-
 buerint indiuiduū coniūctumq; ius
 cū clericis, gaudebunt privilegij cle-
 1380 ricorum sociorum, † secundū Are-
 tin, conf. 25. Marc. Anton. Cuchum
 lib. 1. institutionū maior. tit. 9. nu. 61.
 Citadin. de iure patron. 6. p. art. 3. n.
 3. Et hinc est, quod si laicus & clericus
 habet ius patronatus, pars clerici tra-
 1381 hit ad se parte laici, † Staphul. de lre
 ris gratiæ titulo de modo & forma
 imperandi pag. 151. n. 3. Ioan Andr.
 quē refert & sequitur Citadinis ubi
 supra, & Ioan. Gutier. de iuram. con-
 firmat. 3. p. c. 13. n. 10. & ita ex hac cō-
 munione clerici & laici resultat in iu-
 re patronatus, quod si simul præsen-
 tent, poterit laicus præsentationē fa-
 cere intra semestre, vt poterit cleri-
 1382 cus, † ita tenet supradicti authores,
 quos sequitur Lara de anniuersarijs
 lib. 2. c. 9. à nu. 14. cum sequentibus.
 ESTQVE Notādum, quod
 1383 Regij susceptores nō possunt Regiā
 pecuniam consumere, vel ex ea ali-
 quid emere, adeo quod si quis ex ea
 emanat, lucrum fiscijs repetit, † per l.
 minime diu, C. de susceptoribus lib.
 10. l. 1. & 2. C. de his qui ex publicis
 ratio. d. lib. 10. & vtroque Bart. &
 adeo verum est, quod fiscus poterit
 reiuēdicare rem emptā ex pecunia
 sua per susceptorem, vel thesaurariū,
 1384 † Bald. in l. si cum seruum, ff. si cer-
 tum petat. vers. Item fallit, quādo of-
 ficialis, per text. in l. si vt proponis,
 C. de reiuendicatione, ita Frāsciscus
 Lucanus in tract. de fisco in princi-

pio num. 13. Martinus Laudensis de
 privilegio fisci nu. 259. Aegid. Bos.
 de fisco n. 49. quam conclusionem
 intellige veram, quando susceptor,
 vel thesaurarius Regius sibi ipsi, &
 non alio nomine aliquid emit de pe-
 cunia Regia: & quod prædicta rei-
 uendicatio est in subsidium, quando
 thesaurarius & susceptor est nō sol-
 uendo, † l. Moschus, ff. de iure fisci, l. 3185
 3. §. multa, ff. eod. tit. l. 1. C. de conue-
 niendis fisci debitoribus, lib. 10. l. 2.
 C. de debitor. ciuitat. lib. 11. quæ re-
 solutio est communis per Speculato-
 rem secutum per Petr. Paul. Paris. in
 conf. 8. nu. 10. lib. 1. nam actio sub-
 sidiaria non datur, quando debitor
 est soluendo, † etiam si renuntiet be- 1386
 neficium excussionis, secundum
 Roderic. Xuar. in l. 2. De los emplaça-
 mientos, §. quæritur vterius, num. 9.
 & 10. post Bart. in l. 1. C. de conue-
 niendis fisci debitoribus, lib. 10. ubi
 additio. & Hippolyt. in rubric. de fi-
 deiussoribus, numer. 23. Et hinc
 est, quod si susceptor, camerarius,
 vel receptor, qui aliquid à debitore
 recipit, desinit esse soluendo, antea
 quā domino reddat, datur recursus
 contra primum debitorem, † secun- 1387
 dum Ioan. de Platea in l. securitates,
 C. de susceptor. & arcar. lib. 10. & A-
 uiles in capit. pratorum, cap. 45. in
 glossa verbo, Poner, numer. 5. Estque
 vera conclusio, quod relictum pro
 distributione pauperum potest ex-
 tendi ad nobiles habentes bona,
 qui iuxta suum statum, & qualita-
 tem non possunt conseruari, nec
 sine dedecore in publicum appa-
 1388 rere, † ita Baldus in l. si quis
 ad

Quel. 2. 10.
 Cap. 32.

Tractatus de priuilegiis

ad declinandum, C. de Episcop. & clericis, & Palac. Rubios in tubrica de donatio. inter vir. & vxor. §. 11. nu. iiii. & in foro conscientie libera-
bitur, qui ista distributione fecerit,
1392 † secundum frat. Manuel Rodrig.
Lusitanus in sua summa tom. 1. c. 194.
n. 2. ad finem, & est text. egregius in
proposito in l. in eadem, ff. ex qui-
bus causis maiores, ibi, *In vinculis*
autem etiam eos accipimus, qui ita alli-
gati sunt, ut sine dedecore in publico
apparere non possint, vbi probatur,
restitutionem in integrum concedi
huiusmodi nobilibus maioribus vi-
ginti quinque annorum, quando
pauperes sunt, qui pro absentibus,
1390 & in vinculis detentis reputantur. †

Quæst. 251. SED Cum quotidie per Prin-
cipem viduis priuilegium & gratia
concedatur in remunerationem ser-
uitiorum à maritis receptorum hac
adiecta conditione, vt prædictæ vi-
duæ priuilegio & gratia fruantur,
quoadiu in viduitate fuerint, est quæ-
stio, vtrum si nupserint, & iterum
in causam viduitatis inciderint, di-
catur priuilegium & gratiam dura-
re, & ad secundam vel tertiam vi-
duitatem transire. † In qua quæstio-
ne videtur tenendum, priuilegium
1391 & gratiam tantum ad primam vi-
duitatem extendi, & non ad secun-
dam, vel tertiam procedere, per re-
gulam text. in l. boues, §. hoc ser-
uone, ff. de verborum significatio-
ne, l. stipulatio, l. dotem, l. sti-
pulationem, l. licet, l. dotis promif-
sio, ff. de iure dorum, cap. non po-
test de præbendis lib. 6. l. cum qui
chaleadis, ff. de verborum obligatio

ne. Quod confirmatur, quia si præ-
dictum priuilegium ad secundam
& tertiam viduitatem extenderetur,
daretur infinitas contra text. in l. si
finita, ff. de damno infecto, † l. fidei- 1392
commissa, §. si quis delegat. 3. c. cū
in multis de rescript. lib. 6. item quia
Princeps disponens de viduitate, cē-
setur cogitasse de casu singulari vi-
duitatis, cap. non potest de præ-
bendis lib. 6. cap. 1. de filiis presby-
terorum dicto lib. 6. facit l. cum pā-
ter, §. qui dotale, l. Lutius, l. Titia,
§. qui in vita, ff. delegat. 2. l. cum do-
tem, §. si pater, ff. soluto matrimonio,
l. 3. §. 1. ff. de dote prælegata, vbi
probatur, quod disponens nunquā
censetur voluisse grauare quenquā
duplici prestatione. †

Sed prædictis non obstantibus 1393
contrarium putauit de iure verius: &
sic quod dictum priuilegium & gra-
tia Principis extendatur ad secundā
& tertiam viduitatem, per l. in vsu
iuris, ff. de verborum significat. vbi
probatur, quod septennumero vti-
mur verbo singulari pro plurali, † & 1394
facit pro hac vera opinione, quod
causa viduitatis non est ad primam
viduitatem determinata, sed est
multiplicabilis ex ipsius verbi na-
tura, † argumento text. in l. cum ali- 1395
quis, C. de curatore furiosi, l. si fi-
lia, ff. de annuis legar. vbi proba-
tur, quod regulariter causa legati
est reiterabilis, & non restrin-
gitur ad primam, † l. si ita stipula- 1396
tus fuero à Seio, ff. de fideiussori-
bus, sicuti in causa dotis, quæ
determinata videtur, non solum
ad prima sponsalia, sed ad vlti-
riora

1397 teriores, ꝑ. authentica quamuis, C. de rei vxor. acti. & quantitas legati multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conseruandum de-
1398 cus legantis & legatarij, ꝑ. l. cum qui dam cum l. sequenti, ꝑ. de annuis legat. Item facit, quia quando multiplicatio accedit casu, siue fortuna,
1399 debet multiplicari dispositio, ꝑ. secundum Bart. in l. qui bona, §. 1. cñ l. sequenti, ꝑ. de damno infecto, quā opionem in prædicto nostro casu tenet & defendit Anton. de Butrio in cons. 31. qua opinione. resenta responderetur ad iura adducta pro contraria parte, quod loquuntur in cōtractibus obligatorijs, vel quando ex iteratione resultat graue damnum concedentis, quia tunc restringitur
1400 dispositio ad primum actum, ꝑ. quibus ita respondet Anton. de Butr. vbi supra allegans in proposito, l. inter stipulantes, l. quidquid alstringēdat, ꝑ. de verborum obligat. Accedatque supradictis, quod quando priuilegium conceditur ex duabus causis, vna cessante nō cessat concessio, nec
1401 priuilegium, ꝑ. vt notatur in §. affinitatis, instituta de nuptijs, & in l. liberorum, §. 1. ꝑ. de his qui notantur infamia. Et hinc est, quod sentētia lata ex pluribus causis, quarum vna est
1402 falsa, sustinetur ex altera vera, ꝑ. l. Titianus, ꝑ. quod cñ eo, c. pertuas, vbi Panorm. qui filij sint legitimi, Innoc. in c. in præsentia nostra de renuntiatione, Alex. in l. qui Romæ, §. duo fratres, ꝑ. de verborum obligatō. Felin. & Abb. in c. 1. de re iudicata: & est text. in authentico, vt cum de appellatione cognoscitur, §. si igitur

omnes, & §. si tales, quod intellege verum, dummodò ambæ causæ sint finales, ita vt quælibet de per se sit sufficiens ad causandum & producendum effectum: secus si ad producendum dictum effectum ambæ sint necessariæ, ꝑ. cap. quoniam, §. 1403 porro, & §. sin autem, vbi notant Panormitan. & moderni, vt licet non contestata, & in cap. cum cessante de appellatio. & in cap. de re scriptis: & ideo si vna causa ponatur vt ratio, & altera, vt ratio rationis, vtraque requiritur, ꝑ. per l. sed 1404 si lege, §. idem si rem, ꝑ. de petitione hæreditatis, l. 1. ꝑ. soluto matrim. & similiter si vna causa ponatur vt maior propositio, altera vt minor, vna falsa corrumpit argumentum, ꝑ. vt 1405 docet Bart. in extrauaganti ad reprimendum in verbo nec ex eorum ꝑ. text. ibi: *Item intellige, quando vtraque ratio cōsideratur ad effectum causandum*; secus si vna non habetur in consideratione, tunc ea cessante non cessat effectus, secundum Bald. in cap. 1. de gradibus successuum in vltimis feudorum; item intellige, quando vtraque ratio, exprimitur in lege: secus si vna tantum; licet altera possit, considerari: tunc cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur, ꝑ. ito de 1406 clarat Laccellotus, Decius in l. singularia, colum. 3. ꝑ. si certum petat, & Ripa in tractatu de priuilegijs creditorum, in §. in bonis mensularij à numer. 13. cum sequentibus, & cum l. 4. & §. titul. 2. libr. 6. Recopilation. disponat, quod nobiles non possint torqueri, eius dispositio:

Tractatus de priuilegiis

positionem extende ad Consilia-
rium, etiam si finitum sit officium,
1407 in memoriam pristinae dignitatis, †
per text. in l. fin. ff. de Decurionibus
in versicul. Non esset torquendum,
quod idem erit in decurione, per
illum text. & tenet Andre. Barbac.
in cap. sedes Apostolica col. 5. de re-
script. nam priuilegiū dignitatis non
1408 finitur finita dignitate, † secundum
Bald. in dicto cap. sedes de rescrip-
tis, quem sequitur Hippolyt. de
Marfil. in singulari 179. & in practi-
ca. §. expedita colu. 8. numer. 23. &
ipse Bald. in l. Imperator la. ff. de
statu hominum, & ipse Hippolyt.
in singulari 35. & 107. & in l. edi-
ctum, col. 2. cum sequentibus, ff. de
quæstion. & est glos. in l. 2. titu. 30.
part. 7. Loazes de matrimonio Regis
Angliae dubitatione 7. num. 38. cum
sequentibus, & Plaça de delictis lib.
1. cap. 6. nu. 9. Azueu. in l. 4. & 5.
2. lib. 6. Recopil. num. 38. & Thom.
Grammaticus in voto 32. nu. 23. &
hinc est, quod ille, qui fuit iudex,
nō potest torqueri in syndacatu etiā
1409 stantibus multis indicijs, † secundū
Bart. in l. milites, C. de quæstio. &
est text. in l. diuo Marco eodem tit.
tenet Paris. de Puteo de syndacatu in
tit. de officio syndicat. colu. 2. & est
text. in l. nihil, l. miles, C. de quæstio.
tenet Ias. & Salicet. in l. 1. C. de iuris
& facti ignor. Bartol. in d. l. milites,
Alexand. in d. l. centum, & dictum
in decurionibus observatur in con-
siliarijs ciuitatum, qui decurionum
1410 instar obtinent, † vt notatur in ru-
brica de decurionibus, lib. 10. & idē
priuilegiū habent, quod & ipsi decu-

riones argumento, l. filix, §. fin. ff. de
condit. & demonstrat. l. si donatz,
§. sponsus, ff. de donatio. & inter vir.
& vxor. quod priuilegium intellige
de consiliarijs, & cōsilibus magno-
rum locotum, & non de consilibus
paruorum oppidorum, † secundum
1411 Iacob. Rebus, in l. nullus, C. ad legē
Iuliam Maiesta. argumen. l. athlete,
§. 1. cum l. propter magistratum, C.
eodem tit. & quod Consules ciuita-
tum nostri temporis habeant idem
priuilegium, quod & decuriones;
vt non torqueantur, † tenet Salicet.
1412 qui ita dicit tenere communiter Do-
ctores in l. Diuo Marco, C. de quæ-
stio. quem refert & sequitur Thom.
Gramat. voto 1. à numer. 13. cum se-
quentibus, vsque ad num. 30.

SED Cum lex 6. tit. 2. lib. 6. Recopil. disponat, quod nobilis pos-
sit capi pro debito descendente ex
delicto, licet de hoc dixi aliqua in su-
prioribus num. 606. cum sequentibus
circa fideiussorem datū in cau-
sa principali, in qua adfuit condem-
natio pecuniaria, erit egregia quæ-
stio, vtum fideiussor nobilis datus
post condemnationem in executio-
ne condemnationis descendens ex
delicto, quem dicimus, *De sancta-
miento*, gaudeat suo priuilegio; vel
in carcerari possit sicuti principalis;
† In qua quæstione videtur affir-
mandum, talem nobilem fideiusso-
rem incarcerari posse pro dicto de-
bito descendente ex delicto, virtu-
te fideiussionis *De sancta miento*, per
regulam accessorium de regul. iuri.
lib. 6. & etiam cōprobatur, nā licet
causa huiusmodi fideiussionis dica-
tur

tur procedere ex vi verborum fideiussio-
nis, adhuc potest dici causa, quæ
ex delicto oritur, argumento legis 1.
§. ex incendio. ff. de incendio, ruina,
& naufrag. Item, quia sententia lata
contra principalem executioni man-

1414 tra principalem, † sine nouo proces-
su, nec noua sententia, tex. glof. Bart.
num. 2. in l. i. ff. iudicatum solui, quæ
opinio communis est teste Roder.
X Suarez in l. 2. de los emplaçamientos,
in versic. sed pone quæstionem nu.
6. Hippolyt. in rubrica de fideiussori-
bus num. 363. & huius ratio est, quia
natura huiusmodi iudicialis fideiuf-
sionis ea est, quod fideiussores cen-
sentur vnâ cum principalibus con-
1415 dēnati, † per l. fin. C. de vsuris rei iu-
dica. tenet Pet. Rebuffus ad Regias
constitution. Gallicas titulo de literis
obligatorijs artic. 5. glof. 9. num. 8.
pag. 131. & in titulo de sententijs exe-
cutorijs artic. 1. glof. 16. num. 26. Ru-
pellanus forensium institutionū lib.
1. cap. 70. pagina mihi. 334. Sed con-
trarium semper mihi visum fuit, &
sic quod huiusmodi nobiles fideiuf-
sores de saneamiento post dictā con-
demnationem non mutantur in car-
cerem. Quod probatur, quia hæc fi-
deiussio non ex delicto principali-
ter descendit: nam hoc respectu rei
principalis tantum consideratur: &
non respectu fideiussoris: nam di-
cta fideiussio immediatè procedit
ex noua obligatione, & contractu
post condemnationem. Item, quia
illa verba legis 6. titulo. 2. lib. 6. Re-
copilationis, *Por deuda que decien-
da de delito*, significant causam pro-

pinquam, tali modo, vt delictum
sit causa propinqua illius debiti, &
non verborum obligatio, & fideiuf-
sio, † per l. qui liberis. §. hæc ver-
ba. ff. de vulg. & pupillar. substi-
1416 tur. vbi Barthol. Atetin. & plurimi
Doctores, quos more solito conge-
rit Tiraquel. de cessante causa limi-
tatione 20. num. 26. cum sequenti-
bus. Ex quo sequitur, quod prædicta
fideiussio non extendatur ad causam
remotam, hoc est, delicti principa-
lis. Facit præterea pro hac parte, quod
iura, quæ mentionem faciunt de de-
bito ex delicto descendente dicunt,
quod debitum est ex ipsius delicti
facto, tex. in l. actionum genera in
versic. ex facto. ff. de actio. & obliga-
tion. l. ex maleficijs. ff. eodem titulo
cuius aurea verba ad nostrum casum
talitū sunt: † Ex maleficijs, ait Caius Iu-
1417 risconsultus, nascuntur obligationes,
veluti ex furto, ex iniuria, quæ om-
nia cuius generis sunt: nam hæc
tantum ex re consistunt, id est, ex
ipso maleficio: cum aliqui ex contra-
ctu obligationes non tantum re consi-
stunt, sed etiam verbis, & consen-
su. Hanc ergo fideiussionis obliga-
tionem, de qua in nostra quæstio-
ne, verbis non re contrahi, quis
obsecro inficias ire audebit? Tan-
dem facit pro hac parte, & vera re-
solutione, quod nobilis non po-
terit etiam expressè suum priuile-
gium renuntiare, † iuxta verio-
1418 rem, & receptam sententiam, de
qua per nos in superioribus nume-
ro 214. Et hanc partem in præ-
cipali fideiussionis quæstione, quan-
do fideiussor est nobilis, tenet
Cinus

Tractatus de priuilegiis

Cinns in l. quoties. C. de precibus Imperato. offerendis, ubi concludit, quod fideiussor poterit uti suo priuilegio, quod sibi ex sua persona competit: & ita tenent Bald. & Salicet. ibi dem. Hucq; pertinet illud, quod optime dixerit Collantes in pragmatica agricultorum lib. 2. cap. 13. utrum priuilegium concessum agricultoribus ratione illius pragmatice, ne intra tempora ab ea destinata in carcerem possint detrudi, competat suis
 1419 fideiussoribus non agricolis, & qui Collantes ibidem num. 3. cum sequentibus tenet, & nerveose defendit, predictos fideiussores, qui verè non sunt agricolæ, non potius agricultorum priuilegio, cui opinioni ex ipsius fundamentis libenter accedo, & ex his, quæ latè adduximus in superioribus num. 323. & num. 732. Et ideo fideiussor plebeius, qui pro nobile intercessit, non gaudebit nobilitatis priuilegio, & tex. ubi Bart. in l. etsi fideiussor. ff. de re iudicata, & Doctores in l. tam mandatori. C. de non numerata pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273 Collantes ubi supra numer. 4. ad finem, Castellus autem de Bobadilla in sua politica. 2. tomo lib. 3. cap. 15. num. 24. quem sequitur Collantes ubi supra lib. 2. cap. 16. nu. fin. licet mea opinio sibi magis vera videatur, non est ausus pedem firmare, quia domini *Alcaldes de Corde de Valladolid* contrarium in quadam causa practica uere, & ideo distinctione hac utitur, videlicet, quod si debitum ex dicto descendens applicetur parti offensi, mea opinio sit vera; & nobilis fidei-

iussor non incarceretur, si autem condemnatio fisco applicetur, tunc temporis possit in carcerem mitti, eiq; suum nobilitatis priuilegium nihil prosit, quia eo ipso, quod condemnatio fisco competit, dicitur causa criminalis, & non considerat dictus Bobadilla, quod illa opinio, in qua affirmavit, quod causa dicitur criminalis, quando condemnatio applicatur fisco, ex multorum opinione, ut ipse ait, est controuersa, adeo quoti iudices aliquando vnâ, aliquando aliam opinionem in practica admittunt. & Et quod quantum-
 1421 cunque sit vera dicta opinio, nobilis nullatenus pro debito fiscali poterit incarcerari, nisi in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio. iuxta veram, & receptam opinionem, quam defendi in tractatu de Regia gabella. 4. p. §. 2. num. 34. & quam ultra Doctores
 1422 res, quibus ibidem recensui, sequitur Azcued. in dicta l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopilat. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. dictæ Recopilat. à num. 9. tam in principali debitore, quam in fideiussore, & Ioann. Gutier. in practicis questionibus lib. 5. q. 13. num. 103. cum sequentibus, & ipse Bobadilla qui nos allegat, cum nostraq; transit opinione in dicta sua politica lib. 3. cap. 15. num. 23. debetque ponderari lex §. tit. 2. lib. 6. Recopilationis à nobis ubi supra ponderata, ibi: *Ni sean presos por deuda, salvo en el caso susodicho.* &

IN priuilegio deinde alicui concessio usque ad tertiam generationem, dubitator multoties, utrum eius persona sit comprehensa in generatione, &
 1424 & vide.

& videntur ꝑ comprehendī, secū-
dum Specular. loquentem in feudo
& emphyteusi in tit. de emphyteu-
si, §. nūcque aliqua versic. 150. Bald.
in l. 2. C. de iure emphyteu. versic.
Quero, vbi Salicet. versic. Sed vi-
gesimoquarto potest dubitari, An-
gel. in §. adeo instituta de locato
Paul. de Castro conf. 538. volū. 2.
& in authentica si quas ruinas, C. de
sacro sanct. Eccles. versic. Remaner du-
bium, Imola in l. quod dicitur, ff. de
verborum obligar. Socin. consil. 25.
volū. 1. Gozadin. conf. 25. Corn.
conf. 132. volū. 4. & consil. 53. vo-
lū. 2. num. 4. Sed contrariam opi-
nionem tenuere Bald. in additio. ad
Specular. in tit. de locato, versicul.
Idem & in tertiā generationem,
& in dicta authentica si quas ruinas,
versic. Iuxta hoc quero, Curtiūnior
in tractatu feudorum 3. part. versic.
Circa istam materiam, Rahn. conf.
165. volū. 1. Anchar. & alij quam
plurimi relati ab Antonio Gabrie-
li in 3. tomo communium opinio-
num in nouis tit. de iure emphy-
teutico in conclus. 4. qui in numer.
6. ibidem tenet primam opinionem ut
intelligendam in concessione facta
ab Ecclesia cum Bald. in authentica
defuncto, C. ad Tertullian. versicul.
Et nota, & cū Cardinali, & Alexan.
in cap. 1. in §. quia, versicul. Quid
autem.

Rej. 254 E T Cum in moneta seu pecu-
niatria reperiantur, scilicet, materia
quoad valorem, forma quoad au-
thoritatem, & pondus quoad vsum,
1425 ꝑ per l. 1. ff. de contrahend. emptio.
l. 1. & 2. C. de vete. num. pot. lib. 11.

vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pen.
Ancharian. & alij, quos refert Al-
beric. consil. 56. volū. 2. & Boer.
decisione 327. num. 7. ad medium,
& Princeps possit absque consensu
populi valorem monetæ mutare,
ꝑ secundum cōmunem, ut per Ioan. 1426
Fabrum instituta, quibus modis tol-
litur obligatio in principio, & in au-
thentica hoc si debitor, C. de solutio-
Corne. consil. 135. volū. 3. & per
multos authōres relatos ab ipso Boe-
rio vbi supra num. 9. & 7. sicuti pro-
bauimus nu. 1090. in superioribus:
Et noster Hispaniorum Rex Philip-
pus Tertius nūc scutorum valorem
mutauerit, & auxerit, ꝑ dubitatum
vidi, vtrum si aliquis obligatus fue-
rit ad solutionem centum scutorum,
1427 antea quam augmentum fieret, te-
neatur soluere respectu valoris cur-
rentis tempore obligationis, vel cur-
rentis tempore solutionis. ꝑ Et quā-
uis hæc questio valde sit contro-
uersa inter Doctores, ut videre est
apud dictum Boerium dicta deci-
sione 327. & Anton. Gabriel in 3.
tomo communium opinionum tit.
de solutio: conclus. 2. Veritas, quæ
1428 secundum communem opinionem
deducitur ex supradictis authoribus
& scriptoribus ab eis relatis, est, quod
attendatur valor respectu temporis
solutionis, siue scuti, vel auri au-
cti, vel diminuti fuerint à Princi-
pe, ita ꝑ Boerius vbi supra num.
9. & Anton. Gabriel vbi supra num.
10. & Couatru. de veterum collatio-
ne numismatum, cap. 7. §. vnico a
num. 2. qui authores supradicta in-
telligunt vera, nisi aliud in contractu
T apponatur

Tractatus de priuilegiis

apponatur ex partium & contrahentium consensu. Et cuiusdamno curat diminutio monetæ, stante debitoris mora, & quomodo consideretur valor monetæ in vltima voluntate, & in statutis, & in

1419 sententia & gratia Principis, † late agitur per dictum Anton. Gabrielē vbi supra conclus. 3. cum 4. sequentibus, & per dictum Couarru. vbi supra numer. 4. & quod dispositio disponens in viro intelligatur etiam habere locum in vxore, & de conuerso, nisi ratio diuersitatis appareat, † tenet Bart. in l. 1. ff. quod

1430 metus causa, & in l. fin. C. de indicta viduitate. tollen. Cassane. in consuetud. Burgundiæ, versicul. 7. conclusio, quos refert & sequitur Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, titul. de legibus & constitutionibus conclusio 3. numer.

2. qui in numer. 3. ait, idem dispositum in priuilegijs, † nam priuilegium concessum marito extenditur ad eius vxorem, per l. non tantum in fine, ff. de re iudicat. & ex Cumanio ibidem, cum Dec. in l. 1. C. de in ius vocando, & cum l. 3. titul. 21. lib. 4. Recopil.

Quæst. 255 ET cum alię multę leges nullitatē reijciant, eas intelligere debes, nisi illa nullitas procedat ex defe.

4 32 Et citationis vel iurisdictionis, † secundum Auendaño in tractatu primi & secundi decreti, numer. 16. & in tractatu de secunda supplicatione numer. 4. Petrus Paulus Parisius in consil. 29. & 45. numer. 28. volumine 1. quod etiam tenent quamplurimi Doctores, quos re-

fert & sequitur Anton. Gabriel 3. tomo communium opinionum sub titul. de statutis conclusione 3. vbi multas inuenies ampliaciones & limitationes moratu dignas, præsertim In numer. 25. vbi habetur, quod defectus iurisdictionis non admittitur, quando sententia pronuntiat a iudice non habente iurisdictionem, fuerit confirmata per iudicem plenam iurisdictionem habentem, † ex multorum auctorum opinio-

1433

GRATIA Tamen, vel pri- Quæst. 256. uilegium si cōcedatur alicui sub cōditione, & alteri postea purē concedatur, posterior præfertur, etiamsi conditio postea verificetur, † per text in cap. si pro te de rescriptis, libr. 6. tenet Cardinal. in Clementina 1. de concessione præbendæ, notabil. 10. & Federic. de Sen. in consil. 197. Petrus Paul. Paris. conf. 82. numer. 24. cum sequentibus, volum. 4. Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, libr. 6. titul. de clausulis conclusione 2. quod limita, quando gratia vel priuilegium cōditionale haberet clausulam retrotractiuam, † quia tunc

1435

præfertur secundo priuilegio purē concessio, vt tradit ipse Anton. Gabriel vbi supra, numer. 7. ex Rotā in nouis decisione 383. & Felinus in cap. capitulum de rescript. Parisius in dicto consilio 82. volumine 4. Nota deinde, quod quando terminus & iudicium limitatur in lege, statuto, vel priuilegio ad aliquem actum faciendam, intelligitur, si intra illud

tempus

1436 tempus causa terminari possit, t. secundum Gandinum in tractatu maleficiorum in parte de multis questionibus numer. 10. Abb. consil. 64. numer. 1. volum. 2. Roderic. Xuat rez allegatione 3. pag. fin. Azueu. ad curiam Pisanam, libr. 4. cap. 6. numer. 88. quem videas in hoc articulo etiam in l. 1. titul. 7. lib. 3. Recopilacion. à num. 1. cum sequentibus, & Ioan. Gurierr. de iuramento confirmat. 3. part. cap. 5. numer. 16. & Castill. Bobadilla in sua politica 2. tom. libr. 3. cap. 8. num. 116. & lib. 5. cap. 1. à numer. 160. cum pluribus sequentibus.

Quæst. 217
Legatū rei
alienæ

ATTAMEN Cū rei alienæ legatum valeat hac habita distinctione, videlicet, quod si testator nescierit, rem esse alienam; sit inutile huiusmodi legatum; sed tamen si sciuerit, rem alienam esse, validum sit; quoad rei æstimationem, t. per l. cum rem alienam, C. de legatis, §. non solum instit. eodem titul. l. non dubium, §. finali, ff. de legatis 3. cum concordantibus, l. 10. tit. 9. par. 6. vbi bona glossa hæc materia fauore vxoris, & coniunctæ personæ priuilegio, recipit talem interpretationem, quod valet legatum rei alienæ quoad prædictas personas, etiam si testator ignorauerit, rem legatam alienam esse, t. vt bene probatur in d. l. cum rem alienam, §. vltimo, & in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. post medium, l. cum prædium, C. de fideicommissis, l. quintus, §. fin. ff. de auro & argento legat. quod priuilegium extende, habere locum, quando relictum fuerit legatum

pro anima, vel pro anniuersario, vel ad pias causas, vel alicui, qui à testatore diligitur ratione coniunctionis, vel proximitatis, t. secundum Guillelm. de Cuno in d. l. cum alienam, vbi Alexand. quos refert & sequitur Gregorius Lopez in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. in glossa verbo, *De la comprar*, ad medium, & tenet Zasius alios referens Doctores in dicta l. cum rem alienam, numer. 12. ex quo sequitur, quod legatum relictum pro virginibus maritandis poterit retineri in utroque foro à femina, quæ licet opinionione vulgati pro virgine habeatur, in rei veritate non est virgo, t. nisi aliud ex voluntate testatoris constet, vt optimè resoluit Lara de anniuersarijs, libr. 1. cap. 21. numer. 30. tit. non

1439

1440

E T Etiam priuilegium viduis concessum extenditur ad nuptas habentes inuitiles viros, t. secundum Baldum in l. fin. C. de plagiarijs, & tradit Cota in memorabilibus iuris verbo, vidua, & Couarru. in practicis quæstio. in quæst. 7. num. 2. vers. Est & secundò, qui alios plures refert authores, & tenet Lara de anniuersarijs, cap. 17. numer. 34. libr. 1. Et cum infans expositus præsumatur esse ex parentibus non infamibus, & ritè & rectè possit ordinari, & censetur idoneus ad omnes actus legitimos, t. secundum Ananiam in c. vnico de infantibus languidis expositis nu. 11. & Angel. in l. nemini, C. de Episcopali audientia, quem refert & sequitur Felinus in c. cum deputati de iudicijs, numer. 10.

Quæst. 258
De nuptis
inuitilibus
viuis.

1441

De expositis

1442

Tractatus de priuilegiis

- & Gregor. Lopez in l. fin. tit. 20 par. 4 in glossa verbo, *Se haze libre*, dicit communem & veram opinionem Couarrubias in Clementina si furiosus de homicidio in 1. part. 1. electionis numero 9. & expositus censetur eius illius loci, cui ex-
- 1443 ponitur; & ubi reperitur, t secundum Boerium in decisione 13. num. 41. erit scitu dignum, quod expositi sunt incapaces officiorum sanctae Inquisitionis, Ecclesiarum, collegiorum, & confraternitatum, in quibus habentur statuta requiruntur qualitates nobilitatis, & alia huiusmodi, quae habentur in multis statutis, quia licet in dubio boni praesumantur: haec praesumptio nihil operatur, quando qualitas ab statuto requiritur, nisi probetur, quia non sufficit, quod qualitas adsit praesumptiue,
- 1444 nisi exacte probetur, t quod tenet Hippolyt. de Marsilis in l. si quis nec quaestio numer. 130. ff. de quaestione. Aymon Crauet. consilio 225. de antiquitate sessione 1. num. 38. & Rolandus consilio 8. numer. 56. volum. 1. qui alios refert, & Tiberius Decianus & consilio 23. numer. 23. volum. 1. Auendanius in dictionario in verbo, *Costumbre*, versicul. Item aliud, & in lib. 1. de exequend. mand. Regum cap. 6. numer. 7. Marienus in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopilationis glossa 5. num. 12. Baptista Laderchius in consilio 12. numer. 1. refert alios Doctores Brunorus a Sole in suo compendio in verbo, qualitas requisita a lege, & Lara de anniuersarijs lib. 2. c. 4.
- numer. 37. cum sequentibus: nam quando probatio per modum conditionis requiritur, non sufficit praesumptiua, t l. Lutus, ubi Bartol. & 1445 scribentes, ff. de condon. & demonstratio. Decius tenet in consil. 11. numer. 9. & Lara supra num. 38. ad finem. Et comprobatur, quia si in aliquo negotio, vel statuto testes bonae famae requiruntur, & quod sint maiores exceptionis totius: haec qualitas debet probari, alias praesumptiue non sufficit, t ita 1446 Angelus in l. 2. §. diem, ff. quem admodum testamenta aperiantur, Hippolyt. Marsil. in singulari 187. Ioannes Crotus in tractatu de testibus numer. 392. dicit communem & veram opinionem Alciatus de praesumptionibus regul. 3. praesumptione 1. numer. 10. refert alios Azcued. in l. 1. tit. 7. lib. 5. Recopilatio. num. 16. Sed tamen si statutum disponat negatiue, hoc est, quod non admittantur ad honores, vel ad collegia, vel ad Ecclesias illi, qui descendunt ex infecto sanguine, vel aliam habuerunt maculam; tunc admittuntur expositi, t quia cum huiusmodi statuta sint iuri contraria, per text. in cap. eam te de rescriptis, & veniant restringenda, & non extendantur ultra illud, quod exprimitur, t per l. si vero, §. de viro, ff. soluto ma-
- 1447 trimonio, & statutum est sumendum in eo sensu, ut minus ius commune laedatur, t secundum Bart. in l. omnes populi, ff. de iustitia & iure, nu. 56. ubi las. num. 60. Ripa in tributa, ff. soluto matrimonio num. 61. Andre. Alciat. in consil. 68. n. 6. Roland. consil.
- 1448
- 1449

consil. 21. num. 21. volum. 1. Lata de anniuersarijs lib. 1. cap. 7. num. 32. & lib. 2. cap. 4. numer. 39. cum sequentibus, qui refert Aymon in consilio 25. & Becium consilio 1. numero 6. & Iaf. consil. 50. numer. 2. & Baldum & alios, quod secus crederem, quando à lege vel statuto tantum requiritur, quod aliquis sit idoneus. Nam tunc temporis cum habeat pro se iuris præsumptionem, nulla probatio de bonitate requiritur, ¶ per textum in cap. unico de scrutinio faciendo, & in cap. fin. de præsumptionibus cum concordantibus.

Idem.

E T Cum in superioribus resoluerim, expositum esse ciuem illius loci, & ciuitatis, cui exponitur, & ubi reperitur, scitu dignum est, quod si aliquod legatum relinquatur, vel privilegium concedatur virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis, vel pro eis maritandis aliquid relinquatur, virgines, & puellæ expositæ comprehenduntur in dicto legato seu priuilegio, ¶ ita Bartol. in l. 1. ad finem, ff. ad municipalem, loati. de Placita in l. ciues in fine, C. de incolis & originarijs lib. 10. Gregor. Lopez in l. fin. tit. 20. part. 4. in verbo, Echando, ad finem, quos sequitur Lata de anniuersarijs lib. 1. cap. 21. numer. 78.

Quæst. 260
De virginibus.

A D D E Etiam huic tractatui, quod virginibus hoc est peculiare privilegium concessum, quod virgines solæ sunt in Abbatissas eligendæ, & præferendæ, ¶ per glossam in Clementina attendentes, §. sta-

tumus de statu monachorum, ita Azcuedo in consilio 24. numer. 8.

Et pauperes consanguinei semper sunt præferendi in legato generaliter pauperibus relicto, ¶ ita Tiberius Decianus in consil. 1. num. 51. 1503 vol. 3. Azcued. in consil. 16. num. 40. & passim pro eorum opinione executorias Regias vidimus.

E T Talis est seniorum privilegium, quod semper in beneficijs, & præbendis senior debeat præferri, ¶ 1504 secundum Psalmistam vol. 1. & Rodericum de Curt. de iure patronatus in verbo honorificum nu. 42. Bald. in consil. 167. vol. 4. Gregor. Lop. in l. 7. tit. 15. par. 6. in gloss. verbo, Mas anciano, Ioan. Gutier. in consil. 12. num. 30. Lata de anniuersarijs lib. 1. c. 7. n. 4. qui ubi supra lib. 2. c. 3. tenet, quod etiam præferatur Doctor peculiari privilegio. ¶ Quod privilegium etiam in sequestratione honorum reperitur, adeo quod alimēta sint eroganda illi, cuius bona sequestrantur, ¶ ex doctrina Aluar. Velaſc. in consiliatio- 1506 ne 1. Procuratorque in rem suam, quem dicimus, En causa propia, non in re sua. potest reuocari amplius, ¶ ita tradit Philippus Decius in consilio 521. numer. 9. & Gratia. in regul. 389. numer. 9.

M V L T O T I E S Q V E Dubitationi ansam præbet, quod debitores, qui in suis debitis exigendis à debitoribus præuentione & anticipatione videntur suum debitum exigendo, quod licet debitor alios habeat creditores privilegiatos, qui postea apparēt, & sua debita petunt, & si debitor non est solutus, petunt pecuniā

Consanguinei pauperes.

Quæst. 261
Seniores.

Doctor.
Alimēta.

Procurator
in re sua.

Quæst. 262

Creditores
cōpetētia.

Tractatus de priuilegiis

iam solutam alteri creditori, & ideo dubitatur, vtrum repetitioni sit locus. 1508 † In qua quæstione videtur non esse locum repetitioni, quia creditor, qui prior exigit, vigilauit in exact. one sui debiti, & vigilantibus, & nō dormientibus iura subueniūt, & repetiitionem debiti soluti non cōcedunt, † l. pupillus, ff. quæ in fraudē creditorum, l. fin. C. de deposito, & vtrouque Bart. & Doctores. Sed veritas huius quæstionis talis est hac distinctione, quōd aut debita sunt personalia, aut realia & hypothecæ, & priuilegiata, & si fuerunt personalia, iura subueniunt creditori, cui primo fuit facta solutio; & non est 1510 locus repetitioni. † Et in hoc casu loquitur dicta lex pupillus, ff. quæ in fraudem creditor. & dicta lex fin. C. de deposito, & l. 11. tit. 14. & l. 9. tit. 15. par. 5. Si autem debitum est reale, fiscale, & hypothecæ, & priuilegiatum, tunc temporis datur repetitio solutæ pecuniæ, quæ repetitio competit priori creditori priuilegiato ratione priuilegij & hypothecæ, 1511 † per l. pecunia. C. de priuileg. fiscali, tradit & latè resoluit Couarr. in practicis quæstio. cap. 29. per totum, & Gomez de Leon in sua centuria cap. 36. & 86. & Gregor. Lop. in dictal. 11. tit. 14. par. 5. in glossa verbo, *No obligando sus bienes*, & est textus expressus sic distinguēs in l. fin. §. et si præfatam, C. de iure deliberandi. & resoluit Felicianus de censibus tomo 1. libr. 3. cap. 5. numer. 17. Parlador. de rebus quotidianis, libr. 2. cap. fin. par. 5. §. 3. à numer. 46. & Barbosa in l. 1.

ff. soluto matrimonio c. part. à nu. 21. & Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 5. in quæst. 100.

ET In nostra priuilegiis Quæst. 263
Cap. 34.
Nobiles li-
rigantes in
per nobili-
sate. materia venit interpretanda practica bilis, lex 9. tit. 11. lib. 2. Recopilation. ibi: *Mandamos que todos los otros pechen, y paguen, no embar- gante que traigan pleytos pendientes*, vtrum nobiles, qui nondum consequuti sunt sententiam, admittantur ad officia nobilium lite pendente. † 1512 In qua quæstione tenet partem negatiuam Couarr. libr. 1. variarum resolut. cap. 16. numer. 11. & Orator. de nobilitate in 3. part. tertie partis principalis numer. 5. cum sequentibus, & Didacus Perez in l. 6. tit. 2. libr. 4. ordinamenti in glossa, *No embargante*, versicul. Vtrum autem column. 1380. Sed affirmatiuam partem, hoc est, quōd nobiles lite pendente gaudeant officijs nobilium, tenet Auendaño de exequendis mandatis Regum 1. parte capit. 19. numer. 23. ad finem, & Ioan. Gutier. in practicis quæstion. lib. 1. quæst. 25. pag. 71. & hanc opinionem tanquam veriore de fendit Ioan. Garcia de Nobilitate in gloss. 35. numer. 49. quæ opinio in plurimis partibus prædictæ legis Regiæ probatur, si bene perpendatur.

ET In alimentorum materia Quæst. 264
De alime-
tis filiorū
spuriarum est admodum controuersa illa quæstio, vtrum pater habens filios legitimos, possit filio spurio quantum pro alimentis relinquere, si dictus filius spurius toto quinro non egeat ad suam congruam sustent-

1513 sustentationem, † In qua quæst. Co-
uar de sponſalibus 2. part. c. 8. §. 6. n.
8. & 10. & Ant. Gom. in l. 10. Taur.
numer. 41. tenent, quòd pater pote-
rit prædicto filio spurio totum quin-
tum relinquere alimentorum ratio-
ne. Sed contrariam opinionem tan-
quam veriorẽ sequitur, & defendit
Tellius Ferdinand. in l. 10. nu. 6. cum
ſequentibus, & Rojas in epitome ſuc-
ceſſionum, c. 22. nu. 3. & Ludovic.
Molina de Hiſpan. primogen. lib. 2.
cap. 15. nu. 54. & Marienſ. in l. 8. ut.
8. lib. 1. Recop. gloſ. 1. nu. 13. & 14.
& Ioan. Gutier. in practiſis quæſtio.
lib. 2. quæſt. 110. & in foro conſcien-
tiæ eſſe veram tenet fr. Manuel,
Roderic. in ſua ſumma cap. 10. nu. 2.
quod ſeruabitur, etiam ſi ſpurius vi-
uente patre alimenta petat, iuxta præ-
dictorum doctõrum opinionem: &
licet controuerſum fuerit, utrum
alimenta illegitimis præſtanda ſint
iuxta congruam ſuſtentationem, &
non iuxta recipientis dignitatem,
verior opinio eſt, prædicta alimen-
ta eſſe præſtanda dignitate & quali-
tate recipientis attendita, † quod in
1514 praxi receptum eſt, ſecundum Mo-
linam ubi ſupra numer. 55. cum ſe-
quentibus, & Humadam in ſcho-
lijs ad Gregor. Lopez in l. 2. titul. 7.
part. 2. gloſſa 1. numer. 5. qui pro
hac opinione ponderat gloſſa, &
leges partitæ. Magiſque controuer-
ſatur inter Doctores, utrum ſi quin-
tum non ſufficiat pro alimentis præ-
ſtandis filijs illegitimis ad con-
gruam ſuſtentationem poſſit, &
debeat pater ultra quintum eis re-
1515 linquere. † De qua quæſtione plu-

rimi controuertunt, ut videbis a-
pud Molinam de Hiſpan. primo-
geni. lib. 2. cap. 15. à numer. 52. cum
ſequentibus; & Ioan. Gutierrez in
practiſis quæſt. lib. 2. quæſt. 109. &
Zauallòs in 3. tomo quæ commu-
nes quæſt. 779. per totam, qui au-
thores vtriuſque opinionis referunt,
diſtinctionemque adducunt. Sed
ut hæc difficultas ſedari poſſit, vera
diſtinctio & reſolutio erit, quèd
ſtantibus bonis ad congruam ſuſten-
tationem legitimorum, & illegiti-
morum pater poſſit, & debeat ille-
gitimis ultra quintum relinquere, ſi
hoc opus habeant ad congruam vi-
tæ ſuſtentationem ratione imbel-
cillitatis, infirmitatis, denutrientiæ,
aut furoris. Si tamen legitimus, &
illegitimis non ſufficiant patris
bona, tunc legitimi præferantur,
eiſque ultra quintum non auferatur,
ita reſoluit Marienſius in l. 8. titulu
8. libr. 5. Recopilationis gloſſa 1.
numer. 9. cui adhaeret Humada in
ſcholijs ad Gregor. Lopez in l. 2. titul.
7. part. 2. gloſſa 1. numer. 6. quibus
libenter aſſentio; cum Angulo de
melioratio. l. 12. num. 33.

EST QVÆSTIO Difficilima quæſtio, *Quæſt. 275*
ſit, utrum pater, vel amicus, nõ ueniens *Pater non*
priuilegio per ſpaciũ decem, vel *ueni priuilegio an*
viginti annorum, ut in ſuperiori- *præiudicat*
bus reſoluimus, illud amittat, tunc *poſteris.*
quoad ſe, quàm quoad poſteros &
ſucceſſores, quando eſt conſuetum
ſibi, & poſteris, & ſucceſſoribus. †
1516 Quam quæſtionem latiſſimè pro v-
traque parte diſputat Ioan. Garc. de
Nobilitate, gloſ. 6. à numer. 38. ad-
ducens quamplurima fundamenta,

Tractatus de priuilegiis

quæ sunt scitu visuque digna, & ad plurima conducunt, & tandem resoluit, quod priuilegium, & exemptio per non usum, vel contrarium usum perditur tam quoad patrem, & auum, quàm quoad posteros, & descendentis, licet omnibus sit concessum. Quæ opinio iure nostro attentio, per ea quæ ab ipso referuntur, vera & indubitalis est, à qua non potest recedi, nec in indicando, nec in consulendo.

Quas. 266
Quis cognoscat de
exemptione.

ET Quia quotidie iudices inferiores iudicant de priuilegiis valore & interpretatione, est notandum, quod quando lis vertitur circa personam priuilegiati, vel circa factum, huiusmodi iudices inferiores cognoscere possunt. Si tamen lis vertitur circa valorem & sensum, seu interpretationem priuilegiis, hæc cognitio pertinet ad Regem, ad suumque Regium Consilium, *De consaduria mayor*, f. ita Bald. in cap. 1. numer. 3. apud quem vel quos feudi controuersia debeat decidi in visibus feudorum Gregor. lop. in l. 17. tit. 18. part. 3. Ioan. Garc. de Nobilitate, glos. 1. §. 1. à numer. 1. cum sequentibus, qui ita interpretantur verba legis ex facto, ff. de vulgari, ibi: *Beneficia principalia, ipsi Principes solent interpretari*, l. 1. tit. 1. part. 2. ibi: *Otro si, ha poder si fuere obscuro, de lo declarar*, & l. 17. tit. 18. p. 3. ibi: *No lo dene ninguno juzgar, sino el mismo, o los otros que reynaren*. Extenditurque ad materiam gabellarum in dicto loco nu. 75. quod quando agitur de facto partium, cognoscunt iudices inferiores,

si autem de iure priuilegij gabellarum, seu de eius exemptione, sensu, interpretatione, vel mente Principis, recurritur ad Regem, vel ad eius Consilium *de Consaduria mayor*, f. interpretaturque dictus Ioan. 1518 Garcia de Nobilitate, glos. 11. nu. 48. legem 9. tit. 11. lib. 2. Recopil. in illis verbis, *Excepto el hijodalgo notorio de solar conocido, y el de executoria*, quod quando iudicibus inferioribus committitur inscriptio personarum ad solutionem tributi Regij, iuxta formam prædictæ legis 9. & aliquis opponit, se esse nobilem notorium, *De solar conocido*, vel habere executariam, si lis vertitur circa suam nobilitatem ante superiores, non poterunt inferiores iudices de prædicta exemptione cognoscere. Sed circa eam ad superiores iudices recurrendum est, f. per ea quæ ipse adducit, quod probat per dictam l. 9. ibi: *Pero es mi merced, que si alguna contradicion les quisieredes, o quisiere poner alguna persona, o concejo contra lo en esta ley contenido, que no conozcades dello*. Si tamen lis non vertitur apud superiores iudices, vel ab eis inscriptio demandata sit, & aliqua lis vertatur super exemptione concessa à iure Doctoribus, vel Licentiis, vel circatorum, vel palinodiam, & alia huiusmodi, iudices inferiores de his cognoscere possunt, per incidentiam, ut traditur à dicto Ioan. Garcia ubi supra, glos. 35. num. quadragesimo septimo & nos in superioribus obiter resoluimus.

TENET.

Quæst 267
Privilegia-
tus quando
inquiete-
tur.

TENETQVE Dicitur Ioan. Garcia vbi supra, glossa 48. numer. 19. vnum valde notabile, videlicet, quod in causis privilegiorum, sicuti in causis nobilitatis, non sufficit inquietatio verbalis, ad hoc vt aliquis conqueri possit, 1510 sed requiritur realis inquietatio, † ex doctrina Bartol. in l. si prius, ff. de noui operis nuntiatio. à numer. 3. vbi Alexand. à numer. 17. vsque ad numer. vigesimūtertium, & ex doctrina Bartol. in l. prima, §. huius aurem edicti, numero secundo, 2. ff. vt possideris, qui Ioannes Garcia vbi supra à numer. 9. cum sequentibus, nervosè defendit, legem diffamari, C. de ingenuis, & manumissis, intelligendam fore 1521 in reali diffamatione, † per ea, quæ ibi adducit, & in glossa 48. §. 1. cum sequentibus, refert plurimos, qui habent privilegium à iure, ne trahantur ad testificandum coram iudicibus superioribus, *De hijof-*

1512 *dalgo. †*

Quæst. 267
De vxore
& filio vo-
lentibus ac-
cusare, &
pacem fa-
cere.

OBITERQVE Non minor difficultas est disputanda in nostro de privilegiorum explicatio-
ne tractatu, vtum vidua habens
filios præferatur eis in accusatione
mariti occisi patris prædictorum
filiorum. † In qua quæstione hęc
1523 Castillo de usufructu libr. 1. capit. 2.
numer. 25. defendat filios esse præ-
ferendos, tamen refert quampluri-
mos Doctores pro communi te-
nentes, quod vidua præferatur, vt
apud eum videre poteris, cui com-
muni adhæreo, ab eaque non rece-
dendum puto.

MAIORQVE Dubitatio *De mulie-
re secundo
nubente.*

est, vtum per transitum ad secun-
dum matrimonium vidua amit-
tat hanc accusationem. † Et prædi-
ctam accusationem amittere, tenet
Villalpando ad l. vigesimāsecundā,
titul. primo part. septima, §. 40.
numero tertio, versiculo, Limita
singulariter, quæ opinio compro-
batur. Nam mulier per transitum
ad secūda matrimonia perdit illud,
quod à lege ei fuerat delatum, † 1525
vt tradit Castil. in dicto tractatu de
usufructu in loco supra citato, qui
vbi supra dicta quæstio. 40. num.
3. tenet, quod iex admittens vi-
duam ad accusandum de morte
mariti, est exorbitans, & restrin-
genda, † & coniunctio mulieris
est accidentalis ratione matrimo-
nij, quod in viduitate continua-
tur, & cessante matrimonio, &
viduitate cessat illa coniunctio,
vt per eundem Castellum vbi su-
pra numero vigesimo septimo, &
quia mulier non admittebatur ad
accusandum de morte mariti de
iure digestorum, & admittitur de
iure nouo, C. quia reputantur duo
in carne vna, † per textum in cap. 1527
gaudemus de diuortijs, quod est ve-
rum, quatenus durat matrimonium
& viduitas. Præterea vidua ad-
mittitur ad accusationem de mor-
te occisi mariti propter dolorem,
qui dolor cessat stante secundo ma-
rito, cui amor de nouo applicatur,
& non potest esse mulier in carne
vna, & in vno amore cū primo ma-
rito mortuo, & cum secundo viuo,
quia darentur duo specialia, quæ nō
admit-

Traſtatus de priuilegiis

- 1528 admittuntur in iure, † per tex. in l. 1. C. de dotis promiſſione ſecundum Gratum conſil. 35. num. 8. lib. 2. & ſecundum Barboſam in l. 1. ff. ſoluto matrimonio 3. p. num. 45. verſic. ſed aduerſus cum ſequentibus, Burſat. conſil. 271. num. 25. lib. 3. & ratio po- tiſſima, per quam mulier nubendo ſecundo marito amittit filiorum tu- telā, eſt, ratione magni amoris, quā applicat ſecundo marito. l. 40. tit. 16. part. 6. & mulier per tranſitum ad ſe- cundas nuptias amittit lēctum quo- tidianum, & veſtes lugubres, quæ ſi- lijs, & hæredibus primi mariti reſti- tuuntur, † l. 6. tit. 6. lib. 3. fori Regalis, vbi tradit Montaluo: & quia mulier ſecundo nubens dicitur de domo & familia ſecundi viri, & perdit pri- uilegium illius primi mariti, & ſe- pelitur cum ſecundo marito, & non potitur mariti priuilegio, niſi qua- 1530 tenus in viduitate permanſerit, † c. 1. qui. §. mulier de ſepultura lib. 6. Caſſanę in conſuetudinibus Bur- gundiæ rubrica 10. §. 7. num. 3. l. fi- lij. §. vidua. ff. ad municipalem. l. mu- lieres. C. de incolis lib. 10. vbi Ioann. de Platēa, & ad hoc vt mulier dica- tur vidua, debet in viduitate perſiſte- re, † ſecundum Bart. in authentico de nuptijs. §. ſoluto, num. 1. qui in l. fin. C. de priuilegijs ſcholarium lib. 12. tom. 1. tenet, quod mulier per tranſitum ad ſecundas nuptias amittit primi mariti priuilegium, vt ſu- pra diximus, & etiam vidua per cō- tractum ſecundi matrimonij ſtatim 1531 ſuum mutat, † l. mulieres. C. de dig- nitatibus lib. 12. ſecutq; illud ſingulā- re, quod mutata perſonę cōditione, mutatur priuilegium, † l. fiſcus. ff. de iure fiſci, cap. vnico. §. verum de iure patronat. vt per nos latē in ſu- perioribus num. 981. mutatione autē m- ſtatū videtur alia perſona: ſic Bart. 1534 in l. iuris gentium. §. ſi ante aditam num. 1. ff. de pactis, & deſiciēte cau- ſa cōceſſionis alicuius priuilegij ceſ- ſat priuilegium, l. cura. §. deſicien- tium. ff. de muneribus, & honoribus, l. his oneribus. §. penultimo. ff. de va- catione munerum, l. ſemper. §. nego- tiatores, ff. de iure immunitatis, l. tu- telas. §. ſed legitimæ. ff. de capitis di- minutione. Quibus obſtare videtur, quod pœnæ ſecundo nubentium ſublatae ſunt hodie, † per tex. in cap. 1535 penultimo, & final. de ſecundis nup- tijs, vbi ſcribentes l. 3. tit. 1. lib. 5. Re- copilation. quod tenet Anton. Ga- briel in 3. tom. communium opinio- num lib. 3. conſul. 5. pag. 253. Hip- polyt. Riminald. in conſil. 279 nu. 116. cum ſequentibus tomo 3. Qui- bus reſponde, quod pœnæ ſecundo nubentium, quæ ſublatae ſunt de iure Canonico, & Regio, non habent locum in his, quæ introducta ſunt in fauorem filiorum, † iuxta plarimo- 1536 rum opinionem, vt per Caſtellum de uſufructu lib. 7. cap. 2. num. 16. & prædicta correctio iuris Canonici, & Regij intelligitur; quando ſunt metē pœnæ, ſecus ſi non eſſent me- 1537 tē pœnæ, licet non concernant ſatis rem filiorū, ſed aliunde proueniant, ita Ioan. de Garroni. in rubric. de ſe- cundis nuptijs nu. 14. par. 2. & An- ton. Gabriel vbi ſupra conſul. 5. n. 10. quibus obſtare videtur, quod ſententia de futuro valet, ſi depen- det

1537 det à iure, quod est de presenti, ¶ l. 1. C. de sententijs, quæ sine certa quantitate, vbi tenet Bart. in principio, & Salicet. num. 1. quæ lex habet quinque lectiones, de quibus latè Bart. ibi dem, & habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirit in illa re, il-
 1538 lud acquisitum perpetuo durat, ¶ se- cundum Paul. de Cast. in l. si is cui, §. hæres num. 2. ff. quemadmodum seruitur. amittantur, per tex. ibi: *Et cō cessam aliter ratione certa qualitatē, ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit*, ¶ tex. in §. semel, instituta qui manumittere non pos. nam sufficit, adfuisse semel conditionem, licet non permaneat, ¶ vt per Tiraq. in l. si vnquam. C. de reuocand. donation. in glossa verbo suscepit li-
 1540 beros numer. 151. Sed respondetur, quod prædicta iura, & Doctorum doctrinæ, loquuntur in casu, in quo non requiritur effectum, & tractum successuum, vt in vidua; quia tunc temporis, quotiens causa, vel condi-
 1541 tio cessauerit, cessat effectus, l. Titia, ff. de annuis legat. tenet Ripa in l. ex facto. ff. de vulgari, & pupilla. num. 38. & habens ius ad rem permutatio-
 nem status rei, perdit actionem, per tex. in cap. fin. de concessione præbendæ lib. 6. l. qui actionem. ff. de regulis iuris, l. minus est. ff. eodem. l. cum quis in fin. ff. de solutio. ibi: *Tacite enim hæc conuentio inesse videtur, si in eodem statu permaneat*, l. 5. tit. 14. partita. 5.

Quæst. 289
 Quod si sit
 eunt sta-
 rati

Sed maior dubitatio est, vtrum prædicta vidua amittat accusationē de morte mariti per transitum ad se-
 cunda vota, si antea erat lis cōtestata

cum occifore. ¶ Et videtur, quod ac-
 1542 cusationē, & ius accusandi amittat, etiam si lis sit cōtestata, si secundò nubat, quia si ius accusatoris perijt pendente iudicio, sequitur absolutio, & si actor pendente iudicio de-
 1543 sinat esse dominus, ius eius extingui-
 tur, l. seruus furtiuus, vbi Bart. num. 2. ff. de conditione furtiua, & Paul. de Castro ibidem nu. 3. Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod si nubat vidua post litem cōtestatam, non perdat actionem, & accusationem, & eam possit prosequi, quia verum est, & ab omnibus receptum, quod actio iniuriarū post litem cōtestatam, & post appella-
 1544 tionem actoris transit ad hæres, & non perditur quantum ad bona, & condensationem pecuniariam, ¶ per tex. in §. non autem versiculo pœna-
 les, instituta de perpetuis, & tempo-
 1545 ralibus actionibus. l. 20. & 25. tit. 14. l. fin. tit. 9 part. 7. l. 28. tit. 23. par. 3. vbi optime Gregor. Lop. in gloss. verbiq. *contra sus bienes*. Quod optimè comprobatur, nam virgo querelās ratio-
 ne stupri si nubat digno, vel indigno post accusationem, non amittit actionem, quoad dotem, & interesse: Ita
 1546 tradit Anton. Gom. in l. 80. Tauri n. 11. & Bernardus Diaz de Lugo in sua praxi criminali, in cap. stuprum num. 7. vbi latè Ignatius de Salzedo in additione litera. C. qui alios alle-
 gat Doctores.

E T hinc deducitur, quod si vi-
 dua moriatur post accusationem, & litem cōtestatam cum occifore ma-
 riti, transeunt actiones ad eius hære-
 des, ¶ per iura supra dicta, quibus cō-
 1546 uenit

Quæst. 270
 Quod si mori-
 riatur

Tractatus de priuilegiis

uenit examinare, utrum actio, & accusatio, quæ post litem contestatam à vidua contra occisorē mariti post eius mortem trāsit ad suos hæredes, præiudicet filiis mariti mortui, si for-
tè eos habuerit ex alio matrimonio? Et videtur eis non præiudicare, & quod post mortem viduæ ad dictos filios transeat accusatio, & non ad hæredes prædictæ viduæ, per plurima fundamenta allata à Castello de usufructu lib. 1. cap. 2. à num. 25. quæ videas, quia ingeniosè loquitur. Sed veritas est in contrarium, & sic quòd hæredes prædictæ viduæ, quæ litem est contestata, sint præferendi, & succedant, ad eosque transeat actio, & accusatio inchoata, & non ad filios dicti occisi habiti ex alio primo matrimonio. Et ratio est, quia vbi statutum, vel pactum, vel priuilegium defert lucrum, ut in nostro casu, cōsideramus originem, & causam, & non euentum, ¶ vt in l. 1. §. lucratias. C. de imponendis lucratuiis descriptio. lib. 10. allegat alia Ripa in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. num. 48. quæst. 21. & cessante causa, non cessat effectus iā consummatus, ¶ per l. fin. ff. vnde liberi, licet perueniamus ad eum casum, à quo forè causa non sumpisset exordium, l. si sub vna. §. si vni. ff. de verborū obligation. vt tradit ipse Ripa vbi supra in quæst. 23. num. 52. Et beneficium concessum ratione exuberantis fauoris, vt in vidua, conceditur à lege circa accusationem de morte mariti, & filiorum prælatione, vt dictum remanet in superioribus requirit speciale renuntiationem ad hoc, vt

ad hæredes suos non transeat, vt habetur in l. 1. secundum intellectum Baldi ibidem, ff. si quis vocatus non ierit: & quia actio descendens à lege, vel statuto debet esse perpetua, ¶ 1549 vt tradit Bartol. in l. 2. C. quæ sit longa consuetudo, & alij Doctores relari ab Alberto Bruno in tractatu de augmento conclusionis 3. principali numero. 10. ad finem. Quibus ob stare videtur regul. text. in l. adigero. §. quamuis, ff. de iur. patronat. vbi probatur, quòd cessante causa restitutionis cessare debet, & retractari restitutio. ¶ Sed respōde, quòd 1550 prædicta regula non habet locum quando actus causæ iam est consummatus, per text. in l. qui res. §. area, ff. de solution. l. sancimus. C. de ad ministrat. tutor. ex quo sequitur, esse veram illam opinionem glossæ legis vbi adhuc. l. de iure dotium in verbo abutatur, quam contra alios sequitur Barr. in l. si constante in 9. quæstione. ff. soluto matrimonio, & Speculat. Paul. & Angel. & quos refert, & sequitur Ioan. Campecius de dote in quæst. 47. videlicet, quòd si dos fuit soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non auferatur, licet postea maritus veniat ad pinguiorē fortunam, quia vt supradiximus, actus causæ iam erat consummatus. ¶

E T Cū in superioribus resoluimus, quando iuramentum faciar actionem perpetuam, erit nō in elegans in nostra materia examinare, utrum iuramentum transeat ad hæredes. ¶ In qua quæstione est resoluendum, quòd generaliter iuramentum

De vxore,
quæ rece-
pit dotem
propter in-
opiam ma-
riti.

1551
Quæst. 271
De iurame-
to quando
trahant ad
hæredes.

1552

incentum

mentum non transit ad hæredes, cū sit personale, cap. viam veritatis de iure iurando, tenet Couarzu. in cap. quamvis pactum de pactis lib. 6. 1. part. § 5. num. 6. & 7. Ioan. Gutier. rez, & quos allegat in tractatu de iuramento confirmatorio. 3 part. cap. 12. n. 7. in principio, & tenent quam plurimi Doctores, quos refert Grat. in regul. 273. in princip. nec facultas iurandi transit ad hæredes, vt notat Masuerius ad practicam Ferrariensem in §. iusiurandum libello 1. in verbo perfectam scientiam nu. 11. & Marcus Anton. Babier. de virtute iuramenti quæst. 45. n. 63. & Grat. vbi supra n. 1. qui in n. 2. ampliat in eo, qui iurat pro se & suis hæredibus cū Bernar. Diaz de Lugo in regul. 386. vbi Ignatius de Salzedo in additione, & ideo iuramenti delatio non transit ad hæredes, secundum Marantam de ordine iudiciorum c. p. tit. de iuramen. n. 5. pag. 464. & ex tex. in l. generaliter, C. de rebus creditis, & iure iurando, tenet Plot. in tract. de in lité iurando, §. 29. n. 3. pag. 198. & Masuerius vbi supra, & Roman. in conf. 290. lal. in l. penult. ff. ne quis eum qui n. 7. & in l. admonendi, ff. de iure iurando n. 313. & Becius in conf. 47. lib. 1. à n. 16. vlcq; ad nu. 29. & Tiraq. de retractu tit. 1. §. 2. glos. 2. nu. 9. & in tracta. de præscript. §. 23. vers. Id tamen. Sed nota, quod licet iuramentum non transeat ad hæredes quoad peritium, transit tamen in quantum attinet ad contractum, in quo iuramentum ponitur tam actiue quam passiuè, & quoad obseruantiam illius, quod defunctus iurauit, vt ipsius

anima non cadatur, vt tenent quam plurimi authores relati ab Anton. Gabr. in 3. tom. communium opinio. conclus. 6. pag. 119. & hac de causa transit iuramentum confirmatorium contractus ad hæredes illius, in cuius fauorem iuratur, & ex ista parte non est personale, vt tradunt Doctores in cap. viam veritatis de iure iurando maxime Imol. & Matth. de Afflict. qui alios allegat in decisione Neapolitana 287. num. 2. & Ioan. Campecius de dote 4. p. q. 11. n. 4. refert quā plurimos authores Gratian. in regul. 273. num. 4. & quando lex disponit, quod stetur iuramento damnū passu, tale iuramentum transit ad hæredes, ita Roman. in l. 3. ff. de iure iur. lal. in l. penult. §. hoc iudicium, ff. ne quis eum, Tiracquel. de retract. lib. 1. §. 2. glos. 2. n. 8. iuramentum tamen suppletoriū, & facultas iurandi concessa à lege admonendi, ff. de iure iurando in defectū probationis transit ad hæredes, vt habetur in volum. 4. communium opinionum pagi. 42. ex doctrina Stephani Ranquini in conclus. 75. & tenet Marcus Anton. Babier. in tractatu de virtute iuramenti quæst. 45. nu. 64. Greg. Lop. in l. 2. tit. 11. par. 3. in glos. verbo, *Vn respo.* post medium.

Et hinc deducitur, quod si plures de populo aliquid adimplere iurauerint, licet nullus eorum viuatur, successores obligantur ad obseruantiam contractus iurati, ita Ioan. Gutier. in authentica sacramenta puberum num. 17. cum sequentibus, Matienço in l. 3. tit. 10. glos. 13. nu. 11. libr. 5. Recopilat.

Idco.

Tractatus de priuilegiis

Villa & castra.

1554

Provincia.

1555

1556

1557

Quæst. 172

De vxore.

Idcoque si collecta imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & castris illius ciuitatis imposita, t̄ glossa notabilis in authent. quibus modis naturales efficiantur legiūmi, §. si vero, l. non est, C. de incolis libr. 10. tradit Marth. de Afflict. de iure pro tomiseos in principio nu. 2. allegās multa iura, & Doctores, vbi etiā tradit, quæ dicatur provincia, & sub hoc nomine comprehendatur, t̄ quæ conducunt ad priuilegia cōcessa alicui provincie, & ad collectas seu gabellas, vel tributa alicui provincie imposita. Nota tamen, quod lex fin. C. qui bonis cedere possunt, quæ disponit circa inducias, vel dilaciones quinquennales in fauorē debitorū, limitatur, & non habet locum, quādo creditor pro se habet contractū iuratum, t̄ secundum Bald. in cap. constitutus de rescriptis column. 3. Alexand. in consil. 205. in fine, vol. 2. & consil. 38. vol. 3. tenet Marc. Ant. Babiera in tract. de virtute iuramenti n. 34. & Ioan. Gutier. de iurament. cōfirmat. 1. p. c. 65. n. 1. quem videas circa cessionem bonorum in c. 18. n. 6. & ideo si aliquid concedatur priuilegium debitoribus à Principe, vt intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, vt iam concessum viderim, hoc priuilegiū non extenditur ad debitum, in quo adest iuramentum in contractu, t̄ ita tenet Romanus in singulari 185. Incipit, si Lucius, & Marc. Anto. Babiera vbi supra num. 34. ad fin.

HABET QVE Mulier hoc priuilegium, vt præferatur cæteris creditoribus mariti prætendentibus,

quod maritus eis tradatur cū argolla ferrea, quando bonis celsit, t̄ iuxta opinionem Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 11. nu. 33. Villalobos in arario commun. opinio. litera D. n. 115. & Greg. Lop. per tex. ibi, in l. fin. tit. 5. p. 4. in gloss. verbo, *De honora*, Baeza de inope debitore. c. 3. nu. 10 & fin. & Ioan. Gutier. de iuram. cōfirmat. c. 18. n. 7. qui in n. 8. idem disponit in filio familias, quando celsit bonis cū Anton. Gom. quæ refert: sed filius familias in hoc casu quando pater cedit bonis, & venit t̄ ad eundem creditoribus, cum argolla ferrea, non habet hoc priuilegium, etiā pro debito dotis matris suæ in competentiā aliorum patris sui creditorū, t̄ ita Baeza vbi supra n. 26. qui rationē assignat. sed Ioan. Gutier. in d. c. 18. n. 7. opinionem limitat Baeza in d. c. 31. n. fin. quod mulier non præferatur cæteris creditoribus mariti, quando ei dotem suam offerunt, quia tunc temporis excluditur mulier, cū sit eius obligatio extincta per solutionē dotis, iuxta text. in l. lex vestigalis, ff. de pignoribus, quia iam habet, vnde alimēta sumat.

SE D Dubitationis causam in hac materia præbet l. nūmism. ff. delegat. 3. vbi nummi legati debentur exiguiore, & l. si ita rescriptum in fine, ff. delegat. 1. vbi in legato dubio, quod minimum est debetur, t̄ vt videmus, quid dispositum sit, quando vertitur fauor & priuilegium Ecclesiæ, veluti si Ecclesiæ legatur, vel relinquatur calix, de quo calice intelligatur. Et dicendum est, quod in tali relicto intelligitur de calice argenti fauo.

*Quæst. 173
Delegato
Ecclesiæ.*

1560

1561 fauore Ecclesie. † per text. in l. Titia, §. Scia, ff. de auro & argenti. legat. vbi tenet Bart. n. 2. & ideo fauore libertatis intelligitur legatum illud, quod est seruo vtilius, per l. idemq; ipsi, ff. de conditio. & demonstrat. tenet glos. verbo, exiguum in d. l. si ita scriptum in fin. si Princeps autē concedat alicui priuilegiū & exemptionem omnium bonorum suorum, quos habuerit in domo sua: tempore mortis, & iste aliquo tempore in villa, vel in aliquo prædio habitauerit extra propriam domum animo redeundi ad dictam domum, & casu aliqua bona secum ad villā portauerit, ubiq; mortem obierit; dubitatur, utrum dicta bona reperta in villa comprehendantur in dicto priuilegio & exemptione. † Et licet Paul. de Castro distinguat in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de legat. 1. indistinctè videtur tenendum, quod prædicta bona inuenta in villa, vel prædio tempore mortis sint libera & exempta, per text. in l. quæsitum, §. fin. l. si ita legatum, ff. de legat. 3. l. Labeo, ff. de statu liberis, & cum hac opinione residet Alexand. in additionibus ad Bart. in l. cum de lanionis, §. Sabinus, ff. de fundo instructo instrumentoq; legato, allegans summariū Bart. in d. l. quæsitum, §. fin. Et ideo si Rex præceperit, quod de tali ciuitate tempore guerræ nō extrahantur sagitte, vel munitiones ad bellum necessariæ, dubitatur utrum extrahi possint ballistæ & arcabuces? Et videtur, extrahi posse, & in dicto præcepto non comprehendī, cū sit odiosum † Sed
1563 veritas est in contrariū hoc est, quod

ballistæ & arcabuces comprehendantur in dicto mandato, per text. in l. qui penum, ff. de penu legat. vbi tenet Bart. num. 1.

• N. E. C. Extra rem facit examina *Quest. 274*
re, utrum confiscatis bonis alicuius, comprehendantur etiam bona futura, quæ postea acquisierit titulo hereditario, vel aliquo modo. † In qua
1564 quaestione videtur tenendum, quod in condemnatione seu confiscatione comprehendantur futura bona, & postea acquisita. Et pro hac parte
primò facit, quod si pater sibi stipulauerit dotem filiae mortuæ in matrimonio, si constante dicto matrimonio eius bona confiscantur, pertinent dicta bona dotalia ad fiscū, licet post sententiam veniat conditio adimplenda, † per l. inter socerum, §. fin.
1565 ff. de pactis dotalibus; tenet Bald. in l. ultima, C. de contrahend. emptione nu. 15. Et secundò facit, quod si deportatus aliquid post sententiam acquisierit, illud adquisitū nō pertinet ad fiscū hereditè, sed ad fiscū, † per l. 1.
1566 C. de bonis profectorum. Et tertio facit, quod si posthumus instituitur ab aliquo, talis institutio comprehendit posthumum natum ab alia vxore, cum qua secundum contraxerit
1567 matrimonium, † per l. placet cū sequenti, ff. de liber. & posthum. l. peculium, ff. de legat. 2. tenet Bartol. in conf. 159. numer. 7. & 8. Quarto facit, quod si aliquis obligauerit sua bona, comprehenduntur in tali obligatione bona futura, l. vltima, C. quæ res
1568 pignori obligari poss. l. 5. tir. 13. p. 5. l. 7. titol. 19. libr. 3. fori regalis. Sed nihilominus veritas est in contrariū,
86

Tractatus de priuilegiis

& sic quod in dicta cōdēnatione & confiscatione bonorum non veniāt bona futura, & acquisita post sententiam & condemnationem, per l. si mandauero tibi, §. is cuius, ff. mandati, l. eius qui §. i. ff. de testament. l. si deportato seruo, ff. de legat. 4. cap. felicitis verum de penis lib. 6. glos. verbo, præsens in l. non ad ea, ff. de conditio. & demonstratio. Bald. in l. etiā C. ad legem falcidiā, Roman. in singulari 168. & consil. 247. nu. 2. Ias. in l. vltima, ff. si certum petatur n. 71. & in l. si victum n. 5. ff. de repud. Alex. consil. 23. n. 2. vol. 1. Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, Alex. Ias. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris Paul. l. quod traditum, ff. de conditio. & demonstratio. & in consil. 56. vol. 1. Bar. in l. certa forma, C. de iure fisci lib. 10. & Decius consil. 438. num. 10. Quemada in quest. 10. quam plures cumulat Hippolyt. in §. hoc quoque, instituta per quas personas nobis acquiritur num. 36. & quæ tradidi supra num. 389. cum seqq.

EST QV E notandum, quod si aliquis habet oppidum, vel ciuitatem cum vicis, & villis tali oppido vel ciuitati subiectis, & eius iurisdictioni titulo maioris, & à Rege impetrauerit facultatem extrahendi à maioria vnam de dictis villis vel vicis, vt eam filio secundo relinquat, vel ob aliam causam, ex tali facultate non poterit separare dictam villam à iurisdictione & communione predicti oppidi, vel ciuitatis, nisi expresse à Rege hoc cōcessum fuerit, quod si non cōcesserit, erit dicta villa subiecta dicto oppido, aut ciuitati, &

eius iurisdictioni, ita resoluit Paul. 1569 de Castro in l. si fundum, §. qui fundum, versic. Item in fine nota, ff. de legat. 1. quem refert & sequitur Gregor. Lop. in l. 2. tit. 1. part. 2. in glos. verbo, *Departir*, & poterit Princeps in praiudicium iuris alteri quælibet priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, ita tradit Panormitan. in 1570 cap. veniens col. 8. de præscriptio. Roman. in consil. 108. & alij relati & sequuti à Grammatico in decis. 106. n. 3. Et ratio est, quia constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari debet, ita tenet 1571 Grammaticus vbi supra num. 2. per glos. in cap. statutum, versic. Numerandum de præbendis lib. 6.

S E D cum prohibitio alienationis facta simpliciter & sine causa à testatore alienationem impedire non soleat, & dicatur nudum præceptum & consilium, quod successores non astringit, per l. parer filium, §. Iu. 1572 lius Agripa, & §. fundum Titianus, l. Lulius in principio, ff. de legat. 3. l. filius familias, §. diui, ff. de legat. 1. l. quotiens, C. de fideicommissis vbi tenent communiter Scribentes, l. 44. tit. 5. par. 5. tenet Molina de Hispan. primogenijs lib. 1. cap. 6. num. 30. in principio, Anton. Gom. in l. 40. Tauri numer. 37. est questio in materia priuilegiis, & fauorabili, si testator legauerit alicui suum seruum tali conditione, vt non alienetur, nec vendatur, & si alienetur, sit liber, vtrum consequatur libertatem, si vendatur, & conditio non ad impleatur. Et 1573 per

per supradicta videbatur, quod talis servus non consequatur libertatem per venditionem & alienationem, & quod sit nudi in præceptum & consilium. Sed veritas est in contrarium, & sic quod talis servus illico quod conditio non est ad impleta, & à legatario venditur, consequitur libertatem, per l. cum fidei, l. quidam testamento, l. rogo, ff. de fideicommissariis libertatibus, & vtrobiusque. Scribentes, quod intelligi videtur verum, quando absolute & in perpetuum, & impersonaliter facta fuerit alienationis prohibitio. Et quod secus erit, si personaliter, & vni filio vel heredi prohibito facta fuerit nam tunc temporis in illo tantum prohibitio & conditio verificatur, & ad hæredes non transit dicta alienationis prohibitio. Quod probatur, quia prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad heredes ultiores, nec ad nepotes, & tex. notabilis in authentic. de institutione fideicommissi, §. nos igitur collatione 9. vbi glos. Bar. & alij relati & sequuti à Couarr. lib. 3. variarum c. 3. num. 4. versicul. Ego verò, qui communem opinionem dicit, & Molina de Hispan. primogeniis, cap. 4. nu. 11. qui quam plures Doctores allegat. Et quia prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, & ita Cassanegus in consuetudinibus Burgundie, rubr. 7. §. 3. vers. Meilleur numer. 71. & quando prohibitio alienationis vni facta est nominatim, non extenditur ad alios, & iuxta plurimorum opinionem, ut refert & sequitur Gratian. in regul.

392. ante numer. primum, & in numer. 2. Et quia prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuerit, & in eius persona verificetur conditio, & non extenditur dicta prohibitio ad suum hæretem, & ita Anton. Gomez in l. 40. Tauri numer. 41. Et ratio est, quia alienationis prohibitio odiosa est, atque exorbitans, auferensque libertatem alienandi, & secundum l. 1579 in rubrica, ff. delegat. 2. nu. 16. quem refert & sequitur Gratian. in regul. 334 numer. 6. ad medium. Nec ob stare videtur text. in l. rogo, l. cum fidei, l. quidam testamento, ff. de fideicommissariis libertatibus, quia disponunt per verba in personalia, & denotant perpetuam prohibitionem alienationis, & alios casus, videlicet quando à testatore prohibetur alienatio extra certum genus personarum, & quod si fiat alienationis prohibitio heredi, si comprehendatur hæres hæredis, & vide plurimos Doctores per Gratian. in regul. 391. & 392. vbi late de hac materia, & de eius veritate. Sed fauore & privilegio libertatis & affectionis, aliter est tenendum in principali questione. Et sic quod servus, cuius alienatione est prohibita, sit liber, si vendatur, modò verba sint impersonalia, siue personalia: & modò prohibitio alienationis facta sit heredi, vel legatario, quod probatur per l. generaliter, §. prohibitum, ff. de fideicommissariis libertatibus ibi. Sed si ita scriptum sit, ne cum alienes, ne re vendas, idem erit dicendum.

Tractatus de priuilegiis

ita Bartol. in l. filius familias, §. di-
ui, numer. 3. ad medium & numeri
4. vbi Ias. in 1. lectura num. 44. vers.
Item si respiceret cum vers. sequen-
ti, & in 2. lectura num. 63. & 64. &
Gregor. Lop. in dict. l. 44. tit. 5. par.
5. glos. 1. ad fin. & hoc tenendo re-
sponde ad l. pater filium, §. Iulius
Agripa, ff. de legat. 3. cum concor-
dantibus supra allegatis, quod loquū-
tur, quando prohibitio alienationis
facta fuit sine causa, & sine respectu,
nec fauore alicuius, quia tunc dici-
tur nudum præceptum & cōsiliū,
ita Ias. in dicto §. diui in 1. lectura
num. 1. & probat dicta lex 44. vbi
Greg. Lop. quod si prohibitio alie-
nationis facta fuerit simpliciter, &
personaliter, & per verbum futurū
subiunctiuū, hoc est, si alienaueris, &
non per verba impersonalia deno-
tantia perpetuitatem, & respectu
familix, vel fauore alicuius tertij,
& non in causa libertatis fauorabi-
li, vera sunt, quæ in superioribus
disputauimus, & valida erit alie-
natio reiecta prohibitione per sui
prædicta, & secundum Gregor. Lo-
pez in dicta l. 44. glossa verbo, *No
sea enagenada*, quod in tantum est
verum, quod si prohibitio aliena-
tionis facta fuerit simpliciter, &
personaliter, & per dicta verba fu-
turi subiectiuū in fauorem grauati,
& prohibiti, valet alienatio extra ca-
sus libertatis, & fauorabiles, vt
3580 supradiximus, 1. ita tradit Ias. in
dicto §. diui 2. lectura numer.
62. & Bart. ibidem numer. 1. & ibi
additio.

quando per statutum requiritur
qualitas tam ad collegia quàm ad
officia inquisitorum, & ad confrat-
ernitates, non sufficit qualitas pri-
uilegiatiua, sed naturalis ab statu-
to requisita, † quod late tener, &
disputat contra Ioann. Garciam de
nobilitate, Lara de anniuersarijs in
libr. 2. cap. 4. à num. 95. cum plu-
ribus sequentibus, ad quem occur-
re, cum casus obuenerit, ne eius
dicta transcribere videar, quia be-
ne loquitur, & pro sua opinione re-
fert ita iudicatum per executoriam
Regiam in ciuitate de Logroño.
Estq; admodum controuersa quæ-
stio.

V T R V M Fratres nati ex ea-
dem matre ex coitu punibili & illi-
cito vicissim inter se succedant, an
verò fiscus succedat. † In qua quæ-
stione pro fisco reuenerunt Mathe-
sius de successione ab intestato
in secundo membro articulo 2.
principali, cui adhæret Bologni
ab eo relatus, & Folgosus consilio
36. Alexand. consilio 174. & De-
cius consilio 321. & Abbas consil.
37. Cagnolus in l. si quis illustris,
C. ad Orfician. columna penultia
& Oliuer. de successione ab in-
testato, numer. 84. Sed contra-
riam opinionem, hoc est, quod
prædicti fratres vicissim succedant,
tam ex testamento, quàm ab in-
testato, tenent Bald. de succes-
sionibus ab intestato in tertio par.
principali numero sexto, & Rosel-
lus numero 28. & Sard. in tra-
ctatu de legitimatione articulo de
legitimatione spurij in 7. quæstio.
Cornuc

Corneus consilio 27. colum. penultima, & in dicta l. si qua illustis, Curtius Iunior consil. 123. Couarru. de sponsalibus, §. 3. numer. 19. Peregrinus de privilegijs fisci lib. 3. titul. 18. num. 43. & quamvis de iure stricto materia sit disputabilis, hanc opinionem tenet & defendit Matth. de Afflictis in decisione 96. quibus contra fiscum affirmat fuisse pronuntiatum, quam opinionem semper defendi, pro eaque iam semel obtinui in regali prætório Granatensi, & executoriam Regiam vidi in anno 1613. & de successione illegitimorum vide Anton. Gom. in l. 12. Tauri an numer. 48. cum sequentibus. Et cum in superioribus num. 812. probauerimus, quod non valet donatio facta à milite, vel clerico concubinae suae, & quod talis donatio à fisco auferatur, limita in relicto à milite, vel clerico causa dotis, per particularia dotis privilegia, & ut per multos resoluit Portius consilio 21. Marcus Antonius Peregrin. de privilegijs fisci lib. 2. titul. 9. numer. 12. qui in lib. 6. titul. 4. numer. 41. cum Paul. de Castro per l. fin. C. si aduersus fiscum tenet, quod emptor fiscalis pro re à fisco empta in iudicio conuentus potest causam trahere ad iudices fiscales peculiari privilegio, & in numer. 42. in dicto titul. tenet, quod fiscus in suis venditionibus habet hoc privilegium, quod alius offerens meliorem conditionem auditur, & per l. fin. in principio, ff. de iure fisci, vbi Bart. & ex text. in l. Larius, §. fin. ff. ad municipal. l. si tempora, C. de fide instrumento-

rum lib. 10. vbi Doctores & Barto. in l. licitatio in principio, ff. de publican. & vectigalibus.

ET Dubitari contingit, vtrum ^{Quest. 278} exemptum à gabellæ solutione pro vsu suo censeatur etiam exemptus pro sua familia & eius vsu. † In qua ¹⁵⁸⁶ quæstione Albericus tenet partem negatiuam in l. hoc legatum per text. ibi, ff. delegat. 3. & in 2. par. statutorum, quæ st. 108. & Socin. Senior in cons. 72. col. 1. & ipse Alberic. post Iacobum de Aretin. in l. vniuersi, C. de vectigalibus. Sed partem affirmatiuam dedit glossa in dicta l. vniuersi, & ibi Ioan. Faber. & est rex. in l. 2. §. 1. & in l. penultima, §. 1. ff. de vsu & habitatione, & text. in l. censoria, §. 1. ff. de verborum significatione, & l. si publicanis, §. 1. ff. de publican. & vectigalibus, dicit communem Firmianus de gabellis, 7. part. quæst. 11. & Boerius de decisione 213. num. 6. & 7. & Marcus Anton. Peregrin. de privilegijs fisci lib. 6. titul. 3. numer. 21. Et etiam dubitari aliquando vidi, vtrum diuturna præstatio facta causæ piæ ratione elemosynæ, ex mera liberalitate obliget præstantem in futurum. † In qua ¹⁵⁸⁷ quæstione videtur quod non inducet obligationem talis diuturna præstatio. Ratio est, quia actus mei & voluntatis excludit iuris necessitatem; ¹⁵⁸⁸ † glossa vbi Doctores in l. solent, §. fin. ff. de officio Proconsulis, & in l. cum de in rem verso, ff. de vsuris, & in l. cum de indebito, ff. de probationi. tradit Bald. in l. fin. C. de statu defunctorum, glossa in verbo, temporis in c. cum Ecclesia

*clericus
mat amica
dotum.*

1583

1584

1585

Tractatus de priuilegijs

Sutrina de causa possessio. & pro-
prietat. vbi tenet Abb. notabili 3.
Quod verum est, maximè quando
præstatio annua diuturno tempore
variatur in specie rei, quæ præsta-
tur, secundum Auendanum & alios
Doctores de exequendis mandat.
Regum 2. part. cap. 4. numer. 17. qui
in numer. 18. contrarium affirmat
in tali annua præstatione diuturna
& decennali ex favore & priuilegio
causæ pæ, ex Paul. Leazar. in cap.
litteris de restitutione spoliatorum,
& ex cap. ad Apostolicam de simo-
nia, & ex Hippolyto singulari 192.
& est text. literalis in l. priuilegia in
fine, C. de sacrosanctis Ecclesiis. re-
net Abb. in cap. suam numer. 7. &
in cap. Iacobus in fine de simonia,
& Caualecanus in decisionibus Fi-
uif. in 1. part. decisione 27. num. 33.
Menoch. de arbitrarijs lib. 2. cen-
turia 2. casu 160. numer. 17. & quam
plures refert Cacheranus, Olasc.
in decisione 99. numer. 20. & ipse
Menoch. de præsumptio. lib. 3. præ-
sumptione 131. numer. 83. & in ma-
teria anniuersarij tener, & sequitur
hanc opinionem Lara de anniuersa-
rijs lib. 1. cap. 12. à numer. 21. cum
sequentibus.

Quest. 179 ¹ ET Cùm in superioribus num.
216. probauerimus, quòd dos an-
terior testibus probata præferatur
creditoribus posterioribus habenti-
bus pro se publicam scripturam cōtra
tex. in l. scripturas, C. qui potiores in
pigno. habeantur. Erit scitu dignum,
vtrum hypotheca anterior testibus
probata præferatur scripturæ authen-
ticæ posteriori, in qua hypotheca cō-

tinetur. † Et videtur, quòd semper 1589
scriptura authentica præferatur, per
dictam l. scripturas, C. qui potiores
in pigno. habe. l. 31. tit. 13. par. 5. de qua,
& eius decisione est, videndus Couar.
in pract. quest. c. 22. num. 5. & in lib.
2. variarum resolutio. cap. 11. num. 4.
Rebus. ad Regias constituit. Gallicas
in tractatu de chirographis artic. 2. à
nu. 4. cum sequentibus tom. 1. Ripa
in l. priuilegia, ff. de priuilegijs credi-
torum numer. 23. cum sequentibus;
Anton. Gabr. in volum. 3. commun.
opinionum, tit. de probationibus
conclus. 10. & 11. pag. 13. Felician. de
testibus lib. 3. cap. 1. num. 9. & 12.
& Azeued. in l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop.
h. 22. Ioan. Gutier. in practicis qua-
estio. lib. 5. quest. 102. Sed contrariū
est tenendum, & sic quòd hypothe-
ca anterior duobus testibus probata
præferatur scripturæ authenticæ pos-
teriori, ita defendit Petrus Surdus
decif. 61. nu. 4. & alij Doctores ab
eo relati, & Gratian. decif. 94. nu. 4.
qui etiam refert alios, & Cauallus
conf. 121. nu. 1. Sphorc. Oddus conf.
100. nu. 67. & 68. Vincenc. de Fran-
chis decif. 99. num. 6. & 7. Gregor.
Lop. in l. 31. tit. 13. p. 5. in glos. verbo,
Como dicho es. Et ratio potissima hu-
ius veræ opinionis est, quia hypo-
theca etiam testibus probatur, licet
non adsit publicum instrumentum,
† per l. 1. ff. de pignoratitia actione, 1590
l. contrahitur, ff. de pignoribus rra-
dit Sphorc. Oddus in dicto consil.
100. num. 86. & Petrus Cauallus in
conf. 121. num. 2. Fulgosius conf. 132.
num. 1. Paul. Castrenf. conf. 134. nu.
1. vol. 1. Vincentius de Franchis in
decisione

decisione 9. numer. 6. & 7. Nec obstat dicta l. scripturas, C. qui potiores in pignor. habe. quia tunc præferuntur scriptura publica posteriori priuata, quando testes priuata scriptura non adsunt, vel mortui sunt, vel à parte recognita est: sed quando testes adsunt, viua voce deponentes de hypotheca, vel pignore anteriori, præferuntur dicta hypotheca anterior dictis rebus viuis probata, † secundum Laram de annuatijs lib. 1. cap. 23. num. 21. & quos ibi refert in nu. 22. & 23.

Quæ. 280 E T Etiam cum in superioribus num. 1523. resolverimus, quod vidua semper præferuntur in accusatione circa mortem mariti, erit optima illatio ad l. 4. titul. 1. lib. 5. Recopilationis, vtrum dicta vidua si secundò nubat, teneatur reseruare filijs prioris matrimonij illud, quod ei datum fuit pro remissione mortis primi mariti, & pro pace cum occisore habita, † & videretur quod teneatur reseruare prædictis filijs primi matrimonij, per dictam l. 4. titul. 1. lib. 5. Recopilationis ex eius generali dispositione: Sed contrarium est tenendum, cum illud datum ratione pacis initæ cum occisore non præcedat ex prioris mariti substantiâ, sed ex pace & liberalitate mulieris, & ex iure prælationis ei à iure concessio, quod probatur, quia in materia priuatiua, illud, quod expresse caurum non est, priuationem non inducit, † secundum Cacheranum decisione 147. numer. 4. Franch. decisione 11. nu. 23. Molinam lib. 1. de Hispan. pri-

mogenijs cap. 9. numer. 10. Pinel. in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. cap. 4. num. 13. Menes. in l. fideicommissum, C. de fideicommissis num. 4. Becium consilio 35. num. 5. & consilio 102. num. 31. Bactam de non meliorandis filiabus in l. 101. cap. 36. numer. 11. Mieres de maioratu 1. part. quæst. 1. num. 108. quos refert & sequitur Lara de annuatijs lib. 1. cap. 13. num. 7. & dicta l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, est pœnalis, & non extendenda ultra suum casum; per glossam verbo, ex vi, in fine, in cap. fin. de iure patronatus communiret recepta secundum Laram vbi supra in dicto numero 7.

SOLETOQUE Multoties *Quæ. 281* Princeps in causis delinquentium, quando deficit accusator, qui offensam remisit, hæc verba in criminis remissionem inferere; videlicet, *Indulgeo, vel, restituo*. Et vñ notum sit, quid significet prædicta verba, est notandum, quod per verbum, *Indulgeo*, sola pena corporalis censetur remissa, † per l. 2. & l. ademptis, C. de sententiis pœnalis, l. infulam, l. generali, C. eodem titulo. Sed per verbum restitutio censetur delinquentis restitutus tam ad vitam, quam ad famam, & infamiam, & ad bonam, & ad eum statum; quo erat ante sententiam, & ante delictum commissum, per l. 1. & l. fin. C. de sententiis pœnalis, vbi Bartol. & Scribentes, & si Princeps in rescripto, vel privilegio dicat, per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus;

Tractatus de priuilegiis

omnia censentur concessa, scilicet, bona & fama, & infamia, & vita,
 1595 † secundum Bart. in l. fin. C. de sen-
 tentiâ falsis, & Paul. Griland. in tra-
 cta. de relaxatione carceratorum,
 tit. de beneficijs & indulgentia Prin-
 cipis n. 3. & 4. in volum. 4. tractatuū
 Doctorum in antiquis. Et cum se-
 cundus creditor habeat priuilegium
 offerendi debitum priori & antiquio-
 ri creditori, per l. Paulus, §. qui pig-
 noris, ff. quibus modis pignus, vel
 hypotheca soluitur, l. 2. C. de fideiuf-
 soribus, l. 1. C. qui potiores in pigno-
 re habent. l. fin. C. de his qui in priorū
 creditorum, vt tradit Felician. de cē-
 sibus tomo 1. lib. 3. cap. 2. à num. 17.
 & in tomo 2. lib. 3. cap. 2. à num. 14.
 vbi agit, quid in datione in solutum
 1596 facta à iudice, † de quo latè Rodri-
 guez de redditibus libr. 2. cap. 16. Et
 est optima quæstio, vtrū hoc priuile-
 gium competat secundo creditori
 contra mulierem priorem creditri-
 cem, quando agit pro sua dote con-
 stante matrimonio marito vergente
 1597 ad inopiam: † Et Cinus in l. cum ti-
 bi, C. qui potiores in pignore habent,
 & in l. vbi adhuc, C. de iure do-
 tium tenet, quòd hoc ius offerendi
 non competit secundo creditori
 contra mulierem priorem creditri-
 cem agentem contra maritum ver-
 gentem ad inopiam pro sua dote,
 vel eius retentione constante ma-
 trimonio, quem Cinus refert &
 sequitur Bald. Nouellus de dote 7.
 part. priuilegio 47. qui resoluit secus
 esse, quando mulier agit pro sua
 dote soluto iam matrimonio, vel
 quando dos fuit data vxori in pe-

cunia numerata, vel eius fructus
 excedunt alimenta, & congruam
 sustentationem, latè Ioan. Gutier.
 de iuramento 1. part. cap. 1. à num.
 10. qui alios refert. Controvertitur
 deinde inter Doctores, quid si te-
 stator reliquerit fratribus. minori-
 bus vnā summam in festo sancti
 Francisci, vtrum sit perpetua, an
 semel debeatur. † In qua quæstione 1598
 Bart. in l. cum quidam, ff. de annuis
 legat. numer. 2. tenet, quòd semel
 tantum debeatur, per l. boues, §.
 hoc sermone, ff. de verborum signi-
 ficat. quem sequitur Alexand. ibi in
 additione, & in consilio 16. num. 7.
 lib. 4. & Ias. in l. in duobus, §. si ei qui
 vers. Quinto facit, ff. de iure iurando,
 & in consilio 36. libr. 3. Palac. Rub.
 in repetitione rubricæ de donatio.
 inter vir. & vxor. §. 69. colum. 6.
 vers. Ad cuius confirmationem So-
 cin. Iunior consil. 25. colum. 2. ver-
 sicul. Confirmatur libr. 2. Sed con-
 trarium, & sic quòd talis summa re-
 licta in testamento censetur perpe-
 tua, tenet Guido Susa, & Raphael
 Cuman. in l. cum qui calendis, ff.
 de verborum obligatione, in prin-
 cipio, qui reprehendunt Bart. con-
 trarium tenentem, dicentes eius o-
 pinionem veram esse in contracti-
 bus, in quibus voluntas obligan-
 di semper respicit quod minus est,
 per l. inter stipulantem, ff. de ver-
 borum obligation. l. semper in sti-
 pulationibus, ff. de regulis iuris,
 quia huiusmodi dispositiones per
 contractum sunt stricti iuris, stri-
 cteque sunt interpretandæ, l. quid-
 quid astringendæ, ff. de verborum
 obliga-

obligatio. & correbo ratur o-
pinto Guid. de Sufa, & Raphael.
Cumani, quia dispositio testa-
toris longius & plenius interpre-
tatur. ¶ In testamentis, ff. de regul.
1599 iuris, & licet Tiraquel. in l. bones,
§. hoc sermone réterat hanc quæ-
stionem in num. 88. videtur appro-
bare opinionem Guid. de Sufa, &
Raphael. Cumani. in decimaquinta
limitatione, & hæc opinio magis
pia & benigna mihi videtur. & idem
sequenda, per text. in l. hæc condi-
tio filix, ff. de conditio. & demôstra-
tio. ibi: *Benignè tamen dicendum est:*
vbi conditio nuptiarum ad secundas
1600 nuptias extēditur, ¶ cum idem ope-
retur illa dictio benignè, quod ope-
1601 ratur dicto de equitate, ¶ vt tradunt
Bartol. & Doctores in dictal. hæc
conditio filix, & Tiraquel. in l. bo-
nes, §. hoc sermone limitatione 19.
numer. 2. & in tractatu de vtroque
retractu tit. 1. §. 35. glosa. num. 25.
traditque Franc. de Aretio in l. ser-
uile electione in fin. princip. ff. de le-
gat. 1. quod semper actus réteratur
in fauorauilibus, & fauore testamen-
1602 ti & vltimæ voluntatis. ¶ Et idem re-
lictum Ecclesiæ die nundinarum in
vltima voluntate intelligitur perpe-
tuum fauore vltimæ voluntatis, &
1603 Ecclesiæ, ¶ per l. annua, §. Antica, ff.
annuis legat. ideoque promissio cer-
te quantitatæ fauore alimentorum
1604 præsumitur antisua, ¶ vt tradit
Bartol. in l. cum qui ita, §. qui ita
stipulatur colum. 2. ff. de verborum
obligatio. Nam sermo indefinitus,
non restringitur ad primum actum
1605 in fauorauilibus, ¶ secundum Ioan.

Andr. in cap. non potest de præ-
bendis libr. 6. Maxime quia reli-
ctum pauperibus censetur relictum
ad pias causas, ¶ secundum Docto-
res, quos refert & sequitur Tira-
1606 quellus de priuilegijs piae causæ,
numer. 9. & eadem ratione condi-
tio priuilegij censetur perpetua, &
non temporalis ex ipsa natura, &
vi priuilegij, ¶ per text. in cap. de-
1607 cet de regulis iuris libr. 6. & idem
priuilegium concessum alicui, &
eius familiæ non restringitur ad fa-
miliam, quæ erat tempore concessi-
onis priuilegij, sed etiam extendi-
tur ad alias familias in locum pri-
mæ familiæ prorogatis, ¶ ita Ioan. 1608
Andr. in cap. licet de priuilegijs libr.
6. & in cap. qui sentit de regulis iu-
ris libr. 6. quem & alios refert &
sequitur Tiraquellus in l. hoc ser-
mone, §. bones limitatione 8. num.
2. qui in numer. 4. tenet, quod im-
munitas concessa simpliciter intel-
ligitur perpetua, ¶ ex opinione Al-
1609 berici in l. cum quidam, ff. de annuis
legat.

S E D Cum valde controuer- *Quæst. 281*
sum sit apud Doctores tam antiquos *Legatum*
quàm modernos, vtum legatum, vel *post mortem*
relictum Petro post mortem Ioan-
nis sit conditionale, vel purum, vel
ad diem: & vtum moriente Petro
ante dictum Ioannem transmittat
ad suos hæredes dictum legatum,
vel remaneat apud hæredes insti-
tutoris & testatoris: ¶ Ne de inceptis *1610*
dubitationi locus detur, disputare
hanc quæstionem putavi, & in pri-
mis, quod in prædicta quæstione
dictus Petrus legatarius habeat
V 4 priuile-

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, & ius transmittendi ad suos hæc edes, licet moriatur in vita dicti Ioannis, & quod sit legatum in diem, tener gloss. in l. post mortem versiculo valeat, ff. de inutilibus stipulatio. quam sequitur Paul. de Castro, Imola, & Socinus in l. i. ff. de cōditio. & demonstratio. Et dicit, esse crebriorem opinionem Alciat. in l. cedere diem, ff. de verborum significatio. & post disputationem hanc opinionem tanquam veriorē & communiorē sequitur, & defendit Çauillos in practicis quæstio. communes contra communes in 3. part. quæst. 790. Sed contraria opinio, & sic quod prædictum legatum vel relictum post mortem alicuius sit condicionalē, & quod si legatarius moriatur ante grauatū, non transmittat ad suos hæredes, & legatum, vel relictum reuertatur ad hæredes testatoris disponētis & legantis, tenet glossa in l. in omnibus, ff. de regulis iuris, vbi Decius, & sequitur Bart. in l. ita stipulatus, num. 14. ff. de verborum obligatio. & in l. hæres meus, ff. de conditio. & demonstratio. & dicit esse communem Paul. de Castro, & Imola vbi supra. Et quod sit à Doctoribus frequentius approbata, tenet Costa in libr. 7. interpretationum, cap. 18. numer. 3. & Menchaca libr. 3. de successione progressu dicens esse veriorē in §. 17. numer. 11. & esse communiter à Doctoribus approbatam, tenet Anton. Gomez in tomo 2. variarū resolutio. cap. 11. numer. 21. & in 1. tomo cap. 5. numer. 9. & Canalcan. in tractatu de usufructu uxori reli-

cto, numer. 71. dicens, non habere difficultatē, quos sequitur Michael Crassus in libr. receptarum sententiarum successione in §. legatum, quæst. 43. num. 8. dicitque pro ea obtinuisse executoriam Regiam Azeuedo in consil. 6. à numer. 6. cum sequentibus, per text. expressum in l. 1. & l. dies incertus, l. hæres meus, ff. de conditio & demonstratio. l. 4. ff. quando dies legati ced. l. vnica, §. si autem aliquid sub conditione, C. de caducis tollendis, l. si pecunia, §. si ff. de legat. 2. cum pluribus concordantibus, & l. 34. & 35. tit. 9. part. 6. l. 15. tit. 3. d. par. 6. vers. *Pero en dia no cierto*, ipse Azeued. tenet in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recop. n. 169. & ipse Michael Crassus vbi supra in §. fideicomis. in quæst. 10. num. 5. dictus Azeued. consil. 12. numer. 11. & 12. & 17. quibus iuribus expressis nec respondet Çauillos, nec potest dari iuridica responsio, mihi quæ semper verior & communior visa fuit hæc opinio, quæ semper defendi, & pro ea multoties obtinui. Et eam tenendo, non oberunt fundamenta adducta à Çauillos vbi supra: nam l. 39. tit. titul. 9. part. 6. quam corruptè allegat, quia est l. 34. & 35. tit. 9. part. 9. per quam probare nititur, quod dominium rei legatæ transit ad legarium à die mortis testatoris, expressè probat, quod transit dominium, quando legatum est purum, & sine conditione, vt habetur in dictis legibus 34. & 35. in versic. *E maguer*, & ibi: *Si es fecha sin condicion*, & ita tenet Gregor. Lopez in gloss. verbo, *El señorio*, ibi, *Et hoc, quando lega-*

sum est purum. Et plenè probatur in dicta l. 34. versic. *Eslo seria si la mada fuisse hecha puramente, o a tiempo cierto, mas si fuisse hecha so condicion, no seria asis.* Nec oberit fundamentum, quod adducit ex opinione Telliij Ferdinandez in l. 3. Tauri 3. part. numer. 10. videlicet quòd si maritus instituit piam causam, vel alium heredem relinquit, & vxorem usufructuariam in vita sua: pia causa, & alius institutus dicantur hæredes à morte testatoris, & non à morte vxoris usufructuariae, & solum ea vi uente deferatur emolumentum, & quòd si hæredes pendente usufructu tempore motiuntur, transmittunt hereditatem, vel huiusmodi legatum suis hæredibus: † Nam respondeo, quòd dicta Telliij opinio est vera in suo casu, nam in eo nulla adest conditio, quia institutio, vel relictum est purum respectu hæredis, vel legatarij, & vxor tantum potitur usufructu pro vita sua, & ea mortua spirat usufructus, què nullo tempore poterat transmittere, nec priuare iure suo dictos hæredes, vel legatarios mariti, qui etiam in vita poterant illud donare, vel vendere. Et nil mirum, quòd moriendo transmittant. Et tales instituti censentur post mortem vxoris usufructuariae ex mente testatoris pure instituti, & statim adire poterunt. Et ibi tempus mortis vxoris non est adiectum ad impediendam puram institutionem, sed ne vxor in usufructu per tempus vitæ suæ perturbetur. Ita mirabiliter in proprio casu respondet additio ad Alexand.

in cons. 162. & Guillielm. Benedict. in cap. Raintuntius de testamentis in verbo relinquit numer. 7. quos & alios refert Michael Crafsus tractatu de successioneibus, §. legatū, quæst. 23. num. 2. vers. contrarium, & eodem modo responderetur ad alia fundamenta adducta per dictum Cauillos pro sua opinione: nam loquuntur in dissimili casu, & in relicto puro, & non sub conditione, per supradicta.

EST QVE Alia controuersa *Quæst. 284* quæstio, quam multoties in praxi *De praxi* habui, utrum ærtius possessor *habente hypo-* cuius rei acensuata, vel ratione *thecam cē* census hypothecaræ pro solutione habes *sualem.* titulum & bonam fidem præscribat dictam hypothecam per spatiū decem annorū. † In qua quæstione omnes *1612* Scribentes tam antiqui quàm Regnicolæ indubitanter concludunt, quòd dictus tertius possessor cum titulo & bona fide, præscribit dictam hypothecam per spatium decem annorum per multa iura & Doctores, quos refert & sequitur Felician. à Solis de censibus lib. 3. cap. 4. num. 13. tomo 1. & in tomo 2. lib. 3. cap. 4. num. 18. qui Felicianus ubi supra defendit, quòd hi decem anni incipiunt currere à die possessionis, & non à die solutionis affirmans, quòd licet creditor & dominus census acceperit solutionem ab alio debitore, vel ab habente aliam tem hypothecam ratione prædicti census, nihilominus dictus tertius possessor præscribet, & quod per dictam solutionem non videatur interrupta præscriptio. † Quam quæstionem etiam quampluries in praxi habui, & per supradicta

Tractatus de priuilegiis

supradicta tradita à dicto Feliciano videbatur, per dictam censuram solutionem non interrumpat prescriptionem. Sed nihilominus contrarium est tenendum: in iure quàm in praxi, & sic quod per redditus solutionem interruptitur prescriptio contrarium rei a censuræ, & hypothecæ possessorem. Quod probatur, quia omnia iura & Doctores, quos refert dictus Felicianus ubi supra, disponunt in hypothecâ regulari, & non in hypotheca irregulari, quæ inducitur ratione census, & disponunt in contractu, in quo imponitur dies certus solutioni, & non in solutionibus annalibus. Et opinio tenentium, quod prescriptio decem annorum incipit à solutione, est communior & uerior, ut tradit Zuall. in practiciis questionibus communes contra communes, in quest. 3. à nu. 2. cum sequentibus, qui alios refert, & reprobatur opinio Feliciani, de qua supra. Et probatur, quia l. 1. C. si aduersus creditorem, & alia iura adducta in prima opinione probant, quod ad hoc ut intrat dicta decennalis prescriptio, requiritur silentium creditoris; & nullo modo potest dari silentium in creditore, qui redditus exigit ab uno debitorem, vel ab alia re sibi pro suo censu obligata, vel hypothecata: & quoniam qui habet plures obligatos, potest ab uno illorum solutionem debiti recipere, vel ab una re sibi hypothecata, absque eo quod sibi præiudicium pareat circa alias res obligatas, vel hypothecatas, & per text. in l. 2. C. de fideiussor. & probatur in l. distractis, & in l. debitores, la 2. C. de pignoriis & hypothecis, ut tenet Cassanxus in consuetudinibus Burgundie rubrica §. 1. fol. 207. col. 1. vers. Item etiam. Et hanc meam opinionem, quam defendo, tenet Parladorius de rebus quotidianis, lib. 2. cap. 1. §. 16. num. 5. & 6. & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio 3 par. cap. 1. à num. 34. & in numer. 36. & in lib. 1. practicarum questionum quest. 90. num. 6. & in libr. 3. quest. 35. num. 2. & copiose Cassaneus in consuetudinibus Burgundie in loco à legato à dicto Ioan. Gutier. in dicto num. 6. & copiosissime Rodriguez de redditibus lib. 2. quest. 94. à num. 63. cum sequentibus. Et etiâ comprobatur, quia per unamquâque solutionem interruptit creditor dictam prescriptionem, & renouat suam obligationem: & nam tot sunt obligationes, quot solutiones, per pluribus, ff. de verborum obligatio: & ut tenet Rebus. ad Regias constitutiones Gallicanas de sententijs executorijs art. 16. gloss. §. num. 2. tom. 2. & Parladorius de rebus quotidianis, cap. 1. §. 13. num. 44. & idem tot sunt legata quot anni, & secundum Azcuedo in l. 1. tit. 4. lib. 1. Retopilat. nu. 70. & prescriptio introducta fuit aduersus morosum & negligentem, & in eius odium: & non potest currere contra diligentem in exactatione sui debiti, & ita tradit Auiles in cap. pretorum, in cap. 10. glossa verborum, Execucion, numer. 69. versiculo. Quoque fallit, & Rodericus Xuar. in l. 3. tit. de las deudas, versiculo. Quæro ulterius, num. 1. & etiam pro unaquaque exactatione debiti à creditore

ditore facta interruptitur præscrip-
 1610 tio, † per multa iura & Doctores,
 quos allegat Azeueed. in l. 7. titul. 5.
 lib. 4. Recopilatio. à num. 78. & Par-
 ladorius in dicto tractatu de rebus
 quotidianis lib. 1. cap. 7 §. 13 nu. 36.
 ad finem, & creditor qui redditus sui
 census exigit, retinet dominium &
 possessionem rei acensuatæ, & non
 currit contra eum præscriptio, licet
 res hypothecata pro censu sit apud
 1611 tertium possessorem, † ita tenet Bar-
 tholomæus Brixensis in suis quæstio-
 nibus dominicalibus in quæst. 24.
 in solutione ad argumētum, & dicit
 vnum mirabile Flores in additioni-
 bus ad Gamam in decisio. 99 quod
 hæres, vel quilibet alius successor in
 iure illius, qui censum imposuit, vel
 hypothecauit aliquam rem, nunquā
 1612 præscribit. † Et sic primus, qui cen-
 sum imposuit, & eius hæres, & vl-
 timi rei acensuatæ possessores sem-
 per ad solutionem redditus tenentur,
 & coguntur etiam domino recog-
 1613 noscere, † tenetque Felicianus de
 censibus tom. 1. lib. 3. cap. 4. num. 11;
 & 12. vnum in praxi notabile, quod
 remedium executiuum comperens
 contra rem acensuatam, competit
 etiam contra bona obligata per ge-
 neralem obligationē, licet dicta bo-
 na à tertio possideantur, qui habue-
 rit titulum, vel causam natam vel
 deriuatam à principali debitore,
 1614 † qui Felicianus ad hoc allegat Frā-
 ciscum Milangensem in decisionibus
 suis decisio. 1. nu. 6. lib. 2. & Parla-
 dor. de rebus quotidian. lib. 2. c. fin.
 4. par. §. 5 num. 17. qui allegat alios
 tenentes, quod supradicta locum

habent, licet titulus, vel ius acquisi-
 tum tertio possessori nō deriuetur à
 proprio debitore principali, nisi per
 longam successionem: & ipse Feli-
 cianus de censibus tomo 1. lib. 3. cap.
 6. vnum in praxi notabile adducit
 priuilegium, quod tertius possessor
 fundi acensuatæ, vel hypothecati, po-
 terit, si voluerit, recognoscere domi-
 num census, vel rem acensuatam, vel
 hypothecatā remittere, † quod etiā 1615
 tenet Rodriguez de redditibus lib.
 2. quæst. 9. n. 68. & Lara de annuer-
 sarijs lib. 1. c. 1. à nu. 26. & Lafarte de
 decima c. 10. n. 7. Quod verum cre-
 do, nisi iste tertius possessor rei acen-
 suatæ, vel hypothecatæ, fuerit hæres
 primi in stirutoris, vel in ei⁹ iura suc-
 cesserit, vel iam recognitionem fece-
 rit, ad soluendumque se obligauerit,
 per superius adducta. Vnūque mira-
 bile vxoris priuilegium refert Bald.
 in cons. 247. lib. 4. videlicet, quod si
 maritus habitationem vel alimenta
 vxori reliquerit, vel legauerit, donec
 cum filia vixerit, mortua dicta filia,
 adhuc legatum debetur, † quē sequi 1626
 tur Morquecho in tractatu de bono-
 rum diuisione lib. 4. cap. 11. num. 73.

ET SI I. Maritus legauerit vxori
 vsumfructum, & post eius mortem
 Titio, illa verba, *Post eius mortem*,
 vendicant sibi locum, etiam si vxor
 non moriatur, sed ad secundas nup-
 tias transierit ex mēte testatoris, † se-
 cundum Ioannem Andre. in addi-
 tionibus ad Speculatorem, in titulo
 de secundis nuptijs, quam dicte
 communem opinionem Gratus in
 responso 124 num. 14. & 15. lib. 2.
 quos refert & sequitur Morquecho

in

Tractatus de priuilegiis

in dicto tractatu de bonorum diuisione dicto lib. 4. cap. 11. num. 91.

Quæst. 286 E S T Q V E speciale dotis priuilegium, quod datur læsi remediū, etiam si læsio sit intra dimidiam iustitiam pretij, et per li. i. succursus, ff. de iure dotium, vbi glossa in verbo, circūuentus, & glossa verbo, Præster in l. si res, §. 1. dicto titulo, quæ est communiter recepta secundum Albericum in l. 6. C. soluto matrimonio, Imol. in cap. cum dilecti de deemptione & venditione num. 16. vbi Burgos num. 48. & Anton. Gom. in l. 5. Tauri num. 44. Costa in l. cum tale, §. si quis arbitratu, ff. de conditio. & demonstratio. num. 26. Pinellum in l. 2. C. de rescindenda venditione 1. par. cap. i. num. 12. cum sequentibus, Meneses in d. l. 2. C. de rescindenda venditione, num. 20. Gomez de Leon in centuria sua cap. 5. num. 5. & est text. in l. 16. tit. 11. par. 4. vbi Gregor. Lop. tenet Martienc. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilat. gloss. 8. num. 20. & 21. Estque notandum in praxi, quod hoc remedium non præscribitur tempore ordinario quatuor annorum, sed durat semper, *1629* et habetur in d. l. 16. tit. 11. par. 4. & defendit Mexia ad legem Toleti 2. part. in responsione ad sextum & octauum fundamentum num. fin. 6. ceterum, quod intelligo durare vsq; ad 30. annos tantum, additque Azuned. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilat. num. fin. quod contra Ecclesiam lædenter alium ultra dimidiam datur remedium eriam lapsis quatuor annis, *1630* et ex opinione ipsius Mexia in taxā pannis conclusione 5. nu. 2. & cum

regulariter si constituo procuratorē generaliter ad omnia, non potest facere ea, quæ requirunt speciale mandatum, et per text. in cap. qui ad agendum de procuratoribus libr. 6. cum concordantibus, inuenitur in hac materia vnum speciale priuilegium, quod quando constituitur procurator generaliter ad omnia excepto ad vnum casum, in quo requiritur speciale mandatum, censetur constitutus ad omnia alia, quæ requirunt speciale mandatum, et secundum Lapum in dicto cap. qui ad agendum de procurato. lib. 6. vbi Doctores, in §. 1. & Alex. in l. fin. ff. quod quisque iuris, & Dec. in cap. consultationibus per illum tex. de officio delegati, & in c. cum dilecti de confirmatione vtili, vel inutil. nu. 3. ad fin. Sed cum confirmatio facta simpliciter non videatur approbare, nec confirmare actū nec priuilegium nullum, et per text. in cap. ex parte de constitutio. cap. dudum de decimis, vbi Scribentes, & confirmatio ex certa scientia dispensatio dicatur, et secundum Bald. in c. cum super in principio de causa pos sessio. & proprietat. *1631* *1632* *1633* *1634*

E S T Scitu dignum, verum verbum, confirmamus, simpliciter & absolute à Principe prolatum importet certam scientiam. et In qua questione dicunt importare certam scientiam Ioan. Andre. in cap. penultimo de confirmatione vtili, vel inutil. vbi Butrius, Cardinal. & Imol. & Abb. in cap. examinata ad fin. eodē tit. Sed contrarium defendit Decius in rubrica de confirmatione vtili, vel inutil. num. 6. & in d. c. examinata num. *Quæst. 287* *1635*

num. 5. ubi optimas rationes concludentes inuenies: qui Decius in cap. venerabilis dicto tit. à num. 1. agit, quando præsumatur Principem facere confirmationem ex certa scientia, & in cap. sua nobis eodem tit. numer. 7. ex plurimorum opinione resoluit, quod etiam confirmatio facta ex certa scientia non confirmat priuilegium, nec actum in præiudicium tertij. † Addo etiam, verum concessio Pontificis facta spuris, vt ordines possit consequi, trahatur ad falsos ordines. † In quo teneas, quod talis concessio ad sacros ordines non trahatur, nisi Pontifex dicat, cōcedo, vt talis spuris possit ad omnes ordines promoueri, ita tradit Ostiens. in cap. literas de filiis presbyterorum secutus Tancredum, Gosfredum, & Innocentium; tenet Speculator in tit. de regulis iuris, §. postremo, vers. Quid si dispensatum est, & Rebus. in praxi benefic. tit. de dispensatione super defectu natalium, num. 47. quod limita cum Abbate in dicto cap. literas num. 6. nisi spuris esset ad minores ordines ante Pontificis concessionem prouectus. Ex quo sequitur, quod licet Pontifex spurio concedat, quod ad omnes ordines prouehi possit, talis concessio & dispensatio non extenditur ad beneficia consequenda, † ita tradunt Doctores relati ab Azorio in 2. par. institutionum moralium lib. 6. cap. 3. vers. Quinto quæritur, ubi cum Ioan. Andrea, & Abbate in dicto cap. literas num. 6. tenet, quod ille, qui fuit degradatus, & ab ordinibus deiectus, & ad eas restituitur, non censetur ad

ad beneficia restitutus. † Additurq; etiam, quod quando Pontifex spurium habilitat ad beneficia consequenda, non videtur habilem facere ad dignitates consequendas, † secundum Panormitan. in cap. literas de filiis presbyterorum, & Rebus. in praxi benefic. 2. par. de dispensatione super defectu natalium; num. 52. sicuti dispensatus ad dignitates Ecclesiasticas non censetur dispensatus ad dignitates maiores & principales, quales sunt in Ecclesia cathedrali maiores post Pontificali, & in ecclesia collegiali dignitas omniū maxima: & dignitas Episcopalis, † vt tradunt Archidiacon Ioan. Andre. Domin. & Anton. in cap. 1. de filiis presbyterorum in 6. Rebus. in praxi benefic. 2. part. de dispensatione super defectu natal. num. 86. & Azorius ubi supra versicul. Octauo quæritur, circa quod agit Felinus in cap. postuisti de rescriptis num. 2.

V N V M In praxi admodum notabile, hoc est, quod si aliquis spuris est incestuosus, adulterinus, vel ex sacrilegio natus, tenetur hos defectus Pontifici exprimere: & non sufficit, quod generatim fateatur, se esse illegitimum, vel spurium; aliās irrita erit dispensatio, † quod deducitur etiam ex text. in dicto cap. postuisti de rescriptis; ubi probatur, quod si aliquid in gratiæ impetratione silentio prætermittatur, quod si exprimeretur, difficilem redderet ipsam gratiam, ita vt Princeps eam denegaret, aut difficilius concederet, irrita est ipsa gratia, vt pote licetis subreptitijs impetrata. † Quæres etiam

Tractatus de priuilegiis

etiam quid agendum, quando contraria sibi inuicem fuerint priuilegia, & quomodo interpretari debeant, de quo inuenies glossam & Panormitanum in cap. 1. de rescriptis num. 14. Addo etiam vnum in praxi quotidianum, pro quo multoties sententiam obtinui fauorabilem, videlicet, quod in generali reuocatione legatorum, non continetur legatum alimentorum, nec verum alimentorum, † iuxta text. in l. liberis, §. posthumis, ff. de alimentis legat. vbi optima glossa verbo, non videri, &

ita tenet Mantica de coniectur. vltim. voluntatis libr. 2. tit. 2. num. 3. & Surdus in eodem tractatu titul. 8. à num. 5. & tit. 9. quæst. 25. à num. 9. & Lara de alimentis in §. vtrum, num. 26. & Iosephus Ludouicus in communibus conclusionibus conclusionem 24. versiculo, Declara sexto, Mascardus de probationibus vol. 3. conclusionem 1265. num. 39. & nouissimè Cauallus in practicis quæstionibus communes contra communes, in 3. tomo quæstio. 779. numer. 233.

FINIS.

De optimo maximo laus & gloria, qui est benedictus in sæcula.

INDEX

INDEX COPIO-

SISSIMVS RERVM OM-

nium, sententiarumque insignium; quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione continentur, in ordinem Alphabeticum congestus.

A

ACCUSATIVVS Denotat perfectionem actus, num. 1142.

Actor & reus quando eodem privilegio nituntur, potior est conditio actoris, num. 1237.

Actiones actiue & passiue transeunt contra illos, quibus omnia bona donantur, tanquam si verè hæredes fuissent, num. 1196.

Actus legitimus & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri, num. 1262.

Actus, qui semel perfectus est, non resolvitur ratione impotentie & inhabilitatis, numer. 526. ubi limitatio.

Actio realis competit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solemnitate vendantur, numer. 630.

Actio iniuriarum post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad hæredes, & non perditur quantum ad bona & con-

demnationem pecuniariam, num. 1549.

Actio descendens à lege, vel statuto, debet esse perpetua, num. 1549.

Actus meræ liberalitatis excludit iuris necessitatem, num. 1588.

Administrationem habens coniuncta personæ potest debitum exigere, & recipere, num. 770.

Admissus semel tanquam bonus & dignus, non poterit postea reprobari, num. 436.

Advocatus si fuit prædictum datum ob causarum patrocinium, si ignorans postea appareat, poterit ei tolli numer. 456.

Affirmans se esse nobilem, & virtute præstantiorem & proximiorum licet sit femina, in casu successionis, habet suam intencionem fundatam, numer. 427. & limitatur numer. 433.

Agricola negans se talem esse, creditore ignorante, non potitur privilegio sibi concesso, num. 1003.

Agricolis privilegium, ne incarceration pro debito civili noviter concessum recenseatur, num. 101.

Agric.

Index Alphabeticus.

Agricolarum, de quo in numer. 201.
utrum extendatur ad debita pra-
terita, ubi aliqua limitatio, re-
consensur, num. 202.

Agens ex legis beneficio debet pro-
bare qualitatem in ea contentam,
num. 241.

Alimentari debent pauperes, in quo-
rum fauorem sententia lata est in
causa dotis, licet ab ea appellatio in-
terponatur, num. 860.

Alimenta petenda & praestanda sunt
in domicilio praestare debentis, num.
861.

Alienatio bonorum Ecclesia, vel mo-
nafterij, utrum valeat sine forma
& solemnitate a lege requisita,
quando est Ecclesia, vel monaste-
rio utilis, num. 1119.

Alienatio utilis Ecclesia & mona-
sterio, quae absq; solemnitate non va-
let, poterit postea ratificari, numer.
1120.

Alimentorum legatum, siue fiat
pauperi, siue diuiti, semper conti-
net fauorem alimentorum, num.
1308.

Alimenta sunt eroganda illi, cu-
ius bona sequestrantur, numer.
1560.

Alimentorum nomine etiam me-
dicina comprehenduntur, numer.

71.

Alimenta utrum spurji, & illegi-
timis praestanda sint iuxta con-
gruam sustentationem, an iuxta
dignitatem & qualitatem recipien-
tis, num. 1514.

Alimentorum fauor extenditur ad re-
lictum pro anima vel annuuario,
num. 1569.

Alimenta relictæ ex aliquo pradio su-
menda, utrum pradium relictum
in proprietate censeatur, num. 1587.

Alienationis prohibitio facta simpli-
citer a testatore, & sine causa,
alienationem impedire non solet,
& dicitur nudum preceptum, &
consilium, quod successores non
astringit, num. 1522.

Aliud pro alio iuncto creditore solui
non potest, num. 204.

Aliquid facile fieri non posse, & non
posse fieri, æquiparatur in iure,
num. 214.

Antona Garcia privilegium tan-
tum extenditur ad gabellarum
excusationem, & non ad offi-
cia nobilibus concessa, numer.

138.

Angeli doctrina ponderatur, numer.
1323.

Animus redeundi ad ciuitatem pra-
sumitur, quando uxori, filij, fa-
rentes, fratres, vel consan-
guinei relinquuntur in ea ad mu-
nera, & onera subeunda, numer.

39.

Animus redeundi ad ciuitatem pra-
sumitur, & consideratur quoad
residentiam habitationis per in-
terpositionem famulorum, numer.

38.

Animus & voluntas ex facto, vel
non facto probatur, num. 158.

Angeli opinio tenentis, quod succes-
sores non poterunt explicare statu-
ta predecessorum, resellitur, num.
689.

Annexi & connexi idem est iudiciu,
etiam si annexum sit maioris va-
loris, num. 751.

Appro-

Index Alphabeticus.

Approbata si fuerit impetratio obren-
ta ob falsam causam, possunt impe-
trantes eam contradicere; quando
agitur de anima iudicio, num. 1103.
Approbatus semel, vel sufficiens ad ali-
quod actum, & causam, potest postea
reprobari deficiente approbationis
qualitate, num. 493.
Appellatio est defensio, num. 744.
Appellatio utrum possit tolli à Princi-
pe per privilegium, vel rescriptum,
num. 749.
Arma apposta in rebus maioratus utrum
accrecant maioratui, num. 842.
Arraigarse qui tenentur, sufficit ha-
bere bona in aliquo loco eiusdem
prouincie, num. 915.
Argumentum à simili non habet locum,
quando sequitur iuriam corre-
ctio, num. 554.
Argumentum à simili non tollit cla-
ram dispositionem, nec valet data
aliqua dissimilitudine, num. 555.
Argumentum à simili, vel ab eadem
ratione, fallax est, num. 558.
Ascribenti se scriptura velut testis as-
sistens, utrum praiudicium sibi pa-
ret de contentis in ea, ubi optima re-
solutio, & distinctio, num. 105.
Auctoritas disponens semper excepta
censetur in qualibet generali dispo-
sitione, num. 1340.
Axiuendi opinio modificatur, num. 918.

B

Bartoli opinio interpretatur, nu. 22.
Bastimentorum nomen quid compre-
hendatur? num. 71.
Bastardi, & naturales tantum sub hoc

verbo, generis, non comprehendun-
tur, num. 154.
Beneficium Principis est latissime in-
terpretandum, num. 944.
Beatitudo quadam inesse dicitur in do-
natione, num. 6.
Bigamus, nec irregulares non dicitur il-
le, qui matrimonium contrahit cum
eo, quam antea corruerat, nu-
mero 1223.
Bobadilla refellitur, num. 386.
Bobadilla taxatur in quadam sua di-
stinctione, num. 1421.
Bona, de labrança, y criança, ac-
quisita in uno loco exempto, si in
alio etiam exempto vendantur, in
quo etiam vendens habet vicini-
tatem, non erunt à solutione gabel-
le libera, num. 47.
Bona patrimonialia clericorum non gau-
dent privilegio concesso ecclesiarum
bonis, n. 240 & 374 in fine.
Bona patrimonialia, ad cuius titulum
fuit aliquis ordinatus, gaudent pri-
uilegio bonorum ecclesiasticorum, nu-
241 & 375.
Bona data filio in titulum patrimonij
ad ordines consequendos, utrum co-
ferantur, num. 242.
Bona beneficiorum sunt ecclesiastica,
& spiritualia, num. 244.
Bona à clerico possessa sua, & libera à
seruitute tributo, & gabella presu-
muntur, num. 264.
Bona patrimonialia clericorum gau-
dent privilegio clericorum in cas-
tibus tantum à iure expressis, nu. 374.
Bonacuitati, & republica non ha-
bent privilegium bonorum fiscalium
nisi in casibus à iure expressis, num.
383.

Index Alphabeticus.

Bona futura non veniunt in confiscatione bonorum, num. 389. & 1664.
 Bona immobilia minorum nisi magna interueniente causa. Vendi non possunt, num. 624. & num. 1744.
 Bona constante matrimonio quaesita communicantur, num. 885.
 Bona habens in loco libero & franco, si ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam soluere gabellam tenetur, num. 1087.
 Bona non dicuntur nisi deducto aere alieno, num. 1295.
 Bona reipublica, & bona fiscalia in multis casibus equiparantur in privilegijs, num. 384.
 Bona futura, & postea acquisita veniunt in obligatione, num. 1562.

C

Capellania utrum comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio ecclesiastico, num. 246.
 Capellania utrum dicatur beneficium ecclesiasticum, & bona capellaniae dicatur ecclesiastica & spiritualia, vel temporalia & profana, ubi distinctio, num. 247.
 Casaneus increpatur, & ad iura ab eo adducta respondetur, num. 303.
 Casus omissus a nona dispositione intelligitur secundum ius antiquum, num. 357.
 Casus contingens praeter ordinationem testatoris non comprehendatur in dispositione, etiamsi in eo esset maior ratio disponendi, num. 793.
 Casus verus & fictus quando equipa-

rantur in iure, dispositum in uno habet locum, & verificatur in alio, num. 824.

Castro concessio a Principe censetur concessa munitiones, & caetera armorum praeparamenta apposita pro castri uindicatione, num. 841.

Casus omissus a lege noua intelligendus est secundum legem antiquam, num. 886.

Causa impetrationis quando est conditionalis, non valet dispensatio, quauis causa dicatur impulsua, num. 1161.

Causa immunitatis, vel privilegij pendente utrum facienda sit gabella solutio, num. 75. ubi bona distinctio.

Causa commissa a conciliacinitatis, vel Principis, ratione rescripti, vel privilegij alicui ex decurionibus, utrum possit ab eo prosegui, si causa nondum finita desinit esse decurio, num. 510.

Causa commissa canonico per sedem Apostolicam si post rescriptum, vel litterarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosegui, & ratio redditur, num. 521.

Causa, quae ex praemio vel praefatione sumitur, praesumitur, & dicitur finalis, num. 657.

Causa concedendi gratiam, vel privilegium, utrum debeat esse vera finalis, & impulsua, & utrum deficiente dicta causa corrumpatur privilegium, num. 711.

Causa si committatur certo die terminanda, per lapsum diei spirat iurisdictione, nisi de partium consensu prorogatur, num. 369.

Causa noua superueniens tollit privilegium, num. 990.

Causa finalis & causa impulsua quae ducatur in privilegium, & an falsitas

causas

Index Alphabeticus.

- ritiet privilegium, vel rescriptum, num. 1025.
- Causa quando conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiā ob alias causas concedo, vitiatur per obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.
- Causa si posita sint in privilegio, non sufficit vera una illarum, si ambe causae apponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera, num. 1404.
- Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum & privilegium, quod intellige ut ibidem, num. 1405.
- Causa una si exprimitur in privilegio, vel lege, & altera possit considerari cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur, num. 1406.
- Causae duae lucrative non possunt in eadem persona concurrere, & ibi dicta regula interpretatio, num. 45.
- Censum imponens & eius haeres, & ultimi possessoris rei acensuata semper ad solutionem redditus tenetur: & coguntur ad recognoscendum, num. 1223.
- Cessante consanguinitate, quae fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela, num. 449.
- Ceci à muneribus personalibus, & à gabella immunes sunt, & hoc privilegium poterunt intentare coram iudice Ecclesiastico, num. 462.
- Ceci inter miserabiles personas annumerantur, num. 462.
- Ceci, qui diuitijs pollent, contractionemque habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis & gabella, num. 466.
- Certa scientia Principis habet vim clause derogatoria, num. 614.
- Certa scientia Principis in promotione vel beneficio conferendo, potest per testes probari, num. 731.
- Cessionarius & fideiussor, cui à creditore sunt actiones cessae, gaudet omni privilegio prelationis, quod cedens habebat, num. 894.
- Cessionarius, qui succedit in causam vi duae, vel minoris, vel pauperis, & aliorum habentium privilegium conveniendi adversarium in curia Regia, utrum possit cedentis iure uti, & quid in casu diverso, quando non privilegiatus cedit privilegiato, numer. 1202. & 1204.
- Cessionarius non admittitur ad retractum iure sanguinis, cum sit personalissimum, num. 1205.
- Cessionarius admittitur in retractum conventionali, num. 1206.
- Cessio bonorum, & exceptione quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in via executiva, n. 1238.
- Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in reuendicatione, & ibi controversia & conciliatio, n. 1240.
- Character ordinis, & baptismi tanquam inherens animae, non reiteratur, nec perditur eius virtus, num. 1292.
- Civitas proprie loquendo de iure communi & paritarum est, quae muris & suburbij continetur, num. 55.
- Civitatis concilium potest immunitate concedere remunerationis gratia, num. 502.
- Civitatis concilium potest donationem concedere

Index Alphabeticus.

- concedere remunerationis causa, n. 508. ubi limitatio.
- Citatio partis necessaria est in declaratione privilegiorum, num. 580.
- Citatio requiritur in unoquoque negotio, ubi vertitur alicuius praeiudicium, num. 581.
- Citatio non est necessaria in his, quae dependent à mera voluntate, num. 585.
- Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispensatum cum incapaci, num. 728.
- Civitas si destruitur cum spe reparationis, durant eius privilegia, secus è còverso. & ibi quid in turri destructa, & alteri concessa, num. 761.
- Civitas vel Ecclesia, quae destruitur auctoritate superioris, utrum perdat nomen, num. 799.
- Civium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex privilegio, num. 826.
- Citari debet pars, quotiescunq; Princeps concedit privilegium cum his, quae recipiunt causa cognitione, vel partem multum ledunt, num. 903.
- Civitatis Sagiensis appellatione continetur diœcesis Sagiensis, num. 936.
- Civitatis appellatione non continetur territorium, num. 957.
- Civitas civibus illustratur, & ampliat, num. 947.
- Civitate interdicta singuli interdicti censentur, num. 1130.
- Civitas si aliquod impetrauerit privilegium pro se, & locis ipsius territorij, non tenentur loca territorij tribuere pro expensis impetrationis, num. 1277.
- Civitas poterit petere adificatum in publico, num. 1281.
- Cessante causa non cessat effectus iam consummatus, licet perveniamus ad casum, à quo fortè causa nō sumpsit exordium, num. 1543.
- Clausula, quae ad executionem contra etus apponuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.
- Clausula de non revocando censetur apposta magis de stylo tabellionum, quam de contrahentium consensu, num. 144.
- Clausula, non obstante, nō est necessaria in dispositione, quam Princeps appellat privilegium, vel suo signat sigillo privilegiorum, num. 613.
- Clausula finalis, & impulsiva, quae dicitur in privilegio, num. 656.
- Clausula, non obstante, quando requiratur, & quomodo sit accipienda. Et clausula, certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & aliae clausulae, quid importent, num. 615.
- & num. 735.
- Clausula, ex certa scientia, & motu proprio, intelligitur in privilegio vel rescripto geminato, num. 710.
- Clausula testamenti, vel dispositionis excludens Episcopum ab executione causa pia non valet, numer. 716.
- Clausula, ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula, supplens omnes defectus, & ex plenitudine potestatis, quid importent, num. 725.
- Clausula quando habetur pro finali in dispositione, si deficiat, est obrepiticia, & nulla ipso facto, numer. 1160.
- Clausula apposta in principio, vel in

Index Alphabeticus.

in medio dispositionis, vel privilegij censetur repetita, & posita in fine, vel in alio capitulo, refertur ad precedentia, num. 1270.

Clausula, non obstantibus privilegijs in contrarium facientibus, quorum tenores de verbo ad verbum haberi volumus tantum quam expressos, utrum sufficiat ad tollenda privilegia haberi clausulam derogatariam ad privilegia futura, numer. 329.

Clausula posita in una, vel diutris dispositionibus, quomodo intelligatur, num. 1344.

Clausula apposita in principio legis, vel dispositionis censetur repetita in omnibus capitulis sequentibus, numer. 1349.

Clausula, quae ad executionem contraktus apponuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.

Causa si committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarum dignitatem resignavit, utrum ille, an alius, in quem resignavit, possit causam proseguire, & decidere, num. 1125.

Causa cognitio quando est annexa in privilegijs, vel gratijs, videlicet, si ita est, dispensetis, statuer declaratio facta a commissario causa cognita, num. 1156.

Clerici Ecclesia, vel monasteria, quae habent regalia privilegia super redditibus Regijs, non poterunt convenire collectores ante Ecclesiastico iudice, num. 172.

Clericus etiam cum iuramento non poterit privilegium fori renuntiare, nec privilegium sibi concessum, per

cap. si quis suadente, num. 227.

Clericorum bona utrum gaudeant privilegio clericorum tam quoad exemptionem, quam quoad privilegium fori, num. 373.

Clericus non poterit facere donationem suae concubinae, num. 806.

Clerici, & milites possunt facere donationem concubinae ob benemerita, & ibidem, num. 809.

Clericus pro solutione tributi impositi super re, quae ad eum devenit, potest coram iudice laico conveniri, num. 967. & 10101.

Clerici vel Ecclesia non tenentur solvere gabellam, vel collectas, vel alia onera similia de suis praedijs, num. 969.

Clericus, qui confessus est, se esse laicum, utrum sibi praedictum in suo clericali, vel privilegio fori, n. 298.

Clericus negotiator perdit privilegium fori, num. 1074.

Clericus & alius mercator privilegiatus ratione fori, conveniendus, & super rebus mercantia coram iudice seculari mercatorum, excepta clerici persona, num. 1066.

Clerici ante omnem humanam legem a iure divino in his, quae Ecclesiastica sunt, a potestate seculari exempti sunt, num. 1067.

Clerici negotiatores erunt conveniendi pro solutione gabellae apud iudicem sacularem capituli pignoris, num. 1068.

Clerici, quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscant, sunt per eum Principi & Imperatori subiecti, num. 1072.

Clericus assumens administrationem

Index Alphabeticus.

- Officium laicorum coram sacula
ri iudice conueniuntur, num. 1073.
- Clericus depositus, & postea restitutus,
non restituitur in beneficio alteri
collato, numer. 1134.
- Clericorum coniugatorum... priuile-
gium non amittit ille, qui contrahit
matrimonium cum ea, quam antea
corruperat, num. 1121.
- Clericus, Ecclesia, monasterium, vel
alia Ecclesiastica persona, quan-
do adificat in alieno solo, & opus
nouum fabricat, etsi adificium
esset religiosum, poterit demoliri per
mandatum iudicis secularis, num.
7279.
- Clericus habens bona communia cum
fratre laico, utrum ea possit defen-
dere à collectis, & gabella, & alijs
onibus ratione sui priuilegij cler-
icatus, num. 1376.
- Clericus & laicus si habent ius patro-
natus, pars clerici attrahit ad se par-
tem laici, num. 1351.
- Clericus dicens se esse laicum, & frau-
dulenter Regias gabellas conducit,
utrum perdat fori priuilegium, &
à laico iudice conueniatur, numer.
377.
- Clericus spoliatus laicum sua possessione
poterit à iudice laico spoliari, resti-
tuendo laicum in sua possessione, ut
ibidem, num. 1178.
- Concessio Pontificis facta spurio, ut or-
dines possit consequi, utrum traha-
tur ad sacros ordines, num. 1638.
- Concessio Pontificis facta spurio ad om-
nes ordines non extenditur ad be-
neficia, numer. 1632.
- Concessione in generali non veniant
ea, quae verisimiliter non concede-
rentur specialiter, num. 225.
- Concessio territorij alicui facta non ex-
tendit ad illud, quod antea erat
concessum vicinis, num. 573.
- Concessio si fiat à Rege de aliqua ciuita-
te, cum terminis & aquis, talis con-
cessio & priuilegium restringitur
ad solam iurisdictionem, & non
ad concessionem terminorum ipsius
ciuitatis, num. 572.
- Concessio simplex in odio & onerosis
primum actum tantum respicit,
num. 1094.
- Concessio gratia non vitatur, quando
alioquin Princeps concessisset gra-
tiam causa impulsiva, quae eum dif-
ficilem redderet ad concedendum
non expressa, num. 1157.
- Concessio Principis, vel priuilegium de
aliqua prebenda cathedralis Eccle-
sia, quomodo intelligatur sine pra-
iudicio Principis vel Pontificis, nu-
1218.
- Consilij Regij ob iuuli concessionem
nobiles fiunt, & exempti à tributo-
rum solutione, num. 298.
- Concilium ciuitatis non potest immu-
nitatem aliquam concedere, num.
506.
- Conditionem sufficit semel adimple-
tam fuisse, num. 439.
- In conditionibus semper attendimus
existentiam principum, nec de suc-
cessu curamus, num. 440.
- Conditionem sufficit semel aduis-
se, licet non maneat, numer. 145.
& numer. 450.
- Condemnato ad restitutionem rei cum
fructibus, quae compensatio admit-
tatur, num. 632.
- Conditio si adsit in priuilegio, debet
ad

Index Alphabeticus.

- ad unguem observari, numer. 669.
- Conductor non potest intervertere possessionem domini sui, num. 77.
- Conductor domus potest in tribus casibus à domo expelli ante locationem finitam, num. 1215.
- Conductor, cui pro assecuratione rei locata fueris ipsa res hypothecata specialiter, utrum possit ante tempus expelli in dictis tribus casibus, num. 1216.
- Conductor domus utrum in casu legis ad eam, C. locati, possit ante tempus expelli, si interuenit pactum expressum de non expellendo, numer. 1217.
- Confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore deficiente vera numeratione, non valet in prauiudicium partis, secundum communem, num. 589.
- Confessio de recepto facta ab executore, receptore, & susceptore regaliū reddituum valet, licet non constet de vera numeratione, & eius apochacreditur, num. 590.
- Conducta re, vel in emphyteusim recepta, praferuntur filij conductoris in meliorationibus alijs extraneis, num. 477.
- Confessus se centum debere, subintelligitur, & ideo tradere promitto, num. 121.
- Confessio facta à factore, procuratore, vel negotiatore de magna summa recepta virtute mandati cum exceptione expensarum, & salarij sibi debiti, utrum habeat executionem paratam, num. 593.
- Confessio habet executionem paratam, sicut sententia, num. 994.
- Confessio facta in iudicio actionem & obligationem parit, etsi causa non fiat declaratio, num. 595.
- Confessio inciànter facta ad alium finem non multam nocet, num. 597.
- Confessio facta in iudicio sine stipulatione, vel verbo, Promitto, vel debeo, executioni mandabitur de iure Regio, num. 589.
- Confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate, ius patronatus confiscatur, & in fiscum transit, ut ibide, num. 816.
- Confiscata vniuersa hereditate non trahit ad fiscum ius sepulchrorum specialis privilegij, num. 817.
- Coniectura non habent precisam regulam, num. 1234.
- Coniuncta persona solutionem recipere non potest, num. 769.
- Coniuncta persona dicitur de iure noniūri vsque ad quantum gradum, num. 772.
- Coniuncta persona multa specialia referuntur, num. 773.
- Coniuncta persona potest sine licentia in iudicio agere cum rati habitatione, vel ratificatione, num. 774.
- Coniuncta persona proprie dicitur procurator, num. 775.
- Coniunctis sunt interdictiones ea, quae requirunt speciale mandatum, n. 776.
- Concessum alieni ratione certa qualitatibus ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit, num. 1539.
- Conditionem semel adfuisse, sufficit, licet non permaneat, & quomodo hanc regulam intelligatur, num. 1540.
- Collecta si imponatur alicui civitati, videtur etiam villis & vicijs illius civitatis imposita, num. 1542.

Index Alphabeticus.

- Conditio nuptiarum ad futuras nuptias extenditur, num. 1600.*
- Conditio privilegij censetur perpetua, & non temporalis, ex ipsa virtute & natura privilegij, num. 1607.*
- Coniunctus, qui admittitur iure accrescendiratione tacita voluntatis testatoris praefertur substituto expressè nominato, num. 1258.*
- Communicare utrum possint terminos, montes & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae in alia civitate, num. 292.*
- Communicatio montium & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis, num. 293.*
- Communio pascuorum & terminorum non potest praescribi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant, numer. 295.*
- Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per conventionem, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, num. 297.*
- Compensatio in quibus casibus non admittitur, num. 409.*
- Compensatio non admittitur contra mulierem dotem repentem, num. 410.*
- Compensatio non admittitur contra fiscum & rempublicam, num. 411.*
- Consuetudo tollens privilegium dignitatis non valet, num. 509.*
- Consuetudines rationabiles, & privata locorum statuta non censetur tollere Rex, vel Pontifex in suis privilegijs vel rescriptis, num. 1054.*
- Consideranda non sunt, quae evenire possant, nisi ea sint certa & insalubilia, nec mutatur qualitas legis ex eo, quod contingere potest, numer. 1088.*
- Consuetudinem quando derogat lex vel privilegium, utrum futuram deroget, num. 1117.*
- Consuetudo omnis, licet à lege, vel consuetudine excludatur, nunquam censetur immemoralis exclusa, num. 1118.*
- Communio & connexitas facit, quod habens rem communem cum privilegiato fruatur eius privilegio, num. 1139.*
- Communicatio bonorum lucrativorum constante matrimonio habet locum in matrimonio putativo, numer. 1199.*
- Copula habita etiam per dispensationem in matrimonio si committatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis, num. 1171.*
- Consuetudo praeterita, vel futura, utrum videatur derogata à Principe, qui concedit privilegium, iubens illud observari, non obstante contraria consuetudine, & ibi limitatio, num. 1227.*
- Consiliarij civitatum instar habentur decuriones, & idem habent privilegium, & non poterunt torqueri, num. 1410.*
- Consules civitatum nostri temporis habent privilegium, ut torqueri non possint, num. 1412.*
- Contractus vim nullam habent sine utriusque partis praesentia, num. 137.*
- Coniunctus de mendacio in duplo condamnatus, num. 999.*
- Contractus, quando ex sui natura est reuo-*

Index Alphabeticus.

- renocabilis, clausula accessoria in eo posita censetur esse renocabilis, num. 142.
- Contribuere tenetur in expensu ille, cuius negotium utiliter gestum est, etiamsi effectum non habuerit, num. 124.
- Confirmatio facta simpliciter non videtur approbare, nec confirmare actum nec privilegium nullum, num. 163.
- Confirmatio ex certa scientia non confirmat privilegium nec actum in prauiudicium terti, num. 1636.
- Confirmatio ex certa scientia dispositio dicitur, num. 1634.
- Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius communi redditur, fauorabilis iudicari debet, num. 1571.
- Correctores & officiales consistoriales utrum subsistente causa vrgentis caristia, vel pestis, possint constituere immunitatem deferentibus victualia, numer. 37. cum sequentibus.
- Continentia causa diuidi non potest, etiam ex beneficio prorogatus, numer. 961.
- Creditor non potest propria auctoritate occupare bona debitoris, sine iudicis mandato, num. 380.
- Creditor potest propria auctoritate occupare bona debitoris vacantis, & derelicta pro sui iuris conseruatione, num. 381.
- Creditor, qui habet privilegium pignoris, vel hypotheca, vel fideiussorem pro suo debito, non prauiudicatur, quando debitor bonis cedit, vel quando ei sit remissio a maiori parte creditorum, quia habet recursum contra hypothecas & fideiussorem, num. 735.
- Creditor habens fideiussorem, pignus, vel hypothecam pro suo debito, compellitur stare dilationi concessae a maiori parte creditorum, numer. 736.
- Creditor potest consequi debitum suum super bonis emphyteuticis ecclesiae, ratione vtilis domini, num. 968.
- Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori & antiquiori creditori, et sibi ius cedatur, num. 966.
- Creditor secundus utrum habeat ius offerendi mulieri creditrici, antequam agentis pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, & quid quando agit pro sua dote soluto matrimonio, num. 1597.
- Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine prauiudio exigendi circa alios, num. 1615.
- Creditor per unamquamque solutionem interumpit praescriptionem, & renouat suam obligationem, numer. 1616.
- Creditor interumpit praescriptionem, quotiescumque debitum exigit a suo debitore, num. 1620.
- Creditor, qui redditus sui census exigit, retinet dominium & possessionem rei censuatae, & non currit contra eam praescriptio, licet res hypothecata a tertio possideretur, numer. 1621.

Dammum

Index Alphabeticus.

D

Dammum rescire tenetur Princeps in casu, quo privilegium cum damno tertij concedere possit, num. 120.

Dammum nec interesse, nec excessus iusti pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest excedi: quod intelligo ut ibidem, num. 217.

Datum alicui tanquam bono, non tollitur, licet illa qualitas postea cessaverit, num. 438.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum, num. 223.

Debitum exactum ab uno creditore utrum ab alio repeti possit, num. 1508.

Debitum personale non potest repeti ab alio creditore, num. 1510.

Debitum fiscalis hypothecarium, & privilegiatum potest repeti ab alio creditore privilegiato, licet antea fuerit alio creditori non privilegiato solutum, num. 1511.

Debitum tritici utrum satisfacias solvendo estimationem taxatam in tempore caristia, in quo triticum non inuenitur nisi pro immodico pretio, num. 203. cum seqq.

Debitum tritici non satisfacies, nisi solvendo estimationem, quatio pluri valet à tempore mora, numer. 205.

Debitum tritici vel certe quantitas, utrum excusetur à mora pro tritico non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, ubi optima resolutio, num. 206.

Debita res si ex casu praestari non potest, estimatio debetur, numer. 207.

Debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate Ecclesiastica de iure canonico, num. 912.

Debitor, qui non potest conveniri in plus quam facere potest ratione privilegij, eo non potitur, si creditor est pauper, & eadem egestate laborat, num. 1236.

Deberi non potest nisi illud, quod exigere potest, num. 1521.

Decima venit solvenda Deo, de bonis capellania, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines consequendos, num. 248.

Decimandi ius spirituale est, nec regulariter laicis potest competere, num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex privilegio Pontificis, num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis privilegio potest laicis competere, num. 253.

Decimarum fructus possunt vendi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiae erciscundae, num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabella debeatur, quando fructus venduntur, num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur beneficicia patrimonialia, numer. 256.

Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum Ecclesiasticorum, num. 257.

Decimarum fructus est quid separale, & vendi, & locari potest, & post vendi.

Index Alphabeticus.

- venditionem* nondicitur res Eccle-
siaslica fructus decimalis, & per
dit nomen & privilegium, n. 764.
- Decima* si non soluitur de aliquibus a-
gris privilegij causa, quando colun-
tur & seminantur, soluitur de his
agris incultis, qui nuncius ad cultu-
ram rediguntur, numer. 1042.
- Dicimas* si quis percipiat privilegij
causa, ei non debentur decemalibus,
num. 1043.
- Decuriones*, qui pro sua civitate in
Curia Regia assunt alieni ne-
gociationi, non poterunt incarce-
rari, nec desinere pro debito civi-
tatis, intra tempora sue negotia-
tionis, & habent privilegium re-
vocandi domum, numer. 701.
- Declarans* nil ponit, nec facit de novo.
num. 579.
- Delegatus*, vel commissarius, quamvis
dicat causam impetrationis esse pro-
batam, nil operatur ad tollendam
nullitatem, quae provenit ex falsa
causa, nec eius assertioni standum
est, num. 1170.
- Degradatus* si restituatur, non debet
iterum ordinari, num. 1284.
- Defensio* non potest tolli à Principe,
cum sit de iure naturali, numer.
745.
- Decuriones*, Rectores, & tabelliones,
& alij officiales consistoriales, ut-
rum ratione officij exemptionem
habeant à collectis, & Regijs red-
ditibus, num. 267.
- Derechos reales*, si in privilegio con-
tineantur, quid de hoc iudicetur,
num. 120.
- Depositaris*, vel sequester, non po-
test compelli ad redimendos omnes
fructus rei deposita, vel seque-
strata: sed in primis citari debet ad
rationes reddendas, ut rationibus
redditis reliqua restituantur, num.
690.
- Declarare*, seu interpretari poterit
Princeps privilegia sui predecesso-
ris, num. 698.
- Depositaris*, vel sequester, expensas de-
ducere potest, num. 601.
- Deportatus* non perdit per deportatio-
nem facultatem eligendi, numer.
674.
- Decretum* iudicis circa bonorum mo-
bilium minorum venditionem, re-
quisitis necessariis non preceden-
tibus, inualidum est, & à mino-
ribus poterit retractari, numer.
631.
- Derogare* non praesumitur. Rex, quod
lege statutum est, num. 797.
- Decretum* est stricti iuris, & eius ver-
ba debent ad unguem, & specificè
observari, num. 985.
- Depositus* ab aliqua congregatione, si
postea gratia vel privilegio resti-
tuatur, non restituitur in pristinum
statum in prauiudicium tertij, num.
1146.
- Determinare* contra expressè nomina-
tum, & in eius prauiudicium, est incer-
ta determinatio, num. 1253.
- Deportatus*, si aliqua bona post senten-
tiam acquisierit, pertinet ad filium,
& non ad suum heredem, nu. 1506.
- Degradatus*, & postea ad ordines re-
stitutus, non censetur restitutus ad
beneficia, num. 1639.
- Derogatio* generalis omnium privile-
giorum non derogat ea, quae inserta
sunt in corpore iuris, num. 328.

Index Alphabeticus.

Dictio, Alius, est repetitina similium,
num. 289.

Dictio taxatiua etiam in materia non
lata non excludit casus habentes eā
de rationem, num. 528.

Dictio, Et, ponitur inter diuersa, num.
1031.

Dictio, Et, diuersificat genus ab specie,
num. 2031.

Dictio, itē, hoc amplius, & cō am-
plius, posita in qualibet clausula, sig-
nificat comprehensionem eiusdem
qualitatis conditionis relata, num.
1269.

Differentia multe sunt inter matrimo-
nium verum, & putatiuū, & pri-
uilegia concessa matrimonio vero
aliquando non competunt putatiuū,
num. 1194.

Dies vltimi initium in omni spatio à
lege statuto instar putatur esse to-
tius & vltimi diei, num. 500.

Dies perfectus & impletus dicitur vl-
timam horam attingens, etiam si to-
ta exacta non fuerit, 499.

Dies vltima renuntiationis. Vtrum
debeat esse perfecta, vel impleta,
vel sufficiat, aliquam illius partem
atingere, num. 497. cum seqq.

Dies quinque modis annumerantur in
iure, num. 489.

Dies renuntiationis Vtrum tota, vel
de momento ad momentu annumere
tur? & quid in termino, num. 491.
cum sequentibus.

Dignitas superueniens soluit, & tol-
lit vinculum obligationis preceden-
tis, num. 1109.

Differentia inter priuilegium, & be-
neficium & rescriptum adhibetur,
per remissionem, num. 83.

Dilatium priuilegium non impedit
cursum reddituum, & usurarium,
nec pensiones domus, num. 993.

Dilatio debitoris Vtrum petenda sit
apud laicum, vel ecclesiasticum in
dicem cōtra creditores, si ex illis ali-
quis fuerit clericus, num. 949.

Dictio, benigne, & dictio, de equi-
tate, equiparantur, & idem signi-
ficant in iure, num. 1601.

Dilatio quinquēnalis concessa in fauo-
rem debitorum limitatur, quando
creditor pro se habet contractum in-
rumentum, num. 1516.

Dispositio testatoris longius & ple-
nius interpretatur, num. 1599.

Dispositio generalis restringitur ex ra-
tione particulari, num. 277.

Dispositio non deficit, etiam si postea
deficiat qualitas, ob quam aliquis
fuit institutus vel vocatus, num.
442.

Dispositio principalis correctoria, licet
ratio dederit in ea extensioni lo-
cum, si alia ratio legis scripta con-
tradicit, non poterit seruari, quādo
expressa dispositione nō derogatur,
num. 559.

Dispensare non videtur Papā super
etate promouendo minorem ad be-
neficium eius atatis ignorans effe-
ctum, secus si eius atatis fuisset cer-
tus, num. 729.

Dispensare videtur Princeps de inca-
pacitate conferens beneficium vel
gratiam incapaci ex certa scientia,
num. 726.

Dispositio per verba quantumcumque
præcisa, & vniuersalia, recipit cō-
gruam interpretationem, numer.
699.

Index Alphabeticus.

Diuidere loca & terminos Principis, num. 138.

Diuisione facta intersocios eligit, qui habet domum contiguam domui, quæ uenit diuidenda, & quid ratione contractus uxoris & mariti, num. 406.

Diuturna præsatio facta cause pro ratione eleemosynæ ex mera liberalitate, utrum præsationem obliget in futurum, num. 1187.

Distributores eleemosynarum licite possint inter pauperes consanguineos & extraneos distribuere? numer. 652.

Dispositionibus in odiosis, & onus continentibus, appellacione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensiuæ seu interpretatiuæ, numer. 1392.

Dispensatio est quid odiosum, & strictam interpretationem recipit, num. 1117.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimat, & iuri communi contrariatur, num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper uenit restringenda, num. 1113.

Distributiones quotidianæ, etiam studentibus Theologiam, & his, qui sunt in seruitio Episcoporum, non dantur, num. 1024.

Dispensatio est stricti iuris, numer. 1114.

Dispensatio facta ad unum effectum, uel in uno defectu, ad alios non extenditur, num. 1115.

Dispensatio, quando extensionem re-

xipit, aliquot casus recensentur ad limitationem regulæ generalis, nu.

116.

Dispensatio facta & obtenta cum falsa causa, ualeat, & tenet, si postea Papa confirmauerit, num. 1155.

Dispensatione, & in qualibet gratia, semper præsumendum est, Principem fuisse motum ex causa expressa, num. 1162.

Dispensans nunquam censetur grauare quemquam duplici præstatione, num. 1393.

Dispositio in viro disponens, utrum habeat locum in uxore, & è conuer-

so, num. 1430.
Distribuens eleemosynam uel relictum inter nobiles aliquid possidentes, liberatur in foro conscientie, numer. 1359.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare privilegium sibi à iure concessum, num. 128.

Doctor semel approbatus ex causa poterit reprobari, num. 455.

Doctores & Licentiat, & milites nostri temporis parati ad prælium, & destinati aliquo præsidio, pro eius defensione, & commendatores quatuor ordinum, non possunt donare concubina, num. 808.

Doctor non comprehenditur sub statuto mandante, quod quilibet pro debito ciuili capiat, non obstant quocunque privilegio, numer. 1333.

Doctor licet sit minor viginti quinque annorum, non restituitur in integrum, num. 1373.

Domus resecta alia domus dicitur, & qui resecit, nonum opus facit, quædæ fundi

Index Alphabeticus.

- fundicus domus destructa fuit, numer. 735.*
- Domus si destruat cum spe reparationis, durat res habitu, licet non actus: sed si destruat sine spe reparationis, desinit esse. 760.*
- Dominus census poterit peculiari priuilegio ad rem censui hypothecatam deuenire, nulla facta contra debitorem principalem excusatione, numer. 814.*
- Dominium vile, quod habet emphyteuta Ecclesia, non dicitur Ecclesiasticum, sed profanum, & civile. numer. 976.*
- Domus nomine semper comprehenditur familia, & priuilegium concessum domui extenditur ad familiam, numer. 826.*
- Dominii temporales, quibus priuilegium cum suis iuribus, & iurisdictio a Principe fuit concessa, utrum venationem in suis, & priuatis fundis prohibere possint, numer. 1045.*
- Dominus alicuius serui non tenetur pro debito serui antea facto, numer. 1320.*
- Donatione facta presentis, ius, & dominium transit statim ante acceptationem, numer. 134.*
- Donatione facta absenti, nec ius nec dominium transfertur ante acceptationem donatarii, numer. 135.*
- Donatio causa mortis non tenet ante donatarii absentis acceptationem, numer. 136.*
- Donatio in absentem facta etiam in causis priuilegiatis actione, nec possessionem ante acceptationem non transfert, numer. 138.*
- Donatio absenti facta ante acceptationem ius non transfert, etiam hodie statum l. 2. tit. 16. libr. 5. Recopilatio. secundum magis communem, numer. 139.*
- Donatio absenti facta poterit ante acceptationem donatarii reuocari, etiam si pactum de non reuocando appositum sit, numer. 141.*
- Domo destructa, vel castello edificato per priuilegium Principis, utrum sit priuilegium destructum, & eius dispositio cessauerit, 752. cum seqq. & maxime numer. 759.*
- Donatio facta ante ingressum religionis, vel renuntiationem legitimam, utrum valeat, numer. 544.*
- Donationem facere potest volens ad religionem transitum facere, & maioratum instituere, numer. 546.*
- Donatio & munificentia facta a laico concubina valet, numer. 835.*
- Donatio facta concubina clerici valet, si concubina est iam emendata, & concubinatus cessauerit, idem de milite & alijs priuilegiatis, numer. 811.*
- Donatio facta concubina clerici in casu prohibito applicatur fisco seculari, numer. 812.*
- Donatio causa dotis excedens summam legalem sine insinuatione valet, & idem in donatione propter nuptias, & in donatione facta Ecclesia ciuitati, vel pio loco, numer. 853.*
- Dominii temporales poterunt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere, numer. 1409.*
- Donatio facta filio clerico valet, & virtute predicta donationis poterit bona donata a collectis, & impositionibus liberare dictus clericus, sed*

Index Alphabeticus.

sed in tali donatione fraus praesumi-
tur, num. 1378.

Dos pro delicto uxoris confiscatur, tam
in proprietate, quam in usufructu,
num. 1298.

Dos utrum habeat privilegium con-
ueniendi tertios possessores non dis-
cussio principali debitor, numer.
415.

Dos debet solui de meliori re duobus
rebus tantum extantibus, numeru
404.

Dos testibus probata praefertur credi-
toribus posterioribus habentibus hy-
pothecam expressam per publicum
instrumentum, num. 350.

Dos debet solui de mediocribus bonis
arbitrio iudicis aestimandis, nisi
aliud in obligatione contineatur,
num. 403.

Dos soluta mulieri propter inopiam ma-
riti ei non aufertur, licet postea
maritus vergat ad pinguiorē fortu-
nam, num. 2551.

Dotis causa potest clericus, vel miles
dare, vel relinquere bona sua con-
cubinae, num. 1585.

Doctor semper praefertur debet in bene-
ficiis, & praebendis, num. 1505.

Dotis privilegium non praesumitur à
Principe derogatum unico verbo,
num. 274.

Dotis debitum non comprehenditur in
privilegio moratorio, vel dilato-
rio, num. 281.

Dotis fauore sit interpretatio in ambi-
guis, num. 283.

Dotis privilegia recensentur per remis-
sionem, num. 350.

Dotis causa non solum ad primas nup-
tias, sed ad vltiores determinata

videtur, num. 1397.

Duabus dotibus concurrentibus, praefertur prima dos, nisi in bonis, quae
manifestè apparent ex secunda,
num. 365.

Duo si contendant super praestan-
tiam virtutis, vel nobilitatis, am-
bo nobilitatis & virtutis presump-
tionem pro se habent aequaliter, nu-
mer. 419.

Duo si reperiantur in eodem gradu
proximitatis, in successione mai-
ratus utique admittitur, numer.
1174.

Duobus concurrentibus in pari gradu
succedit qui se nobilitate & maiori
virtute praedixum probauerit, & si
ambo aequaliter probauerint, succe-
dant ambo de aequitate iuris, num.
460.

Duo si nascantur ex eodem partu, nec
constet, quis sit proximus, ambo con-
currunt, num. 2175.

E

Ecclesia nomine includitur omni pius
locus, num. 571.

Ecclesia immunis est ab impositioni-
bus sordidis, & ibi quae dicantur mu-
nera sordida, num. 974.

Ecclesia debitores non possunt conueni-
ri in plus quam facere possunt, num.
1232.

Ecclesiastica persona, ut clericus, mo-
nachus, & monasterium, occupans
terminos concegiles, praeiudicat vel de-
heffas publicas expolians tempu-
blicam, amittit fori privilegium,
& quoad restitutionem mali
ablati

Index Alphabeticus.

- ablati conueniri, potest coram iudice seculari remedio, & forma legis Toleti, num. 1177.
- Effectum ad finem iura tantum uolunt, & requirunt, num. 1122.
- Electi, qui fuerunt ad maiora officia, honores, & dignitates, non possunt inuiti ad minora officia eligi, num. 462.
- Electio in vim facultatis non tollitur, etiamsi interueniat honoris, & bonorum, & status mutatio, nu. 675.
- Electio, & presentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq. approbatione Episcopi, num. 715.
- Emens fructum ad creditum pretio, quo ualuerit in mense Maij, nō tenetur ad summam immoderatam, si ueniat insolita caristia, num. 211.
- Emptor fiscalis prore à fisco emptia in iudicio conuictus poterit causam trahere ad iudices fiscales, num. 1584.
- Emphyteusis, si est concessa pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad heredes illius, qui in vita sua non nominauit, & Titio nominato censetur etiam heredes nominati, num. 688.
- Emphyteuta clericorum, & ecclesiarum, utrum immunes sint à gabelarum, & collectarum, & similitum iurium solutionem, num. 970.
- Emphyteuta fisci gaudet immunitate concessa fisco, num. 971.
- Emphyteuta fisci, & principis immunes sunt à solutione munerum sordidorum, num. 973.
- Emphyteuta semper subiit onera realia, num. 974.
- Ætas, quando pro forma requiritur, est seruanda, num. 1143.
- Ætas, quando perfecta requiritur, intelligitur de ætate 25. annorum, numero 1144.
- Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & remane rationem conferat beneficium in amicum primi Episcopi, num. 1276.
- Exactor regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum non exemptorum, si à clerico possideantur, num. 265.
- Executio utrum possit fieri in bonis dotalibus datis marito astrictu de petitione creditorum ratione debiti antea contracti à prædecessore mulieris obligato ratione quarentigij instrumenti, num. 1293.
- Executor super gratia datus à Romano Pontifice non spirat morte Pontificis concedentis, num. 1081.
- Excommunicantur petentes, & iudicantes obseruari consuetudinem inductam contra libertatem, & immunitatem ecclesie, nu. 1099.
- Executium remedium, competens contra rem acensuatam competit etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à tertio possideatur dicta bona, qui habuerit causam derivatam à principali debitore, etiam per longam successionem numero 1624.
- Executio ut locum habeat ratione confessionis, oportet, quod confitens dicat se debere, quod intelligit tot infra, num. 196. cum sequentibus.
- Exempla plurima donationum, & harum pilatum recensentur, num. 7.

Exemptio

Index Alphabeticus.

Exemptio facta à Rege de portagijs
& solutione gabella intelligitur tan-
tū facta in locis ipsi Regi subiectis,
non verò in locis dominorum infe-
riorum. num. 89.

Exemptionem si Rex concesserit alicui
de ciuitate cum eo conuenta, & en-
cabeçada, talis conuentio & exem-
ptio sibi, & non alijs de ciuitate no-
cebit, num. 91.

Exemptus & privilegiatus ab onere
tutela, vel habens priuilegium ite-
rabile & successibile, non perdit il-
lud unico actu, & ibi quid requi-
ratur ad hoc ut perdat, nu. 108.

Exemptio concessa circa bona, quæ aliquis
habuerit in sua domo tempore mor-
tis, utrum comprehendat bona, quæ
aliquis secum ad villam portauerit,
ibi quæ mortem obierit, num. 1562.

Exemptus à solutione gabella pro vsu
suo, utrum censeatur exemptus pro
sua familia, & vsu eius, n. 1586.

Exemptio à solutione collectarū de rebus
sui alicui concessa intelligitur, & ex-
tenditur ad res postea quasitas, n. 117.

*Exempti à solutione gabella tenentur iu-
re ad petitionē conductorum gabel-
larum ad vitandas fraudes, n. 129.*

Exemptiones conseruantur in ciuitate
denuo reedificata, num. 295.

Exemplari quomodo possit priuilegiū,
& alia scriptura, num. 740.

Exemptio alicuius priuilegiij, vel rescripti,
quomodo auctoritas datur, n. 741.

Exemptio exempti alicuius scriptura, quo-
modo credatur, num. 742.

*Exemptus, ne conueniatur coram or-
dinario alicuius loci, si delinquit in
aliquo loco territorij, non est exem-
ptus, num. 940.*

*Exhibere tenentur suum priuilegiū om-
nes, qui illud allegant, nu. 312.*

Exilij pena est duplicatio temporis
tantum, n. 1376.

*Exilij sententia lata contra delinquen-
tem tali pena adiecta, quod si non
seruauerit tempus exilij, condem-
natio intelligatur facta ad trire-
mes, erit nulla, & poterit retractari
ratione excessus, etiamsi à reo con-
demnato præstitus sit concessus,
num. 1357.*

*Expositi quomodo & quando admittan-
tur ad honores, & plurima de mate-
ria, nu. 1442. cum sequentibus.*

Exemptus à iurisdictione ordinaria non
potest in iudicem ordinarium con-
sentire, n. 983.

*Expedit, ut populi habitatores abun-
dent, propterea que pascua publica
& priuilegia conceduntur, n. 34.*

Explicatio priuilegiij ad Principem
tantum spectat, & quomodo intel-
ligatur, n. 695.

*Extensio fit in odiosis, quando tracta-
tur de favore animæ, nu. 423.*

*Exposita virgines, seu puella, strū com-
prehendantur in priuilegio, vel le-
gato mentionem faciente de virgi-
nibus, vel puellis naturalibus, vel
ciuibus alicuius ciuitatis, n. 1502.*

Extensio non fit in penis, quæ ipso iure
inferuntur, num. 540.

*Extensio non fit à tutela ad substitui-
tionem, & natura extensionis est,
ut casus, ad quē fit extensio, sit eius-
dem qualitatatis, n. 538. & 560.*

*Extensio ad hoc ut fiat in penalibus,
oportet, esse in omnibus equiparatio-
nem, num. 539.*

Extensio in materia fauorabili non fit

Index Alphabeticus.

ab eo, in quo maior ratio urget, num. 531.

Extensio ad hoc ut fiat in pœnibus, oportet ut in omnibus nulla possit interuenire differentia, sed aequiparatio, num. 561.

Extensio comprehensua potest fieri in privilegio & rescripto, licet non fiat extensua interpretatio, num. 868.

F

Facultas concessa Episcopis circa electione, & nominationem præbenda pœnitentiaria est intelligenda de pœnitentiaria, qua non vacauerit in mensibus Pontificis, & Concilium Tridentinum interpretatur, n. 117.

Facultas absolendi à quibusvis causis & censuris, irregularitate & suspensione ab occulto delicto prouenientibus excepta irregularitate à voluntario homicidio orta, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis Episcopo conceditur, & ampliatur ibidem, num. 1015.

Facultas Regia comprehendit omnia, quæ consequuntur ex actu vel cōtractu, ad quem dirigitur, num. 289.

Facultas Regia concessa ad antecedentia cōplectitur consequentia, n. 990.

Facultas Regia strictam & nō longā interpretationem recipit, n. 987.

Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis, num. 791.

Facultas concessa hominibus alicuius ciuitatis, ut possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes, n. 782.

Facultas eligendi extenditur ad hære-

des illius, ad quæ electio pertinet, num. 687.

Facilius amittitur, quod speciali iure indultum est, num. 517.

Falsum privilegium fabricans quæ pena plectatur, num. 879.

Falsi pœna coercetur, qui nec clericus, nec miles, nec notarius est, nec doctor, & gerit se pro tali, num. 1001.

Factum nihil videtur, quādo aliquid superest agendum, num. 1133.

Falsa causa expressio non tollitur etiā per motum proprium, num. 1163.

Familia appellatione qui comprehenduntur, & ibi de privilegio concessio, alicui & familia, num. 148.

Falsa moneta crimen non comprehenditur in concessione, vel privilegio habente omnium causarum criminalium cognitionem, num. 315.

Famuli & mercenarij, qui commorantur in seruitio ciuium habitantium in ciuitatibus liberis, & exemptis à solutione gabella, utrum prædicto privilegio potiri possint, num. 8.

Famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue, dicitur vicinus illius ciuitatis, num. 9.

Famuli potiuntur dominorum privilegio, num. 11.

Familiares potestatum sunt ciues loci & ciuitatis, in qua domini officijs exercent, & eorum privilegio gaudent, num. 12.

Famuli, qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis, oppidani, seu vicini illius ciuitatis dicuntur, nu. 14.

Famulus utrum possit esse testis in testamento nuncupatio, in quo testes vicini requiruntur, num. 15.

Famulum habens in ciuitate dicitur propriè

Index Alphabeticus.

- propriè ciuitatem habitare, & non famulum, num. 16.
- Famuli plerumque nō recipiuntur ad incolatum, nec ad ciuitatem, nec populi munera subeunt, num. 17.
- Famuli plerumque, & maxime hisce temporibus, domino non seruiunt - animo remanendi in ciuitate, num. 18.
- Famulus tunc poterit potiri ciuitatis priuilegio tāquam ciuis iuxta veram opinionem, si in eo concurrant, quae iure & consuetudine sunt necessaria, ad hac, ut loci alicuius sit vicinus, & necessaria explicantur, num. 19.
- Famuli, nisi fuerint ciues, & alia ciuitatis necessaria in eis concurrant, non admittuntur in testes in testamēto nuncupatio: & opinio Gregor. Lop. refellitur, num. 23.
- Femina nupta est in potestate virī, & non patris, num. 166.
- Femina nupta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, n. 164.
- Femina non succedit nisi per interpretationem, masculis non extantibus, num. 124.
- Femina sua natura sunt debiliores, & frigidiore, & sexum femininum quasi lesionem naturalem & detrimentum esse, putandum est, teste Aristotele, num. 534.
- Femininum genus comprehenditur in priuilegio, vel rescripto, licet in masculino sit concessum, nu. 618.
- Femina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorem, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iunatur, num. 1006.
- Fideiussores & consocij non perfu-
- ntur priuilegijs concessis conducto-ribus Regiarum gabellarum tantum, num. 323.
- Fideiussor nō gaudet beneficio cessionis bonorū principalis debitoris, n. 234.
- Fideiussorem promittentem quem fideiussorem dare teneatur, nu. 314.
- Fideiussorem dare ex toto Regno sufficit in causa gabellarum, n. 217.
- Fideiussor minoris utitur priuilegio minoris, quando contra eum competit recursus, num. 920.
- Fideiussor agriculorū non potitur priuilegio concessō agricultoribus, scilicet ne pro debito carceretur, n. 1077.
- Fideiussores clericorum non potuntur priuilegiū concessis ipsis clericis, scilicet ne conueniantur in plus quā facere possunt, & circa forum, nu. 1075.
- Fideiussor laici, qui cū eo se obligauit, iurisdictioni secularique se submittit, ab ea liberatur, si ille laicus, pro quo fideiussit, clericus factus fuerit, num. 10. & 102.
- Fideiussor nobilis datus in condemnatione descendenti ex delicto, utrum carcerari possit, num. 1473.
- Fideiussores cēsentur unā cum principalibus condemnati, nu. 1412.
- Fideiussor plebeius, qui pro nobili intercedit, nō potitur priuilegio nobilitatis, num. 1420.
- Filiorum appellatione in fauorabilitus veniunt nepotes, secus in odiosis, num. 114.
- Filij si expresse fuerint vocati in dispositione hominis, vel in exemptione priuilegiij, non veniunt nepotes, secus in beneficijs Principum, & in primogeniis, num. 115.
- Filius naturalis, bastardus, spurius, &

Index Alphabeticus.

- adoptiuus non comprehenditur in hoc nomine familia, num. 110.
- Filia nupta ius agnationis non amittit, num. 165.
- Filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente, num. 122.
- Filio herede instituto facta substitutione, Si sine filiis decesserit, virum verificetur substitutio, si religiosus fiat, & professus, vel expectanda sit mors naturalis, ubi distinctio, num. 780.
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto sunt legitimi, & in maiora succedunt, & praferuntur filiis ex legitimo matrimonio prole a procreantibus, eosque excludunt, & etiam substitutum, num. 1192.
- Filius familias, qui fraudulenter se esse sui iuris facetur, non iunatur Macedoniani privilegio, nu. 1007.
- Filius bastardus & agnatus quando concurrant in transactione, quis illorum praferatur, num. 1186.
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto, verum potantur privilegijs concessis filiis natis ex legitimo matrimonio, & pars affirmatiua eligitur, num. 1193.
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto etiam ex parte vnius ex contrahentibus tantum, vere & proprie legitimi sunt, nu. 1195.
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto consequuntur omnes effectus, dignitates, & honores, spiritualia, temporalia, fenda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum & consanguineorum, quae competunt filiis legitimis, nu. 1196.
- Filius natus post factum testamentum, & a matre non institutus, habetur pro instituto, num. 1255.
- Filius familias creditor patris, etiam pro dote matris, non praefertur ceteris creditoribus, quando pater bonis cessit, num. 1559.
- Fiscus praefertur habentibus tacitas hypothecas anteriores, num. 371.
- Fisci privilegia multa recedunt, n. 388.
- Fiscus habet privilegium, quod potest debita petere contra tertios possessores, non excusso principali debitore, nu. 412. & num. 813.
- Fiscus habens rem communem cum alio potest eam in totum obligare peculiari privilegio, num. 1243.
- Fiscus non censetur privilegiatus nisi in casibus a iure expressis, & indubijs contra fiscum iudicatur favore iuris communis, num. 1330.
- Fiscalis causa venit in generali statuto, nisi reperiatur speciale privilegium, per quod eximatur, n. 1331.
- Fiscus semper excipitur in omnibus privilegijs, & immunitatibus, n. 1336.
- Fiscus poterit reuendicare rem emptam ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium, num. 1384.
- Forma legis sit. 19. lib. 9. Recop. circa oblationem del quarto, poterit suppleri, & adimpleri intra tempora in dicta lege assignata, num. 1361.
- Forma dat esse rei, & mutata forma substantiali dicitur res diuersa, num. 1056.
- Fiscus a sententia contra se lata tanquam priuatus appellare debet, n. 634.
- Fiscus, si fuerit legitime defensus, & amisset instrumentum, & iurium ad se pertinentium

Index Alphabeticus.

- productione, quomodo succurratur, & quomodo priuato in dicto casu, num. 639.
- Fiscus** utrum excludat virū & vxorem à privilegio concesso per authenticā presente, C. vnde vir & vxor, deficientibus heredibus ascendentibus & descendentibus, n. 879.
- Fiscus** vsq; ad quem gradum admittatur deficientibus heredibus descendentibus & ascendentibus, n. 878.
- Fieri non posse** dicitur, quod commodum fieri non potest, num. 215.
- Frater socius** non potest conuenire fratrem socium, nisi in quantum facere potest, num. 416.
- Fraus** quomodo probari, & presumi possit, num. 1379.
- Fratres nati ex eadem matre** expunibiles & illicito coniū utrum vicissim inter se succedant, & an succedat fiscus, num. 1582.
- Fructus** si aliquo privilegio à Principe concedantur, intelligendum est, nō deberi nisi deductis expensis, etiam si privilegium cōtineat omnes fructus, qui colliguntur, & extendi ad rescripta, num. 1211.
- Fructus** proprie dicuntur deductis impensis gratia ipsorum factis, n. 1110.
- Funeris impensa** omnibus creditoribus & debitis praefertur, n. 412.
- Gabella Regia** utrum veniat soluēda de vēditione bonorū capellaniae, & datorū ad ordines suscipiēdos, n. 249.
- Gabella** regulariter non debetur ratione contractus, sed ratione rei venditae traditionis, num. 63.
- Generali** in concessione absoluendi à quibusvis peccatis, cēsuris & pēnis, nō continetur absolutio, vel dispensatio ab irregularitate, n. 8074.
- Generalis sermo**, qui sequitur, non refertur ita, vt excludat ea, de quibus generaliter est prouisum, n. 1335.
- Gratia** quando impetratur, si aliquid silentio praetermittatur, quod si exprimitur, difficile redderet ipsam gratiā, irrita est dispensatio, utpote lites subreptitijs impetrata, n. 1643.
- Gratia** super sorte concessa non opertatur, quoad interesse, num. 938.
- Gratia** facta duobus in certa Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri pure, & pendente conditione fiat, prouisio secundo, praefertur in praebenda primo impetranti, licet postea adimpleatur conditio, num. 1150.
- Gratia**, vel privilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri pure, habetur etiam, num. 1434.
- Grauat** prestare rem alienam satisfacit soluendo estimationem, si diminuat eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, nu. 210.
- Grauat** à Principe, vel à testatore per testamentum, vel privilegium, quod post se eligat consanguineum, non videtur grauat. ad electionē proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis, num. 885.
- Gubernator** qui admisit assessorem, vel

G

Gabellas soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis & superioritatis, & vniuersali domini, à qua nec consuetudo, nec praescriptio excusatur, num. 73.

Y 3, collate

Index Alphabeticus.

collatēralem putans esse sapientem,
poterit eum, si contrariū appareat,
expellere, licet habeat ius acquisitū
ratione publica utilitatis, nu. 454.

H

*Habens aliquod ius temporali iure, si
aliquod ius acquirit in illa re, illud
acquisitum persequi durat, n. 1538.*
*Habitator alicuius loci propriè dicitur,
quicum familia ibi habitas solum
faciens, & alia, qua incola facere
consueverit, num. 29.*

*Habitare dicitur, qui per alium habi-
tat, licet non sit præsens, dummodo
illic suam habeat familiam, nu. 36.*

*Habitatio per famulos regitur, &
domini, & non famuli dicuntur ha-
bitare, num. 37.*

*Habitatio eum sit facta, nunquam præ-
sumitur, num. 58.*

*Hæres si fiat mentio in privilegio,
utrum ad primum restringatur,
num. 235.*

*Hæres, vel alius hæres in iure illius,
qui censum imposuit, nunquam præ-
scribit, num. 1622.*

*Hæres grauius legato certa quantita-
tis quotānis soluendo de aliquo præ-
dico poterit prædium legatario relin-
quere, & compellitur illud sumere,
num. 804.*

*Hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis,
si aliquo privilegio, vel gratia
restituatur, non restituitur in pristinum
statum in tertijs præiudicium,
nec recuperat bona, n. 1147. & 114.*

*Hypotheca anterior testibus probata
utrum præferatur hypotheca poste-*

*riori contenta in publica scriptura,
num. 1582.*

*Hypotheca etiam testibus probatur, li-
cet non adsit publicum instrumen-
tum, num. 1590.*

*Hypotheca tacita competit pro pensio-
ne pradij locati, & fructus sunt pig-
norati & hypothecati pro pensione,
num. 271.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetēs præ-
fertur priori etiam tacite, n. 353.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetēs
nō præfertur priori expressa, n. 354.*

*Hypotheca expressa prior & anterior
pro dote cōpetēs præfertur hypo-
thecæ expressæ posteriori, n. 355.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetēs
præfertur expressæ posteriori, n. 356.*

*Hypotheca tacita anterior, ad hoc ut
præferatur expressæ posteriori, debet
constare in publico instrumento, &
non sufficit testibus probata, n. 359.*

*Hypotheca prima generalis præfertur
secunda speciali, num. 361.*

*Hypotheca expressa pro dote cōpetēs
præfertur creditoribus anterioribus
tacitæ hypothecæ habentibus, n. 364.*

*Hypotheca privilegium ratione dotis
utrum transcat ad creditores, &
ad cessionarios, nu. 368.*

*Hypotheca expressa induitur per obli-
gationem omnium bonorum præsen-
tium, & futurorum, n. 470. & 11302.*

*Hypotheca tacita competit pro rebus
& debitis fiscalibus contra debitores,
& quolibet eorum, & contra pos-
sessores eorum bonorum pro socio, vel
pro indiviso, num. 372.*

*Homicida casualis culpa interuenien-
te qua pena puniatur, num. 1012.*

Honoribus maioribus functos ad mi-

Index Alphabeticus.

norēs deuenire non possint, nu. 650.
Horreum publicum habet privilegiū
tacita hypotheca contra debitores,
& alia horrei privilegia recensentur, num. 379.
Hospitator potest retinere bona hospiti-
cis emortui pro expensis factis in sua
infirmirate & sepultura, nu. 421.
Hospitans fratres ordinum mendican-
tium utrum gaudeat privilegijs eo-
rum. num. 175.

I

Idoneus quando requiritur à lege, vel
statuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneitatis,
num. 1500.
Illegitimus est irregularis, num. 1050.
Incarcerari non posse, ergo nō teneri in
plus quā facere potest, falsum est
argumentum, & verum est, non te-
netur in plu: quā facere potest, ergo
non poteris incarcerationi, num. 1184.
Incertitudo vitiat relictum, & etiam
libertatem, quando non constet de
persona certa, num. 1370.
Incertitudo non vitiat relictū, quando
relinquitur pauperibus, & anniu-
sarijs, ratione privilegijs causa pia,
numer. 1371.
Incapacitas laicorū iudiciū erga eccle-
siaſticos, utrum sit de iure diuino,
an de positivo: ubi distinctio & re-
solutio, num. 951.
In contractibus appellatione filiorum
non veniant filia, num. 423.
In conditionibus semper attendimus
existentia principium, nec de succes-
sicuramus, num. 440.

Incola alicuius loci, ubi adest, & ubi
matrimonium contrahit, non potest
dici habens animum transferendi
ad alium locum, num. 42.
Ineptum est, regulā non fallere, si equi-
tas videatur, num. 132.
In dubijs semper eligere debemus illam
partē, per quā veriꝰ parti cōsuletur,
& quā minus est onerosa, u. 496.
Indulgentia arrendatorum & publi-
cānorum in non exigenda gabellā
excusationem nullam prebet, nec
domino & Principi nocet, nu. 76.
Industria cōſtitur electa in operibus ar-
tificialibus, & ibi limitatio, u. 128.
Infamia, & inhabilitas patris prodito-
ris, qui crimen laſe Maieſtatis di-
uina, vel humana commiſit, verū
tam filijs natis quā nascituris no-
ceat, num. 121.
Inferior à Principe nō potest privilegiū
cōcedere in præiudiciū tercij, u. 121.
Infirmittatis privilegia plurima recen-
ſentur, num. 840.
Inſinitas eſt vitanda, num. 1392.
Immunitas ſub generalitate conceſſa
nulla facta ſpecificatione neminem
excusat à muneribus patrimoniali-
bus, num. 468.
Immunitas conceſſa à Principe alicui,
& filijs, & heredibus ſuis extendi-
tur ad filios vivente patre, ſecus
poſt eius mortem, num. 88.
Immunitas conceſſa ſimpliciter intelli-
gitur perpetua, numer. 1609.
Immemoralis poſſeſſio & conſuetudo
habet vim privilegij, num. 850.
Immunitate Eccleſiaſtica non gaudet
generaliter illi, qui ratiocinia dare
teneantur de aliqua adminiſtratio-
ne, num. 925.

Index Alphabeticus.

Immunitas Ecclesiastica utrum sit de iure diuino, an positius, & defenditur diuino iure institutam, num. 1030.

Immunitatem Ecclesiasticam quilibet renuntiare potest numer. 926. & 118.

Immunitas Ecclesiastica principaliter inducitur ad honorem & reuerentiam Dei, & ob proximi pietatem, num. 1039.

Immunitatis privilegium secundario extenditur ad personas, quæ ad Ecclesiam confugiunt, num. 1040.

Impensa funeris quæ dicatur, numer. 417.

Impensa funeris præfertur hypothecis tacitis & expressis, num. 419.

Impensa funeris doti præfertur, num. 420.

Irregularitas non extenditur ultra casus à iure expressos, num. 1051.

Instrumentum dotale de iure antiquo & nouiori mandabitur executioni, si constiterit de dote debita vel recepta, licet deficiat stipulatio, vel reddendi obligatio, num. 522.

Instrumenta reposita apud aliquem utrum sint in fisco succedente repouenda, vel apud fratrem minorem, num. 874.

Instrumenta non debent apud infamem reponi, ne illudatur eorum veritas, num. 875.

In plus quam facere possunt, illi tantum reperiuntur privilegiati, qui in iure sunt expressi, num. 1188.

Interitu rei omnia iura tolluntur, numer. 754.

Intentio & anima legis & dispositio- nis potius consideranda est, quam ipsa verba, num. 697.

Intellectus absurdus est fugiendus, numer. 124.

Ioannes Gutierrez reprobatur, num. 551.

Interpretatio iuris & privilegij gabel- larum circa factum tunc pertinet ad iudices inferiores, num. 1118.

Iudices ordinarij inferiores per inciden- tiam possunt cognoscere de nobilita- tis exceptione & possessione ad esse- ctum, ut nobilis non torqueatur, nec pro debito ciuili incarcerationetur, num. 231.

Iudex laicus non potest cognoscere de spiritualibus, nec eis annexis, num. 750.

Iudex laicus & non Ecclesiasticus co- gnoscit circa res decimales, postquàm translata sunt in laicum per alie- nationem, num. 761.

Iudex executor alicuius sententia non poterit præiudicare debitori, nec ei auferre ius, vel privilegium suum, num. 876.

Inquietatio realis & non verbalis re- quiritur ad hoc, ut aliquis conque- ri possit in causa privilegij & nobi- litatis, num. 1520.

Iudex qui ausugit à ratione reddenda in residentia, non gaudet immuni- tate Ecclesia, num. 221.

Iudex secularis incapax ad cognoscen- dum de clericis & Ecclesiasticis re- bus, etiam ex prorogatione & renun- tiatione partium, num. 950.

Iudex secularis, qui cognoscit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, num. 952.

Iudex secularis utrum cognoscat con- tra Ecclesiasticos de consensu Epis- copi, vel Pontificis, num. 213.

Iudex

Index Alphabeticus.

Iudex in competens fit competens, vel ex prorogatione, vel ex conuentione, vel incidentia, num. 954.

Iudex secularis est incōpetens, & in eapax contra Ecclesiasticos ex prorogatione vel incidentia, vel alia iusta causa, iuxta aliquorū opinio- nem, num. 955.

Iudex Ecclesiasticus est competens cō- tra laicos per incidentiam & anne- xitatem, & etiam si causa sit prosa- na & pœnalis, num. 959.

Iudex secularis poterit cognoscere de facto rei Ecclesiastica, num. 959.

Iudex vnus tantum ad eundem est, vbi concurrit identitas rationis, sed per- sonarum diuersitas, num. 962.

Iudex secularis poterit cognoscere de rebus temporalibus, & merè ciui- libus, & profanis clericorum, num. 965.

Iudex secularis poterit demoliri face- re, quod fuerit fabricatum, vel adi- ficatum in via publica, vel regali, vel in publico & concegiti, licet fuerit edificatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas, numer. 1280.

Iuramentum vtrum transeat ad here- des, & quomodo, num. 1552.

Iuramentum quando perpetuet actio- nem, & quomodo? num. 1581.

Iurisdictio non separatur, nec tacitè cō- cessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à ciuitate villam sibi, & suæ iurisdictiōi subiectam, vbi optima questio. num. 1569.

Ius habens ad rem per mutationem sta- tus rei perdit actionem, num. 1541.

Ius accusatoris si pereat pendente iu-

dicio, sequitur absolutio. Et si actor pendente iudicio desinat esse domi- nus, extinguitur ius eius, ny. 1543.

Iurisdictiōis defectus non admittitur, quando sententia pronuntiata à iu- dice non habente iurisdictiōem cō- firmata fuerit per iudicem plenam iurisdictiōem habentem, numer. 1433.

Iudex non tenetur in plus quàm face- re potest, nec incarceration pro debi- to ciuili, num. 605.

Iudex poterit explicare expensis, quas eius prædecessor sua sententia taxa- das reseruauerit, & poterit inter- pretari dubiam sui prædecessoris sententiam, num. 691.

Iurisdictio si à Principe concedatur in aliquo castro, vel villa exercenda, si incolæ augeantur, edificiaque de nouo fiant, non videtur aucta iuris- dictio in Principis, vel tertij præi- dictum; nisi ex tacito ipsius consen- su id perpendatur, num. 707.

Iurisdictiōe habens in aliquibus oppi- dis vtrum ratione illius habeat ali- quod ius in pascuis publicis, & v- trum agri communes duabus ciuita- tibus possint ab vna earum colligi absque alterius consensu, numer. 708.

Iurisdictio delegata non est delegabi- lis, vel prorogabilis de vna persona expressa ad alias non expressas in privilegio, vel rescripto, numer. 804.

Iurisdictio delegata extenditur ad ci- tationem persona nō comprehensa in rescripto, & alia annexa, qua citatio annexa videtur in conse- quentiam, num. 806.

Ius

Index Alphabeticus.

Ius quando semelfuit alicui acquisitū ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur, num. 129.
Ius nominandi vel eligēdi alium post se utrum transeat ad heredes, si nominatio, vel electio in vita facta nō fuerit, num. 681. & 685.
Ius contractus ad heredes nominatos transit, num. 686.
Ius declarandi proprio iure ad heredes vel successores transit, num. 692.
Ius collectandi seu nouæ gabelle imponēda non videtur concessum à Principe concedente iurisdictionem, num. 717.
Ius penale cedenti competens non trāsit in cessionarium, num. 1203.
Ius quæsitum per præscriptionem difficilius amittitur, quàm ius acquisitum per priuilegium, num. 905.
Ius exorbitans extenditur ratione connexitatis, num. 867.

L

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabellā soluere, nec habet exemptionem ratione communionis, num. 262.
Laicus, qui conuenit clericum & ecclesiam coram iudice seculari, perdit causam, num. 952.
Laici, quando habent ius indiuiduum & coniunctum cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorum, numer. 1380.
Lana priuilegium si concedatur alicui, utrum comprehendatur lana elaborata, & ad eam vel ad pan-

nos extendatur, numer. 1055.
Lana legata non comprehenditur ea, quæ est ad formam tele redacta, vel ad alium specialem usum est deputata, num. 1057.
Largitas facit homines famosos & claros, num. 5.
Legatum rei alienæ quomodo & in quibus casibus valeat, & teneat, num. 1437. cum seqq.
Legatum relictum ciuibus alicuius ciuitatis videtur datum, & relictum ciuitati, & legatum relictum sacerdoti videtur ecclesia relictum, num. 569.
Legatum relictum testamento causa dotis non reuocatur per generalem legatorum diminutionem factam in codicillo, num. 816.
Legatum in specie, extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit trāsmutata, num. 1058.
Legatum expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem, num. 1261.
Legatarij & heredes, qui repudiata hereditate acceperunt legatum, tenentur ad debita defuncti prout, ita, itaquam si verè heredes fuissent, num. 1257.
Legatū si relinquatur alicui cōsanguineo, sufficit quod sit consanguineus tempore mortis, num. 441.
Legatum alimentorum de sua natura non est reiterabile, num. 1347.
Legati causare regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primā personam, num. 1396.
Legati quāritas multiplicatur ad multiplicationē dierū propter cōseruandū decus legantis & legatarij, n. 1398.
Legat-

Index Alphabeticus.

Legatum relictum pro virgine maritanda utrum possit retineri à muliere non virgine, licet vulgari-
ter pro virgine habeatur, n. 1440.

Legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis utrum sit conditionale, vel purum, & aliqua circa transmissionem huiusmodi legati, num. 1610.

Legato numerorum, vel in legato dubio, quod minimum est debetur, num. 1560.

Legato dubio infavorem ecclesie vel causa pie, quod maius est debetur, & quod est vitium legatario, num. 1564.

Legatus si fuerit servus tali conditione, ut non vendatur, & quod si alienetur, sit liber, utrum consequatur libertatem si venditur, & conditio non ad impleatur, vel illa conditio transeat ad hæredes, ubi late distinguitur, num. 1573. cum sequentibus.

Leges Regie loquentes decius habi-
tantibus non habent locum in mere vicino, nisi in civitate commoretur, num. 57.

Leges ex causis iustis postea emergen-
tibus mutari debent, num. 901.

Leges municipales & ius commune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesie ratione vituli domini, num. 977.

Legitimus utrum dicatur de fami-
lia, num. 149.

Legitimus ex Principis rescripto utrum regulariter gaudeat nobilitate par-
tis nobilis, & sit exemptus à contribu-
tione tributorum, & iurium regali-
um, num. 187.

Legitimati ex Principis rescripto hibi-
liferunt à legitimis, numer. 188. de
quo ut in num. sequenti.

Legitimati per rescriptum Principis non
proprie, sed per fictionem iuris legi-
timi dicuntur, num. 189.

Legitimati non succedunt in primoge-
nitijs Hispania, num. 190.

Legitimati non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum, ubi agitur
de honore & beneficio, nu. 192.

Legitimationis rescriptum à Principe
filijs naturalibus, incestuosus & spu-
rijs concessum, utrum comprehen-
dat nobilitatem & exemptionem
tributorum, num. 199.

Legitimatio concessa nato ex soluta &
soluto utrum extendatur ad natum
ex adulterio, num. 1335.

Licentia Regia requiritur ad termino-
rum & pascuorum communionem
dissolvendam, num. 296.

Legitimationis privilegium à Princi-
pe concessum non includit patrona-
tus successionem, nec incapacitatem,
num. 784.

Licentia, seu Regia facultas, si conce-
datur ad aliquem actum in ea ex-
pressum, non debet extendi ad aliū,
nec ad similia, vel maiora. Et ni-
hil agitur, si non servatur causa in
decreto expressa, num. 984.

Licentia & facultas regia ad obligan-
dum bona maioratus pro restituenda
dote, utrum extendatur ad cē-
sus impositionem super bonis maio-
ratui subiectis, num. 986.

Lex quæ admittit viduam ad accu-
sationem mariti mortui, & exor-
bitans & restringenda, numer.
1336.

Lex

Index Alphabeticus.

Lex generalis noua non comprehendit nec corrigit legem antiquam habentem speciale privilegium in materia, num. 278.

Lex generaliter loquens non comprehendit causam dotis, quando habet idem privilegium in materia, num. 279.

Lex pœnalis & odiosa, quæ regulariter restringitur, fallit fauore reipublicæ, num. 482.

Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipue attenditur, numer. 526.

Lex, vel privilegium, vel rescriptum habens clausulam derogatoriam ad futura privilegia, vel rescripta, nunquam derogatur per contrariam dispensationem, nisi sit dictum in specie, non obstante tali lege, privilegio vel rescripto, numer. 612.

Lex, quando disponit cum qualitate, agens legis privilegio vel beneficio, debet eam probare, num. 647. cum sequentibus.

Lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem privilegium speciale in eadem materia, num. 681.

Lex noua simpliciter aut generaliter loquens est accipienda & intelligenda secundum interpretationem, & distinctionem legis antiquæ, num. 887.

Lex asque dispositio, licet pœnalis, & exorbitans, & odiosa, exseditur ad alium casum, ad quem si non extenditur, frustraretur eius dispositio, num. 948.

Lex loquens de ciuē, vel nobili, vel

confratre in confraternitatibus nobilium, & utrum extendatur ad nobilem per privilegium, num. 1314.

Lex cessans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1325.

Lex vel statutū liberans aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1326.

Lex quantumcumque generalis non comprehendit casus exceptos, & privilegiatos, num. 1372.

Lesio intra dimidiam iusti pretij admittitur in causa dotis, n. 1628.

Licentiam datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum extingui per primum testamentum aliqui defendunt: sed contrarium defenditur tamen quam verum, num. 1093.

Licentiam testandi præstitam à Romano Pontifice, Episcopo, & Cardinali, morte Pontificis re integra cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est, num. 1096.

Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur secundum veram opinionem contra Anton. Gom. & alios, quæ licentia si omittatur, contractus est ipso iure nullus, num. 1123.

Litæpendente super cessione bonorum non potest executio fieri, numer. 1939.

Litteræ commendatitiæ, hoc est, reuocandas non spirant morte concedentis, num. 1081.

Limites bene probantur per privilegium Principis, maxime quando est antiquum, num. 896.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium, num. 48.

Locuple-

Index Alphabeticus.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium, num. 84.

Locupletari, vel lucrum querere aliena iactura cuiuslibet sine dolo non permittitur, num. 218. & ibi resolutio, de qua in num. 203.

M

Maiores si instituantur, vel aliquod concedatur alicui ea conditione adiecta, quod teneat cum nobili contrahere, conditionis satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex privilegio contrahat, num. 823.

Malus ille dicitur, qui omnino à virtute vacauerit, & in eo nulle virtutis reliquia remanserint; numer. 458.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in peius, num. 671 & 1350.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in melius, & ibidem, num. 672.

Mandatum, licet regulariter morte mandantis spiret, limitatur favore dotis, num. 855.

Manifesta debent esse verba privilegij, vel scriptura, num. 911.

Male iudicat de vniuersa Ecclesia, qui querit iudicem laicum in causa Ecclesia, num. 953.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si probata fuerit, & non irritatur, num. 1154.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec cum filia vixerit, mortua filia adhuc le-

getum debetur, numer. 1626.

Maritus si legauerit uxori ususfructum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius inortem, vendicant sibi locum, etsi uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transierit, num. 1628.

Maritus, & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, non poterunt, etiam cum iuramento renuntiare suum privilegium, num. 228.

Maritus in reuendicatione uxoris habeat privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, n. 346.

Maritus potest agere pro uxore, & est administrator omnium bonorum uxoris, num. 767.

Maritus si instituit aliquem, heredem & uxorem ususfructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis, numer.

1611.

Maritus utrum de bonis uxoris solutionem recipere possit, & pars assignatiua eligitur, num. 768.

Maritus conuentus constante matrimonio, eo quod vergit ad inopiam, conuenitur in plus quam facere potest: & in hoc mulier maius habet privilegium, num. 853.

Maritus & uxor si de bonis communibus capellaniam instituunt vocando suos consanguineos, quid iuris, si duo consanguinei mariti & uxoris equali gradu consanguinitatis concurrant, num. 1173.

Maritus est caput uxoris, num. 1176.

Maritus, qui dotis restitutionem alius tertio promissit, potest in plus quam facere potest, conueniri, num. 1208.

Marito

Index Alphabeticus.

- Marito non competit privilegium cōvenienti in plus quān facere potest, quando in dotis debitum sit extra-neo delegatio, num. 1109.*
- Mariti privilegium ne conveniatur in plus quān facere potest, non transit ad fideiussores, num. 1112.*
- Maritus negans dotem recepisse, non amittit privilegium, non cōvenienti in plus quān facere potest, & ibi ratio, num. 1113.*
- Marius perdit administrationem bonorum dotalium constante matrimonio per debita ante matrimonium contracta, num. 1198.*
- Medicina nomine bastimentorum cōprehenduntur, num. 71.*
- Mater, quæ habet privilegium, quod possit filios mentecaptos exemplariter substituere, utrum hoc privilegium perdat per transitum ad secundas nuptias, ubi latet, num. 1106.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nuptias, suspecta est circa substitutionem filij, cuius vita insidiari presumitur, num. 1118.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nuptias, presumitur excoriatrix sui primi filij propter filium secundi matrimonij, num. 1119.*
- Mulier notatur incontinentia nota magis quān vir, num. 1120.*
- Mulieres domesticis negotijs & rebus tantum presint, atque à publicis negotijs abstineant, num. 1135.*
- Matri viduæ & maritali iugo solute, tutela filiorum permittitur, si secundis nuptijs renuntiaverit, num. 1137.*
- Mendacium est causa transferendi possessionem in actorem, quando possidens mendax est, n. 1000.*
- Mendacium non punitur nisi in casibus à iure expressis, num. 1013.*
- Medicina alimentorum nomine continentur, num. 71.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, latronibus & grassatoribus, & expilatoribus comparantur, num. 1036.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, non gaudent immunitate Ecclesiastica, n. 1307. scus si sine bonis confugiant.*
- Miles exercens officium & mercantiam, paratus tamē ad bellica exercitia, cum casus obvenit, gaudet privilegio militari, num. 1075.*
- Milites armata militia non possunt concubina donationem facere, num. 807.*
- Milites armati gaudent omnibus alijs nobilium prerogativis, numer. 831.*
- Milites nostri temporis, qui sua officia machinaria exercentes in aliquo sunt deputati loco, tanquam milites pradiates, vel Artilleros, utrum possint privilegio & exemptione militibus concessa, num. 1062.*
- Milites, qui de feria militia mercantia incumbunt, non possunt privilegij militibus concessis, num. 1036. cum sequentibus, uti declaratur.*
- Milites, qui de licentia superioris vacant armis, potiuntur privilegio militari, num. 1069.*
- Militare privilegium non extenditur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate antea factum, num. 1119.*
- Mina & vene auri vel metalli femper censentur excepta in concessione castri, vel villa, num. 1115.*

Africa

Index Alphabeticus.

- Mina* & *Vena auri* & *argentis* reper
ta in castro à Principe concessa, non
cōprehenduntur in concessione, vel
privilegio, num. 843.
- Minorum* speciale privilegium non vi
detur derogatum, nec renuntiatum
per generalem derogationem, num.
285.
- Minor*, qui naturaliter est viginti an
norum, quia non habet eos comple
tos, similiter dicitur habere eos com
pletos, & ita interpretanda leges, &
constitutiones, & edicta, nisi aliud
nominatim caveatur, numer. 301.
cum sequentibus.
- Minor* in absentia condemnatus pecu
niaria condēnatione utrum resti
tuatur post annum, & pars affir
mativa descenditur, num. 849.
- Minor*, qui se maiorem dixerit, & ex
aspectu apparet, iure minoris & re
stitutionis iuvare non potest, nume.
1005, cum sequentibus.
- Minoris* beneficia competunt maiori;
cum qui habuerit causam commun
nem & indivisibilem, num. 1225.
- Monachus* resuscitatus non tenetur re
dire ad monasterium, nu. 1286.
- Miserabiles* persona poterunt laicum
coram ecclesiastico iudice conveni
re, num. 464.
- Minutatum* verbum quibus in locis
à Iurisconsulto reseratur, num. 76.
- Miserabiles* persona licet sint maiores
25. annorum, privilegium resti
tutionis in integrum obtinebunt, num.
220.
- Miserabilium* personarum privilegiū
non potest renuntiatione tolli, nu
mer. 222.
- Modicus* animi defectus non facit
quem imprudentem videri, num.
447.
- Morbo* diuturno fatigati dicuntur mi
serabiles persona, & earum nume
rus reconsetur, num. 465.
- Mors* civilis, vel media, vel maxi
ma capitis diminutio, nō sufficit ad
amissionem ususfructus, sed mors
naturalis requiritur, num. 779.
- Mortuo* inuento filio in lecto paritum,
vel in lecto nutricis, an contra eos
presumatur, num. 1021.
- Monasteria* & abbates utrum in ci
vilibus causis possint apud Episco
pum conveniri, & pars affirmativa
descenditur, num. 1128.
- Monachorum* in successione utrum
preferantur ascendentes monaste
rio, & quid de patre monacho erga
filios, num. 1184.
- Monachus*, licet desinat esse in patria
potestate, retinet iura suorum; &
succedit ut suis, num. 1183.
- Monachus* non perdit naturalitatem;
nec iura sanguinis, num. 1184.
- Mortuus* non dicitur, qui in continenti
resurrexit, num. 1287.
- Morbosus* non dicitur, qui ita sanus est,
ut restitatur in pristinum statum,
num. 1289.
- Moneta* diminutio cuius dāno contin
gat, stante mora debitoris; & quō
modo consideretur valor monetae in
ultima voluntate, & in statutis &
gratia, & sententia Principis, num.
1429.
- Mulier* praefertur ceteris ere ditoribus
mariti praecedentibus quod a maritus;
qui cessit bonis; tradatur eis cum
argolla ferrea, & ibi limitatio, nu.
1558, cum seqq.

Muler

Index Alphabeticus.

- Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri, num. 1291.*
- Montibus & pascuis publicis ad hoc, ut quilibet potiri possit, non sufficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur, numer. 31.*
- & 19.*
- Mulieres post contractum matrimonium statum suum mutant, num. 163.*
- Mulier secundò nubens utrum teneatur filiis primi matrimonij illud, quod illi datum fuit pro pace & remissione mortis primi mariti, referuare, 1592.*
- Mulier priuilegium immunitatis, & exemptionis habens, si bona sua marito in dotem tradiderit, teneatur talis maritus soluere, & contribuere, num. 165.*
- Mulier plebeia & rustico genere nata gaudet priuilegio mariti nobilis & priuilegiati, num. 175.*
- Mulier creditrix pro sua dote utrum alijs creditoribus preferatur, & etiam domino pradij pro sua pensione, stante hodie noua pragmatica agricultorum, num. 269.*
- Mulier pro sua dote competunt plures prerogatiua & priuilegia, & ibi remissio, num. 270.*
- Mulier, quando pro sua dote certat de damno uitando, admittitur contra pariter priuilegiatum, nu. 283.*
- Mulier nobilis nubens cum ignobili, licet amittat suum priuilegiu quoad contributionem in uita mariti, non amittit suum priuilegium in attinentibus ad suum honorem, num. 320.*
- Mulier pro solutione dotis poterit eligere terras suis uicinas & coherentes, & idemerit in pradijs & domibus, num. 405.*
- Mulier pro dote competit exceptio laesionis etiam intra dimidiam, num. 414.*
- Mulier habens hypothecam per publicum instrumentum guarentigiu, & executionem petens contra aliquam rem, poterit etiam eligere ad sui debiti satisfactionem, nu. 407.*
- Mulier, qua contractioni & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, se alça, perdit priuilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerationi, num. 698.*
- Mulier pro sua dote poterit particulari priuilegio agere contra tertios rei hypothecata possessores sine excusatione iuxta aliquorum opinionem, sed contraria uerior & communior, num. 815.*
- Mulier, qua asserit, non esse rem dotalem, qua uenditur, ad impugnandam postea alienationem, non admittitur, perditque suu priuilegium, num. 1008.*
- Mulier in matrimonio putatio habet omnia priuilegia doti concessa, num. 1197.*
- Multiplicatio quando accidit casu sine fortuna, debet multiplicari dispositio, num. 1399.*
- Munitiones, uerbum quid comprehendat, num. 1563.*
- Mutata persona conditio mutatur priuilegium, num. 1533.*
- Mutatione status uidetur uidua alia persona, num. 1534.*
- Muliones & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta portauerint, & ibi uenderint,*

Index Alphabeticus.

rint; *utrum gabellam solvant in suis locis*, nu. 132.

Mutatione persona mutatur privilegium, nu. 342.

Mutatione status in prius censetur reuocata potestas data executori ultima voluntatis, nu. 972.

Mutata res eadem esse dicitur, n. 717.

Mutata persona, mutatur privilegium, num. 713.

Mutata persona conditione cēsetur, et ā mutata conditio bonorum, n. 931.

N

Natum non esse filiū idem est, quod si nasceretur ignorante testatore, n. 12.

Naturalibus filiis transit privilegium paternum transitorium ad filios, nam hi gaudent nobilitate paterna, num. 111.

Naturalis filius utrum succedat in iure patronatus, num. 748.

Naturalis filius nunquam excluditur à iure patronatus, quod provenit ex parte matris, vel est delatum nepotibus ab auctore materno, nu. 749.

Natus in aliquo loco, ubi parentes ratione belli aufugerant à sui originis loco privilegiati, non amittit prædictum originis privilegium, nu. 928.

Natus in castro subdito civitati Perusij dicitur civis Perusinus, et natus in vico civitati subdito dicitur civitatis vicinus, et eius potitur privilegium, num. 930.

Nauarrus et fr. Manuel Rodriguez interpretantur, nu. 53.

Negatio veritatis sine dolo fieri non potest, num. 1009.

Negās debitum receptum, et si postea solutionem probaverit, nihilominus in odium negantis non admittitur, et debitum persolvet, nu. 1010.

Nepotes continentur appellatione filiorum in maioratibus perpetuis, n. 1503.

Necessarium non est in Regia licentia exprimere quod iura volunt, et quod est de natura contractus, n. 991.

Nobilis qui nondum consequutus est sententia favorabile, utrum admittatur ad officia nobilibus licet pēdere, n. 512.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito civili incarcerationi, n. 223.

Nobilis utrum possit privilegium nobilitatis renunciare, et quid cum iuramento, num. 324.

Nobilis ex Principis privilegio, et non genere, nec sanguine poterit suum privilegium renunciare, num. 225.

Nobilis decoctor, id est, alçado, perdit privilegium nobilitatis, et poterit torqueri, et pro debito civili incarcerationi, nu. 226.

Nobilis utrum pro debito reipublice incarcerationi, nu. 385.

Nobilis et mulier an contra nobilem et mulierem potiat privilegio, ne pro debito incarcerationi, nu. 369.

Nobiles et moniales præferuntur alijs vicinis in elemosynis civibus nobilibus et pauperibus relictis, num. 400. et 651.

Nobilis in quibus casibus plebeis præferantur, num. 401.

Nobilis fideiussor in condemnatione pecuniaria utrum incarcerationi possit, num. 906.

Nobilis utrum iacite possit suum privilegium renunciare, nu. 607.

Z. *Nobiles*

Index Alphabeticus.

- Nobiles** & digniores in officijs, & dignitatibus reipublica sunt plebeis preferendi, nu. 653.
- Nobiles** in beneficijs consequendis, & in dispensationibus aequiparantur literatis, & ceteris paribus sunt preferendi, num. 654.
- Nobilium** voces preferuntur in electionibus, & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales, n. 655.
- Nobiles** ex privilegio in oneribus imponendis gaudent sicuti nobiles à sanguine, num. 829.
- Nobiles** ex privilegio admittuntur ad ordines militares, dummodò liberi sint à macula Iudeorum, & Saracenorum, num. 830.
- Nobilitas** ex privilegio perditur per exercitium artis mechanica, n. 832.
- Nobilis** ex privilegio non est tãtì honoris dignus, quantì est nobilis ex genere & sanguine, nu. 88.
- Nobilis** conductor gabellarũ & decimarũ, utrũ carcerari possit, n. 837.
- Nobilis** ratione debiti descendenti ex obligatione sua, vel patris, aut fratris à captivitate redemptione, in carcerari potest, nu. 838.
- Nobilis**, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, utrum gaudeat privilegio nobilitatis, & in carcerari possit, nu. 839. & n. 1004.
- Nomen** siue fraude mutans non punitur, num. 1011.
- Nobilis**, qui mercantiam & officium mechanicum exercet, utrũ amittat privilegium nobilitatis, nu. 1064.
- Nobilis** pro debito fiscali & gabellario, utrũ in carceretur, & perdat privilegium, numer. 1065. cum sequentibus, & num. 1071.
- Nobilis** vel mulier, vel mater, vel avia per administrationem tutela, vel bonorum occultatione, utrum possit in carcerari, vel teneatur in plus quàm facere potest, nu. 1085.
- Nominatio** tacita, quæ colligitur ex voluntate testatoris, praefertur nominationi expresse, nu. 1260.
- Nominatus** secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, nu. 1264.
- Nobilis** nullatenus pro debito civili in carcerari potest, nisi ruit ibidem, num. 1422.
- Nominatus** à patre, quando concurrat cum nominato per interpretationem, & declarationem extensivam, praefertur, num. 425.
- Novitus** intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico nominatur, nu. 147.
- Nomen** cum fraude mutans falsi pœna coercetur, num. 1001.
- Novalia** utrum comprehendantur in privilegio decimandi, vel non decimandi, nu. 1044.
- Novatio** hodie debet esse expressa, & ibi remissio, num. 1129.
- Novatio** legitimè facta comprehendit pignora, & hypothecarum cursusque usurarum, pœnasque stipulationum, num. 1130.
- Novatio** non comprehendit privilegia à iure concessa, quæ in suo robore permanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in novatione, nu. 1231.
- Novum** aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extenditur, num. 1324.
- Nova** dispositio generalis non corrigitur legem

Index Alphabeticus.

legem specialem habentem specia-
litatem in eadem materia, numer.

1342.

Nulla quando est gratioſa impetrata
ob falſam cauſam, eodem modo eſt
nullus proceſſus, & diſpenſatio ſa-
cta à delegato in executionem gra-
tiæ, num. 1167.

Nullitas quæ prouenit ex defectu ci-
tationis, vel iuriſdictionis, nun-
quam cenſetur reiecta à lege om-
nens nullitatem prohibentem, num.

1432.

Numerus clericorum, & laicorum,
qui conueniuntur, quando eſt aqua-
lis, quilibet coram ſuo iudice conu-
niri debet, nu. 964.

Obtinens ratione virtutis privilegium,
vel dignitatem, ſi illam virtutem
deſerat, ſitque omnino malus, & in
ceſſauerit penitus hæc qualitas,
perdet privilegium & dignitatem,
quod ſecus erit; ſi in eo remaneant
aliquæ primæ virtutis reliquæ,
num. 461.

Odiū, vel ſcſctum parentum, non de-
bet filijs præiudicare, nu. 177.

Oſioſum & contrariuſ humanum eſt,
Episcopos & Cardinales poſſe te-
ſtari, nu. 1095.

Oſioſi ſi fuerunt aliqui inſtituenti, vel
privilegium concedenti, non cenſen-
tur vocati in diſpoſitione privile-
giorum, vel beneficiorum, etiam ſi
vocatio ſit uniuerſalis, cum hoc
verbo, Omnium, nu. 1182.

Officiales, quibus aliquid conceditur

privilegium ratione officij, regula-
riter non ſatiſſaciunt officio per
interpoſitam perſonam, & non per
ſe exercendo, nu. 127.

Opinionibus & doctrinis incontrouer-
ſis, illa debet ſeruari, quæ conſuetu-
dine approbatur, quamvis ſit con-
tra libertatem Eccleſiaſticam, &
immunitatem, num. 10100.

Obreptio & surreptio ſi interueniat in
reſcripto, & cauſa diſpenſationis cõ-
mittatur delegato, quicum cauſa
cognitione declarauerit, eſſe diſpen-
ſandū, & diſpenſauerit, virtū va-
leat diſpenſatio ratione ſententiæ dele-
gati, ubi late de quaſtione, n. 1153.

Ordo ſcripturæ ſemper attenditur in
diſpoſitionibus, nu. 1177.

Obligatioes tot ſunt, quot ſunt ſolutio-
nes, nu. 1617.

Offerens meliorem cõditionem auditur
in venditione rerum ſcſcalium, n. 1585.

Originarius verè dici non poteſt quis
ad hoc ut gaudeat privilegio, &
ſtatutis alicuius loci, niſi in eotha-
beat domicilium & maiorem fortu-
narum partem, & onera realia ſibi
perſoluat, num. 3395.

Originarius alicuius loci ſi alibi uxore
ducat, & aliquando in locum ſui ori-
ginis vendat, vel contrahat, potiri
debet privilegio & exceptione illius
loci ſui originis, ſi aliquod privilegium
habeat circa ſolutionem gabellæ, vel
tributorum, vel iurium, & pro origina-
rio, & non pro forè ſe habetur, quod
extenditur ad mulierem originariam
alibi nubentem, nu. 512.

Originale privilegium eſt exhibendum
pro eius probatione, & non debet
eſſe rafum in parte ſubſtantiali,

Z 2

nec

Index Alphabeticus.

nec suspecta, & ibi quæ dicatur pars substantialis, & quæ suspecta, numer. 730.

P

Paganus si delinquat, & iam accusatus de crimine factus est miles, non agitur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo, nu. 1108.

Pascuorum communio, quæ est inter aliquas ciuitates, dissoluitur, quando pascua non sufficiunt, nu. 898.

Paria sunt, qualitatem inesse per naturam, vel privilegium, nu. 827.

Paria sunt, quod quis de iure communi, vel speciali privilegio admittatur, nu. 825.

Pacta habita in dote censeantur repetita in augmenta dotis, nu. 800.

Papa promouens spurium ad Episcopatum videtur eum restituere natalibus, si ex certa scientia facit, nu. 730.

Patronus laicus, qui cum iuramento promittit non variare, tenetur id seruare, & non poterit variare, n. 713.

Paraphernalia bona quæ dicantur, nu. 369.

Pater utrum præsitis pacto, vel renuntiatione præiudicium filijs parare in privilegio sibi, & suis descendibus concessio, nu. 167.

Pascua vniuersitatis incolis tantum debentur, num. 1133.

Pauperum & miserabilium personarum privilegia recensentur, nu. 119.

Pauperes, & miserabiles persona, in quibus casibus privilegium amittant, quomodoque illud retineant, n. 221.

Pater habens administrationem bonorum filij potest debita filij exigere, & recipere, num. 771.

Pauper, in cuius fauorem sententia prolata est in casam dotis, debet alimentari appellatione pendente, n. 860.

Patronus laicus, qui habet ius patronatus annexum cum Ecclesiastico, habet sex menses ad presentandum, sicuti patronus Ecclesiasticus ratione connexitatis, num. 1140.

Pater legitimus administrator filiorum poterit eorum bona immobilia sine iudicis decreto alienare, propter patriam potestatem, nu. 1245.

Pater habens filios legitimos utrum possit filio spurio totum quintum relinquere alimentorum ratione, si spurius toto quinto non egeat ad suam congruam sustentationem, num. 1113.

Pater non utens privilegio per spatium decem annorum utrum successoribus præiudicet, quando est concessum patri, & successoribus, nu. 1516.

Pater si stipulauerit sibi dotem filie mortuæ in matrimonio, si constante matrimonio eius bona confiscantur, pertinet ad filium, & non ad patrem, licet post sententiam veniat conditio adimplenda, nu. 1565.

Pauperes consanguinei semper præferuntur in legato pauperibus relicto, num. 1503.

Pecunia & moneta tria continet, scilicet materiam quoad valorem, formam quoad auctoritatem, & pondus quoad usum, nu. 1425.

Persona disponentis semper censetur excepta in qualibet dispositione, n. 1341.

Periculum transit ad maritum, quando bona data in dotem aestimantur, qui

Index Alphabeticus.

- qui maritus est dominus rerum dot-
tialium, nu. 1294.
- P**æna mediatoris interficientis ali-
quem ex rixantibus co suo quasit, &
qua sit pæna rixantium interficien-
tium aliquem mediatorem casu, nu.
1020.
- P**ersona & causa principalis loquen-
tis & concedentis, nullo modo com-
prehenditur in generali concessione,
num. 994.
- P**ermisso vendendi facta uni non
porrigitur ad alium succedentem in
illa re, quia omnis concessio, quæ ad
factum refertur, in dubio censetur
personalis, nu. 790.
- P**ensio, quæ alicui domo, vel loco semel
fuit imposta iuxta æstimatio-
nem illius, non debet augeri, quam-
vis domus, vel locus augeatur, nu.
783.
- P**æna à iure non irrogatur, nisi expref-
se caueatur, numer. 542. & num.
564.
- P**æna secundo nubentium tam viris,
quàm uxoribus sunt communes,
num. 532.
- P**æna secundo nubentium non habent
locum, quando vicus tantum est
filius, num. 533.
- P**ersonalia privilegia **nō** transeunt ad
prorogatum, nu. 341.
- P**erfectio actualis conditionis requiri-
tur ad veniam consequendam per
gratiam, vel indulgentiam summi
Pontificis, nu. 305.
- P**æna secundo nubentium sunt hodie
sublata, nu. 1535.
- P**æna secundo nubentium, quæ sublata
sunt de iure nouiori, non habent lo-
cum in his, quæ & ito ducta sunt in
- fauorē filiorū, & ita limitatur ius
nouū, quādo sunt mēta pæna, n. 1536
- P**ia cause multa privilegia recensē-
tur, num. 394.
- P**iscandi ius in mari omnibus natura-
li iure est concessum, addō ut ne ex-
teris prohibitum sit, nu. 620.
- P**iscari in mari si prohibeatur, competit
actio iniuriarum, num. 611.
- P**iscandi in mari ius de regalibus est,
& à Rege prohiberi potest talis pis-
catio, num. 612.
- P**iscantis ius in mari, & quod illic alius
piscari non possit, potest à Rege rē-
di, vel privilegio concedi, cum de-
claratione, de qua ibidem, n. 623.
- P**ossidens pro parte actum possidere vi-
detur, num. 1309.
- P**ossessionem utens pro parte non con-
feruat ius totius, num. 1305.
- P**osthumus præteritus regulariter rum-
pi testamentum, num. 1256.
- P**osthumi etiam nascituri institui cen-
sentur, nisi posthumus institutur,
num. 1217.
- P**ontifex magnus **nō** potest de iure in-
ferre præiudicium succedere debent-
ibus in dominio vtili feudi Eccle-
siastici, num. 978.
- P**ragmatica noua concedens privilegiū
agricultoribus in suo 2. capitulo in-
terpretatur circa fisci privilegium;
num. 1328.
- P**retium excedens dicitur, quando termi-
nus & iusta meta exceditur, n. 216.
- P**resbyter si contineatur in dispositio-
ne, verum illi videatur satisfactū,
si nominetur clericus prima consue-
tæ legitimæ ætatis, qui intra annū
possit ordinem sacerdotalem conse-
qui, num. 1172.

Index Alphabeticus.

- Pradium emptum** à fratre proprio nomine, qui stat in communi cum alijs fratribus, *utrum* efficiatur commune, an proprium solius ementis, nu. 473.
- Pradium**, Reazengo, quod pater sine titulo reali possidebat, & post obitū fuit uni ex filijs suis venditum, *utrum* teneatur talis filius cū alijs fratribus communicare, n. 476. cum nu. seqq. usque ad nu. 481.
- Pradium relictum**, ut ex eo alimenta acquirantur, *utrum* in proprietate relictum censatur, nu. 387.
- Prelationis privilegium** non competit mulieri pro paraphernalibus, & ad uctitij, & post dotē quaesitis, n. 363.
- Prelationis privilegium** circa dotē *utrum* transeat ad heredes, n. 367.
- Prædecessoris omnia privilegia** si concedantur alicui, non extenditur talis concessio ad ea, quæ habuit ratione privilegij personalis, numer. 1214.
- Prescriptio rei acensuata** *utrum* interrumpatur per solutionem redditus, nu. 1613.
- Prescriptio** fuit introducta in odium morosi & negligentis, & non potest currere contra diligentē in executione sui debiti, nu. 1619.
- Prescribi potest omnis solutio cēsus præter eam**, quæ fit in signum subiectionis, nu. 74.
- Prescriptionis annales** plures casus congeruntur, nu. 326.
- Prescribi non possunt ea**, quæ competunt per modum facultatis, nec facultas ducendi aquam ex flumine navigabili, nu. 616.
- Prescriptionem præteritam**, per quam ius patronatus quaesitum fuit, non poterit tollere Princeps per privilegium, nu. 904.
- Prescriptio decem vel viginti annorum** currit contra vassallum, vel emphyteutam Ecclesie, nisi contra Ecclesiam non currat nisi prescriptio 40. annorum, nu. 979.
- Prescriptionis si fiat mentio in lege vel privilegio**, intelligitur de ordinaria decem vel viginti annorum, non tamen de longissima triginta vel quadraginta annorum, num. 1178.
- Præsentatio rescripti** acquirit iurisdictionem iudici, nu. 1238.
- Præses**, hoc est Corregidor, o Alcalde, qui non inuenit fideiussorem tēpore syndicius, *utrum* carceretur, vel cautionē præstet iuratoriā, n. 604.
- Præstatione annua** super aliquo fundo *utrum* inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, nu. 1326. ubi latet.
- Præstio annua** causa alimentorum non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem, & hypothecariam favore alimentorum, num. 137.
- Princeps poterit valorem monete mutare etiam absque consensu populi**, nu. 1426.
- Princeps nil disponere vult in tertij præiudicium**, nu. 1348.
- Princeps** indubio non videtur, nec præsumitur velle præiudicare iuri fisci, nisi contra fiscum faciat expressam mentionem, nu. 1339.
- Principem non præsumitur alia causa motum**, nisi expressa, numer. 1165.

Princeps

Index Alphabeticus.

Princeps si aliquam rem concedat ali-
cui cum certis privilegijs, qualita-
tibus, & prerogatiuis, posteaq; illā
demerit, aliāq; in locum illius pro
rogauerit, res ita subrogata remanet
cum omnibus privilegijs qualitatibus
& prerogatiuis supradictis antea
concessis, nu. 120.

Princeps solus privilegium & exemp-
tionem, & privilegij atque exemp-
tionis confirmationem concedere po-
test, nu. 2.

Princeps non poterit tributa Regi re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaue cum solemnitate,
num. 1083.

Princeps tollens defectum natalium
per legitimationem, non videtur
tollere defectum cōtributionis cum
plebeis, nu. 197.

Princeps vel fiscus, quando ob causam
penalem aliquod pretendit ius,
vel interesse, nullum habent priui-
legium, nu. 495.

Princeps concedens rescriptum dele-
gatorum supplicanti videtur eū ha-
bile facere ad legandum, nu. 727.

Princeps in dubio non videtur iuri de-
rogare, nu. 795.

Principis plura peculiaria recensentur,
& 50. privilegia antiquitatis recen-
sentur, nu. 836.

Perturbatio realis, & non verbalis re-
quiritur ad hoc, ut privilegiatus in-
ste conqueri possit, nu. 863.

Princeps de iure aufert privilegium vni,
& alio conferit, nu. 873.

Princeps nō poterit privilegium cōcedere
contra ius gentium, vel naturale, vel
diuinū, nec cōtra utilitatem publi-
cā, nec cōtra iura spiritualia, n. 890.

Princeps bene poterit legem diuinam,
& iura naturalia distinguere, limi-
tare, & declarare, nu. 891.

Principis semper ea est mens, quod quā-
do privilegium incipit esse nociuū,
ipso iure renocatum censeatur, nu.
892.

Principi soli multa competunt, quae hic
referantur, num. 995.

Princeps remissionem faciens delicti
in praedictum partis, & absq; eius
remissione, peccat, n. 1027.

Princeps secularis in praedictum im-
munitatis Ecclesiasticae quicquam
disponere non potest, nu. 1034.

Princeps ex iusta causa venationem
prohibere potest, num. 1046.

Populares si iurauerint aliquid adim-
plere, licet moriantur, successores obli-
gantur ad observantiam iuramenti,
num. 1553.

Posthumus si instituitur, cōprehendi-
tur posthumus natus ab alia uxore;
cum qua secundum contraxit ma-
trimonium, num. 1567.

Priuegium dicitur lex priuata perso-
nae vel loci per Principem concessa;
habetque vim legis, nu. 1.

Priuegiatorum & donationum diff-
rentia quomodo cognoscatur, n. 3.

Priuegium vel Regia lex quando re-
quirunt vicinitatem & habitatio-
nem, non verificantur in ciue capi-
tum, nec in eo, qui pro ciue habetur;
nisi in ciuitate commoretur, nu. 30.

Priuegiati, qui non possunt trahi ad
testificandum coram iudicibus super
prioribus; de hisodalgo, recensentur,
num. 1532.

Priuegium si cōcedatur debitoribus;
ut intra aliquod tempus nō possint

Z 4 a suis

Index Alphabeticus.

- à suis creditoribus conveniri, limitatur in debito iurato, num. 1557.
- Princeps poterit in praeiudicium iuris alteri quasitum privilegium concedere, si per illud res vertatur ad ius commune antiquum, num. 1570.
- Privilegium concessum alicui, & eius familiae, non restringitur ad familiam, quae erat tempore concessionis, sed etiam extenditur ad alias familias in locum prima familiae prorogatas, num. 1608.
- Privilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in Hispania, & in Regno Granatensi, mutantes se ad alium locum non retinent privilegium, num. 49.
- Privilegium exemptionis non extenditur ad res vendicias mercimonij causa, sed tantum ad res, quae sunt de labrança y criança, nu. 46.
- Privilegium quando conceditur loco, durat in quantum durat locus, num. 50.
- Privilegium civitatibus concessum utrum ad suburbia extendatur, & ad ciues in suburbijis degentes, num. 52. cum sequentibus.
- Privilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda; sed limitanda, num. 53.
- Privilegia immunitatis concessa civitati non extenduntur ad commorantes in vico, num. 56.
- Privilegium immunitatis concessum civitati non extenditur ad villas, quae postea auctae sunt, nu. 60.
- Privilegium si concedatur civitati, vel ciuibus, & fiat venditio in rure, vel extra civitatem, gabella venit soluenda, nisi aliter in privilegio exemptionis contineatur, numer. 61.
- Privilegium exemptionis datum loco durat quantum durat locus, & datum causa durat quantum causa durat, & datum persona durat in quantum persona durat, nu. 64.
- Privilegium exemptionis concessum fauore rei durat, in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem personae, cui conceditur, num. 65.
- Privilegium exemptionis concessum rebus cibarijs, & bastimentis in aliquibus locis venditis, praecipue en los de la nueva poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illis venditis ad grossum, vel minutatum, vel de cibo tantum, & non de alijs, & quid de victualibus cõrentis in privilegio, num. 66.
- Privilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, n. 78.
- Privilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapso tempore, num. 81.
- Privilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacite cessat causa cessante, num. 82.
- Privilegium interpretatio ad Principem concedentem expectat, ubi distinctio, num. 84.
- Privilegium de sui natura perpetuum quomodo per non usum amittatur, ubi distinctio & limitatio traditur, num. 85.
- Privilegium exemptionis habens in suis bonis immobilibus excusationem habet; si super eis censum imposuerit, num. 86.

Index Alphabeticus.

- Privilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno; & praiudicio tertij facta, num. 88.*
- Privilegium vel exemptionem & trum rex, vel respublica concedere possit cum parvo tertij praiudicio, n. 92.*
- Privilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel parvo tertij praiudicio concessum, num. 93.*
- Privilegium à Principe concessum cum magno, vel parvo tertij praiudicio, hodie non tenet, licet qualescumque clausulas habeat, num. 95.*
- Privilegium recipit interpretationem extensivam à communi usu & practica, num. 123.*
- Privilegium exemptionis habens, si patiat in albo solventium describi, utrum sibi praiudicet, num. 102. cum sequentibus.*
- Privilegiatum & exemptus à solutione collectarum & praestantiarum, si sponte semel solvat sine protestatione, utrum in futurum sibi praiudicet, num. 103.*
- Privilegium de sacili perditur, num. 104.*
- Privilegium non solvendi decimas, & similia, non tollitur unico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum num. 107.*
- Privilegium personale alicui concessum non transit ad filium, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio reali, & ibi quomodo dicatur; & praesumatur reale, vel personale, num. 109.*
- Privilegium reale quando alicui & eius successoribus conceditur, intelligitur ordine successivo, primo ad filios, deinde ad nepotes, numer. 110.*
- Privilegium transitorium ad filios utrum extendatur ad antea natos, num. 112.*
- Privilegium exemptionis à tributo & gabella, tanquam odiosum & Regio patrimonio damnosum, debet strictissime interpretari, num. 113.*
- Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura, num. 116.*
- Privilegium exemptionis gabellarum ad suam validitatem requirit clausulam ex certa scientia, num. 118.*
- Privilegium exemptionis iurium regalium morte concedenti finitur, nisi aliud in privilegio contineatur, cum de Regio praiudicio agatur, num. 119.*
- Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum perditur per delictum lese Maiestatis divinae, vel humanae, nu. 122.*
- Privilegium concessum ratione loci non potest alibi quam in dicto loco exerceri, num. 125.*
- Privilegium concessum officio durat quantum durat officium, & finitur officio finito, & limitatur in officio habenti dignitatem annexam, numer. 126.*
- Privilegium exemptionis absenti concessum utrum ante acceptationem vim habeat, iusque transferat; num. 133.*
- Privilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui in eo comprehendantur, n. 134.*

Privi:

Index Alphabeticus.

- Privilegium concessum alicui, & omnibus posteris, vel eius proli, vel sobolis. quomodo intelligatur, num. 152.**
- Privilegium concessum alicui, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, & quid sub hoc verbo, generis, comprehendatur, nu. 153.**
- Privilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendat natos ex feminis, nu. 155.**
- Privilegium concessum alicui, & suis descendentes hereditibus & successoribus quomodo interpretandum, nu. 158.**
- Privilegium concessum alicui & suis descendentes masculis, & feminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu. 160. cum seqq.**
- Privilegium ita in descendentes transit, & descendit, tamquam si nulla persona intermedia cessauerit, numer. 170.**
- Privilegium concessum alicui, & suis descendentes per lineam masculinam, utrum extendatur ad feminas, quae ex masculo descendunt, nu. 173.**
- Privilegium contra ius commune non comprehendit casus omisos, n. 13.**
- Privilegia continentia tributorum regalium exemptione sunt strictissima, nu. 194.**
- Privilegium generale immunitatis, & exemptionis regalium tributorum non valet, nisi expresse & specialiter fiat mentio de tributis, nu. 195.**
- Privilegia exemptionis regalium tributorum sunt in maximum successorum praedictum, n. 196.**
- Privilegium nobilitatis continet damnum & praedictum alijs contravenientibus, n. 198.**
- Privilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullus erit, nu. 200.**
- Privilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, nu. 141.**
- Privilegia in eo valent & tenent, in quo usitata fuerint, nu. 265.**
- Privilegiatus contra pariter privilegium non vitatur privilegio suo, nu. 272.**
- Privilegium, exceptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de uno ad alium casum, nu. 304.**
- Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos & mentecaptos, nu. 310.**
- Privilegium concessum ad libitum, vel beneplacitum concedentis, utrum eius morte spiret, nu. 319.**
- Privilegium concessum propter artem eatenus durat, quatenus ars exercetur, nu. 322.**
- Privilegium secundum non faciens de primo mentionem, illi non derogat, n. 324. cum sequentibus, ubi multis modis regula limitatur.**
- Privilegium quanto tempore praescribatur, nu. 327.**
- Privilegium impetratum litependente non valet, si de lite mentio non fiat, nu. 330.**
- Privilegij una pars ambigua debet intelligi secundum verba clare & aperte posita in alia parte, n. 331.**
- Privilegium si concedatur à Principe ad extrahendum aquam ex publico aquaductu, debet intelligi, & restrin-**

Index Alphabeticus.

- restringi ad aquam superabundantem, nu. 337.
- Privilegium si concedatur alicui ad extrahendam aliquam tritici quantitatem de aliqua ciuitate, vel prouincia, debet intelligi eo modo, ut prouincia eo non indigeat, n. 333.
- Privilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per qua publica laudatur utilitas, n. 334.
- Privilegia publica utilitati damnoſa non ſunt recipienda, num. 335.
- Privilegia omnia ſilent in tempore ſaſſis, belli, vel peſtis, & magna caſtiſtia & neceſſitatis, n. 337.
- Privilegium concessum venientibus ad aliquam ciuitatem inhabitandam, utrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant, nu. 338.
- Privilegium & reſcriptum de alio faciens mentionem probat, & tenet, licet privilegium relatum non appareat, nu. 340.
- Privilegium hypotheca pænis fiscali- bus concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pænas fiscales concedit, nu. 343.
- Privilegium, ne conueniatur in plus quam ſacere poteſt, competit illis, qui uitioſe & turpiter ſortunas ſuas conſumpſerint, n. 347.
- Privilegium, ne conueniantur in plus quam ſacere poſſunt, in quibus caſibus competit, nu. 345.
- Privilegium concessa miſerabilibus perſonis non cenſentur reuocata per generalem privilegium reuocatione, niſi de his expreſſa mentio fiat, nu. 469.
- Privilegium concessum miſerabilibus perſonis non poterit renūciari, nu. 470.
- Privilegium obtentum à duobus ſocijs, in quo ſaneum unus eorum continetur, utrum ambobus proſit, num. 471.
- Privilegia cauſa pia recensentur per remiſſionem, nu. 484.
- Privilegiuſ taliter, quod ſolum modo conueniatur coram certo iudice, intelligitur, quoad perſonales actiones, nu. 485.
- Privilegium habens eximens eum à iuriſdictione ſui iudicis ordinarij non poterit eo uti, niſi aſſignet alium iudicem, ſub quo ille exemptus poſſit conueniri, n. 486.
- Privilegia derogantia quibuſcuſque perſonis non derogant collegio, nu. 515.
- Privilegium ſi iniuſtum eſſe cæperit, aut in tertij præiudicium, aut abrogandum eſt, aut ſaltem limitandum, nu. 528.
- Privilegium concessum habitantibus in aliquo loco cenſetur conſeſſu dicto loco, & non in eo habitantibus, 568.
- Privilegium portagij alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis, num. 574.
- Privilegia concessa contra ius naturale non valent, nec tenent, n. 576.
- Privilegia concessa contra iura Regia, vel contra fidem, non valent, nec tenent, n. 577.
- Privilegiorum in declaratione faciendâ à Principe nō eſt neceſſaria partis citatio, & de veritate, nu. 578. & 580. cum ſequentibus.
- Privilegium proueniens ex nobilitate

Index Alphabeticus.

- naturali non perditur, numer. 608.*
Privilegium concessum à Principe de
extrahendis aquis intelligitur re-
servata commoditate alterius habē
tis antierius privilegium aquam ex-
trahendi, num. 619. & amplia ut
in num. sequenti.
Privilegia utilitati publicæ damnosa
non sunt recipienda, sed tamen re-
stringenda, num. 600.
Privilegium concessum calceolarijs, seu
sutoribus extenditur ad eorum mi-
nistros ex propria vi concessionis,
num. 617.
Privilegium vel exemptio si conceda-
tur à Principe, ut decima, augu-
bella non solvatur de aliquarum re-
rum venditione, talis concessio ex-
tenditur ad census impositionem
super illa re, nu. 619.
Privilegia concessa cum prohibitionē
aliorum piscationis in mari intelli-
guntur de iure tertio non quasi, ut
ibidem num. 624.
Privilegium ad res, vel personas in eo
non expressas extendi non debet,
num. 626.
Privatus si probaverit, non habuisse fa-
cultatem producendi instrumenta
ante sententiam, intra triēnium re-
stituatur ex clausula generali, &
quid in sententia corruptione pecu-
niæ lata, num. 640.
Privilegia concessa circa rescissionē sen-
tentiarum in causis fiscalibus publi-
cis, vel privatis per remissionem re-
cescentur, nu. 643.
Privilegiū qualitas requisita debet ob-
servari, & exacte probari ad hoc,
ut privilegium valeat, nu. 648.
Privilegium, titulus, & indultum v-
trum per spatium 30. annorum præ-
sumatur, ubi de veritate, numer.
660. & 662.
Privilegium si concedatur alicui cum
facultate nominandi alium post se,
& iste primus mutaverit statum
in peius, utrum amittat facultate-
tem nominandi, nu. 670. & 673.
Privilegium concessum alicui utrum
ad fideiussores extendatur, numer.
732.
Privilegiū personale, & illud, ne quis
conueniatur in plus quàm facere po-
test, non transit ad fideiussores, secus
in privilegijs realibus, nu. 733.
Privilegium mendaciter impetratum
est nullius momenti, num. 737.
Privilegium non egreditur personas
nominatæ in eo, & duobus impe-
trantibus, & uno concessum illi
santum prodest, nisi causa sit com-
munis & individua, vel in serui-
tute, vel sportulis, num. 738.
Privilegium concessum rebus transi-
tum illis ad successorem, nu. 762.
Privilegia duo, vel rescripta si inue-
niantur eiusdem temporis & data,
quod eorum præferatur, latè per re-
missionem, num. 777.
Privilegia clausa in corpore iuris non
consentur derogata per quancumq;
dispositionem quantumcumque ge-
neralem, etiā si habeat clausulam,
non obstantibus quibuscumque pri-
viligijs, nu. 784.
Privilegium cōcessum filijs propter pa-
rentes non durat mortuis parenti-
bus, num. 787.
Privilegium immunitatis cōcessum pro
pter paupertatem cessat dinitijs su-
peruenientibus, num. 788.

Pri-

Index Alphabeticus:

Privilegia & rescripta an valeant, si contineant duo specialia, & resoluuntur valere, nu. 794.

Privilegium habens, ne supra suum molendinum aliud fiat, debet illud allegare, alias in causa prohibendi non obtinebit, nu. 821.

Privilegium & immunitas si simpliciter, & indefinitè concedatur, intelligitur à mulieribus personalibus, num. 827.

Privilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens extenditur ad creatos per privilegium Principis, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos Princeps nobilitat. nu. 834.

Privilegium si concedatur ad iurisciuiis & canonici conseruationem, habent interpretationem rescripti. & non privilegij: sin autem cõcedatur ad iuris derogationem, mere priuilegium, & non rescriptum appellatur, licet in nomine varietur, num. 844.

Privilegium habens idem quod ius commune, interpretandum est, ut aliquid iuri communi addatur, num. 846.

Privilegium, quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissimè interpretari, num. 847.

Privilegium moratorium & dilatorium concessum à Principe debitorum, comprehendit omnes debitores, & limitatur in dote, nu. 854.

Privilegium & rescriptum impetratum contra Titium, qui tempore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores. nu. 865.

Privilegium & rescriptum prius in data praefertur, & prauales secun-

do & posteriori, numer. 870.

Privilegia vel rescripta duo si repèriantur unius diei, illud praefertur, ex quo primo fuerit illata possessio, & idem quando data illorum ignoratur, nu. 871.

Privilegium vel rescriptum si aliquis consequitur, & in iudicio protulit, non poterit illud renuntiare absque aduersarij consensu, nu. 877.

Privilegium in casibus non priuilegiatis iure communi in dote, vel respectu mariti, & vxoris non procedit, num. 882.

Privilegium Principis comprehendit statum ciuitatis, quando in privilegio fuit adiecta clausula, non obstantibus quibuscumque legibus expressis habentibus, num. 893.

Privilegium seu gratiam obtinens de primo homicidio, si postea gratiam consequatur de alio homicidio secundo, nihil proderit, si de primo homicidio mentionem Principi non fecerit, num. 909.

Privilegium & gratiam obtinens vendendi rem immobilem inalienabilem, dummodò ex illius pretio alia praedia emat, debet ea emere in ciuitate sua, & non satisfaci emendo in alio territorio iuxta aliorum opinionem, ubi de veritate, num. 913.

Privilegium, de labrança y criança, ciuibus alicuius loci concessum, utrum extendatur ad res de labrança y criança, quae extra illum locum coluntur, & colliguntur à praediectis ciuibus, & pars affirmatiua defenditur, num. 928.

Privilegium ciuibus concessum com-
pre-

Index Alphabeticus.

- prehendit comitatenses, numer. 929.
- Privilegium loco datum cōfetur etiam personis concessum, nu. 932.
- Privilegium concessum loco, civitati, & universitati, dicitur reale, nu. 933.
- Privilegium reale de sui natura extenditur ad alias personas, n. 934.
- Privilegium quando assimilatur rescripto, & gratia, est odiosum, & per consequens restringendum, nu. 939.
- Privilegiatus non debet excedere metas, nec limites privilegiorum, num. 941.
- Privilegium non transmittitur, & mutatur forma, & natura rei mutatione persona, nu. 980.
- Privilegium Ecclesiarum & clerico- rum, utrum transeat ad eorum colonos, & negativa pars contra multos defenditur, numer. 982. cum sequentibus.
- Privilegium & gratia si concedatur alicui, hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur, qua deficiente privilegium & gratia ad alium transeat, utrum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & tres opiniones recensentur, & tertia eligitur, num. 996.
- Privilegium habens à Pontifice, ut fructus beneficii recipiat absens, ac si esset praesens, non poterit ratione illius privilegii distributiones quotidianas habere, nu. 1013.
- Privilegium secundum non faciens de primo mentionem quomodo, & quādo valeat, nu. 1029.
- Privilegium praescriptis, & immemorialis consuetudo acquiritur in iure, & idem important, numer. 1041.
- Privilegium gratia & rescriptum regulariter non spirat morte concedentis, num. 1079.
- Privilegium gratia & rescriptum si concedatur ad mutum, vel ad voluntatem concedentis, morte concedentis finitur, nu. 1080. & nu. 319.
- Privilegium proculdubio praestitisse, credendum est, quando Princeps de eorum mentionem facit in alio privilegio, num. 1083.
- Privilegium introductum propter honestatem personae, vel sexus, non potest renuntiatione tolli, nu. 1084.
- Privilegiatus & exemptus à muneribus publicis peculiari privilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, tenetur appellare, aliàs electioni videtur consentire, num. 1091.
- Privilegium, exemptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussori, num. 10104.
- Privilegium superueniens facit quem eximi à priorione, nu. 1106.
- Privilegium universitatis concessum, utrum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur, num. 1129.
- Privilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortitur effectum, quamvis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia & privilegium, secus si causa deficiat, an equeam privilegium & gratia sortiat effectum, nu. 1151.
- Princeps non praesumitur vii plenitudine potestatis, num. 1185.
- Privilegia respicientia exactiōem dotis

Index Alphabeticus.

dis habent etiam locum in dote putatiua, etque competit priuilegiu tatica hypothece, & omnia priuilegia à iure concessa, nu. 1198.

Priuilegiatus ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non gaudet priuilegio, num. 1207.

Priuilegium si concedatur alicui, dummodo cum virgine contrahat matrimoniu, illud priuilegium consequi potest, si contrahat matrimoniu cum illa, quam antea ipse corruperat, num. 1211.

Priuilegium particularium personarum per legem generalem non derogatur, num. 1234.

Priuilegia scripta in corpore iuris non derogantur per illa verba, non obstante quocumque priuilegio, num. 1232.

Priuilegium si concedatur Petro in primo loco, & Ioanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, utrum iste preferatur Francisco posito in tertio loco, num. 1250.

Priuilegium quando utile est pluribus, quicquid vult, contribuere tenentur pro rata expensarum, n. 1274.

Priuilegio utens pro parte utrum conservet in totum, num. 1304.

Priuilegium habens amplissimum, si eo strictè utatur, non poterit potestatem large uti, num. 1306.

Priuilegia consuetudine interpretantur, quæ sufficit, si decennalis sit, n. 1307.

Priuilegium quando concernit exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non sibi praiudicat

in alijs separatim, num. 1310.

Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus, licet quis utatur in uno, non videtur renuntiare in alijs, num. 1311.

Priuilegia derogantia quibuscumque personis non derogant collegio, & universitati, num. 1316.

Priuilegium, quando continet materiam mere fauorabilem, & reipublice conuenientem, & extenditur, & comprehendit collegium & universitatem, & omnes personas, tam masculos, quam feminas universitatis & capituli, nu. 1322.

Priuilegium, de labrança y criança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero, & exempto, num. 1322.

Priuilegium si sit motu proprio, à Principe concessum, & contra illud latissimè interpretandum, n. 1332.

Priuilegia fisco damnoſa non debent impetrari, nec contra fiscum, cui iura subueniunt, est temere iudicandum, num. 1337.

Princeps quando concedit priuilegium & immunitatem conductoribus g bellarum, vel his, qui fisco aliquid soluere tenentur, magis considerat causam fisci, quam causam prædictorum conductorum, nu. 1348.

Priuilegium concessum simplici persona, utrum extendatur ad mixta, num. 1353.

Priuilegium concessum spurio, utrum extendatur ad spurium, & incestuosum simul, nu. 1354.

Priuilegium & immunitas si concedatur primo loco viduis, & pupil-

lis,

Index Alphabeticus.

- lis, non derogatur per secundum privilegium specialis derogatione prima concessum, nu. 1362.*
- Privilegiati in id quod facere possunt annumerantur, nu. 1364.*
- Privilegium si concedatur ex duobus causis, una cessante non cessat privilegium, nu. 1401.*
- Privilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab onere pro aquis publicis habendis, num. 336.*
- Privilegium si alicui concedatur hoc onere adiuncto, quod in quolibet anno tenetur equum solvere unum, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud in suis loco, utrum equi praestatio praescribatur, num. 1374.*
- Privilegium dignitatis non finitur dignitate finita, num. 1408.*
- Privilegium decurionibus & consiliariis civitatum concessum intelligitur de consiliariis & decurionibus magnorum locorum, nu. 1411.*
- Privilegium concessum agricolis, utrum competat eorum fideiussoribus, non agricolis, num. 1419.*
- Privilegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius persona in prima generatione comprehendatur, nu. 1424.*
- Privilegium disponens in viro, utrum habeat locum in uxore, & contra num. 1431.*
- Probatio quando requiritur per modum qualitatis & conditionis, non sufficit praesumptiva, num. 1445.*
- Privatio non inducit illud, quod expressè cautum non est etiam in materia privativa, nu. 1523.*
- Probatio per privilegium idem operatur quod probatio per immemorabilem consuetudinem, n. 851.*
- Probationes leviores & testes de auditu sufficientes in probando factis antiquis, nu. 897.*
- Procurator generalis non potest facere ea, quae requirunt speciale mandatum, nu. 1631.*
- Procurator constitutus ad omnia, excepto uno casu, in quo requiritur speciale mandatum, censetur constitutus ad omnia alia, quae requirunt speciale mandatum, num. 1632.*
- Procurator in rem suam, quem dicimus in causa propria, non potest revocari, num. 1307.*
- Prohibitus administrare aliquod officium non potest colore quesito sub alio nomine simulato ad illud admittere, num. 505.*
- Procurator & exactor expensas deducere potest & salarium, nu. 602.*
- Prohibitio contra bonos mores non est servanda, nu. 1249.*
- Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad huiusmodi ultteriores, num. 1574.*
- Prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, nu. 1575.*
- Prohibitio alienationis facta uni nominatim non extenditur ad alios, nu. 1576.*
- Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditio, 1577.*
- Prohibitio alienationis est odiosa, atque exorbitans, nu. 1578.*

Prohi-

Index Alphabeticus.

Prohibitio alienationis facta heredi, utrum comprehendat heredem heredis, num. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiunctivi in fauore grauati quomodo valeat, num. 1580.

Promissio certa quantitatis fauore alimenterum praesumitur annua, num. 1604.

Promotus si fuerit aliquis ad officium, & alius secundo loco etiam promotus fuerit, is qui habuerit primo litteras & possessionem, praefertur, num. 872.

Provincia quae dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur, num. 1555.

Promissus à Papa, etiam si sit posterior, praefertur promisso à priuilegiato, num. 1220.

Promissio facta in duobus gradibus substitutionum censetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, num. 1265.

Pupillaris tacita, concurrēte verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, num. 1262.

Q

Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta qualitatem verbi, vel participij, n. 290.

Qualitatem requisitam à lege, vel priuilegio, debet probare volens agere legis, vel priuilegij beneficio, num. 395.

Qualitas excludens, vel admiſcens aliquem, debet interuenire in tempore actus, num. 396. & 443. & 649.

Qualitas virtutis & proximitatis in priuilegio requisita si cessauerit, utrum cesset priuilegij dispositio, num. 435.

Qualitatem requisitam sufficit concurrere in tempore, quo verbum importat, licet postea deficiat, siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, siue cum verbo executiuo, aut separatiuo, num. 444.

Qualitas superueniens personae conueniens facit variare qualitatem actionis, num. 1105.

Qualitas, quae non concurrat tempore collationis capellaniae, vel alterius requisiti, licet postea concurrat, non operatur effectum in praedictum iuris quæsitum, n. 1149.

Qualitas si relinquatur pio loco, vel hospitali pro pauperibus ibidem alimentanda, non debet amplius, illo pio loco, vel hospitali destructo, num. 786.

Qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, recensentur, num. 344.

Quintum si non sufficiat filiis illegitimis ad congruam sustentationem, utrum possit, & debeat pater ultra quintum relinquere ubi optima distinctio, num. 1515.

Qui prior est tempore, potior est iure, ubi plures remissiones inueniuntur, num. 357.

Quod differtur, non aufertur, num. 966.

Quoque dictio est repetitiua similis qualitatis, num. 576.

Az Ratio

Index Alphabeticus.

R

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen coniectura ducitur, ab ea argumentum extensive, vel limitative sumere licet, num. 527.

Rationem reddere tenentes de aliquibus tributis, vel redditibus regalibus, possunt ab Ecclesia extrahi, num. 923.

Realia non censentur concessa, quando simpliciter concessum est castrum, cum omni iure Principis, num. 721. cum sequentibus.

Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debetur, virum sibi preiudicat, num. 1375.

Receptor, sceptor, & commissarius si aliquid à debitore recipiat, & desinit esse solvendo, an ea quàm domi no reddat, datur recursus contra primum debitorem, num. 1387.

Recuperans officium, & dignitatem, per privilegium, & gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod extenditur, & limitatur pluribus modis, num. 513.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, quæ in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs heredibus communicare, num. 475.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis, & testamenti, nu. 1602.

Relictum à testatore fratribus minoribus respectu alicuius summa in festo sancti Francisci, utrum sit perpetuum, an semel tantum debeatur, num. 1598.

Relictum Ecclesia die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesia, num. 1603.

Relictum pauperibus intelligitur ad pias causas, num. 1606.

Regula generalis non comprehendit easus privilegiatos, num. 1280.

Regalium concessio non includit invisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reservata, num. 718.

Regalia censentur concessa, quando Princeps aliquem inuestit de castro cum mero misto imperio, & omnibus regalibus, num. 719.

Realia censentur concessa, quando in privilegio aliqua conceduntur in specie, & additur, vel subiicitur cum alijs iuribus quibuscumque, num. 720.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum, & qualitatem non possunt conservari, nec sine decore in publicum apparere, num. 1388.

Relictum pro dotandis mulieribus pauperibus non potest distribui pro dotandis viduis pauperibus, nu. 705. & num. 789.

Relictum quotannis ex certo pradio, vel censu debetur perpetuo, & ab heredibus præstabitur, licet pradium, & census pereat, num. 188.

Relicta si fuerit aliqua quantitas, vel premium relinquatur illi, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec de prioritate apparet, nullus accipit relictum, num. 432.

Relicta parte hereditatis filij ultimæ morientis, si duo simul moriuntur, nec

Index Alphabeticus.

- nec quis sit ultimus probatur, deficit relictum, num. 431.
- Regum nobilitumque proprium est liberales existere, donationesque facere, privilegia atque immunitates concedere, num. 4.
- Remedium lesionis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis, durat per spatium 30. annorum, num. 1629.
- Remedium lesionis ultra dimidiam datur contra Ecclesiam ladentem alium, etiam post quatuor annos, num. 1630.
- Rem non inueniri, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, equiparatur in iure, num. 113.
- Remotus à prima dignitate illo medio tempore, quo transfert ad aliam maiorem, retinet prima dignitatis privilegium, num. 540.
- Remissio generalis legatorum mariti facta a muliere non comprehendit legatum dotis, num. 857.
- Remittere potest Princeps criminis penam, quæ in satisfactionem reipublicæ à lege instituta fuit, ubi nec reipublica, nec alijs ex hac remissio ne damnum sequitur, nec iniuriam passio, num. 1026.
- Renunciari non potest ius, vel privilegium competens ratione alicuius personæ, vel qualitatis, numer. 166.
- Renuntiationes de iure communi valebant absq; temporis assignatione vel limitatione, num. 481.
- Renouari potest privilegium, vel instrumentum antiquum iudicis auctoritate, num. 743.
- Renunciari verum possit privilegium, vel rescriptum ab impetrante, num. 1137.
- Renunciare iuri suo nemo tacite videtur, & ibi remissio, num. 1365.
- Rentas, verbum in privilegio quando interpretandum, num. 233.
- Repetitio per conditionem indebiti, vel erroris causa, verum competat exopto per privilegium, si scienter gabellam soluerit, num. 145.
- Repetitio verum cõpetat habenti privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest, si soluat, n. 147.
- Repertus in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum penam statuariam incurrat, num. 303.
- Repertus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, suspectus est de crimine, n. 307.
- Reipublica bona & fiscalia, verum equiparentur in privilegij, num. 382.
- Resiciens domum non funditus destruetam novum opus facere non videtur, num. 76.
- Renunciare potest quilibet privilegium Ecclesiasticæ immunitatis, numer. 216. & 1038.
- Repetitio qualitatis, & conditionis clause privilegiorum quando censetur facta, num. 1268.
- Repetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiam communis expensis pro socio, ubi optima distinctio, num. 1272.
- Residens in uno loco per mille annos, animo tamen retinendi domicilium in alio loco, non potest esse cinis illius loci, ubi residet, numer. 41.

Index Alphabeticus.

- Res hereditatis si vendatur nulla fa-*
El a hereditatis mentione, sed sim-
pluriter venditur tanquam res par-
ticularis, non habetur pro heredita-
ria, num. 480.
- Restitutus à Principe, utrum recupe-*
ret bona confiscata, & quando,
num. 514.
- Rescriptum, vel privilegium Principis*
quantum possibile est, debet ad ius
commune reduci, num. 550.
- Restitutionis privilegium concessum*
Ecclesie extenditur ad hospitalia,
num. 170.
- Rescripta & interpretationes, utrum*
trahantur ad futura, nu. 801.
- Responsio est intelligenda secundum*
supplicā in privilegijs, & rescriptis,
num. 802.
- Rescripta licet concedantur præter ius,*
non tamen per illa intenditur iuri
communi derogare, nu. 1136.
- Restitutionis privilegium competens*
minoribus, & personis privilegiatis,
num. 1141 m censetur derogatum, nisi
de illo fiat specialis mentio, expres-
saque derogatio, nu. 1226.
- Rescriptum, vel privilegium impetra-*
tum contra consuetudinem, vel sty-
lum Principis, est suspectum de fal-
so, nec præsumitur à Principe con-
cessum, nu. 1246.
- Resuscitatus, qui bona sua donauerit,*
vel reliquerit, utrum recuperet
ea, num. 1282.
- Resuscitatus recuperat filios, non tamē*
uxorem, num. 1285.
- Resuscitatus non tenetur iterum bapti-*
zari, nec ordinari, num. 1285.
- Restitutus à Principe ad maiora, hoc*
est ad vitam, multo fortius restitui-
tur ad minora, hoc est ad bona,
num. 1288.
- Restitutio in integrum conceditur no-*
bilibus, maioribus 25. annorum,
quando pauperes sunt, qui pro ab-
sentibus & in vinculis detentis re-
putantur, num. 1390.
- Rescriptum impetratum vel conce-*
sum, non præiudicat causa privi-
legiata, nisi de ea fiat specialis
mentio, num. 382.
- Retentionis materiam qui auctores re-*
censent, num. 351.
- Retineus propriatē videtur acquire*
re totum per usum partis, non tamē
is, qui de nouo acquirit, nu. 1308.
- Renocari poterit donatio absenti facta*
ante acceptionem donatarij, licet in
rata fuerit, nu. 140.
- Renocare utrum possit Princeps dona-*
tionem, mercedem, vel privilegium
exemptionis à se concessum, numer.
174.
- Renocata non censentur privilegia con-*
cessa miserabilibus personis, per ge-
neralem renocationem privilegio-
rum, num. 300.
- Renocare non potest Princeps privile-*
gia concessa ob causam onerosam,
num. 183.
- Renocare seu interpretari poterit Prin-*
ceps privilegia mere gratiosa absq;
participatione, nu. 584.
- Renocare poterit debitor cōentionem,*
quando promisit, stare iuramen-
to creditoris circa damna & inte-
resse, si creditor ante tempus iura-
menti mutauerit cōditionem in de-
terius, num. 1358.
- Rex donans terras, quæ solite erant ali-*
cui civitati collectas dare, censetur
donare.

Index Alphabeticus.

donationem dare saluis collectis,
num. 90.

Rex quando aliquid vult fieri expref-
se cum damno tertij, n̄ intelligitur cū
modico dāno, & nō cū magno, n. 24.

Rex non potest regalia cōcedere in pra-
iudicium fuccessoris, nec iura Reg-
ni subuertere, nec diminuerē, n. 148.

Rex non poterit priuilegia concedere,
& donationes adeo immoderatas
facere, vt Regno prauidicium, &
damnum inferatur, num. 181.

Rex & res publica poterunt agere pro
suis debitis contra socios conducto-
ris, num. 397.

Rex caput milisū potest peculiari pri-
uilegio concubina donare, n. 810.

Rex absq; iusta rationabili, & necessa-
ria causa, vtrū inuito & repugnā-
te regno possit monetā mutare, mi-
nuere, vel augere, n. 1089. & 1090.

Rex Hispaniarū Philippus Tertius va-
lorem scutorum auxilij, n. 1427.

S

Sacerdotes non possunt pro debito civili
incarcerari, nec excommunicari, nec
conueniri in plus quā facere pos-
sunt, num. 129.

Sacerdotes non possunt suum priuile-
gium concessum per cap. Odoardus
de solutio. renūciare, & quid cum
iuramento, num. 230.

Sacerdotium superueniens tollit munus
publicum iam iniunctum, n. 1107.

Sarmiento & Molina, conciliātur in-
diuersitate opinionum in citationis
materia circa reuocationem priuile-
gij, num. 988.

Satisfactio voluntaria & necessaria
qua dicatur, num. 916.

Scriptura priuilegij, aut maioratus do-
perdiu potest probari duobus testi-
bus de eius tenore deponentibus,
num. 79.

Secularibus pluribus contendētibz, de
quibus vnus est clericus, poterit ta-
lis clericus cum alijs coram iudice
laico conueniri, num. 960.

Seculares iudices poterunt sequestrare
criticum personarum Ecclesiastica-
rum & cōmendatorum quatuor or-
dinum militariū tempore caristiae,

& necessitatis, non obstantibus eorū
priuilegijs, & nec excommunicatio-
nē, nec penam contentā in bulla in
Genā Domini incurrent, nu. 1126.

Senior semper debet praferri in benefi-
cijs & praebendis, nu. 1504.

Senex postquam redactus est ad an-
nos pueriles, hoc est ad 80. annos, re-
stituitur in integrum, nu. 101.

Sententia in fauorem dotis habet exe-
cutionem paratam, 352.

Senex puniendus est mitiori pāna
quā adolescens, num. 322.

Senectutis plurima priuilegia recēsen-
tur, num. 393.

Sententia quando contra fiscum legiti-
mē lata dicatur, num. 635.

Sententia contra fiscū lata per in inte-
grum restitutionem intra triēnium
retractatur, & quando sit ipso iure
nulla, nu. 636.

Sententia contra rem publicā lata quo
modo, & quando retractanda sit,
& qua habeat priuilegia, nu. 637.

Sententia non retractatur in causis pri-
uatis per procuratoris, vel aduocati
absentiam, num. 638.

Index Alphabeticus.

- Sententia lata contra fiscum, vel rem publicam per prauaricationem ex gratia, vel ambitione per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato, num. 642.*
- Sententia lata ex falsis instrumentis, uel ex falsis causis non debet executioni mandari, num. 644.*
- Sententia lata contra matrimonium, non transiit in rem iudicatam peculiari privilegio, num. 645.*
- Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis retractari potest per instrumenta, uel testes nouiter repositos, numer. 646.*
- Sententia Principis habet vim legis, & privilegij in casu, super quo lata est, & in similibus, numer. 796.*
- Sententia debet esse conformis libello, num. 803.*
- Sententia fauore alimentorum habet executionem paratam, num. 858.*
- Sententia fauore dotis utrum habeat executionem paratam, num. 859.*
- Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.*
- Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera, num. 1402.*
- Sententia lata contra principalem executioni mandatur contra fideiussorem sine nouo processu, nec noua sententia, num. 1414.*
- Semper, & quoadocumque, si reperiatur in aliqua dispositione uel privilegio, non important infinitatem, & ad triginta annos illa ver-*
- ba restringuntur, r. numer. 1180.*
- Sententia Principis ad hoc, quod vicem habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, uel quod voluerit per eam dare legis formam, num. 798.*
- Sententia de futuro valet, si dependet à iure, quod est de presenti, num. 1537.*
- Seruire obligatus pro certo tempore, si ante quam adimpleatur, contrahit matrimonium, liberatur à tali seruitio, num. 1110.*
- Singula temporis momenta inspicenda sunt in his, quae tempore variantur, num. 543.*
- Similes casus non excluduntur à iure, etiam per verba taxatiua, numer. 525.*
- Sigillum manifestum & apparens debet habere privilegium ad hoc ut fidem faciat, num. 314.*
- Seruicio, yamontazgo, Almojarifazgo, rodas, castillierias, peage, passage, portazgo, barcage, quid in iure significent.*
- Seruitias urbana conseruatur in area, quae denuo erigitur, num. 300.*
- Socer utrum habeat privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, uel genero conuenitur, & quomodo hoc habeat locum, num. 348.*
- Socer conuenitur in plus quam facere potest, si promisit dolose & fraudulenter, quod adimplere non poterat, num. 349.*
- Socij inter se hoc dicuntur habere mandatum, quod possunt sine cessione principalis conductoris agere contra debitores, num. 398.*

Index Alphabeticus.

*Socius in individuis gaudet privilegio
& prerogatiuis suis socij, numer.
1224.*

*Socius habens rem communem cum
alio non potest totam rem commu-
nem, sed tantum pro sua parte obli-
gare, nu. 1242.*

*Sermo indefinitus non restringitur ad
primum sermonem, nec actum in
fauorabilibus, num. 1605.*

*Socius, vel aliquis illorum qui tenen-
tur in plus quam sacre possunt, si to-
tum soluere promittant, utrum v-
deantur illi suo privilegio renuntia-
re, num. 1303.*

*Solutio scienter, vel patienter, vel
per errorem facta, quando dica-
tur, vel presumatur, numer.
146.*

*Solennitas mandati non presumitur
per diuturnitatem temporis, etiam
per mille annos, nu. 664.*

*Solennitas, quae in aliquo actu debet in-
teruenire, habito respectu ad certum
finem, ob tento fine licet non inter-
ueniat solennitas, actus valebit, &
quomodo, nu. 1121.*

*Solennitas quando in alienatione re-
quiritur, non sufficit, quod vti-
litas interueniat, nisi simul solen-
nitas per legem requisita interue-
niant, & ibi Manuel Rodriguez &
alii reprobandur, nu. 1124.*

*Soluere utrum teneatur debitor scu-
torum secundum valorem tempo-
ris obligationis, vel temporis solu-
tionis, quando medio tempore va-
lor scutorum auctus fuerit à Princi-
pe, nu. 1428.*

*Specialia duo non admittuntur in in-
re, num. 1528.*

*Spurius habitatus ad beneficia non
videtur habitatus ad dignitates
consequendas, num. 1640.*

*Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores & prin-
cipales, & ibi quales sint maio-
res & principales dignitates, num.
1641.*

*Spurius, incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegio natus, tenetur hos de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit, quod generatim fateatur, se
esse illegitimum, vel spurium,
alias irrita erit dispensatio, num.
1642.*

*Spini opinio interpretatur, numer.
552.*

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur, numer.
1448.*

*Statutum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus datur,
num. 1449.*

*Statutum & privilegium si defert
lucrum, consideramus originem
& causam, & non euentum, num.
1547.*

*Statuto si caveatur, quod absens à
ciuitate non possit gaudere privi-
legio ciuibus concesso, si aliquis
absens à ciuitate in ea reliquerit
uxorem, filios, aut consanguineos,
eius loco munerà & onera ciuita-
tis subeunt, praefens censendus est,
& dicto privilegio munitur, nu-
mer. 40.*

*Statum primum recuperat, qui pani-
tentiam agit, & misericordiam pe-
tit, num. 679.*

Index Alphabeticus.

Statum primum recuperans potest bona de nouo acquirere, & contractus facere, & testari, numer. 680.

Statuta antecessorum minimè possunt explicare successores, numer. 684.

Statutu à decurionibus editum à successoribus eorum, vel à populo explicari poterit, num. 690.

Statuta ciuitatis non videtur Princeps derogare, quando priuilegium concedit, licet dicat, non obstantibus quibuscumque legibus; & motu proprio, num. 892.

Status omnis cause coniecturabilis in iudicis arbitrio positus est, num. 667.

Statutum generale includit omnes casus priuilegiatos & speciales, nisi in eo tantum, in quo quis priuilegatus reperitur, num. 1131.

Statuta non ambitiosa, sed rationalia, & pertinentia ad ornatum, & utilitatem populi, verum sint seruanda, & executioni mandantia ante Regiam confirmationem; num. 1132.

Statuto si caueatur, quod omnis qui venerit ad aliquam ciuitatem in colendam, sit immunis à gabella, collecta, & alijs oneribus, si aliquis originarius illius ciuitatis spe fruendi predicto priuilegio ad aliam habitandam urbem se contulit, & post aliquos annos patrias sedes recuperauerit, non comprehenditur in illo priuilegio & statuto, num. 1128.

Subsidiaria actio non datur, quando debitor est soluendo, etiamsi re-

nuntiet beneficium excussionis, num. 1386.

Substitutionis ius non perditur per simplicem sacerdotium, numer. 781.

Succesio proximioris consanguinei, qui moribus & nobilitate caeteros antecedit, prastantiorque sit, quomodo intelligatur, si in eodem consanguinitatis gradu masculus, & femina inueniatur, numer. 422.

Succesor in maioratu tenetur de estimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit, num. 888.

Succesio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, numer. 1163.

Succesores Regij non possunt Regiam pecuniam consumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emant, lucrum fiscus repetit, num. 1383.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, qua ad Regem pertinent, non censentur concessa per concessionem plena, & amplissima iurisditionis, etiamsi Rex concedat regalia & omnia, qua ad eum tanquam Rege pertinent; num. 311.

T

Tabellionis officium alicuius ciuitatis concessum censetur etiam in territorio concessum, num. 933.

Tabellionis declarationis statum indu-

bij

Index Alphabeticus.

- hij procedentibus ab scriptura, numer. 1351.*
- Tabellionis declaratione non statuitur in dubijs procedentibus, à privilegio, cum soli Principi competat talis declaratio, numer. 132.*
- Testes bonæ famæ, & maiores omni exceptione, si à lege requiruntur, hæc qualitas debet probari, aliâ non sufficit præsumptiva, numer. 1446.*
- Testamenti scriptura perditâ potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat: & limitatur in testamento in scriptis, numer. 80.*
- Testamentum ante ingressum religionis recte fieri potest, numer. 545.*
- Testamentum præsumitur solenne ex diuturnitate temporis, numer. 661.*
- Testamentum primum regulariter per secundum reuocatur, numer. 1247.*
- Testamentum primum utrum ex privilegio Principis irrevocabile possit fieri, numer. 1248.*
- Testamentum rumpitur restitutione testatoris, numer. 1290.*
- Terminus quando est iudicibus limitatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari potest, numer. 1436.*
- Tempus quatenus est quantitas continua, diuiditur in partes, & quæ sint partes temporis, & quæ partes anni, & mensis, & dies, & horarum, agitur, numer. 490.*
- Tenor privilegii semper inspiciendus est ad eius veram explicationem & interpretationem, numer. 625.*
- Testimonio Principis magis creditur, quàm instrumento publico, numer. 895.*
- Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune, numer. 665.*
- Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris præsumptio, numer. 666.*
- Torqueri non potest in syndicatu, qui fuit index, etiam multis stantibus indicijs, numer. 1409.*
- Transactio vera & non fraudulenta requiritur in locolibero ad hoc, quod gabella non debeatur, numer. 62.*
- Transactio, vel pax circa monachum offensum iniuriatum, vel occisum cui competat post professionem, utrum monasterio, vel patri vivo, numer. 1185.*
- Transmissibilia non sunt ea, quæ in animo consistunt, numer. 682.*
- Tributum, verbum, in privilegijs quomodo interpretandum, numer. 232.*
- Tributorum exemptionem habens ex privilegio Regis tenetur contribuere in his distributis, à quibus nobiles non excusantur, numer. 291.*
- Tot sunt legata, quot anni, numer. 1618.*
- Tertius possessor decennalis cum titulo & bona fide, utrum præscribat rem hypothecatam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat illa præscriptio, numer. 1612.*
- Tertius possessor rei acensuatæ poterit, si voluerit, dominum recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi additio, numer. 1625.*
- Triticum ex causa necessitatis, vel caristia præstari non posse, recte dicitur*

Index Alphabeticus:

dicitur, quando debitor illud non habet, & quamvis reperiat, id habere non potest nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessivo pretio, nu. 112.

Tributum debet solui, ubi terra quæ colitur, sita est, num. 938.

Tutor, & tutela administrator, remittendus est pro ratione reddenda ad locum, ubi administravit, num. 922.

Tutor datus filijs non censetur datus filio, quem testator ignorabat, num. 1252.

Turpius hominum iudicio aestimatur, si femina secundo nubat, quam si vir secundam ducat uxorem, num. 5214.

Tutelam administrare virile munus est, num. 536.

V

Veligalis impositio, nec pedagium non videtur concessum per verba privilegij quantumcumque generalia, num. 723.

Venditio verificatur in uno numero, si res vendita non erat maiori pretio digna, num. 69.

Variare non potest mulier in casu, quo admittitur electio bonorum, de quibus sibi dos satisfiat, num. 408.

Variatio regulariter non admittitur, num. 437.

Variare potest semel patronus laicus in electione & nominatione, quod patrono clericorum non licet, pumer. 712.

Variatio non est permessa patrono mi-

co, quando res non est integra, & post acceptationem electi & nominati, num. 714.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum ad hoc, ut retractari non possit, & quæ sint necessaria in tali venditione, late agitur, num. 619.

Verba apposita in privilegio generali non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuo durare, num. 169.

Verba, Mandamos les sean guardadas las preeminencias, inmunidades, y exempciones que se acostumbra guardar por razon del dicho oficio, quæ in titulis Regijs continentur, quid significem, num. 262.

Verba generalia statutorum restringuntur secundum ius commune, num. 276.

Verba, qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem, num. 308.

Verba adiectiva, & non substantiva, quando interveniunt in privilegio masculini generis, comprehendunt tam feminas, quam masculos eadem significatione, & non per interpretationem, num. 426.

Verba privilegij licet non sint de numero plurali, sed singulari, comprehendunt plures & omnes, qui in pari gradu proximitatis inveniuntur, num. 428.

Verba, consanguineus proximior, comprehendunt tam masculum quam feminam, quod procedit in mat-

tia

Index Alphabeticus.

- ria restringibili; & in statuto,
 num. 430.
- Verba privilegij debent aequitati conformari, & à verborum forma sine certa scientia non est recedendum, num. 612.
- Verba privilegij seu dispositionis, quæ do sunt in gerundio, & iunguntur tempori presenti, vel de præterito; necessario modum, & calificationem, & non conditionem significanti, num. 669.
- Verba privilegij videlicet, con todos sus terminos, aguas vertientes y manantes, y con la jurisdiccion civil y criminal, mero y misto imperio, quid comprehendant, num. 694.
- Verba privilegij si sunt clara, non est ab eis recedendum: si tamen sunt obscura, & possunt ad diversa adaptari, illud debet accipi, ut privilegium & dispositio magis valeat, quam pereat, num. 699.
- Verba privilegij debent intelligi in casu, de quo iure communi non disponitur, num. 701.
- Verba generaliter intelliguntur de prima persona, & de prima vice, num. 703.
- Verba privilegij de sua natura intelliguntur perpetua, num. 704.
- Verba contenta in privilegio Principis debent aequitati conformari: licet hoc prædicta verba non patiantur, num. 706. & num. 942.
- Verbis in generalibus non veniunt Principi reservata, num. 724.
- Verba, si ita est, inducunt conditionem & causam finalem, numer. 1159.
- Verbum, morad ores, de habitantibus in loco explicatur, num. 31.
- Verba privilegij seu scriptura, quando ita obscura sunt, quod nullum habet intellectum, nec privilegium, nec scriptura valet, num. 912.
- Verba, si ita est, dispensetis, inducunt formam & solemnitatem non leuem, num. 1558.
- Verba privilegij de Ronda referuntur, & ponderantur, num. 1311.
- Verbo singulari sæpe numero utimur pro plurali, num. 1394.
- Verba, indulgeo, vel remitto, contenta in privilegio Principis, quid importent, & significant, num. 1394.
- Verba, per indulgentiam nostram te restitimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, si in privilegio continentur, quod significant, num. 1395.
- Verbum, conformatus, simpliciter & absolute à Principe prælatum, uti non importet certam scientiam, & quando presumatur, num. 1535.
- Veritas & rei substantia plus valet, quam ludibrium, num. 845.
- Vicinitas est quid extrinsecum, & in facta consistens, in qua populi consensus debet ad esse, & insuper habitatio, & fideiussionis præstatio ibidem permanendi, & tributorum contributio, num. 24.
- Vicinitatem habere in duobus locis qui libet potest, num. 25.
- Vicinus proprie dicitur, qui in aliqua civitate per maiorem partem anni degit, num. 27.
- Vicinus duorum locorum à solutione gabella exemptorum, si in quolibet eorum

Index Alphabeticus.

- eorum bona sua vendiderit, utrū gabellam soluere teneatur, num. 44.
- Vicinus* ciuitatis libera & privilegiata, qui alibi commoratur per maiorem anni partem, & in ciuitate libera & privilegiata habet domū, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis libera privilegio & exemptione, num. 35.
- Vicinus* alicuius loci non liberi, nec exempti à rebus de labrança y criāça, habens pecora, vel aimenta in predicto loco acquisita, ad missus pro vicino in aliquo loco libero & exempto, ubi non soluitur gabella de rebus de labrança y criāça, si postquam admissus fueris ad predictam vicinitatem, vendidit dicta pecora & aimenta acquisita in locis non libero & exempto, utrum sit immunitas à solutione gabella, & dicantur de labrança y criāça, num. 1318.
- Vicinus*, cuius, & incola proprie dicitur qui in urbe residet, num. 28.
- Vicus* exemptus quoad distributionem & iurisdictionem à ciuitate privilegiata, utrum commoda & privilegia illius ciuitatis amittat, num. 239.
- Vicus* exemptus à ciuitate, utrum retineat ius pascendi, quod in territorio habebat, ante quam eximeretur, num. 709.
- Vicinus* alicuius loci liberi & exempti à solutione gabella de suis rebus, de labrança y criāça, si portat aimenta, quae non sunt de labrança y criāça, vendenda in loco, vel macello libero & franco, utrum gabellam soluere teneatur in suo loco, à quo exiit, num. 1086.
- Vidua* mater, utrum praefatur in accusatione de morte mariti occisi, num. 1523.
- Vidua* per transitum ad secundum matrimonium, utrum amittat accusationem primi mariti mortui, num. 1524.
- Vidua* per transitum ad secundum matrimonium perdit illud, quod ei à lege erat delatum, num. 1525.
- Vidua* admittitur ad accusationem mortis mariti, quia reputantur duo in carne una, num. 1527.
- Vidua*, quae secundo nubit, amittit lectum quotidianum, & vestes lugubres, quae restituntur heredibus primi mariti, num. 1529.
- Vidua* secundo nubens dicitur de domo & familia secundi mariti, & perdit privilegium primi mariti, & sepelitur cum secundo, num. 1530.
- Vidua*, ad hoc ut dicatur mulier primi mariti, debet in viduitate persistere, num. 1531.
- Vidua* per transitum ad secundum matrimonium statum suum mutat, num. 1532.
- Vidua*, quae ante secundum matrimonium de morte primi mariti querelauerit, & litem cum occisore contestata fuerit, utrum accusationem amittat, num. 1542.
- Vidua* si moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius heredes: & quid si habet filios ex alio matrimonio, num. 1546.
- Vidua*, quae nupta fuit viro privilegiato, & exempto à collectarum, & gabellarum solutione, ratione primi legij

Index Alphabeticus.

- legij sibi concessi, verum illi pri-
uilegio & exemptione potatur,
tanquam si maritus viueret, num.
176.
- Vidua gaudet priuilegio mariti de-
functi, omnesque dignitates &
priuilegia retinet, quamuis sint per
sonalia & accidentalia, numer.
177.
- Vidua dicitur esse in matrimonio vi-
ri defuncti, idemque de ea iudica-
tur mortuo marito, quod eo viuen-
te, num. 178.
- Vidua luxuriose, & inhoneste vi-
uens, perdit omnia priuilegia, qua
causa mariti nobilis & priuilegia-
ti retinebat, num. 181.
- Viduam non facit habitus, sed iudici-
tia vidualis, num. 182.
- Vidua non dicitur luxuriose, & inho-
nestè viuere per stuprum semel
tantum commissum, num. 183.
- Viduis concessum priuilegium aut gra-
tia, & immunitas quandiu in vi-
duitate perseuerauerint, vtrum ex-
tendatur ad viduam, si semel, vel bis
matrimonio se dederit, & postea in
viduitatem inciderit, nu. 1391.
- Viduitatis causa non est ad primam
viduitatem determinata, sed est
multiplicabilis ex ipsius verbi na-
tura, nu. 1395.
- Vigesimus quintus annus vtrum de-
beat esse impletus, vel sufficiat il-
lum attingere, quando in gratia, le-
ge, vel priuilegio de vigesimo quin-
to anno mentio facta fuerit, num.
1141.
- Villa, oppidum, vel castrum si à Rege
concedatur, concessum censetur etiā
territorium, num. 317.
- Virtualiter concessum & contentum
in priuilegio, vel scriptura intel-
ligitur expresse contentum in ea,
num. 1350.
- Virtuosus verbum significat habitum,
& vehementiam, & requirit per-
seuerantiam, num. 452.
- Virtuosus & bonus licet quilibet præ-
sumatur, non presumitur qualitas
virtutis in priuilegio requisita,
num. 433.
- Virgines sola sunt in abbatisas eligen-
da, & ceteris preferuntur, num.
1502.
- Virgo, quæ post querelam de stupro
nubui digno, vel indigno, non a-
mittit actionem quoad dotem &
interesse, num. 1545.
- Vitium notabile, & damnosum requi-
ritur ad hoc, ut vnus prudens esse
desinat, num. 459.
- Vltimus dictio ipso iure tollit inspe-
tendi, num. 908.
- Vnio, & communio rerum Ecclesia-
sticarum non datur absque Pontifi-
cis licentia, num. 294.
- Vbi in prima die renuntiationis in-
spicitur, quod magis conuenit illi,
in cuius fauorem disposita est, illa
dies, & dilatio, aut annumeratur,
vel restringitur prima dies, & in
in eius fauorem sit interpretatio, nu.
424.
- Vniuersitas laicorum, & clericorum
quando conuenitur, si est maior
pars laicorum, conueniri debet co-
ram iudice seculari, quod intelli-
gitur in temporalibus, num. 963.
- Vnamquamque rem id quod est ex
sua forma extimari, & nominari
traditur, numer. 106.

Index Alphabeticus.

Vocati expresse præferuntur inter plures vocatos & nominatos, num. 1251.

Vrbs est, quæ muro cingitur, numer. 54.

Vsus fructus cõnalefcit recuperata re, de qua debetur, num. 301.

Vsus fructus relictus ad vitam vtrū spiret per religionis ingressum, num. 778.

Vsus fructus concessus à Principe de ali quo prædio fructifero durat tantum per spatium centum annorum, si non apponatur verbum perpetuo, num. 910.

Vsus fructus masse si legetur, & ex ea massa fiant vasa, perditur vsus fructus, num. 1060.

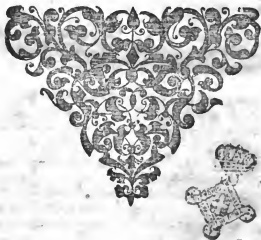
Utilitas publica est finis legum, & aliarum dispositionum principium, & publica utilitas semper præferatur privata, num. 902.

Utilitas publica in omni privilegio censetur semper excepta, num. 97.

Vsus fructus si relinquatur egeno & pauperi, non tenentur satisfacere, & legem adimplebant præstita iuratoria cautione, num. 1179.

Vxor, vel eius hæredes, poterunt petere à marito estimationem expensarum factarum de bonis dotalibus in bonis maioratus, quem possidebat, num. 889.

Vxor inuenta mortua, utrum contra maritum presumatur, numer. 1021.

M A T R I T I,
Ex Typographia Regia Ludouici Sanctij.

A N N O M. DC. XVII.

